This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

B 1,005,563

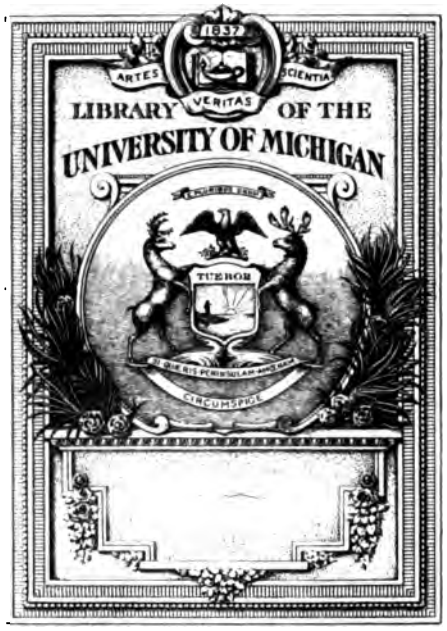
1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

Z
214
.599

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR.

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR.

AZ 1531 1711. MEGJELENT MAGYAR NYOMTATVÁNYOK KÖNYVÉSZETI KÉZIKÖNYVE.

IRTA

SZABÓ KÁROLY,

A M. TUD. AKAD. R. TAGJA, AZ ERDÉLYI MUZEUMI ÉS A KOLOZSVÁRI M. KIR. EGYETEMI KÖNYVTÁR IGAZGATÓJA,
A KOLOZSVÁRI M. KIR. EGYETEMEN A HAZAI TÖRTÉNELEM NY. R. TANÁRA.

KIADJA A M. TUD. AKADÉMIA.

BUDAPEST.

A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ HIVATALA.

AZ AKADEMIAI ÉPULETBEN.

1879.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA

Reb. Com.
Nijhoff
10-13-28
18130

ELŐSZÓ.

A magyar irodalom történetének megirásában CZVITTINGER DÁVID 1711-ben megjelent úttörő kisérlete után, a mult században több tekintélyes tudósunk, mint BOD PÉTER, BENKŐ JÓZSEF, HORÁNYI ELEK, VESZPRÉMI ISTVÁN, HANER GYÖRGY JEREMIÁS, SEIVERT JÁNOS, MOLNÁR JÁNOS, WALLASZKY PÁL dicséretes buzgósággal s irodalmunk akkori állásához képest nevezetes sikerrel fáradozott.

Az ő munkáikban találtató könyvészeti adatokat, valamint a Cornides Dániel, gr. Teleki Sámuel és gr. Széchenyi Ferencz könyvtárainak egészben vagy részben megjelent s némely más könyvtárak kéziratban lévő czímtárait használva szerkesztette s adta ki Győrött 1803-ban SÁNDOR ISTVÁN «Magyar könyvesház» czímű munkáját, melyben a magyar nyelvű nyomtatványokat 1533-tól bezárólag 1800-ig időszaki rendben röviden elősorolja. Ez volt első s ez maradt maig egyetlen egy magyar könyvészeti kézikönyvünk, mely az ujabb időben annyira megritkult s oly keresetté vált, hogy többszörös áron is nehezen lehetett megszerezni.

Ha méltó elismeréssel tartozunk is SÁNDOR ISTVÁN-nak, ki akkori irodalmi viszonyaink közt annyi nehézséggel küzdve megalkotta a magyar könyvészet ez alapmunkáját, mégis, a nélkül hogy a valódi érdemet kissebbítnők, ki kell mondanunk, hogy e munkában sok a hiány, sok a pontatlanság, föltünő tévedések is

találhatók, s ennélfogva az a tudomány mai álláspontjának és követeléseinek nem felel meg. Vannak ugyanis abban fölhozva oly munkák, melyek nyomtatásban soha nem jelentek meg, néhány latin könyv magyar nyomtatványnak van kiadva, több kivált XVI. századi munkánál az iratás éve hibásan nyomtatási évnek van fölvéve, azon egy munka két külömböző czím alatt van leírva, a nyomtatási években gyakran találkozunk egy századnyi, több vagy kevesebb évtizednyi, s még inkább évszámbeli vétséggel, még a szerzők neveiben is fordul elő néhány tévedés, a nyomtatási hely néhol mellőzve, néhol hamisan van adva, a hely és év nélkül megjelent könyvek meghatározása meg sincs kisértve stb. Mind e hiányok s tévedések menthetők ugyan azzal, hogy Sándor Istvánnak akkor még, midőn hazai könyvtáraink legnagyobb részében a buvárkodás oly nehéz és csaknem lehetetlen volt, kivált a ritka régibb nyomtatványokból igen kevés foroghatott kezében, és így ő régibb iróink s különösen a kéziratban használt hibás és pontatlan czímtárak botlásait, ha a példányokat nem láthatta, ki nem kerülhette: de minél inkább gyarapodott irodalomtörténeti ismeretünk, minél több uj meg uj adat került napfényre, minél több tévedést lehetett kimutatni és helyre igazítni, annál föltünőbbekké válván az előbb észre sem vett hiányok és botlások, annál élénkebbé kellett lenni az óhajtásnak, bár valahára mutathatnánk föl a tudomány mai szinvonalán álló, nemzeti irodalmunk méltóságának megfelelő magyar könyvészeti kézikönyvet.

A legujabb korban, midőn Toldy Ferencz magyar irodalomtörténeti nagy becsü munkái és tanulmányai, s mások, mint Lugossy József, gr. Kemény József, Révész Imre, Fraknói Vilmos, Eötvös Lajos többnyire folyóiratokban szétszórt könyvészeti közleményei mind több ismeretlen adattal s számos kétes kérdés eldöntésével gazdagították e szakbeli irodalmunkat, midőn könyvtáraink rendezésére s azok kincseinek használhatókká

tételére országszerte oly örvendetes mozgalom indult meg, elérkezettnek mondhatjuk az időt, hogy avatott szakembereink nemzeti irodalmunk egyes ágainak tudományos vizsgálatát, régi nagy iróink munkáinak, szellemi irányának és hatásának birálati tanulmányozását tegyék föladatukká, és így nemzeti mívelődésünk multját teljes valóságában s igazi világításban állítsák a nagy közönség elébe. E czél elérhetésének pedig egyik főfeltétele, egyik legfontosabb segédeszköze a lelkiismeretes pontossággal szerkesztett, lehetőleg teljes és hibátlan magyar könyvészeti kézikönyv, melynek szüksége ugy a tudományos irodalom művelőire mint a könyvtárak kezelőire nézve ma már igazán égető.

Régen éreztem magam is egy ily megbízható kézikönyv hiányát, midőn az 1859 végén alakult erdélyi muzeum-egyesület könyvtárnokának megválasztatván, a gróf Kemény József nagybecsű hagyatékából és az erdélyi hazafiak tömeges adományaiból alakult s csakhamar 20,000 kötetre szaporodott, s ma már mintegy 40,000 kötetből álló erdélyi muzeumi könyvtár czímtározásával és rendezésével foglalkoztam. Az ezen munka közben szerzett tapasztalatok ébresztették föl bennem a gondolatot, hogy magyar könyvészeti irodalmunk hiányait pótolni, tévedéseit kijavítni igyekezzem, s e végre minden általam megkapható magyar könyvről teljes betűhív czímmást vegyek, kimerítő könyvészeti leirást szerkeszszek, és azt a szükséges tudományos jegyzetekkel kisérjem.

Azonban mindjárt a munka kezdetén be kellett látnom, hogy ily modorban szerkesztett magyar könyvészeti kézikönyv megirása, a legujabb korig lehozva, egyes ember erejét fölülmúló vállalat. Azért csak irodalmunk régibb korszakára szorítkoztam, csak a bezárólag 1711. évig megjelent magyar könyvekre terjesztettem ki kutatásaimat, nehogy, a köz példabeszéd szerint, sokat akarva markolni keveset szorítsak. Elégnek tar-

tottam, ha a magam elébe tűzött föladatot szerencsésen végrehajthatom; különben is meg voltam győződve, hogy ifjabb irói nemzedékünk tehetséges tagjai közűl akadni fognak, kik a megkezdett munka folytatására erőt és kedvet éreznek magokban, a kik kitartó szorgalmának sikerülni fog megkezdett munkámat befejezni, s egy teljes magyar könyvészeti kézikönyvvel az európai tudományos világ figyelmét nemzeti szellemünk legigazabb kifejezője a magyar irodalom iránt felkölteni s annak részére a megillető elismerést kivívni.

Már 1860-ban megkezdett címmás-gyüjteményem szaporítása s illetőleg az erdélyi muzeumi könyvtár számos régi magyar csonka példányának meghatározhatása végett legelső gondomnak tartottam a kolozsvári róm. catholicus, reformatus és unitárius főiskolák, valamint néhai gr. Mikó Imre, néhai b. Radák Istvánné s néhai Mike Sándor régi magyar könyvek ritka példányaiban gazdag sőt egyetlen példányokkal is dicsekedhető könyvtárait átvizsgálni s czélomra fölhasználni. A mint ezzel készen voltam, kiterjesztettem kutatásaimat az erdélyi közkönyvtárakra, a maros-vásárhelyi Teleki-, gyula-fejérvári Batthyány- s a szebeni Bruckenthal-könyvtárra; utóbb Erdélyt, a régi magyar könyveknek annyi dulás után is gazdag kincstárát, minden irányban beutazva, átkutattam kevés kivétellel a különböző felekezeti főiskolák és gymnasiumok, a kolostorok és egyes főúri családok könyvtárait. E munka közben, míg címmásaimat ujabb meg ujabb fölfedezésekkel reményem fölött szaporodni láttam, egyszersmind a legnagyobb örömmel tapasztaltam, hogy a hazafiak mily előzékenységgel támogatnak fáradozásomban s mily szives készséggel járulnak legbecsesebb és legritkább darabjaik fölajánlásával az erdélyi muzeumi könyvtár gyarapitásához.

Címmásaimat, melyek közt nem egy általam fölfedezett egyetlen példány leirása fordult elő, siettem időnként közölni Toldy Ferencz-czel, kinek hatása ébresztette s ápolta lelkem-

ben a nemzeti irodalom iránti lelkesedést és könyvbuvárlati szenvedélyt, óhajtva, hogy adataimat általa fölhasználva s a tudomány elővitelére munkáiban minél elébb közforgalomba hozva láthassam, közöltem Lugossy Józseffel, a széles ismeretű könyvészszel s szenvedélyes gyüjtővel, ki ritkaságokban gazdag könyvtár birtokosa, közöltem a legszivesebben az irodalom minden emberével, ki törekvésemről s gyüjteményemről értesülve lévén, egy vagy más régi magyar könyvet vagy valamely egyes iró összes munkáit illetöleg adatokért s fölvilágositásért hozzám fordult.

Toldy, Lugossy s több tekintélyes tudósunk, munkám értékét akkor bizonyosan túlbecsülve, már korán kezdettek buzdítni s ösztönözni, hogy jegyzeteimet sajtó alá rendezzem és közzé tegyem: én azonban, minél inkább nőtt kezem alatt az anyaghalmaz, annál inkább éreztem, mennyire távol vagyok még a végczéltól, s évek során át folytattam kutatásaimat, hivatalos teendőimtől szabad szünidömet, az erdélyi ref. tanárok évenkénti vidéki értekezleteit, a magyar történelmi társulat kirándulásait, olykor az orvosok és természettudósok közgyüléseit is alkalmul használva, hogy egy-egy vidék könyvtárait czélom szempontjából átvizsgálhassam. A legközelebbi években pedig, a fővárosban olykor hetekig időzve, teljesen bevégeztem hazánk leggazdagabb három könyvtárának, a magyar nemzeti muzeum, a magyar tud. Akadémia és a magyar kir. egyetem könyvtárainak, éveken át folytatgatott átbuvárlását. S csak 17 évi fáradozás után, midőn már Kolozsvártól Szebenig, Brassóig, Máramaros-Szigetig, Késmárkig, Pozsonyig, Szombathelyig, Szegedig hazánk néhány száz könyvtárában nem a czímtárakat, hanem magokat a könyveket gondosan átforgattam, — mi nélkül több eddig ismeretlen példány tovább is homályban lappangva maradt volna, — határoztam el magamat, hogy az illetékes körökből annyiszor megujított sürgetésnek eleget tegyek, s munkámat a magyar tudom. Akadémiának fölajánljam.

Az Akadémia a munka kiadását elfogadván annak sajtó alá adatásáról rövid időn intézkedett: azonban a terjedelmes könyv nyomtatása, részint a szükséges uj betük öntetése, részint a többszöri gondos javítás miatt, melyet Kolozsvártt magam végeztem, részint közbejött nyomdai munkatorlódás következtében csak lassan haladhatott s két évnél több időbe került. Ezzel azonban a munka csak nyert; a mennyiben annak legbecsesebb adatai éppen azon igen ritka vagy egyetlen példányok leirásaiban fordulnak elő, melyeknek ismeretéhez csak e legutóbbi két év alatt jutottam, s melyeket külömben vagy föl sem vehettem, vagy csak csonka példányokat látva, kellően le nem irhattam volna, így pedig még a magok helyére vagy a toldalékba beigtathattam.

Nagyon jól tudom, hogy majdnem 20 évi lelkiismeretes fáradozás után sem adhattam hiánytalan munkát, mire egyes ember ereje és ideje, kivált ha hivatalos teendőkkel is el van halmozva, nem elégséges; érzem, mily sajnos rám nézve, hogy hazánk több tekintélyes könyvtárában, — hogy csak az esztergomi, kalocsai s zágrábi érseki könyvtárakat említsem, — buvárkodni érkezésem nem lehetett, és igy az említett s néhány más könyvtár legritkább darabjairól csak ügybarátaim szivességéből nyerhettem tudomást. De igy is megnyugtat az az öntudat, hogy ha mindent nem tettem s nem tehettem, annyit minden esetre tettem, s e czélért annyi időt, fáradságot s költséget áldoztam, mennyit hazánkban előttem senki sem; így is adtam oly munkát, mely a régi magyar irodalom bármely ágával foglalkozó szaktudósnak, a magyar irodalom tanárainak, a könyvtárak kezelőinek, a könyvkedvelőknek és gyüjtőknek hasznos szolgálatokat tehet, melynek adataira a jövő kor is biztosan épithet.

Munkám szerkesztésében nem is annyira a teljességre, — mely ilynemü dolgozatnál a szó szoros értelmében lehetetlenség,

— mint a megbizhatóságra, hitelességre s a használhatóságra fektettem a fősulyt. Éppen ezért jelöltem ki az egyes könyvek általam látott példányainak lelhelyeit is, hogy leirásom valódiságát ezzel is igazoljam, s hogy az egyes könyveket tanulmányozni vágyó szakember tudhassa, hova forduljon érettök; a mi nélkül az irodalom és tudomány emberei, a gyakorlati életre nézve, a legpontosabb könyvészeti leirásnak is vajmi kevés hasznát vehetnék. A lelhelyek följegyzését azért sem tartottam mellőzendőnek, mert csak ez által véltem biztosan tájékozhatni az olvasót, mely könyveket tartson egyetlen egy, igen ritka, kevésbbé ritka vagy gyakran előforduló példányoknak.

A czímmásokat egész terjedelmökben betűhíven adtam, a nyomtatás helyét, évét, a könyv alakját, a levelek vagy lapok számát pontosan följegyeztem, a névtelenül vagy álnév alatt kiadott könyvek szerzőit, a mennyire lehetett, kinyomoztam, a hely és év nélkül megjelent munkák nyomtatási helyét összehasonlítás utján, nyomtatási évét a rendelkezésemre álló adatok és érvek által meghatározni törekedtem, leirásaimhoz, a hol szükségesnek láttam, jegyzeteket csatoltam, melyekben a müvek tartalmának és belbecsének birálatába nem bocsátkozva a könyvészeti birálat korlátai közt tartottam magamat s régibb tekintélyesebb iróink e téren elkövetett főbb tévedéseit kimutattam, végre a munkához kimerítő névmutatót mellékeltem, melyben minden egyes könyv rövid czíme a szerző, forditott munkáknál mind a szerző mind a fordító neve alatt, a névtelen munkák a czím vezérszava alatt, a nyomtatási helylyel és évvel együtt föl vannak véve, s ki van jelölve a folyó szám, mely alatt a leirás olvasható.

Kézikönyvem nagy figyelmet s gondos vigyázatot kivánó szerkesztésében, bár mennyire igyekeztem is, nem voltam képes minden hibát, tévedést kikerülni, melyeket, minthogy csak az illető ívek kinyomtatása után vettem észre és igy ki nem javít-

hattam, ezennel kijegyzek, szivesen kérve az olvasót azok elő-leges kiigazitására.

a) Munkácsi János Tóbiás élete című bibliai költeményét, melynek csak egy czímlaptalan csonka példányát láttam, elnézésből kétszer is fölvettem, év nélkül a XVI. századra, 338. sz. alatt, mely törlendő, és helyesebben év n. a XVII. századra 1618. sz. alatt.

b) A 401. sz. alatt *Hodászi Lukácsnak* Báthori István fölött 1605-ben tartott halotti beszédét, melynek példányát nem láttam, SÁNDOR ISTVÁN után hely nélkül 1605-re vettem föl: holott az BOD PÉTER megbizhatóbb tudósitása szerint Debreczenben 1615-ben jelent meg.

c) A 702. sz. alatti jegyzetemben, mely I. Rákóczi Györgynek fia számára irt, s Gy.-Fejérvárt 1640-ben latinul kiadott, de SÁNDOR ISTVÁN szerint ugyanott s ugyanakkor magyar fordításban is megjelent «Oktató intés»-éről szól, tévedésből idéztem a fejedelemnek nagyobbik fiához intézett s Gyula-Fejérvártt 1638-ban latinul kiadott Instructiójának latin czímét, azzal a latin praefatio 1640-re szóló keletével együtt, mely nem tartozott s nem tartozhatott az 1638-ban megjelent Instructióhoz, hanem I. Rákóczi Györgynek kissebbik fiához Zsigmondhoz 1640-ben intézett s ugyanakkor ki is nyomtatott Instructiójában olvasható.

d) A 789. sz. alatt SÁNDOR ISTVÁN hitelére fölvettem Debreczen. 1647-re a Bocskai Ferencz fölött tartott halotti beszédet; minthogy a kinyomtatás előtt elkerülte figyelmemet SÁNDOR ISTVÁN tévedése, ki az általa adott czímet a Bocskai Ujlaki Ferencz fölött tartott s Debreczenben 1674-ben (nem 1647-ben) nyomatott «Halotti pompa» czíméből ferditette el, melyet az általam látott példányok után 1158. sz. alatt helyesen fölvettem és leirtam. E szerint a 789. sz. törlendő.

e) Az 1109. sz. alatt hibásan vettem föl hely nélkül 1670-re

Gorup Ferencz győri püspök Miséről irott könyvét, melyet egy példányban sem láttam s csak *Czeglédi István* 1670-ben nyomtatott «Dágon ledőlése» című munkájából ismertem, melyben *Gorup* e munkája lapról lapra (1—96 lap) idézgetve s czáfolva van. *Czeglédi* emlitett munkáját figyelmesebben olvasgatva, csak a közelebbi napokban vettem észre, hogy *Czeglédi Gorup* kérdéses munkájának «Eleven kútfő» czímét is megemlíti. Ezen «Eleven kútfő» pedig, melynek ma egy példánya sem ismeretes, mint Szöllősi Mihály Bajnok Dávidka című s Kassán 1668-ban nyomtatott munkájában 442. l. irja, Bécsben 1662-ben jelent meg, s általam éppen ezen idézet után, a szerző *Gorup* neve nélkül, melyről Szöllősi nem emlékezik, föntebb a 983. sz. a. Bécs. 1662-re helyesen föl volt véve. Tehát az 1109. sz. törlendő.

f) Az 1313. sz. a. hibásan áll Illyés István Illyés *András* helyett.

g) Az 1582. sz. alatt Ötvös Mihály Ötvös *Miklós* helyett.

Ezen tévedéseim kijelölése után az ügy érdekében bizodalommal kérem föl irodalmunk minden barátját, különösen a könyvtárak birtokosait és tisztviselőit, legyenek szivesek engem a munkámban netalán előforduló más hiányokra és tévedésekre is figyelmeztetni, az általam nem látott vagy csonka példányok után kellően le nem irhatott régi magyar könyvek példányainak hol létéről akár magán uton akár a *„Magyar Könyv-Szemle"* mint szakközlöny lapjain értesítni, és igy kézikönyvem teljesebbé, hibátlanabbá tételére segédkezet nyujtani. Én ugyanis munkásságomat e téren befejezettnek nem tekintem, sőt folytonosan igyekezni fogok az eddig elért eredményeket gyarapitani. S hogy fáradságom ezután sem lesz sikertelen, igazolni fogja a munkám kinyomtatása után, a legközelebbi szünidő alatt, a mikházi kolostor, a szászvárosi ref. gymnasium, az eperjesi ev. lyceum és az alsó-sebesi kolostor könyvtáraiban tett fölfedezéseimről közlendő tudósitásom, melyet, valamint ezutáni kutatásaim eredményeit, a *„Magyar Könyv-Szemlé"*-ben fogok közzé tenni.

Bizvást merem reményleni, hogy éppen munkám megjelenése következtében fog hazai könyvtáraink gondos átkutatása nagyobb mérveket ölteni, s ha e reményem teljesültével az én munkám túl leend szárnyalva s annak ujabb, teljesebb kiadása válandik szükségessé, azon én fogok legőszintébben örvendeni: mert meg vagyok győződve, hogy egy-egy XVI. és XVII. századi magyar munka, melylyel öseink az Európát akkor foglalkoztató szellemi küzdelemben tevékeny részt vettek, a magyar név becsületét a mívelt világ előtt nem kevésbbé emeli, mint az általok ugyanakkor a szabadság és nemzetiség érdekében vívott egy-egy ütközet véres dicsősége.

Hátra van még leróni a legőszintébb hálatartozásomat mind azoknak, kik könyvtári buvárlataim alkalmával a legszivesebben fogadtak és közremunkálásukkal segitettek. Az országos közkönyvtárak tisztviselői, a felekezeti fő- és középiskolák igazgatói és könyvtárnokai, a püspöki, káptalani, papnöveldei és kolostori, valamint a magán családi könyvtárak birtokosai és kezelői, kiknek részéről mindenütt és mindig megtisztelő bizodalmat és szives előzékenységet voltam szerencsés tapasztalni, s mind azon ügybarátaim, kik tudósitásaikkal s közleményeikkel czélom elérésére közre működtek, összesen és egyenként fogadják legszivesebb köszönetemet a tudomány iránti érdeklődésökért s azon támogatásért, mely nélkül a nehéz föladatot csak ennyire is megoldanom bizonyosan nem sikerülhetett volna.

Kolozsvártt, 1878. október 20-dikán.

Szabó Károly.

RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR.

AZ 1531—1711. MEGJELENT MAGYAR NYOMTATVÁNYOK
KÖNYVÉSZETI KÉZIKÖNYVE.

1 **Nürnberg. 1484.**

(Imádság és **ének** Sz. István király jobb kezének megtalálásáról).

Legelsőben emliti ezen legrégibb magyar nyelvű nyomtatványt BARTALIS ANTAL jegenyei plebanos *Notitia Parochiae Jegenyensis. Claudiopoli.* 1794. 122. 123. *l.* e szavakkal: «Possidemus Orationem et Cantilenam de Inventione dextrae S. Regis Stephani idiomate Vngarico Noribergae Anno MCCCCLXXXIV. editam. Oratio ea est, quae Latine hac die dicitur. Cantilena sic incipit:

O deucheoseeges zenth iob keez,
mel'et magiar ohaitua neez
draagha genche neepeunknec,
nag' eoreome ziueunknec etc.»

Erre a nürnbergi első kiadásra hivatkoznak ezen imádság és ének ujabbkori kiadásai, melyekben azonban a megjelenés éve, bizonyosan nyomtatási hibából, 1448-ra van téve 1484 helyett, mint péld. az 1771-diki bécsi és 1797-diki budai kiadások (amaz kis 8rétben 14 lap, emez 8r. 4 levél). Ezekben a Sz. István jobbjának megtaláltatásáról szóló tudósitás után az imádság ily czimmel olvasható: «Sz. István király dicsősséges jobb kezének megtalálásárul való régi, és még 1448-dik esztend. Norimbergában nyomtatott Imádság», mely után következik a Bartalis által idézett, de már az 1771-diki kiadásban megtoldott és sok részében megujitott ének. — Hogy ezen Bartalis által sajátjául emlitett legrégibb nyomtatvány valósággal létezett, a legnyomósabb okokkal bebizonyitotta irodalomtörténetünk halhatatlan érdemű buvára Toldy Ferencz «A legrégibb magyar nyomtatvány» czimű értekezésében *Uj Magyar Muzeum* 1857. *I. köt.* 501—509. *l.* Miután azonban a Bartalis birtokában volt példányt, mely kétségtelenül csak néhány levélből állott, többek fáradozása után sem sikerült mai napig fölfedezni: ezen nyomtatványt azok közé kell sorolnunk, melyeknek ma tudtunkra egy példánya sem létezik.

---

2 **Krakkó. 1531.**

Heyden Sebald. Puerilium colloquiorum formulae . . . . . (latin, német, lengyel és magyar szöveggel). Krakkó. 1531. Kis 4r. A—K = 10 iv = 40 sztlan levél.

Colophon: Cracoviae apud Hieronymum Vietorem. Anno M.D.XXXI.

Egyetlen csonka példánya, melyből elül a czimlap és a szöveg első levele (A1, A2) és közben I2 (összesen 3 levél) hiányzik, *a m. nemz. Muzeumban.*

3 **Krakkó. 1533.**

Komjáthi Benedek. Epistolae Pavli lingva hvngarica donatae. Az Zenth Paal leueley magyar nyeluen. 8r. A—Z, a—i 4 = 31½ iv = 252 sztlan levél.

A czimlapnak mintegy két harmadát a magyar czimer foglalja el. A korona alatti paizs négy mezőre osztva; a felső bal mezőn a négy folyó, a felső jobb mezőn a hármas halmon álló kettős kereszt; az alsó bal mezőn három oroszlánfő (Dalmatia), az alsó jobb mezőn koronát tartó oroszlán (Csehország czimere) áll, mely czimer látható Székely Istvánnak év nélkül (1538 előtt) ugyancsak Krakkóban Vietor Jeromos által nyomtatott Magyar Calendariuma czimlapján és 1548. nyomamatott énekes könyve czímlevelének hátlapján is.

A czimlevél hátlapján a Frangepán-család czimere áll, fölötte K. F. (Katharina Frangepan) betűkkel.

A czimlevél után következik a nyomdász latin ajánlása «Omnibus Christianae pietatis studiosis Hungaris Chalcographus S.» fölirással egy lapon »Cracovie MDXXXIII.» kelettel. — Következik Komjáthi Benedek ajánló levele magyarúl «Az Nagysaagos Groff Katalin azzonnak, az nehay nagysaagos Pereny Gabriel hazas Taarsaanak« 11 lapon, ily kelettel: «Ez leuel kewlth nyalab varaba kysazzony napyan Ammi meghvalto Iesus Christusunk zywleteseenek utanna. Ezer ewthzaas harmynczkeeth eztendewben. etc.»

A Sz. Pál levelei végén (i 1 levél második lapján): «Az Ewrewk myndenhato istennek, ęs ammy megh vaalto Iesus Christusunknak diczeretere ęs tiztesseegere Ez sent Pal Epistolay magyarsaganak vege lewt, sent Gergely Papa estyn, nagy Myse harangkor. Az Iesus, Christus syleteseenek vtanna. Ezer ewtsazharmynez keet estendőbe. Laudetur Iesus gloriosus.»

Erre következik Errata 3 lapon, s legvégül két lapon Vietor Jeromos nyomdász latin ajánlása Frangepán Katalinnak, Perényi Gábor özvegyének, két lapon, ily kelettel: «Datum Cracoviae ex officina nostra Anno Domini Milesimo Quingentesimo trigesimo tertio Mense Februario». — Ezen keletből bizonyos, hogy Komjáthi 1532-ben bevégzett fordításának nyomtatása Krakkóban 1533. február havában fejeztetett be.

M. n. Muzeum (2 példány; az egyikből csak a czimlap s az ajánló levél utolsó levele (A 1 és A 8) és a legutolsó levél (i 4) hiányzik; a másikban elül, közben s végül több levél kézirattal pótolva). — *Bécsi cs. ktár.* — *Pesti egyetem.* — *Szegedi francisc. zárda* (csonkán). — *S.-pataki ref. coll.* (elül s végül csonkán). — Megvolt Nagy István külföldre került könyvtárában is (cziml. és az ajánlás vége = A 1 és A 8 kézirattal pótolva). — TOLDY szerint *Magy. irod. tört. III. köt.* 89. *l.* 7 példány létezése van tudva.

---

4 **Krakkó. 1533.**

Murmelius János. Lexicon JOANNIS MURMELII, seu latina rerum vocabula, in suas digesta classes, cum Germanica et Hungarica interpretatione. Praeclarae indolis et amplissimae spei adolescentulis: Michaeli et Francisco, Magnifici quondam domini Stephani a Peren filiis, Martinus Heptamidius Bibliopola Cracoviensis S. D. Cracoviae per Hieronymum Vietorem

anno ab orbe redempto MDXXXIII. 12r. 207. lap (góth betűkkel).

Egyetlen ismert példánya Tyrolban, *a schwatzi Sz. Ferencz-rendi kolostor könyvtárában.* — Ismertette Ponori Thewrewk Emil, *Tanodai lapok.* 1864. 50. *l.*

5 **Krakkó. 1535.**

Ozorai Imre. De Christo, et eius Ecclesia, Item de Antichristo, eiusque Ecclesia. (Krakkóban nyomtatta Vietor Jeromos 1535.) 8r. A—Ff 2 = 28¼ iv = 226 sztlan levél (ha teljes).

Csak 4 példány ismeretes, melyek mindegyike többé-kevésbbé csonka; czimlevele egyiknek sincs meg, és igy a valódi czimmás nem adható. Ezen egészen magyar szövegű könyv latin czimét a szöveg kezdete fölé nyomott föliratból vettem. — A legteljesebb példány *a m. tud. Akadémiáé;* ezt gr. Kemény József, kinek e könyv, mint tulajdon jegyzeteiből bebizonyitható, tulajdona volt, ismertette meg 1839-ben a m. tud. Akadémiával, mely azt tőle megszerezte. Ebből hiányzik A—B1, B 8 és Cc 8 (összesen 11 levél); végső levele megvan s az ezt követő tiszta levél hátulsó lapján látható a Frangepán Kata, Perényi Gábor özvegye czimere, két egymással szemben ágaskodó oroszlánt mutató fametszet, mely csaknem egészen hasonló ahhoz, mely a Komjáthi Sz. Pál levelei czimlevelének hátlapján áll. — A leirt fametszettől balra 15, jobbra 35, azaz: 1535. évszám látható; miből biztosan következtethetjük, hogy Ozorai munkájának ezen első kiadása 1535-ből való; a betűk jellemében pedig bizonyos, hogy e könyv Krakkóban Vietor Jeromos betüivel volt nyomatva. Ennél csonkább a *m. nemz. Muzeum* példánya, a Széchényi-könyvtár ujabbkori szerzeményei közt, mely a Dd iv utolsó levelével szakad meg; ebben azonban megvan az A iv 3. 4. 5. levele, melyek a többi példányokban hiányzanak. Ezt a példányt 1853-ban ismertette meg Mátray Gábor, *Uj Magyar Muzeum* 1853. *II. köt.* 42—44. *l.* — A harmadik ennél is csonkább példány 1760 óta Sinai Miklós debreczeni tanáré, 1839-ben Jankovics Miklósé volt, kinek több könyveivel együtt 1853-ben Horovitz pesti antiquarius kezére került, ettől pedig *Nagy István könyvtárába* jutott s azzal együtt külföldre, List és Francke antiquariusokhoz vándorolt. Ez a Cc ivvel szakad meg. — Legcsonkább a *n.-enyedi ref. coll.* példánya, mely oda a mult évtizedben került, s melynek elül 11, közben 10 s végül 10 levele hiányzik.

Ujabb kiadása: *Krakkó.* 1546. — Ozorai e két kiadásának bővebb ismertetését lásd: *M. tud. társaság Évkönyvei V. köt.* 6—12. *l.* és *Uj Magyar Muzeum* 1853. *II. köt.* 42—44. *l.*

6 **Bécs. 1536.**

Pesti Gábor. Nouum Testamentum seu quattuor evangeliorũ volumina lingua Hungarica donata, GABRIELE PANNONIO PESTHINO Interprete. Wij Testamentum magijar nijeluen. Cum gratia et priuilegio Romanę Regiæ Maiestatis ad quinquennium. 1536. 8r. 243 lev. (számos fametszettel). — *Elül:* cziml., Pesti Gábor latin elöbeszéde, latin üdvözlő versek 8, *végül:* 3 sztlan lev.

Colophon: Viennae Pannonie Ioannes Singrenius, suis, ac Ioannis Metzger bibliopolę, expensis XVII. die Mensis Iulij excudebat. Anno M. D. XXXVI. Nijomtatta bechbe Ianos Sijngrenius, az ew, Ees Metzger Ianos kewltsegeuel zent Jakab hauanak tijzenheted napijan, ezer ewt zaaz harmijczhat eztendewbe. Cum gratia et priuilegio Romanæ Regiæ Maiestatis ad quinquennium.

Példányai: *M. nemz. Muz.* — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* (elül csonkán). — *Bécsi cs. ktár.* — *Schlauch Lőrincz szathmári püspök ktárában.* — *Szeged franc. zárda.* — *Kolosvári ref. coll.* (elül 11 lev. hij.). — Csonkán megvolt Nagy István külföldre került könyvtárában is. Lásd: *List et Francke Catalogue des livr. de M. Etienne Nagy. Leipzig.* 1870. 13. *l.*, hol hibásan van állítva, hogy ez a második magyar nyelven nyomtatott könyv, s kevés fönmaradt példánya mind többé-kevésbbé csonka.

---

7 **Bécs. 1536.**

Pesti Gábor. Aesopi Phrygis fabulæ, GABRIELE PANNONIO PESTHINO interprete. Esopus fabulaÿ, mellÿeket mastan wÿionnan magÿar nÿelvre forditot PESTHY GABRIEL. Horatius in arte poetica. Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus Interpres Plinius libro 36. Capi. 12. Aesopus fabularum Philosophus 8r. A—Z = 89 szzott levél. — *Elül:* cziml. és előszó (A1—4) 4 sztlan levél. — Minden betüjegy 4—4 levélből, az utolsó Z kivételesen 5 levélből áll.

Colophon: Viennae Pannoniæ in officina Ioannis Singreny Mense Augusto Anno. M. D. XXXVI. Nÿomtatot Bechbe Iano Sÿngrenius mÿhelÿebe, kÿsazzonÿ hauaba. Ezer ewt zaaz harmÿczhat eztendewbe.

Csak 3 példány ismeretes: a *bécsi cs. könyvtárban* (leirva: *Denis, Wien Buchdruckergeschichte* 378. *l.*), *a szathmári püspök könyvtárában*, mely 1870-be még Ponori Thewrewk József birtokában volt, TOLDY, *Magyar költők élete. Pest* 1870. 7. *l.*; ettől szerezte meg Török János, kinek könyvtárát Schlauch Lőrinc szathmári püspök vette meg, és *gr. Apponyi Sándor ktárában* (Rosenberg testvérek ókönyvkereskedéséből). — Volt egy példánya néhai Sándor Istvánnak is, k könyvtárát a fölállitandó m. tud. Akadémiának hagyományozta. E könyvtárban, mely ideiglenesen a m. nemz. Muzeum könyvtárába tétetett le, ez a példány mind eddi meg nem találtatott. TOLDY, *Magyar prózairók a XVI. és XVII. századból I. köt. VIII. l.* — Ujra megjelent Toldy idézett gyüjteményében 1—248. *l.*

---

8 **Krakkó 1536.**

Gálszécsi István. Énekes könyv. Cracco. 1536. 8r.

Ajánlva Prini Péternek.

Igy van emlitve ez a könyv, melynek ma egyetlen példánya sem ismeretes, a Debreczenben 1602-ben 4r. megjelent Énekes könyv előszavában, a régibb nyomtatott énekes könyveknek Szilvás-Ujfalvi Imre által készitett lajstromában.

---

9 **Bécs. 1538.**

Pesti Gábor. Nomenclatura Sex Linguarum. Latinæ, Italicæ, Gallicæ, Bohemicæ, Hungaricæ et Germanicæ. Lingua autē Hungarica nouiter accessit, cum Latinarū dictionū q̄plurimarū, quae prius deprauatae fuerant restitutione. Per GABRIELEM PANNONIŪ PESTHINUM. Vocabular Sechserlay sprachen, Latein, Welsch, Frantzősisch, Behemisch, Hungerisch und Teütsh. Fleissig Corrigiert und gepessert. Wieñ. Hans Singriener. 1538. Cum privilegio. 8r. A—Z, a—f = 29 iv (4 levelenként) = 116 sztlan levél (az utolsó levél üres).

Colophon: Impressum Viennae Austriae per Ioannem Singrenium 1538.

Ajánlva van Ujlaki Ferencz győri püspöknek s pozsonyi prépostnak, ki az ifju Pestit fölszólította, hogy az öt nyelvű szótárhoz adja hozzá a magyar nyelvet; mit Pesti, mint az ajánlatban irja, örömmel teljesitett.

Teljesen ép példánya a *kalocsai érsekség könyvtárában.* (Ezt a példányt leirta *Denis, Wiens Buchdruckergesch.* 387—389. *l.*). — Megvolt Bártfay László ktárában is, melylyel együtt List és Francke lipcsei antiquariusokhoz került. Lásd: *Catalogue des livres de* M. L. Bártfay. 1871. 36. *l.*, hol e könyv hibásan 120 levélből állónak van irva. — Csonkán, cziml. nélkül megvan a *pozsonyi ev. lyc. ktárában.* — 1849-ig megvolt a n.-enyedi ref. coll. könyvtárában is, gr. Kemény József *Lexicon Eruditorum Hungariae* czimű kézirata szerint, a *Pesti* szó alatt.

Ujabb kiadásai: Bécs. 1550. 1561. 1568.

---

10 **Krakkó. 1538.**

Gálszécsi István. A Keresztyéni Tudományról való rövid Könyvecske. GÁLSZÉCSI ESTVÁN Mestertül szereztetetett. Krakkó. 1538. 8r.

Igy adja e könyv czimét BOD PÉTER, *Magyar Athénás* 89. *l.*, ki e könyvet a gr. Bethlen Kata könyvei közt látta s tartalmát rövid kivonatban ismerteti is. Ezen egyetlen példány gr. Bethlen Kata könyveivel az enyedi ref. coll. könyvtárába került s ott pusztult el 1849-ben. — Emlékezik e könyvről BATIZI ANDRÁS, *Keresztyéni tudományról való könyvecske. Krakkó* 1550. 8*r*. az előbeszéd második lapján, emlitvén, hogy előtte is irtak «illyeten kesdet kőniueczket, eggyk az en tisztelendő mestirem, az Galszeczi Istuā mester ki Immaran istenben nyugszik: masik az tyzteletes Deůay Mathias, Christusnak igaz prędicatora. Irtanak ezeknek kůuůle tőbben is.»

11 **Krakkó. 1538.**

Farkas András. Cronica de introductione Scyttarum in Vngariam et Iudeorum de Aegypto. H. és év nélkül. (Krakkó. 1538.) 8r. 8 levél.

Ezen 59 hat soros versszakból álló költemény utolsó versszaka:

Farkas András szerzé ezeket énekbe
Keserőlvén a nyomorult országon:
Igen szánja vala, hogy az hitetlenek
Istennek hiveit széllel öldözik vala.
Kis Karácson után immár irnak vala
Az ezer ötszázban harmincznyolcz esztendőben. Ámen.

Ez a legrégibb magyar ének, mely hangjegyekkel együtt jelent meg. Legelsőben emliti BOD PÉTER, *Magyar Athénas* 81. *l.*, ki megjegyzi, hogy Farkas András e munkája Gálszécsi Istvánnak a Keresztyéni tudományról Krakkóban 1538. 8r. nyomatott könyvecskéjéhez ragasztva (és így nem önállóan, nem is külön czimlappal) jelent meg. Bod e könyvecskét a gr. Bethlen Kata könyvtárában látta, melynek általa mint gr. Bethlen Kata udvari papja által készített czimtára megvan a székely-udvarhelyi ref. collegium könyvtárában. Gr. Bethlen Kata összes könyvtárát a n.-enyedi ref. collegiumnak adományozta, s így jutott Gálszécsi s azzal együtt Farkas András e munkájának egyetlen példánya az enyedi coll. könyvtárába, hol az 1849-diki dulás alkalmával elpusztult. — Kétségtelen, hogy ezen enyedi egyetlen példányból vétette Cornides Dániel Farkas András e Cronicájának másolatát, mely megvan *a m. tud. Akadémia kéziratt árában*, Cornides kéziratainak Q. jegyü kötetében 55—59 levelen, a czim alá tett e jegyzettel: Est typis impressum in forma, quam vocant, octava, sine mentione anni. Absolvitur 8 plagulis, sive philyra una. — Farkas András ez éneke megjelent a Hoffgref-féle énekgyüjteményben (Kolozsvár 1552—1558 között) és Bornemisza Péter énekes könyvében is (Detrekő 1582.). — Szövegét kiadta TOLDY FERENCZ, *A magy. nyelv és irod. kézikönyve Pest.* 1855. *I. köt.* 3—10. *hasáb.* Dallamát megfejtette s ujra kiadta MÁTRAY GÁBOR, *Történeti, bibliai és gunyoros magyar énekek dallamai a XVI. századból. Pest.* 1859. 4*r.* 3—8. *l.*

---

12 **Krakkó. 1538.**

Székely István. Keresztyénségnek fundamentomáról való tanuság. Nyomt. Krakkóban 1538.

Igy adja a czímet BOD PÉTER, *Magyar Athénás* 258. *l.* s utána SÁNDOR ISTVÁN, *Magyar könyvesház* 1. *l.* és TOLDY, *A magyar irod. tört. III. köt.* 101. *l.* — Bod szerint, ki e «kis könyvecskét» a gr. Bethlen Kata könyvtárában látta és olvasta, Székely István mint szikszai iskolamester adta ki s a szikszai gyermekeknek ajánlotta. — A Bod által ismert egyetlen példány Enyeden 1849-ben pusztult el. — Ezen első kiadás egész másolata megvolt Lugossy József debreczeni tanárnál: de 1849-ben szállásának az orosz katonaság által történt földulatása alkalmával némely más becses ritkaságaival együtt ez is elveszett.

---

13 **Krakkó. 1538.**

Székely István. Istenes Énekek. Krakkó 1538. 8r.

Igy adja a czimet, bizonyosan nem saját látása hanem Bod Péter leirása után, SÁNDOR ISTVÁN, *Magyar könyvesház* 1. *l.* — BOD PÉTER, *Magyar Athenás*

258. *l.* ezt irja e könyvről: «Magyarra forditotta (Székely István) az Ekklésiának régi Deák Hymnus nevezettel való Énekeit. Nyomt. Krakkóban, 1538-dik eszt. Vagyon ajánlva Prini Péter nagy Úrnak.» — A gr. Bethlen Kata könyvtárában volt egyetlen példány Enyeden 1849-ben pusztult el.

---

14 **Sárvár. 1539.**

Sylvester János. Grãmatica Hvngaro Latina in usum puerorũ recẽs scripta IOANNE SYLUESTRO Pannonio autore.

De noua, apud nrõs, beneficio Principis nrĩ, imprimendi arte ad Iuuenes Hexastichon.

Quisquis ĩ hoc ludo studÿs incũbis hõestis,
Haec noua quæ cernis iam cape dona libẽs.
Progressum spondẽt studiorum nanque tuorũ,
Diues quæ nunquam Pannonis ora tulit.
Atque tuo meritas noctesque, diesque referre
Ne cesses grates qui exhibet ista, Duci.

Neanesi, Añ. 1539. die 14 Iunÿ. 8r. A—M 2 (4 levelenként) = 46 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 2 lev. = Összesen megvan 48 levél *(a többi hiányzik).*

A latin ajánló vers és ajánló levél Sylvester fiához Theodorushoz kelt «Neanesi 18 Kal. Nouembr. Añ. M,D,XXXVI.» — A czimlapot körülvevő fametszetű diszitvények közt a lap balján látható gr. Nádasdi Tamás czimere T N, jobbra neje Kanizsai Orsolya czimere V C betükkel.

Egyetlen csonka példánya, melyből az egész második rész hiányzik, az 1808-ban elhalt Sinai Miklós debreczeni tanár könyvtárából néhai Fáy Alajos könyvtárába, s innen 1875-ben vétel utján *a m. nemzeti Muzeum könyvtárába* került. (Homerusnak Laurentius Vallensis által forditott s Kölnben 1522-ben nyomtatott latin Iliasa után kötve.) — A Sinai példányáról titkon vétetett másolatból ujra kiadta KAZINCZY FERENCZ, *Magyar régiségek és ritkaságok. Pest.* 1808.; magából az itt leirt nyomtatott példányból kiadta TOLDY, *Corpus Grammaticorum Hung. Pest.* 1866.

Ezen neanesusi, vagy mint maga Sylvester az 1541-diki Uj Testamentum czimlapján nevezi, uj-szigeti nyomdát a Vas vármegyei Sárvár vára mellett feküdt Uj-Sziget (görögösen Neanesus, oklevelekben Insula nova) nevü mezővárosban a vár ura Nádasdy Tamás állította föl 1537-ben. Ez volt a magyar hazában első nyomda, mely magyar könyveket nyomtatott: minthogy Hess András budai nyomdája, melynek az 1473-ban nyomtatott Chronicon Budensén kivül még csak egy latin nyelvű nyomtatványát ismerjük, valamint Honter János brassai nyomdája (1535—1549) magyarúl semmit sem nyomtatott. A sárvári Nádasdy-nyomdának ezenkivül még csak egy termékét ismerjük, az Uj Testamentum 1541-diki magyar fordítását; többi kiadványai, melyeknek voltáról nem kételkedhetünk, mind elvesztek. 1541 után e nyomdának többé nincs emléke; a XVII. század elején azonban Manlius János

(Hans Manuel) vándornyomdáját látjuk itt működni, ki 1582—1604. túl a Dunán Német-Ujvártt, Monyorókereken, Német-Siczen (Deutsch-Schützen), Német-Keresztúron és Sárvártt nyomtatott, s ez utóbbi helyen három nevezetes munkát adott ki, mind a hármat 1602-ben.

---

15 **Sárvár. 1541.**

Sylvester János. Vÿ Testamentũ Maǵar nelweñ, melĺet az Gṍrṍg, ęs Diak nelwbṍl vyonnan fordýtank, az Maǵar nipnek Kereszt'eñ hũtben valo ippũlisire 1541. 4r. *(Számos fametszettel).* Első rész 208 számozott és elül 4 számozatlan levél. Második rész 158 számozott és 14 sztlan levél.

Colophon: Vyszighetben Abadi Benedek ńomtatťa vala 1.5.41. esztendṍben.

A könyv legutolsó lapjának nagy részét egy fametszet foglalja el, melyen a Nádasdy és Kanisay családok czimerei és az 1537. évszám látható. Ezen évszám RÉVÉSZ IMRE alapos észrevétele szerint *Dévay Biró Mátyás* 107. *l.* nem jelenthet egyebet, mint a Nádasdy Tamás és neje Kanisay Orsolya által alapitott sárvári nyomda fölállitási évét.

Igen szép teljesen ép példánya Nagy István ajándékából *a kecskeméti ref. coll. ktárában*, teljesen ép a *bécsi cs. ktár* példánya is. — *Révész Imre, Erdősi János magyar prot. reformator. Debreczen* 1859. 33. *l.* ezen munkának közkönyvtárakban, a föntebbi két példányon kivül, még 11, magánosoknál 3, és igy összesen 16 példányát sorolja elő. E számból azonban levonandó a Nagy-Enyeden 1849-ben elpusztult példány, hozzáadandó pedig az *erd. Muzeum*, a gyula-fejérvári *Batthiányi-ktár*, a Nagy István és Farkas Lajos csonka példányai (ez utóbbi most már a m. nemz. Muzeumban), és *a kolosvári unitár. coll.* 3 csonka példánya, melyek egyikéből csak a czimlevél és az I. rész 18-dik levele hiányzik.

Ujabb s az elsőnél ritkább kiadása: *Bécs.* 1574.

---

16 **Krakkó. 1544.**

Székely István. Keresztyénség fundamentomáról valo rövid Tanuság. Nyomt. Krakkóban 1544. 8r. (2-ik kiadás.)

Igy adja a czimet BOD PÉTER, *Magyar Athénás* 258. *l.* s utána SÁNDOR ISTVÁN, *Magyar könyvesház* 1. *l.* és TOLDY, *Magyar irod. tört. III. köt.* 101. *l.* — Bod szerint, ki e könyvet gr. Bethlen Kata könyvtárában látta, Székely István ezt a kiadást Liszkán laktában ajánlotta Régi Kelemen vitézlő uri embernek, hogy fiát e szerint tanittassa; elül az A. B. C-t is leirta, hogy a gyermekeket a szerint tanitsák olvasni. — A Bod által ismertetett egyetlen példány Enyeden 1849-ben veszett el. — Ezen 2-dik kiadás ajánló levelének 1849. előtt vett nem nyelvemléki, de okmányi hűségű másolata megvan Lugossy József debreczeni tanárnál.

---

17 **Krakkó. 1546.**

Székely István. A keresztyénség fundamentomáról való Tanuság. Krakkó 1546. 8r. (3-ik kiadás.)

Székely István e munkája az előbbi kiadások sokkal bővebb és tudományosabb átdolgozása lehetett; miután BOD PÉTER, *Magyar Athénás* 285. *l.* igy ismerteti:

«Adott ki harmadszor is a Hit fundamentomáról *egy könyvet bővön, a melly már szép tudós munka.* Nyomt. 1546. 8r.» — A Bod által ismert egyetlen példány N.-Enyeden 1849-ben pusztult el.

---

18 **Krakkó. 1546.**

Ozorai Imre. De Christo et eius Ecclesia, item de Antichristo et eius Ecclesia (Nyomt. Krakkóban 1546.) 8r.

Ma ismert egyetlen, elül,' közből s végül csonka példánya *a m. nemz. Muzeumban.* Megvan B 2 — M 8, N 2 — Q1, Q3 — X 8 lev. (összesen 157 lev.); hiányzik elül 9, közben 2 levele és a vége. — 1839-ben megvolt ezen könyvnek elül és végül csonka példánya, mely összesen 163 sztlan levélből állt, *a debreczeni ref. coll. ktárában,* melyet bővebben ismertetett Péczely József, *M. tud. társ. Évkönyvei V. köt.* 10. 11. *l.*: ezen példány azonban ezen évkönyvi ismertetéssel egyidejüleg, Lugossy József velem közlött jegyzete szerint, örökre elsikkadt. — Legelsőben ismertette e nyomtatványt, kétségtelenül a debreczeni könyvtár akkor még végül ép példánya után, *Budai Ézsaiás, Magyarorsz. historiája. II. köt. Debreczen.* 1808. 105. *l.*, ki szerint «Nyomtattatott Krakkóban Hieronimus Vietor által 1546. in 8-o minori.» — 1849 előtt volt még ezen 1546-diki kiadásnak egy példánya a n.-enyedi ref. coll. ktárában is, mint kitetszik Ozorai 1535-diki kiadásának egykor Sinai és Jankovich, utóbb Nagy István birtokában volt példányából, melynek irott czimlevele hátulsó lapjára ez van jegyezve: «Az enyedi ref. collegium bibliothecájában a melly editioja tanáltatik ugyan ezen munkának, az igy végződik: De keriwk etc. által. Amen Sabbato post circumcisionis 1546.» Ez a példány 1849-ben Enyed földulatásakor pusztult el.

---

19 **Krakkó. 1548.**

Székely István. Soltar Kőnű Szekel Estuantul magiar nielre *(igy)* forditatott. Touabba ez Soltar vtan Szido szolasnac mogia es nehez heliecnec Rőuideden valo magiarazatia Psalmosonkent kőuetkezic. Tablaiais vagion, ki eleuszer az Psalmosoknac rendet deakul megmutatia. Masodtsor abece szerint valo magiarul irt helet mutatia meg. 8r. 251 levél. — *Elől:* cziml., előbeszéd és tábla 12 sztlan lev.

Colophon: Krackoba ńomtatot Ieronymus Vietor felesighe Hazanal Strikouia beli Lazar altal szent Mihal hauanac hatodic napian, mikor iruanac *(igy)* ůduőzeytenc szuletisenec ezer őtszaz neǵuenniocz istendeybe.

A czimlevél hatulsó lapján Magyarország azon czimere áll, mely Komjáthi Benedek Krakkóban 1533-ban nyomtatott Sz. Pál levelei fordításának czimlapján is látható. — A legutolsó üres levél előlapján a Frangepán család ugyanazon könyvben is használt czimere áll, utólapját pedig az imádkozó Sz. Dávidot ábrázoló fametszet foglalja el.

Ajánlva van Pávai Lukácsnak, vitézlő nemes férfiunak. Az ajánló levél kelt Szikszón, Sz. György havának 24-ik napján 1548.

Teljesen ép példányai a *m. Akadémia*, a *kolosvári ref. coll.* és a szebeni *Bruckenthal-ktárban*. — A *m.* *nemz. muzeum* 2 példánya közül egyikben csak a czimlap hiányzik, másik csonkább, több helyt kézirattal pótolva. — Megvolt NAGY ISTVÁN *ktárában* is, cziml. és néhány lev. hijával. Lásd LIST *et* FRANCKE, *Catalogue* 1870. 12. *l.*

---

20 **Krakkó. 1549.**

(Dévay Mátyás). Orthographia Vngarica. Azaz, Igaz iraz Modiarol valo tudomañ Maǵar ńelvenn irattatott. Mostan pedig vionnan meg igazytatott, ęs ki niomtatott. Marci 12. Nem azért téveĺgetec é, hoǵ sem az irásokat nem tuggátoc sem az Isten hatalmat? 1549. kis 4r. A—D 3 = 15 sztlan levél.

Colophon: C. D. M. Craccouiae, apud Viduam Hierony. Viet. 1549.

Előbeszéde igy kezdödik: Az oluasonac Isteni kedvet kér *B. A.* E két betüt Szombati János s.-pataki tanár Kazinczy Ferenczhez 1805-ben irt levelében Batizi Andrásra véli magyarázandónak. Szombati e véleményét s Kazinczynak ettől eltérő nézetét lásd: KAZINCZY, *Magyar régiségek és ritkaságok* 171—180. *l.* — Révész Imre «A legelső magyar nyelvtani mű szerzője» czimű czikkében ezen könyvecske szerzőjének Dévay Mátyást tartja és bizonyitja *Magyarország* 1862. *évf.* 184. *és köv. sz.*, s ez állitását bövebben igazolja *Dévay Bíró Mátyás élete. Pest.* 1863. 99—116. *l.* Az ő teljesen elfogadható véleménye szerint a B. A. betük Benedictus Abádi sárvári nyomdász nevét jelentik, kinek előbeszéde azonban nem ezen 1549-diki, hanem egy régibb kiadáshoz volt irva. — Mint az 1549-diki kiadás czimében is ki van fejezve, ez már ujonnan megigazitott kiadás. Az első kiadás örökre elveszett.

Egyetlen példánya a *m. nemz. Muzeumban.*

---

21 **Bécs. 1550.**

Pesti Gábor. Nomenclatura sex lingvarum, Latinæ, Italicæ, Gallicæ, Bohemicae, Hungaricae, et Germanicae. Lingua autem Hungarica nouiter accessit, cum Latinarum dictionum quamplurimarum, quae prius deprauatae fuerant restitutione. Per GABRIELEM PANNONIUM PESTHINUM. Vocabular Sechsserlay sprachē, Latein, Welsch, Frantzösisch, Behemisch, Hungerisch vnnd Teütsch. Fleissig corrigiert vnd gepessert. Wieñ. Hans Singrenier. 1550. cum Priuilegio. Kis 4r. A—f 3 = 28¾ iv = 115 sztlan lev.

Ajánlja Pesti Gábor Ujlaki Ferencz győri püspöknek s pozsonyi prépostnak, «Viennae Mense Ianuario anno Virginei partus. M.D.XXXVIII.»

Első kiadása: Bécs. 1538. — Ujabb kiadásai: Bécs. 1561. és 1568.

Egyetlen példánya a *m. nemz. Muzeumban.*

22 **Kolozsvár. 1550.**

Heltai Gáspár. Catechismvs Minor, Az az, a keresztyeni tudomanac reuideden valo sumaya. Colosuarba nyomtatot 1550. 8r. A—D 7 = 31 számozatlan levél.

Colophon: Colosuarba nyomtatot Helthai Gaspar es György Hoffgreff altal. 1550.

A könyvecske hat részre van osztva. 1. A tiz parancsolatról. 2. A hitnek ágairól. 3. Az imádságról. 4. A keresztségről. 3. Az ódozatról. 6. Az Ur vacsorájáról. Mindegyik rész kezdetén egy-egy, abban a korban igen csinosnak mondható fametszet áll, mely a fölibe nyomtatott czimen kivül az egész lapot elfoglalja. A czimlapon is a czim fametszettel van köritve.

Ez az 1550-ben fölállitott kolozsvári nyomdának egyik legelső terméke, igen szép tiszta betükkel erős jó papirosra nyomtatva, s egyszersmind Heltai legelső ismert nyomtatott munkája. Következő évben Heltai e kis kátét németül is kiadta e czim alatt: Summa Christlicher Lehre; anderst der kurze Catechismus, durch Gaspar Helth, Pfarrer zu Klausenburg. 1551. 8r. — Nagyobb kátéja ugyancsak Kolozsvártt 1553. jelent meg.

Egyetlen példánya *az erd. Muzeum könyvtárában* (a Cserey-féle krasznai könyvtárból). — E könyvecske, midőn az erd. Muzeum birtokába jutott, egybe volt kötve Székely István h. és év n. (Krakkóban 1538 előtt) nyomtatott magyar kalendariomával és Dévay Mátyás h. és év n. (Krakkóban 1543. körül) nyomtatott magyar hittani munkájával. — S nem tudok eléggé csudálkozni azon, hogy Kazinczy Ferencz, kinek ezen colligatum Cserey Farkas baráti közlése folytán kezében forgott, s ki éppen ezen kötetből ismertette meg a Hazai s Külföldi Tudósitások 1808. évi folyamában a Székely István magyar kalendáriomát, Heltai ezen Catechismusát és Dévay magyar munkáját egy szóval sem emliti; holott ezek valamint irodalomtörténeti tekintetből, ugy tartalmuknál fogva is annál éppen nem érdektelenebbek, sőt fontosabbaknak mondhatók.

---

23 **Krakkó. 1550.**

Batizi András. Kereztyeni tvdomanrvl valo kőnyveczke Batizi Andrastvl irattatott. Proverb. IX. Az Bőltseségnek kezdeti Istennek félelme. Christvs vronknak 1550. esztendeiben. 8r. A—L = 11 iv = 88 sztlan levél.

Colophon: Crackoba ńomtatot Strikovia beli Lazar.

Az igen érdekes előbeszédben (a 2-dik levél 2-dik lapján) emliti Batizi András, hogy előtte is irtak «illyeten kesdet kőniuecket, eggyk az en tisztelendő mestirem, az Galszeczi Istuã mester ki Immaran istenben nyugszik: masik az tyzteletes Deůay Mathias, Christusnak igaz prędicatora. Irtanak ezeknek kůůle tőbbenis.» Gálszécsi itt emlitett munkáját lásd az 1538. év alatt; Dévaiét, mely hely és év nélkül jelent meg, alább ismertetem az év nélküli XVI. századi nyomtatványok közt.

2-dik kiadása: Kolozsvár. 1555.

Egyetlen teljesen ép igen szép példánya a *m.-vásárhelyi Teleki-könyvtárban.* — Nagy István külföldre került példányában, melyet Pulszky Ferencz visszavásárolt és a *m. nemz. Muzeumnak* ajándékozott, az utolsó iv hiányzik.

24 **Krakkó. 1550.**

Sztárai Mihály. Comoedia lepidissima de sacerdotio. — Az igaz papságnak tikôre. 8r.

Colophon: Cracoba nyomtatot Kerekotzki Ferencz altal. 1550.

Egyetlen példányának 3 levélből (D 1. 4. és 5.) álló töredéke TOLDY FERENCZ *könyvtárában*, egy XVI. századi erdélyi nyomtatvány fedeléből kiáztatva. — Emliti «A cath. papok nőtlenségét gunyoló satyra» néven TOLDY, *Magyar költ. tört. 2. kiad.* 175. *l.*; ismertette és kiadta UGYANŐ, *Adalékok a m. irodalom történetéhez. Pest.* 1870. 13—22. *l.*; véleménye szerint a nyomtatás helye nem Krakkó, hanem Kolozsvár. E töredéknek czimlevele nem lévén meg, a czimet a magyaróvári 1559-diki (hely és év nélkül megjelent) 2-dik kiadás cziméből vettem.

---

25 **Kolozsvár. 1551.**

Heltai Gáspár. A Biblianac elsô resze, az az, Mosesnec ôt kônyue: Mely Magyar Nyelvre fordittatot, à Régi es Igaz Szt Kônyuekbôl. 1 Genesis. 2 Exodus. 3 Leuiticus. 4 Numeri. 5 Deutronomium. Cum Gratia et Priuilegio Reginalis Maiestatis etc. Colosvarba. 1551. 4r. A—Dddd = 76 iv = 384 szzatlan levél. — *Elül:* cziml., elôbeszéd, az ó testamentomi könyvek summája a—h = 8 iv = 32 sztalan levél.

Colophon: (az egészen üres utolsó levél elölapján) Colosvarba nyomtatot, Helthai Gaspar, es Gyôrgy Hoffgreff által. 1551.

Az elôbeszédben megemliti Heltai, hogy e könyv kinyomatását Csáki Mihály segitette költségével, s megemlékezik egyszersmind munkatársairól is, kik a biblia forditásában közreműködtek, e szavakkal: «Niha harman, s niha negyen is voltunc e munkába. Helthai Gaspar Coloswari Fô lelki Pásztor. Gyvlai Estvan Magyar Predicator. Ozorai Estvan: Es Wizaknai Gergely Scola Mester.»

Tévedve teszi Heltai Bibliája elsô részét Kolozsvárra 1546-ra SÁNDOR ISTVÁN, *Magyar Könyvesház* 1. *l.*; miután bizonyos, hogy Kolozsvártt Heltai nyomdája csak 1550-ben kezdett működni.

Csak 2 teljes példányt ismerek, az *erd. Muzeum* és *a késmárki ev. lyceum ktárában.* — Ezeken kivül még 10 példányt láttam a *m. akadémiai, a pesti egyetemi, a gy.-fejérvári Batthiányi-ktárban, a debreczeni ref. coll.* (3 péld.), *a kolozsvári ref. és unitár. coll., a m.-vásárhelyi franc. kolostor* és *Lugossy József könyvtárában*, melyek többé-kevésbbé mind csonkák. Ezek közt legépebb a m. Akadémia példánya, melyből csak egy levél, és az egyik debreczeni példány, melyből csak a cziml. hiányzik.

---

26 **Kolozsvár. 1551.**

A Jesvs Sirah kônyue Magyar Nyeluen. Colosvarba. 1551. 8r. A—P 2 = 14½ iv = 114 számozatlan levél.

Colophon: Colosvarba nyomtatot. Helthai Gaspar, es Györgi Hoffgreff altal. 1551.

Mint Gyulai Istvánnak a czímlevél hátlapjára nyomtatott rövid előbeszédéből kitetszik, a fordítást Tolnáról küldték be némely megnevezetlen fordítók, s annak átvizsgálását és kijavitását Heltai Gáspár Gyulai Istvánra bizta s az ő változtatásaival nyomatta ki.

Teljes példányai a *pesti egyetem, erd. Muzeum, a kassai püspökség, Schlauch Lőrincz szathmári püspök* és *Nagy István könyvtárában; a m. nemz. Muzeum* Jankovics-féle példányában a 3 utolsó, *a debreczeni ref. coll.* példányában a 2 utolsó levél hiányzik. Jankovics másik csonkább példányát, melynek 3 utolsó levelén kivül többi hiányzott levelei nyelvemléki hűségű kézirattal vannak pótolva, Horovitztól Lugossy József szerezte meg. — Elül csonkán megvan *Keszthelyen a gr. Festetics-ktárban.*

---

27 **Kolozsvár. 1552.**

A Bőlts Salomon Kiralnac Kőnyuei. I. Prouerbia. 2. Ecclesiastes. 3. Canticum Canticorum. 4. Sapientiae. Magyar Nyelven. Colosvarba. 1551. 8r. A—S = 18 iv = 144 sztlan levél.

Colophon: (az utolsó iv 7-dik levelének elölapján, mely levél, valamint azon iv 8-dik levele is egészen üres) Colosvarba nyomtatot Heltaj Gaspar, es Györgi Hoffgreff altal. 1552.

A czimlap és colophon évszámai bizonyitják, hogy a nyomtatás már 1551-ben meg volt kezdve, de csak 1552-ben lett befejezve; miért is ezen könyvet az 1552. évre tartottam sorozandónak.

Ki volt e könyv forditója, arról az előbeszédben semmi emlités nincs.

Teljes példányai *a kassai püspökség* és *Schlauch Lőrincz, szathmári püspök ktárában.* — Az *erd. Muzeum* példányának egy hiányzott levelét betűhű másolattal egészitettem ki; *a pesti egyetem és* Nagy István példányából csak a czimlevél, *a debreczeni ref. collegiuméból* a 9 első levél, a *m. nemzeti Muzeum* Jankovics-féle példányából elül 10, közben B7, B8, összesen 12 levél hij. — Lugossy József Horovitztól szerzett Jankovics-féle példánya még ennél is csonkább. — Néhány utolsó levél hijával megvan *Keszthelyen a gr. Festetics-ktárban.*

---

28 **Kolozsvár. 1552.**

Heltai Gáspár. A Biblianac negyedic resze. Az az, a prophetaknac Irasoc: Melyec Magyar nyelwre forditattac, à régi és igaz szent kőnyuekből. Esaias Jeremias Ezekhiel Daniel Oseas Joel Amos Abdias Jonas Mikheas Naum Abakuc Sophonias Haggeus Zakharias Malakhias. Colosvarba 1552. 4r. A—OOOo iv = 106 iv = 424 sztlan levél. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd A—C2 = 10 sztlan levél.

Colophon: Colosvarba Nyomtatot, Heltai Gaspar, es György Hoffgreff altal. Karáchon hauanac 7. napian. 1552.

Ép példányai a *m. Akadémia* és *a m. nemz. Muzeum ktárában* (Jankovics-tól); ugyanott egy második példány az utolsó levél hiján, mely Szathmári Pap Mihály egykori kolozsvári ref. tanár kéziratával van pótolva, teljesen ép. — Rima-Szombaton *a kis-honti ev. esperesség ktárában* (ép). — Többé-kevésbbé csonka péld. a *pesti, debreczeni* és *kolozsvári ref. coll.*, a *kolozsvári unitar. coll.*, a *gy.-fejérvári Batthiányi-intézet*, a *tordai unitár. gymn.* és *Lugossy József ktárában.*

---

29 **Kolozsvár. 1552.**

Heltai Gáspár. A reszegsegnek es tobzodásnac veszedelmes vóltárol valo Dialogus. Heltai Gaspar Colosuari plebanos altal szerzetet. Colosvarba. 1552. 8r. A—K4 = 9½ iv = 76 szzatlan levél.

Ajánlva van Kendi Antalnak, a nagyságos Kendi Ferencz öcscsének. Igen érdekesek az ajánló levél végsorai: «Kerem ezokáert te kegyelmedet, hogy te kegyelmet ió neuẽ uegye: es ha szinte tiszta magyarsággal irua ninchen, te kegyelmet meg bochassa: Mert iol tudgya te kegyelmet, hogy *nyeluem szerént szász vagyoc, es eszt e keueset tizenhat esztendeig tanultam.* Az Wr Isten te kegyelmedet az igaz hitben meg tarcha. Amen.» Kitetszik e szavakból, hogy a szász eredetű Heltai, a magyar irodalom e nagy érdemű s buzgó mívelője és terjesztője, a magyar nyelvet csak 1536-ban kezdte tanulni. Ekkor pedig már felnőtt ifju lehetett, minthogy 7 év mulva 1543-ban őt a wittenbergi egyetem tanulói sorában találjuk, hova az akkori szokás szerint bizonyosan érett fővel ment ki tanulni.

Maga a munka az akkori viseletek, szokások és erkölcsök ismeretére számos igen érdekes adatot szolgáltat, melyek mindeddig nincsenek fölhasználva, de népies nyelvéért és példabeszédeiért a magyar nyelvész figyelmét is nagyon megérdemli. Mutatványokat közöltem belőle *Vasárnapi Ujság* 1868. 486. 487. l.

Teljes példánya a gy.-fejérvári *Batthiányi-intézet* és n. *Fáy Alajos ktárában* Tibold-Daróczon. — Az *erd. Muzeum* példányából, melynek czimlapján elhomályosodott tintával: Joannes Secundus . . . . . electus Rex ungarje Dal . . . . II. János király sajátkezű irásával olvasható, hiányzik C8—E1, G7, H2, H7, H8, összesen 14 levél.

---

30 **Krakkó. 1552.**

Heyden Sebald. Puerilium Colloquiorum formulae pro primis Tyronibus per SEBALDUM HEYDEN ex Comicorum Campo hinc inde collectae iam et denuo auctae, ac germanico, polonico, ungarico idiomate illustrate. Sebald Heyd ad nasutum lectorem. Consultum pueris uolumus nasute ualeto Quaesitus his fructus, gloria nulla mihi. Cracoviae Lazarus Andree excudebat. Anno 1552. 12r. 44 sztlan levél.

Régibb kiadása: Krakkó 1531. — Ujabb, csak latin-magyar kiadása: Debreczen 1591. és 1596.

Egyetlen példánya a *bécsi cs. ktárban.* Ismerteti RÉVÉSZ IMRE, *Uj Magyar Muzeum* 1853. *I. köt.* 348. *l.*

---

31 **Kolozsvár. 1553.**

Heltai Gáspár. Catechismvs mellybe à mennyei tvdomannac Sommáia, à derec szent irásbol, es sok keresztyén Tanitóknac irásokból rõuideden egybe szerzetettõt es befoglaltattot: HELTAI GASPARTOL à Colosuari Plebanostól. Az egyûgyû keresztyéneknec épitésére: Colosvarba 1553. 8r.

Ajánlva Szentgyörgyi Péter deáknak, N. Bányán lakozónak.

Csak két csonka példányt ismerek: *a lőcsei ev. gymnasiumban*, melynek czimlapja megvan s mely a K8 levéllel szakad meg, és a *m. nemz. muzeumban* (Jankovicstól), melyben hiányzik a czimlevél, s mely a K7 levéllel szakad meg. Ez utóbbi példányt gr. Kemény József még épen látta, kinek Sándor István Magyar könyvesháza 2. lapjához irt jegyzete szerint a teljes példány A—L = 11 iv = 88 sztlan levélre terjedt.

---

32 **Kolozsvár. 1553.**

Heltai Gáspár. Vigaztalo kõnyuetske keresztyéni intéssel és tanitással, miképen kelyen az embernec készûlni keresztyéni es bodog e Világbol valo kimulásához. 8r. A—R3 = $16^{3}/_{8}$ iv = 131 sztlan levél.

Colophon: Colosvarba nyomtatot, Heltai Gaspar Mûhelyébe. 1553.

Ajánlva van Báthori Annának, Báthori György házastársának.

Ujabb kiadása: *Sicz.* 1593.

Csak 4 példányt láttam, melyek egyikében sincs meg a czimlevél, s igy a czimet csak a B1 levélen kezdődő szöveg fölirata után adhattam. Legépebb *a magy. nemz. muzeumé* (Jankovicstól), melyből csak a cziml. hiányzik; *a lőcsei evang. gymn.* példányában hiányzik A1 és 8, B1 és 8, D1 és 8, J1 és 8 (összesen 8 lev.), *a m. Akadémia* példányának czimlapja Burján József antiquarius kéziratával van pótolva, elül azonban hiányzik belőle 3 iv és 2 levél; legcsonkább a Toldy Ferencz példánya, melyből elől 3 iv és 4 levél, végül 7 levél hiányzik. — A gr. Bethlen Kata könyvtárában volt példány a n.-enyedi ref. collegiumban 1849-ben pusztult el.

---

33 **Kolozsvár. 1554.**

Tinodi Sebestien szõrzese: Chronica. Elsõ reszebe Ianos Kiral halalatul fogua ez esztendeig Dunan innet Erdel orszaggal lõt minden hadac veszõdelmec, reuidedõn szép notakual enõkbe vadnac. Mas reszébe kûlõmb kûlõmb idõkbe es orszagokba lõt dolgoc Istoriac vannac. Colosvarba 1554 esztendõbe. A—q

= 39 iv = 156. sztlan levél. — *Elül:* cziml., ajánlás, mut. tábla 4 lev.

Colophon: Colosvarba nyomtatot Gyórgy Hoffgreff Mühelyebe 1554. esztendóben.

Tinódi előbeszéde és I. Ferdinánd királyhoz intézett ajánló levele Kolozsvártt 1554. márt. 14-dikén kelt.

A szövegbe nyomtatott dallamokat megfejtette s ujra kiadta MÁTRAY GÁBOR, *Történeti, bibliai és gunyoros magyar énekek dallamai a XVI. századból. Pest.* 1859.

Teljes példányai a *m. n. Muzeum*, a *m. Akadémia*, a *késmárki ev. lyceum*, *Schlauch Lőrincz szathmári püspök ktárában* és Bécsben a *csász. ktárban*. A *s.-pataki ref. coll.* példányában csak az utolsó levél hiányzik; az *erd. Muzeum* példányában az első 8 és a legutolsó levél kézirattal van kiegészitve. — Nagy István könyvtárával egy ép és egy csonka példány került külföldre.

---

34 **Kolozsvár. 1555.**

Batizi András. Catechismvs Az az, à Keresztyeni tudomannac reuideden valo tanusaga. BATHIZI ANDRAS altal irattatott. Ps. XXXIIII. Iőietec ide Fiaÿm, es halgassatoc engemet, az Wrnacfélelmére tanitlak meg tüteket. Colosvarba nyomtatot Gyórgy Hofgref altal. M.D.LV. 8r.

A krakkói 1550-diki eredeti kiadásnak hibátlanabb utánnyomata.

Egyetlen, közben és végül csonka példánya, mely az I.8 levél után szakad meg, *a m. Akad. ktárában*. Hiányzik közben B1, B8, K7, 8, L2 és 7 = 6 levele.

---

35 **Bécs. 1558.**

Bornemisza Péter. Tragoedia Magiar nelvenn, az Sophocles Electrajabol nagiob rezre forditatot, ez az Kerezteneknek erkeoeczőknek iobitasokra peldaul szepen iateknak mogia szerint rendeltetet PESTI BORNEMIZZA PETER DEAK altal. M.D.LVIII.

Ily czimmel nyomtatott könyvet látott Bécsben 1778. julius 17-dikén Kapronczai Ádám, Benkő Józsefhez intézett levele szerint, mely megvolt a n.-enyedi coll. könyvtárában, *Epistolarum Josephi Benkő MS. Tom. I. nro* 182., mint ezt gr. Kemény Józsefnek Sándor István M. könyvesháza 2-dik lapjához irt jegyzete bizonyitja. — E tudósitás irója Kapronczai Ádám magyar nemes Maria Theresia különös kegyéből Bécsben az illyr-udvari typographiában nagy elómenetellel tanulta a nyomdászatot, metszést és betűöntést Kurtzboeck József nyomdász és könyvárus mellett, s ő birta rá e nyomdászt, hogy Benkő Transsilvaniaját adja ki. Lásd: BENKŐ *Transsilv. Pars Generalis. Viennae.* 1778. *Tom. II.* 329. *l.*; később Maros-Vásárhelyt nyomdát állitott s ott halt el. — Miután Benkö Epistolariuma Enyeden elpusztult, arról, hogy Kapronczai e most egy példányban sem ismert könyvet Bécsben kinél látta, bővebb tudósitást most már nem nyerhetünk.

Hogy Pesti Bornemisza Péter deák egy személy a későbbi superintendens Bornemisza Péterrel, ki magát «pesti fi»-nak, latinul «Petrus Abstemius Pannonius

de Pest»-nek irta, kétségtelen, s igen hihető, hogy az 1576. körül már superintendens Bornemisza e könyvet 1558-ban Bécsben tanultában ugyanott nyomatta.

SÁNDOR ISTVÁN, *Magyar könyvesház* 14. *l.* kétségtelenül e könyvecskét irta le e czim alatt: «Clitemnestra Tragediája. Irta Sophocles. Ford. Bornemisza Péter.» Minthogy ő e könyvet a XVI. században megjelent azon könyvek közé sorolja, melyek megjelenési évéről nem volt tudomása: azt kell hinnünk, hogy ő e könyvről nem Kapronczai vagy Benkő által nyert tudomást, mert ez esetben az évet tudta s a czimet is aligha igy adta volna. Közleményéből azt gyanitom, hogy ő e könyvről valamely czimlaptalan csonka példányból vett tudomást.

Bessenyei György 1779-ben megjelent Holmi-jában e tragoediából közzé tett egy jelenetet, bizonyosan a Kapronczai által emlitett bécsi példányból.

---

36 **Magyar-Óvár. 1558.**

Huszár Gál. Az Vr Iesus Christusnac Szent Vachoraiarol, kin szenvedeserôl es dichôseges fel tamadasarol valo Predicacioc. Óvárba nyomtatott. M.Ð.LVIII. 8r. A—G2 = 26 sztlan levél (4 levelenként).

Ajánló levelének, mely latinul van irva, kelte ez: Altemburgi Pannoniarum Calen. Aprilis 1558. R. T. M. Deditiss. GALLUS ANAXIUS Altemburgianæ Ecclesiae Minister.

Egyetlen ismeretes példány *a bécsi csász. ktárban.* — Legelőször ismertette SÁNDOR ISTVÁN, *Sokféle V. köt.* 186. 187. *l.*; emliti e példányt gr. Kemény József *Uj M. Muzeum* 1855. *I. köt.* 113. *l.*; bővebben szól róla Révész Imre, *Prot. egyh. és isk. lap.* 1862. 5. *sz.*

---

37 **Kolozsvár. 1559.**

Heltai Gáspár. Agenda az az Szentegyhazi Chelekedetec, Mellyeket kôuetnec kôzenségesképpen à Keresztyeni Ministerec es Lelkipasztoroc. Vyonnan nyomtattatot. Cum Gratia et Privilegio Serenissimarum Maiestatum Regiarum Hungariæ etc. Colosvarba. 1559. 4r. A—Bb = 25 iv = 100 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás és innepek névsora 8 sztlan lev.

Colophon: Colosvarba nyomtatot Heltaj Gaspar által 1559. (a végső lapon Kolosvár város czimere CLAVSEMBVRG felirattal).

A czimlevél hátlapján áll Heltai rövid ajánlása latin nyelven a magyar egyházak lelki pásztoraihoz, mely ezen szavakkal kezdődik: En, fratres dilectissimi, *denuo* in vsum vestrum et Ecclesiarum Agendam, hoc est, librum formas actionum ecclesiasticarum continentem, *edidimus, qui prima est foetura nostri instaurati operis, quod ob intractabilitatem prioris societatis non citra magnum certe dolorem, intermittere fuimus coacti.* Nec sine singulari commotione supputo *sex annorum curriculum,* quod preter insignem aliquem vtilitatem Ecclesię elapsum est.» Nevezetes fölvilágositást adnak ezen szavak a kolozsvári Heltai-féle nyomda történelmére. Nem lehet ugyanis azokat másképen értelmezni, mint hogy ezen ujonnan azaz másodszor kiadott Agenda a legelső terméke Heltai 1559-ben újra

meginditott nyomdászi munkásságának, melyet a társával való kijőhetetlenség miatt 6 évig kénytelen volt félbe szakitani. Hogy Heltai 1550-ben felállitott nyomdájában nyomdásztársa Hofgreff György volt, kitetszik az abban 1550—1552. nyomtatott magyar hittani munkák colophonjaiból, melyek egyenlően igy hangzanak: «Colosuarba nyomtatott Helthai Gaspar es György Hoffgref altal.» Hogy azonban Heltai és Hofgreff közös müködése már 1553-ban megszakadt, s ez évben a nyomdában Heltai maga működött, kitetszik Heltai 1553-ban nyomtatott Vigasztaló könyvecskéjének colophonából, mely igy szól: «Colosvarba nyomtatot, Heltaj Gaspar Műhelyébe 1553.» A következő években 1554—1558. azonban megforditva egyedül Hofgreffel találkozunk, mint a kolozsvári nyomda tulajdonosával. Lásd: Tinódi verses krónikájának 1554-diki colophonját és Batizi András Catechismusa 1555-diki kiadásának czimlapját. Ugyanő nyomtatta 1555-ben Dávid Ferencz Dialysis scripti Stancari cz. latin munkáját, melynek colophona: «Impressum Claudiopoli Transilvaniae, per Georgium Hoffgrevinum Anno M.D.LV.» Az ő műhelyében jelent meg a Consensus Doctrinae de Sacramentis Christi cz. munka Anno M.D.LVII. Claudiopoli, in officina Georgii Hoffgrevii; valamint 1558-ban az Acta Synodi Pastorum Ecclesiae Nationis Hungaricae in Transylvania, ily colophonnal: Impressum Claudiopoli, in Officina Georg. Hoffgrevii. Heltai e szerint 1553-tól 1559-ig, mint maga mondja, 6 éven át nyomdász gyanánt nem működött. Föltünően igazolja ezt az a körülmény is, hogy ő a Kolozsvártt izgató Stancar hittudományi tétele ellen irt «Confessio de mediatore generis humani, Jesu Christo» czimü latin munkáját 1555-ben Wittenbergben nyomatta; mit bizonyosan nem fogott tenni, ha saját nyomdával rendelkezhetett, vagy az itt ekkor működött nyomdászszal Hofgreffel jó viszonyban állott volna.

Hogy Heltai Agendájának ezen ujabb kiadása javitva és tetemesen bővitve jelent meg, bizonyitják ajánlásának végszavai: «De Agenda hac dicere possumus, nouum librum esse, studiose castigatum. *Quod facile ipsa collatio cum priore editione ostendet:* Taceo quod multa huic editioni accesserunt, quę in priore desiderantur. Christus Dominus nos omnes gubernet: Amen.» — Ezen második kiadásban tárgyalja Heltai a keresztelést, esketést, a magános és közönséges gyónást és áldozást, a betegek látogatását és vigasztalását, a temetés szertartásait, végre a foglyok tanitásának és vigasztalásának módját. — Az első kiadást, melynek eddig egy példánya sem került napfényre, a fontebbiek után 1550 és 1553 közt megjelentnek kell tartanunk.

Teljes példányai az *erd. Muzeum*, a gy.-fejérvári *Batthiányi-intézet*, ugyanott *a seminarium ktárában* (1 ép és egy végül csonka péld.), a *debreczeni ref.* és *kolozsvári unitár. coll. ktárában.* — Bethlenben özv. gr. Bethlen Pálné ktárában egyetlen levele hiával. — Megvolt Enyeden is a gr. Bethlen Kata könyvei közt.

---

38 **Krakkó. 1559.**

Székely István. Chronica ez Vilagnac Yeles dolgairol. Szekel Estvan. Craccoba Niomtatot. Striykouiai Lazar Altal, Christvs szvletesenec M.D.LIX. esztendeiebe. 4r. 237 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás, üdv. versek 4 sztln levél.

Colophon: Ezőr őtt szaz őttuen kilencz esztendőbe niomtatot, szent Gőrg hauanak tizedic napian. τέλος.

A czimlevél hátlapján áll Németi Ferencz czimere, ezután következik egy lapon Vilmányi Libecz Mihály latin verse ezen czimerre; a következő két lapon Székely

István ajánlása Németi Ferencz tokaji tiszttartónak, mely «Gónczón kôlt, szent Iacab hauanac huszadic napian. Anno Domini. 1558»; végre 3 lapon Vilmányi Libecz Mihály latin és magyar üdvözlő versei állanak.

Egyike azon XVI. századi magyar nyomtatványoknak, melyek igen számos példányban maradtak fön. Teljesen ép példányai azonban a legnagyobb ritkaságok közé tartoznak. Teljesen ép tudtomra a *m. nemz. Muzeum* és az *erd. Muzeum* egyik példánya, a Lugossy Józsefé *Felső-Bányán* és a Nagy István egyik példánya, mely külföldre került; a többiek többé-kevesbbé csonkák, elül, végül, sőt nagyobbára közbül is hiányosak, egy részben kézirattal pótoltak; mi bizonyitja hogy ezen könyv a mult századokban nagyon kedvelt olvasmány volt. — *M. nemz. Muzeumban* (több péld.). — *M. tud. Akadémia.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz. M.-Vásárh. Teleki-ktár.* — *Szebeni Bruckenthal-kt.* — *Gy.-Fejérvártt Batthiányi-kt.* — *Kolosvári ref.* és *unitár. coll.* — *N.-enyedi ref. coll.* (kevés hiján ép.) — *Debreczeni ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Pesti ref. coll.* — *Egri érseki kt.* — *Szathmári püsp.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *M.-szigeti r. kath. gymn.* — *Szegedi kegy. r. ház.* — *Pápai franc. kolostor.* — Magánosoknál is számos példányt láttam, mint: gr. Mikó Imrénél Kolozsvártt, gr. Toldalagi Victornál Koronkán, n. Fáy Alajos könyvtárában Tibold-Daróczon, Radványon b. Radványszkynál stb. stb.

---

39 **Magyar-Óvár. 1559.**

Sztárai Mihály. Comoedia lepidissima de sacerdotio, authore MICHAELE STARINO Altiniensis Ecclesiae Ministro. Az Igaz Papsagnac Tikôre, mellyet à STARAI MIHALY Mester mostan szerzett. Azt is megtalalod Atyamfia Keresztyen è kis Kônyuechkenec végében, mimodon es fôkeppen mire valasztyac az igaz Keresztyenec à Lelki Pasztorokat, S mi okaért vonszac le is nemelliekrôl A szentegÿhazi szolgasagot. H. és év n. 8r. 63 lap.

Ajánlja e könyvet «A Semneci Cremenci és Beszterczei bôlch Tanaczoknak, es mind az egész Magyar Ország Banyain lakozo Christus hiueinec» annak nyomtatója és kiadója «Huszár Gal az Ouari Egyhazi szolga». — A könyv 54-ik lapján ez áll: «Im mastanaban kedig ezer ôt száz ôtuen kilentz esztendôben irnac», miből következtetve e könyv nyomtatási évét biztosan tehetjük 1559-re. Hasonló biztossággal állithatjuk, hogy Huszár Gál, ki már 1560. october havában Kassán fogságban volt, e könyvet 1559-ben Magyar-Óvártt ottani saját nyomdájában nyomtatta.

Első kiadása: Krakkó 1550.

Egyetlen példány *gróf Apponyi Sándor könyvtárában.* — Ismertetését adja TOLDY, *Adalékok a régibb magyar irod. történetéhez. Pest.* 1870. 4—13. *l.* és *Magyar költők élete. Pest.* 1870. *I. köt.* 49. *l.*

---

40 **Debreczen. 1560.**

Huszár Gál. Isteni dicsiretek és Psalmusok. 1560. 8r. Ajánló levele Melius Péterhez.

Igy van emlitve e könyv a Debreczenben 1602-ben nyomtatott énekeskönyv előbeszédében, a Sz. Ujfalvi Imre által a régibb énekeskönyvekről készitett lajstrom-

ban. — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház 2. l.* 1550-re emlit egy énekes könyvet, h. n. «Közönséges isteni dicséretek 4r.» czim alatt, melyet pusztán az ő hitelére 1550-re fölvenni nem bátorkodtam.

---

41 **Kolozsvár. 1560.**

Heltai Gáspár. Soltar az az, Szent Davidnac, es egyeb Prophetaknac Psalmusinac, auagy Isteni dichireteknec kőnyue: Szép Summátskáckal es rőuideden valo ærtelmőckel. Magyar Nyeluen HELTAI GASPAR etc. Colosvarat. M.D.LX. 8r. 300 lev. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 10 sztlan lev.

Colophon: Colosvarat nyomtattot, az Wrnac tisztességére: à nemes Magyar nemzetnec épilésère: Heltai Gáspártól. 1560.

Ajánlva van latinul II. János választott királynak. Az ajánló levél végén: Datæ Colosuarini Anno Domini, M.D.LX. die xx. Februarij, quo ante annos octo frater Georgius Dalmata Thesaurarius, hostis ueritatis Christi, et Maiestatis tuæ serenissimæ, in castro Alvvintz perfidiæ suę etc. iustas pœnas dedit. Inclytæ ac sereniss. Maiest. tuę dedidissimus *(igy)* Caspar Heltus presbiter Ecclesiæ Colosuarien.

Teljesen ép példányai az *erd. Muzeumban*, a *m.-vásárh. Teleki-ktárban*, *a szebeni evang. gymn.* és Néhrén Szepesben *b. Mednyánszky Alajos ktárában.* — Cziml. hiján a *kolozsvári ref. collegiumban.* — A *m. n. Muzeum* példánya (Jankovicstól), a *debreczeni ref. coll.* 2 példánya, valamint a *kolozsvári unitár. coll.* és a Nagy István külföldre került példánya többé-kevesbbé csonkák.

---

42 **Kolozsvár. 1560.**

Rendeles. Kvlen kvlen tzickeleknec, mellyec szerent eleteket rendellyenec, és erkőlczeket szabianac à tiszteletes Sőts legényec, à királyi varosban Colosuarban: Egybe szerzetettec és è rendre hozatattac, à tisztelēdő feiedelmeknec, Birónac és egész Tanatsnak ió akarattyából és engedelméből, à fellyűl meg mondot királyi városnac Colosuárnak tiszteletes Sőts tzęnek Mesteritől, egyenlő végezésből és akaratból. Colosvarot. 1560. esztendőbe. 4r. a—b2 = 1½ iv = 6 sztlan lev.

Colophon: Colosvarot nyomtatot ez è Rendelés, midőn tzęmesterec vólnánac à tisztelendő Mesterec. 1. Demeter Wolff. 2. Tothazi Micklós. 3. Piter Schesburger. 4. Ennyedi Gyárfás.

Egyetlen példánya, *a kolozsvári szűcs czéh ládájában*, az 1876. április 22-diki tűzvész alkalmával pusztult el.

43 **Bécs. 1561.**

Draskovics György. Igen Zep Kenyw, az Kezenseges Igaz kereztyen hytnek regysege, es Igassaga mellet, mynden Eretnesegnek *(igy)* wysaghy ellen. Mellyet az LIRINIAY VINCZE, ennek elewte, Ezewr eztendewuel zewrzet. Bechben nyomtatot, az fewlseges Romay Chyazarnak es Magyar Orzagy, es Cseh Orzaghy Kyralnak etc. engedelmebewl: az Raphael Hofhalter altal. Anno M.D.LXI. 8r. A—Q = 16 iv = 128 sztlan lev.

A fordító csak a latin előbeszédben nevezi meg magát igy: «Georgius Draskovicius Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopus Quinqueecclesiensis.»

Egyetlen példánya *a bécsi cs. udv. könyvtárban.* — Az ezen példány czimlapja előtt álló üres levélre a fordító saját kezével följegyezve áll: «Serenissimo Principi et Dno, Dno Maximiliano Dei grã Regi Boemiae etc. Dno suo clementissimo Author Translationis humillime obtulit.» — A czimet, kétségtelenül ezen példányról, csaknem betühiven közli BUDAI FERENCZ, *Polg. Lexicon I.* 576. *lap.*

---

44 **Bécs. 1561.**

Draskovics György. Lactantius munkáinak forditása. Bécs. 1561.

Emliti BUDAI FERENCZ, *Polg. Lex. I.* 576. *l.*, TOLDY, *Irod. arczképek. Pest.* 1856. 6. *l.* és FERENCZI és DANIELIK, *Magyar irók. I. köt.* 1856. 114. *l.* — Budai Ferencz közléséből gyanitom, hogy Draskovics ezen munkája is, melynek eddig sehol hazánkban példányára nem találtunk, *a bécsi cs. könyvtárban van.*

---

45 **Bécs. 1561.**

Pesti Gábor. Nomenclatvra Sex Lingvarum Latinae, Italicae, Gallicae, Bohemicae, Hvngaricae, et Germanicae. Lingua autem Hungarica nouiter accessit, cum latinarum dictionum quamplurimarum, quae prius deprauatae fuerant restitutione. Per GABRIELEM PANNONIUM PESTINUM. Vocabular Sechsserlay sprachen, Latein, Welsch, Frantzósisch, Behemisch, Hungerisch vnd Teütsch. Fleissig Corriegiert und gepesseret. Wieñ Hans Singrenier. Kis 4r. A—f3 = 28¾ iv = 115 sztlan lev.

Colophon: Impressum Viennae Austriae, per Ioannem Syngrenium. Anno 1561.

Ajánlása Ujlaki Ferencz győri püspöknek az 1538. és 1550-diki kiadások szerint van utánnyomva.

Ujabb kiadása: Bécs. 1568.

M. ɳ. Muz. (czimlevele kézirattal pótolva). — Emliti e kiadást DENIS, *Wiens Buchdruckergesch.* 388. *l.*

46 **Debreczen. 1561.**

Melius Péter. A Christus Kőzbe Iarasarol Valo Predicacioc, Mellyeket MELIVS PETER a Dőbrőtzőni Lelki Pasztor irt. Ebben ielent meg az Istennec szereteti mi bennűnc, hogy az ő eggyetlen egy fiat küldőtte az Isten ez vilagra, hogy êllyűnc ő altala. Ebben áll a szeretet, nem hogy mi szerettűc volna az Istent, hanem hogy ő szeretet minket, es el küldőtte az ő fiat, hogy engeszteles lenne a mi bűneinkert. I. Ioan: 4. Dőbrőtzőnbe nyomtattác M.D.LXI. 4r. A—G = 7 iv = 28 sztlan levél.

Ajánló levele a czimlevél hátlapjára van nyomtatva s «A Magyar Orszagi kereskedő es árros nepeknec» szól, kik által terjedt a reformatio, mint Melius irja, «illyen hamar kőzőttűnc. Mert a szellyel valo iarasban ti vőttetec es ti hallottátoc előb egyebeknel, es ti diczertetec s beszellettetec egyebeknec az Istennec kegyelmeről valo tudomant.» Kelete: «Dőbrőtzőnben irta Mind szent hauanac 1. napian Melius Peter a Dőbrőtzőni Lelki pasztor.»

A könyv tartalma hét prédikáczio, a hetedik után: FINIS.

Hogy ezen Debreczenben 1561-ben nyomtatott könyvet a kassai fogságából kiszabadult Huszár Gál bujdosó kassai pap nyomtatta, s hogy az eddig elfogadott tétel, mely szerint Debreczenben a legelső nyomtatvány 1562-ben jelent volna meg, teljességgel nem áll, böven kifejtettem és bizonyitottam «Huszár Gál életéről és nyomdájáról» irt czikkemben *Századok I. évf.* 1867. 150—154. *l.*

Irodalomtörténetünkben legelsőben én ismertettem *Erd. Muzeum Évkönyve V. köt.* 39—40. *l.*, az erd. Muzeumnak Rónay Jáczint által adományozott példány után, mely Meliusnak Aran Tamás tévelygéseiről irt s Debreczenben 1562-ben nyomtatott munkája után a nyomtatással egykoru kötésbe van kötve. — Megvan teljesen ép példányban a *m. nemz. Muzeumban* is (Jankovicstól). — Megvolt csonka, rongált példányban Nagy István-nál (Catalogue .. chez List et Francke. Leipzig 1870. 60. l.), valamint az 1812-ben elhalt kolozsvári ref. tanár Szathmári Pap Mihály *könyvtárában* is, mint a Bod Athénásának 172. lapjához mellékelt sajátkezű jegyzete bizonyitja. Ő azonban e könyv megjelenési évét tévedésből tette 1502-re.

---

47 **Debreczen. 1561.**

Melius Péter. A Szent Pal Apastal levelenec mellyet a Colossabelieknec irt predicacio szerent valo magyarázattya. A Keresztyen igaz atyafiui szeretet mükalodic es masnac őrőmest szolgal az iregyseg pedig es à ragalmazas senkit nem eppit sem hasznal. I. Cor. 14. H. és év n. Sr. A—Q, S, T, V2—5 lev. *(Itt megszakad; végén csak egy két lev. hij.)*

Az ajánlás «à Dőbrőtzőni Tanácznak» (A 2. 3. levél) igy végződik: «Dőbrőtzőnben irta Pűnkősd hauanac első napian

ennyi esztendőben. 1561. A ti szentegyhazi szolgatoc. Melios Peter.»

A czimlapon, a czim és a szent irásból idézett hely között áll a nyomdai czimer, mely a Frobenius-féle baseli nyomda czimerének utánzata (felhőből kinyuló két kéz által tartott horgony, a nyelére tekergőző kigyóval).

Hogy Melius ezen munkája Debreczenben Huszár Gál betüivel gyomatott, kétségtelen bizonyossá teszi az, hogy betüi ugyanazok, melyekkel Meliusnak Arany Tamás tévelygéseiről irt s Debreczenben 1562-ben Huszár Gál által kiadott munkája van nyomtatva, mely könyv utolsó lapján a föntebb leirt nyomdai czimer is látható. — A nyomtatási évet biztosan tartom 1561-re határozhatónak azért, mert Melius ajánlása 1561. május 1-én kelt: tapasztalásom szerint az azonkori magyar nyomtatványokban az ajánlás a nyomtatással együtt szokott kelni.

Egyetlen példánya, melyből az R iv (= 8 lev.), V1 (1 lev.) és végén V5 után csak néhány levél hiányzik, néhai b. Radák Istvánné adományából *az erd. Muzeum ktárában.*

---

48 **Debreczen. 1562.**

Melius Péter. Az Aran Tamas hamis es eretnec tevelgesinec es egyeb soc teuelgéseknec mellyec mostã az el fordult feiõ ẽberec kőzõt el árattanac, meg hamissitási, a derec szent irasbol es a regi szent iras maǵarázo Doctoroknac irasokbol, a Debretzeni Tanittóc altal, ki uolt szẽt Andras napiã es Karaczõ Hauanak 1. 11. 12. 13. es 14. napian, az egesz Keresztyeni gyűlekezet èlőt, Christus Vrũc szűletese utan ènnyi esztendőben. 1561. E kőnyuetskenec a uégén tabla is uagyon az teuelgesekről kiket fel irtunc. Debretzőmbe nyõtatott Anno M.D.LXII. 4r. 152 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 3 sztlan levél; *végén:* mut. tábla 2 sztlan lap.

Az egész könyv A—X = 21 iv = 84 levél; a végső lap üres. — A legutolsó számozott lapon 152 nyomdai hibából áll; helyesen 159-nek kellene állani.

A könyv végén a 152. lap alján $\overset{\text{F}}{\text{IN}}\underset{\text{S}}{\text{I}}$ s ez alatt ugyanazon nyomdai czimer, mellyet a föntebbi szám alatt ismertettem.

Az ajánlást Enyingi Török Jánoshoz és Ferenczhez, Hunyad vármegye örökös főispánjaihoz: és a debreczeni keresztyén atyafiakhoz Huszár Gál irta, ily kelettel: «Debretzőnben irta 1562. esztendőben Februariusnac 14. napian, Huszar Gal a Cassai Lelki pasztor. Exul.»

Hogy a czimlapon meg nem nevezett szerző Melius Péter, kitetszik az ajánló levél e szavaiból: «ez kis kőnyuetsket Melios Peter a ti Pispektec irta.» Hogy pedig a nyomtatás Huszár Gál nyomdájában történt, bizonyitják az ajánlás e szavai: «Ezeket e mostani teuelgeseket rend szerent minden meg feitesiuel, *im en ki nyomtattam*, es a mint a ti lelki pasztoritoktul erdemlitec, a ti neuetec alat adtam ki.»

Az egész könyv Arany Tamásnak, ki az unitarismus tanait Debreczenben terjeszteni kezdette, 37 eretnekségét vagy tévelygését czáfolja, oly módon, hogy Arany Tamás tévelygései röviden megemlittetvén következik mind egyik után Melius hosszasabb czáfoló fejtegetése.

Legelsőben ismertette e könyvet J** (Jankovics Miklós) *Tud. Gyüjt.* 1829. *VI. köt.* 36. l. — Bővebben irtam róla *Századok* 1867. 150. 151. *l.*

Példányai: *M. nemz. Muz.* (Jankovicstól), Gy.-Fejérvártt a *Batthiányi-ktárban* (Melius Sz. Job könyve után kötve), *erd. Muzeumban* (közben egy ive kézirattal kiegészitve), csonkán *kolozsvári unitar. coll.* (N.-ajtai Kovács István ktárából), csonkán megvan *Schlauch Lőrincz szathmári püspöknél.* — Megvolt Kolozsvártt Szathmári Pap Mihálynál is, sajátkezü jegyzete szerint. — Nagy István csonka példánya hova lett, nem tudom; List és Francke catalogusában nincs emlitve.

---

49 **Debreczen. 1562.**

Melius Péter. Catekismvs. Az Egesz keresztieni tvdomannac fondamentoma es sommaia a szent irasbol ezue szedettetet, es meg emendaltatot. Caluinus Ianus irassa szerint Az Somogi MELIUS PETERtol. Iarullatoc en hozzam fiaim, hallgassatoc engemet, az Vrnac felelmere tanitlac en titeket. Psal. 34. Dőbrőtzőnbe. M.D.LXII. 8r. A—K4 = 9½ iv = 76 sztlan levél.

Ajánlja Németi Ferencz tokaji kapitánynak «Somogy Peter Mester, a te Nag. szolgaia.»

Egyetlen levele (C8) hiján teljes példánya a *m.-vásárhelyi Teleki-ktárban.* — Nagy István elül s végül csonka példánya a 9-dik ivnél szakadt meg. — Ujabb kiadása: Debreczen. 1569.

---

50 **Debreczen. 1562.**

Melius Péter. (A kisértet és a bünös ember párbeszéde és különféle könyörgések) . . . . 8r. a2—c1, c3—e1 = 4⅛ iv = 33 sztlan levél.

Ezen czimlaptalan, egyetlen csonka példányban ismert könyvecskét szerzője Melius Péter ajánlotta Nagyságos Némethi Ferenczének, ily kelettel: «Datum Debrecini pridie Septembris Anno 1562. Melios Peter Horhi fÿ somog'ban».

Következik az e2 levelen, külön czimlappal és előbeszéddel: Az Hitről es az Kereztiensegrwl val› vetekedes Christus, S. Peter es Papa. S. Pal. A Dőbrőczeni tanitoc munkaiaual. 1. Timo. 4. (szent irási idézet). e2—f7, és g 4. 5. 6. lev. (itt megszakad).

Ezen czimlapos második rész ajánlása is Nagys. Némethi Ferenczéhez van intézve, ily kelettel: «Dőbrőczőnbe. XII. napian mind szent hauanac. 1562. Melius Peter a te Nag. szegen Caplannia».

Hogy ezen könyvecskék szerzője Melius Péter, nem csak az ajánlásból, hanem abból is bizonyos, hogy az utóbbi munka ujabb kiadása Debreczenben 1570-ben

Melius neve alatt jelent meg. A könyv betüi a debreczeni nyomdát bizonyitják; a megjelenési évet az ajánlások kelte után bizvást merem 1562-re tenni.

Egyetlen csonka példánya a *m.-v. Teleki-ktárban*. — E példány hibásan van bekötve; elül áll t. i. az e2 levelen kezdődő czimlapos munka töredéke, s azután következik az a—e1 rész, azaz, az eredetileg elül nyomtatott, most czimlaptalan első munka.

---

51 **Kolosvár. 1562.**

Heltai Gáspár. A Jesus Christusnac Wy Testamentoma Magyar nyelwre forditatot, à régi igaz es szent kőnyuekből. Az egyűgyű iámbor Keresztyéneknec vigasztalásokra és épűlésekre. Cum Gratia et Priuilegio etc. Colosvarot. M.D.LXII. 4r. A—Z, a—z, Aa—Vv = 66 quaternio = 132 iv = 528 szzatlan levél. — *Elül* cziml. ajánlás, mut. tábla 4 sztlan lev.

Colophon: Colosvarot 1.5.6.1.

Ajánlva Nádasdi Annának, Majláth István özvegyének, 1561.

A colophonból bizonyos, hogy az egész könyv már 1561-ben ki volt nyomtatva, s csak a czimlap és ajánlás nyomatott 1562-ben.

Teljes péld. *a pesti egyetem* és a *kolozsvári unitár. coll. ktárában*, a hol van a Kovács István csonka példánya is. — A *m. Akad.*, az *erd. Muzeum*, a *kishonti ev. esperesség*, gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár*, a *kolozsvári*, *debreczeni*, *kecskeméti* és a *s.-pataki ref. coll.* 3 példánya, ugy a Nagy Istváné is többé-kevesbbé csonka.

---

52 **Debreczen. 1563.**

Károli Gáspár. Keet kőnyv Minden orzagoknac es Kyralioknac io es gonoz szerenczeieknec okairul: (melyből meg erthetni, mi az oka az Magyar orzagnakis romlasanac es feiedelmeknec szerenczetlensegeknec) Es Miczoda Jelensegekből esmerhettiuk meg, hogy az istennec Iteleti kőzel vagion. Gaspar Caroli, Gőnci Plebanus altal. Dőbrőczőmbe. Nyomtata Mihal Tőrőc. M.D.LXIII. 8r. A—M = 12 iv; minthogy azonban az A csak 4, az M pedig kivételesen 10 levélből áll, az egész könyv 94 sztlan levél.

Ajánlja Nagyságos Ruszkai Dobó Domokosnak «Ex Gőncz, die Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Anno 1563. . . . Caspar Carolius Gőnczi Plebanus».

Egyetlen ismert példánya a *m. nemz. Muzeumban* (Horváth Istvántól).

53 **Debreczen. 1563.**

Melius Péter. Magiar Predikatioc, kit Postillanac neveznec, a Prophetac es Apostoloc irassabol, a regi Doctoroknac, Origines, Chrisostomus, Theophilactus, S. Ambrus, S. Hieronymus, S. Agoston, es a mastani bőlcz Doctoroc magiarazassoc szerint. *(Fametszet = Debreczen város czimere 1563 évszámmal).* 1. Corint. 14. Mikor egybe gyűltőc, mindēnec ti kőzzűletec Psalmusa, tudomania, nyelivnec ertesse, meg ielenese, es iras magiarazassa vagon: Mindenec epuletre leģenec. Dőbrőczőmbe, M.D.LXIII. 4r. A—Eeee = 74 iv = 296 sztlan levél. — *Elül:* cziml. ajánlás, az olvasónak 4 sztlan lev.

Colophon: Dőbrőtzőmbe. Nyomtatott Tőrőc Mihal altal. Anno. M.D.LXIII.

Ajánlva van Mágócsi Gáspár Torna vármegyei főispánnak. Az ajánlólevél végén: «Dőbrőczőmbe Maÿ 25. Anno 1563. Melius auag ihasz Peter Somogi fiu, de Horhi.»

SÁNDOR ISTVÁN, *Magyar könyvesház* 3. *l.* Melius ezen munkáját ily czim alatt emliti «A Sz. Pál Apostolnak a Rómabéliekhez irott levelének magyarázatja prédikátziókban». Hogy ő ezen czimet ezen Postilla valamelyik czimlaptalan példányáról vette, bizonyos, minthogy Melius e munkájában éppen Sz. Pálnak a rómaiakhoz irt levelét magyarázza.

Teljes péld. a *m. nemz. Muzeum*, a *debreczeni ref. coll.* és a *kassai jogakad. ktárában.* — Cziml. hiján *kolozsv. ref. coll.* — 2 csonka péld. *s.-pataki ref. coll.*, egy csonka példány is a *m. nemz. Muzeumban.*

---

54 **Debreczen. 1563.**

Melius Péter. Valogatot praedikatioc a prohetac es apostoloc irassabol, mind egesz esztendő altal valo fő innepekre, es minden felè szűkseges dolgokrol es artikulosokrol à regi es mastani Doctoroknac magyarazasoc szerint. Vgian ezen Prædikatioc vegebe, à keresztelesnec, Vr vaczoraia osztogatasanac, eskűtesnec es egyeb egy hazi rend tartasnac igaz moggya, prædikatioc szerint. I. Cor. 14. Mindnyaian prophetalhattoc, es tanithattoc, hogy mindnyaian tanullianac es epűllienec. Luc. 5. Vram at te neuedbe atte beszeded szerint meg vetem az halot. Dőbrőtzőmbe. Nyomtatot Tőrőc Mihal által. Anno. M.D.LXIII. 4r. 419. lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlva van Mágócsi Gáspárnénak, Massai Euláliának

«Dőbrőtzőmbe Karaczon honac 16. nap. Melius vagy Ihasz Peter de Horhi Dőbrőtzőni szigen Kaplan».

Teljes példa. *M. tud. Akad., kassai jogakad., pesti ref. coll., n.-enyedi ref. coll. ktárában;* utolsó lev. hiján *debreczeni ref. coll.* és *gömöri ref. esperesség,* az ajánlás utolsó lev. hiján *kolozsvári ref. coll. ktárában.* — Az *erd. Muzeumban* czimlapja hasonmással, az ajánlás és közben 5 lev. kézirattal kiegészitve. — A *m. nemz. Muz.* példa. (Jankovicstól) igen csonka, a 322. lappal szakad meg. — Két, végül kevesbbé csonka példány a *s.-pataki ref. coll. ktárában.*

---

55 **Debreczen. 1565.**

Melius Péter. Az ket Samvel kőnyueinek, es az ket Kirali kőnyveknek az Sido nielvnek igassagabol, es az igaz es bőlcz magiarazők forditasabol, igazan valo forditasa Magiar nielure. I. Samuel XII. Az Jehova el nem haǵgia soha az ű nepet, az ű nag Neueiert. Szolgalliatoc azert igassagba tellies sziuel ű neki, mert ha az gonossagba akartoc megh maradni, mind ti, s-mind atti Kiraltok el vesztek. Devter. XVII. Mas nemzetből ne czinaly Kiralt, hanē atte Atiadfiaÿ kőzzűl. A Kiraly a Tőrueny kőnyuet, à Bibliat tellies életibe oluassa, hoǵ tuǵgia felni az Iehovat. Keuély es fel fualkodott, tőkelletlen es két fel tarto hitű ne legien. Debreczenbe Raphael Hoffhalter nyomtatta. M.D.LXV. 2r. 239 számozott levél. — *Elül:* cziml. ajánlás stb. 4 sztlan lev.

Colophon: Debreczenbe, nyomtattatott Raphael hoffhalter altal: Anno M.D.LXV.

Ajánlja Patócsi Zsófiának, Bebek György feleségének, és Massai Eulaliának, Mágócsi Gáspár egri kapitány házas társának, Melius Péter magyarul, ily latin kelettel: «Debreczini, 22. Ian. 1565. Petrus Melius Seruus Iesv Christi, Pastor Ecclesiae Debreczinensis».

M. nemz. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* — Betléren, *gr. Nádasdy-ktárban.* — A *tordai unitár. egyház* birtokában (csak a cziml. egy része hij.). — A *kolosv. unitár. coll.* könyvtárában van 2 csonka péld. (egyikből elül 2, végül 1 lev., másikból a 3 első lev. hij.). — *Debreczeni ref. coll.* (elül csonkán). — Nagy István példányának cziml. hiányzott s utolsó levele meg volt rongálva. — Ép példány volt Gerenden *gr. Kemény Sámuel ktárában.* Lásd: *Nemzeti társalkodó* 1832. *I.* 285. *l.*, hol 1849-ben elpusztult.

---

56 **Debreczen. 1565.**

Verbőczi István. Magyar Decretvm, Kyt WERES BALAS a deakbol tudni illÿk, à WERBEWCZY ISTWAN Decretomabol, melÿet

tripartitomnak neweznek, Magÿarra forditot. Vadnak tovabba ez Decretomnak elŏtte egy nehany iroth articulusok, kyket azon VERES BALAS à regi Kiralyok Decretomibol tŏruynhez valo ieles dolgokat, ky szedegeteth. Esai. LVI. Haec dicit Dominus: Custodite iudicium, et facite iusticiam, quia iuxta est salus mea, vt veniat, et iusticia mea vt reueletur. Beatus vir qui facit hoc, et filius hominis qui apprehendet istud. Debrecenbe nÿomtattatott Raphael hoffhalter altal. MDLXV. 2r.

Elül: cziml., II. János király és Némethi Ferencz czimere, ajánlás II. János királyhoz 5 sztlan lev. — Következik: Magyar Orzagnak Decretomanak Sommaia kyt minden kyraly Decretomabol, tewrwenhez walo Ieles dolgoth reuÿden kÿ zedegetetth Weres Balas Bÿharwarmegÿenek Iro deakÿa ees Waradÿ few BÿroA—G = 7 ternio = 42 lev., melyek közül az utolsó levél és az utolsóelöttinek hátlapja egészen üres. — Ezután jŏ Werböczi tripartiumának kivonatos forditása ily külön czimlappal: «Kŏvethkeznek nemynemew tewrwenyekhez walo ieles dolgok, kyketh rewwydeden, Werbewczy Isthwan Decretomabol, thudnÿ illÿk mÿnd az TrÿpartitombolMagÿar nÿelwen, Magÿar iras tudonak kÿ irtanak. 1563. Debrecenbe Nyomtattatoth Raphael Hoffhalter altal, M.D.LXV. H—Ee (az utolsó Ee quaterniot kivéve mind ternio) = 20 ternio s 1 quaternio = 128 sztlan lev.

Colophon: (Az utolsó, különben egészen üres levél elölapján) «Debrecenbe nyomtattatott Raphael Hoffhalter altal».

Az ajánlás kelte: «D. 10 Kal. Septemb. Felségednek. Alazatos szegin Hÿu szolgaÿa W. M. I.» — Érdekesek az ajánlás ezen sorai: «az felséged jámbor hive . . . az Nagyságos Némety Ferencz ez munkát inditá, szerezteté, és gondjával, költségével segité, ki ezen dolognak inditása koron, az felséged hivsége mellett halált szenvede, az ŏ urának Serédi Jánosnak házában, Tokaj várában, az németek által puska lövís miatt, Bŏjtelŏ hónak 10. napján, Anno a nativitate Christi Jesu M.D.LXV».

Teljes péld. *M. nemz. Muz.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *M. Akad.* — *Pesti ref. coll.* — Csonkán *m.-vásárh. Teleki-kt.* (a szöveg 1 és az Index 4 lev. hijával). — *Kolozsvári ref. coll.* (elŏl 3, végül 1 lev. hij.; az erd. Muz. dupluma volt). — M.-Szigeten Szilágyi István-nál (elül 5, végül 8 lev. hij.). — *Schlauch Lŏrincz szathmári püspök ktárában.* — Betléren *gr. Nádasdy-ktárban.* — Háromszéken, a *Cserey-Muzeumban.* — Keszthelyen a *gr. Festetics-ktárban.* — Megvolt Nagy István ktárában is.

57 **Kolozsvár. 1565.**

Heltai Gáspár. A Biblianac Másodic Része, Mellybe e kővetkőzendő szent irásnac historiás kőnyuei vadnac be foglalua, Tudni illic: 1. Iosue Hertzegnec kőnyue. 2. A Birákról valo kőnyue. 3. A Ruth aszszonnac kőnyue. 4. Samuelnec első kőnyue. 5. Samuelnec masodic kőnyue. 6. A Királyokról valo első kőnyw. 7. A Királyokról valo másodic kőnyw. Mellyeket meg tolmáczolt, és Magyar nyelwre forditot, à régi es igaz szent kőnyuekből: HELTAI GASPAR. Colosvarot. 1565. 4r. A—Yy7 = 45 quaternio egy levél hiján = 359 sztlan levél. — *Elül:* cziml. és Heltai előbeszéde az olvasóhoz 8 sztlan lev., melyek közül az utolsó egészen üres.

Colophon: Colosvarot nyomtattot, Heltai Gáspár Műhellyébe. Á Messiásnac test szerént valo szűlettéssénec vtánna 1.5.65. esztendőbe.

Az előbeszéd, mely e szavakkal kezdődik: «Szerető atyámfiai keresztyénec, Im ismeg valami egyűgyű munkámmal látogatom szerelmetőket» kelte, épen ugy mint a colophon, ez: «Colosuarot, a' Messiásnac test szerént valo szűlettéssénec vtánna 1565». — Érdekesek az előbeszéd vége felé e sorok: «Kéried a' mi kegyes attyánkat, legyen kegyelmes hozzám, és minden bűneimet meg bozássa: és *immár vénségőmben* ne hadgyon, legyen velem, vezérllyen, hogy életemnec és hiuatallyomnac a vége is legyen ő szent felségénec tisztességére, ennékem kedig veled egyetembe őrőc üdvősségemre .... Amen». Kitetszik ugyanis e szavakból, hogy Heltai, ki magát 1565-ben *vén*-nek vallja, 1536-ban, midőn saját vallomása szerint a magyar nyelvet tanulni kezdette (lásd föntebb 29. sz.), már bizonyosan érettkoru ifju volt.

Heltai magyar bibliájának e legutoljára megjelent kötetére ezt a megjegyzést teszi TOLDY, *M. irodalomtört. 1. kiad. III. köt.* 96. *l.* «Weszprémi s utána Szombati 1556-ra teszik; én hajlandó vagyok az 1565-dikit második kiadásnak tartani, az elsőt pedig 1551. vagy 1552-re tenni.» Hogy Weszprémi 1556-diki kiadása (kinél 1556 meglehet csak sajtóhiba 1565 helyett) soha nem létezett, kitetszik Heltai 1565-diki előbeszédéből, melyből világos, hogy ő a biblia ezen 2-dik részét csak ekkor bocsátotta világra. Hogy Toldy, ki Pesten a Nagy István elül csonka példányát használta, ezen kötetet második kiadásnak tartotta, s az első képzelt kiadást 1551. vagy 1552-re helyezte, arra ugy hiszem az a gondolat s hiedelem vezette, hogy Heltai az egész Bibliát kiadta 5 kötetben, még pedig kötetenként időszaki sorrendben, 1551-től 1562-ig, a mikor t. i. Uj Testamentoma megjelent. Erre mutat az is, hogy később megjelent *Rövid irodalomtörténetében, Pest* 186⁴/₅. 35. *l.* Heltai egész bibliája (1551—1562-re) van emlitve. Azonban hogy ez a föltevés meg nem állhat, arról a Heltai-féle biblia külömböző köteteinek ép példányai teljesen meggyőznek bennünket. E kötetek ugyanis korántsem időszaki rendben, hanem ellenkezőleg igy jelentek meg: I. köt. 1551. II. köt. 1565. IV. köt. 1552. Uj Testamentom (V. köt.) 1562., bizonyosan a szerint, a mint a forditás egyik vagy másik része elkészült, s a mint Heltai körülményei engedték, kinek 1553-tól 1559-ig nyomdája sem volt, s a mint pártfogói segitették; a harmadik kötet pedig meggyőző-

désem szerint soha világot nem látott, s igy Heltai egész bibliát, mint Toldy hiszi, nem adott.

Ennek bizonyitására fölhozhatom a Heltaival egykoru Károlyi Péter váradi pap szavait, ki «Az halálról, feltámadásról és az örök életről» irt s Debreczenben 1575-ben nyomtatott munkájának ajánlásában azt irja, hogy mind Bocskai Erzsébet, Báthori Kristóf neje, mind Patócsi Zsófia, Bebek György özvegye, kérte őt, «*hogy az mi az Bibliaba meg hatra volna, azt meg forditanok, s erre Nag'sagtok minden segitseget és gondviseleset aianla*». Még világosabban bizonyitja ezt Károlyi Gáspár, Vizsolyban 1590-ben nyomtatott magyar bibliájának Gönczön 1589-ben kelt előbeszédében, hol panaszkodván azon, hogy a magyar nemzet a biblia magyar fordítására «enni ideig gondot nem viselt», igy szól: «Bizony az Heltai Gáspár munkáia és az Melius Péteré bizonságot tészen arról, hogy talaltattac volna ollyak az előtt is, kik a munkát nem restellettéc volna, ha az feiedelmec arra gondot viseltec volna, az tanitokat fel ebresztettec volna, es az ő tárházokat Isten tisztességére meg nitottak vólna. Azert ketseg nelkül ha vagyon is ebben valami bünöc az tanitoknac hogy *enni ideig az Biblia nem volt Magyar nyelvén*, de az feiedelmeknec nagyob bünöc vagyon»; néhány sorral alább pedig ezt irja: «*Noha pedig volt darabonként az Bibliának valami része meg forditva, de mindenestől fogva egészben ez ideig az mi országunkban az mi nyeluönkön nem volt, hanem a kegyelmes Istennek io keuéből most megyen ki*, egy néhány nevezetes Jámbor, Istenfélő Nagyságos Wraknac intése, törekedése és költsége által». Ugyanő «Az olvasoknac» szóló sorokban azt irja, hogy szabad lévén mindennek az Isten házában ajándékot vinni, «*egyebec vigyenec aranyat, ezüstöt, drága köueket. En azt viszem az mit vihetec: tudni illic Magyar nyeluen az egész Bibliát, mellyet eleitől fogua sokan igyekeztek offeralni, de véghöz nem vihettéc*». — Hogy a Heltaival és Meliussal egykoru kassavölgyi esperest Károlyi Gáspár ezek bibliai forditásainak minden megjelent kötetét ne ismerte, s igy arra nézve, hogy 1590-ig teljes magyar bibliafordítás nem jelent meg, tévedt volna, föltenni sem lehet.

A föntebbi teljes hitelü egykoru irók szavai után nem kételkedem kimondani meggyőződésemet, hogy Heltai bibliája nem volt teljes, nevezetesen annak 3-dik kötete soha világot nem látott, s mind azok, kik Boddal együtt s ő utána Heltai bibliáját *öt kötetben* megjelentnek állitják, a 3-dik kötetet soha nem látták, hanem, mivel a 4-dik kötet s az erre következő Uj Testamentom kezökben forgott, el sem tudták gondolni, hogy az ezeket megelőző 3-dik kötet ki nem lett volna adva. E hiedelemben annyival inkább megmaradhattak, mert nem vették figyelembe, hogy Heltai az egyes köteteket nem időszaki rendben adta ki. — Meggyőződésemben a két Károlyi bizonyságtételén kivül megerősit az a körülmény is, hogy én, ki Heltai bibliájának I. kötetéből 12, a II-dikból 7, a IV-dikből 10 s az Uj Testamentomból 14 példányt láttam, s ezen bibliának több helyt talált csekély töredékeit is gondosan megvizsgáltam, III-dik kötetet sehol nem találtam, de még a töredékek közt sem akadtam egyetlen levélre sem, mely a III-dik kötetbe tartozott volna. — Miért halasztotta s mulasztotta el végkép Heltai a harmadik kötet kiadását, könnyen megfejthetjük, ha tudjuk, hogy ő az ezen kötet tartalmát képező darabok egy részét, nevezetesen a Jesus Siráh könyvét 1551-ben, a Bölcs Salamon könyvét 1552-ben, és a Zsoltárok könyvét 1560-ban mind 8-rétben már kiadta volt; ugy hogy tulajdonképen az ő bibliájából csak a Krónikák, Esdrás, Nehemiás, Tóbiás és Jób könyvei hiányzanak.

Teljes péld. *erd. Muzeum*, m.-v. *Teleki-kt., kolozsvári ref. coll., m. nemz. Muzeum ktárában* (Jankovicstól), Gy.-Fejérvárt a *Batthiányi-ktárban* és a *kolozsvári unitár. coll.* (Kovács Istvántól). — Nagy István példányából hij. a cziml., előzmények s a szövegből 4 levél.

58 **Várad. 1565.**

Melius Péter. A Szent Iob kőnyvenek a Sido nielvből, es a bőlcz Magyarazôk forditásából, igazán valo forditása Magiar nielure. Ezech. XIIII. Ha mikoron à főldőn lakô nęp en ellenem vętend. *stb.* Job. XIJI. E ket dol*d*ot ne mield en velem *stb.* Varadon Niomtattatott, Raphael Hoffhalter által. M.D.LXV. 4r. 104 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás és egy fametszet 6 sztlan levél.

Ajánlva van Mágócsi Gáspárnak és nejének Massai Eulaliának. «Debreczenbe 25. Nouembris. A. D. 1565. Petrvs Melivs Pastor in Debreczen».

Colophon: A Job kőnyvenek forditásának â Sidobôl es deák Commentekből, vége ez, XXX. Aprill. per Petrum Melium, Debrecini. A. D. M.D.LXV.

Az erd. Muzeum egyik példányában, mely előbb Szathmári Pap Mihályé volt, ettől következő bejegyzés olvasható: «Ez igen ritka, annyira, hogy a Pethe Ferencztől kiadattatott Biblia előtt való *Utasitás*ban az iratik, hogy «ugy látszik, hogy magyarra forditotta Melius Péter a Jób könyvét és az Ezsaiás profetziáját is, legalább magyarázatokat irt azokra». És igy ezen kiadás felől még csak bizonyos sem volt Szombathi János professor, a ki ezen Utasitást irta, és a ki a régi könyveknek ismeretében különben igen jártas volt, a mint ennek sok bizonysági vagynak. Az Esaias profetziájának forditását én sem láttam soha is. Sz. P. M.»

M. n. Muz. (Farkas Lajostól, teljesen ép). — *M. tud. Akad.* — *Erd. Muz.* (egy ép, s egy czimlaptalan péld.). — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (elül 50 lev. hij.)

---

59 **Kolozsvár. 1566.**

Heltai Gáspár. (Sz)az Fabula, Mellyeket Ezopvsból, es egyeb vnnen egybe gyűtet, és ősze szőrzet, a fabulaknac ęrtelmével egyetembe, HELTAI GÁSPÁR. Cum S. R. M. H. Priuilegio etc. Colosvarot. 1.5.6.6. 8r.

Csak két példány ismeretes: a *kolozsvári ref. collegiumé*, melyben megvan A—Z és a—dó levél; közben M7. 8. Ni s több levelek, valamint végén is a mi hiányzott (a 95-dik mese közepétől végig), a m. Akad. ennél csonkább czimlaptalan példányáról kézirattal kiegészitve. — A *m. Akad.* emlitett csonka példányát Toldy Ferencz a kolozsvári teljesebb példányból 1863-ban kézirattal lehetőleg kiegészittette.

Ujabb kiadása: Német-Ujvár. 1596.

---

60 **Debreczen. 1567.**

Melius Péter. A Debreczembe ősze gyvlt keresztien praedikatoroknac, igaz es szent irás szerint valo vallásoc. 1. Az egy

valo istensegrôl. 2. Az szent haromsagrol. 3. A Christus valo istensegerôl es hogy ôrôktûl fogua szûlètett istennec fia. 4. Az szent Lélec valo es egyenlô es imadando istensegerôl. 5. A kôzbè iarorul. 6. A bûn okaijrol. 7. A lelkeknec itelet èlôtt valo heliekrôl. 8. Az Antichristus Papa szôrzésinec, ostiaianak meg veteserôl, es meg vtalasarol. 9. Az Anya szêt egyhazbeli eneklesekrôl, es egyeb rend tartasokrol. 10. A Tanitoc ôltôzetirôl, à templomokrol, auag à gyûlekôzet helyerôl. 11. A valasztasrol. 12. A Szabad akarat ellen. 13. Az Christus testè ételérôl, es ielen voltarol, 14. Az Vr vaczoraia kenyèrerôl. A Temetes helyerôl. Debreczembe, nyomtatta Tôrôc Mihal. 4r. A—G = 7 iv = 28 sztlan lev. (ha teljes). — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan levél.

Ajánlja Ihász Péter (Melius) «A Magyar Orszagi iambor es keresztyen Aros népnec, ackic Debreczemben, Szombadban Kassan es Varadon laknac» — ily kelettel: «Valete. Debreczembe, 16. Julij: Anno. D. 1567. Ihasz Peter à ti Kegyel: attya fia, de Horhi, Debreczembe lelki Pasztor.»

Csak 4 példányt ismerek: *a tiszántuli ref. superintendentia levéltárában* (egybekötve ezen vallástétel latin szövegével, mely e czim alatt jelent meg: Brevis confessio Pastorvm ad Synodvm Debrecÿ celebratam 24. 25 et 26. Februa: Anno. D. 1567. conuocatorum .... Debrecini. Excudebat Michaël Tôrôc. An. M.D.LXVII.), melyből az utolsó iv két középső levele (G2, G3) hiányzik, de megvan az ezt követő utolsó levél, melyen ott áll: *Finis.* — Az *erd. Muzeumban* megvan A—G3, és igy csak utolsó levele hiányzik. — A *pesti ref. coll. ktárában* megvan. A—F és G3, G4 levél. — A *m. n. Muzeumban* csak A—E3 lev. van meg.

---

61 **Gyula-Fejérvár. 1567.**

Dávid Ferencz. Rôvid Magyarazat mikeppen az Antichristvs, az igaz Istenrôl valo tvdomant meg homalositotta: Es à Christvs az ô hiveinec altala tanituan minket, mikeppen epitette meg az ô menniei szent Attiarol, es ô magarol, es à szent Lélekrôl bizonjos ertelmet aduã elônkbe. Psal. LI. A te bôlczesegednek titkait ielentetted meg mi nekûnk. Expressvm Albae Jvliæ per Typographum Regium Raphaelem Hoffhalterum Anno Christi M.D.LXVII. 4r. A—S = 18 iv = 72 lev. — *Elül:* cziml., János Zsigmond czimere, ajánlás 4 sztlan lev.

Igen ritka, mint általában a XVI-dik századi unitarius nyomtatványok. — KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS tordai unitár. igazgató tanár, ki a mult század közepén irta

Bibliotheca unitariorum Transilv. cz. jeles munkáját, melynek eredeti kézirata megvan az erd. Muzeumban gr. Kemény József gyüjteményében, csak egy csonka példányt látott. Én is csak 4 példányt láttam: a *kolozsvári unitár. coll.* (N.-ajtai Kovács Istvántól), a *tordai unitár. gymn.*, a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában*, és csonkán (19 levél hijával) az *Erd. Muzeumban.*

---

62 **Gyula-Fejérvár. 1567.**

Dávid Ferencz. Rővid Utmvtatás az Istennec igeienec igaz ertelmere, mostani szent Haromsagrol tamadot vetélkedesnec meg feytesere es itelesere hasznos es szűkseges. Esaiae IIII. Az napokban az vrnak az ő sengęie fel magasztaltatic, es diczősegben leszen *stb.* . . Excvsvm Albae Juliæ per Typographum Regium Raphaelem Hoffhalterum, Anno M.D.LXVII. 4r. A—R = 17 iv = 68 sztlan lev.

Ajánlva van «Az Istenfelő es igaz nemes ferfiunac, Mikola Ferencznec»; az ajánlás végén: «Feiervaratt Karàczion hauanac XXVIII. napián, Anno M.D.LXVII. Dauid Ferencz az meg feszült Jesus Christusnac szolgaia».

Csak 4 példányt ismerek: *A m. nemz. Muzeum*, a *kolozsvári unitár. coll.*, a *m.-vásárhelyi ref. coll. könyvtáraiban* és csonkán (16 lev. hijával) az *Erd. Muzeumban.*

---

63 **Szeged. 1567.**

Melius Péter. Uj Testamentom. Szeged. 1567. 4r.

Ezen Melius által forditott uj testamentumot, mint saját könyvtárában meglévőt, emliti 1776-ban HORÁNYI, *Memoria Hungarorum Tom. II. Viennae.* 1776. 604. *l.* e szavakkal: «Novum Testamentum in hungaricam lingvam conversum editumque Szegedini MDLXVII. 4-o. Dolendum quod nimis minuto typo, frequentibusque verborum compendiis in lucem prodierit. Ratum et illaesum exemplar in mea conservatur Bibliotheca.» Horányi ezen határozott tudósitása után lehetetlen kételkednünk, hogy ezen ma már végképen elveszett könyvnek egy példánya 1776-ban még az ő könyvtárában megvolt. Emlékezik ezen Szegeden nyomtatott Uj Testamentum egy példányáról Debreczeni Ember Pál is, mint a melyet a szathmári ref. iskola könyvtárában látott és forgatott, de a mely 1703-ban, Szathmárnak a császáriak által történt elfoglaltatása alkalmával, zsákmány vagy tűz áldozatja lett. Lásd: LAMPE, *Hist. Eccl. Reform. in Hung. et Trans.* 728. *és* 648. *l.* — A szegedi XVI-dik századi könyvnyomdának ezen egy munkán kivül, melynek ma egyetlen példányát sem birjuk, semmi emléke nincs. Föltünő előttem e korban Szeged, mint nyomdai hely, már azért is, mert Szeged ez időben török kézben volt, tudtomra pedig hazánkban török által birt területen sehol nyomda nem működött; de még föltünőbb és megfejthetetlenebb előttem, miért nyomatta Melius e munkáját a távol eső Szegeden, midőn helyben Debreczenben a Török Mihály nyomdájával rendelkezhetett.

64 **Bécs. 1568.**

Pesti Gábor. Nomenclatvra Sex Lingvarum, Latinæ, Italicæ, Gallicæ, Bohemicæ, Hungaricæ, et Germanicæ. Lingua autem Hungarica nouiter accessit, cum Latinarum dictionum quamplurimarum, quae prius deprauatae fuerant restitutione. Per GABRIELEM PANNONIUM PESTHINUM. Vocabular Sechsserlay Sprachen, Latein, Welsch, Frantzösisch, Behemisch, Hungerisch, und Teültsch. Fleissig corrigiert, vnd gebessert. Cum gratia et priuilegio Caes. Maiest. Viennae Austriae ex officina Caspari Stainhoferi. M.D.LXVIII. 8r. A—P3 = 14$^{3}/_{8}$ iv = 115 sztlan levél.

Colophon (az utolsó levél P3 hátlapján): «Viennae Austriae Excudebat Caspar Stainhofer. M.D.LXVIII.»

Ajánlja latin versekben a nyomdász és kiadó Stainhofer Gáspár Nádasdi Ferencz Vas vármegyei főispánnak, néhai nádor gr. Nádasdi Tamás egyetlen egy fiának.

Régibb kiadások: Bécs 1538, 1550, 1561.

Teljesen ép példa. a *m. n. Muzeumban.* — Csonka példánya, melyből hiányzik a czimlap, O2—P2, de a legutolsó levél a colophonnal megvan, *Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában* (Török Jánostól).

---

65 **Gyula-Fejérvár. 1568.**

Basilius István. Egynehani kerdesec a keresztieni igaz hitről, es auual ellenkező tudomanyrol az Istennec egyhazaba. Egybe szedettec a Colosuari Predicatortol, BASILIUS ISTUANtol. Act. 4. Ninczen egh alat egyeb neu adatuan emberec kőzt, melybe kellyen nekűnc űduezűlnűnc, hanem czac a Nazaretbeli Iesusnac neue. Act. 10. Erről tęsznec tanubizonsagot mind a prophetac, hoǵ bűneinec boczanattyat veszi az ő neue altal. minden valaki ő benne hiszen. Albae Juliæ. Anno 1.5:68. 4r. A—R3 = 16$^{3}/_{4}$ iv = 71 sztlan levél. — *Elül:* Cziml. és ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlva van Pókai Jakabnak »kiraly eo Felsege Hopmesterenec es hiv tanaczanac». Az ajánlás kelte: «Kolosváratt Mind Szent havanak kezdetiben. Octob. Anno Domini 1568. Te Uraságodnak Christusban szegény szolgája. Basilius István».

Az érdekes ajánló levél bővebb ismertetését közöltem *Erd. Muzeum évkönyvei V. köt.* 44. *l.*

Csak 3 többé-kevésbbé csonka példányt ismerek: *a m. nemz. Muzeumban* (Jankovicstól, közben 2 levél hij.), *a kolozsvári unitár. coll. ktárában* (Nagy-Ajtai Kovács Istvántól, cziml. és az ajánlás utolsó lev. hij.) és Simény Domokos kolozsvári unitár. tanárnál (5 utolsó ive hij.). — Az *erd. Muzeumban* csak hű másolatban van meg, melyet 1654. jan. 6. Szentmártoni András készitett Werner Mihály kolozsvári polgár részére (*Jos. Com. Kemény Collectio minor MS. Historicorum* 4r. XXIV. *köt.*).

---

66 **Gyula-Fejérvár. 1568.**

Basilius István. Az Apostoli Credonac Rővid Magyarazattya. A szent Irasnac folyasa szerẹnt. Iratot a Colosvari Predikatortol BASILIUS ISTUANtol. I. Thes. v. A Lelket meg ne olczátoc, az iras magyrazasokat meg ne vtallyatoc, mindent meg probállyatoc es à mi io aszt tarczátoc. Nyomtatot Erdelybe Feieruarat, ennye esztendőbe. 1568. 4r. A—Dd 6 (a legutolsó iv kivételesen 6 levélből állván) = $27^1/_2$ iv = 110 sztlan levél.

A cziml., ajánlás, előbeszéd az A és B ivből elfoglal 6 levelet és egy lapot: de nincs külön ivjegye s igy a 110 levélbe ez is be van foglalva.

Ajánlva van minden kelet nélkül Békes Gáspárnak, a királyi Felség főkomornyikjának.

Teljesen ép péld. *kolozsvári unitár. coll.* (Kovács Istvántól). — *Szebeni Bruckenthal-kt.* (2 utolsó lev. hij.). — *M. n. Muz.* (Jankovicstól, közben 14 lev. hij.) — Simény Domokos-nál (3 első ive hij.). — Az *erd. Muzeumban* ennek is, mint a főntebbi szám alattinak, csak 1654-diki másolata van meg.

---

67 **Gyula-Fejérvár. 1568.**

Császmai István. Thordai Sandor Andras Irasara valo felelet: Melyben az Antichristus harom Isteninec dőgleletős tudomaniat otalmazza, hamissaggal es szidalommal. Szent Ianos Masodic Leveleben. Minden ki el tauoszic, es à Christus tudomaniaban meg nem marad, ninczen Istene: à ki kedig à tudomanyban meg marad, annac atia s-mind fia vagyon. Albae Juliæ excusum per Rapháèlem Hoffhalterum Anno à natiuitate Christi Domini M.D.LXVIII. 4r. A—D = 4 iv = 16 sztlan levél.

A szerző a czimlapon nincs megnevezve s csak a szöveg elején nevezi meg magát igy: «Cziaszmai Istvan, Gyulafeiruari predicator.» A munka elején igy ir Császmai: «Tordai András dévai plébanus ez napokban valami irását bocsátotta ki, melyben erősen kárhoztat engemet, hogy én az antichristus képeit, melyekkel az ő

tudományát az szegény együgyü községnek szivébe behintette, kinyomtattam.» — Tordai András dévai ref. pap munkája, mely ellen az unitárius Császmai e könyvecskét irta, ugy Császmainak önmaga által emlitett előbbi nyomtatványa, ma egy példányban sem ismeretes.

Egyetlen példánya N.-Ajtai Kovács István hagyatékából a *kolozsvári unitár. coll. ktárában.*

---

68 **Gyula-Fejérvár. 1568.**

Dávid Ferencz. Az Szent Irasnac Fvndamentomabol vőtt Magyarazat az Jesus Christusrol es az ő igaz istensegeről. Szent Janos latasarol irt kőnyűnek 22. reszeben. En Jesus kűltem az en Angyalomat, hogy az gyűlekőzetekbē ty nektec tanobizonsagot tegyen ezekről. En vagyok az győker, es Dauidnac nemszetsege, fenieskedő es hainali czillag. Excvssvm Albae Juliæ Anno M.D.LXVIII. 4r. A—Miij = 47 sztlan levél.

Ajánlva van Pókai Jakabnak, Király ő felsége hoppmesterének és tanácsának. «Feieruarath Szent Mihal hauanac 7. napiā. A. 1.5.6.8. Dauid Ferencz.»

Kolozsvári unitár coll. (Kovács Istvántól). — *Kolozsvári ref. coll.* — *Marosvásárhelyi ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.*

---

69 **Várad. 1568.**

Melius Péter. Az Szent Ianosnac tőtt ielenesnec igaz es iras szerint valo magyarazasa prędikatioc szerint, à iambor bőlcz es tudos emberec irasabol szereztetet. MELIUS PETER altal. Be ne peczeteld èzeket è beszedeket te Ianos, hanē meg ird, mert kőzel az idő: Ime el iűuőc, es az en iutalmam en velem vagion. Apoc. 22. Varadon. Anno M.D.LXVIII. 4r. A—Bbbb = 71 iv = 284 sztlan lev.

Elül: cziml. előbeszéd, az olv. és summa 8, *végül:* nyomt. hibák 5 sztlan lev.

Az előbeszéd kelt «Debreczemben, nyoczadic napián Bodog aszszon hauanac, esztēdőnec forgasaban: 1.5.6.8. Te Isteni Felsegednec Debreczenij Juhaiual méltatlan nyomorult pasztora. Iuhasz peter de Horhi.»

Ebben Melius a reformált egyház és iskolák buzgó dajkáiul elősorolja a következő Nagyságos urakat és asszonyokat: Mágócsi Gáspárt nejével Massai Eulaliával, Balassi Jánost nejével Sulyok Annával, Patócsi Zsófiát, Bebek Györgyöt, Forgács Simon egri főkapitányt, Kápolnai Bornemisza Farkast, Törők Ferenczet és Gyulafi Lászlót, továbbá e három vitézlő nemes urat: Telegdi Miklóst, Bocskai Györgyöt és Csaholyi Ferenczet.

Magát a munkát Melius igy rekeszti be: «VEGE. Diczertéssec az Attia Isten, ki à czecz szopoc altal elő vizi az ű diczőseget, es en bennem munkalkodot az ű kegyelme: Illien niomorult edenbe: Die X. Septem. Anno Dom. M.D.LVI. (ezen évszám a nyomtatási hibák közt ki van javitva M.D.LXVI-ra). Debrecenbe. Petrus Melius de Horhi».

Ezen itt olvasható kelethely és évszám vitte SÁNDOR ISTVÁNT abba a tévedésbe, bizonyosan valamely czimlaptalan csonka példány után, hogy ezen könyvet Debreczenben 1566-ban nyomtatottnak irja, *Magyar könyvesház* 3. *l.* — Ugyanő u. o. néhány sorral alább ismét hibásan teszi e könyvet *debreczeni* 1568-diki nyomtatványnak, mely tévedés Melius előbeszédének keltéből eredhetett. — Sándor István után téved NÉMETH JÁNOS is *Memoria Typogr. Regni Hung. Pestini* 1818. 101. *l.* azt állitván MILLER ellenében *Fragmenta Typographiae M. Varadiensis. Pestini.* 1803. 22. *l.*, hogy ez a könyv 1568-ban nem Váradon, hanem Debreczenben nyomtattatott. — Még hibásabb BOD PÉTER adata, ki e könyvet *Magyar Athenás* 173. *l.* Debreczen 1598-ra teszi, talán csak sajtóhibából 1568 helyett.

A könyv meg nem nevezett nyomtatója kétségtelenül Hofhalter Rudolf, kinek atyja Rafael 1565-ben Váradon is Debreczenben is nyomdászkodott, s 1567-ben mint II. János király gyula-fejérvári nyomdásza halt el. Hofhalter Rudolf atyja halála után rövid ideig kezelte a gy.-fejérvári nyomdát, 1573. és 1574-ben Alsó-Lindván nyomtatott, 1574-ben Nedeliczen nyomtatta Verbőczi törvénykönyvének horvát forditását, 1577-től fogva 1587-ig, mely éven túl emlékezetét nem találom, Debreczenben működött, mi közben 1584. és 1585-ben Váradon is nyomtatott két magyar és két latin munkát.

M. nemz. Muz. (2 ép példány Jankovicstól és Farkas Lajostól). — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *M. tud. Akad.* (cziml. és előbeszéd hij.). — *M.-v. Telekiktár* (végén a nyomt. hibák hij.). — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. és az előbeszéd utolsó lev. hij.). — *Miskolczi ref. gymn.* (cziml. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Gömöri ref. esperesség.* — Keszthelyen a *gr. Festetics-ktárában.* — Megvolt *Nagy Istvánnál* is 2 példányban, lásd: *List u. Francke, Catalogue* 66. *l.*

---

70 **Abrudbánya. 1569.**

Comoedia Balassi Mennihart arultatasarol, melliel el szakada az Magyar Orszagi masodic valaztot Ianos kiraltul. Matthei 22. Aggyatoc meg az Chaszarnac az Chaszaret, es Istennec is az Istenet. Nyomtattatot Abrugybanyan ezer ötszáz hatuan kilenczedic esztendőben. 4r. A—E iv = 20 lev. *Elül* cziml. és ajánlás 4 sztlan lev.

Colophon: «Szekesfeyeruari Karadi Pal miheliebe sz. András hanac *(igy)* huzon egyedic napian.»

Egyetlen példány *a m. Akadémia könyvtárában.* — Karádi Pál ekkor abrudbányai unitarius pap abrud-bányai nyomdájának csak ezen egy termékét ismerjük.

---

71 **Debreczen. 1569.**

Czeglédi György és **Károli Péter.** Az egesz Vilagon valo keresztyeneknec Vallasoc az egy igaz Isten felöl, ki Atya, Fiu, es

Sz. Lelek; melly fundaltatott a Prophetaknac es Apostoloknac fundamentomokon. Irta TZEGLEDI GYÖRGY es CAROLI PETER. Niomtatatott Debrecembe Komlos Andras altal. An. Do: 1569. 4r. 210 lap.

Igy adja a czimet gr. Kemény József, SÁNDOR ISTV. *M. Könyvesháza* 4. *lapjához* irt jegyzetében, a néhai Fáy Alajos könyvtárában Emődön látott példány után. — Ezen egyetlen példány, a czimlevél és ajánlás (A1—4) hijával, Szalay Zsigmondhoz s ettől Török János könyvtárába került. — Ma *Schlauch Lőrincz szathmári püspök ktárában* van. (B — Dd1 = 25¼ iv = 101. sztlan levél.) Ujabbkori másolata cziml. és ajánlás hiján megvan *a debreczeni ref. coll. ktárában.*

---

72 **Debreczen. 1569.**

Melius Péter. Az igaz keresztyénségnek rövid Fundamentoma. Nyomtattatott Debreczenben. 1569. 4r.

BOD PÉTER ismerte s rövid ismertetését adja *Magyar Athenas* 173. l. ki szerint e könyvet Melius II. János királynak ajánlotta «a kit alkalmas festékkel lefest, miért tántorog vallásában.» — Megvolt *Nagy István ktárában*, sajátkezü följegyzése szerint. Lásd Emich Gusztáv közleményét, *Magyar Könyvszemle I. évf.* 1876. 141. *l.* Ez a példány azonban a Nagy István könyvtárának List és Francke által 1870-ben kiadott catalogusában nincs emlitve, és igy ma egyetlen példány hol létéről sincs tudomásunk. — Első kiadását lásd: Debreczen. 1562.

---

73 **Debreczen. 1569.**

Temesvári István. Historia az Bátori Istvánnak Alibég ellen valo kenyérmezei győzedelméről. Debreczen. 1569.

E kiadást csak SÁNDOR *M. Könyvesháza* 4. *l.* után vettem föl. Egyetlen példányát sem láttam. — Megvolt *Nagy István könyvtárában*, Emich Gusztáv közlése szerint, *Magyar Könyvszemle I. év.* 1876. 141. *l.*; ezen példány azonban a Nagy István könyvtárának List és Francke által 1870-ben kiadott Catalogusában nincs emlitve.

---

74 **Gyula-Fejérvár. 1569.**

Dávid Ferencz. Elsô Resze az szent irasnac kvlen kvlen reszeibôl vôt predicaciocnac az atya istenrôl, ennec kedig az ô fiarol az Ihesvs Christvsrol, es az mi ôrôcsegûncnec peczetirôl az szent lelekrôl: Irattattak David Ferencztôl az meg feszûlt Ihesvs Christvsnac szolgaiatol. 2r. 193 lev. — *Elül:* cziml., ajánló levél II. János vál. királyhoz, elöbeszéd a ker. olvasóhoz 6, *végül:* nyomt. hibák 2 sztlan levél.

Colophon: Albae Juliae M.D.LXIX. Per Gregorium Wagnerum.

Ezen első résznél több nem jelent meg.

Teljes példa. *m. n. Muzeumban* (Jankovicstól). — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 példa). — *Székely-kereszturi unitár. gymn.* — *Kolozsvári ref. coll.* — Kézirattal kiegészitve *a tordai unitár. gymn. ktárában.* — Csonkán az *erd. Muzeumban*, a *m.-v. Teleki-ktárban* és *Simény Domokosnál* Kolozsvártt. — Teljes példánya volt Nagy István-nak is.

---

75 **Kolozsvár. 1569.**

Dávid Ferencz. Az Váradi Dispvtacionac avagy vetelkedesnec, az egy Attya Istenről, és annac Fiaról, az Iesus Christusról, és à szent Lélekről igazán valo elő számlalássa, Melly mindenic fęlnec akarattyából kezdetett Mind szent hauanac 20. napian: 1569, esztendőben. Acto v. Meg lássátoc, mint czelekőtec az embereckel: Én aszt mondom, Hadiatoc békét ő nekiec, és ne banczatoc őket. Ha emberektől vagyon ez à tanacz és vgyekőzet, El bomol. Ha kedig Istentől vagyon, Nem bonthattyátoc el: Mert heiába tusakotoc az Isten ellen. Colosvarot. 1.5.6.9. 4r. A—c3 = 25¾ iv = 103 sztlan lev.

Colophon: Az Waradi Disputacionac vége. Colosvarot. Anno Domini. 1.5.7.0.

Ezen könyv 5 utolsó levelét (b3—c3) képezi «Az Egy Attya Istenről, Es az ő Fiarol, az Jesvs Christvsrol, és a szent Lelekről valo reuid vallás, Az Prophetáknac és az Apastoloknac irássoc szerént», melyet SÁNDOR, *Magyar könyvesház* 4. *l.* hibásan vett külön könyvnek 1570-re; minthogy az, mint a colophon is bizonyitja, a Váradi Disputatio függelékéül avval együtt nyomatott és jelent meg. — A czimlap és colophon évszámai bizonyitják, hogy ezen könyv nyomtatása 1569-ben kezdetett, de csak 1570-ben végeztetett be. — SÁNDOR ISTVÁN *e. h.* 3. *l.* Kolozsvár 1568. 4r. mint magyar könyvet tévedve emliti a Heltai Gáspár által kiadott «Fejérvári tiznapi Disputatio»-t, mely csak latinul jelent meg.

Megvan a *kolozsvári ref. coll. ktárában, a székely-kereszturi unitár. gymn. ktárában* Jakab Elektől, és *Simény Domokosnál* Kolozsvártt.

---

76 **Debreczen. 1570.**

Károli Péter. Az eg igaz Istenreol, es az Iesvs Christusnak eoreok istensegereol es fivsagarol valo praedicatiok, az szent irasbol szedetettek. CAROLI PETER Varadi Paztor altal. Debreczembe Niomtattatot Komlos Andras altal, Anno Domini. 1570. 4r. A—Ee = 28 iv = 112 sztlan lev. (ha teljes).

Ajánlva Báthori Miklós Szathmár és Szabolcs vármegyei főispánnak «Váradini. 1570». — Irva van az unitarismus ellen.

KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS, *De Typographiis Unitariorum in Trans.* cz. kéziratában 192. *l.* e könyv czimét adván, ezt irja róla: «Conciones sunt VI, sed pro-

lixae; sed conciones vix possunt dici, ubique enim disputat et agit contra FRANCISCUM DAVIDIS, STEPHANUM BASILII et CASPAREM HELTAI, eos sugillando, ignominiosis terminis afficiendo».

Egyetlen példánya, melyből közben 3 levél (Dd2—4) és végül egy levél hiányzik, melyen a nyomt. hibák voltak kiigazitva, a *s.-pataki ref. coll. ktárában* (Félegyházi Catechismusa Debreczen. 1580. után kötve).

---

77 **Debreczen. 1570.**

Melius Péter. Az egéz szent irasbol valo igaz tvdoman.

1. Az egi Jehova Istenről.
2. A Jehova Elohÿmrol, az Harombizonsag teuőkről, kit S. Haromsagnak mondunc.
3. A Christvs Őrocke valo szűletet fiusagarol, es eg Istensegeről az ő Attiaual:
4. A S. Lelek őrőcke valo Adonai Jehova Istensegeről es imadasarol:
5. Az Eretnekek hamis ellen vetesinek megfeÿtesseről, kik vilag kezdetitűl fogva Isten ellen Tamattak, Mint mast a Seruetus Tanytuani. A HORHI MELIOS es IHAZ PETER altal. Debreczembe Nyomtattot Andras Komlos altal: Anno. D. 1.5.70. 4r. — Cziml. ajánlás A—Bijj = 7 sztlan lev. a 8-dik üres; maga a szöveg A—Pi = 57 lev.; és igy az egész könyv 65 sztlan levél.

Ajánlva van Enyingi Török Ferenczcnek, Hunyad vármegye főispánjának. «Datum Debrec: Primo die Martÿ: An: D. M.D.LXX.»

M.-v. Teleki-könyvtár. — *S.-pataki ref. coll.* — *Schlauch Lőrincz* szathmári püspöknél. — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten. — Csonkán (D—O iv) a *kolozsv. unitár. coll.* ktárában. — Megvolt Nagy Istvánnál is. Lásd: *List et Francke, Catalogue.* 66. *l.*

---

78 **Debreczen. 1570.**

Melius Péter. Igaz Szent Irasbol ki Szedettet Enek. 1. Az Egi igaz Istenrol. Acki Attia, Fiu, es S. Lelek. 2. A Christvs őrőktul fogua szőletet Fiusagarol az ő Szent Attiatul. 3. A Fiu Jehova Eg Istensegeről. 4. A Szent Lelek Jehovasagarol es Imadassarol. Az eretnekec ellen Vetisi feiteseről. Az Huniadi Janos Eneke notaiara. HORHI MELIVS PETER Altal. Nyomtattak. Anno. M.D.LXX. 4r. A—D = 4 iv = 16 sztlan levél.

Ajánlva Mágócsi Gáspárnak, Torna vármegye főispánjának:

«Debrec: 7. die Aprilis An. D. 1570. A ty nagsagtok szegen Aruaia, A Jesus Christus szolgaya az HORHI IHAZ vag MELIUS PETER.»

Colophon: Debreczembe Komlos Andras Altal.

M. t. Akad. ktárában. — A *kolozsvári unitár. coll. ktárában* (Meliusnak az előbbi sz. alatt leirt munkája után kötve).

---

79 **Debreczen. 1570.**

Melius Péter. Krisztusnak, Sz. Péternek, Sz. Pálnak, és Pápának egymással való beszélgetései. Irta MELIUS PÉTER. Debreczen. 1570. 8r. 8 iv.

Emliti ezen könyvet WESZPRÉMI, *Biogr. Medic. Hung. II.* 46. 47. *l.*, hol idéz is belőle. — Csonkán megvolt Nagy István könyvtárában. Lásd: *List et Francke, Catalogue. Leipzig* 1870. 66. *l.*

Első kiadását lásd: Debreczen. 1562.

---

80 **Kolozsvár. 1570.**

Dávid Ferencz. Kőnyvetske Az igaz Kerestyéni Keresztségröl, es a Pápa Antichristusnac Maymozássaról: A Szent Irásbol nagy munkaual è rendre egybe gyűtőttet, és öszve szőrzetettet: Nemelly Jambor Tvdos emberec által, kic annac vtánna Martiromsagot szenvettenec also Németországban: Az Isten valasztotinac tanyitassara ès fel épitéssére. Jerem. IIII. Szanczatoc wy vgarat magatoknac, Es ne vessetec tőbszer à teuissec kőzibe. 1570. 8r. A—V = 20 iv = 160 sztlan levél.

Colophon: Colosvarot Nyomtatott, Heltai Gáspár által, 1.5.70. Esztendőben.

Ajánlva van Dávid Ferencznek; az ajánló levél kelt: «Varsoviában 1569 esztendőben, 19-dik napján Augustusnak. Az meg feszült Jesus Kristusban az Istennek fiában te szerelmes Atyádfia WILINI SÁNDOR orvos».

Az ajánló levélből kitetszik, hogy Wilini e könyvet, melyet a németalföldi atyafiak, kik végre vértanuk lettek, irtak a keresztségről, flandriai nyelvből tiszta német nyelvre forditotta, s ugy küldte meg Dávid Ferencznek, hogy nyomassa ki, minthogy Varsóban a nyomdászok az igazságot kerülik. Csak nem bizonyosnak tartom, hogy e fölszólitásra Dávid Ferencz maga forditotta le e könyvet, kiről tudjuk, hogy a vallásujitás dolgában erdélyi kortársai közt legtovább ment s az anabaptisták tanát, mely szerint kis gyermeket megkeresztelni nem szabad, elfogadta és hirdette.

Ezen egyetlen anabaptista könyv, mely magyar nyelven megjelent, párbeszéd

alakban van irva mester és tanitvány közt, 5 fejezetre vagy könyvre van osztva. Az I. könyv czáfolja az anabaptisták és tudományuk ellen szórt rágalmakat; a II-dik szól az igaz keresztyénségről, mint tanitották és gyakorolták az apostolok, mint rendelte azt a Christus, s hogyan kell e rendeleteket követnünk; a III-ikban elő van adva, hogy kis gyermekeket nem lehet és nem szabad megkeresztelni; a IV. könyv czáfolja a szent irásból a gyermekek keresztelése mellett fölhozatni szokott erősségeket; az V. könyv szól arról: szükséges-é a keresztség a keresztyéneknek, s a kik pápásságban vagy más hitben megkereszteltettek, azokat ujra kell-é keresztelni?

Még a mult század közepén teljesen ép példányt látott s tartalmát röviden leirta Kénosi Tőzsér János tordai unitár. igazgató tanár *Historia Typographiarum Unitariorum in Transs.* 4r. 174—178. *l.* (Kézirat az erd. Muzeumban). — Megvolt Szathmári Pap Mihály kolozsvári ref. tanár könyvtárában is, Bod Athenásának 328. lapjához irt jegyzete szerint (ugyancsak az erd. Muzeumban). — Ma csak 3 példánya ismeretes: *a m. nemz. Muzeumban* (Jankovicstól), melyből közben A6—E7, összesen 34 lev. hiányzik, *Lugossy Józsefnél F.-Bányán*, melyből csak az utolsó levél (a colophon) hiányzik s mely a néhai Szathmári Pap Mihály föntebb emlitett példánya volt, és *Révai Pál n.-baczoni ref. lelkésznél*, csonkán. — Csekély töredéke, összesen 42 levél, egy régi könyv fedeléből kiolvasztva, megvan a *kolozsvári ref. coll. ktárában*; e töredék E—V ivre terjed s ezen ivek mindegyikéből 2 vagy 4 levelet foglal magában. — A muzeumi példányt ismerteti Fabritius Károly, *Archiv des Vereines für siebenb. Landeskunde. Neue Folge. X. Bd.* 240. 241. *l.*

---

81 **Kolozsvár. 1570.**

Heltai Gáspár. Halo. Mellyel a meg testessvlt ôrdeg a Papa Antichristus Hispaniaba az egyûgyû iambor Keresztyéneket, az Euangeliomnac kôuetôit, halhatlan álnaksagockal és mesterségôckel meg kôrûli, ki keresi, meg fogia, És minden marháiokat el véuén, kimondhattlan, kegyettlen kényockal meg kényoza, és rettenetes halalockal meg ôli, Az ô Pilésses hoheri, Es az ô bolond szolgai, à meg vackitot Feiedelmec által. Egy iambor keresztyén és tudos Hispaniol altal, Gonsalvivs Reginaldvs altal iratott, és ki adatott. Anno Domini 1.5.70. 8r. A—Z = 23 iv = 184 sztlan levél.

A czimlevél és az előbeszéd «Az keresztyen olvassonac» A—D7 = 31 levelet foglal el. A lapok tetején czim gyanánt mindenütt «Az Hispaniai Vadassag» van; épen azért idézték e munkát mind azok, kik csak czimlaptalan példányt láthattak, Hispaniai Vadászság czim alatt. Colophona az utolsó Z8 egészen üres levelen nem volt és nincs. — A nyomtatás külseje bizonyitja, hogy e könyv Heltai nyomdájában jelent meg, ki 1570-ben már unitarius volt.

Mily ritka volt e könyv már a mult században is, kitetszik abból, hogy valamint Veszprémi ugy Benkő is csak czimlaptalan csonka példányt láthatott. Lásd: VESZPRÉMI *Biogr. Medic. Hung. I.* 1. *l.* és Benkő, *Uj Magyar Muzeum.* 1853. *I.* 230. *l.* — Kénosi Tőzsér János kezében is, ki e könyvből bő kivonatot vett, *Hist. Typogr. Unitar. Trans.* 131—160. *l.* csonka példány forgott, melyből a czimlap s az előbeszéd nagyobb része, összesen 28 levél hiányzott. — Szerinte Heltai e könyvet Aeginaldus Gonsalvus Montanus latin könyvéből vagy annak

1569-ben Heidelbergben megjelent német fordításából fordította, néhol bővitette is, s előszót és végbeszédet irt hozzá. Hogy ezen könyvnek 1569-ben vagy 1570-ben meg kellett jelenni, Kénosi abból következteti, hogy Károlyi Péter Váradon 1570-ben nyomtatott 6 beszéde közül az 5-dikben Heltainak e könyvhöz tett előbeszédét czáfolja.

Egyetlen példánya *a m. nemz. Muzeumban* (a Jankovics-féle könyvek közt, a Kolozsvártt 1570-ben nyomtatott «Könyvecske» czimü anabaptista könyv után volt kötve). — Mike Sándor saját elbeszéléséből tudom, hogy ezen könyv teljesen ép példányát ő adta el ifju korában egy aranyért Burján kolozsvári antiquariusnak, a kitől juthatott az több más ritka magyar nyomtatványnyal együtt Jankovicshoz s az ő könyvtárával a m. nemz. Muzeumba. — A muzeumi példány könyvészeti ismertetését adja Eötvös Lajos, *Magyar prot. egyh. és isk. Figyelő. I. év.* 1870. 256. *l.*, ki a segesvári 1538-diki hittani vitatkozásról szóló részletet is közli, melyet ujabban közzé tett Fabritius Károly is, *Archiv des Vereines für siebenb. Landeskunde. Neue Folge X. Bd.* (1872.) 241—250. *l.*

---

82 **Kolozsvár. 1570.**

Nagy-Bánkai Mátyás. Historia az vitéz Hunyadi János erdélyi vajdáról. Kolozsvár. 1570. 4r.

Igy emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 4. *l.*, ki azonban a szerzőt hibásan nevezi NAGY MÁTYÁS-nak. — Én e kiadásnak egyetlen példányát sem láttam: azonban hogy ez a könyv 1570-ben már megjelent, valószinünek látom azért is, mert Melius Igaz szent irásból kiszedett Éneke, mely Debreczenben 1570-ben jelent meg, «Az Huniadi Janos Eneke notaiara» van irva. — Mind e mellett azt sem tartom lehetetlennek, hogy Sándor István vagy tudósitója a kiadás évére nézve tévedt, s Nagy-Bánkai e munkáját, mely a Heltai 1574-diki Cancionaléjában is megjelent, ezen Cancionale csonka példányában látta s a végső versszakban olvasható 1570-diki évszámot, az iratás idejét, vette a nyomtatás évének s igy tette e historiás ének megjelentét Kolozsvár. 1570-re. Önálló kiadása: Debreczen. 1574.

---

83 **Várad. 1570.**

Sásvári Gergely. Az Szent Vallásnak igaz Titka, Magyarázata, és Ellenségei ellen valo igaz védelmezése. Mellyet minden Keresztyén hivnek meg-nyugtatására irt SASVARI G. Nagy Váradi Predikátor. Váradonn. 1570. 8r. 198. l.

Igy adja ezen irodalomtörténetünkben ismeretlen s ma tudtunkra egyetlen példányban sem létező könyv czimét gr. KEMÉNY JÓZSEF, *Lexicon Eruditorum Hung.* czimü kéziratában (az erd. Muzeumban), Sásvári szó alatt. Ő a czimet a *n.-enyedi ref. coll.* példányáról vette, mely 1849-ben elpusztult. — Sásvári Gergelyről, kit BARTHOLOMAEIDES, *Memoria Ungar. Witteb.* 43. *l.* hibásan ir Georgiusnak, lásd: BOD, *M. Athenás* 357. 358. *l.*, valamint VESZPRÉMI, *Biogr. Medic. Hung. II.* 56. *l.*, hol Ember Pál kéziratából ki van mutatva, hogy Sásvári Gergely volt a váradi első ref. iskolaigazgató 1566-ban.

---

84 **Bécs. 1571.**

Egyedúti Gergely. Kalendarivm. Az égnek forgassabul meg ismert es el rendelt praktikaiual eggietembe, es mastani Vrunk Iesus

szûletesse vtan MDLXXI esztendõre CURELOUIAI SZANIZLO IACOBEIUS mester *Crakkai* academianak Astrolog. iudicioma szelrent. E. G. (EGYEDUTI GERGELY) altal magiarra fordetatoth. *(Következik Magyarország czimere.)* Stainhofer Gaspar altal Beczben niomtatot, az felseges Rom. Chàszar kegielmes engedelmebeõl. 8r. A—G2 = 6¼ iv = 50 sztlan lev.

Két részbõl áll: I. Naptár A—D2. II. Astrologiai jóslatok. D3—G2. — A II-dik rész külön czimlapja után következik a magyar kiadó Egyeduti Gergely ajánló levele pártfogójához Telegdi Miklóshoz, az esztergomi káptalan olvasó kanonokjához.

Ismertette Stettner (Zádor) György, *Tudománytár* 1834. *II. köt.* 224—229. *l.* s utánna Toldy, *Uj M. Muzeum* 1853. *II. köt.* 189. *l.*, ki megjegyzi, hogy nem tudja, hol van a Stettner által leirt példány. A m. t. Akadémia könyvtárában ezen naptárból csak egy ivnyi hü másolat van meg.

---

85 **Kolozsvár. 1571.**

Dávid Ferencz. Az Egy,õ magatol valo Felséges Istenrõl, es az õ igaz Fiarol, à Nazareti Jesusrol, az igaz Messiasrol, A szent irásbol võt Vallastéttel: Mellyben à Papánac és à Papazóknac minden okoskodassoc és hamis magyarazattoc meg feitetnec. DAVID FERENTZ-tõl, à meg feszitettet Jesus Christusnac szogaliatol irattatot. 1. Corinth. 1. Mũ pedig a Christust predicallyuc, A ki à Sidoknac botrankozás, A Gõrõgeknec pedig bolondság, Az hiuatalos Sidoknac és Gõrõgeknec kedig a Christust, Istennec hatalmat és bõlczeséget. Colosvarot. M.D.LXXI. esztendõben. 4r. A—Mm5 (helyesen 6) = 35 iv és 2 lev. = 142 sztlan lev. — *Elül:* cziml. ajánlás 2 iv = 8 lev.

Ajánlva van Hagymási Kristóf Közép-Szolnok vármegyei föispánnak és ország tanácsának, Gyula Feieruarot 1571. mart. 25.

M. n. Muz. — *M. tud. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Szebeni evang. gymn.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (Kovács Istvántól), — *Sz.-kereszturi unitár. gymn.* Jakab Elektõl, és néhai Kriza János ktárában Kolozsvártt. — Czimlap nélkül megvan a *m. n. Muzeumban* (Jankovicstól), a *kolozsvári unitár. coll.* és a *nagyszebeni evang. gymn. ktárában.*

---

86 **Kolozsvár. 1571.**

Dávid Ferencz. Az egy Attya Istennec, es az õ aldot szent fianac, az Jesvs Christvsnac Istenségekrõl igaz vallastéttel, à

Prophetác és Apastoloknac irássinac igaz follyassa szerént irattattot. DAVID FERENTZ-tôl, à meg feszitettet Christusnac szogaiatol. Caroli Peternec, és Melius Peternec ockoskodassinac ellene vetettet. Psalm. LXXXI. Ne légyen vdegen Istened, Es más Istent ne tisztelly. Colosvarot. M.D.LXXI. esztendôben. 4r. Nn—Hhh iv = 19 iv = 76 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 5 sztlan lev.

Ajánlva van Kornyáti Békes Gáspárnak, néhai II. János király komornyikának és tanácsának, Fogaras tartomány örökös urának «Feierwarot 22. April. 1571».

Nem önállóan, hanem Dávid Ferencznek a föntebbi szám alatt leirt munkájával együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg.

M. n. muz. (2 péld.), — *M. t. Akad.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 péld.). — *Szebeni evang. gymn.* (2 péld.). — *Pesti egyet.* (utolsó lev. hij.) — *Sz.-kereszturi unitár. gymn.*(2 lev. hij.). — *Kriza János ktárában* (néhány lev. hij.).

---

87 **Kolozsvár. 1571.**

Verbőczi István. Decretvm. Az az, Magyar és Erdely Országnac Tôruény Kônyue. Heltai Gaspartol wyonnan meg nyomtattot. Colosvarot. 1571. 4r. (8 levelenként). — *Elül:* Czimlap s elöszó 4 számozatlan levél, maga a munka 174 (helyesen a—x6 = 166) levél, *végül:* mutató tábla 10 sztlan lev.

Colophon: Colosuarot nyomtatot Heltai Gáspár által. M.D.LXXI.

A czimlapon olvasható *ujonnan* nyomtatás a Veres Balázs Debreczenben 1565-ben kiadott forditására vonatkozik, melyet Heltai Gáspár, mint a czimlevél hátlapján álló s az olvasóhoz intézett elöbeszédében mondja, sok jámbor kérésére némileg kijavitott és ujra kiadott. «Im valamenyére meg tisztitottam és meg iobbitottam: de nem szinte annyira, mint én akartam auagy kéuantam volna. Mert mûuel hogy egyeb fele soc dolgokban, az ió Istennec akarattyabol vagyoc foglalatos, *Nem lón ûdôm hoza, hogy az egész Kônyuet wyonnan à Deákbol meg tolmaczolhathattam volna Magyar nyelwre:* De hogy az iambor oluaso meg ne akadjon az olvassasban, el hántam à nehez Orthographiat, auagy irásnac módiat, és à szokottra hosztam». stb.

M. nemz. Muzeum. — *Erd. Muzeum.* — *Pesti egyetem* (2 péld.). — Szebeni *Bruckenthal-kt.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Egri érseki kt.* — *Schlauch Lőrincz szathmári püsp. kt.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (végül csonkán). — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.). -- Gy.-Fejérvári *Batthiányi-kt.* (utolsó lev. hij.). — *Pesti ref. coll.* (cziml. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. és utolsó lev. hij.). Gr. Mikó Imré-nél Kolozsvártt. — Lugossy József-nél Felsô-Bányán (cziml. és utolsó levél hij.), — Megvolt Nagy István könyvtárában is.

SÁNDOR ISTVÁN *M. Könyvesház* 5. *l.* tévedésbôl irja ezen 1571-diki kiadást Debreczenben megjelentnek.

88 **Debreczen. 1571.**

Csanádi Demeter. Vita Joannis Secvndi Electi Hvngariæ Regis, Scitico sermone a DEMETRIO CHANADI, eiusdem Principis Secretario miserabiliter decantata. H. és év n. 4r. A iv = 4 sztlan levél.

Végén: Nagy sok dolgot foroguan akor elmeieben,
Vilag allapattyanak valtozo igieben,
Thordan letebe ira enni eztendőben,
Az io ezer ötszazban es az hetuen egyben.

Külön czimlapja nincs, nem is volt. — Nyomdai kiállitása Debreczen mellett bizonyit.

Egyetlen példány a *m. tud. Akad. ktárában.* — A kolozsvári azon évi nyomástól megkülönböztetve emliti TOLDY, *M. költ. tört. I. köt.* 175. *l.*

Ujabb kiadásai: Debreczen. 1577. és Kolozsvár. 1582.

---

89 **Kolozsvár. 1571.**

Csanádi Demeter. Vita Joannis Secvndi Electi Hungariæ Regis, Scitico sermone a DEMETRIO CHANADI, eiusdem Principis Secretario miserabiliter decantata. H. és év n. 4r. A iv = 4 levél.

Első kiadás. — Ujabb kiadásai H. és év n. (Debreczen 1571), Debreczen 1577. Debreczen 1582. és Kolozsvár 1582.

Egyetlen példány a bécsi *Theresianum ktárában.* — Hasonl. TOLDY, *M. költ. tört. I. köt.* 175. *l.*

---

90 **Bécs. 1572.**

Egyedúti Gergely. Kalendarivm. Az egnek forgasabúl megh ismert, es el rendelt praktikaiual eggietembe, ez mastani úrunk Iesus szóletese utan M.D.LXXII. esztendúre CURELOUIAI SZTANIZLO IACOBEIUS mester. Crakkai Academianak Astrologia iudicioma szerin. E. G. altal magiarra mastan fordetatoth. Stainhofer Gaspar altal Beczben niomtattott, az feőlseges Romai Chászar kegielmes engődelmebeől. 8r.

Ajánlja EGYEDUTI GERGELY latinul Verantius Antal esztergomi érseknek.

Egyetlen csonka példánya, melyből a czimlap hiányzik, s mely az F7 levél után megszakad, a *m. Akad. ktárában.* — A főczimet nem adhatván, adtam a 2-dik rész czimét, mely a D2 levél második lapján áll. — Teljesen ép példánya megvolt Jankovics Miklósnál, mint Toldy irja, *Uj Magyar Muz.* 1853. *II. köt.* 189. *l.*

91 **Krakkó. 1572.**

Balassa Bálint. Betegh Lelkeknek valo fwues kertecÿke meliben sok fele io szagu, es egesseges fwuek talaltatnak, melÿ fwuek altal az lelkek mindennemö beteghsegekben, fogiatkozasokban meg eleuenedhetnek es megh Vÿulhatnak: Ehez foglaltatot egÿ szep tudomanÿ: Tudni illik mikeppen kellien embernek magat biztatni, az niomorusagnak wldeözesnek es kennak ideieben. Mellyet Giarmathÿ Balassÿ Balint forditot Nemetböl Magiarra az ő szerelmes szwleÿnek haborwsagokban valo vigaztalasara. Bock Mihaly altal zereztetett Nemeteöl. 12r. A—H6 = 7½ iv = 90 sztlan levél. (Prózában).

Colophonja (az utolsó levél elölapján): «Cracoban Nÿomtattatott Király eö Felsege Nyomtatoÿa Wirzbieth Mathias altal. 1572. esztendeöben».

2-dik kiad.: Bártfa 1580. — 3. Sicz 1593.

Egyetlen példánya (közben egy levél C12 hiával) a *s.-pataki ref. coll. könyvtárában.*

---

92 **Bécs. 1573.**

Poncianvs Historiaia: az az Hęt Bôlch Mestereknek, mondasit chiwda szep hazonlatosagoual foglaluan, mimodon, az Chazar Fiat Diocletianust hetzer halaltul meg mentettet legien. Mely mostan igaz, es tizta Magyar nyelwere forditatot. Bechben Ebervs Balas altal eo feolszege engedelmebul nyomtattatoth. MDLXXIII. 8r. A—S = 18 iv = 144 lev. (az utolsó levél üres).

Colophon: Bechben, Ebervs Balas altal eo feolszege hatalmabol nyomtattatot, MDLXXIII.

Ajánlja Eber Balázs nyomdász latinul gr. Eck dunántuli főkapitánynak, Győr vár kapitányának, pozsonyi főispánnak. — Német betükkel van nyomtatva.

Ujabb kiadásai: Lőcse. 1633. 1653. 1676. 1679.

Egyetlen példány *a m. nemz. Muzeumban.*

---

93 **Bécs. 1573.**

Kalendarium. Krakkói után.

Emliti Waltherr László, *Tud. Gyüjt.* 1829. *IX. köt.* 116. 119. *l.*, ki szerint megvolt csonkán *a m. nemz. Muzeum ktárában.* Has. Toldy, *Uj Magyar Muzeum* 1853. *II.* 189. *l.*

Valkai András. Cronica, avagy, Szép historiás Enec, Miképpen Hariadenus, Tengeri toluay, Barbarossa, és Bassáua lőt, Es miképpen ez által Suliman Czászar à Tengert birta, és meg haboritotta à Tengert, soc főldeket, várakat, és várasokat, Es meg vőtte Tunetum Királyi birodalmat, Midőn az országbeliec egyenetlenségből veszédnénec egymással. VALKAI ANDRAS-tol verszegbe szépen szőrzettet. Colosvarot 1.5.73 esztendőbe 4r. A—M = 12 iv = 48 sztlan lev. (utolsó levele egészen üres).

Maga a czimlapon leirt krónika csak 19 levelet (A—E3) foglal el; s utána még ugyancsak Valkainak két más historiás éneke következik.

Ajánlása a versfejekben: «Ieverendissimo ac Magnifico Domino Michaeli Chaki Svpremo Consiliario Cancellario Secretario Regie Maiestatis ac eeeivsdem in absencia Locvmtenenti Regio Andreas Valkai Domino svo graciosissimo paratissima servicia commendat vt pattrrroooono bene merenti. Ellien sokat Nagsagod ősz (= ez) vilagon io hirnevel».

Végső versei: A ki szőrze most ezeket versekben,
Iouiust oluasà ueszteg ültében,
Kit talála harmintz harmad kőnyuében,
Lakic Kalota hauasa tőuében.

Ezer, őt száz, és az ió hetuen egyben,
Negyuen napi bőytnec első hetében,
Soc gond forga vers szőrző elmeiében,
Nemzeténec soc iót kiuán szűuében. FINIS.

Következik E4—K2, összesen 19 levelen, külön czimlap nélkül:

«Cronica, avagy szép historás Enec, Miképpen Károlly Császár hadakozot Affricában à Barbarossa Bassa ellen, Es miképpen Muleassest à Tunetumi ki vzettet Királyt, esmet az ő Királyi Birodalomba be vitte, és székiben helyhesztőtte.»

Ajánlása a versfejekben: Macnifimo Domino Caspari Bekes de Korniath Svpremo Consiliario Cvbicvlario ac Secretario Sacre Maiestatis Regie et Comiti Perpetvo Terre Fogaras Domino svo graciosissimo Andreas de Valko servicia commendat ac rervm felicium sacvndos eventus ev precatvr a Deo Patre per Filivm eius vnicvm salvatorem generis humani, vaee = vale' vive in uőra fide ac mei memor esse vőlis.» Ezen ajánlásból, melyben Valkai az unitarius Békes Gáspár igaz hitét emliti, bizonyos, hogy ó maga is unitarius volt.

Végső verse: Más fel ezer hetuen egy esztendőben,
Mikor kőzelgetnenc à bőyt kezębben,
Kalota szekben vegezec Erdęlben,
Nagy diczirет Wr Istennec mennyekben.
Laus Deo. Finis.

Az itt olvasható 1571. evszám vitte SÁNDOR ISTVÁN-t abba a tévedesbe, hogy *M. könyvesház* 5. l. ezt a verses krónikát 1571-ben önállóan megjelent munkának, meg pedig ujabb tevedessel Debreczenben nyomtatottnak irja.

Következik K3—M3, összesen 9 levelen, külön czimlap nélkül: «Cronica mellyben meg irattatic Prister Iohannis, Az az, A nagy Ianos Pap Csaszárnac igen nagy Csaszári birodalma, Ki Indiaban bir igen nagy bőw főlden».

Ajánlása a versfejekben: «Spectabili ac Magnifico domino Stephano de Bator Principi Regni Trenssilvanie vita et viktoria ac rerum felécivm prosperos eventvs precattvr Valkai Andras»

Végső verse: Ezer, ötszázban, es hetuen háromban,
Nemes Kalotaszeg tartományban,
A ki ira versůl Istoriaban,
Nem vala szůve ackoron bánatban.
Laus Deo: Finis.

M. n. Muz. (Jankovicstól). — *M. tud. Akad.* (önállóan, 2 darabba kötve, és Heltai Cancionaléja mellett is). — *Erd. Muz.* (önállóan és Heltai Cancionaléja mellett). — *M.-v. Teleki-ktár.* — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Kolosvári unitár. coll.* — *Pesti ref. coll.* (a Ráday-ktárból). — *Enyedi ref. coll.* — *Sz.-keresztúri unitár gymn.* Jakab Elektől. Igen csonkán Szilády Áron-nál. — Megvolt a 3-dik rész hiján *Nagy István ktárában* is. Lásd: *List et Francke Catalogue* 103. *l.*

---

95 **Komjathi és Sempte. 1573.**

Bornemisza Péter. Elsö resze az Evangeliomokbol es az Epistolakbol valo tanvságoknak. Mellyeket à keresztyeneknec Gyülekezetibe szoktanac predikalni minden ünnepnap. Kit az Vr Iesvsnak lelke altal, az egyűgyű keresztyeneknec iduősseges tanusagokra, ira BORNEMISZA PETER, Pestifi. — Kőlt Sempteről 1573. 4r. 460 lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 8 sztlan lev.

Colophon: Nyomtatasa Comiatin keszdetet Huszar Gal altal, vegesztetet Sempten. Mind szent hauanac elsò napian enni eztendőbe 1573. Kiből diczertessec az Vr Isten neue. Amen.

Ajánlva van gr. Salm Gyulának latinul és nejének Bethlenfalvi Thurzó Erzsébetnek magyarul. Az ajánlás kelte: Semptaviae 1. die Octobris. Anno 1573.

A nyomtatás a könyv közepe táján az Nnn ivvel változik. — A Huszár Gál Komjáthiban Nyitra vármegyében működött nyomdájának több termékét nem ismerem.

A következő részek nyomtatási helye és éve: II. rész. Sempte. 1574. III. rész. U. o. 1575. IV. rész. U. o. 1578. V. rész. Sempte és Detrekő. 1579. — SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 5. *l.* hibásan teszi mind az öt részt Sempte. 1574-re, ki egyébiránt e munkát Postilla név alatt Semptére 1575. és 1579-re is fölveszi. *U. o.* 6. *és* 7. *l.*

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (közben 5, végén 85 lev. hij.). — *Magyar tudom. Akad.* (cziml. hij.). — *Debreczeni ref. coll.* (2 utolsó lev. hij.) — *S.-pataki ref.*

coll. (elül, közben és végül csonkán). — *Schlauch Lőrincz szathmári püspöknél.* — Megvolt csonkán *Nagy István ktárában* (Catalogue 16. l.).

---

96 **Alsó-Lindva. 1573.**

Kulcsár György. Az Halalra Valo Keszőletről Rővid Tanossag: melyben az kőrősztien embernec, acki az Isten országát akaria keresni, életének rendi irattatic meg. Az Also Linduai KULTSÁR GYÖRGY Mester által à szent irásbol, es tudos Doctoroc irasibol szedettetett. 2. Timoth: 3. Minden iras mely az Istentől es az ő ihlésséből vagion, haznos az taneitâsra, meg fedêsre, meg iobbitásra, es oktatâsra, mely az igasâgban lézőn, Hogy az Istennec embőre êp legyen mindőn féle io czelekődetőkre készitetuên. 8r. 65 lev. — *Elül:* cziml. czimkép és ajánlás (latinul) 3 sztlan lev.

Ajánlva van Bánfi Miklósnak «Lynduæ die Augusti 28. Anno 1573. Georgius Kultsar».

Egyetlen példánya a *M. n. Muzeumban* (egybekötve Kulcsár György ugyancsak Alsó-Lindván 1573-ben nyomtatott másik munkájával és Szikszai Hellopoeus Bálint czimlaptalan 8r. Catechismusával). Ezen példány néhai Tóth Ferencz könyvtárával jutott Liszkay József előbb győri most pápai ref. lelkész birtokába, kitől a m. n. Muzeum 1874-ben szerezte meg. — Emliti TÓTH FERENCZ, *Prot. Ekkl. Historiája I. köt.* 172. *l.*; ismerteti Eötvös Lajos, *Prot. egyh. és isk. Figyelő I. évf.* 1870. 199. *l.*

---

97 **Alsó-Lindva. 1573.**

Kulcsár György. Az Őrdőgnec a penitencia tarto Bűnőssel való vetekedéséről: es az kétségbe essés ellen az Reménségről való tanusság: Irattatot: Az Also Linduai KVLTSAR GIÖRGY Méster által. Lvc. 22. Imé az Satan kézbe kiuána titeket: hogy meg rostállyon mint eg gabonát: de en kőnyőrgec erőttetőc, hogy meg ne fogiatkozzec az ti hűtőtőc. 8r. A—F = 6 iv = 48 sztlan lev.

Colophon: Nyomtattatot Also Linduan: Rodolphus Hoffhalter által. M.D.LXXIII. esztendőbe.

Ajánlva van Zrinyi Györgynek, Kristófnak és Miklósnak, kik ez ajánlás szerint kétségtelenül protestánsok voltak.

Egyetlen példánya Kulcsár György föntebb leirt munkájával együtt nyomtatva s egy kötetben a *M. n. Muzeumban.* Legelsőben ismertette Eötvös Lajos, *Prot. egyh. és isk. Figyelő I. évf.* 1870. 199. l.

98 **Bécs. 1574.**

Sylvester János. Vj Testamentvm magiar nieluen: meli, az Gőrőg, es Diak nieluből reghen SILUESTER JANOS altal fordittatot. Mast masodczor meg igazittatot, es vÿonnan ki niomtattatot. Az Főlseges Romai czaszar kegielmes engedelmeből. Beczben Stainhofer Gaspar altal, 1574. esztendőben. 4r. 329 szzott levél. — *Elül:* cziml., ajánlás 4, *végül:* summája stb. 12 sztlan levél.

Ajánlja Steinhofer nyomdász latinul Maximilián császárnak és fiainak, Rudolfnak és Ernesztnek.

Első kiadása: Sárvár 1541. — SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 5. *l.* hibásan teszi ezen 2-dik kiadást 1575-re.

Ezen az első kiadásnál ritkább 2-dik kiadás ép példányai: *M. n. Muz.* (Szechényi-kt.), *bécsi cs. ktárban*, gyula-fejérvári *Batthiányi-ktárban*, a *pannonhalmi apátság ktárában* (2 ép és 1 csonka péld.), a *szegedi francisc. zárdában.* — Megvolt Nagy Istvánnál is. — Csonkán, az *a* iv hijával, a *szebeni evang. gymn. ktárában.*

---

99 **Debreczen. 1574.**

Szikszai Hellopoeus Bálint. Az egri kereztien ania zent eghaznak es azzal egietembem az tőbbinekis tanusagara irattatot rővid Catechismus, ZIKSAJ HELLOPOEUS BALINT Altal az Debreczeni Ecclesianak Lelki Paztora Altal. Debreczembe, Nyomtattatot Komlos Andras Altal. An. Do. 1574. 4r. A—M = 12 iv = 48 szztlan levél.

Ajánlva «Az egri aniazenteghazban valo szenteknek».

Az ajánlásban emliti a szerző, hogy «hét esztendeig ti köztetek nem szűntem meg éjjel nappal titeket tanitani és inteni»; miből kitetszik, hogy ő, ki, mint tudjuk, még 1567-ben Genfben Bézánál tanult, 1574-ben pedig, mint a czimlapon és az ajánlás alatt irja, debreczeni prédikátor volt, épen ezen évek közt viselte az akkor tekintélyes egri reform. egyház papságát, még pedig nem könnyü viszonyok közt, mert mint alább irja: «Nem is tagadhatjuk, hogy öt esztendőtől fogva ez, ez ördögnek rostája közöttetek kéméletlen nem volt volna, ki ellen veletek egyetemben mindenkor vigyáztam és tusakodtam, hogy Isten segitségével ucsuvá ne válnátok, hanem mint a jó buza tisztulnátok inkább.» — Emliti ezen ajánlásban másik könyvecskéjét is, «kit ezzel egyetemben bocsáttam ki», mely csakugyan ezzel együtt jelent meg s rendesen egy kötetben szokott előfordulni.

Második kiadása: Debreczen 1587. — SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 6. *l.* hibásan teszi ezen könyv nyomt. évét 1575-re.

M. n. Muz. (3 péld.) — *Erd. Muz.* (2 péld.) — *M. Akad.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Nagykőrösi ref. lyc.* — Megvolt *Nagy Istvánnál* is.

100 **Debreczen. 1574.**

Szikszai Hellopoeus Bálint. Az My Kereztieni hitőnknek es vallasonknak Harom Fv Articulussarol. I. Az Igaz Istenrůl. II. Az valaztasrol. III. Es az Vr vaczoraiarol valo kőnueczke. Zereztetet és irattatot, zep rendel Niluan valo kerdesekkel feleletekkel, es io ertelemmel. ZIKZAJ HELLOPOEVS BALINT Debreczőni Praedicator altal. Debreczembe, Niomtattatot Komlos Andras Altal An. Do. 1574. 4r. A—a = 24 iv = 96 sztlan levél. — *Elül* cziml., ajánlás és a czimlap előtt egy üres levél, melynek előlapját fametszet boritja, 6 sztlan lev.

Ajánlva van Gúthi Ország Borbálának először Nagys. Török Ferencz, azután néhai Tek. és Nagys. Gróf Eck nagygyőri kapitány özvegyének.

Az ajánlásban hosszasan beszélvén a szerző munkájának tartalmáról, irányáról és a vallásbeli viszálkodások és tévelygések miatt szükséges és hasznos voltáról, egyebek közt ezt irja: «*Az szabad akaratrúl pedig más könyvecskében irássom vagyon, és rövid üdőn, ha Isten halálomat halasztja, mind arról s mind az többirůl bővebb irást akarok ki bocsátnom*, főképpen ha az kegyelmes Isten patronusokat mutat valahonnan, kik az nyomtatásban segitsíggel lesznek, az Anyaszentegyháznak épületire és Istennek dicsőségére. Az kettőrůl penig, mondom az választásrul és az Ur vacsorájárúl, bőven irtam . . . . . ez okáért, hogy nem mindenek értik, még azok is, a kik mást akarnak tanitni, más az hogy *még magyar nyelven senki derék irással ez két articulust meg nem magyarázta*. Nagyságodnak neve alatt akarám penig ez könyvecskét kibocsátani, hogy hálaadó voltomot megmutassam és minden tisztem szerint való szolgálatomat jelentsem Nagyságodnak, minek utánna az Ur Isten egrůl (= Egerrůl) ki hozván az te Nagyságod városában Debreczenben szállitott.» Az ajánlás vége felé pedig igy ir: «Nagyságodat mint kegyelmes asszonyomat kérem, *hogy vegye jó neven az elsů ajándékomat*, és legyen én hozzám is az ecclesiával egyetemben oly jó akarattal, a mint egyéb keresztyén tanitókhoz értem« stb.

Megjelent-é a Szikszai Hellopoeus Bálint kiadni tervezett bővebb munkája, biztosan nem állithatom, de aligha csalódom abban, hogy ez a munka nem más, mint egyetlen czimlaptalan csonka példányban fönmaradt nagyobb Catechismusa, mely 8-rétben 20½ nyomt. ivre terjed, s melyet, minthogy megjelenési évét meg nem határozhatom, alább a XVI. századi év nélküli nyomtatványok között sorolok elő.

Második sokkal ritkább kiadása: Gyula-Fejérvár. 1632.

M. nemz. Muz. (3 péld.). — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Debreczeni r. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — Megvolt *Nagy Istvánnál* is.

---

101 **Debreczen. 1574.**

Csengeri András. Historia az Jervsalem varasanak veszedelmeről, Titvs Vespasianustol, Az mint meg vetetet az Sidoknak

nagy romlasokal. Debrecembe, Nyomtattot Komlos Andras altal. An. Do: 1574. 4r. A—D = iv = 16 sztlan lev.

A szerző csak a versfejekben van megnevezve igy : . . . per Andream Chegerÿ facta in Hangaricum idiimo e Latino taductum . . . — Az itt olvasható *Chegerii* nevet az *n* betü szokásos kihagyásával biztosan hiszem *Csengeri*nek olvasandónak. — TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 163. *l.* a szerzőt CSEGÉRI (CSEGEZI?) ANDRÁSnak irja, véleményem szerint hibásan.

Végső versei: Ezt ki szerze gondolkodek magaban,
Bankodig mert ninczen penz tarsoliaban,
Vagion azert ô is nagy gondolatban,
Nem tud mel fele valtani vtaban.

Giôniôrôseges napiat mert ô nem varia,
Vra tisztesegen magat mutatia,
De az vtan magaban ezt forgatia,
Tôbbe imar ô ez feldet nem lakia.

Soha tôbbe telekden ô sem lakik,
Kurta kapan halaban ô sem eszik,
Ha penzel soual ôted nem erendig,
Mert erzenie naponkent ûressedik.

Ezer ôtt szaz es az ôtuen haromban,
Sebes keresnek el ala mentében
Egy vrfinak az ô nagy ôrômeben
Szerelmes tarsat mar hon helihetesben.
FINIS.

Ez az első ismert kiadás. — 2. Debreczen. 1577. — 3. Kolozsvár. 1580. — 4. Debreczen. 1582.

Egyetlen péld. *M. n. muz.* (Horváth Istvántól).

---

102 **Debreczen. 1574.**

Idari Péter. Historia Alexandri Magni, partim ex Ivstistino historiographo, partim ex fragmentis Quinti Curtij diligenter collecta. Debrecembe, Nyomtattattot Komlos Andras altal. Anno Do: 1574. 4r. A—G5 = 7¼ iv = 29 sztlan levél.

A hat részre osztott költemény tartalma a versfejekben latin hexameterekbe van foglalva ; s a hatodik rész versfejeiben a legutolsó hexameter sor ez : «Cvrcius hec cecinit, transcripsit PETRVS IN IDAR».

Ismerteti Eötvös Lajos, *Budapesti Közlöny* 1870. 48. *sz.* Hasonl. TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 1867. 128. *l.*

Ez az első ismert kiadás. — 2. Debreczen 1582. — 3. Kolozsvár 1591.

Egyetlen péld. a *m. n. Muzeumban* (Horváth Istvántól).

103 **Debreczen. 1574.**

Ilosvai Péter. Az nagy Szent Pal Apostolnac eletyről es halalarol valo szep Historia az Szent irásbol versekben zerzetettet. Ilosvai Peter Deca (deák) altal Debrecembe, Nyomtattot Komlos Andras altal Anno 1574. 4r. A—Ei=4¼ iv = 17 sztlan lev.

Első ismert kiadás. — 2. Debreczén. 1577. — 3. Kolozsvár. 1579. — 4. H. és év n. (Debreczen. XVI. száz.).

M. akad. ktárban (cziml. hij.). — A czimmást adom gr. Kemény József Sándor István M. könyvesháza 5. lapjához tett jegyzete szerint, ki azt néhai Fáy Alajos példányáról vette, melyet én Tibold-Daróczon a Fáy-könyvtárban 1870-ben már nem találtam.

---

104 **Debreczen. 1574.**

Ilosvai Péter. Az hires nevezetes Tholdi Miklosnak jeles tselekedeteiről és bajnokoskodásárol valo Historia. Debreczen. 1574.

Emliti e kiadást Bod Péter, *M. Athenas* 120. *l.* és utána Seivert, *Siebenb. Quartalschr. VII.* 281. *l.* — Sándor István szerint *M. könyvesház* 5. *l.* Debreczenben 1574. 8r. jelent meg; mit az alakra nézve el nem fogadhatunk, minthogy a Komlós András által Debreczenben 1574-ben nyomtatott historiás énekek mind 4-rétben jelentek meg.

Ezen első kiadás elveszett vagy lappang; most ismert legrégibb kiadása: Lőcse. 1629.

---

105 **Debreczen. 1574.**

Istvánfi Pál. Historia Regis Volter. Ad notam Francisco. *(Fametszet.)* Debrecembe, Nyomtatattot Komlos Andras altal. Anno 1574. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev.

Végső verse: Ezer ôt szaz harmincz kilencz eztendôben,
Ez kisded Kronikat szerzek eg inekben,
Istuanfi Pal mikor vala io keduiben,
Hertelen indula Kiraly ôrômeben. FINIS.

Ujabb kiadásai: Kolozsvár. 1580. és Lőcse. 1629.

M. nemz. Muz. (Horváth Istvántól). — *M. tud. Akad. ktárában.*

---

106 **Debreczen. 1574.**

Kákonyi Péter. Historia Astiagis Regis et Cyri potentissimi Monarchię frog. C. Pompei M. C. nummantis desumpta ide per Petrum Kakoni facta. etc. Debrecembe, Nyomtatattot Komlos Andras altal. An. Do. 1574. 4r. AB iv = 8 levél *(az utolsó levél mindkét lapja csak fametszettel van betöltve).*

Végső verse: Az ezer ôt szazbã es negeun kilenczben,
Mikorõ irnanak enni esztendôben,
Az ki ezt szerze az û vig kedueben,
Neuet meg ielente verseknek feieben.

A versfejekben: Historia . . . per PETRVM KAKONI facta.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshâz* 5. *l.* helyesen veszi föl, de hibásan teszi *e. h.* 51. *l.* Debreczen 1674-re is.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon (utolsó lev. hij.).

---

107 **Debreczen. 1574.**

Nagy-Bánkai Mátyás. Historia. Az vitez Hvniadi Ianos, Vaydanak Bestercze, Varmegye fô Ispanianak etc. az Mathias kiraly attianak, sok kûlômb kûlômb viadallia es io szerenczeie, Nandor feiruar alat Machumet Czaszarnak tôllô meg verettetese, es az Magyaroknak ott nagy giôszedelme es io Vitezsege. Debrecembe, Nyomtatattot Komlos Andras altal. Anno 1574. 4r. A—C3 = 11 sztlan levél.

Végső verse:

Mikoron irnanak ezerben ôt százban es az felet *hatuanban,*
Huniadi Ianosnak sok viadaliarol gyakran gondolatiaban
Nag' Bancai Mathias rendele versekben Nagy Szombat varasaban,
Az vitôzlô nepnek aianla kik vadnak kôrnûl az veg hazakban.

Ezen debreczeni kiadás után nevezi TOLDY, *M. költ. tört. I. köt.* 156. *l.* s több helyt szerzőnket BÁNKAI NAGY MÁTYÁS-nak, minden esetre hibásan; mert vagy a Heltai Cancionaléja szerint a NAGY-BÁCZAI, vagy a debreczeni kiadás szerint a NAGY-BÁNKAI név a helyes, de valamint BÁCZAI-NAGY-nak, ugy BÁNKAI NAGY-nak sem lehet a szerzőt neveznünk. — Ugyancsak Bánkai Nagy Mátyásnak tulajdonitja TOLDY *e h.* 180. *l.* a Jákób patriarcha fia József historiáját 1556. évről, melynek általam ismert kolozsvári 1580-diki önálló kiadásában a végső versben igy van a szerző megnevezve: «NAGY BANYAI MATTYAS szerze beteg agyában.» Ez az adat még inkább neheziti e név meghatározását, miután alig kételkedhetünk, hogy valamint a Nagy-Báczai és Nagy-Bánkai név azon egy személyre vonatkozik, ugy a Nagy-Bányai Mátyás név sem amattól külön személy neve, hanem e változékok csak a kiadók gondatlanságának tulajdonitandók.

Megjelent e historiás ének Kolozsvártt a Heltai Cancionaléjába igtatva 1574-ben s ugyanott Valkai Bánk bán historiájával együtt nyomtatva önállóan is 1580-ban. Ezen 2 kolozsvári kiadásban (a 3-dik 1570-diki kolozsvári kétes kiadásról nem szólhatván) a szerző neve NAGY BÁCZAI MÁTYÁS. Én a debreczeni kiadás alapján hajlandó vagyok a szerző nevét NAGY BÁNKAI-nak tartani, ki magát az Abauj vármegyei Nagy-Bánkáról nevezte, s előbbi véleményemhez, hogy szerzőnk a Belső-Szolnok vármegyei BACZA helységről nevezte volna magát, többé nem ragaszkodom.

Kiadásunk végverse az iratás idejét 1560-ra teszi, ebben is eltérőleg a kolozsvári két kiadástól, mely 1570-ről szól. Melyiknek van igaza, akkor dönthetnők el biztosan, ha tudnók, hogy a debreczeni 1574-diki és kolozsvári 1574-diki nyomás közül melyik az eredeti, s melyik az utánnyomás; e kérdést el nem dönthetvén, csak annyit merek állítani, hogy a két különféle kiadásban a *hatuan* és *hetuen* évszám csak a gondatlan utánnyomtató sajtóhibája vagy önkényes változtatása; mert azt bajosan tehetem föl, hogy a szerző maga munkáját 1560-ban irta s 1570-ben átdolgozta volna.

A debreczeni és kolozsvári kiadások közt van még egy lényegesebb eltérés is, az t. i., hogy a debreczeni kiadásban nincs meg a Hunyadi-históriának a Cancionalében s az 1580-diki kolozsvári kiadásban olvasható első része, melyben Hunyadi János élete Albert király haláláig van lehozva s az a népmonda van fölhasználva, hogy Hunyadi János Zsigmond király szerelemgyermeke volt Morzsinai Erzsébettől. Ezt az első részt TOLDY *e. h.* Heltai toldásának tartja, kinek 1575-ben megjelent magyar chronicájában e mondát igen élénken szinezve olvashatjuk. Én ez állitást elfogadni s igy Heltait e becsempészéssel vádolni nem merem: minthogy valamint Toldy állitását, ugy azt sem tartom lehetetlennek, hogy a debreczeni kiadó mellőzte el ezen neki nem tetsző, s valósággal alaptalan mendemondára épitett első részt.

SÁNDOR ISTVÁN nagyot botlott, midőn *M. könyvesház* 6. *l.* ezen munkát Debreczen 1575-re tette s Valkai Andrásnak tulajdonitotta s mindjárt a következő sorban Debr. 1575-re emliti Nagy Mátyás Historiáját Hunyadi János erd. vajdáról, tehát azon egy munkát kétszer hozva föl két külömböző szerzőnek tulajdonitja.

Csak 2 péld. ismeretes. *M. nemz. Muzeum* (Horvát Istvántól) és a *m. Akad. könyvtárában.*

---

108 **Debreczen. 1574.**

Ráskai Gáspár. Egy szep historia az vitez Franciscorul, es az ő Felesegeről. Debrecembe Nyomtatattot Komlos Andras altal. Anno 1574. 4r. A—C2 = 10 sztlan lev.

Végső verse: Christus vrunk vtan kit vallunk hűtűnkben,
Ezer őt szaz ötuen es ket eztendőben,
Immar hogy irnanak az első űdőben,
Az VASFAY Gaspar szerze ezt enekben.

Kiadásunkban a szerző neve VASFAY-nak van ugyan nyomtatva, de mivel hazánkban VASFA nevü helység nem létezik, s a kolozsvári 1579-diki kiadásban világosan RÁSKAI áll: nem kételkedem ez utóbbi nevet fogadni el; mit annyival biztosabban merek tenni, mert idézett végső versünk harmadik sorában is a debreczeni nyomda gondatlanságából áll helytelenül és érthetetlenül: «az első ůdő ben» e helyett: «az első (helyesebben alsó) *Linduában*», a mint a correctebb kolozsvári 1579-diki kiadásban olvashatjuk.

Első ismert kiadás. Ujabb kiadásai Kolozsvár 1579. és U. o. 1601. — TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 110. *l.* emlit egy 1578-diki kiadást is, melyet én nem láttam s igy föl nem vehettem.

Egyetlen példány *a M. Akad. ktárában.* — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 241. *l.* hibásan teszi e kiadás évét 1575-re.

109 **Debreczen. 1574.**

Sztárai Mihály. Achab Kyral Hytetlensegerűl es Illies Prophetanak m*e*gy feddeseről valo szep Historia. Debrecembe, Niomtatatot Komlos Andras altal Anno 1574. 4r. A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan levél.

Végső verse: Ezek vtan ött szaz es neǵuen kilenczben,
Az Starai Mihal eszt szerze versekben,
Tar Papokual valo igiekezetekben,
Es Istenben valo io remensegeben.

Megjelent a Hofgref-féle énekes könyvben is Kolozsvártt (1553—1558), hol végső verse helyesebben igy hangzik:

Ezer vtan ött szaz es negyuen kilentzben,
Az Ztaraÿ Mihaly eszt szerze versegbẽ,
Tar papockal vala nagy itkezetiben,
Es Istenben valo io remenségeben.

Ujabb kiadásai: H. és év n. (Debreczen XVI. száz.) és Debreczen. 1619. *M. n. Muz.* (Jankovicstól). — *M. Akad.* (cziml. hij.).

---

110 **Debreczen. 1574.**

Valkai András. Az Nagysagos Bank Bannak Historia, mikepen az Andras Kiraly felesege, az Bank Ban iambor hytes feleseget az eczeuel meg szeplősittete: S-mikeppen Bank Ban az ő iambor hytesenek meg szeplősytteteseért az Kiralne aszszont le vagta. Debrecembe, Nyomtatattot Komlos Andras altal. Anno 1574. 4r. A—B2 = 6 sztlan lev.

Megjelent ugyancsak 1574-ben Kolozsvártt a Heltai Cancionaléjában is. Ujabb kiadásai: Debreczen. 1580. és Kolozsvár. 1580.

Egyetlen péld. a *M. t. Akad. ktárában.*

---

111 **Debreczen. 1574.**

Varsányi György. Egy szep Historia az Persei Kiralrvl Xerxes neue, mikepen reuidden időben el vezted volt tizzer szaz ezer embert. *(Fametszet.)* Debrecembe, Nyomtatatott Komlos Andras altal. Anno 1574. 4r. AB. = 2 iv = 8 sztlan levél.

Végső versei: Varsani Gőrg szerze ezt banattiaban,
Karuallasa vtàn ű nag busultaban,
Noha meg niomorult gonoz szerenczieien,
Azert igen bizik felseges Kiralyban.

Ezer eztedőben őt szaz hatuan egben
Meggies varosaban ira ezt versekben,
Hoǵ minden embernek aggion peldat ebben,
Kibel diczirtessek az felseges Isten.

FINIS.

Teljes péld. *M. n. Muzeumban* (Horváth Istvántól); csonkán a *m. tud. Akad. ktárában* (hij. cziml. és kőzben A4 levél). — Megvolt néhai FÁY ALAJOS *ktárában* is Tibold-Daróczon. — TOLDY FERENCZ, *M. költészet tört. 2. kiad.* 168. *l.* tévedve tartja a m. Akad. csonka példányát debreczeni 1573-diki első kiadásnak, mert az Akad. és muzeum két példánya nem külömbőző, hanem azon egy nyomás. Toldyt e tévedésre Jankovics Miklós vitte, ki az Akad. csonka példánya elébe sajátkezüleg e czimet irta: «VARSÁNYI GYÖRGY. Egy zep Historia a Persei Kiralyrol, Xerxes neve, mikeppen röviden időben el vesztett volt tiz ezer szaz embert. Debreczembe nyomtattat: Komlos Andras ált: 1573.» — Én pusztán Jankovics ezen kifogás alá vehető czimbejegyzésének hitelére a debreczeni 1573-diki kiadást, mint valóban létezettet, fölvenni nem bátorkodtam.

---

112 **Kolozsvár. 1574.**

Heltai Gáspár. Cancionale, Az az, Historias Enekes Kőnyv: Mellyben kűlemb fęle szép lőt dolgoc vadnac nyomtatua, à Magyari Királyokról, es egyęb szep lőt dolgokról, Győnyőrűségessec oluasasra, és halgatásra. Az Énekeknec Laistromat meg találod a kőuetkező leuelen. PSALM. XLVI. Iőyetec el, és lássátoc meg az Wrnac nagy czelekődetit, Melly igen czodállatosoc embereknec fiai kőzet. Heltai Gáspár Colosvarot 1.5.74. 4r. A—J = 9 iv. + A—F = 6 iv + A— (:) = 24 iv + A—G = 7 iv. + A—M = 12 iv. Összesen 58 iv = 232 sztlan levél.

A czimlevél hátlapján áll Heltai rövid ajánlása: «*Vőltam è szándékba, hogy ki nyomtatnám à Bibliabeli szent historiáknac szép énekit, És a Sóltárnac rend szerént való Psalmusit, Mellyeket soc iamboroc szőrzettenec szép Notákra és versekre. De Isten ő szent felsége, nem engette eddig, Hogy az én iő szándékomat véghőz vihettem vólna:* Kiualtképpen mostan. Ezokaért elő vettem az historiás Énekeket à régi Magyar Királyokrol, és azzoc kőzzűl egy nyihányat meg nyomtattam, Egyéb szép historiáckal egyetembe. Kérlek ezokaért tégedet, Hogy ved ió nęuen tőllem az én munkámat, Méglen az Wr Isten egyęb szép wyságokra segitend. Ő legyen veled.»

Kövétkezik a második levelen: «Az Énekőknek Laystroma» Heltai által 20 számba foglalva, mely számok röviditett czimei azonban a könyvben találtató külön énekek eredeti hosszabb czimeitől sokszor lényegesen eltérnek. Ez a lajstrom elfoglalja a 2-dik levél előlapját és hátlapjának mintegy harmadát. A lajstrom vége után mindjárt azon lapon kövétkezik az első ének Temesvári Jánostól.

Az egész könyv áll 5 alkatrészből, melyek külön ivjegyekkel vannak jelölve, e szerint:

I. rész. A—J = 9 iv = 36 sztlan levél, bele értve a czimlapot és lajstromot is. Az utolsó levél egészen üres. Tartalma:

1. TEMESVÁRI JÁNOS éneke «A Bela kiralyrol, mint iöttenec be a Tatároc, és el pusztitottác mind egész Magyar országot. A szent Tobiás notaiara mondiác.» A2—D4.

Végső verse: Themesuári János Deác ôszue szede,
Deác Chronikából versekbe rendele,
Deszen (= Dézsen) lackasában be szôrze énekbe,
Ezer, ôt száz hetuen és egy esztendôben.»

2. TINÓDI SEBESTYÉN-től «Sigmond Király és Császárnac Chronicáia, és lôt dolgai rendel iratattac. Tinodi Sebestyén által.» E—J = 5 iv.

Végső verse: És à ki eszt magyar nyelwre fordita,
Notáiát is czac ô maga gondola,
Vers feiekben neuét is be alkota,
Ezer hatot fęlszáz, ketôben irta.» Finis, Laus Deo.

Tévedésben van MÁTRAY GÁBOR, midőn *Történeti, bibliai és gunyoros magyar énekek. Pest.* 1859. 129. *l.* azt irja, hogy Tinódi Zsigmond-krónikája 1552-ben 4-rétben megjelent, mely állitásra őt csak az idézett végső verssor félreértése vagy félremagyarázása vihette. Az 1552-diki önálló kiadás mellett ugyanis semmi legkisebb alapos adat sem hozható föl. A Zsigmond-krónika még Tinódi 1554-diki Cronica czimü énekgyüjteményébe sincs fölvéve. Könyvészeink e munkát csak a Heltai Cancionaléjából vagy annak töredékéből ismerik, melyben ezen E—J jegyü részlet kétségtelenül 1574-diki nyomtatás. Épen igy téved MÁTRAY *e. h.* abban is, hogy SÁNDOR ISTVÁN tévedését, *M. könyvesház* 1. *l.* vizsgálatlanul utánmondja, ki szerint Tinóditól Buda vára visszavételének és Török Bálint elfogatásának historiája Kolozsvártt 1541. jelent volna meg, hol, mint tudjuk, 1550. előtt nyomda nem is létezett. Itt is az 1541. évszám, mely az esemény idejére vonatkozik, vitte a nem eléggé óvatos Sándor Istvánt tévedésbe.

A Cancionale ezen első részét külön czimlappal és az első egy pár levél ujra nyomásával Heltai külön is kiadta Kolozsvárt 1574-ben.

II. rész. A—F = 6 iv = 24 sztlan lev., az utolsó levél egészen üres. Tartalma:

1. VALKAI ANDRÁS-tól «Historias Enec, az nagy vr Bank banrol, Mikeppen az Andras Királnac feleségét meg ôlte, az ô nagy vétkeért. Mikoron irnánac Christus Wrunknac szûletésse után, 1.2.0.1. eztendôbe». A—B 3 lev., az utolsó lap üres. A leirt czim az első levél előlapját egészen elfoglalja, a hátlapon maga az ének következik.

Végső verse: «A ki szôrzette eszt Magyar versekben,
Nem ielente Neuét ô ezekben,
Sem pedig nem irta az vers feiekben,
Valkon meg találllyác Kalota szegben.
Szûletés után, enye esztendôben,
Ezer, ôtt száz, hetuen háromban,
Az hęw hónac szent Iacab innepben,
Tiszta életre ô mindent int ezzekben.»

Valkai e munkájának még három kiadása ismeretes: Debreczen 1574., U. ott. 1580. és Kolozsvár 1580.

Az idézett czimben olvasható 1201-dik év, mely Valkai szerint az esemény éve, vitte KŐVÁRY LÁSZLÓ-t, — kit a Benkő Ferencz Parnassusi időtöltései 1800-ban megjelent VII-dik kötetében leirt «Enyedi Ritkaságok» vittek jégre, — abba a tévedésbe, mely szerint azt irja *Erdély régiségei. Pest.* 1852. 234. *l.*, hogy az enyedi könyvtárban voltak «Magyar versek 1201. esztendőből. Nyomt. Kolozsvárt.

1577.» — Benkő Ferencz e följegyzése szerint Valkai e munkájának ismét egy más 1577-diki kolozsvári kiadásáról értesülünk, mely az enyedi könyvtárral elpusztult; eddig legalább tudtomra egy példánya sem ismeretes.

2. NAGY-BÁNKAI MÁTYÁS-tól «Chronica, auagy Historias Enec, Az ieles vitęz feiedelemről, az Hvnnyadi Ianosrol, Erdeli Waydárol, és egész Magyar országnac Gubernatorról, Annac eredetiről, Nemzetségéről, soc ieles hadairól, győzedelmiről, es ieles soc vitęz czelekedetiről. Nem Bonfiniusból czac, Hanem az igaz Historiából egybe gyűtettet, es egybe szőrzettet.» $B_4-F_3=4$ iv. A leirt czim egy lapot foglal el.

Végső verse: «Mikoron irnánac, Ezerben, őt százban, és à felet hetuenben,
Hunyadi Ianosnac soc viadallyárol gyackran gondolattyában,
NAGY BÁCZAI MATTYÁS rendele versekben, Egy pilesses városban,
Az vitęzlő népnec aiánla, kic vadnac széllel az vég házakban.»

Nagy-Bánkai e munkájának még két kiadását ismerem. Az egyik önállóan jelent meg Debreczenben 1574. 4r. (Lásd föntebb), a másik, épen ugy mint itt a Cancionalében, Valkai Bánk bánjával együtt Kolozsvárt 1580-ban nyomatott.

III. rész. A—G = 7 iv = 28 sztlan lev. Ebben csak GÖRCSÖNYI AMBRÚS Historiája van Mátyás Királyról, ily czimmel: «Historiás Enec, Az Felseges nagy feiedelemről, Az Mattyas Királyrol, Ennec eredetiről, életiről, ieles czelekedetiről és vitęzségiről, végre az ő ez vilagbol valo ki mulasáról.» Ez a G iv utolsó lapján a lap aljára nyomott «Nagyon» őrszóval megszakad a Cancionale valamennyi példányában, ugy annak mind azon töredékeiben, melyekben ez a munka is fönnmaradt; ugy hogy bizonyosnak merem állitani, hogy Görcsönyi e munkája a Cancionalében bevégezetlenül jelent meg.

Mi okozhatta egyébiránt a munka csonkán való megjelenését, meghatározni nem tudom. Gondolhatnánk Heltai 1574-ben történt halálára, kinek 1575-ben már özvegyével találkozunk: de miután a czimlap után álló lajstromban, melyet 1574-ben az ajánlással együtt bizonyosan maga Heltai szerkesztett, ezen munka be van foglalva, hajlandóbb vagyok a csonkaság okát a szerző halálában keresni. Ezen munkájába ugyanis, mint a Cancionalében látható első kiadás czime bizonyitja, Görcsönyi be szándékozott foglalni Mátyás király halálát is; azonban e munkájának későbbi teljesebb, 1577. és 1581-diki kiadásaiból látjuk, hogy e tervét nem hajthatta végre, mert Mátyás historiája Görcsönyitől ezekben is 4 részben csak Bécs megvételéig van vive, s az ötödik részt Bogáthi Fazekas Miklós 1576-ban irta meg. Ezt másnak alig tulajdonithatom, mint Görcsönyi halálának, mely épen a Cancionale nyomtatása közben következett be. — Bármint legyen a dolog, annyi bizonyos, hogy Görcsönyi ezen munkájának ujabb kiadásaiban még csak három versszakkal van több az ő neve alatt, mint a Cancionaleban, s azontúl Bogáthi Fazekas Miklós munkája következik, mint Mátyás historiájának kiegészitő 5-dik része.

Magáról a szerzőről MÁTRAY GÁBOR *e. h.* 133. *l.* igy nyilatkozik: «E különben érdekes mű szerzője nevét és készülte s megjelenése évszámát sem vagyunk képesek teljes bizonyossággal meghatározni, miután ezek sem a czimlapon nem emlittetnek, sem a munka végéről, mely hiányzik, ki nem derithető. Van ugyan egy csak nem hasonló czimű és nyomatu más ily verses mű is nyolcz részben, melynek négy első részét Gercian (Gercseni vagy Görcsöni) Ambrus deák, többi négy részét pedig Bogáti Fazekas Miklós irta ugyanazon században: *de a Cancionalében levő szöveg egészen különbözik Gerczian szövegétől.* Igy tehát az e részbeli megnyugtatást vagy egy egészen teljes Cancionale példányának, vagy e verses mű külön is megjelent teljes füzetének netaláni felfedezhetésétől kell várnunk». — Ezen nyilatkozatból tisztában van előttem, hogy Mátray a Cancionale kérdéses darabját Görcsönyi ezen munkájának későbbi kiadásaival gondosan össze

nem hasonlitotta: mert ez esetben észre kellett volna vennie, hogy a Heltai-féle kiadásban egyetlen versszak sincs, mely a Görcsönyi későbbi 1577. és 1581-diki kiadásaiban meg nem volna; a külömbség csak az, hogy Heltai Görcsönyi munkájának Hunyadi László haláláig terjedő s öt ivet betöltő két első részéből, — melynek tartalmát a Cancionalében épen a megelőző darabban Nagy-Bánkai Mátyás bőven tárgyalta, — csupán 3 versszakot közöl (u. m. az I. rész 11. 12. s a II. rész legutolsó versszakát), s igy adja aztán, a III. rész két első versét is kihagyva, az egész III. és IV. részt, itt-ott némi csekély szó- vagy sorváltoztatással, és a legutolsó 3 versszak hijával, mely a Cancionalében soha sem látott világot.

Görcsönyi mint szerző neve kitünik az 1577. és 1581-diki teljes kiadások versfejeiből, melyekben az iró mindjárt az első rész legelején igy nevezi meg magát: «AMBROSIUS LITERATVS DE GERCIAN (1577) és . . DE GERCIEN (1581).»

TOLDY FERENCZ, *M. költ. kézikönyve I. köt.* 102. *l.* a Cancionale tartalmát Heltai lajstroma szerint elősorolva, tévedve tulajdonitja e munkát Görcsönyi Ambrusnak és Fazekas Miklósnak, minthogy a Cancionalében még maga Görcsönyi munkája sincs teljesen adva, folytatása pedig, melynek Mátyás király haláláig terjedő első részét (a Görcsönyi 4 részéhez toldott 5-dik részt) Bogáthi Fazekas Miklós a végvers bizonysága szerint 1576-ban irta, az 1574-diki Cancionalében meg nem jelenhetett.

IV. rész. A—Z és (:) = 24 iv = 96 sztlan levél. Tartalma:

1. TEMESVÁRI ISTVÁN-tól «Historiás Enec, az ieles gyozedelemről, mint verte meg Máttyás Király vdeiében, Bathori Istuán, Erdęli Wayda, à Király hadáual, és az Erdęli és Magyar országi hadáual, az Alibeket, Hatuan ezer Tőrőckel: Erdelbe a Kenyermezőién. Mikoron irnának 1.4.79. szent Kálmán napián. Az Cirusnac notaiára.» A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan lev. — Az utolsó levél előlapján végződik evvel a verssel:

«Ezeket versekben a' ki be rendelte,
Temesvári Istuán Déac az ő neue,
Hogy Thelegden laknéc schola Mesterségben,
Ezer, őtt száz, hatuan kilentz esztendőben. FINIS.»

Ezen vers alatt egy vértet ábrázoló fametszet áll, melyben jobbra egy lantot, balra egy kivont kardot tartó kéz látszik, fölül S. T. betükkel. Ez a fametszet ugyanaz, mely Tinódinak Kolozsvártt 1554-ben nyomtatott verses Chronicája végén látható. Ott az S. T. betük Sebastianus Tinódi, itt Stephanus Temesvári nevére vonatkoznak.

2. TINÓDI SEBESTYÉN énekei, melyek a C2 hátlapján kezdődnek s a (:) iv 4-dik levelének előlapján végződnek, és igy 21 ivnél többre menvén, a Cancionale legterjedelmesebb részét teszik. — Az énekek rövid czimei: 1. János király testamentomáról stb. stb. 5 részben. 2. A szegedi veszedelemről. 3. Az vég Temesvárnak elveszéséről. 5. Török császár győzedelme (az 1554-diki Cronicában Budai Ali basa historiája cz. a.). 6. A Palástai mezőn való veszedelemről stb. 7. Eger várának vitatásáról 4 részben. — Mind ezen énekek Tinódi 1554-diki kiadásából vannak véve; itt azonban némi röviditésekkel, néhol toldásokkal, a czimek s néhol egyes szók változtatásával vannak közölve. A négy első ének és Eger historiájának mind a négy része előtt 8 dallam is van adva, ugyanazon fametszetekkel, melyek az 1554-diki kiadásban voltak használva. Ezenkivül több ének dallama az egész Cancionalében nem fordul elő.

V. rész. A—M = 12 iv = 48 szztlan levél. Ezt VALKAI ANDRÁS-nak Hariadenusról Károly császárról és Prister Johannesről irt s Kolozsvártt 1573-ban együtt nyomtatott s egy kötetben kiadott verses krónikái teszik, melyeket föntebb 1573-ra

bőven ismertettem. Ez a rész az 1573-diki czimlappal, minden legkisebb változtatás nélkül, van a Cancionale végére mellékelve.

Heltai Cancionaléját legelsőben ismertette TOLDY FERENCZ, *M. költ. kézi könyve. Pest.* 1855. *I. köt.* 101. 102. *l.*, a még akkor általa egyetlennek tartott Ráday-féle példány után. Részletesebben leirta Vass József, *Kolozsvári Közlöny* 1859. 24—27. *sz.* s ugyancsak 1859-ben MÁTRAY GÁBOR, *Történeti énekek dallamai.* 130—133. *l.*

Teljes péld. az *erd. Muzeum* és a *pesti ref. coll. könyvtárában* (a péczeli Ráday-könyvtárból). Az erd. Muzeum példányáról betühü másolattal kiegészitve megvan *a M. Akad. ktárában.* (Ezt a példányt az erd. Muzeum-egyesület ajándékozta a M. Akadémiának a krasznai Cserey-féle könyvtárból). Hasonlóan kiegészitett péld. a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.* Két csonka péld. a *kolozsvári unitár. coll. ktárában.* — Egyes részei s töredékei találhatók több nagyobbszerü köz- és magán-könyvtárban, mint péld. a nemzeti Muzeumi Széchenyi-ktárban (Lásd: *Catalogus Biblioth. Szecheny. Pars I. Supplem. II.* 512. 513. *l.)* a m. Akad. ktárában, *a sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában* (Jakab Elektől) stb.

---

113 **Kolozsvár. 1574.**

Temesvári János és **Tinódi Sebestyén.** Chronica, A Bela Kiralyrol, kinec Királysága allat be iőttenec à Tatároc Magyar országban, és el pusztitottác aszt Soc évdeig. És Sigmond Kiralynac és Csaszárnac Chronicáia, Szep énekben szerezuén. Nyomtatta Colosvarot Heltaj Gáspar, 1574. 4r. A—J = 9 iv = 36 sztlan lev. (ha teljes).

Az első ének Temesvári Jánosé, a második Tinódi Sebestyéné. — Azon egy nyomás azzal, melyet a Heltai 1574-diki Cancionaléjában találunk. A Cancionale 2 első levele helyett, melyen a czimlap, a Cancionale tartalma s a Temesvári János 3 első versszaka állott, itt az uj czimlap áll s annak hátára van nyomtatva a 3 első versszak, s e levél után mindjárt következik az A3 levél.

Egyetlen példánya, mely a H4 levéllel szakad meg, a *m. Akad. ktárában* (hiányzik az utolsó I iv, melynek utolsó levele üres volt).

---

114 **Alsó-Lindva. 1574.**

Kulcsár György. Postilla, az az: Evangeliomoknak, mellyeket esztendő által Keresztyènek gyüleközetibe szoktak olvasni és hirdetni, Praedikátzio szerint való magyarázattya. A. Lindva. 1574. 4r. 561. levél. — *Elől* cziml. és ajánlás 4 sztlan lev.

Colophon: Also Lyndvan Nyomtatot Rodolphus Hoffhalter altal 1574.

Ajánlva van A. Lindvai Bánfi Miklós szalai főispánnak és Maximilián király pohárnokának. »Also Lynduán irta Pynkesd hauánac 12. napián. 1574. esztendőben. Nagysá: Predicatora. Also Lynduai Kultsár Györg«.

Ujabb kiadása: Bártfa. 1579. és 1597.

M. nemz. Muz. (cziml., ajánlás és a szöveg legelső lev. hij.) — *M. Akad.* — *Pesti ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.) — Csonkán a *sz.-udvarhelyi ref. coll. ktárában.* — Betléren *gr. Nádasdy-ktárban* (ép).

---

115 **Sempte. 1574.**

Bornemisza Péter. Masic Resze. Az Evangeliomokbol es az Epistolakbol valo tanvsagoknac. Mellyeket az keresztyéneknec Gyülekezetibe szoktac predikalni minden ünnepnap. Kit az Wr Iesusnac lelke által, az egyűgyű keresztyeneknec iudősseges epűletyekre, ira BORNEMISZA PETER: Johan: xv. Ha en bennem maradtoc, es az en beszedim meg maradnac ti bennetec: valamit akartoc kerietec, es meg leszen tinektec. Kőlt Sempteről. 1574. 4r. 718 levél. — *Elül:* cziml. ajánlás 12 szztlan lev.

Colophon: Nyomtatot Sempten, Szent Iacab hauanac xxv. napian. Ennyi esztendőbe. M.DLXXIIII. Kiből diczértessec az Wr Istennec neue: Amen.

Ajánlva van Also-Lindvai Bánfi László Szala vármegyei főispánnak stb. latinul, és nejének Somi Borbálának magyarúl.

I. rész. Komjáthi és Sempte. 1573. — III. rész. Sempte. 1575. — IV. rész. Sempte 1578. — V. rész. Sempte és Detrekő. 1579.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* (1 ép s 1 csonka péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *SchlauchLőrincznél.* — *Privigyei kegyes r. ház.* — *Pesti ref. coll.* (elül csonkán). — Toldy Ferencz ktárában (elül s végül csonkán). — Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában* (utolsó lev. hij.). — Megvolt csonkán *Nagy István* ktárában is.

---

116 **Debreczen. 1575.**

Károli Péter. Az Halalrol, Fel Tamadasrol, es az őrők eletről haznos, es szűkseges kőniveczke; az kereztienek epœletekre es vigazralasokra, az Szent Irasbol ki szedegettetet. CAROLJ PETER, az Varadi Kerestieni Givlekezetnek Lelki Paztora Altal. Debreczembe, Niomtattatot Komlos Andras Altal. An. Do. 1575. 4r. A—Cc2 = 25½ iv = 102 sztlan lev.

Ajánlva van Bocskai Erzsébetnek, Báthori Kristóf Bihar várm. örökös főispán nejének. — Az ajánlás végén: «Varadon 1579 (nyomdai hiba 1574 helyett).» — Az ajánlásban irja Károli, hogy mind Bocskai Erzsébet, mind Bebek György özvegye Patócsi Zsófia, kérte őt «*hogy az mi az Bibliaba meg hatra*

volna, melliet Magiar nelúre nem forditottak volna, azt megforditanok, es erre Nag'sagtok minden segitseget, es gonduiseleset aianla.» — Kitetszik ebből is, hogy Heltai magyar Bibliája nem volt teljes.

M.-v. Teleki-ktárban. — *Debreczeni ref. coll.* — *M. n. Muz.* (cziml. hij.). — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (végén 6 lev. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* (végén 19 lev. hij.).

---

117 **Debreczen. 1575.**

Szegedi Lőrincz. Theophania, Az az: Isteni meg ielenes. Wy es igen szêp Comoedia a mi elsô Atyainknac allapattyárol, es az emberi tiszteknec rendeleserôl auagy gradiczarol. SZEGEDI LŐRINTZ által: Debrecembe Nyomtatattot Komlos Andras altal 1575. 4r. A—F = 6 iv = 24 sztlan lev. *(vége hiányz.).*

Ajánlva van Báthori Miklósnak, Maximilián cs. és k. tanácsának és birájának, Szathmár és Szabolcs vm. örökös főispánjának, és nejének Losonczi Frusinának.

Egyetlen péld. *M. nemz. Muz.* (Farkas Lajos ktárából). — Ismertetését lásd: *Hasznos Mulatságok* 1838. *I. félév* 52—60. *l.* Has. *Pesti Hirnök.* 1865. 209. *sz.* — Ez a példány Sinai Miklós debreczeni tanár könyvtárából került Farkas Lajoshoz; csak 2 levele hiányzik. TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 204. *l.*

---

118 **Kolozsvár. 1575.**

Heltai Gáspár. Chronica az Magyaroknac dolgairol: mint iôttec ki a nagy Scythiaból Pánnoniában, Es mint foglaltác magoknac az országot: Es mint birtác aszt Hertzegrôl Hertzegre, Es Királyról Királyra, nagy soc tusakodássockal és szántalan soc viadallyockal, Mellyet HELTAI GASPAR Meg irta Magyar nyeluen, Es ez rendre hoszta, Az Bonfinius Antalnac nagy kônyuéból, és egyęb Historias kônyvekből, nem kiczin munkáual. Actor: 17. Az Isten egy vérből czinálta az minden fęle embereket, és el rendelte ôket, es határt tôt nękic, Hol mindenic lakiéc, ûdôt is regzet nękic. 2r. 208. lev. — *Elül* cziml. 1. *végül* Index 2. sztlan lev.

Colophon: Colosvarot Vègeze Heltaj Gaspárne. A. 1.5.75. — Ezen colophon fölött Kolozsvár város czimere áll «Clavsembvrg» fölirattal.

Kitetszik e colophonból, hogy Heltai épen e krónika nyomtatása közben (más kétségtelen adatok szerint 1574-ben) halt el, ugy hogy a nyomtatást özvegye fejezte

be 1575-ben. Téved e szerint SEIVERT, *Nachrichten von siebenb. Gelehrten* 153. *l.*, midőn Heltai halálát 1577-re teszi.

Hogy ezen krónika nagyobb része már 1574-ben ki volt nyomtatva, bizonyitja a 113. levél hátlapján álló fametszet, mely Mátyás királyt trónon ülve ábrázolja, s melyen 1574. évszám látható.

Egyike e könyv a legtöbb példányban fönmaradt XVI. századi magyar nyomtatványoknak. Mind a mellett, minthogy az ujabb korig igen kedvelt s igy sok kézen forgott olvasmány volt, példányai többé-kevésbbé csonkák, rongyoltak, ugy hogy teljesen ép példánya a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

Legszebb teljesen ép péld. *a m.-vásárhelyi ref. collegiumban* (az erdő-szentgyörgyi herczeg Würtemberg- elébb gr. Rhédey-ktárból). Teljesen ép a *debreczeni ref. collegiumé* is. — *M. Akad.* (végén egy lev. kézirattal pótolva). — *Erd. Muz.* (2 péld., mely egymást csaknem teljesen kiegésziti). — Gyula-Fejérvártt *Batthiányi-kt.* (cziml. és utolsó lev. hij.). — *M. nemz. Muz.* (Jankovicstól 2 péld. csonkán). — M.-v. *Teleki-ktár* (2 péld. csonkán). — *Udvarhelyi ref. coll.* (közben csonka, cziml. és colophon megvan). — *N.-kőrösi ref. lyc.* (kézirattal kiegészitve), — Többé-kevésbbé csonkán a *pesti ref. coll.*, *s.-pataki ref. coll.*, *halasi ref. gymn.*, *szászvárosi ref. gymn.*, *pannonhalmi apátság*, szebeni *Bruckenthal-Muzeum* s több magánosok könyvtárában. — Csaknem teljesen ép példánya volt *Nagy István*-nak is (*Catalogue* 1870. 43. *l.*).

---

119 **Sempte. 1575.**

Bornemisza Péter. Harmadic Resze Az Evangeliomokbol es az Epistolakbol valo tanvsagoknac. Mellyeket az keresztyeneknec Gyůlekezetibe szoktac predicalni minden ůnnep nap. Kit az Wr Iesvsnac lelke altal, az egyůgyů keresztyeneknec iduősseges epůletyekre, ira BORNEMISZA PETER. Rom: 10. Az hit az hallasbol vagyon: A hallas kedig az Isten igeyenec altala. Kőlt Sempteről. 1575. 4r. A—aaaaaaaa6 = 162½ iv = 650 sztlan lev.; ezentúl számozva következik 308 lev. — *Elül:* cziml. ajánlás 7 sztlan lev. — Összesen 965 levél.

Ajánlva van Gyarmathi Balassa András Nógrád vármegyei főispánnak és nejének Mérai Annának, magyarúl.

Colophon: Nyomtatot Sempten, szent Győrgy hauanac masodic napian: Ennyi esztendőben. 1575.

I. rész. Komjáthi és Sempte. 1573. — II. rész. Sempte. 1574. — IV. rész. U. ott. 1578. — V. rész. Sempte és Detrekő 1579.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (elül cziml., ajánlás s a szöveg első levele, végül a 4 utolsó levele hij.). — *Erd. Muz.* (elül, közben s végül csonkán). — *Toldy Ferencz ktárában* (ép).

---

120 **Kolozsvár. 1576.**

Historia continens verissimam excidii Troiani, cavssam ipsvm videlicet Helenae raptum per Paridem Troianũ, cum finali

vtriusque exitu: non ita pridem idiomate Hungarico per anonymum quendam ex scriptis Poetae Nasonis caussa voluptatis in rythmos diligenter coacta Anno Domini 1576. Colosvarat Nyomtattot 1576. esztendőben. 4r. A—F = 6 iv = 24 sztlan levél.

Irta egy *lévai névtelen* 1570-ben, mint kitetszik a végső versszakból:

Ez dolgokat deakból ki fordita,
Maga gondolattyában ezt ki ira,
Neuét ez énekben ő meg nem ira,
Ez éneket barattyánac ayánla.

Irnak uala ennyi ió Esztendőben,
Christus szűletése vtán ezerben,
Eot százban és az hetuen Esztendőben,
Hires Leua Város kerűletiben.
VEGE.

Ujabb kiadása, «Paris és görög Ilona historiaja» magyar czimmel, h. n. (Kolozsvár). 1597.

TRAUSCH, *Schriftsteller-Lexicon II. köt.* 115—116. *l.* tévedve tulajdonitja ezen munkát Heltai Gáspárnak.

Teljes péld. a *Fáy-ktárban*, Tibold-Daróczon. — *M. n. Muz.* (Jankovicstól, hij. B és D iv, és F1 és 4., összesen 10 lev.)

---

121 **Kolozsvár. 1576.**

Valkai András. Genealogia historica Regum Hungariae ab Adam Protoplasta ad Serenissimum vsque Iohannem Secundum, Regem, etc. Az Az. Az Magyar Királyoknac eredetekről, és nemzetségekről valo szép Historia, Az elsö Adamtol fogua, az Felséges masodic Ianos Kiralyig: Mellyet az ő hazaiahoz, és Feidelméhez való hiuséggel Magyar versekbe szerzet, WALKAY ANDRAS. Ad notam. Arpad vala fő az Kapitanságba. Colosvarat. 4r. A—R2 = 16½ iv = 66 sztlan levél.

Colophon: Nyomtatot Colosuárat Heltaj Gaspárne Műhellyębe, 1.5.76. Esztendőbe.

Az ajánlás, mely latinul a versfejekben olvasható, de a czimlevél hátlapjára is ki van nyomtatva, II. János választott királyhoz van intézve.

Végső verse: «Ezer öt százban és az hatuan hętbe,
Bor kostolo Márton pűspec hętebe,
Vers szerzőnec ninczen hellye vętekbe,
Kalota szegben vęgezéc Erdęlybe.»

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 14. *l.* azon XVI. századi könyvek közt emliti, melyekről nem tudta, mely évben jelentek meg.

Teljes péld. *Erd. Muz.* és *M. tud. Akad.* — *M.-v. Teleki-ktárban* (9 első

ive hij.). — *M. nemz. Muzeumban* (Jankovicstól, csak a 10 utolsó levél). — Csonkán megvolt a *Fáy-ktárban* is. Lásd: *Sas. III. köt.* 56. *l.*

---

122 **Bécs. 1577.**

Telegdi Miklós. Az Euangeliomoknac, mellyeket Vasarnapokon, es egyeb Innepeken esztendő altal az Anyaszentegyhazba oluasni es predicalni szoktanac, magyarazattyanac Első Resze, Mely magaba foglallja az Aduenttűl Husuetig valo vasarnapi Euangeliomokat, egynehany egyeb innepeknec (kiknec szamat meg talalod ezt e' leuelet el fordetuan) Euangeliomiual, es az oltari szentsegrűl valo harom predicatioual egyetembe. Iratot TELEGDI MIKLostol Esztergomi Praepostol. Bechbe Apffl Mihaly nyomtatta, az felseges Romai Chaszarnak kegyelmes engedelmeből M.D.LXXVII esztendőbe 4r. 613 lap. *Elül:* cziml., ajánlás, két magyar előbeszéd, Monoszlai András és Pécsi Lukács epigrammjai 10, *végül:* mut. tábla 8 sztlan levél.

Ajánlva van latinúl a magyar püspököknek.

II. rész. N.-Szombat. 1578. — III. rész. U. ott. 1580. — Második kiadás: Bécs. 1638.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-kt.* — *Kassai püsp. ktár.* — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — Miskolczon *a m. orsz. minorita rend ktárában.* — *M.-Vásárhelyt, a franc. zárdában* és a *plebánia ktárában.* — Cziml. és első lev. hiján az *erd. Muzeumban.*

---

123 **Debreczen. 1577.**

Aritmetica, az az, A szamvetesnec tvdomania, mell' az tvdos GEMMA FRISIVSnac szam-vetesbeol Magyar nyelure (ez tudománban gyönörködöknec hasznokra, es hamaráb valo ertelmekre) io moddal forditattot *(fametszet:* Debreczen város czimere). Romanorum 16. Aszt akarom hog' az io es hasznos dolgokban eszesec legyetec, az gonosz es artalmas dolgokban penig egiúgiúek. Debreczenbe Rodolphus Hofhalter niomtatta, Anno D: 1577. 8r. (4 levelenként) A—S2 = 17½ iv = 70 sztlan levél. *Elül:* cziml. ajánlás 2 lev.

Ajánlja minden keresztyén olvasonak «Debrecini 13. Aug. A. D. 1577. Rodolphus Hoffhalter.» Az ajánlásban: «*Nem en vagoc ez Aritmeticanac forditoia,* hanem egy iambor vram es Istenben attiamfia hozta az en officinamban, kêruén hog' ki

nyomtatnám es ö sem tudá ennékem meg mondani az iambornac neuet, ki neuc alat tuttam volna ki bochátani.»

Ezen első magyar számtani kézikönyv forditóját e szerint nem ismerjük; s csak gyanitásomat fejezem ki, hogy ezen forditó, kit maga a kiadó Hofhalter Rudolf sem ismert név szerint, az 1577 táján s később a debreczeni iskolában működött tudós iskolamester Laskai János volt, kiről dicsérőleg emlékezik BOD PÉTER *M. Athenás* 157. *l.*, s ki mint debreczeni mester ugyanott 1592-ben adta ki Aesopus életét, görögből és deákból forditva.

2-dik kiadása: Debreczen. 1582. — 3. kiad. Kolozsvár. 1591.

Egyetlen példánya *a m. n. Muzeumban* (Farkas Lajostól, hiányzik közben C1, C4, D1 és H2 = összesen 4 levele).

---

124 **Debreczen. 1577.**

Csanádi Demeter. Historia de Vita, morte vniuersaqve fortunæ alea Illustris Principis ac D. D. Ioannis Secundi, Regis Hung. Dalm. Croat. Dei Gratia Electi, per DEMETRIUM CHANADIUM in gratiam suae gentis studiose collecta. Debrecini. 1577. 4r.

Előbbi kiadásai: Kolosvár 1571. és Debreczen 1571.

Igy emliti *Seivert, Siebenb. Quartalschrift. VI. köt.* 220. *l.* — Emliti rövid magyar czimmel SÁNDOR ISTVÁN is *M. könyveshéz* 6. *l.* — Én példányát nem láttam. — TOLDY-nál *M. költ. tört. 2. kiad.* 158. *l.* bizonyosan csak leirási vagy nyomdai hibából áll 1576 (1577 helyett).

---

125 **Debreczen. 1577.**

Csengeri András. Historia az Jerusalem varasanac veszedelmeről, Titus Vespasianustol, Az mit meg vetetet az Sidoknak nagy romlasokal. Debrecembe. Nyomtattot Komlos Andrasne hazaban. An. Do. 1577. 4r. 32 lap.

Első kiad. Debreczen 1574. — Ujabb kiad. Kolozsvár 1580. és Debreczen 1582.

Igy emliti, mint Jankovics gyüjteményében lévőt, Burján Pál, *Sas. VIII. köt.* 135. *l.* — Példányát nem láttam.

---

126 **Debreczen. 1577.**

Enyedi György. Igen szép Historia az Tancredus király leányáról Gismundáról és a kiralynak titkos Tanácsáról Gisquardusról, kik között fel bonthatatlan szeretet lévén, egymásért halálra adták magokat, Olasz nyelvből az *Bocatius*ból Deakra fordittatván PHILIPPUS BEROALDUS által, Magyar nyelvre pedig fordittatván *G. E. T.* által. Debreczen. 1577. 4r.

Mint a versfejekből kitetszik, a forditó GEORGIUS ENYEDINUS TRANSYLVANUS az akkor még igen fiatal ENYEDI GYÖRGY, a későbbi unitarius püspök, volt.

A forditás idejét 1574-re határozhatjuk, Kénosi Tőzsér Jánosnak, ki e munka ép példányát látta, ezen szavaiból: In fine Historiolae: 1574. esztendőben.

Emliti e kiadást SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 6. *l.* Historia Gismundáról czim alatt, s *U. ott* 244. *l.* Historia a két szerelmesekről cz. alatt is; sőt harmadszor is fölhozza, mint debreczeni XVI. századi nyomtatványt, melynek megjelenési évét nem tudja *U. ott* 14. *l.*

Én, miután ezen kiadás egy példányát sem láttam, a czimet KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS kézirata után adom *Bibliotheca Scriptorum Transylvano Unitariorum* 13. *l.*; megjegyzem azonban, hogy nála a nyomtatás helye, éve s alakja nincs megjelelve s a czim után e szavak állanak: In fine historiolae: 1574. esztendőben. Ebből azt következtetem, hogy Kénosi Tőzsér kezében nem a debreczeni 1577-diki, hanem egy hely és év nélküli kiadás forgott, mely a Kénosi által leirt colophonból következtetve 1574-ben jelent meg.

Ujabb kiadásai: Kolozsvár. 1582. Monyorokerék 1592. és H. n. (Kolozsvár). 1624.

---

127 **Debreczen. 1577.**

Ilosvai Péter. Az nagy Szent Pal Apostolnac eletiről es halalárol való szép Historia az Szent irásbol versekbe szerzetettet: ILOSVAI PETER Deac altal. Debrecemben Nyomtatattot Komlos Andrasne hazaban. 1,5,77 esztendőben. 4r. A—E2 = $4^1/_2$ iv = 18 sztlan lev. (ha teljes).

Első kiadása: Debreczen. 1574. — 3. kiad. Kolozsvár. 1579.

Egyetlen csonka példánya a *m. n. Muzeumban* (Jankovicstól, hij. A2. 3. és végén E1. E2. lev.). — Gr. Kemény József Sándor M. könyvesháza 6. lapjához irt jegyzetében, a czimet a m. n. Muzeum példányáról másolván, a könyv terjedelmét 36 lapra határozta.

---

128 **Kolozsvár. 1577.**

Bogáti Fazekas Miklós. Szep Historia. Az tőkelletes Aszszony állatokról, melly az Plutarhusból forditatot Magyar nyelwre. Ad notam. Gongya kőzzűl egy fő gongya embernec. etc. Nyomtattot Colosvárat 1.5.77. Esztendőben 4r. A—G = 7 iv = 28 sztlan levél.

Végső verse: Tudgya neuem ki oluassa ęnnekem,
Irta ezer őt százba hetuen őtbe,
Szent Győrgy hauánac szinte az vęgében,
Szándokom Leanyom vala szűuemben.

FINIS.

A versfejekben, melyek 5 latin distichont adnak, a 2-dik distichon ez:

Haec FIGULUS nuptis exempla BOGATHIUS aptis
NICOLEOS, patrÿs reddidit ipse modis.

SÁNDOR ISTVÁN *M. Könyvesház* 4. *l.* hibásan teszi e könyv első kiadását Kolozsvár 1570-re, miután Bogáthi e munkát csak 1575-ben irta. Megjegyzi ugyan SÁNDOR *e. h.* hogy «mások ezt a könyvet 1587-belinek irják» : azonban ez a megjegyzés sem vonatkozik helyesen ezen munkára, melynek 1587-diki kiadása nem létezik, hanem Bogáthi másik munkájára, Aspasia asszony dolgára szólhat, mely csakugyan 1587-ben volt irva, de csak 1591-ben jelent meg.

M. n. Muz. (Jankovicstól). — *M. tud. Akad.* — Néhai *Fáy Alajos ktárában* Tibold-Daróczon.

---

129 **Kolozsvár. 1577.**

Bogáthi Fazekas Miklós. Az ötedic resze Mattyas Kiraly dolgainac mint *(igy)* halaláig. Ad notam. Árpád vala fő az Kapitanságba. 4r. A—K = 10 iv = 40 sztlan lev.

Colophon: Nyomtattot Colosuárot Heltaj Gaspárne Műhellyébe 1.5.77. Esztendőben.

A szerző csak a versfejekben nevezi meg magát igy :

«Matthiam cecinere alii kane Musa sekventes,
Matthiae Hungarikos post fera fata dvces,
Illa sed Ambrosivs dedit, ista BOGATHIWS aevo
NIKOLEOS illis posteriore kanit.» stb.

Bogáthi munkájának első, illetőleg Mátyás historiájának ötödik részében az utolsó versszak ez :

«Itt vég legyen Mattyàs Király dolgában,
Ezer öt száz hetuen hatban aszt irám,
Szinte Mattyás Király halála napyán,
Gondolom tudgyátoc, vegezém Thordán.»

A legutolsó nyolczadik rész, Bogáthi munkájának negyedik része, ezen versszakkal végződik :

«Thordán Szaniszlo Sz. Mihály más napyán,
Ezt irám ezer öt szaz hetuen hatban,
Magyaroc valtozásit olvastomban,
Igen koplaloc valék nagy haragban.»

Bogáthi e munkájának valamint ezen 1577-diki, ugy 1580-diki kiadásában is, külön czimlapja nincs és nem volt ; minthogy az mind e két alkalommal mint Görcsönyi Mátyás-historiájának folytatása annak függeléke gyanánt, azzal együtt, s nem önállóan jelent meg. Az általam közlött czim az első lap elejéről van véve. — Ezen czim egyébiránt csak az ötödik (Bogáthi dolgozatában első) részre vonatkozik ; az ez után következő 6. 7. 8-dik részben ugyanis a Jagellók, Szapolyai János, I. Ferdinánd és II. János király dolgai vannak tárgyalva.

TOLDY *M. költ. tört. 2. kiad.* 144. *l.* tévedve irja, hogy valamint Görcsönyi Mátyás-krónikája, ugy Bogáthi e munkája is 3 kiadást ért (Kolozsvár 1574. 1577. és 1581.) : mert 1574-ben, mikor a Cancionalében Görcsönyi munkája megjelent, Bogáthi munkája még meg sem volt irva.

M. n. Muz. (Horváth Istvántól). — *Erd. Muz.* (az utolsó iv első és utolsó lev. hij.). — *Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában.* — Utolsó levele hij. vagy ezen, vagy az 1580-diki kiadás megvolt *Nagy István ktárában* is. Lásd : *Catalogue.*

1870. 32. *l.*, hol hibásan van állitva, hogy ezen verses krónikának egy teljes példánya sem ismeretes.

130 **Kolozsvár. 1577.**

Hunyadi Ferencz. Historia. De Obsidione Decennali antiqvissimae et excellentissimae vrbis Troianae atqve rvina memorabili etc. Az regi es hires neves Troia várasának tiz esztendeig valo meg szallasáról, és rettenetes veszedelmeről. Az Mattyás Király Historiaianak notaiára. Nyomtattot Colosvarot Heltaj Gasparné műhellieben, 1.5.77. Esztendőben. 4r. A—M2 = 11½ iv = 46 sztlan lev.

A szerző magát az utolsó (6-dik) rész első verseinek fejeiben igy nevezi meg: S (= Scripsit) FRANCISCWS HWNIADINWS. A többi versfejeknek sem elébb sem hátrább nincs semmi értelme.

Végső verse: Mas fel ezer, es az hatuan kilentzben,
Mikoron irnánac ennyi vdőben,
Az Troiárol valo emlekezetben,
Sok Cronikákból irác eszt versekben.
FINIS.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 36. *l.* ezen munka kolozsvári 1651-diki kiadását fölhozván, szerzőjének, nem tudom mily alapon, de minden esetre tévedve, Dálnoki Jánost irja; s bizonyosan Sándor után indulva mondja hasonlóan tévedve TOLDY FERENCZ, *M. költ. tört. 2. kiad.* 125. *l.*, hogy az 1569-ben 6 részben irt Trója veszedelme szerzője Dálnoki János kolozsvári deák. Sem Sándor István, sem Toldy Ferencz, sem tudtomra más senki sem emlékezik e historiás ének valódi szerzőjéről, Hunyadi Ferenczről, mint magyar versszerzőről. BOD PÉTER, *Magyar Athénás* 113. *l.* ugy ismerteti őt, mint elébb Báthori István lengyel király, utóbb Báthori Zsigmond erdélyi fejedelem nevezetes tudós orvosát, ki Báthori István lengyel király halálára jeles latin verseket irt s nyomtattatott Krakkóban. Ezek közül néhányat ujra kiadott BUDAI FERENCZ, *M. O. Polg. Lex. I. köt.* 277—279. *l.*

Ez az ismert első kiadás. Ujabb kiadásai a XVI. században: Kolozsvár. 1586. és Sicz. 1592. — A XVII. és XVIII. században számos kiadást ért.

M. n. Muz. (Horváth Istvántól) ép. — *U. ott* (Jankovicstól) 3 első ive hij. — Néhai *Fáy Alajos ktárában Tibold-Daróczon.*

131 **Kolozsvár. 1577.**

Ester dolga. Dedicatio et Argumentum in Capitibus versuum. Eszes feiedelem aszszony nemzetit segitse. Feiedelmet Wrat sokbol meg intse. Az nyomorultokhoz szeligitse. Estert kőuesse. Nagysagod tőllem io neven vegye. Ad melodiam Historiat hallom igen mondattoc. Nyomtatot Colosvarat. Heltaj Gasparne műhellyebe. 1.5.77. esztendőbe. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev. *(az utolsó levél üres).*

Végső verse: Ez éneket az ki versekbe ira,
Kegyelmes aszszonyanac aszt ayánla,
Ezer ôt szaz hetuen hetbe hogy irna,
Colosuárat szinte az Szent György napba.

A szerző neve ismeretlen.

Cziml. nélkül megvan *m. n. Muz.* és *M. Akad.* ktárában. — Teljes példány *Schlauch Lőrincz szathmári püspök ktárában* (Török Jánostól). Ez a példány a Fáy-ktárból került Szalay Zsigmondhoz s ettől Török Jánoshoz. — Czimét gr. Kemény József följegyzése után adtam, ki azt a Fáy-könyvtár ép példányáról vette.

---

132 **Kolozsvár. 1577.**

Görcsöni Ambrús. Historiás Enek Az Felseges Mattyas Királynac az nagyságos Hunyadi Ianos fiának ieles viselt dolgairol, életiről, vitezségiről, végre az ô ez Világból volo ki mulasáról. Nyomtatot Colosvarat Heltai Gaspárne műhellyében. I.5.77. Esztendôben. 4r. A—N = 13 iv = 52 sztlan lev.

Végén: Kôuetkezic az ôttedic része, Mattyás Király halaláról.

Ez a historiás ének 4 részből áll s csak 1485-ig, Bécs megvételeig terjed; folytatását Bogáthi Fazekas Miklós irta meg 1576-ban. Minden rész versfejeiben igy nevezi meg magát a szerző: «AMBROSIVS LITERATVS DE GERCIAN dicit cronicam» stb. — Min alapszik TOLDY azon állitása, *M. költ. tört. 2. kiad.* 143. *l.*, mely szerint ezen Mátyás-krónika szerzője «Görcsöni Ambrús deák, máskép Gosárvári Ambrús», nem tudom; én annak semmi alapját nem találtam.

Első kiadása, melyet Heltai röviditve adott, megvan az 1574-diki Cancionaléban. — Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1581.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Schlauch Lőrincz szathmári püspöknél.

---

133 **Kolozsvár. 1577.**

Salamon Kiralynak az David kiraly fianak Markalfal valo Tréfa beszédeknek rôvid kônyve. *(Következik egy fametszet, mely csaknem az egész czimlapot elfoglalja s azt a jelenetet ábrázolja, a mint Salamon király palotája előtt trónján ül s előtte Markalf és felesége megjelenik.)* Mindenek ez végre irattattanac meg, hogy jot tanollyunk belôlle. 4r. A—H = 8 iv = 32 sztlan lev.

Végén: Finis libri Markalffi.
Nyomtattatot Colosvaratt.

A czimlapon látható fametszet alján a jobb szegletben ez áll: $\frac{S\,G\,C}{1.5\,77.}$ miből teljes biztossággal következtethetjük, hogy a könyv 1577-ben jelent meg.

Ki volt ennek a középkorban igen kedvelt, s valamint latin ugy több európai nyelven közkézen forgott népregénynek magyar fordítója, az előbeszédből nem tünik ki. Bod Péter a fordítást Bornemisza Péternek tulajdonitja; TOLDY FERENCZ véleménye szerint *M. költ. tört. I. köt.* 148. *l.* inkább Heltai Gáspár vagy ennek valamely erdélyi társa lehetett a fordító.

Ezen ponyvairodalmunkban maig is szereplő munkának ez tudtunkra legelső magyar kiadása, melyet TOLDY *e. h.* hibásan tartott még 1854-ben teljesen elveszettnek. Ezt a kiadást a XVI-dik században három s azontul a legujabb ideig igen számos ujabb kiadás követte. — SÁNDOR *M. könyvesház* 7. *l.* fölveszi ugyan ezen kiadást 1577-re, de nyomtatási hely nélkül.

Egyetlen teljes péld. az *erd. Muzeumban.* — Elül, közben s végül csonkán, összesen 15 lev. hijával, megvan *a debreczeni ref. coll. ktárában* (az erd. Muz. duplumai közül). — Még csonkább töredéke, összesen 11 levél, *a M. Akad. ktárában.*

---

134 **Kolozsvár. 1577.**

Szakmári Fabricius István. Historia: Ex Parteny: Nicenensis: De Amatorys: affectionibus collecta. Ad Notam: Iól lehet nagy sokat szóltunc Sándorról etc. Niomtattot Colosvárat Heltaj Gaspárné műhellyében, 1.5.77. Esztendőbe. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev.

A versfejekben: Stephanvs Fabricics Szakmarinvs de amore impvdico cogita*babat* (igy).

Végső verse: «Ezer ôt százba és az hetuen hętbe,
Szerzéc ez Cronikát be az versekbe,
Colos neue várnak Szamos mentébe,
Ackor lakik vala ô is Várasba.»

Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1627.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon.

---

135 **Kolozsvár. 1577.**

Tinódi Sebestyén. János király testamentoma. Kolozsvár. 1577.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 6. *l.* — Megvolt *Nagy István ktárában*, sajátkezü följegyzése szerint. Lásd Emich Gusztáv közleményét *Magyar könyvszemle* 1. *évf.* 1876. 141. *l.* — A Nagy István könyvtárának List és Francke által 1870-ben kiadott catalogusában nincs emlitve.

---

136 **Pápa. 1577.**

Az also es fölsô Baronyaban valo Ecclesiaknac Articvlvsi, mellyec Hercheg szőlősőn, irattanac Negyuen Praedicatoroc ielőn voltaban, melyeket mindyaion iouá hattanac. Anno Domini 1576. 16. Augusti. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev.

Végén: Papan nyomtatott 1577. esztendőben.

Ajánlja a kiadó Huszár Dávid 3 latin distichonban: «Nicolao Siklosio, Amico ac fratri dilecto, Dauid Huszar Pannonius».

Ezen herczeg-szőllősi zsinat eredetileg latinul szerkesztett végzéseit Siklósi Miklós forditotta magyarra. — Tévedésben van LAMPE (igazán Ember Pál) *Hist. Eccl. Ref. in Hung.* 282. *l.* és utána BOD, *M. Athénás* 124. *l.*, midőn azt irják, hogy ezen Articulusokat Huszár Gál adta ki, ajánlván Lampe szerint a latin szöveget bold. emlékezetű Skaritza Máténak, a magyart pedig a forditónak Siklósi

Miklósnak: mert a kiadást nem Huszár Gál, ki 1577-ben már nem élt, hanem fia Dávid eszközölte, mint az idézett ajánlásból kitetszik.

Ezen zsinati végzések latinul és magyarul együtt nyomtatva jelentek meg, s a magyar szövegnek külön czimlapja nem volt és nincs.

Mind a latin mind a magyar szöveg megvan a *m. n. Muzeumban* (a Széchenyi-ktárban, a kéziratok közt. Lásd: *Catalogus Manuscript. Biblioth. Szechen. Tom. I.* 254. *l.*). — Csak a magyar szöveg van meg a *debreczeni ref. coll.* ktárában (az egykor Sinai Miklós birtokában volt «Miscellanea Hungarica» czimű igen érdekes colligatumban).

---

137 **Pápa. 1577.**

Huszár Dávid. A Kerestyen Hitről Valo Tvdomannac Rővid Kerdesekben foglaltatott Sommaia, mellyet egesz esztendő altal minden Vr napiara rend szerent magan valo reszekben rendőltűnc. Vgyan ezzenec az végen mingyarton imadkozo kőnyuetis nyomtattunc Psal. 114. Kőzel vagyon az VR azokhoz a kic ötet igaz hitböl segitsegöl hijac. Papan nyomtatott. 1577. 8r. A—Z = 23 iv = 184 sztlan levél.

A K iv 6-dik levelén: Vége vagyon. Czac az eggy őrőc Istennec legyen diczeret es diczőseg. Papán nyomtatott, Bőit első honak 13 napian Anno M.D.LXXVII.

A K iv 7-dik levelén kezdődik az imádságos könyv ily czimmel: Egynehany Kerestyeni Imadsagoc, mellyec kőzől nemelyickel akar kÿs magan valo imadkozasban kőnyőrőghet az VR Istennec, nemellyickel kedig à kőzőnseges szent gyűlekezetben élűnc. Szent Mathenal XXVI. reszeben. Vigyazzatoc es imadkozzatoc hogy à kesertetbe ne mennyetec.

Legelsőben emliti MOLNÁR ALBERT, *Scultetus Saecularis Conciojában, Oppenheim* 1618. 4*r*., azután TÓTH FERENCZ, *Túl a dunai püspökök élete* 27—29. *l.* és utána BUDAI ÉZSAIÁS, *Magyarorsz. hist. 3. kiad. II. köt.* 139. *l.* — BOD PÉTER, *Magyar Athenás* 114. *l.* azt irja a Palatina Catechesis ezen legelső magyar fordításáról, hogy «panaszoltak az ellen, hogy Szala vármegyei magyarsággal volna forditva; azért osztán ujjonnan fordittatott 1604-dik eszt. Szárászi Ferencz által».

Egyetlen ép példánya Keszthelyen *a Festetics-ktárban.* — Csonkán (B—K7, Li—8, O—V7, Zi—6 lev.) *a pápai ref. coll. ktárában.*

---

138 **Sempte. 1577.**

Bornemisza Péter. Negy kőnyvetske a Keresztyeni Hitnec Tudomanyarol. I. Az első Kőnyvetske, kitsin Gyermetskeknec. II. A korosb Kőssegnec. III. Az Predikatoroknac rővid tanusagokra. IV. Vigaztalo Kőnyvetske. Az Magyar Iras olvasasnac modgyaval, Es szep imadkozasockal egyetembe. Rőndeltetet BORNEMISZA PETER altal. Ephes. 6. Atyac à tic magzatitokat tanyitasban, es az Wrnac paranczolatiban nevellyetec fel. Sempten. 1577. 8r. I. rész 12. — II. 52. — III. 151. lev. (Ezen rész colophonja: Sempten. Pinkesd taiaban: Ennyi

eztendőbe: 1577.) — IV. 73. lev. *(itt megszakad).* — *Elül:* cziml. ajánlás. summa és a magyar olvasásnak módjáról 9 sztlan lev.

Az I—III. rész ajánlva van Balassi Menyhárt urfinak, Balassi István és Zrinyi Ilona fiának; a IV. rész pedig Ungnad Anna Mária Asszonnak, Ungnad Kristóf és Losonczi Anna leányának. Semptéről 4. Aug. 1577.

Egyetlen csonka példánya, melyből a cziml., az ajánlás első levele és a IV-dik rész vége hiányzik, a *m. Akad. ktárában.* — Czimét adja ENGEL, *Gesch. des ungr. Reichs. II. Bd. Halle.* 1798. 82. *l.*, rövidebben NÉMETH, *Memoria Typogr.* 140. *l.* — Has. TOLDY, *M. irod. tört. III.* 102. *l.*

---

139 **H. n. (Sempte). 1577.**

Bornemisza Péter. Fejtegetés . . . . . .

Ezen munkának, melyet Bornemisza Péter Telegdi Miklós Postillájának Bécsben 1577-ben nyomtatott első kötete ellen irt, ma egy példánya sem ismeretes. SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 14. *l.* azon könyvek közt emliti, melyek megjelenési évét és helyét nem tudhatta. Minthogy Telegdi, Postillája második részének előbeszédében azt irja, hogy Bornemisza az ő Postilája első kötete ellen (mely Bécsben 1577-ben jelent meg), «*nagy sietséggel* egy csomozó fejtegetést irt», s azt ugyancsak Telegdi szerint a pozsonyi országgyülésen, mely 1578. febr. 2-dikán nyilt meg, maga osztogatta, a megjelenési évet bizvást merem 1577-re tenni; azon pedig nem kételkedhetünk, hogy Bornemisza e könyvet nem másutt, hanem saját nyomdájában Semptén nyomtatta.

---

140 **(Kolozsvár. 1578.)**

Ilosvai Péter. Soc Fele Neveknec Magyarazattya. H. és év n. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan levél.

A versfejekben: Clarissimo viro Pavlo Thvrio PETRVS ILOSVANVS gratitvd mlbms *stb.*

Végső verse: «Másfel ezer hetuẽ nyóltzbã ez éneket szerzéc
Mikor Thuri Pál kis leányát ők meg kereszteléc,
Mindeneket kér hogy néki boczánat adasséc,
Tisztességgel mindẽ iámbor ma nagy vigan lakyéc.»

Nyomtatási helye, betüi jelleme után itélve, kétségtelenül Kolozsvár, s minthogy alkalomra készült vers, megjelenési idejét bizvást merem az iratás évére 1578-ra tenni.

TOLDY, *A magyar költ. tört.* 1. *kiad. I. köt.* 190. *l.* ezt a verset, melyet akkor még csak a Lugossy-codexből ismert, ezen kézirat után 1568-ban irottnak állitja s a «szent körösztségről» czim alatt idézi, s ez állitását emlitett munkája *2-dik kiad.* 171. *l.* is föntartja, hol ezen alkalmi vers egyetlen fönmaradt kiadását, mely szerinte is hihetőleg Kolozsvártt 1578. jelent meg, második kiadásnak tartja.

Én valószinűbbnek tartom, hogy a Lugossy-codexben az iratási év «*hatuan* nyolcz» hibás s az első s eddig egyetlennek ismert kiadás év n. 1578-ban látott világot.

Külön czimlapja nincs és nem volt ; a czim az első levél elejéről van véve.

Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Emlitve van e kiadás *Siebenb. Quartalschrift. VII. köt.* 279. *l.*

---

141 **Kolozsvár. 1578.**

Melius Péter. Herbarivm Az Faknac Fvveknec nevekről, természetekről, és hasznairól, Magyar nyelwre, és ez rendre hoszta az Doctoroc Kőnyueiből az HORHI MELIUS PETER. Nyomtattot Colosuárat Heltai Gaspárne Műhellyébē, 1.5.78. Esztendőben. 4r. 188 lev. — *Elül:* Czimlap, előbeszéd, s latin, magyar és német Index 19 sztlan lev.

Az előljáró beszédben mondja Heltai Gáspárné: «Ezen dologban tőrte feyét az mi időnkbe az bőlcz férfiu Melius Peter Dőbrőtzeni keresztyén egyház Pásztora, Kőzőnséges betegségekről valo orvosságoknac őszve szedegetéssében, és Magyar nyelwre valo forditassában munkálkodot. Azért az irasa és kűlőmb fele bőlcz Oruosoknak kőnyuéből egybe szedése és fáradsága az Iámbore vólt. Az ki nyomtatásnac munkáya és kőlczége enyim. Eszt én tőllem illyen szegény őzuegy Asszontól az Magyar nemzet ió neuen vegye.» — A szöveg első lapján pedig olvasható: «Galenosból, Pliniusból és Adámus Lonicerusból szedetettéc ki.»

A pesti egyetemi könyvtár példányának elejéhez kötött egy levél papiros előlapján ez a jegyzet olvasható: «Ennek találtatik egy még régibb kiadása, mely Debreczenben 1562-dik esztendőben, szinte 4-ed rétben kijött. October Holnap 23-kán 1833 esztendőben. Biankovich Cancell.» — Min alapszik e jegyzet, vajon nem csupán SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesháza* 2. *l.* után van-é irva, hol ezen debreczeni 1562-diki 4r. kiadás fől van véve, nem tudom. Én ezen állitólagos első kiadás egy példányát sem láttam, és Sándor István gyakran kétségbe vonható hitelére, s annál kevésbbé Biankovich emlitett jegyzetére támaszkodva az 1862-diki kiadás valódiságát állitani nem merem.

M. n. Muz. (Jankovicstól 2 péld., egyiknek cziml. és utolsó lev., másiknak elül 3, végül 3 lev. hij.; Horváth Istvántól 1 péld. elül s végül csonkán; Farkas Lajostól 2 péld.) — *Erd. Muz.* (czimlapja s néhány levele Benkő József kézirásával kiegészitve). — *M. Akad.* — *Pesti egyet.* — *Debreczeni ref. coll.* (3 csonka péld.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — *Szathm. püsp. kt.* (Török Jánostól). — *Gr. Degenfeld Pálnál* Erdő-Szádán (igen szép péld.) s magánosoknál több példány.

---

142 **Kolozsvár. 1578.**

Misocacus Vilhelm. Prognosticon az wy Cometa felől valo lőuendőlés, mely ez el mult 1.5.77. Esztendőben Sz. András hauában tetzet meg lőuendőltetőt Dantzkába az VILHELMUS MISOCAKUS Mester által, És dedicáltatot az Felséges és hatalmas Istuán Királynac, Lengyel ország Királlyá-

nac. Nyomtattot Magyar nyeluen Colosuárat Heltaj Gaspárne Műhellyębe 1.5.78. Esztendőben. 4r. A—Di *(itt megszakad).*

Egyetlen csonka péld. a *M. Akad.* ktárában. Hasonl. Toldy értekezését a legrégibb magyar naptárakról, *Uj Magyar Muz.* 1853. *II. köt.* 189. *l.*

---

143 **Kolozsvár. 1578.**

Szép Historiás ének az Telamon királyról. Colosvár. Özv. Heltai Gáspárné mühelyében. 1578. 4r. A—B = 8 sztlan lev.

Egyetlen példánya Jankovics Miklós hagyatékából megvolt *Nagy István ktárában.* Lásd: *List et Francke Catalogue.* 1870. 98. *l.* — Has. TOLDY, *M. költ. tört.* 1. *kiad. I. köt.* 138. *l.* és 2. *kiad.* 126. *l.*

---

144 **Kolozsvár. 1578.**

Szegedi Veres Gáspár. Szep roevid Historia két nemes iffiaknac igaz baratságokrol. Ad notam Abigail Aszszony Historiayát etc. Martialis Vt Praestem Pyladē, aliquis mihi praestet Orestem

Hoc non fit verbis Marce, vt amoris ama.

Colosvarat. 1.5.78. Esztendőnec szinte à vegiben. 4r. A—Dj = 3¼ iv = 13 sztlan lev.

Végső verse: Ez kis Historiát Irác versekben,
Désen az nagy Szamos vize mentében,
Ezer ôt száz hetuen hęt esztendőben,
Isten legyen vezérűnc dolgainkban.

A versfejekben a szerző neve: CASPAR VERES SZEGEDI.
Ujabb kiadásai: Kolozsvár. 1580., Lőcse 1629., Lőcse 1676.
Egyetlen péld. a *m. Akad. ktárában.*

---

145 **Nagy-Szombat. 1578.**

Telegdi Miklós. Az Evangeliomoknac, mellyeket vasarnapokon, es egyeb innepeken esztendő altal, az Anyaszentegyhazban oluasni es. Prædicallni szoktanac, Maǵarazattyanac Masodic resze. Melly magaban foglallya, Hvsvettvl fogva, Adventig valo vasarnapi evangeliomokat egy nehany egyeb innepeknec, (mellyeknec szamat meg találod, ezt è levelet fordetvan) Evangeliomiual, egyetembe, Iratot TELEGDI MIKLostul, Esztergami præpostul. 2. Corint: 4. Meg nem hamissettyvc az Istennec igeiet, hanem az igasságnac ki ielenteséuel, aianlyuc

magunkat, minden embereknec lelki esmeretinél, az Isten elôt. Nyomtattatot Nagy Szombatban, az felseges Romai Chaszarnac Kegyelmes engedelmeból, vgyan azon Telegdi Miklos hazánal. M.D.XXLVIII. Esztendôben. 4r. 892. lap. — *Elül:* cziml. s elôbeszéd 8, *végül:* mut. tábla 6 sztlan lev.

Colophon: «Veg lôt e kônyunec nyomtatasaban. Mind Szent hauánac hetedic napian. Christus Szûletése vtan 1578. esztendôben.»

A keresztyén olvasóhoz intézett elôbeszédet Telegdi Bornemisza Péter superintendens ellen intézi, kit egyébiránt nem nevez meg, hanem csak «egy nem igen jó szomszédom» néven emlit, «ki minek utánna látta volna, hogy az én Postillámnak elsô része, melyet tavaly bocsátottam ki, a keresztyéneknek kezekbe forgattatnéjék, félvén rajta, hogy az ű hasas és potrohos könyveinek kevesebb becsületi lenne, és árra alább fogna szállani, mivel hogy volna immár másik, melyet azok olvashatnának s olvasnának is, a kik eddig az ű Postilláját nem egyébért, hanem azért olvasták, mert talám a mi ńyelvünkön egyebet nem kaphattanak: akará eleit venni a kárnak», és az ő könyve ellen beszédével mindenütt mindent elkövetve «de oly helyeken kiváltképpen, a hol feles emberek között forgódik, ugy mint menyeközübe és egyéb lakodalmakba, kezdé erôsen gyalázni irásomat, rágalmazni tanétásomat, szidalmazni ennen magamat. Annak utánna hogy hamarébb ki terjedhetne az a gyalázat, melyet nekem és az én könyvemnek készét vala, *nagy sietséggel egy csomozó fejtegést ira, melyet ez el mult gyülésbe, a posoni várasba, uraknak és nemeseknek, vigan és mosolyogva osztogata, mintha immár avval teljességgel véghez vitte avagy vihette volna az ű szándékát.*»

Kitetszik ebből, hogy Bornemisza Péter «Fejtegetés» czimű könyve, mely Telegdi Postillájának Bécsben 1577. megjelent elsô része ellen volt irányozva, s melyre Telegdi késôbb, mint látni fogjuk, 1580-ban külön könyvben is felelt, hihetőleg már 1577-ben ki volt nyomtatva: minthogy azt Bornemisza az 1578-diki pozsony országgyülésen, mely febr. 2-dikán nyilt meg, már ki is osztogatta.

Az elôbeszéd többi részében Telegdi elmésen és ügyesen harczol Bornemisza kemény és válogatatlan kifejezései és támadásai ellen, melyekkel nem csak a «Fejtegetés»-ben, hanem különösen Postillája IV-ik kötetének «Az ördögi kisértetekről» czimü részében kiméletlenül ostorozza ôt és a róm. cath. egyházi rendet, s különösen megrója Bornemiszának e munkájában a fajtalanságokról szóló nagyon is meztelen elôadását.

Telegdi ezen munkája tudtomra a legelsô magyar könyv, melyet r. cath. iró magyar földön nyomtatott. Eddig ugyanis a protestánsok számos állandó és vándor nyomdái ellenében, melyekben igen számos hittani s protestans szellemű munka jelent meg, a r. catholicusoknak hazánkban egyetlen egy nyomdájok sem volt, s az az egy-két magyar könyv Draskovicstól és Telegditől, mely a protestansok ellen volt irányozva, de azok tömeges munkássága ellenében ugyszólván mit sem nyomhatott, külföldön Bécsben látott világot. Telegdi Miklós esztergomi prépost állitotta föl a legelsô r. cath. magyar nyomdát Nagy-Szombatban, megvásárolván 1577-ben 1000 forintért a bécsi jesuiták 1563. óta használatlan heverő nyomdáját s azt Nagy-Szombatban tulajdon házában állitván föl.

I. része Bécs. 1577., III. része N.-Szombat 1580.; a 2-dik kiadás mind három kötete N.-Szombat. 1638. jelent meg.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Kolozsvári r. cath. lyc.

(2 péld.). — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Zágrábi érsekség.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Pesti ref. coll.* — *Rosnyai franc. zárda* (2 péld.).

---

146 **Sempte. 1578.**

Bornemisza Péter. Negyedic Resze Az Evangeliomokbol, es az Epistolakbol valo Tanvsagoknac. Mellyeket a' Keresztyeneknec Gyülekezetibe szoktac predikalni minden ünnep nap. Kit az Wr Jesvsnac Lelke altal, az együgyü Keresztyeneknec iduósseges epületyekre ira: BORNEMISZA PETER. Math. 28. Tanyiczatoc minden nepeket stb.... Költ Sempteröl: 1578. 4r. 930 lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 7 sztlan lev.

Ajánlva van Enyingi Török Istvánnak, Hunyad vármegye főispánjának, néhai Török Ferencz és Guthi Ország Borbála (most gr. Eck özvegye) fiának.

Colophon: Sempten Pinkest tayba. 1578.

A 647-dik levél hátlapján kezdődnek «Az ördögi kisirtetekről» fölirással «Predicacioc Nagy soc czodalatos kisirtetekről» s ezek folynak mind végig 647—930 levelen.

Igy adta ki először e kötetet Bornemisza, később azonban az ördögi kísírtetekről szóló részt külön szakitotta, s mint maga mondja, megbővitve külön kötetben adta ki, postillája negyedik részének az ördögi kisirtetekről szóló predikációkat megelőző egy pár levelét pedig (a 645. 646. levelet) ujra nyomtatta s e kötetet, melynek e szerint kétféle, nagyobb és kisebb, de azon nyomású kiadása van, a 646-dik levéllel befejezte.

I. rész. Komjáthi és Sempte. 1573. — II. Sempte. 1574. — III. U. o. 1575. — V. Sempte és Detrekő. 1579.

Teljes péld. *a pesti egyetem ktárában.* — Csonkán (71—868 lev.) a *s.-pataki ref. coll. ktárában.* — (1—307, 352—920 lev.) a *pesti ref. coll. ktárában.* — Csetneken, *a gömöri ev. esperesség ktárában* (1—872 lev.). — *Erd. Muz.* (149—516 lev.)

---

147 **Sempte. 1578.**

Bornemisza Peter. Negyedic Resze az Evangeliomokbol, es az Epistolakbol valo Tanvsagoknak. stb. *(Ugy mint az előbbi szám alatt.)* Költ Sempteröl: 1578. 4r. 646 lev. — *Elül:* cziml., ajánlás és az olvasóhoz 8 sztlan lev.

Colophon: Sempten Pinkest tayba 1578.

Az utolsó lapon ez áll: «Ercz meg. *Oda fel emlekeztem vala hogy az ördögi kisirtetekről lenne ez vtan szonc. Azt meg talalod ez vtan valo irot könyuünkben. Az ki arrol nemelly Postilla mellet vagyon. Azt nyiluabban es mas rendben wyobban kellettet ki adnom. De miert hogy böweb szoual kellet lenni, mas könywbe külön talalod meg.* Vege.»

Világos ebből, hogy Bornemiszának az ördögi kisirtetekről szóló predikációi eredetileg a Postilla negyedik részében jelentek meg, s csak később választotta el

azokat s adta ki maga Bornemisza, uj czimlappal, uj előbeszéddel s némileg bővitve, külön könyv alakban.

Ép péld. *a pesti egyetem ktárában.* — A *pápai ref. coll.* példányából a cziml. és az utolsó 6 levél hij. — *U. ott* van egy igen csonka másik példány is.

---

148 **Sempte. 1578.**

Bornemisza Péter. Ördögi Kisirtetekről, avagy, Rőttenetes Vtalatossaga-rol ez meg ferteztetet vilagnac. Es azbol valo ki tisztogatasarol az mi Vrunc Iesus Christusnac. Sempte. 1578. 4r.

Hogy ezen könyv czimlapján Sempte. 1578. állott, kitetszik Perneszi Andrásnak Nagy-Szombatban 1579-ben nyomtatott Választétel-éből, melyet Bornemisza Péternek ezen könyve elébe nyomtatott levelére irt, s azért vettem föl a czimbe, melyet czimlapos példány hiányában a szöveg elejéről a 646-dik levél fölirata szerint adok, a Sempte. 1578. szavakat. Hogy azonban a czimlapra mind az év, 1578, mind a hely, Sempte, hamisan volt nyomva, mert ezen könyv czimlapját és előbeszédét Bornemisza nem 1578-ban, hanem 1579-ben, s nem Semptén, honnan már 1578-ban el volt kergetve, hanem «titoc helyen» nyomtatta, kitetszik Perneszi emlitett munkájából, melyet láss alább: Nagy-Szombat. 1579.

Az uj előszó végén is e szerint hamisan áll: «Sempten Pinkősd Tayba. 1578.»

Minthogy ezen könyv a 647-dik levéllel kezdődik, bizonyosnak tartom, hogy ezen kiadás, a czimlapot, előszót s talán egy két első levelet kivéve, nem uj nyomás, hanem a Postilla negyedik részének végéről van a régi nyomtatás elszakitva; különben, ha az egész könyv ujra lett volna nyomtatva, az első levelen bizonyosan nem állana a 647. szám stb.

Egyetlen csonka példánya, melyben az előbeszédből egy rongyolt levél, a szövegből pedig megvan 647—929. levél, a *pápai ref. coll. ktárában.*

---

149 **(Sempte.) 1578.**

(Bornemisza Péter). Igen szep es szűkseges predikacio, az Istennec Irgalmassagarol, es az mi egy mashoz valo Irgalmassaginkrol. Ez Euangeliombol: Lvc. 6. Legyetec Irgalmasok, mint à ti mennyei Atyato kis irgalmas. Ne itellyetec. es nem iteltettec. Ne karhoztassatoc, es tű sem karhoztattatoc: Meg boczassatoc, es meg boczattatic tű nektec. Adgyatok, es adatic tű nektec. Es imezből: Matth: xviii. Eckeppen cselekszic az en mennyei Atyamis tű veletec, ha sziuetec szerint meg nem boczattoc az tű fele baratotoknac. Es imezből. Matth. v. Baratkozzal meg az te ellensegeddel hamar, mig ő vele az vton vagy. Hogy az te ellenseged valamikor teged az Bironac ne adgyon, es a Biro az hohernac, es vettessel az tőmlőtzbe. Bizony mondom te neked, ki nem

iősz onnan, mind addig is, mig nem mind az vtolso fillyerig meg fizetz. Anno. 1578. 4. Augusti. 4r. A—gg = 30 iv = 120 sztlan levél. — *Elül:* cziml. 1 levél.

A czimlapon vagy a könyv végén nincs kitéve a nyomtatási hely, s minthogy e nyomtatványnak ajánló levele sincs, a nyomtatás helyére abból sem következtethetünk. Minthogy azonban Bornemisza Postillája negyedik részét 1578. pünkösd táján Semptén nyomtatta, hihetőnek tartom, hogy ezen 1578. aug. 4-dikén kiadott munkája is ott volt nyomtatva. Ha azonban az ő elüzetése Semptéről már ez év augustusa előtt megtörtént volna, — mire nézve biztos adatom nincs, — ez esetben a szerző által eltitkolt nyomtatási hely bizonyosan Detrekő lenne, a hol fejezte be Bornemisza 1579. febr. 22-dikén Postillája ötödik és utolsó részét, melynek nyomtatását még Semptén kezdette volt.

Hogy ezen praedicatiók szerzője, ki a czimlapon nincs megnevezve, Bornemisza Péter, kitetszik a szöveg azon helyéből (C2 levelen), melyben a szerző «az ördögi kisirtetekről» irt munkáját emliti.

Teljes péld. *M. Akad. ktárában.* — Czimlappal, de az A iv s a legutolsó levél hijával megvan a *m. n. Muzeumban* is (Jankovicstól).

---

150 **Bártfa. 1579.**

Kulcsár György. Postilla, az az: Evangeliomoknak, mellyeket eztendő altal à Kereztiének gyülekőzetibe szoktak oluasni es hirdetni, Prędicatio szerint valo magyarázattia, az Réghi és Mostani szent irásbeli Doctoroknak irásokbol: irattatot Az Kvlczar György, Also Lynduai Prędicator által. Bartphan Nyomtattatot, Dauid Guttgesel által, Christus Wrunk szűletése vtán 1579. eztendőben. 4r. A—Ss4 = 40½ quaternio = 324 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev.

Az ajánlás az alsó-lindvai 1574-diki első kiadás után szóról szóra van nyomtatva.

Ez a Bártfán Gutgesell Dávid által fölállitott nyomda első ismert magyar nyomtatványa. Ezen nyomdára nézve még 1870-ben is tévedésben voltam, azt állitván *Erd. Muz. Évkönyvei V. köt.* 60. *l.* és *Vasárnapi Ujság* 1870. *évf.* 243. *l.*, hogy 1579-ben Bártfán még nyomda nem létezett, s Gutgesell bártfai nyomdájának legelső ismert terméke 1580-ból való. — Ezen hibás állitásomat helyre igazitotta Eötvös Lajos, kimutatván, hogy Bártfán már 1578-ban jelent meg Stöckel Lénárt egy latin munkája, s megismertetvén még két, 1579. és 1580-ban Bártfán nyomtatott könyvet. *Vasárnapi Ujság* 1870. 274. *l.* — Másik nagyobb tévedésemet azonban, mely szerint az *Erd. Muz. Évkönyveiben e. h.* Kulcsár Postillája most leirt bártfai 1579-diki kiadási léteztét kétségbe vontam, s Bod Péter, Sándor István és Német János ezen kiadásra vonatkozó adatát tévedésnek hittem, Eötvös Lajos sem mutatta ki, mert ezen bártfai 1579-diki kiadás, melyet én csak 1870. után láttam, előtte is ismeretlen volt.

Első kiadás: Alsó-Lindva 1574. — 3. kiad. Bártfa. 1597.

M. n. Muz. (cziml. és végén 22 lev. hij.) — *Pannonhalmi apátság ktárában* (utolsó 3 lev. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* ktárában (utolsó 4 lev. hij.). — Rima-Szombaton *a kis-honti evang. esperesség ktárában* (ép).

151 **Debreczen. 1579.**

Enekes Keoniv Melibol szoktanak az Vrnak dicziretet mõdani, az Aniaszentegyhazban, es keresztieneknek minden gyülekezetiben, mostan uyobban, egybe szedegettetet es egy nehani szep diczíretekel meg öregbitetet az keresztieneknec vigasztalasokra emendaltatott: Psalmo CXL. Dicziretet mongyatok az Istennec az szenteknek Gyûleközetiben etc. Debreczembe: Nyomtatattot M:D:LXXIX esztendõben: 4r. 192 lap. — *Elül:* cziml. Index 2 levél.

A lapszámozás hibás, mert a 49-dik lap hibásan van 50-nel jegyezve s e hiba folyton tart, a 165-dik lap után pedig nyomdai tévedésből 178. következik, s igy megy végig. Valósággal ezen könyv csak 179 lapra terjed.

Egyetlen péld. a *kolozsvári ref. coll.* ktárában. Hiányzik közben 33—36 lap és 45—48. lap, összesen 4 levél.

---

152 **Debreczen. 1579.**

Félegyházi Tamás. Az Keresztieni igaz hitnek reszeirõl valo tanitas, kerdesekkel es feleletekkel, ellenuetesekkel es azoknak meg feitęsiuel, az hiueknek eppûletekre irattatot FELEGHAZI THAMAS Debreczeni Prædicator altal. Debreczembe Niomtattatot Rodolphus Hoffhalter altal MDLXXIX Esztendõben. 4r. 276 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás (Tököli Sebestyénhez) és lajstrom 4 sztlan levél, *végül:* az kereszt. olvasóknak 1 sztlan levél.

Colophon: Debreczembe Niomtattatot Rodolphus Hoffhalter altal: Anno D: M:D:LXXIX.

Ez Félegyházi tudtomra öt kiadást ért kátéjának első kiadása. 2. Debreczen. 1580. 3. U. o. 1583. 4. U. o. 1588. 5. U. o. 1601.

M. Akad. — Kolozsvári ref. coll.

---

153 **Detrekő. 1579.**

Bornemisza Péter. Oetoedic es vtolso resze. Az Evangeliomokbol, es az epistolakbol valo tanvsagoknac, Mellyeket mindenic wrnapian szoktanac predikalni. Kit az Wr Iesvs lelkealtal, az egyûgyû Keresztyeneknec iduõsseges epûletyekre, Ira BORNEMISZA PETER. Matth. V. Boldogoc kic ehezic es szomiuhozzac az igassagot: Mert meg elegitetnec: Kõlt Detrekõbõl; 1579. 4r. A—ZZzz és a—iiii3 = 169¾ iv = 679 sztlan lev.

Elül: cziml., ajánlás Ungnad Kristófnak és nejének Losonczi

Annának és Index 12 sztlan lev. — Az ajánlás végén: Noha kezdetet vala Sempten, De midőn mint Illesnec III. Reg: XIX. Iesabel előt meg kellet volna futamodnom: Vegeztetet es kőlt. Detrekő Varaba. XXII. Feb: Anno Salutis M.D.LXXIX.

Végén: Halaadas: Istennec velem toet czvdairol: es arrol, hogy az Wr Isten nagy czudakeppen engette végre vinni, mind az őt reszet â Postillanac. 7 sztlan levél.

Colophon: Kezdetet Sempten: de vegeztetet Detrekő Varaba. Az tayba, à mikorra èrtőttem, hogy szűletesem napia eset, Huszon kettődic napian Bòyt elò honac: Kit Szent Peter napianac neueznec: XXII Februarij. Istennec czuda gond viselesi alat: Kiből diczertessec az ő szent Neue, mind őrőcké Amen. Az Vr Iesus Christus szűletese vtan, mikor irnanac imez esztendőkben: M.D.LXXIX.

I. rész. Komjáthi és Sempte. 1573. — II. Sempte. 1574. — III. U. o. 1575. — IV. U. o. 1578.

M. n. Muz. — Keszthelyen a *Festetics-ktárban.* — Megvolt gr. Bethlen Kata könyvei közt az *enyedi ref. collegiumban*, hol 1849-ben elpusztult, valamint *Nagy István ktárában* is.

---

154 **Kolozsvár. 1579.**

Gosárvári Mátyás. Az Regi Magyaroknac első be iővésekről valo Historia, Attilaual mikęppen telepettenec le Scambriaban, És melly nagy vérontassal fęrkesztenek be Pannoniaba. Ad Notam: Arpad vala fő az Capitanságba. Nyomtatot Colosvarot Heltaj Gasparne műhellyébe 1.5.7.9. Esztedőben. 4r. A—F2, = 5½ iv, 22 sztlan lev.

A versfejekben: «Mathias Gosarvari Tricesimator Hvniadiensis fecit hanc historiam. Magnificho domino Stefhanos Bathore de Somlio ivniori comendat, cvomodo gessit bellvm Atila contra inimicos svos et mvltos reges et dominos, rőgiones, civitates adegit potastati svc, et sedem habitabilem fecit Scambriam, postrema morte rep.»

2-dik kiad. Sicz. 1592.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktárban.*

---

155 **Kolozsvár. 1579.**

Ilosvai Péter. Az nagy Szent Pal Apostolnac életéről, es halaláról szep historia a szent irasbol. Versekben szereztetet Ilosvai Peter Deác által. Regina Vasti repvdiatvr Hester inter alias virgines amabilis placet Asvero. Aman pendet:

Mardocheus sublimatur. Nyomtatot Colosvarot 1.5.7.9. Esztendőben. 4r. A—Fiij = 23 sztlan levél.

A versfejekben: SERICEEVS PETRVS ILOOSVANVS stb. — A második részben: ILOSVANVS SERICEVS PETRUS.

Végső versszak: Ezer ốt száz és az hatuan négy Esztendőben,
Az Hideg lelő kis Aszszonnac hauában,
Ilosuai Péter Deác banattyában,
Euel vigasztaluán szűuet szomorusagában
Finis Historię Sanctę Pavli.

Első kiad. Debreczen 1574. — 2. U. ott. 1577.
M. Akad. — M.-v. Teleki-ktárban.

---

156 **Kolozsvár. 1579.**

Kákonyi Péter. Egy szep Historia, az nagy erős Samsonról, az Biraknak kőnywében meg vagyõ irua XIII. XIIII. XV. és XVI. részeiben. Mit czelekedet az Isten ő általa az Philisteusokon, kik az koron biriác vala az Izraeli népeket, Mint szabaditotta Samson meg ők et az Ellenség kezéből, nagy czuda czelekedetteckel, és Sámson húsz esztendeig Itile Izraelt, És végre mikęppẽ czalatkozot meg Sãsõ egy Aszszõy állattól, hogy a Philisteusoc meg fosztác ereiétől, és ki tolác mind à kęt szemeit, De végre ismet nagy boszszút állot raytoc az Philisteusokon, és az ő tőrtént halaláról. Az Joseph ęneke Notaiára el mondhatod. Colosuárat 1.5.79 Esztendőben. 4r. A. B iv = 8 sztlan lev.

A versfejekben: Samsonis Historia *da* libro Ivdicvm themate *da*sumpt per *Aetrum* (Petrum) *Kakoni n* (in) Szeoles Mense Febrvario facta Veneris.

Ujabb kiadása: Bártfa év n. (XVI. száz.).
M. n. Muz. (Horváth Istvántól). — *M.-v. Teleki-ktár. — Debreczeni ref. coll.* (B2, B3 lev. hijával).

---

157 **Kolozsvár. 1579.**

Ráskai Gáspár. Egy szep Historia az vitéz Franciscoról, és az ő Felesęgéről, és minémű czuda szerenczében forgattac egy ideiglen, ismet a Szerenczénec meg iőuęséről és forgassáról. Nyomtatot Colosvárot 1.5.79. Esztendőben. 4r. A—Dij = 3½ iv = 24 sztlan lev.

Végső vers: Christvs Wrunc vtán kit vallunc hitűnkben,
Ezer ötszáz ötuen és kęt Esztendőben,
Immár hogy irnánac az *első* Linduában,
Az Ráskai Gaspár szerze eszt ęnekben.

Első kiadása: Debreczen 1574. — 3. kiad. Kolozsvár 1601.

Egyetlen péld. a *m.-v. Teleki-ktárban* (B2, B3 lev. hij., s néhány levele szakadozott s kissé hiányos).

---

158 **Kolozsvár. 1579.**

Temesvári István. Szép historiás ének az jeles győzedelemről, mint verte meg Mátyás király idejében Bátori István erdélyi vajda az Alibéget hatvan ezer törökökkel a Kenyérmezön. Kolosvár. 1579. 4r.

Igy adja a czimet a szerző megnevezése nélkül SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 7. *l.* — Ezt a kiadást TOLDY is fölveszi hihetőleg csak Sándor után s az ő hitelére, *M. költ. tört.* 2. *kiad.* 143. *l.*, ki még egy kolozsvári évjegynélküli kiadást is emlit, mely utóbbi nézetem szerint aligha nem egy a kolozsvári 1574-diki Cancionaléba foglalt példánynyal. — Miután én az 1579-ki kiadást sehol nem találtam, kétségem van az iránt, vajon volt-é igazán 1579-diki kiadás, s azt gyanitom, hogy Sándor István, vagy tudósitója, a Heltai csonka Cancionalejában látott példány után tévedt, hol a czimlapon az esemény éve igy van megjelölve: «Mikoron irnánac 1.4.7.9» s nem tartom lehetetlennek, hogy Sándor István tudósitója a czimhez tartozó 1479. évszámot vette, 1579-re változtatva, nyomtatási évnek. — Ebben azonban nem lehetvén bizonyos, ezt a szerintem kétes kiadást még sem tartottam mellőzendőnek.

---

159 **Nagy-Szombat. 1579.**

Pécsi Lukács. Kalendarivm. Es ez mostani M.D.LXXIX. Esztendőben tőrtenendő neminemű dolgokrul: Annak fölőtte, az időnec naponkent kőuetkezendő allapattyarul iratot Itelet. Irta SLOVACIVS PETER Craccai Astrologus. Magyarra fordetotta PEECHI LUKACH. Ez esztendőben, ide mi felénc, à Napba es à holdba, semmi fogyatkozas nem leszen. Nyomtattatot nagy Szombatba. 1579. 8r. A—F = 6 iv = 44 sztlan levél (minthogy a D iv kivételesen csak 4 levélből áll).

M. nemz. Muzeumban. — Ismerteti Mátray Gábor, *Uj M. Muzeum* 1853. *II. köt.* 180. *l.*

---

160 **Nagy-Szombat. 1579.**

Perneszi Andrasnac valasz tetele, a Bornemisza Peter levelere, mellyet az ű őrdőgi kesertetrűl irot kőnyve eleibe nyomtatot. Prouerb. 26. Meg felely à bolondnac, az ű bolondsága sze-

rent, hogy ne lattassec magánac, bölcznek lenni. Nyomtattatot, Nagy Szombatba 1579. Esztendőben. 4r. A—Diij = 15 számozatlan lev.

Szerző az A2—4 leveleken szóról szóra közli Bornemiszának «Az ördögi késértetekről» czimű munkája elébe nyomtatott levelét, s arra hasonlóan levél alakban válaszol. A könyv végén ez áll: «Ez leuel kőlt Fölső Linduá uaraban Mindszent hauanak 23. napian, 1579. esztendőben».

E könyvben sok érdekes adat olvasható Bornemiszának Semptéről 1578-ban történt elüzetéséről, valamint bécsi fogságáról s megszabadulásáról. Bornemisza emlitett könyvéről pedig a D1 levelen e szavak állanak: «e te ördögi kesertetrűl valo kőnyuednec à kezdetire, *im nem régen azt merted nyomtatni hogy Sempten* 1578. *esztendőben nyomtattad*, kiben tudod hogy semmi ninch, mert tauol uoltal Semptetűl, midőn az vy praefaciokat ki bochattad oly titoc helyen, kinec igazán neuét meg sem merőd neuezni. Ki chac ebbolis meg teczic, hoǵ az én nekem iratot leueledbe, *à te fogsagodrul tesz emlekezetet, mely* 1579. *esztendőben történt, az vtan, hoǵ Semptérol mind n'omtato szerszamoddal eǵtembe el pironkottal volt immar.*»

Egyetlen péld. a *kolozsvári r. cath. lyceum ktárában.*

---

161 **H. n. 1579.**

Tholnai Bálint. A Szent János látásának 12. részéből valo Enek. 1579. 4r. A—E2 = 18 sztlan levél.

Egyetlen szép példánya *Nagy István ktárában* volt. Lásd: *List et Francke Catalogue.* 1870. 99. *l.*

---

162 **Bártfa. 1580.**

Balassa Bálint. Beteg Lelkeknek valo Fẅues Kerteczke; melyben sok fęle ioszagu, es egésséges Fẅuek találtatnac; mely fẅuek által az Lelkek mindennemő betegségekben, fogyatkozásokban meg eleuenedhetnek, es meg vyulhatnak. Ehez foglaltatot egy szép Tudomány, tudni illik: Mikeppen kellyen embernek magát biztatni, az nyomorusságnak, ẅldözésnek es kénnak ideiében. Bock Mihály által szőrőztetőtt Németűl. Melyet Gyarmati Balássy Bálint fordétot Németből Magyarrá, az ő szerelmes Szűleinek háborusságokban valo vigaztalására. 12r. A—E = 5 iv = 60 sztlan lev.

Colophon: (az utolsó levél elölapján): «Bartfan Nyomtattatott Dauid Guttgesel által. 1580. Esztendőben.»

Első kiad. Krakkó. 1572. — 3. kiad. Sicz. 1593.

Egyetlen péld. a *M. Akad. ktárában* (Fons vitae. Debreczen. 1589. után kötve).

163 **Debreczen. 1580.**

Félegyházi Tamás. Az keresztieni igaz hitnek rezeirôl valo tanitas kerdeseckel es feleleteckel, ellenueteseckel es azoknak meg feitesiuel, az hiueknek eppûletekre irattatot es mostan megh öregbittetet: FELEGHAZI THAMAS Debreczeni Praedicator altal. Debreczembe. Niomtattatot Rodolphus Hoffhalter altal. Anno Domini M.D.L.XXX. 4r. 501. lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, candido lectori. G. F. Gônczi, és az tanitásnak rendi 6, *végül:* mut. tábla 6 sztlan levél.

Ajánlva a debreczeni tanácsnak. — A nyomtatást elôsegitette Somogyi Péter báthori lakos.

Más:dik bővitett kiadás. — Első kiad. 1579. — 3. 1583. — 4. 1588. — 5. 1601. mind Debreczenben.

M. Akad. (cziml. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* (végén 3 lev. hij.); *U. ott* más példány (cziml. és 2 első lev. hij.). — *M.-szigethi ref. lyc.* (elül csonkán). — Rosnyón, a *gömöri ev. esp. ktárában.*

---

164 **Debreczen. 1580.**

Valkai András. Bánk bánnak historiája, miképpen az András király felesége. az Bank bán jámbor hites feleségét az öczévei meg szeplősitette. Debreczen, R. Hoffhalter, 1580. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan levél.

Első kiadása Heltai Cancionaléjában 1574. — 2. Debreczen 1574. — Van kolozsvári 1580-diki kiadása is, melyben, a mint a Cancionaleban is volt, Valkai ezen historiás éneke a Nagy-Bánkai Mátyás által irt Hunyadi János historiájával együtt van kiadva.

Egyetlen példánya, melyet nem láttam s igy betühű czimmást róla nem adhatok, *Nagy István ktárában* volt. Lásd: *List et Francke Catalogue* 1870. 103. *l.*

---

165 **Kolozsvár. 1580.**

Besenyei Jakab. Az hazassagrol valo szep ének, mellyben az Halczon Madarrol vôt hasonlatosságbol mutattatic meg, miczoda eggyesség, és egymashoz vala szeretet kéuántasséc abban. Ad notam. Mostan emlékezem az Antichristusról, Auagy Abigail Aszszony Historiáyát etc. Nyomtattot Colosuárat Heltaj Gaspárne Műhellyébe. 1580. Esztendôben. 4r. A—C iv = 12 sztlan lev.

Versfejekben: «Jakobvs Besenei fociebat in lavdem Dei omnipotentis tempore svarum nvptiarvm anno domini isas perfecit mensis Jaarii die vigesimo secvndo Thasnadini in schole.»

Végső verse: Ezer ôt száz hatuan két esztendôben,
Esztendônec háboru kezdetiben,
Rendeléc eszt bé Tasnádon énekben,
Akarac az Istent diczirni ezben.
Finis.

Csak ezen egy kiadása ismeretes.
M. n. Muz. (Horváth Istvántól). — *M.-v. Teleki-ktárban.*

---

166 **Kolozsvár. 1580.**

Bogáthi Fazekas Miklós. Az Oetoedic Resze Mattyas Kiraly dolgainac mind halaláig. 4r. A—K = 10 iv = 40 sztlan lev.

Colophon: Nyomtattot Colosuarat Heltai Gaspárné Mûhellyébe, 1580. Esztendôben. Octobernec, az az Mind Szent hauána huszonegyedic napyán.

Első kiadása: Kolozsvár. 1577.

Külön czimlapja nincs és nem volt; mert valamint 1577-ben, ugy ezen második kiadásban is, Bogáthi ezen munkája nem önállóan, hanem mint a Görcsönyi Ambrus által irt Mátyás király historiájának folytatása, annak függelékéül jelent meg. Csakugyan ezen 1580-diki kiadás példányai Görcsönyi Ambrúsnak kolozsvári 1581-diki kiadásával egy kötetben maradtak fönn. — A czimet az első lap tetejéről vettem.

Ebben a kiadásban ugyanannyi levél van ugyan s minden lapon ugyanannyi vers áll, mint az 1577-dikiben: mindamellett a kettő nem azon egy nyomás, mit már a czimsorok szavainak nyomtatásában látható külömbözés is bizonyit.

M. Akad. — M.-v. *Teleki-ktárban* (2 péld., a Historiás énekek és Magyar versek czimü colligatumokban). — *Pesti ref. coll.* — *Erd. Muzeumban* (csak az A. B iv és C1 s C4, összesen 10 levele van meg).

---

167 **Kolozsvár. 1580.**

Cisio. (Johannes Regiomontanus = Königsberger János német munkájából forditva). Kolozsvár. 1580.

Emliti Regiomontanus ezen Kalendariumát, mely «magyarra fordittatván Cisio név alatt nyomtattatott ki, elôszer ugyan Heltai Gáspár által Colosvárott 1580. esztendôben» J* (Jankovics Miklós) *Tud. Gyüjt.* 1829. *XII. köt.* 80. *l.*, a nélkül, hogy az általa látott példány hol létét följegyezte volna. — Jankovics ezen állitólag Kolozsvártt 1580-ban nyomtatott Cisio forditójának Heltai Gáspárt nevezi meg, ki, miután az idôsb Heltai Gáspár már 1574-ben meghalt, s Regiomontanus kalendariumának 1475—1513-ra szóló első kiadása hely és év nélkül csak 1474. vagy 1475-ben jelent meg, csak az ifj. Heltai Gáspár kolozsvári nyomdász lehetett. — Valóban ô adta ki az általam ismert legrégibb magyar Cisiót Kolozsvárt 1592-re, melynek általa irt ajánlása kelt «Colosuárat 27. Maÿ. 1590», conclusiójában pedig Heltaitól ezen szavak olvashatók: «En is eszt a Kônyueczkét az Német irásbol szóról szóra, Magyar nyelwre forditottam.» — Ezek után, mind addig, mig 1580-ban nyomtatott példány elô nem kerül, kételkedni merek Jankovics 1580-diki kiadásának valóságán, s azt gyanitom, hogy Jankovicsnál, — kinek könyvészeti

jegyzeteiben, különösen a nyomtatási éveket illetőleg, igen sok pontatlanság található, — 1580 tévedésből áll 1590 helyett, a mikor történt valósággal az ifj. Heltai Gáspár fordítása.

---

168 **Kolozsvár. 1580.**

Csengeri András. Historia. Josephvsbol oeszve szedegetet, svmma szerént, az Jervsalem Várassának veszedelméről, Titvs Vespasiánvstól, az mint meg vétetet, az Sidóknac nagy szőrnyű romlássockal. Mi oka legyen az ollyan nagy rõlásnac, meg találod szép rendel ez énekben, Azért példa legyen mindẽ Kereszttyéneknec. Nyomtattot Colosuárat Ezer, ốtt száz, nyóltzuan Esztendőnec szinten az végében. 4r. A—F2 = 22 sztlan levél.

A versfejekben: Historia Jvdai cognmeento Fnvii (Flavii) viri cnarissimi h*o*storiographe de *bnno* (bello) Jvdaio commisso cvm Roma*nss* (nis) *e* (et) eversione vrbis vltima Jerosolimorum T*n*to (Tito) et Vaspasiano inprantibus. E greco in latinvm pe*i* (per) Rvffin*o*m Akviliens*anm* (sem) int*a*rpret*a*m tra*l*nlatum, per ANDREEM CHEGERII facta in H*a*ngaricvm idiim .... (idioma) .....

Ez a 3-dik kiadás. — 1. Debreczen. 1574. — 2. U. o. 1577. — 4. U. o. 1582. *M. n. Muz.* (Horváth Istvántól). — *M. Akad.* (Görcsönyi Mátyás király historiája után kötve, cziml, hij.). — M.-v. *Teleki-ktárban* (2 utolsó lev. hij.).

---

169 **Kolozsvár. 1580.**

Istvánfi Pál. Szép Roevid Cronica, az iffiv Volter Kirallyrol, es az Janicvla leanyáról Griseldis Aszszonról, Mint probáltatot legyen meg Griseldisnec házasságban valo hű tőkéletessége. Az vitęz Francisco éneke notayára. Nyomtattot Colosuárat Heltaj Gáspárné műhellyébe. 1.5.80. Esztendőben. A—E1 = 17 sztlan lev.

Colophon: Nouembernec, az az, Szent András hauánac tizedic napyán, 1580.

Első ismert kiadása: Debreczen. 1574. — Ujabb kiadása: Lőcse. 1629. *M. n. Muz.* (Horváth Istvántól). — *M. Akad.* — *Pesti ref. coll.*

---

170 **Kolozsvár. 1580.**

Nagy Bányai Mátyás. Historia Az Jacob Patriarcha fiaról Iosephrol, ki meg vagyon irvan Mosesnec első kőnyuében. Kit

az ô Báttyai az álom magyarázattyán, kit Joseph nękic monduán meg remuluén el adác ôtet az Mezôben az Ismaelitáknac, kinec ruhayát vérbe keueréc, és vgy czalác meg az ô vén Attyokat, monduán: igy leltûc az te fiad ruhayát. De az Isten lôn Josephel Kit nagy bôczûletbe hozà ôtet Pharao Királynál, Ki ôtet az ô álmánac meg magyarazattyaért, és hû szolgallattyáért nagy Wrrà valaszta. Kinec àlma magyarázattyát be tôlte az Isten raytoc, kihez az ô Báttyai mentenec Aegyptomba esedezuén nękie gabonáért, kit nem esmertéc. Mint ielenté meg Joseph ô magát az Báttyainac és Attyánac, Kiket vegre mind hozzà véuén, és vigasztalást hozà ismet az ô vén Attyánac. Nyomtatot Colosuárot Heltaj Gaspárne Mûhellyében 1.5.80. Esztendôben. 4r. A—D3 = 15 sztlan lev.

Végsô vers: «Ezer ôt száz ôtuen hat Esztendô számban,
Bôytben az beteges Martius hauában,
Magát vigasztaluán haborusagában
Nagy Bányai Mattyas szerze beteg agyában.»

Több kiadását nem ismerem.

Egy személy-é ezen munka szerzője, ki a végső versben NAGY-BÁNYAI MÁTYÁSnak van nevezve, a Hunyadi János krónikájának irójával, kinek neve az 1574. és 1580-diki kolozsvári kiadásban NAGY BÁCZAI MATTYÁS, a debreczeni 1574-diki kiadásban pedig «Nag Bancai Mathias», meggyőző adatok nélkül elhatározni nem merem. TOLDY, *M. köl. tört. 2. kiad.* 142. *és* 167. *l.* a két munka szerzőjét egy személynek veszi és szerintem hibásan nevezi BÁNKAI NAGY MÁTYÁSnak.

M. Akad. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.*

---

171 **Kolozsvár. 1580.**

Pécsi János. Oeconomia coniugalis. Az Hazasoc ęletiről valo szép ének, mellybe tiszti és kazdagsága meg lattzic. Ad notam: Beszéllec Abrahám Attyánknac dolgáról. Nyomtatot Colosvárat Heltai Gaspárné Mûhellyébe, 1580. Esztendôben. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

A versfejekben: «Epithalamivm pro felici svccessv matrimonii Thomae Bvdai gratitudinis ergo a JOANNE PÉCHIO.»

Csak ez egy kiadását ismerem.

Egyetlen péld. a *M. Akad. ktárában.*

---

172 **Kolozsvár. 1580.**

Szegedi Veres Gáspár. Szép rövid historia két nemes ifjaknak igaz barátságokról. Kolosvár 1580. 4r.

Első kiadás: Kolozsvár 1578. — Ujabb kiadások: Lőcse 1629. és 1676.
Emliti TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 120. *l.* — Nem láttam.

173 **Kolozsvár. 1580.**

Valkai András. Historia, Enec szerent szerezve, az Longobardvsoc Tized Királlyokról Andoinusról, és annac fiáról Alboinusról, Ki mikor Alboinus győzedelmes lőt vala az Kunimundus Király ellen, kinec Alboinus feyét vőn, és Pohárt czinaltatà à feyéből, És az ő Leanyát ki ackor fogua eset vala vőn házasul. Kit mikor rea kęnszeritet vala hogy az ő Attya feyéből igyék, szőrnyű álnoksággal meg őlete az ő Wrát. És az ő tőb gonosz czelekedetit mikęppē bűntette meg az Isten. Ad Notam, Gongya kőzzűl egy fő gon: Nyomtatot Colosuárot Heltai Gaspárne műhellyében 1.5.80. Esztendőben. 4r. A—C1 = 9 sztlan lev.

Ajánlotta e munkáját Valkai András Kocsárdi Gálfi Jánosnak, mint a versfejekből kitetszik: «Magnifico domino Joanni Galfi de Kochiard Andreas de Valko servicia sva commendat, iam vale et vive foeliciter.»

Végső verse: «Ezeket ki be rendele versekben,
Vigasztalást vőn soc gongyai kőzben,
Az kinek aiánlà az ő szűuében,
Minden iokat kéuán annak ęltében.

Hetuen kilentzben és Ezer őtt százban,
Elmeye foroguán nagy soc gondokban,
Irà peldaul eszt historiayában,
Bonfiniust gyakor oluasasában.»

Csak ezen egy kiadás ismeretes.
M. Akad. — Erd. Muz. — M. n. Muz. (utolsó lev. hiányzik).

174 **Kolozsvár. 1580.**

(**Valkai András** és **Nagy-Bánkai Mátyás.**) Kęt szép Historia, az első az Nagy Wr Bankbanról, mikęppen az András Királynac feleségét meg őlte az ő nagy vętkeért. Mikoron irnánac Christus Wrunknac szűletése vtán, 1.2.0.1. Esztendőbe. Az masodic, az ieles vitéz feiedelemről, az Hvnyadi Ianosról, Erdéli Vaydáról, és egész Magyar országnac Gubernatorról, Annac eredetiről, nemzetsęgéről, soc ieles hadairól, győzedelmiről, és ieles soc vitęz czelekedetiről. Nem Bonfiniusból czac, Hanem az igaz Historiaból egybe gyűtettet, és egybe szőrzettet. Nyomtatot Colosuárat Heltaj Gaspárne Műhellyében 1.5.80. Esztendőben. 4r. A—F = 6 iv = 24 sztlan lev.

Bánkbán historiáját irta VALKAI ANDRÁS, Hunyadi Jánosét NAGY-BÁNKAI MÁTYÁS, mint a végső versekből kitetszik. Ez a két historiás ének legelsőben is igy együtt jelent meg 1574-ben, Heltai Cancionaléjában. Ezen 1580-diki kiadás a Cancionale szövege szerint van szóról szóra ujra nyomtatva; az utolsó munka végversében a szerző neve itt is, mint a Cancionalében, NAGY BÁCZAI MATTYÁS.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Csak 5 első levele a *m.-v. Teleki-ktárban.*

---

175 **Krakkó. 1580.**

Károlyi András. Ez mostani wisza wonasokrwl ualo kis konwecke. Zereztetet CAROLI ANDRAS altal az hiueknek eppuletekre. Anno 1580. Matth: 3. Ihon az en zerelmes fiam ewtet halgassatok. Cracoba. Matthias Wirzbieth. 12r. A—F6 (5½ iv) = 66 sztlan lev. *(az utolsó levél egészen üres).*

A Dio levelen (a 46. levelen) következő külön czimlap áll:

Zep ekes koniorgesek. CAROLI ANDRASTWL Craccoba irattattak 1580. 4 Nouembris.

Colophon: Cracoban 1580. Szent And. Hauanak 4. Napian.

Ezen könyvecske szerzőjének J* (Jankovics Miklós) *Tud. Gyüjt.* 1829. *VI. köt.* 74. *l.* tévedve állitja KÁROLYI PÉTER nagy-váradi prédikátort, ki már 1576-ban meghalt s Krakkóban 1580-ban nem irhatott s nem nyomathatott.

Pesti egyetem. — Pesti ref. coll.

---

176 **Nagy-Szombat. 1580.**

Telegdi Miklós. Az Evangeliomoknac, mellyeket vasarnapokon, es egyeb innepeken esztendő altal, az Anyaszentegyhazban oluasni es praedicallani szoktanac, Magyarazattyánac. *Harmadic Resze.* Mely magaba foglallya à Szentec innepire valo Euangeliomokat. Iratot TELEGDI MIKLOstul Peechi Pispöktül. 2. Corint: 4. (ugy mint II. rész. *N.-Szombat 1578.)* Nyomtattatot Nagy Szombatba, vgyan azon Telegdi Miklos házánal. A felseges Romai Chaszarnac engedelméből. M.D.LXXX. esztendőbe. 4r. 757 (helyesen 758) lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasónak 4, *végül:* lajstrom 5 sztlan lev.

I. rész. Bécs. 1577. — II. Nagy-Szombat. 1578. — 2. kiad. N.-Szombat. 1638.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Kolozsv. r. cath. lyc. (2 péld.). — *Zágrábi érs. kt. — Kassai jogakad. — Pannonhalmi apátság* (1 ép s 1 csonka péld.). — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-kt.* (végül csonkán). — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *Erd. Muz.* (5—747. l.) — *Kolozsvári minorita zárd.* (cziml. hij.). — *Kolozsv. franc. zárd.* (elül s végül csonkán). — *M.-vásárhelyi franc. zárd.* (elül s végül csonkán). — Betléren, *gr. Nádasdy-ktárban. — Rosnyai franc. zárda.*

177 **Nagy-Szombat. 1580.**

Telegdi Miklosnac Peechi Pispôknec felelete, Bornemisza Peternec feitegetés neuû kônyuére. Mellybe fôkeppen, az io chelekedeteknec iutalmárul valo igaz keresztyéni tudománt oltalmazza. Jollehet egyebreis mindenre választ teszen, valamiben Peter az û vallásat ellenzi. Ecclasiastici 16. Az irgalmassag helt szerez, kinec kinec mind az û chelekedetinec erdeme szerent. Nyomtattatot Nagyszombatba M.D.LXXX. esztendôben. 4r. Cziml. és szöveg 207. lap; *végül:* latin versek Pétsi Lukácstól 2 sztlan lap.

Ezt a munkát emliti Bod, *Athenás* 288. *l.* ily czim alatt: «A jó cselekedet jutalmáról Bornemisza Péter ellen. N.-Szombat. 1580. 4r.» — Sándor István, *M. könyvesház* 8. *l.*, ki e könyvet valódi czime szerint is közli, mindjárt utána fölveszi külön a Bod Péter által adott czimet is, és igy abba a hibába esett, hogy egyazon munkából két külön könyvet csinált.

M. n. Muz. (2 péld.) — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsv. r. cath. lyc.* — *Zágrábi érsek kt.*

---

178 **Nagy-Szombat. 1580.**

Telegdi Miklós. Rôuid Irás. Melyben meg bizonyettatic, hogy a Papa nem Antichristus: De azoc, à kic ûtet annac neuezic, az Antichristusnac tagiai. Irta Telegdi Miklos, Peechi pûspôk. Sz: Judas Apostol. Ezec à Birodalmot meg utállyác, es à meltosagot szidalmazzác. Nyomtattatot, Nag Szombatba 1580. estendôbe. 8r. A—Di = $3^{1}/_{8}$ iv = 25 sztlan lev.

Teljes péld. *M. Akad.* (Lugossy József ajándékából). — *Erd. Muz.* (2 levele, Ci és Di, az akad. példányáról betühiven kiegészitve).

---

179 **Debreczen. 1581.**

Historia bipartita ex I regum 1. et 3. capitibus desumpta. Debrecini. Rod. Hoffhalter. 1581. 4r. A—C = $2^{1}/_{2}$ iv = 20 sztlan lev.

Ezen magyar versekben irt szent historiás ének egyetlen szép példánya megvolt *Nagy István ktárában.* Lásd: *List et Francke Catalogue* 1870. 44. *l.* — Bizonyosnak tartom, hogy épen ezen szent historiás ének ujabb kiadása az a debreczeni 1619-diki nyomtatvány, mely Historia a Bôlcs Salamon Királynak két versengô aszszoni állatok között valo igaz Itiletirôl és tôrvényteteleröl ex I. Reg. 3.» czimmel 4r. 16 sztlan levelen jelent meg, s melyet 1581-ben egy névtelen irt. Lásd: Debreczen. 1619.

180 **Kolozsvár. 1581.**

Görcsönyi Ambrús. Szép ieles historias ének. Az Felseges Mattyas királynac, az nagyságos Hunnyadi Ianos Fiának Historiáia, ieles viselt dolgairól, életirôl, vitęzsęgérôl, mind Béczi meg vételeiglen. Az minémű igékôn és Versôkôn minden részeknec és párſoknac Versfeiei follyanac és iáryanac, azok szép modon vyonnan rendeltetuén vannac, és hól mi vétkes volt mind Verseckel mind Rithmusockal meg ępitetôt es meg corrigaltatot. Nyomtattot Colosuárat Heltaj Gasparne Műhellyébe, 1.5.81. Esztendôben. 4r. A—O1 = 13¼ iv = 53 számozatlan levél.

Végén: «Kôuetkôzic éz ęneknec ôtedic része Mattyás Király halaláról, mellynec hoszszu voltáért kűlôn vagyon nyomtatva más Kônywben. Colosuárat, 1581. Esztendônec az végében.»

Az első rész versfejeiben a szerző magát igy nevezi meg: AMBROSIUS LITERATUS DE GERCIEN indicit Cronicam a fondamento et origine Johannis Waivode de Hwniiad. stb.

Első kiadása Heltai Cancionaléjában röviditve, Kolozsvár 1574. — 2-dik teljes kiad. Kolozsvár. 1577.

M. Akad. — M.-v. *Vèleki-ktár* (2 péld.. Magyar versek és Historiás Énekek czimü colligatumokban). — *Erd. Muz.* (F1 és G3 lev. hij.). — *Pesti ref. coll.* (7 első ivę hij.). — Csonkán *Schlauch Lőrincz* szathmári püspöknél.

---

181 **Kolozsvár. 1581.**

Salánki György. Historia cladis turcicæ ad Naduduar, nec non victoriæ vngarorum, duce Magnifico domino domino Francisco Geszti A. D. 1.5.80. 19. Iulij. Ad notam Arpád vala fô az Kapitánságban. Nyomtattot Colosvarat, Heltaj Gáspárné műhellyében. 1.5.81. Esztendôben. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

Czimlevele belső lapján 12 sor latin distichon van Geszti Ferenczhez G. S. (Georgius Salánki) aláirással.

Végső verse: Ezer ôt száz és az felet nyoltzuanban,
Ez dolgokat kic ezen Esztendôben,
Tôrtentenec, nagy szép rendel versekben,
Be foglalac az Bársonyos mentében.

FINIS.

TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 160. *l.* e munkáról beszélvén, ezt a megjegyzést teszi: «Vajjon azon Salánki György ifjukori munkája legyen-é ez, ki negyvenöt évvel utóbb Rotterdámi Rézmán Enchiridionát, «azaz a keresztyén vitézséget tanitó kézben való könyvecskéjét» Rákóczi Györgynek, még mint borsodi főispánnak, ajánlva 1627. Lugdunumban adta ki? meg nem határozhatom.» — Hogy e két emlitett munka szerzője két külön személy volt, kétségtelenül bizonyos, minthogy Rotterdámi Rézmán emlitett munkájának forditója Salánki György Leydenben 1627. apr. 1-én Rákóczi Györgyhöz irt ajánló levelében, — melyet Toldy ezen munka egyetlen példányát nem látván, még 1867-ben nem ismerhetett, — emliti, hogy már negyedik esztendeje tanul mint Rákóczi György beneficiariusa a belgiumi akadémiákban. Ezen ifju tanuló a 47 évvel azelőtt megjelent magyar historiás ének szerzője nem lehetett. Hasonl. alább: Salánki György. *Leyden.* 1627.

Egyetlen péld. *M. n. Muz.* (Horváth Istvántól). — Ismerteti Eötvös Lajos, *Budapesti Közlöny* 1870. 48. *sz.*

---

182 **Kolozsvár. 1581.**

Sztárai Miklós. Az Viz ezőnnec Historiayárol valo szép Enec, Moisesnec első Kőnyuénec hatodic, hetedic, nyoltzadic és kilentzedic részéből szerzettetet. Az Sodoma veszedelméről valo énekénec notayára. Melly igy kezdetic el. Beszéllec Abrahám Attyánknac dolgárol. Nyomtattot Colosuárat, Heltaj Gaspárné Műhellyében 1.5.81. Esztendőben. 4r. AB = 2 iv = 8 sztlan lev.

A versfejekben: «NICOLAVS STARINVS Egregio Domino Georgio Bagdi patrono svo semper colendissimo salvtem dicit et se commendat.»

Végső verse: «Tanólságra nękůnc eszt szerzéc versekben,
Im az Balasfaluán Kikellő mentében,
Másfél ezer hetuen és hat Esztendőben,
Kiből diczirtesséc az egy Isten Amen. Finis.»

M. n. Muz. (Horváth Istvántól). — M.-v. *Teleki-ktárban.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Erd. Muz.* (A2, A3 lev. hij.).

---

183 **Kolozsvár. 1581.**

Vajda-Kamarási Lőrincz. Ighen szép Historia, az Iason kirallynac hazassagaról, Mellyet Énekbe rendelt az VAIDA KAMARÁSI LŐRINCZ Pap, az Cancellarius ő Nagys: Kouaczoski Farkasnac mostani házassagánac őrőmére. Nyomtattot Colosuárat Heltaj Gaspárné Műhellyében. Anno 1.5.81. Ianuarius kezdetibe. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan lev.

Versfejekben: Lavrencivs Waida Camarasi servvs Dei et Jes(v) Christi in spe fecit.

Végső vers: Ezeket rendeltem verseknec feyében,
Ezer, ôt száz vtán nyoltzuan esztendôben,
Szent Mihaly hauánac vtólso hétiben,
Kiból diczirtesséc az Wr Isten Amen.

Több kiadását nem ismerem.
M. Akad. — M.-v. *Teleki-ktár* (Magyar versek czimű colligatumban).

---

184 **Nagy-Szombat. 1581.**

Telegdi Miklós. Egy Nehany Jeles Okai mellyekert TELEGDI MIKLOS Pechi Pûspôc nem ueheti es nem akaria uenni Luter Martonnac es az û maradekinac tudomanyát. Ad Ephesios 4. Tôkelletes ferfiuá legyûnc à Christusnac meg allapadot ôreg uoltanac merteke szerent. Hogy immar ne legyûnc testoua habozo gyermekec: Es à tanetásnac minden szeleitûl alá fel ne hordoztassunc, az embereknec alnokságoc es chalardságoc altal, mellyel igyekeznec meg chalni. Nyomtattatot Nagszombatban 1581. esztendôbe szent Mihalÿ hauaba. 8r. A—M6 = 11¾ iv = 94 sztlan lev.

Egyetlen teljes példánya a *pesti egyetem ktárában.* — Cziml., A8, M1—6 (összesen 8 levél) hijával az *erd. Muzeumban.* — Mutatványt közöltem ez igen érdekes s még akkor általam egyetlen példányban fönmaradtnak hitt munkából 1869-ben, *Vasárnapi Ujság* 1869. 202. *l.*

---

185 **Bártfa. 1582.**

Huszti Péter. Æneis, az az: Az Troiai Aeneas Hertzeg dolgai. Mellyben Troia vętele es romlása, Troiaiak budosások Æneassal eggyût, Hadok Olaz országban, es Roma városnak eredeti, nagy szép dizes verseckel meg iratik. Ezzen Notára: Iollehet nagy sokat szoltunk Sandorrol, etc. Bartfan Nyomtattatot Dauid Guttgesel által. 1582. Esztendôben. 4r. A—I2 = 8½ iv = 34 sztlan lev.

A versfejek latin hexametereibe be van szőve a szerző Huszti Péter neve.

Végső verse: Többi kôzôt de iay Sidók országa
Az égh àlat, mint lén onnan romlása,
Huzti Péter kit magában czudála,
Isten rá segéluén másszor meg mondgya.
VEGE.

Azon évi kiadása: Debreczen. 1582. — Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1624.
Egyetlen példány *a bécsi Theresianum ktárában.*

186 **Debreczen. 1582.**

Arithmetica, Az az, Az Szamvetesnec Tvdomania mel' forditatot GEMMA FRISIUS Arithmethicaiabol Magiar Nielure az Calcularis Szamuetesis ssep röuid ertelemmel kiadatatot. *(Következik a nyomdai czimer: a zászlós bárány, Debreczen város czimere).* Romanorum 16. Aszt akarom, hoǵ az io es hasznos dolgokban eszesek legietek, az gonoz es artalmas dolgokban penig egiugiuek. Debreczenbe. Rodolphus Hoffhalter Niomtatta, Anno D: 1582. 8r. A—J6 = 70 sztlan levél. — *Elül:* cziml. és ajánlás 4 sztlan levél.

Ajánlva van Váradi Kalmár Mihály Bihar vármegyei harminczadi inspector fiainak, Istvánnak és Mihálynak, «Debrecini 11. Aprilis Ti kegyelmeteknec szolgaia Rodolphus Hoffhalter Tigurinus: Debre. Köniniomtato.»

Az előszóban Hoffhalter csak annyit mond e könyvet illetőleg, hogy «*eszt* (t. i. Frisius Arithmeticáját) mostan Magiar nieluen niomtattam ki», de hogy ki volt a fordító, arról nem szól.

A szöveg elején ez a fölirás áll: «Az Szamveteznek rővid es hasznos vta avagy modgya, melly az tanuloknac hamarab valo értelmekre, az Frisiustul iratattot szám vetésböl Anno 1577. röuideden rendeltetet.»

Kitetszik ebből, hogy a forditás 1577-ben készült, gyanitásom szerint Laskai János akkori debreczeni iskolamester által.

Első kiadása: Debreczen. 1577. — Ujabb kiadása, ifj. Heltai Gáspár által átdolgozva, Kolozsvár. 1591.

Teljesen ép péld. a *kolozsvári ref. coll. ktárában,* (1865. január havában ajándékozta Takács Sándor tanuló). — Másik példánya, melynek hiányát, az ajánlás 2 első levelét, közben egy levelét s a czimlevél leszakadt részét betühű másolattal egészittettem ki, az *erd. Muzeumban* (1864-ben ajándékozta Torma Károly). — Ezen 2-dik kiadás 1864 előtt teljesen ismeretlen volt.

---

187 **Debreczen. 1582.**

Csanádi Demeter. Historia de vita morte, vniuersaque Fortunæ alea Illustris: Principis ac D. D. Ioannis Secundi Regis Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, etc: Dei gratia electi: Per DEMETRIUM CHANADIUM, in gratiam suæ gentis studiose collecta. Debrecembe, Nyomtattatot Rodolphus Hoffhalter által. 1582. Esztendeben. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan lev.

A czimlevél hátlapján Kállai János latin distichonai állanak: ad lectorem.

A versfejekben: «Chanadi Demeter enekle a nag sok el mvlt dolgokrol gondolkodvan.»

Végső versei: Az ki szerze ezeket nem regen versekben,
Neuet meg ielentete verseknec feieben,
Sok valtozasrol valo emlekezetiben,
Hogy Ember meg tekencze magat eleteben.
Nagy sok dolgok foroguan ackor emleieben
Vilag allapattianak valtozo igieben,
Tordan leteben iria enni esztendőben,
Az io ezer öt százban es az hetuen hatban.

Első kiad. Kolozsvár 1571. — 2. Debreczen 1571. — 3. Debreczen. 1577. — 5. Kolozsvár. 1582.

Hogy ezen kiadásban az iratás éve, mely valósággal 1571. volt, meg van változtatva, kétségtelen. Lásd föntebb 88. szám.

Egyetlen példánya a *szathmári püsp. ktárában* (Török Jánostól, ki e példányt Nagy István ktárából List és Franckétól vásárolta).

---

188 **Debreczen. 1582.**

Csengeri András. Historia Josephi Judei cognomento Flavii de bello Judaico cum Romanis . . . . Debrecembe. R. Hoffhalter. 1582. 4r.

Régibb kiadásai: 1. Debreczen. 1574. — 2. U. o. 1577. — 3. Kolozsvár. 1580.

Egyetlen péld. *Nagy István* ktárában volt, Lásd: *Catalogue* 1870. 50. *l.*, hol *Josephi Judei* de bello Judaico czim alatt van emlitve, s hibásan van állitva, hogy ezen magyar költemény ismeretlen maradt. Ezen catalogusban ez a nyomtatvány 18 lapra (18 pages) van téve; min méltán kételkedhetem, miután a két első debreczeni kiadás 1574. és 1577. egyenlően 16 levelet, a kolozsvári 1580-diki kiadás pedig 22 levelet tesz; s igy nagyon valószinü, hogy ezen 1582-ki nyomás 18 levélből, nem lapból, áll.

---

189 **Debreczen. 1582.**

Decsi Gáspár. Az Vtolso üdöben eginehani regnalo bvnökrol valo praedikatiok, tudni illik, Első az Bűnről. Masodik az Reszegségről. Harmadik az Paraznasagrol. Negiedik az Tanczrol. Irattatot: Gaspar Deczi Tolnai Praedicator altal. Debreczemben Niomtattatot Rodolphus Hoffhalter altal M.D.LXXXII. Esztendőben. 4r..... — *Elül:* cziml. és az olvasónak 4 sztlan lev.

Második kiadása: Várad. 1584.

Egyetlen csonka példánya, melyből e kiadás leveleinek számát meg nem hatá-

rozhatom, *a s.-pataki ref. coll. kláráhan.* Ebben megvan a cziml., az olvasóhoz irt előbeszéd és az első 3 iv = A—C. Minthogy a váradi 1584-diki 2-dik kiadás 9 ivet tesz, bizonyos, hogy ezen csonka példányban az egésznek több mint fele hiányzik.

---

190 **Debreczen. 1582.**

Dézsi András. Tobiae minoris connubium. Andreas Desi in Debreczen Deo volente transscripsit anno D. 1550. Debrecembe, R. Hoffhalter, 1582. 4r. A—B = 8 sztlan lev.

Ujabb kiadása: Bártfa. év n. (XVI. száz.).

Egyetlen példánya megvolt *Nagy István ktárában.* Lásd *List u. Francke, Catalogue* 1870. 100. *l.*, hol *Tobiae minoris connubium* czim alatt áll, s hibásan van irodalomtörténetünkben ismeretlennek állitva. Lásd TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 166. *l.*

---

191 **Debreczen. 1582.**

(Hunyadi Ferencz). Historia, De obsidione decennali antiquissimæ et excellentissimæ urbis Troianæ atque ruina memorabili etc. Regi es hires neves Troia varasanac tiz Esztendeig valo meg Szalasarol, es rettenetes veszedelmeröl. Az Mattyas Kiraly Historiaianak notaiara. Debrecembe, Nyomtattatot Rodolphus Hoffhalter által. 1582. Esztendeben. 4r. A—J = 9 iv = 36 sztlan lev.

Első kiadása: Kolozsvár 1577. — 3. Kolozsvár 1586. — 4. Sicz. 1592.

Egyetlen példánya *a keszthelyi gr. Festetics-könyvtárban.* Emlitve *Magyar Könyvszemle* 1877. 134. *l.*

---

192 **Debreczen. 1582.**

Huszti Péter. Aeneis azaz Troyai Aeneas Hertzeg dolgai. Debreczembe, R. Hoffhalter. 1582. 4r. A—G2 = 7½ iv = 30 sztlan lev.

Ezen debreczeni s a Toldy által ismert bártfai ugyancsak 1582-diki kiadás közül melyik az eredeti kiadás, meg nem határozhatom. — Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1624.

Egyetlen szép példánya megvolt *Nagy István ktárában.* Lásd: *List et Francke, Catalogue* 1870. 48. *l.*

---

193 **Debreczen. 1582.**

Idari Péter. Historia Alexandri Magni partim ex Ivstino Historiographo, partim ex Fragmentis. Q. Curcii diligenter collecta. *(Fametszet.)* Capita versuum.

Indicit Grais conuentum classa profundum,
Obducit Marc et Adrastinis ponere campis.
Castra parat pugnat fęlici Marte svperbus,
Fit victor Persas iterum prosternit ad Isson.

Debrecembe, Nyomtattatot Rodolphus Hoffhalter álta 1582. Esztendeben. 4r. A—M2 = 11½ iv = 46 sztlan lev.

Az utolsó, 6-dik rész versfejeiben a szerző magát igy nevezi meg: Curci hec cecinit transcripsit Petrus in Idar.

Végső verse: Regi Cronikakbol ki ezt ki szede,
Enekben hat reszre szepen rendele,
Vtolso reszeben neuet be szerze,
Az ezer ôt szaz negyuen niolcz esztendôbe.

Egyetlen ma ismert példánya a *bécsi Theresianum ktárában.* — Megvolt néh *Nagy István ktárában* is. Lásd: *List és Francke, Catalogue Nro* 61. *Leipz* 1870. 25. *sz.*, hol a szerző megnevezése nélkül Alexandri Magni historia czim al van fölhozva, s hibásan van állitva, hogy Toldy Ferencz ezen historiás éneket ne ismerte s a magyar költészet történetében nem emliti; mert TOLDY *M. költ. tö 2. kiad. Pest.* 1867. 128. *l.* Idari ezen munkájának XVI. századi három kiadás s azok közt épen ezt is emliti.

---

194 **Debreczen. 1582.**

Sztárai Mihály. Historia Cranmerus Thamas Erseknek a igaz hitben való allhatatosságáról. Debreczen. R. Hoffhalte 1582. 4r. A—B = 8 sztlan lev.

Egyetlen példánya *Nagy István ktárában* volt. Lásd: *List et Francke, Cat logue* 1870. 92. *l.*, mely szerint ezen verses historia 1560-ban volt irva. — TOLD *M. költők élete I. köt.* 49. *l.* Jankovics egyetlen példányáról emlékezik. Hihet hogy Jankovics példánya, mely a m. nemz. Muzeumban nem található, keri Nagy Istvánhoz s az ő könyvtárával külföldre.

---

195 **Detrekő. 1582.**

Bornemisza Péter. Enekec haromrendbe: kvlômb kvlömb fele I. Elsôbe Rôuid diczeretec vadnac. Kiknec szamoc CXCVII kic kôzzûl, soc Praedicatioc melle valoc. II. Masikba, Hoszal bac vadnac: az szent Iras intesi es magyarazati szerint. K Praedikatioc gyarant oktatnac. Kiknec szamok aproual eleg LX. III. Harmadikba: Az Biblianac ki valogatot fô fô XVI Historiaiabol valoc. Rendeltettec BORNEMISZA PETER altal. Psaln 103. Algyatoc az Wrat minden ô seregi. Detrekoe varab

Anno. MDLXXXII. 4r. CCCXXXIV. lev. — *Elül:* cziml. ajánlás 4, *végén:* Regestrom 5 sztlan lev.

Colophon: Nyomtatot Detrekő varaba, Sz. Iuan hauanac XXIIII. napian: Enyi Esztendöben M.D.L.XXXII. kiből diczertessec az Wr Istennec Neue Amen.

Teljes példánya, itt-ott kézirattal pótolva, *a pesti egyetem ktárában.* — Csonkán *a m. nemz. Muzeumban* (megvan XXXV—CCCXXXIV. levél). — *M. Akad.* — M.-v. *Teleki-ktár* (IX—CCCV. lev.). — *Pesti ref coll.* (Ráday-ktárból). — *Toldy Ferencz ktárában* (kézirattal pótolva). — A *Teleki-ktár* csonka példánya előtt 3 levél áll (CCIII), (CCIV) és (CCV) levélszámmal és alól Fiij, Fiiij és F5 ivjegygyel jelölve. Ezen töredék tartalma: *Poenitenciára* intoe *Historia* (2½ levelen) s ezután jő a (CCV) számmal jegyzett levél hátlapján: *Hala adasra valo intés*, mely csonkán megszakad. Ezen töredék első lapján álló czim után van Bornemisza Énekes könyvének ezen csonka példánya a Teleki-ktár catalogusában hibásan *Poenitenciara intő historia.* 4r. czim alatt emlitve. Lásd: *Catalogus Biblioth. Sam. Com. Teleki. III. köt.* 352. *l.* — Az emlitett levelek tulajdonképen magába az énekeskönyvbe tartoznak s Toldy példányában a CCIII, CCIV, CCV. levelek után kötve találhatók.

---

196 **(Galgócz). 1582.**

Iteletec, Az eg forgasa szerint: ez MDLXXXII. Esztendőre. Az Krakai Fő Academianac Astrologusa SLOVACIVS PETERnec Irasabol: Magyarra fordîtatott. Nihol SLIUONIUS MATHE irasabol meg elegyitetet. — 8r.

Ajánlja a nyomdász «Mantskouit Bálint Kőnyw Nyomtato» Nagys. Czobor Pál es Mártonnak, Sasinba lakozóknak. «Kőlt szent Mathe napian .... 1581. esztendőbe.»

Egyetlen csonka példánya, melyből hiányzik elől az A iv (= 8 levél) s mely a G7 levél után szakad meg, *a m. Akad. ktárában.* — A naptár főczime hiányozván, adtam a 2-dik rész czimét, mely az E iv első levelén áll. — Mint Jankovics által látott példányt emliti TOLDY, *Uj M. Muzeum* 1853. *II. köt.* 190. *l.* — Hogy a nyomtatási hely Galgócz volt, bizvást következtethetjük abból, hogy Mantskovics Bálintot mint nyomdászt 1584. és 1585-ben Galgóczon találjuk.

---

197 **Kolozsvár. 1582.**

Csanádi Demeter. Historia Joannis II. Kolozsvár. 1582.

Ezt a kiadást csak TOLDY-nál találom emlitve, *M. költ tört. 2. kiad.* 158. *l.* s miután Toldy a debreczeni 1582-diki kiadást, mely valóban létezik, nem emliti, azt gyanitom, hogy ő a kiadás helyére nézve tévedt, s kolozsvári kiadást irt debreczeni helyett.

198 **Kolozsvár. 1582.**

Enyedi György. Historia elegantissima Regis Tancredi fili nec non Secretarii Regis Qisqvardi, amoris vinculo indiss lubili mortem oppetentium, ex lingua Thuscana ex Boccac Latinitate donata per PHILLIPUM BERNALDŨ. Hungarũ ve modulamine per *G. E. T.* concinnata. *(Fametszet, Kolozsv koszorúba foglalt czimere,* CLAVSENBVRG *felirattal.)* Nyomtat Colosuárat, 1.5.8.2. Esztendőben. 4r. A—G = 7 iv = sztlan lev.

Versfejekben: Georgivs Eniedi Transilwanvs in gratia Nobilis Francisci Komaromi Thirnaviensis fratris vnice lecti cecinit Vviennnae miseram mortem duorum amant ob impatientiam amori(b)s . . . (a többi versfejeknek nin értelme).

Végső versei: A szép Rosa vala már ki iőttében,
Piros Pinkősd hauanac kőzepiben,
Másfél ezer hetuen négy Esztendőben,
Eszt éneklé Társához szerelmében.

Ez éneknec Deákból forditoya,
Neuét Versec feyébe nem titkollya,
Nagy gondolat szűuét szállotta vala,
Istent kęri illy szeretettől óiya.

Colophon (a czimlapon is látható fametszet alatt): Nyo tattot Colosvarat Heltai Gaspárnénál, 1.5.8.2. Esztendőbe

Régibb kiadása: Debreczen. 1577. — Ujabb kiadásai: Monyorokerék. 15 és H. n. (Kolozsvár). 1624.

Egyetlen példány a *bécsi Theresianum ktárában.*

---

199 **Német-Ujvár, 1582.**

Beythe István. Köröztyeni Tvdomannak reuid Summaya, tiz parancholatrol, Euangeliomrol, imadsagrol, Köröztségr es az Vr vachorayarol, az gyermökchéknek Isteni felelőmb valo neueködesökert iratot BEYTHE ISTUAN Predicator alt Nyomtatot VELÁGOS VARAT Manlius Ianostul, M.D.LXXXII. A—F = 6 iv = 48 sztlan levél.

Ajánlva van «Nagsagos iffyvnak Battyani Ferencnek.»

A nyomtatás helyére *Világos vár*-ra nézve már NÉMETH JÁNOS megjegyzi *Memoria typogr. Hung.* 167—169 *l.*, hogy ezen vár 1582-ben a törökök birtokában volt, és igy hihető, hogy ott az emlitett évben nyomda nem létezett. Kifejti azután annak hihetelen voltát, hogy Beythe István német-ujvári predikátor könyvét az ország másik határszélére az Arad vármegyei Világosvárra küldte volna nyomtatni, midőn közelebb, péld. Bécsben is, találhatott volna nyomdát. Véleménye szerint a czimlapon álló Világosvár nem más mint a külömben is elég magos fekvésű Német-Ujvár, hol szerinte már 1584-ben (valósággal már 1582-ben is, mint maga NÉMETH is kimutatja *e. h.* 111. *l.*) létezett nyomda. — Hogy Némethnek nem eléggé határozottan kimondott véleménye teljesen igaz, s igy Világosvárt, hol soha nyomda nem létezett, a magyarországi nyomdahelyek közül már Némethnek ki kellett volna törölni, kétségtelen abból, hogy Beythe Istvánnak legközelebb ismertetendő másik munkáját ugyancsak 1582-ben ugyancsak Manlius János «Gyzzing Varasában», azaz Német-Ujvárt, ugyanazon betükkel ugyanazon papirra nyomtatta mint e most leirt munkát s e két könyv ma egyetlen egy ismert példánya, a nyomtatással egykoru kötésben, ma is egybekötve található.

Ismerteti FABÓ ANDRÁS, *Beythe István életrajza. Pest.* 1866. 44. *l.*

Egyetlen péld. *a m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.*

---

200 **Német-Ujvár. 1582.**

Beythe István. Mikeppen a koroztyéni gyeulekőzetben az Kőrőztségőt, Vr vachorayat, hazasok eskőttetését, oldozatot, gyontást, etc. Zolgaltassanak az egy házi tanýtok, arról iratot Kőnyuechke, BEYTHE ISTUÁN Praedicator altal. Nyomtattatot Gyzzing Varasàban Manlius Ianostul. Anno. M.D.LXXXII. 8r. A—Gij = 6¼ iv = 50 sztlan levél. (a szövegbe nyomott 6 fametszvénynyel, melyek feliratаikkal egész vagy két sor hiján egész lapot foglalnak el).

Ajánlva «az kőrőztyeni győleközetben tanijtò hiu zolgaknak.»

Ismerteti FABÓ ANDRÁS, *Beythe István életrajza.* 42. 43. *l.*

Egyetlen péld. a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában* (Beythe elébb leirt munkája után kötve).

---

201 **Bártfa. 1583.**

Ivdicivm, Magyar nyelven, Az Eghi czilagoknak forgasából, az időkre valo számtartásual egyetemben; Christus Wrunk szűletése vtán 1583. Eztendőre: SLOVACIVS Peter, az Krackai hires neues Academiának fő Astrologusa által, irattatot es számlaltatot fęl Horára, es az Cassai Delre. Egy szal Ecclypsis sem leszen ez Esztendőben az Cassai Horizontban. Bartfan,

Dauid Gutges(el). 16r. A—D (8 levelenként) = 32 sztlan levél.

Teljes példány a *m. Akad. ktárában.* — Legelőször ismertette TOLDY *Uj M. Muz.* 1853. *II. köt.* 190. *l.*

---

202 **Debreczen. 1583.**

Félegyházi Tamás. Az kereztieni igaz hitnek reszeirôl valo tanitas kerdesekkel es feleletekkel, ellenvetesekkel es azoknak meg feitesiuel, az hiueknek eppûletekre irattatot es mostan vyonnan megôregbittetet: FELEG'HAZI THAMAS Debreczeni Praedicator altal. Ez melle adattattot röuid Catechismus. Debreczenbe Niomtattatot Rudolphus Hoffhalter altal Anno D. M.D.LXXXII. 4r. 540. l. — *Elûl:* Czimlap és elöbeszéd 8 sztlan levél. — Hozzá járul: Catechesis Röuid kerdesek es feleletec az kereztieni hitnek agairol, az giermekeknek es az egigvveknek tanitasokra, és Mut. tábla 31. szztlan levél.

Harmadik ismét bővitett kiadás. 1. 1579. — 2. 1580. — 4. 1588. — 5. 1601, mind Debreczenben.

M. nemz. Muz. (cziml. hij.). — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-kt.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* (csonkán). — *Zilahi ref. gymn.* (elől csonkán) *H.-m.-vásárhelyi ref. gymn.* — *Schlauch Lőrincz* szathmári püspöknél. Cziml. hiján megvolt *Nagy István ktárában* is.

---

203 **Debreczen. 1583.**

Zombori Antal. Historia sacra continens praelia ac pugnas filiorum Israel, cum gentibus ethnicis pro lege sancta, ac pro sanctificatione sabbathorum: et mortem Eleazari cujusdam fidelissimi sacerdotis: ac Machabeorum septem fratrum, ab una matre genitorum custodientes legem, patris traditionem, non manducantes carnem porcinam, ob hoc ab Antiocho rege saevissimo in Antiochia, martirii gloria coronati sunt cum matre sua. Debrecini. R. Hoffhalter. 1583. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev. (az ntolsó levél egészen üres).

Ezen magyar versekben irt szent történeti ének szerzője, Lugossy József velem közlött jegyzete szerint, ZOMBORI ANTAL. — Emliti Zombori Antal Eleázár historiáját 1583-ra TOLDY FERENCZ is, *M. költ. tört. 2. kiad.* 167. *l.*

Egyetlen szép péld. *Nagy István ktárában* volt. Lásd: *List et Francke, Catalogue* 1870. 44. *l.* hol a szerző nevének említése nélkül «Historia sacra» stb. czim alatt van leirva.

204 **Nagy-Szombat. 1583.**

Agendarivs. Liber continens ritus et caeremonias, quibvs in administrandis Sacramentis, benedictionibus, et alijs quibusdam Ecclesiasticis functionibus, parochi, et alij curati, in Dioecesi et prouincia Strigoniensi vtuntur. Quibus additæ svnt, Lingva vernacvla, piae et catholicæ aliquot exhortationes, aḍ eos, qui vtuntur Sacramentis, et qui eorum administrationi intersunt Quorum omnium Cathalogum uersa pagella inuenies. Tirnaviæ Anno Domini. M.D.LXXXIII. 4r. 219 lap. — *Elől:* cziml., index, Telegdi Miklós pécsi püspök előbeszéde latinul, 4 sztlan lev.

Az előszó kelt: Tirnaviæ 3. die Aug. A. D. 1583.

Ezen könyv szövegének nagy része magyar.
Második kiadása: Nagy-Szombat. 1596.
M. Akad. — Pesti egyetem. — Egri érs. lyc.

---

205 **Antwerp. 1584.**

Beithe István. Stirpivm Nomenclator Pannonicvs. Antwerpiæ, Ex officina Christophori Plantini. M.D.LXXXIIII. 8r. 1 iv = 8 sztlan lev. (az utolsó lap üres).

Ezen magyar növénynév-jegyzéket Clusius Károly adta ki, kinek Antwerpben 1583-ban 8r. megjelent Rariorum aliquot stirpium — historia cz. munkája után függelékül kötve található. — Ujra közé tette a magyar nevek kijavításával *Czwittinger, Specimen Hung. literatae.* 52—66. *l.*
M. n. Muz. — M.-v. Teleki-ktár.

---

206 **Debreczen. 1584.**

Károli Péter. Az Apostoli Credonak avagy Vallasnak igaz Magiarazattia Praedicatiok szerint, az Kereztieneknek eppületekre irattatot Caroli Peter Varadi Praedicator altal. Debreczenben Nyomtattatot Rodolphus Hoffhalter altal. Anno D. M.D.LXXXIIII. 4r. 344 lap. — *Elől:* cziml. ajánlás, epigrammák 6, *végül:* Epitaphium 1 sztlan lev.

Az ajánlás Váradi Kalmár Mihályhoz, a Bihar vármegyei harminczadosok gondviselőjéhez, Hoffhalter Rudolf nyomdásztól Debreczenben 1582-ben kelt.

Sándor István *M. könyvesház* 12. *l.* tévedésből teszi ezt a könyvet Debreczen 1594-re is. — Ujabb kiadása ugyanis Debręczenben 1600. 8r. jelent meg; 1594-diki nyomtatás nem létezik.

Bod, *Athenás* 133. *l.* hibásan teszi Károlyi Péter halálát 1586-ra (talán csak nyomdahibából) 1576 helyett; mert, mint az e könyv végére nyomtatott epitaphiumban föl van jegyezve, 1576. apr. 10. halt meg Váradon 33 éves korában.

M. n. muz. (3 péld. Széchenyitől, Jankovicstól és Horváth Istvántól). — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld). — *M. Akad.* (végül csonkán). — *Erd. Muz.* (elül s végül csonkán). — *Pesti egyetem* (végül csonkán). — *Zilahi ref. gymn.* (végül csonkán). — Teljes péld. a *s.-pataki ref. coll., csurgói ref. gymn.* és *gr. Degenfeld Pál ktárában* Erdő-Szádán.

---

207 **Detrekő és Rárbok. 1584.**

Bornemisza Péter. Praedikatioc, Egesz Esztendő altal minden vasarnapra rendeltetet Euangeliombol. Iratot BORNEMISZA PETER altal. Marci XVI. Mennyetec el è szeles vilagra, predikallyatoc az Euangeliomot minden teremtet allatnac: Az ki hiszen es meg kereztelkődic, iduőzűl: Az ki nem hiszen, el karhozic. Nyomtattatot. Detrekoebe, M.D.LXXXIIII. 2r. DCCXXIII lev. — *Elűl:* Cziml. ajánlás 4 sztlan levél.

Colophon: Ennec nyomtatasa, Kezdetet Detrekoe varaba: Vegeztetet Rarbokon, hozza tartozo Faluba. XXV. Martij Kin az Vr Christus Fogantatasa predikaltatic. M.D.LXXXIIII.

Ajánlva Gyarmati Balassi István úrfinak. — «Rarbokon iratot magam hazaba. Kegyelmed Faluiaba: Bőjt mas honac XXV. napian. Ennyi esztendőbe. 1584. Bornemisza Peter.»

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld., egyiknek 6 első levele hij). — *Késmárki evang. lyc.* — *N.-enyedi minor. zárda.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. hij.) — Csonkán a *kolozsvári ref. coll.*, az *erd. Muzeum* és Csetneken *a gömöri evang. esperesség ktárában.*

---

208 **(Galgócz.) 1584.**

Sibolti Demeter. Vigasztaló könyvecske ..... 12r. A—J8 = $8^2/_3$ iv = 104 sztlan lev. — *Elül:* cziml. ajánlás 4 sztlan lev.

Colophona: «Nyomtatta Mantskouit Bálint.»

Ajánlja Mancskovics Bálint nyomdász Gyarmati Balassa Istvánnak, Detrekő és Nagy-Tapolcsán várának szabados urának, II. Rudolf császár étekfogójának. — Az ajánlás «Kőlt Detrekőből, Nagyságod Várából, szent Ivan napian: M.D.LXXXIIII. Nagys: alazatos es engedelmes szolgaia, Mantskouit Bálint: Kőnyw Nyomtato.»

Hogy ezen vigasztaló könyvecske Sibolti Demeter munkája, következtetni merem Mantskovits Bálintnak a Sibolti Lelki harczához irt s a kegyes olvasóhoz intézett előbeszédéből, melyben emliti, hogy «*egy nehany ieles vigasztalo tanuságokat a' sz. Irasnak az Sibolti Demeter wram őszwe szedte*, Soos Ianos wram kértére». — Hogy a nyomtatás éve 1584. volt, bizonyosnak tartom abból, hogy Sibolti Lelki harczának czimlapján, mely munka ezen könyvvel együtt, ugyanazon betükkel, azon papirra volt nyomtatva s azzal egy kötetben maradt fönn, 1584. évszám áll.

Egyetlen példánya, cziml. hiján, *a m. nemz. Muzeumban* (Széchenyi-ktárban), egybe volt kötve, s kétségtelenül együtt volt nyomtatva és kiadva, Sibolti Demeternek az alábbi szám alatt leirt «Lelki harczá»-val, melyet Mantskovics Bálint a hely megnevezése nélkül 1584-ben nyomtatott.

---

209 **(Galgócz). 1584.**

Sibolti Demeter. Lelki Hartz, Az Bwneos Embernek felőtte igen nehez lelki Kesertetekről való Vetekedese, és azoknac Isten Igeieből való meg győzese. Iratot, SIBOLTI DEMETER altal. Az wrnac tűzzel meg probaltatott Igeie, mind azoknac Paisa, a' kic ő benne biznac, Psal: 18. M.D.LXXXIIII. 12r. A—B = 2 iv = 24 sztlan levél (az utolsó lap üres).

Colophon: Nyomtatta Mantsk: Bálint.

Második kiadása: Gyula-Fejérvár. 1632.

Egyetlen péld. a *M. n. Muzeumban*, a Széchenyi-ktárban, melynek catalogusában *Tom. I. Suppl. II.* 455. *l.* nyomtatási helyül zárjel közt hibásan van *Visoly* föltéve. — NÉMETH, *Memoria Typogr.* 86. *l.* zárjel közt nyomtatási helyül *Galgóczot* teszi, a hol, mint NÉMETH *e. h.* kimutatja, Mancskovics még 1585-ben is nyomtatott egy latin munkát. Az ő átköltözése Vizsolyba valósággal csak ez után történhetett.

---

210 **Nagy-Szombat. 1584.**

Kalendáriom és az Egeknek s Tsillagoknak forgásából az Időnek naponként való Itélete M.D.LXXXIV. Esztendőre. Magyarra forditatott SLOVACIUS PÉTER mesternek Krakkai Astrologusnak irásiból. Nyomtatta Otmár Balint.

Igy adja a czimet SÁNDOR ISTVÁN *M. könyveshâz.* 10. *l.*, ki Schwartner Statistikája nyomán ezt tartotta a legrégibb magyar nyomtatott kalendáriomnak. — Emliti ezt a szerinte krakkai magyar kalendariumot Kazinczy Ferencz, KULCSÁR ISTVÁN, *Hazai s külföldi tudósitásaiban* 1808. 31. *sz.*, mint egy széles tudományu barátja birtokát Debreczenben. Ezen barátját Cserey Farkashoz 1808. apr. 30 dikán irt levelében, — mely eredetiben megvan a Kazinczy Cserey Farkashoz irt levelei gyüjteményében az erd. Muzeumban, — zárjel közt meg is nevezi, igy: (Nagy Gábor). — Nagy Gábor példánya hová lett, nem tudom.

---

211 **Német-Ujvár. 1584.**

Beythe István. Az Evangeliomok magyarázatii kiket az kőrőztyeni győlekőzetben eztendő altal zoktak Praedikállani, reuidedőn irattanak az Isten fèlő embőrőknek lelkők vigaztalasàra, BEYTHE ISTVAN Praedicator altal. Nyomtatot Nymōt Vÿ Varat, Manlius Ianostul Karàchon hònac 17. napyan 1584. Eztendőben. 4r. 311 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás 3 sztlan

lev. (a 4-dik üres); *végül:* nyomt. hibák 2 lap (a 311-dik levél hátlapja és a 312-dik előlapja).

Ajánlva van latinul Batthyány Boldizsár kir. asztalnokmesternek «Datae Vÿ Varini 1584.»

Ez a Beythe István ugy nevezett Postillájának, mely 4 részben, 4 külön czimlappal jelent meg, I. része. Ezen Postilláról, — melynek négy részét külön külön mindjárt ismertetem, — legelsőben emlékezik Szenczi Molnár Albert, a «Postilla Scultetica» (Oppenheim 1617. 4r.) ajánló levelében e szavakkal: «Magyar Postillát négyet láttam; Kulcsár Györgyét, Beythe Istvánét, Bornemisza Péterét, és Telegdi Miklósét.» — Ezen első részt a pápai ref. coll. csonka példánya után legelőször ismertette Eötvös Lajos, *Budapesti Közlöny.* 1870. 3604. 3605. *l.*, ki azonban abban tévedt, hogy magát ezen első részt tartotta Beythe István azon munkájának, melyet Bod és utána Klein «Postilla» név alatt emlitnek: minthogy ezen Szenczi Molnár Albert és Bod által ugy nevezett Postilla a vasárnapi és innepi evangeliumok és epistolák magyarázatját képező praedikatiok négy részre osztott gyüjteményéből áll, mely eredetileg együtt egy kötetben de négy külön czimlappal jelent meg, mely czimlapok egyikén sem olvasható a «Postilla» nevezet. — Ezen gyüjteményes kötet bővebb ismertetését adtam «Beythe István postillájáról» czimü értekezésemben, *Budapesti Közlöny* 1870. 3762. 3763. *l.*

S.-pataki ref. coll. — Keszthelyen a *Festetics-ktárban.* — Csonkán (4—311. levél) megvan a *m. n. Muzeum* és (9—311. levél) a *pápai ref. coll. ktárában.*

---

212 **Német-Ujvár. 1584.**

Beythe István. Eztendő altal valo Vasarnapi Epistolàk, Magyaràzattyokkal ôzue, irattanak Beythe Istvan Praedicator altal. Nyomtatta Nymöt Vÿ Vàrat, Manlius Ianos Karachon honak 20. napyan. M.D.LXXXIV. 4r. 240 lev. — *Elül:* cziml. és ajánlás 4, *végül:* imádság és nyom. hibák 2 sztlan lev.

Az ajánlás latinul szól: «Piis ministris verbi divini ... Datae Nimöt Vÿ Varini 19. Mensis Decembris. Anno 1584. Stephan: Beythe.»

A czimlapra nézve megjegyzem, hogy az általam látott példányok közül csak a sáros-patakiban áll az évszám arab számjegyekkel (1584.), a többiekben római számjegyekkel (M.D.LXXXIV.) olvasható; miből kétségtelen, hogy ezen rész czimlapja kétszer volt nyomtatva.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Pápai ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Soproni evang. lyc.* — *M. Akad.* (cziml. hij.).

---

213 **Német-Ujvár. 1584.**

Beythe István. Az Zentök Fő Innepiiröl valo Evangeliomok, magyarazattyokkal ôzue, eztendő altal, az zegeny egy igyő Kôrôztyenôknek értelmére, iratot Beythe Istuan Praedicator

altal. Nyomtatot Manlius Ianos altal, Nimôt Vÿ Vàrat M.D.LXXXIV. 4r. 107. lev. — *Elűl:* cziml. és ajánlás 4 sztlan lev., *végűl:* Az Hiv Olvasoknak és colophon 3 sztlan lap.

Ajánlva van magyarul Zrinyi Dorottyának, Batthyányi Boldizsár kir. asztalnokmester és kir. tanácsos nejének, ily kelettel: «Kôlt az Nagysagtok varasaban Nymôt Vÿ Varat. Karachon hauanak elsô napyan. 1584. estendôben Nagysagod Zegeny alazatos zolgaya Beythe Istuan.» Ezen ajánlásból bizonyosnak tarthatjuk, hogy a protestáns Batthyányi Boldizsár neje Zrinyi Dorottya, a szigetvári hős Zrinyi Miklós leánya, maga is protestáns volt, mint ez testvéreire: Györgyre, Kristófra és Miklósra nézve Eötvös Lajos közleménye után (*Magyar prot. egyh. és isk. Figyelmező* 1870. 315. *l.*) kétségtelen bizonyos.

Colophona: «Nyomtatot Nimöt Vy Varat, Kis Azzony Havanak elsö napyan 1584. eztendôben. Az Nagysagos Batthyani Boltisar Vrnak segôdelméuel, á kinek adgyon zantalan iokat érte az Mennyeÿ Vr Isten. Manlius Janos altal.»

M. n. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* (2 teljes s 1 csonka péld., melyből cziml., ajánlás s az elsô 12 lev. hij.). — Keszthelyen a *Festetics-ktárban.*

---

214 **Német-Ujvár. 1584.**

Beythe István. Fö Innep Napocra Valo Epistolak magyarazatÿ, eztendô altal, irattanak Beythe Istvan Praedicator altal. Nyomtatot Nymôt Vÿ Varat, Manlius Janos altal, Karachon honak 17. napyan. M.D.LXXXIV. 4r. 113—187. lev. — *Elűl:* cziml., ajánlás két 6—6 soros latin distichon ad pastores Dominici Gregis, és ad Magn. D. Balthasarem Battyani 4 sztlan lev. *végűl:* 1 sztlan lev.

Ajánlva van magyarul: «Elö Istennek Zent Fianak.» Az ajánlás kelte: «Iratot Nimöt Vÿ varat. Zent Mihaly hauanak 8. napyan . . . Az the embôrre letôdnek, 1582. eztendeyében. Isteni Fôlsegôdnek Alázatos es méltatlan zolgaya Beythe Istuan Praedicator.»

Ez a rész a megelőző részszel a szentek fő innepeiről való Evangeliumokkal együtt nyomtatva jelent meg s azzal nyomdászatilag egy testet alkot. Az adja 107 számozott s egy sztlan levelen az A—Dd iveket; ennek czimlapja és ajánlása képezi az Ee ivet, szövege pedig az Ff—Xx iveket, (= 113—187 levelet).

Teljes péld. *a pesti egyetem ktárában* és Keszthelyen a *Festetics-ktárban.* — *S.-Patakon* (a teljes Postillában, legutolsó ive hij). — *Pápai. ref. coll.* (3 csonka péld., az első 179. a második 173, a harmadik 139 levéllel szakad meg). — *M. n. Muz.* (végűl 4 lev. hij.).

---

215 **Várad. 1584.**

Decsi Gáspár. Az vtolso ûdöben eginehani regnalo bűnôkről valo Praedicatioc. tudni illik, Elsô az Bűnről. Masodik az Reszegsegről. Harmadik az Paraznasagről. Negiedik az Tanczrol. Irattatot: Gaspar Deczi Tolnai Prædicator altal.

Varadon Niomtatatot Rodolphus Hoffhalter altal. M.D.LXXXIIII. Esztendőben. 4r. A—I = 9 iv = 36 sztlan lev.

Első kiadás: Debreczen. 1582.

M. Akad. — S.-pataki ref. coll. — Debreczeni ref. coll. (Félegyházi Catechismusa. Debreczen. 1588. után kötve). — *Pápai ref. coll.* — Megvolt *Nagy István* ktárában is. (*Catalogue.* 1870. 25. *l.*)

---

216 **Kolozsvár. 1585.**

Salamon Királynac az David Kiraly Fianac Markalfal való tréfa beszedeknek rőuid Kőnyve. Colosvar. 1585. 4r.

Első kiadása: Kolozsvár 1577. — 3. kiad. Monyorókerék. 1591. 8r. — 4. H. és év n. (XVI. száz). 4r.

Megvolt *Cornides Dániel ktárában.* Lásd *Danielis Cornides Biblioth. Hungarica.* 230. *l.* A Cornides könyvtára a m. tud. Akad. birtokába ment ugyan át a gr. Teleki-könyvtárral: de ott ezen kiadás, melyet SÁNDOR ISTVÁN *M. kház.* 10. *l.* 8-rétnek hoz föl, nem létezik, s a czimtárak szerint e könyv oda nem jutott be. Más példány léteztéről nincs tudomásom.

---

217 **Várad. 1585.**

Kalendáriom. Várad. 1585.

SÁNDOR ISTV. *M. könyvesház.* 243. *l.* ezt az általam nem látott magyar kalendariumot igy emliti: «1585. Várad. Kalendáriom (Krakkai szerént *Gyulai* módjára.» — E szavak Toldy szerint «egy eddig ismeretlen gyulai (vagy hihetőbben a gyula-fejérvári) nyomdára látszanak mutatni.» *Uj M. Muz.* 1853. *II.* 190. *l.* Azonban bizonyos, hogy Sándor István a «*Gyulai módjára*» szavakat WESZPRÉMI szavainak félreértése következtében irta, ki *Succincta Memoria Medic. Hung. Centuria II. pars II.* 37. *l.* ezen váradi 1585-diki kalendáriumot igy emliti: «Calendarium illud *Julianum*, quod A. 1585. Magno-Varadini excusum fuisse cognouimus, ad normam Calendarii Cracouiensis conscriptum.» — Gyulán, mely vár 1566. óta török kézben volt, 1585. körül nyomdára gondolnunk sem lehet.

Egyetlen példánya Weszprémi István debreczeni orvos könyvtárában volt, később veje Földi János birtokába jutott, de ennek halála után hova lett, azt már 1803-ban sem tudta MILLER, mint *Fragmenta veteris typogr. M. Varadinensis* 30. *l.* emliti.

---

218 **Debreczen. 1586.**

Félegyházi Tamás. Az mi Vronc Iesvs Christvsnac Vy Testamentoma auuagi frigie, Gőrőgből Magiar nielure fordittatot. Es niluan valo ertelemvel nemeli nehez helieken rővideden megh magiaraztatot. FELEGIHAZI THAMAS Debreceni Praedicator atal. *(Fametszet. Debreczen város czimere.)* Debrecembe Niomtattatot Rodolphus Hoffhalter altal, Anno 1586. 4r. (Két részben.) I. rész. 230 lev. II. rész. (Külön czimlap-

pal). 186. lev. — *Elől:* cziml., Gönczi György ajánlása a debreczeni tanácshoz, uj testam. könyveinek számok és rendek, Gyulai János debreczeni oskolamester és Félegyházi István latin versei Ad lectores 12, *végül:* az olvasóknak és nyomt. hibák 2 sztlan lev.

Gönczi György emliti az ajánlásban, hogy a szerző az egész uj testamentom fordítását elvégezte, a Judás Apostol levelén kivül, melyet annak halála után ő forditott le ; elősorolja egyszersmind a magyarországi reformatióban munkálkodott legnevezetesebb papokat és iskolamestereket.

M. nemz. Muz. (Jankovicstól, 2 péld.). — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Lőcsei ev. gymn.*

---

219 **Kolozsvár. 1586.**

Hunyadi Ferencz. Historia de obsidione decennali antiqvissimae et excelsissimae vrbis Troianae atque ruina memorabili. Réghi és hires neues Troia varosánac tiz esztendeig valo meg szallassárol, és rettenetes veszedelméről. *(Fametszet.)* Nyomtattatot Colosuarat Heltai Gaspár műhellyében 1586. Esztendőben. 4r. A—M2 = 11½ iv = 46 sztlan lev.

A szerző magát az utolsó 6-dik rész első verseinek fejeiben igy nevezi meg: S (= Scripsit) FRANCISCVS HWNIADINWS.

Végső verse: Más fél ezer, és az hatuan kilentzben,
Mikoron irnánac ennyi vdőben,
Az Troiarol valo emlekőzetben,
Soc Cronikákból irác eszt Versekben.
FINIS.

Régibb kiadásai: Kolozsvár. 1577., és Debreczen. 1582. — XVI. századi ujabb kiadása: Sicz. 1592. *Bécsi Theresianum.* — *Pesti ref. coll.*

---

220 **Debreczen. 1587.**

Szikszai Hellopeus Bálint. Az Egri Keresztien Ania Szent Egi Haznac es Azzal Egyetemben az többinekis tanusagara irattatott rôuid Catæchismus. SZIKSZAJ HELLOPOEVS BALINT altal Az Debreczeni Ecclesianak Lelki Pasztora altal. Debreczemben. Nyomtatattot Rodolphus Hoffhalter műhellyeben Anno. Domini. LXXXVII. 4r. A—H = 8 iv = 32 sztlan lev.

Első kiadás: Debreczen. 1574.

SÁNDOR ISTVÁN *M. Könyvesház* 10. l. helyesen veszi föl 1587-re, de alább 247. l. hibásan teszi 1687-re.

M. n. Muz. (Nagy István ktárából, utolsó 4 levele hijával). — *M. Akad.* — *Debreczeni ref. coll.* — Megvolt *a n.-enyedi coll. ktárában* is, hol 1849-ben elpusztult.

221 **Debreczen. 1588.**

Félegyházi Tamás. Az Kereztieni igaz hitnek reszeirôl valo tanitas kerdesekkel es feleleteckel, ellenvetesekkel es azoknak meg feitesiuel, az hiueknek eppûletekre irattatot es mostan vyonnan meg ôregbittetet: FELEGHAZI THAMAS Debreczeni Praedicator altal. Ez melle adattatot rôuid Catechismus. Niomtattatot Debrecembe Anno Domini: LXXXVIII. 4r. 540 lap. — *Elûl:* cziml., előszó stb. 8 sztlan lev. *végül:* Catechesis és Mut. tábla 32 sztlan levél.

A szöveg, a Chatechismust kivéve, az 1583-diki kiadással lapról lapra egyezik ugyan, de hogy attól külömböző nyomás, a betük gondos öszszehasonlitása után bizonyos.

Első kiad. 1579. — 2. 1580. — 3. 1583. — 4. 1588. — 5. 1601. mind Debreczenben.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* (4 első, közben egy s végül 1 levele hasonmással kiegészitve). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — Erdő-Szádán *gr. Degenfeld Pálnál.*

222 **Kolozsvár. 1588.**

Ilosvai Péter. Historia Regis Ptolomęi Philadelphi, qvomodo Mosis quinque libros per Septuaginta duos interprætes ex Hębraico sermone in Graecum transferri curavit. Az az Ptolemeus Királynac Historiaya, miképpen az Moisesnec eot keonyvet nagy kôltséggel, hetven két Tolmácz által Sido nyelûbôl Gôrôgre forditottà. Nyomtattatot Colosvarat, 1.5.88. Esztendôben. 4r. A—F2 = 5½ iv = 22 sztlan lev.

Végső versei: Ez Éneket rendelé be Versekben,
Kinek neue iruán vagyon versfôben,
Másfélezer felôt irtak hetuenben,
Meg találta Aristeas kônyuében.

Szerzé elben souány Szilágy orszagban,
Kusalkôben az egy Hauas ôldalban,
Egy Cellában az az egy fûstôs házban,
El végeszte el fen egy Som bokorban.

A 2-dik rész versfejében: . . . Ilosvanvs in Kvsal fecit.
Régibb kiadása: H. és év n. (Debreczen. XVI. száz.) és H. és év n. (XVI. száz.) *M. Akad.* — *Pesti ref. coll.*

223 **Monyorókerék. 1588.**

Frankovics Gergely. Hasznos Es_ Fölötte szikseges könyv, az Isten fiainak es vtet felő hiueknek lelki vigaztalasokra es testi epőletőkre szereztetőt FRANKOVITH GERGELY D.(octor) által. Mellyben sok rendbéli betegsegők ellen valo orvossagokis be vannak irua, mellyeket Isten az ő nagy io voltàbul es aiandekàbol, Embőrőknek egessegekre rendőlt. Ecclesiast. 38. Tiszteld az oruost az sziksegert. 1588. Esztendőben. 4r. 118 számozott levél. — *Elől:* cziml. és ajánlás 4, *végül:* mutató tábla és nyomtatási hibák 2 sztlan lev.

Colophon: «Nyomtatot Monyorokereken Manlius Janos altal.»

Ajánlása Nádasdi Ferenczhez, Sopron vármegyéhez és annak alispánjához, Megyeri Imréhez, kelt Sopronban julius 16-án 1588.

A szövegbe sok apró, szent tárgyakat ábrázoló fametszet van nyomtatva s néhány ily metszet külön 4-rét leveleken is van mellékelve.

Ezen valódi nyegle kuruzsló, s nem orvos által irt, babonával és képtelenségekkel teljes munkát bőven ismerteti s belőle mutatványokat is közöl Sadler József «A növénytan tört. honunkban a 16-dik században» czimü értekezésében, *A kir. m. természettud. társulat Évkönyvei I. köt.* 1845. 94—99. l.

Egyetlen példány néhai Stahly Ignácz orsz. főorvos ajándékából a *m. Akad. ktárában.*

---

224 **Nagy-Szombat. 1588.**

Monoszlai András. Apologia a kőzőnseges kerestyen hit agazatinac: es az anyaszentegyhaz bizonyos fő vallasinac oltalma, David Janos felelete ellen, ki ellenzette Telegdi Miklos, Peechi Pispők irasat, mellyben nem akarta Luthernec vallasat venni. Iratot MONOSLAI ANDRASTOL, Posoni Præpostol. Az hiw egyigyu keresztyeneknec, igaz hitben valo gyarapodasokért, az derec sz: irasbol, sz. doctorokbol, es az igasság ellenzőknec vallasokbolis. Rom. 1. Halakat adoc erettetec Istennec, az Iesus Christus altal, mert hitetec à szeles vilagon hirdetetic. Sz: Agost: lib. 2. contra literas Petil: cap: 51. Mit miuelt neked az Romai egyhaznac széki, melyben Peter ůlt, es ugyan azonban most Anastasius ůl? Sz: Hieron: Epist: ad Pamach: et Oceanum. Valaki vagy te vÿ tudomannac Mestere, kerlec tegedet, az Romaiaknac hagy beket, engedgÿ

az hitnec, mely az Apostol altal dichertetet. Nyomtatot Nagyszombatba M.D.LXXXVIII. esztendőbe. 4r. 520 lap. — *Elől:* cziml., Praefatio (latinul), ad pium lectorem 10, *végül:* tartalom és nyomt. hibák 4 sztlan levél.

Colophon: Nyomtatatot Nagysombatban M.D.LXXXVIII.

Dávid Jánosnak ezen könyv czimében emlitett felelete, melyet Telegdi Miklós pécsi püspök emlitett munkája ellen irt, ma egy példányban sem ismeretes.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár. — Egri érs. — Zágrábi érs. — Szombathelyi seminar. — Kolozsvári r. cath. lyc.* (1 teljes és 2 csonka péld.). — *S.-pataki ref. coll. — Pesti ref. coll. — Szegedi franc. zárda. — Dézsi franc. zárda.* — Betléren *gr. Nádasdy-ktárban.*

---

225 **Debreczen. 1589.**

Fons Vitae. Az eletnek kvtfeye. Meliből folinak nag bőűseggel bizonyos igiretők, à meg keseritőt szomoru szüueknek vigaztalasara. *(Debreczen város czimere.)* Zacharias. 13. Az üdöben Dauid hazanak es Ierusalembe lakozoknak meg nyilt Kutfeiök leszen, à bün es az förtelmsseg ellen. Debrecenbe. M.D.LXXXIX: 12r. A—L = 11 iv = 132 sztlan levél.

Az egész könyv nem egyéb, mint a szent irásból kiszemelt helyek gyüjteménye. Az utolsó másfél ivet különféle alkalmi könyörgések foglalják el. Ki volt e könyv szerkesztője, sem az előbeszédből, sem a szövegből ki nem tűnik. — Van e könyvnek XVI. századi más kiadása is, melynek általam látott czimlaptalan s igen csonka példányából a nyomt. hely és év meg nem határozható. Lásd: alább *Hely és év n. (XVI. század).*

M. Akad. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll.

---

226 **Kolozsvár. 1589.**

Az kopaszsagnac diczireti.

Gaude calua cohors, capitis nam gloria vestri
Cynthia fulgenti nunc velut orbe nitet.
At coma reddebat si quem nutrita superbum,
Illico tonsoris suadeo tecta petat.
Perleget hunc crinitus enim quicunque libellum.
Omnibus à membris optet abesse pilos.

(Következik egy fametszet, mely a paradicsomi almafát ábrázolja a rá tekergőző kigyóval és töve mellett a halálfejjel.)

Nyomtattot Colosvarat 1589. Esztendőben. 4r. A—B3 = 7 lev.

Végén: Augustusnac 16. napyán.

A könyvecske prózában van irva, szerzője ismeretlen. A munka eredetiségét bizonyitja, hogy benne több magyar szokásról van emlékezet, mint például: «Egyéb tudós és okos nemzetségök, mikor észnek, süvegöket az fejekben tartják, az magyarok penig le szokták vetni. Mely szokásra talám az Sz. Pál irásából (I. Cor. 11.) vöttek alkalmatosságot, ki azt irja, hogy szemérem, ha az férfi, mikor könyöreg, valamivel be fedi az fejét; Az magyarok penig nem csak az asztal áldáson kezdik gyakran el az ételt, hanem valamennyiszer isznak, annyiszor emlitik az istent, és azoknak, az kikre köszönik poharokat, kit az egyéb nemzetség nem mindenkor mivel, sok jó szerencsét és áldomást szoktak kévánni és istentől kérni. Azért azt itilték, hogy jobb fel sem tenni, hogy nem mind untalan le vetni az süveget.»

Egyetlen teljes péld. az *erd. Muzeumban.* — Erről vett másolata *a m. Akad. ktárában.* — *Szászvárosi ref. gymn.* (czimlapja s utolsó levele általam kézirattal pótoltatva). — TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 176. *l.* hibásan irja, az én vele közlött jegyzetemet félre értve, hogy ezen egyetlen példány a székely-keresztúri collegium könyvtárában van; e példány ugyanis egy székely-keresztúri colligatumból való, melyet az erd. Muzeum megvásárolt.

---

227 **Kolozsvár. 1589.**

M. Tullii Ciceronis ad Lucivm Vetvrivm, Synonimorum Liber. E tenebris nvper effossus. Et ex eiusdem Ciceronis operibus locupletior redditus. Impressum Claudiopoli M.LXXXIX (1589). 8r. 106. lap. — *Elől:* cziml. 1 levél.

A könyv szótár alakban van nyomtatva két hasábban; elül áll a latin szó, utána a magyar és német jelentés egy-egy sorban, ez után 5, 6, 10 s több latin synonymum ugyanannyi sorban.

Kolozsvári ref. coll. — *Lugossy Józsefnél* (cziml. és utolsó ive hijával).

---

228 **Monyorókerék. 1589.**

Az Evangeliomoc es az Epistolak: Mellyeket Esztēdő által szokták az Keresztyéneknek Gyülekőzetibe oluasni, es hirdetni. Nyomtattatot Monyorókereken Manlius Ianos altal. M.D.LXXXIX. 12r. A—Ll4 (8 és 4 levelenként) = 202 sztlan levél.

Teljes példány *pesti ref. coll.* — *Pesti egyetem* (2 első és legutolsó lev. hij.).

---

229 **Nagy-Szombat. 1589.**

Monoszlai András. De Invocatione, et Veneratione Sanctorvm. Az Szenteknec hozanc valo segetsegekrűl hasznos Kőnyű, Az Keresztyeneknec igaz hitben valo epületekért. Most Iratatot, MONOSLOI ANDRAStvl Posoni Præpostul. Baruch 3. Israhelnec hatalmas ura Istene, halgasd meg Izrahelből meg holtaknac imadsagit, es az ű fiainac, kic te előtted uetkeztenec

kônyörgesit. Sz: Agoston in Psal: 85. Az Martyroc Christusnal uannac, esedeznec érettünc, meg sem szünnec errettünc ualo esedezesec, hanem midôn meg fogyatkoznac, hozaioc valo fohazkodasinc. S. Ambrus: Lib: de viduis. Kérnünc kel az Angyalokat érettunc, kic nekünc segetszegünkre adattanac, kérnünc kel az Martyrokat, mert esedezhetnec büneinkért, kic magoc uetkeket mosogattac. Nagyszombatba nyomtattatot Anno M.D.LXXXIX. 4r. 543 lap. — *Elől:* cziml., ajánlás, ad pios Catholicos Pécsi Lukácstól, Monoszlai magyar elöbeszéde a—e iv = 20, *végül:* lajstrom és errata 2 sztlan levél.

Ajánlva van latinul Fejérkövi István nyitrai püspöknek.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Szegedi francisc. zárda.* — *Szegedi k. rendi ház.* — *Pozsonyi káptalan* (2 péld.). — *Pozsonyi franc. zárda.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Toldy Ferencz ktárában* (elül s végül csonkán). — *Kis-honti evang. esperesség ktárában* Rima-szombaton (csonkán).

---

230 **Nagy-Szombat. 1589.**

Monoszlai András. De Cvltv Imaginvm. Az idvôssegre intô kepeknec tiszteletiről valo, igaz tvdomany. Iratot, MONOSZLOI ANDRAStol Posoni Præpostol. Psal: 98. Magasztallyatoc vrvnkat, Istenünket, es imagyatoc labainac samoliat, mert szent. S. Basilius Epistola ad Iulianum. Az szentec kepit, tisztelem es imadom, mert à szent Apostoloc tanetuan, nekünc adtac, es sohul nem tiltottac. Nagyszombatba, M.D.LXXXIX. 4r. 315 lap. — *Elől:* cziml. Epist. Dedicatoria latinul, Pécsi Lukács elölj. beszéde a cath. keresztyénekhez magyarul 10 sztlan levél; *végül:* summaia, errata és egy kép 4 sztlan lap.

M. n. Muz. — *M. Akad.* (3 péld.). — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* (4 utolsó lev. hij.). — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Szepesi káptalan.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (2 péld.). — *Kolozsvári ref. coll.* — *Zágrábi érs.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Kassai jogakadémia.* — *Szombathelyi dominic. zárda.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pesti ref. coll.* — *Pozsonyi franc. zárda.*

---

231 **Basel. 1590.**

Calepinus (Ambrosius). Dictionarivm Vndecim Lingvarvm. Iam postremo accurata emendatione, atque infinitorum locorum augmentatione . . . ita exornatum, ut hactenus studiosorum

usibus accomodatius non prodierit. Respondent autem Latinis vocabulis, Hebraica, Græca, Gallica, Germanica, Belgica, Hispanica, Polonica, VNGARICA, Anglica. Onomasticon vero ... seorsim adjunximus. Cum gratia et privilegio Imperatorio. Basileae, per Sebastianvm Henricpetri. 2r. 1655 lap. — Onomasticon 316 lap. — *Elül:* cziml., typographus lectori, Calepinus dedicatioja Senatui populoque Bergomensi, s Calepinus élete 4, *végül:* Colophon 1 sztlan levél.

Colophon: Basileæ, per Sebastianvm Henricpetri: Anno Salvtis Hvmanæ cIↃ IↃ xc. Mense Septembri.

A nyomdász nyilatkozata szerint a lengyel, *magyar* és angol nyelv ebbe a kiadásba vétetett föl legelőször.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Kolozsvári franc. zárda. — Kassai jogakad.

---

232 **Debreczen. 1590.**

Énekes könyv ..... 4r. 301. (igazán 300) lap. — *Elül:* ajánlás 1, *végül:* Registruma az Enekeknek 1 sztlan levél.

Ajánló levele Váradi Kis Gáspárnénak, Nagy Dorko asszonnak «Datum Debrecinj, 1. die Augusti: Anno Domini, 1590. Czaktornyai Janos Debreceni Könyniomtato, Kegyelmeteknek szegèny szolgaia.»

Emliti ezen 1590-diki debreczeni kiadást Szilvás-Ujfalvi Imre a Debreczenben 1602. 4r. nyomtatott Énekes könyv előbeszédében, hol az Énekes könyvek régibb kiadásait előszámlálja. — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 11. *l.* igy hozza föl: 1590. Debreczen. A Psalmusokból való isteni Ditséretek. 4r.

Egyetlen elül, közben s végül csonka példánya a *kolozsvári ref. coll. ktárában* (hij. cziml., 172—175. lap (=2 lev.), 184. 185. l. (1 lev). és a Registrum vége).

---

233 **Debreczen. 1590.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatvra sev Dictionarivm Latino-vngaricum, per Clarissimvm virum D. BASILIVM FABRICIUM SZIKSZAUIANUM. Debrecini Excudebat Ioannes Czaktornyaj, Anno Domini. 1590. 8r. 236 lap. — *Végül:* Index 2 sztlan levél.

Ez Szikszai Kovács Vazul iskolai használatra szánt latin-magyar szótárának, mely tudtomra 1630-ig 7 kiadást ért, első kiadása, 2. Debreczen. 1592. — 3. U. o. 1593. — 4. U. ott. 1597. — 5. Sárvár. 1602. — 6. Debreczen. 1619. — 7. Bártfa. 1630. Egyetlen péld. *a késmárki evang. lyc. ktárában.*

234 **Kolozsvár. 1590.**

Illyefalvi István. Iephta sive Tragoedia Iephtę, ex Georgio Buchanano Vngaricis versibus reddita in gratiam spectabilis ac Magnifici D. D. Francisci Kendi de Rhadnot, filiolaeque eiusdem festiuissimae Sophiae Kendi. Ad notam Lucretiae. STEPHANO ILLYEFALUINO interprete. *(Fametszet.)* Nyomtattatot Colosuárat 1590. Esztendőben. 4r. A—E = 5 iv = 20 sztlan levél.

Utolsóelőtti versszaka:

Bukananus Győrgy eszt szent irásból érte bőuebben magyarászta,
Radnoton laktában Illyefalui Istuan Magyarul monta vala,
Hogy ezer őt százban es az kilentzuenbẽ, immaron irnac vala.

Első kiadás. — 2. kiad. Kolozsvár. 1597. — 3. H. n. (Lőcse) év n. (XVI száz.). Egyetlen példány *a pesti ref. coll. ktárában.*

---

235 **Nagy-Szombat. 1590.**

A Magyar Udvar által fel állittatott Sz. Háromság Congregatiójával feltett tzélunkról való beszélgetés. N. Szombat. 1590. 2r.

Czimét SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 11. *l.* után közlöm. Példányát nem láttam.

---

236 **Vizsoly. 1590.**

Károlyi Gáspár. Szent Biblia az az: Istennec ô es wj testamentvmanac prophétác es apostoloc által meg iratott szent kőnyuei. Magyar nyelwre fordittatott egészlen és wjonnan, Az Istennec Magyar országban való Anya szent Egyházánac epűlésére. Luc. XVI. vers. 29. Vagyon Mosesec és Prophétáioc, hallgassác, azokat &c. Visolban nyomtattatott Mantskovit Balint altal. MDXC. Bódog aszszony hauánac 10. napián. 2r. 686 számozott levél; *elől:* cziml., elöljáró beszéd, az olvasóknak és Typographus lectori 8 sztlan levél.

Következik a 2-dik rész czimlapja:

Az Szent Biblianac Masodic Resze. Mellyben vadnac az Prophetac irási mind, Az Macchabeusoc kőnyuei; Es az mi Wrvnc Iesvs Christusnac Wy Testamentuma. Actor: 10. vers: 43. Erről mind az Próphéták is bizońságot tésznec, hogy bűne boczánattyát vészi az ô Neue által, minden az ki hi-

szen ô benne. 2. Pet. 1. vers. 21. Mert nem ember akaratyából származtac régen az Prophétáknac prophétálásoc, hanem szent lélektől inditatuán szóltac az Istennec szent emberei. Anno Domini M.D.XC. 2r. 275 szzott levél. *Elűl:* czimlap 1 lev.

Következik uj czimlappal:

Az mi Vrvnc Iesvs Christvsnac Wy Testamentoma. Mellynec Elsô Reszeben, az Euangelistác könyuei, az Másikban az Apastaloc leuelei vadnac. Ieremias XXXI. Imé napoc iônec azt mondgya az Wr, *stb. stb.* — — Anno M.D.XC. 2r. 236 számozott levél.

Ez a Bibliának első teljes magyar fordítása, mint a Heltai Bibliájának Kolozsvártt 1565-ben megjelent második részére tett jegyzetemben kimutattam. — Ez egyszersmind a legelső előttem ismeretes terméke a vizsolyi nyomdának, melyet itt, mint saját birtokán, Ecsedi Báthori István állitott föl, oda hiván Mantskovics Bálint nyomdászt, ki 1584 és 1585-ben Galgóczon nyomtatott.

Példányai, részint egybekötve, részint két külön kötetben, nagy számmal maradtak fön. *M. n. Muz.* — *M. Akad.* — *Pesti egyet.* — *Erd. Muzeum.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Pesti ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *N.-kőrösi lyc.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Szigeti ref. lyc.* — *Soproni ev. lyc.* — *Pozsonyi evang. lyc.* — *Pozsonyi káptalan.* — *Pozsonyi róm. cath. gymn.* — *Kalocsai érs.* — *Jászai prép.* — *Kassai jogakad.* — *Miskolczi minor. rend. ktárában.* — Nagy István, Toldy Ferencz, gr. Mikó Imre, gr. Lázár Miklós s több magánosok ktárában.

---

237 **Debreczen. 1591.**

Dicta Graeciae Sapientum, interprete Erasmo Roterodamo, Item Mimi Pvbliani. Az Gôrôg Országbeli bôlczeknek szep ieles mondasi, melliek az embert eletiben es erkôlczieben valo maga viselisere intik es tanittiak. Kikhez. adattatanak az Pvblianusnakis emlekôzetre melto mondasi. Debrecini Excudebat Ioannes Czaktornyaj. 1591. 8r. A—C = 3 iv — 24 sztlan lev.

M. Akad. — *Késmárki ev. lyc.* — A m. Akad. akkor még egyetlennek tartott példányából ujra kiadta Toldy, *Magyar prózairók a XVI. és XVII. századból. Pest.* 1858. I. *köt.* 251-288. *l.*

---

238 **Debreczen. 1591.**

Erasmus Rotterodamus. Civilitas Morvm Erasmi, in succinctas quaestiones digesta et locupletata, per Reinhardum Hadamarium. Az erkôlcznec tiztesseges (emberseges) volta, kire tanit Erasmvs, mely rôuid kerdisekre ozlattatot, es meg ôregbittetet Reinhardus Hadamarius altal. Debrecini Éxcu-

debat Ioannes Czaktornyaj. 1591. 8r. A—E = 5 iv = 40 sztlan lev.

Ujabb kiadása: Szeben. 1598.

Teljes példány a *késmárki ev. lyc. ktárában.* — Csonkán *M. Akad.* (hij E1, E2, E8 lev.).

---

239 **Debreczen. 1591.**

Libellvs Elegantissimus, qui inscribitur CATO, de praeceptis vitae communis. Az az, Igen szep kőnyueczke mely neueztetik Catonak, ki tanit ez kőzőnseges eletben kinekkinek eletit es erkőlczet hogy hogy kellyen eszessen szabni es hordozni. Debrecini Excudebat Ioannes Czaktornyaj. 1591. 8r. A—C5 = 21 sztlan levél.

Ez ezen később gyakran ujra kiadott könyvecskének legelső ismert kiadása. Hogy a Jankovics által Kolozsvárra 1580-ra helyezett kiadás valósággal az 1620-ki utánnyomat, TOLDY, *Magyar prózairók I. köt. XX. l.* alaposan kimutatta, ki e könyvecskét az akkor legrégibbnek ismert kolozsvári 1620-diki kiadás után ujra kiadta *e. h.* 289—315. *l.*

Egyetlen péld. *a késmárki ev. lyc. ktárában.*

---

240 **Debreczen. 1591.**

Heyden Sebald. Formvlæ Pverilivm Collqviorvm Latinovngaricorum, pro primis Tyronibus, per SEBALDUM HEYDEN conscriptæ. Sebaldus Heyden, ad nasutum Lectorem.

Consultum pueris volumus, Nasute valeto:
Quaeritur hic fructus, gloria mulla mihi.

Debrecini Excudebat Ioannes Czaktornyaj. 1591. 8r. A—C = 3 iv = 24 sztlan lev.

Régibb, latin-német-lengyel-magyar kiadásai: Krakkó. 1531. és 1552.

Ki volt ezen, valamint az előbbi három szám alatt leirt iskolai könyvek fordítója, illetőleg szerkesztője s kiadója, bizonyosan meg nem határozhatjuk, miután e könyvecskékben a fordító vagy kiadó magát meg nem nevezi; azt hiszem azonban, hogy aligha csalódom, midőn ezen tanczélokra szánt könyvecskék kiadásában fáradozónak Laskai János debreczeni iskolamestert gyanitom, ki Debreczenben éppen ez időtájban 1592-ben adta ki görögből és latinból forditott ily czimű munkáját: «Az Aesopus életéről . . . való historia.»

M. Akad. — Késmárki ev. lyc.

---

241 **Kolozsvár. 1591.**

(Apollonius királyfi historiája.) Szép Chronica miképpen az Apollonivs neuő Királyfi, egy Mesénec meg feytéseértt el

budosuán, Az Tengeren mindeneket el uesztuén, Halász ruhában Altistrates Király vduarában iútà, melynec Leánya à szép Lucina aszszony, az Királyfit meg szeretuen, hozzá méne. És miképpen az Appollonius az Királyságra haza menuén, az Tengeren Feleségét és Leányát el veszté, és miképpen ôket soc esztêdô múlua nagy ôrômmel egésségben találá. Most vyionnan, az Lucretia notayára Magyar nyelure forditatot, és meg nyomtattatot. Colosvárat az óh várban 1591. Esztendôben. 4r. A—D1 = 13 sztlan lev.

Végső verse: Az ki ez éneket rendelé versekben, ighen bizic Istenben,
Mint Apollonius Király az Tengeren, budosuán elmeiében,
Az ezer ôt száznac, és az nyoltzuan nyoltznac kétzéges eleiben.

Vele együtt nyomtatva, D2—E2 levelen, jelent meg BOGÁTHI FAZEKAS MIKLÓS Éneke ez világi sok nagy zűrzavarról.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 11. *l.* hibásan tulajdonitja e munkát, melyet a Római Gestákból egy névtelen szerző 1588-ban dolgozott ki, Bogáthi Fazekas Miklósnak. TOLDY, *M. költ. tört. I. köt.* 135. *l.* és 2. *kiad.* 124. *l.*

Pesti ref. coll. — *M. n. Muz.* (Horváth Istvántól, cziml. hij.). — Megvolt *Fáy Alajos könyvtárában* is, gr. Kemény Józsefnek Sándor István M. könyvesháza 11. lapjához tett jegyzete szerint; ezen példány ma *Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában* van (Török János könyvtárából).

---

242 **Kolozsvár. 1591.**

Bogáti Fazekas Miklós. Ez vilagi nagy soc zvr zavarrol valo Énec. Az Tóldi Miklos éneke notayara. 4r. D2—E2 = 5 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem Apollonius királyfi Kolozsvártt 1591. nyomtatott historiája után nyomtatva jelent meg.

Végső verse: Egész világ dolgát minap az tekinté,
Az ki széckel fôlden ez éneket szerzé.
Ezer ôtszáz nyoltzuan hatba ki ielenté,
Ha veszed eszedbe ez világtól el inté.

A versfejekben: Orbe quod in toto fit Ladisilae Taratszkai
Arbitra tanquam obiens, tibi Mvsa Bogathia mostrat(e).

M. nemz. muzeum (Horváth Istvántól). — *Pesti ref. coll.* — *Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában.*

---

243 **Kolozsvár. 1591.**

Bogáti Fazekas Miklós. Aspasia Aszszony Dolga és az io erkölczv Aszszonyoknac Tvkôre. Az Lucretia notayára.

Iane, tuae Aspasiam memorari Forro puellae
Nicoleos Figula de gente Bogathius optat.

Nyomtattot Colosuárat az ò Várban. 1591. Esztendőben. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

Végverse:

Tűkerűl szepeknec szent Palõ eszt iram Székel-főlden laktomban,
Ezer ötszáz után az nyoltzuan hetedic vy esztendő hauaban,
Az kinec eszt irám Isten lássa ioual aszszonyommal világban.

M. Akad. — Pesti ref. coll.

---

244 **Kolozsvár. 1591.**

Heltai Gáspár (ifj.). Magyar Arithmetica, az az, Számvetesnec tvdomanya. Most viyonnan az Frisiusnac Magyar Arithmeticayából sok wy és hasznos példáckal ki adatot. Colosvárat Christus Wrunknac szűletése után, az 1591. 8r. A—P4 = 14½ iv = 116 sztlan lev.

Hogy ezen számtani kézikönyvet Gemma Frisius Arithmeticája utan ifj. Heltai Gáspár kolozsvári nyomdász dolgozta, kitetszik a könyv végére tett figyelmeztetéséből, mely igy szól: «Az Kereztyen Iffiuságnac. Eszt az kiczinded Számuetõ kõnyueczkét, ved ió neuen. *Az mennyire én az Könyuekből tanulhattam vgy magyaráztam.* Hogy ha az Isten valahonnét, olly embert támaszt, ki bőuebben Magyar nyelure fordittya, én kész vagyoc ahoz is fogni, és Nyomtatásban ki adni az te tanuságodra. Addéglan eszt meg tanulhad, és élhetz vélle. *Meg boczás penig az vetkekről, Mert én Magyar nem vagyoc. Isten éltessen. Tipographus.* Octobernec 31. napyán. 1591.»

Nevezetes, hogy az ifj. Heltai Gáspár, ki nevét elhallgatva magát egyszerüen typographusnak nevezi, — 1591-ben ő birta atyja nyomdáját Kolozsvártt, — szintugy nem vallja magát magyarnak, mint atyja a szász eredetü idősb Heltai Gáspár, jóllehet munkáikkal s nyomdájokkal mindketten buzgón működtek a magyar irodalom terjesztésén.

Hogy Heltai Frisius Arithmeticájának debreczeni 1577. és 1582-diki magyar kivonatait ismerte és használta, kétségtelen; mert maga hivatkozik rájok a törtek számlálásáról szóló czikkben e szavakkal: «Hogy valaki ne mondhassa azt, *hogy az Debreczenben nyomtatott Arithmeticának regulái mellett el mentünk*». Azonban az ő munkája majdnem felényivel bővebb, mint a debreczeni 1582-diki Arithmetica, s attól a kidolgozásban is lényegesen külömbözik.

M. n. Muzeum (Jankovicstól). — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Erd. Muz.* (cziml. és utolsó levele kézirattal pótolva). — *M. Akad.* (cziml., közben 2 lev. és utolsó lev. hij.).

---

245 **Kolozsvár. 1591.**

Idari Péter. Historia Alexandri Magni partim ex Ivstino historiographo, partim ex fragmentis Q. Curtij diligenter collecta, et nunc à plurimis mendis repurgata ac ædita. 1.5.91. — Colosvárat Nyomtattatot Helthaj Gáspár házánál, az Ó Várban. 4r. A—M2 = 11½ iv = 46 sztlan levél.

Végső verse: Réghi Cronikákból ki eszt ki szedé,
Enekben hat részre szépen rendelé,
Vtólso részében neuét be szedé,
Az ezer ötszáz negyuen nyólcz Esztendőben.
FINIS.

Az utolsó rész versfejeiben: «Cvrcivs hec cecinit transcripsit PETRVS IN IDAR.»

Régibb kiadása: Debreczen 1574. és Debreczen 1582.
Egyetlen példány a *pesti ref. coll. ktárában.*

---

246 **(Kolozsvár.) 1591.**

Vajda-Kamarási Lőrincz. Szép Tanosag. Az iőuendő rettenetes itilet napiaról: Első Része az hűtőtlen és kegyetlen Embereknec fel támadásokról és nagy veszedelmekről: Másodic része az Hűueknec és igazaknac dűczőséges fel támadásokról, és őrőcké valo nagy bodogságokról. Az szent irásból ki szedetetet VAYDA KAMARÁSI LŐRINTZ Predicator által, Minden oluaso, és halgato eggyűgyű Keresztyén embereknec tanvságokra. Az Aeneas Király siralmas éneke notayára. 1591. 4r. A iv = 4 levél *(a többi hiányzik).*

Nyomdai kiállitása után itélve kolozsvári nyomtatvány. — 2-dik kiadása: Debreczen. 1596.
Egyetlen csonka példánya a *pesti ref. coll. ktárában.*

---

247 **Monyorókerék. 1591.**

Salamon Királynak, az David Kiraly fianak: Markalffal valo trefa beszedeknek rőuid kőnyue. *(Fametszet: Magyarország czimere.)* Nyomtatot Monyorokőrőken Manlius Janos altal 1591. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

Első kiadása: Kolozsvár 1577. — 2. U. ott 1585. — TOLDY *M. költ. tört. 2. kiad.* 135. l. ezen 1591-diki monyorókereki utánnyomat előtt az első 1577-diki kiadás után még két kolozsvári kiadást említ, melyek közül nekem csak az 1585-dikiről van tudomásom.

Egyetlen példány *a m. n. Muzeumban* (Széchenyi-ktárban).

---

248 **Monyorókerék. 1591.**

Dragonis Gáspár. Speculum Theologicum seu Concionatorium. Monyorókerék. 1591.

Így említi e könyvet gr. Kemény József, SÁNDOR *M. könyvesház* 11. *lapjához tett jegyzetében.* — Nem láttam.

---

249 **Nagy-Szombat. 1591.**

Pécsi Lukács. Szent Agoston Doctornac, elmelkedő: magan beszellő: es naponkent valo imadságit: az keresztyen attyafiáknac epületire, magyarra fordeta, PEECHI LVKACH. Psal: CL. Minden lelec dicherie az vrat. Nyomtattatot Nagy szombatba. M.D.XCI. 8r. 181 lev. — *Elül:* cziml. ajánlás 8, *végül:* vers és lajstrom 3 sztlan lev.

Ajánlva van Kuthasi János pécsi püspöknek és kir. tanácsosnak «Nagy szombatban, Boldog aszony hauanac tizenötödic napian 1591.»

A m. n. muzeumi Széchenyi-ktár catalogusának szerkesztője e könyv czimlaptalan példányát leirva, azt év nélkül említi s hibásan állitja Bécsben nyomtatottnak. *Catal. Bibl. Szech. Tom. I. Suppl. I.* 9. *l.*; e tévedést elfogadja SÁNDOR ISTVÁN is *M. könyvesház* 11. *l.*, ki e könyvet Bécs. 1591-re teszi.

Teljes példány *Erd. Muz.* — *M. n. muz.* (Széchenyi-ktárból, cziml. és a lajstrom legutolsó levele hij.). — *Szombathelyi franc. zárdában* (cziml. és ajánlás hij.)

---

250 **Nagy-Szombat. 1591.**

Pécsi Lukács. Az Keresztyen Szvzeknec Tiszteseges koszoroia. Melyben minden ű ioszagos erkölchöc, az közönseges viragoc altal ki ielentetnec, es kepestetnec. Az Idegen nyeluen irokat kőuetuen, Magyarul ira PEECHI LUKACH. Apoc. 2. Legy hiu mind holtig, es meg adom neked az eletnec coronaiat. Nyomtattatot Nagyszombatba: M.D.XCI. 8r. 192 számozott levél. — *Elül:* cziml. ajánlás 4 sztlan levél.

Az ajánlás «Az keresztyen hazas embereknec, velec öszve iamborul neuelt fioknac, szemermetes leanyoknac» szól s

«Kôlt Nagyszombatba, magam hazam mellet ualo uiragos fûues kertben, szent Mihaly Archangyal napian. 1591.»

A czimlevél hátlapján s a szövegben 31 részint egész, részint fél lapot elfoglaló fametszet áll, melyek közül 20 növényeket ábrázol. — Az utolsó 192-dik levél előlapját Pécsi Lukács nemesi czimere foglalja el L. P. betükkel és 1591. évszámmal, a CVIII. zsoltárból vett jeligével. Ezen levél hátlapja üres.

Egyetlen teljesen ép példánya a *zágrábi érsekség ktárában*. — A *m. n. Muz.* példányában, mely egykor Weszprémi Istváné, utóbb Révai Miklósé, majd Virág Benedeké s végre Horváth Istváné volt, a czimlap, az ajánlás első levele és a 4 utolsó levél hiányzik. — A *m.-vásárhelyi Teleki-ktárban* elül 10, közben 3, végül 25 levél hij. — A *szombathelyi franc. zárdában* elül 11, közben 3, végül 12 lev. hij.

---

251 **Debreczen. 1592.**

Cisio Magyar nyeluen rent szerint napoknak meg szamlalasarol igazan rendeltettet. Adattatott ez melle az vilag teremtesetôl foguan valo rôuid Chronica *(fametszet, Magyarország czimere)*. Debrecenben, 1592. 8r. A—D = 16 sztlan levél (4 levelenként).

M. Akad. — Késmárki evang. lyc. — Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában.

---

252 **Debreczen. 1592.**

Gönczi György. Énekes könyv . . . . . Debreczen 1592. 4r. 164 levél.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 11. *l.* igy irja le: 1592. Debreczen. Keresztyéni Énekek. 4r. Irta Göntzi Fabricius György.

Én csak egy elül és közben csonka példányát láttam *a kolozsvári ref. coll. könyvtárában*, melyből hiányzik a cziml., előbeszéd és a szöveg első levele, s közben a 112—116. levél. — Minthogy ez a Gönczi által szerkesztett Énekes könyv későbbi Debreczenben 1616, 1620. Bártfán 1640, s Lőcsén 1654-ben megjelent kiadásaival szerkezetre nézve egyezik, hajlandó vagyok a kolozsvári ref. coll. leirt csonka példányát a Gönczi-féle szerkesztmény 1592-diki első kiadásának tartani.

---

253 **Debreczen. 1592.**

Laskai János. Az Aesopvs eleterôl, erkôltserôl. Minden fô dolgairol es halalarol valo historia, Kit LASKAY IANOS az Debreceni Mester, Gôrôgbôl es Deakbol Magyar nielure fordittot. Debrecemben, Anno 1592. 8r. A—G3 = $6^3/_8$ iv = 51 sztlan levél. (Prózában.)

Egyetlen példány az *erd. Muz. ktárában*. — Utánnyomata: Monyorókerék. 1592.

254 **Debreczen. 1592.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatura seu Dictionarium Latino-Hungaricum. Debreczen. 1592.

2-dik kiadás. — Első: Debreczen. 1590. — 3. kiad. Debreczen. 1593.

Példányát nem láttam. — Léteztéről csak Toldy Ferencz és Lugossy József közleményeiből értesültem. — Egy példánya Weigel lipcsei könyvárusnak 1876 május 22-dikén tartott könyvárverezése alkalmával a Dr. Lotze-féle könyvek közt fordult elő. Lásd Emich Gusztáv közleményét, *Magyar Könyvszemle* 1. *évf.* 1876. 141. *l.*

---

255 **Kolozsvár. 1592.**

Bogáti Fazekas Miklós. Az nagy Castriot Györgynec, kit az Tőrőc Szkenderbégnec hiuot, ki Hunyadi Iánossal két felől vít az Tőrőkre, kűlőmb kűlőmb czoda szerenczéuel, vitézi dolgainac historiaya hat reszben. Az első négy résznec Notáya: Ióllehet nagy sokat szóltunc Sándorról. Oetedic részénec Notáya: Sok czodác lőttenec io Magyar Országban, Hatodic részénec Notáya: Soc czodác kőzzűl hallyátoc egy czodát. Mostan vyolan, az Authortól által oluastatuán, és meg corrigáltatuán, ki Nyomtattatot Colosuárat, 1592. Esztendőben. 4r. A—H2 = 7 ½ iv = 30 sztlan lev.

Volt-e régibb kiadása, mint a czimből gyanitható, meg nem határozhatom.

Végső verse: Régi io dolgoc forgánac eszemben,
Tőrőc fegyuere mint hatot földőkben,
Szent Gál hetében irám eszt Tótőrben,
Ezer őt százban és hetuen kilentzben.

A szerző a versfejekben nevezi meg magát NICOLEOS . . . BOGATHIUS *condebat*. Ezen versek 6 latin distichonban a czimlap hátára is ki vannak nyomtatva. Ajánlja a szerző Szalánczi Lászlónak.

M. n. Muzeumban (Horváth Istvántól) — *Pesti ref. coll.*

---

256 **Kolozsvár. 1592.**

Cisio Magyar nyeluen, és az égh iarasának és czillagoknac kűlőmb kűlőmb természetinec follyasából valo Practica. Melyből gyermekeknec születéseknec természetec, és az Napoknac miuólta meg ismertetnec. Az az: Magyar Planetás Kőnyv. Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur Rom: 1. vers: 20. Colosvarat Az Kőnywnyomtato által Magyarrà forditatot, és vyiolan ki adatot. Anno Christi 1592.

Esztendőben. 4r. A—P = 15 iv = 60 sztlan lev. *(a szövegbe nyomott számos fametszettel).*

« Az keresztyén olvasonac » szóló ajánlás, melyet «az Colosuari Kőnynyomtato GÁSPÁR» (ifj. Heltai Gáspár) irt, kelt « Colosuárat 27. Maÿ. 1590. »

Ebből következtetve föltehetjük, hogy ezen Cisio első kiadása már 1590-ben is megjelent. — Conclusiójában ifj. Heltai Gáspár irja: «En is eszt az Kőnyueczkét az Német irásból szóról szóra Magyar nyelwre forditottam, es abból, régi Attyáinc tartásoc szerént, ki attam». — A benne lévő hexameterek néhányát Horváth István közléséből Virág Benedek adta ki; valamennyit közzé tette Toldy Ferencz, *Kisfaludy-Társ. Évk. V. köt.* 433—436. *l.* — Hasonl. *Uj M. Muz.* 1853. *II. köt.* 190. *l.*

Egyetlen teljes péld. a *M. Akad. ktárában.*

---

257 **Kolozsvár. 1592.**

Csáktornyai Mátyás. Ieles Szep Historia. Két Gőrőg Hertzegről, erős Aiaxról, es bőlcz Vlissesről: Miképpen vetődtec, és perlettec az Táborban, Agamemnon Császár, és mind az tőb Gőrőg Királlyoc előt, az erős vitéz Achilles fegyuère, és hadi szerszáma felet. *(Fametszet.)* Heltai Gáspár Műhellyében, Christus Wrunknac szűletése vtán, az 1592. Esztendőben. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev.

Végső verse: Rend szerént ezeket ki egybe foglalta,
Neue vers feiben ninczen el titkolua,
Ezer, őt száz, kilentzuen kettőre fordúlua,
Euel szolgallattyát Wránac aiánlja.
Soli Deo Gloria.

A versfejekben: Inclito et Generoso Domino Benedicto Mindszenthi Capitaneo arcis Vduarhel ac Arendatori decimarvm Regni Transsilvaniae, necnon Praefecto Camarae Sicvlicalis, Domino svo MATTHIAAS CSIAKTHORNAEVS dedicaabat fideliter.

M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Székely-keresztúri unitár. gymn. (Jakab Elektől, közben 2 lev. hijával).

---

258 **Kolozsvár. 1592.**

Cserényi Mihály. Historia. Az Persiai Monarchiabeli Feiedelmekről. Tvdni illic: Cyrusról, Cambisesről, Dariusról, Xersesről, és à tőbbiről rőuideden ki szedetet Xenophonból, Herodotusból, és tőb Authorokból. CHIERENY MIHALtol. Az Nagy Sándor, auagy az Máttyás Király éneke notayára.

Nyomtattatot Colosvarat M D IIXC. Esztendőben. 4r. A—N3 = 12¾ iv = 51 sztlan levél.

Colophon: Nyomtattatot Colosuárat 1592. Esztendőben, És el végesztetet Bodog Aszszony hauánac 24. napyán.»

Bizonyos ebből, hogy a czimlapra nyomtatott évszám nem 1588-nak, hanem 1592-nek olvasandó.

Végső verse: A ki ez Eneket szerzé Versekben,
El múlt vdőc iaua vala eszében,
Karáczon hauánac végső hetiben,
Ezer őt száz és az kilentzuen egyben.
VÉGE.

Kétségtelen ebből, hogy a TOLDY által *M. költ. tört. 2. kiad.* 163. *l.* emlitett kolozsvári 1588-diki kiadás nem létezhetett, s az 1588. évszám a czimlapról hibásan volt olvasva.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (az erd. Muz. duplumaiból).

---

259 **Kolozsvár. 1592.**

Eurialusnac és Lucretiánac szép historiaia, mellyben meg irattatik egymáshoz való nagy szerelmec, mely szerelemből végre Lucretiánac kővetkőzéc szőrnyű halála. Ad notam: Időd szép virágat, termeted szépséget szűuem miért hiruasztod. Nyomtattot Colosvarat az ò Várban. 1592. Esztendőben. 4r. A—H = 8 iv = 32 sztlan lev.

Végső verse:

Mikoron irnanac más fęl ezer vtán hetuen hét esztendőben,
Aeneas Sylvius irássából szerzéc ez éneket versekben,
Bodrogh vize mellet Patac varosában, az wr gombos kertében.

Régibb kiadását lásd: *H. és év n.* (XVI. *száz.*)

Ki volt a pataki névtelen átdolgozó, nem tudjuk.

M. Akad. — Töredékei megvannak az *erd. Muzeumban.* — Cziml. hiján megvolt *Szathmári Pap Mihály* ktárában is Kolozsvártt (Bod Athenas 194. lapjához mellékelt sajátkezü jegyzete szerint).

---

260 **Monyorókerék. 1592.**

Laskai János. Az Aesopus Életéről, Erkőltséről, Minden Fő Dolgairól, és Haláláról való Historia. Kit LASKAI JÁNOS, az Debreczen Mester Görögből, és Deákból Magyar Nyelvre forditott. Nyomtatot Monyorokereken Manlius János által Anno MDXCII. 8r.

A debreczeni 1592-diki eredeti kiadás utánnyomata.

Megvolt *Szathmári Pap Mihály ktárában*, Bod Athenás 157. lapjához mellékelt sajátkezű jegyzete szerint. Ma egy példánya sem ismeretes.

261 **Monyorókerék. 1592.**

Enyedi György. Jeles szép Historia, a Tancredus királynak Leányáról, Gismundárol, és Gisquardusrol Király Cancellariusarol, és szerelem miatt mind a kettőnek szörnyü halálárol. Nyomt. Monyorokereken Manlius János által 1592. esztendőben. 8r.

Végső verse: Ez éneknek déákból forditója,
Nevét versek fejében nem titkolja,
Nagy gondolat szivét szállotta vala,
Istent kéri, ily szeretettől ólja.

Első kiadása: Debreczen. 1577. — Ujabb kiadása: H. n. (Kolozsvár). 1624.

Megvolt *Szathmári Pap Mihály ktárában*, Bod, Athenás 75. lapjához mellékelt jegyzete szerint. — Ma egy példánya sem ismeretes.

262 **Monyorókerék. (1592.)**

Tinódi Sebestyén. Buda várossának veszedelméről és Török Bálint fogságáról való Historia. Nyomtatot Monyorokereken Manlius János által. 8r.

Kétségtelenül egy régibb, ma már ismeretlen, kolozsvári kiadás utánnyomata, melyet SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 1. *l.* az esemény és iratás éve után hibásan helyez 1541. Kolozsvárra, hol még ekkor nyomda sem létezett. — Sándor István közléséhez Nagy István ezt a megjegyzést tette «van». (Lásd Emich Gusztáv közleményét *Magyar könyvszemle I. évf.* 1876. 141. *l.*) De Nagy István is tévedt; mert kolozsvári 1541-diki kiadás lehetetlenség; Nagy Istvánnál Tinódi ezen verse csak Tinódi 1554-diki ugynevezett «Chronicá»-jában lehetett és volt meg.

Megvolt *Szathmári Pap Mihály ktárában*, Bod Athenás 200. és 293. lapjához mellékelt jegyzete szerint. — Ma egy példánya sem ismeretes. — Ezen év nélkül megjelent nyomtatványt azért mertem 1592-re helyezni, mert az Szathmári Pap Mihály könyvtárában egy oly colligatumban volt, melybe Manliusnak még két másik monyorókereki és két siczi utánnyomata volt egybekötve, mind 1592-ből.

263 **Sicz (Német-Schützen Vas vm.). 1592.**

Hunyadi Ferencz. Historia a régi hires Trója városának tiz esztendőkig való meg szállásáról és veszedelméről. Nyomtattatott Siczben Manlius János által 1592. 8r.

Végső verse: Más fél ezer és az notzvan kilenczben,
Mikor irnának ennyi időben,
A Trójáról való emlékezetben,
Sok krónikákból irták ezt versekben.

Régibb kiadásai: Kolozsvár. 1577. Debreczen. 1582. és Kolozsvár 1586.

Megvolt *Szathmári Pap Mihály ktárában*, Bod *Athenásának* 196. *lapjához tett sajátkezü jegyzete szerint.* (Erd. Muzeumban). — A Szathmári Pap Mihály által följegyzett végső versből látjuk, hogy Manlius János, midőn ezen historiás éneket Siczben utánnyomta, az iratási évet, kétségtelenül azért, hogy az ének ujabbnak látszassék, megváltoztatta. — A Kolozsvártt év n. Heltai Gáspárné műhelyében megjelent régibb, valamint az ujabb kiadásokban is, az iratási év a végső vers szerint 1569.

---

264 **Sicz. 1592.**

Decsi Gáspár. Historia a Dávid királynak Uriasnak feleségével való vétkeiről, miképpen David Uriast a Hadban Joab altal Raba várossának vivásakor meg-öletete: azután Betsabét feleségül magának el-vötte, Nathán Profetának meg-feddéséről, e mellett szép intésekkel mostanában ujonabban versekben szereztetett. Ad notam: Mostan valo üdöben. Nyomtatott Syczben Manlius János altal Anno M.D.XCII. 8r.

Kétségtelenül utánnyomata ezen 1579-ben Tolnán irt s hely és év n. 4r. 2 iven megjelent szent historiás éneknek. Lásd: *H. és év. n. (XVI. száz.)*

Megvolt *Szathmári Pap Mihály ktárában*, Bod Athénás 68. lapjához mellékelt jegyzete szerint. — Ma egy példánya sem ismeretes.

---

265 **Sicz. 1592.**

Gosárvári Mátyás. Az régi Magyaroknak első Be-jövésekről való Historia: Atillával miképpen telepettenek le Scambriaban. És melly nagy vérontással férkeztenek be Pannoniaban: es az utan sok egyéb országokba. Ad notam: Arpad vala fő az Kapitányságba. Nyomtatot Syczbe Manlius Janos által. Anno 1592. 8r.

Első kiadása, melynek ez utánnyomata, Kolozsvár 1579.

Megvolt *Szathmári Pap Mihály ktárában*, Bod Athenas 92. lapjához mellékelt jegyzete szerint. — Ma egy példánya sem ismeretes.

---

266 **H. n. 1592.**

Pathai István. Az Sacramentomokrol in genere. Es kivaldkeppen az Vr Vachoraiarol valo kőniuecske melben kerdezkedeseknek es felelteknek formaiaban, az keresztyeni tőkelletes es igaz vallas, az Vr Christusnac teste etelenek es vere italanak igaz ertelmeről, be foglaltatik: es minden rendbeli teuelgyesek ellen, szent irasnak igaz magyarazattal valo hel-

leiuel megh erôssittetik. PATHAI ISTVAN, Papai Praedicator altal. Anno M.D.XCII. 8r. 153 levél. — *Elûl:* czimlap s ajánló levél 16, *végûl:* Admonitio ad Lectorem, és nyomtatási hibák 3 sztlan levél. — Az egész A—Y4 = 21½ iv.

Ajánlva van Tktes és Nsgos Enyingi Török Istvánnak, Hunyad vármegye örökös föispánjának, Pápa város földes urának.

Az ajánlás «Kôlt Papan te N. varosaban Christvs vrunk szûletese vtan 1.5.92. eztendôben. Mind szent Hauanak ôtôdik napian. The N. alazatos Prædicatora. Pathai Istuan.»

Érdekes az ajánlás ezen helye: «miulta engemet az fölséges Ur Isten ez pápai anyaszentegyházba való vigyázásra és szolgálatra az The N. jó akaratjából, Majthényi László Uramnak, ki az idôben pápai fô kapitán vala, törekedése és az vitézlô Huszár Péter Uramnak fáradsága által be hozott, kinek immár im hét esztendeje vagyon, sok visszavonást láttam a körösztyéni gyüleközetben.» Ez adat szerint ugyanis Pathai 1585-ben lett pápai praedikátorrá.

De még érdekesebbek az ajánlás e sorai: «Hogy mi közöttünk az szent irásnak mi nyelvünk szerint való magyarázatja ritkábban találtatik, hogy nem egyéb nemzetségnél, ez nem attúl vagyon, hogy az Isten minket nem kedvellene s kegyelmét nem nyujtanája, és világositó ajándokival meg látogatni nem akarna. Hanem ez az mi nemzetségünknek restségétûl és fösvénységétûl vagyon, mert sem uri renden sem polgári renden nem kezdenek találtatni, kik scholákat épétenének és segittenének, jó nemes erkölcsü és éles elméjü ifiakat válogatva idegen országokban tanittatnának; kiki mind csak ebekre, lovakra, maga torkára visel gondot, az isteni tiszteletre rá sem tekintnek, csak az Isten az ü jó voltából adogat közinkbe tanitókat, minden érdemünk fölött.»

E könyvet régibb könyvészeink közül többen Pápán nyomtatottnak irják, azonban tévedve: mert a betük és nyomás minôségéből itélve ezen könyv Manlius János mühelyéből való, ki 1592-ben, mikor a munka megjelent, vándor nyomdájával Vas vármegyében Monyorókereken és Siczen müködött, de Pápán legalább tudtunkra soha semmit sem nyomtatott.

Ezen könyv uj czimlappal, 1593. évszámmal is, megjelent; de ekkor csak a cziml. volt ujra nyomtatva. Lásd alább: *H. n.* 1593.

Második kiadása: *Gyula-Fejérvár.* 1643.

M. n. Muz. (Jankovicstól). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. kézirattal pótolva). — Megvolt *Nagy István ktárában* is (cziml. és néhány lev. hijával).

---

267 **Bártfa. 1593.**

Énekes könyv . . . . . Bártfa. 1593. 4r.

Egyetlen, elül, közben és végül csonka péld. a *s.-pataki ref. coll.* ktárában (megvan 183—224, 229—238, 241—244, 247—300, 303—382 és 385—388. lapja). — E példányt látta és használta TOLDY FERENCZ, ki a nyomtatás idejét pontosan meg nem határozhatván, azt *M. költ. tört.* 1. *kiad. I. köt.* 202. *l.* 1590-re, de késôbb ugyan e munkájában 2. *kiad.* 184. *l.* az én tudósitásom után 1593-ra tette. — Hogy ezen lutheranus énekes könyv Bártfán 1593-ban jelent meg, bizonyos a Szilvás-Ujfalvi Imre által Debreczenben 1602-ben kiadott Énekes könyv elôbeszédéből, ki tudósitását általa látott ép példány után adta.

268 **Debreczen. 1593.**

Judicium Magyar Nyeluen, az O es Vÿ Kalendarium szerint Christus Vrunk születése után M.D.XCIII. esztendöre: Tenatius Iános M. Az Krakai fö Oscolában rendeltetett Astrologusnak irásából Magyarra fordittatott Debrecenben.

Emliti WENZPRÉMI, *Succincta Memoria Medic. Hung. Cent. II. pars* 2. 135. *l.*, és utána SÁNDOR *M. könyvesház* 12. *l.*, kik hibásan tartják ezt a második ismeretes magyarul nyomtatott régi kalendariumnak.

---

269 **Debreczen. 1593.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatura seu Dictionarium Latino-Hungaricum. — Debrecini excudebat Johannes Czaktornyai Anno Domini 1593. 8r. 178. lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* Index 2 sztlan lev. — Az egész A—M4 = 11½ iv.

Régibb kiadásai: Debreczen 1590 és 1592.; ujabbak: Debr. 1597., Sárvár 1602., Debr. 1619. és Bártfa 1630.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (cziml. hij.).

---

270 **Kolozsvár. 1593.**

Evangeliomoc es Epistolac, kiket esztendönként minden Vasarnapra és Szentec napyára az Anya Szent Egyházba rendeltec. Nyomtattot Colosuárat Anno Christi 1593. 12r. A—R4 = 16⅓ iv = 196 sztlan levél.

Egyetlen példánya *a brassai evang. gymn. ktárában.*

---

271 **Sicz. 1593.**

Heltai Gáspár. Vigazstalo Könyvetske Keresztyeny intessel es tanitassal, mikeppen kellyen az embernek keszülni keresztyeni es bodog è Vilagbol valo kimulasahoz: Apocal. 14. Beati mortui, qui in Domino moriuntur. M.D.XCIII. 12r. (8 és 4 levelenként). A—T2 = 110 sztlan levél.

Colophon: Siczben nyomtatta Manlius Ianos. M.D.XCIII.

A czimlap után négy levelet foglal el Manlius János latin ajánlása Czipnik Tamás tótországi föharminczadoshoz és Koronghi Benedek harminczadi ellenörhöz, mint pártfogóihoz, ily kelettel: «Actum Syczini die Philippi et Jacobi Anno 1593.»

Első kiadása: Kolozsvár. 1553.

M. n. Muz. (Széch. ktárban, 1 ép és 1 csonka péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (ép péld.).

272 **Sicz. 1593.**

Szalaszegi György. Hetetszaka mindennapra megh irattatot Imadsagok, kik ôszvô szerzetettenek, AUNEARIUS IANOS Doctor altal, fordeitattanak pedig, magiarra, SZALASZEGI GIÔRGI praedicator altal. I. Thess. 5. Szûntelen imadkozzatok, es mindenbẽ az Istennek, halakat adgiatok. M.D.XCIII. (tévedésből M.D.CXIII. van nyomtatva) 12r. (8 és 4 levelenként), 247 számozott levél. — *Elül:* czimlap, ajánlás 4, *végül:* különféle alkalmi imádságok 69 sztlan levél.

Colophon: Siczben nyomtatta Manlyus Ianos. M.D.XCIII.

Ajánlva van az Tek. Nemz. és Nagys. Salmis és Neuburgi Groff Magdolna aszszonynak, a Tek Nemz. és Nagys. Poppel László, Lobkovicza szabados ura stb. házas társának. — Az ajánlásban igéri Szalaszegi, hogy «az Nagysagottul Pragabol kôldôt, harom rezbe valo Postillat, az Nagysagtok szerelmes fianak Poppel Adam vramnak ô Nagysaganak aianlom, asztis magyar nielure fordeitván.» — Ezen ajánlás «Kôlt Muraiszombatban, Szent Giôrgi napian, Ezôr ôt szaz es kilenczuen shzaromban. *(igy)* Thi Nagysagtoknak alazatos Lôlki szolgaia. Szalaszegi Giôrgi Praedicator.»

M. n. Muz. (Széchenyi-ktárból). — Elül 5, közben néhány s végül 12 levél hijával megvan a gy.-fejérvári *Batthiányi-ktárban.*

---

273 **Sicz. 1593.**

Vizaknai Gergely. Az Keresztyeni Tvdomannak eg nehany fô Articulusirol valo kônyueczke az eggûgû keresztieneknek eppûletekre. Irattatot. VIZAKNAI GERGEL altal 1593. Johan. 17. Ez pedigh az órók elet hoǵ meg ismerienek teged egyedul valo Istent, es kit el bochattal az Iesus Christust. 12r. (8 és 4 levelenként). A—S4 = 108 sztlan lev. *(a legutolsó levél üres).*

Colophon: Siczben Nyomtatta Manlius Ianos. M.D.XCIII.

Ajánlja Manlius Iváncsi Lukácsnak.

Kétségtelenül egy régibb, gyanithatólag kolozsvári, most ismeretlen kiadás utánnyomata.

Teljes péld. a *s.-pataki ref. coll. ktárában.* — *M. n. Muzeum* (Széchenyi-ktárból, cziml. hij.).

---

274 **Sicz. 1593.**

(Beteg lelkeknek valo füves kertecske. Irta németül **Bock Mihály.**) 12r. A—E2 = 4⅙ iv = 50 sztlan levél *(ha teljes).*

Ezen kiadást azért nem merem határozottan Balassa Bálint fordításának tartani; mert irálya a krakkai 1572-diki és bártfai 1580-diki kiadás irályától eltérő, s igy ezen siczi kiadás semmi esetre sem puszta utánnyomata Balassa emlitett fordításának.

A nyomtatás kétségtelenül Manlius Jánosé, s minthogy e könyvet egybekötve találtam a Manlius által Siczben 1593-ban nyomtatott s a 269. és 271. számok alatt leirt két munkával, azért bátorkodom azt Siczre 1593-ra helyezni.

Egyetlen csonka példánya a *s.-pataki ref. coll. ktárában* (hij. A1, 2 és A11, 12 = összesen 4 lev.)

---

275 **Vizsoly. 1593.**

Index Biblicvs, az az: az egez Szent Iras Kőnyveinec Kentsere vezerlő, mutato, es indito Laistroma: Melly által kitsiny munkáual az egész Bibliaban bę foglaltatott szent irásokat Caputon és Versenként az kiuáltképpen valo tudtodra szükséges Tzickelekuel egybe, nagy hamarságual meg találhadd, az Abece betűinec rendi szerint. Az Ielesb Tzickeleket é leuél forditua renduel meg találod fel iegyeztetuén. Visolban, Németből Magyarrá fordittatott és nyomtattatott: MANTSKOUIT BÁLINT által, 1593. 8r. 164 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 9 sztlan lev.

Ajánlja a fordító Mantskovics Bálint nyomdász, Vizsolyból jan. 3. 1593. Rákóczi Zsigmondnak, Torna vármegye főispánjának.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M. n. Muz.* (Széch.-ktárból, utolsó lev. hij.)

---

276 **H. n. 1593.**

Pathai István. Az Sacramentomokrol in genere. Es kivaldkeppen az Vr vachoraiarol valo kóniuechke melben kerdezkedeseknek es felelcteknek formaiaban, az keresztyeni tőkelletes es igaz vallas, az Vr Christusnak teste etelenek es vere italanak igaz ertelmeről, be foglaltatik: es minden rendbeli teuelgesek ellen, szent irasnak igaz magyarazattal valo helleiuel megh erőssittetik. PATHAI ISTVAN, Papai Prædicator altal. Anno cIↃ. IↃ. XCIII. 8r. 153 levél. — *Elül:* cziml. ajánló levél 16, *végül:* Admonitio ad lectorem, sajtóhibák 3 sztlan lev.

Azon egy nyomás, a czimlapot kivéve, az 1592-diki példánynyal, Manlius nyomdájából. — Ujabb kiadása: Gyula-Fejérvár 1643.

M. n. Muz. (Széch.-kt.) — *Erd. Muz.* (2 péld.) — *Kolozsvári ref. coll.*

277 **H. n. 1594.**

Calepinus (Ambrosius). Dictionarivm decem lingvarvm, Nuper hac postrema editione . . . . locupletatum. Vbi latinis Dictionibus Hebreae, Graecae, Gallicae, Italicae, Germanicæ, et Hispanicæ, itemque *nunc primo* et Polonicae, *Ungaricae*, atque Anglicae adiectae sunt. S. l. 1594. 2r. I. 819. — II. 813. lap.

Régibb kiadása, melyben a magyar nyelv legelőször van fölvéve, Basel. 1590. *M. n. Muz.* (Széch.-ktárban).

---

278 **Német-Ujvár. 1595.**

Beythe András. Fives Kônûv. Fiveknek es faknac nevökröl, termezetôkrôl, es hasznokrul irattatot es szôrôztetôt Maǵar nyeluôn az fô Doctoroknak es termeszet tudo orvosoknak Dioscoridesnek es Matthiolusnak bôlts irasokbul. BEYTHE ANDRAS altal. Ecclesiastic: 38: Istentôl vagyon minden orvossagh, *stb.* — Tiztôllyed az Orvost az szikseghert. 1595. 4r. A—Nn = 36 iv = 135 (valóban 136) szzott levél, és *elül:* cziml. ajánlás és Index, 8 sztlan levél (= A. B. iv).

Colophon: Nyomtatattot Nymet Vivaratt, Manlius Janos altal. M.D.XCV.

Sadler József, A növénytan tört. honunkban cz. értekezésében *A m. kir. természettud. társ. Évkönyvei I. köt. Pest* 1845. 91. *l.* Beythe e munkáját ismertetvén, idézi Dr. Földynek egy jegyzetét, melyet Weszprémi Biogr. Medicorum cz. munkájába jegyezve talált, s mely szerint ezen munkának második kiadása is létezett volna. Földi idézett jegyzete igy hangzik: «Zrini Györgynek a nyomtató Műhelyében jött ki a Bejthe Herbarium másodszor, Nedeliczen Muraközben Drávánál, ugyan ezen Zrini Györgynek ajánlva.» — Mire alapitja dr. Földy e tudósitását, nem tudom: de azon, hogy Nedeliczen, a Muraközben, a Zrinyiek jószágán 1595 után is létezett volna nyomda, s igy Beythe füveskönyve 2-dik kiadásban ott jelent volna meg, erősen kételkedem. Nedeliczen 1574-ben mint nyomdász működött ugyan Hoffhalter Rudolf, ki elébb 1573-ban és 1574-ben Alsó-Lindván, a Bánfiak jószágában, Kulcsár György néhány munkáját nyomtatta: de hogy a nedeliczi nyomda Hoffhalter eltávozása után is, kit már 1579-ben Debreczenben találunk, működött volna, annak nyomát nem találtam.

Teljes péld. *a pesti egyetem ktárában.* — *M. n. Muz.* (2 csonka péld. Horváth Istvántól C—Nn iv, és Jankovicstól F—Hh iv). — *M. Akad.* (13—115 lev.). — M. v. *Teleki-ktárban* (cziml., ajánlás és az Index egy része hijával).

---

279 **Velencze. 1595.**

Verantius Faustus. Dictionarivm Qvinqve Nobilissimarvm Evropæ Lingvarvm, Latinæ, Italicæ, Germanicæ, Dalmatiæ,

(igy) et Vngaricae. Cvm Privilegiis. Venetiis, Apud Nicolaum Morettum. 1595. 4r. 128. lap. — *Elül:* Cziml. ajánlás stb. 4 sztlan levél.

Ujabb kiadása, Loderecker Péter által a lengyel és cseh nyelvvel megtoldva, *Prága.* 1605.

M. n. Muz. (Széch. kt.). — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Telekikt.* — *Pannonhalmi apátság ktárában.*

---

280 **Debreczen. 1596.**

Batizi András. Jonas Prophetanak Historiaia Ninive, varosarol es Jonas prophetanak az Tergerben be Veteserôl, az czet halnak el nyeleserôl es ki okadasarol, es Istentül meg feddeserôl. Debrecemben, Nyomtatta Lipsai Pal. 1596. 4r. A iv = 4 sztlan lev.

Végső verse: Ezt Bathizi Andras szerzette enekben,
Az keresztyenekert ũ nagy szerelmeben,
Ezer ôtt szaz negyven es egy esztendôben
Kiből dicsirtessek az Mennyei Isten.

FINIS.

Egyetlen péld. *a debreczeni ref. coll. ktárában* (Szárászi Ferencz Catechismusa. Debreczen 1604. után kötve).

---

281 **Debreczen. 1596.**

Heyden Sebald. Formulæ Pverilivm Colloqviorvm Latino Ungaricorum, pro primis tyronibus, per SEBALDUM HEYDEN conscriptæ. Sebaldus Heyden ad nasutum Lectorem. Consultum pueris volumus, Nasute valeto: Quaeritur his fructus, gloria nulla mihi. Debrecini, Excudebat Paulus Lipsensis. 1596. 8r. A—C6 = 22 sztlan levél *(ha teljes).*

Régibb kiadásai: Krakkó 1531, 1532. és Debreczen 1591.

Egyetlen péld. *a s.-pataki ref. coll. ktárában.* (Szikszai Fabricius Basilius Nomenclatura. Debreczen 1597. után kötve.) — Ezen példányban hiányzik A8 és B8, összesen 2 levél.

---

282 **Debreczen. 1596.**

Vajda-Kamarási Lőrincz. Szep Tanvlsag az Iövendô Rettenetes Itilet napiarol: Elsô Resze az Hŵtôtlen es kegyetlen Embereknek fel tamadasokrol es nagy veszedelmekrôl: Masodik resze az Hûveknek es igazaknak dicsôséges fel tama-

dasokrol, es örökke valo nagy bodogsagokrol. Az Aeneas Kiraly siralmas eneke notajara. Az Szent Irásból ki szedetetet VAJDA KAMARASI LŐRINTZ Praedikator altal, Minden olvaso es halgato egyűgyű Keresztyen embereknek tanulságokra. Debrecenben, 1596. 4r. A iv = 4 sztlan levél.

Első kiadása: (Kolozsvár) 1591.
M. n. Muz. (Széch. ktárban). — *Debreczeni ref. coll.*

---

283 **Kolozsvár. 1596.**

Historia Melyben az Felséges Bathori Sigmondnac Erdélyi Feiedelemnec 1595 Esztendőben valo viselt hadai irattattanac megh. Az Kenyérmezői diadalomról valo Eneknec notayára, Báthori Istuán és Kinisi Pál mikoron Ali-béket 60000 magáual meg vertéc. Ad notam. Iò Magyar Orszagnac múlt állapattyáról. Nyomtattatot Colosuárat Helthaj Gáspár Műhellyében 1596 Esztendőben. 4r.

Ezen kiadásban nincs ajánlás, mint az 1635-dikiben, a szerző sem a czimlap n sem a versfejekben nincs megnevezve (hihető hogy az elveszett végső versben nevezte meg magát), a munka nincs részekre osztva, mint az 1635-diki ujra átdolgozott kiadás, mely négy részből áll. — Szőllősi István 1635-diki kiadása csak a tartalomra nézve egyezik kiadásunkkal, de még az események leirásában is különbözik, s annyira önálló uj átdolgozás, hogy példányunkkal egyetlen versszaka és sora sem egyezik. Azért nem kételkedem határozottan kimondani, hogy tévedésnek tartom ezen 1596-ban nyomtatott historiás éneket Szőllősi Istvánnak tulajdonitni. Még nagyobb tévedésnek tartom SÁNDOR ISTVÁN *M. könyveshàz* 13. *l.* és NÉMETH, *Memor. Typogr.* III. *l.* után, kik Szőllősi István kérdéses munkáját Német-Ujvárt 1595-ben nyomtatottnak hibásan állitják, azt hinni, hogy a német-ujvári 1595-diki kiadás egy azon évi kolozsvári első kiadás utánnyomata volna, és igy Szőllősi munkája 1595-ben két kiadást ért volna, mint TOLDY *M. költ. tört.* I. *kiad.* 179. *l.* vélte. Miután ugyanis Báthori Zsigmond hadjárata Szinán basa ellen az 1595-dik év második felében, nevezetesen giurgevói győzedelme oct. 30-dikán történt, miután Jakobinus János e hadjáratról irt latin munkáját csak visszajövetele után, s igy legfeljebb az év végén irhatta meg, miután arra, hogy e latin munkából a magyar verses historia elkészüljön s ki is legyen nyomtatva, időt kell számitnunk, nem tartom hihetőnek, hogy ennek a historiás éneknek kolozsvári első kiadása már 1595-ben megjelent volna. Azt pedig, hogy, mint Toldy vélte, az állitólagos 1595-diki első kolozsvári kiadásnak, még azon évben, túl a Dunán Német-Ujvárt utánnyomata készülhetett volna, az idő rövidsége s az akkori közlekedési nehézségek mellett teljes lehetetlenségnek itélem. Meg vagyok azért győződve, hogy ezen munkának állitólagos 1595-diki két kiadása nem létezett, és igy Sándor István és Németh János tudósitása a német-ujvári 1595-diki kiadásról csak tévedésen alapult; a mi igen könnyen megtörténhetett, ha a nem pontos czimező a czimben magában előjövő s a megénekelt esemény idejére vonatkozó 1595. évszámot a nyomtatás idejének vette. — Igy vélekedett később, vele közlött tudósitásom nyomán, TOLDY is, *M. költ. tört.* 2. *kiad.* 161. *l.*, ki azonban azt gyanitja, hogy a német-ujvári állitólagos 1595-diki kiadás

1598-diki lesz. Minthogy azonban a kérdéses német-ujvári kiadást egyikünk sem látta, s róla semmi megbizható tudósitást nem ismerünk, megjelenési évéről, — ha az utánnyomat léteztét elfogadjuk is, — határozottan szólanunk nem lehet.

Egyetlen végül csonka péld. az *erd. Muz. ktárában* (megvan A—B3 = 7 levél; a többi hiányzik; az 1635-diki ujra átdolgozott kiadás szerint az egésznek mintegy két harmada lehet meg, s igy 4 vagy 5 levél hiányozhatik).

---

284 **Nagy-Szombat. 1596.**

Agendarivs. Liber continens ritvs et caeremonias, qvibvs in administrandis Sacramentis, benedictionibus, et alijs quibusdam Ecclesiasticis functionibus, parochi, et alij curati, in Diœcesi et prouincia Strigoniensi vtuntur. Qvibvs additae svnt, *lingva vernacula*, piae et catholicae aliquot exhortationes, ad eos, qui vtuntur Sacramentis, et qui eorum administrationi intersunt. Complacentia et expensis, Reuerendissimi D. D. Ioannis Kuttassi, Episcopi Iauriensis, ac per Hungariam Cancellarij: Elimatione uero et relectione Lucæ Peechi Fiscalis Eccles: Strigoniensis, secundario impressus. Tirnaviae Anno Domini M.D.XCVI. 4r. 227 lap. *Elül:* cziml. lajstrom és előszó latinúl 4 sztlan levél.

Az előszót, mely az első kiadás után van ujra nyomva, az esztergomi egyházmegyei papokhoz irta Telegdi Miklós pécsi püspök, Tirnaviae 3. die Augusti. Anno Domini 1583. — E könyv szövegének több mint fele magyar.

M. nemz. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* (végül 4 lev. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (csonkán). — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *Szent-antali franc. zárda.* — *Szombathelyi dominic. zárda* (elül csonkán).

---

285 **Német-Ujvár. 1596.**

Heltai Gáspár. Szaz Fabvla, Mellyeket Aesopvsból és egyebvnnen egybe gyvtet, és ôszve szôrzet, à Fabulaknak ertelmeuel egyetembe. Heltai Gaspar. Nyomtattatot Nimet Vivarat Manlius Ianos altal. 1596. 8r. A—S = 18 iv = 144 sztlan levél.

A kolozsvári 1566-diki eredeti kiadás utánnyomata.

Sándor István, *M. könyvesház* 12. *l.* bizonyosan csak tévedésből teszi e kiadást Német-Ujvár. 1593-ra, mikor Manlius János nem Német-Ujvárt, hanem Siczen nyomtatott.

M. nemz. Muz. (Széchenyi-ktárban).

---

286 **Szeben. 1596.**

Baranyai Decsi János. Az Caivs Crispvs Salvstiusnak ket Historiaia. Elseo. Lvcivs Catilinanac, az Romai birodalom ellen

valo orszag arulasarul. Masodic. Az Nvmidiai Ivgvrta kiralynac, az Romaiak ellen viselt hadarul: Had viselőknec, es minden renbeli embereknec hasznokra, deakból magyarra fordittatot. Baronyai Detsi Ianos altal. Cum Gratia et Privilegio Illustrissimi Principis Transyluaniæ etc. Ad decennium. Nyomtattatot Szebenben, Fabricius Ianos által. 1.5.96. 8r. Catilina 51, Iugurtha 97 levél. — *Elül:* Cziml., ajánlás (latinúl Báthori Zsigmond fejedelemhez), az olvasókhoz magyarul. Datum die Diui Michaelis Archangeli. 1595. 6 sztlan levél.

Legelsőben ismertette Kazinczy Ferencz, ki e könyv végül csonka példányát 1814-ben Primóczi Szentmiklósi Alajos erdő-tarcsai könyvtárából kapta, *Erd. Muzeum. III. köt.* 176. 177. *l.* — Hasonl. *Muzarion IV. köt.* 185. *l.*

M. n. Muz. (Horváth Istvántól, ép). — *U. ott* (Kazinczy csonka példánya, mely Jugurtha 80-diki levelével szakad meg s mely 1828-ban Kazinczy ajándékából Jankovicsé lett). — *M. Akad.* (ép, egykor Jankovicsé volt). — Csonkán *Toldy Ferencz ktárában* (Kulcsár Istvántól, elül 6, végül 1 lev. hij.). — *Sz.-kereszturi unitár. gymn.* (az előzmények, Catilina 51-dik és Jugurtha 97-dik lev. hijával).

---

287 **Szeben. 1596.**

Erasmi Roterodami De civilitate morum puerilium. — Az erkölcsnek tisztességes emberséges voltáról. Szeben. 1596.

Ezt a kiadást, mint Pesten Jankovics könyvtárában lévőt, emliti gr. Kemény József, Sándor István M. könyvesház 13. lapjához irt jegyzetében. — Én szebeni legrégibb kiadását 1598-ból láttam.

---

288 **Bártfa. 1597.**

Kulcsár György. Postilla, az az: Evangeliomoknak, mellyeket eztendő altal á Kereztiének gyűlekőzetibe szoktak oluasni es hirdetni, Prędikátio szerint való magyarázattia, az Réghi es Mostani szent irasbeli Doctoroknak irásokból: irattatot Az Kvlczar Győrgy, Also Lynduai Prędikátor által. Bartphan Nyomtattatot, Dauid Guttgesel által, Christus Wrunk szűletése után 1597. eztendőben. 4r. A—SS4 = 40½ quaternio = 81 iv = 324 sztlan levél. — *Elül:* czimlap, ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlva van Alsó-Lyndvai Bánfi Miklós Zala vármegyei főispánnak, Maximilián császár pohárnokjának. «Also Lynduán irta Pűnkősd hauának 12. napián. 1574. eztendőben. Nagyság: Prędikátora. Also Lynduai Kulczár Győrgy.

Első kiadása: Alsó-Lindva. 1574. — 2. Bártfa. 1579.

A bártfai 1579-diki kiadásról, *Erd. Muz. Évkönyvei* V. *köt.* 60. *l.*, tévedve állitottam azt 1870-ben, mikor még az 1579-diki kiadást nem láttam, hogy régibb könyvészeink Bod, Sándor István és Németh János bizonyosan csak tévedésből teszik azt 1579-re 1597. helyett.

Erd. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Pozsonyi evang. lyc.* — *M. n. Muz.* (utolsó lev. hij.) — *Kolozsvári ref. coll.* (Csonkán.)

---

289 **Debreczen. 1597.**

Libellvs elegantissimus, qui inscribitur Cato, de præceptis vitæ communis. Az az, Igen szep kőnyvetske, mely neveztetik Catonak: ki tanit ez kőzőnseges eletben kinek-kinek eletit es erkőlcset, hogy-hogy kellyen eszessen szabni es hordozni. Debrecinæ Excudebat Paulus Lipsensis, M.DIIIC. 8r.

Első kiadása: Debreczen 1591.

Egyetlen eddig ismeretlen példánya, melyből csak az első 7 levél (A1—7) maradt fön, megvan *a s.-pataki ref. coll. ktárában* (Szikszai Fabricius Basilius 1597-diki Nomenclaturája után kötve).

---

290 **Debreczen. 1597.**

Bogáti Fazekas Miklós. Az nagi Szkender beknek kit Castriot Giorgi Herczegnek hittak, Epirusnak Nagi Albanianak es Macedonianak Vranak czudalatos ieles vitezi dolgairol, ket Tőrők Czazarral, ki Gőrőg orzag veszte vtan, czak egiedől allotta megh az Tőrőkők ellene Europaban, Huniadi Janos ideieben. Negi resze vagyon az Sandor eneknek notaiara: Jollehet nagi sokat szoltunk &c. Ötődik reszenek az Notaia: Ennyhani czudak &c. Hatodik reszenek az Notaia: Sok czudak kőzzűl &c. Debrecemben. Anno. XXXXVII. (1597) 4r. A—H2 = 7½ iv = 30 sztlan lev.

Scanderbeg historiájának vége után következik a H1 utó- és H2 előlapján Horatius II. könyvének 14-dik éneke rímes versekben forditva Szikszón TASNÁDI PÉTER által, mely ének, hasonlóan függelékül nyomtatva, megjelent Ilosvai Péternek hely és év nélkül (Debreczen. XVI. száz.) nyomtatott Sz. Pál ap stol életéről és haláláról való szép historiája mellett is.

A czimlapon olvasható XXXXVII. évszámot 1547-nek nem vehetvén, mert e munka 1579-ben volt irva, s Debreczenben 1547-ben még nyomda nem létezett, annyival biztosabban merem (az M.D.L. évszámokat oda gondolva) 1597-re magyarázni, mert a nyomdai kiállitás kétségtelenül a XVI. századra mutat.

Régibb kiadása: Kolozsvár. 1592.

Egyetlen példánya *a bécsi Theresianum ktárában.*

291 **Debreczen. 1597.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatura seu Dictionarium Latino-Ungaricum Clarissimi Viri Domini Basilii Fabricii Zikzovii. Editio prioribus limatior et auctior, cum indice duplici opera Emerici A. Uyfalvii. Debrecini. Typis Pauli Rhedae Lipsensis. M.DIIIC. 8r. 259 lap. — *Elül:* cziml. praef. (latinúl) 4, *végül:* Index 2 sztlan lev.

Az előbeszédben irja Avas-Ujfalvi Imre, hogy Szikszai Fabricius ezelőtt mintegy 23 évvel (1574-ben) irta és tanitotta ezt a Nomenclaturát (S.-Patakon), de csak 16 esztendő mulva (tehát 1590-ben, a mikorról való csakugyan az első debreczeni kiadás) adták azt ki itt (t. i. Debreczenben) Pesti Gáspár tanácsára. A magyar iskolákban az előtt semmi efféle könyv nem volt, csak a Bécsben 1568-ban kiadott Nomenclatura, melyhez a magyar részt Pesti Gábor adta. Miután ezek kiadásai nagyon elfogytak, adja ő most ez uj javitott kiadást.

1. kiad. Debreczen 1590. — 2. U. o. 1592. — 3. U. o. 1593. — 5. Sárvár 1602. — 6. Debreczen. 1619. — 7. Bártfa. 1630.

Teljes péld. *kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (elül 15 lev. hij.)

---

292 **Kolozsvár. 1597.**

Illyefalvi István. Iephta sive Tragoedia Iephtę, ex Georgio Buchanano Vngaricis versibus reddita in gratiam spectabilis ac Magnifici D. D. Francisci Kendi de Rhadnot, filiolæque eiusdem festiuissimæ Sophiæ Kendi. Ad notam Lvcretiae. Stephano Illyefaluino interprete. *(Fametszet.)* Nyomtattatot Colosuárat, 1597. Esztendőben. 4r. A—E = 5 iv = 20 sztlan lev.

Első kiadása: Kolozsvár. 1590. — Ujabb kiadása: H. és év. n. (Lőcse. XVII. század.)

M. Akad. — Erd. Muz.

---

293 **Kolozsvár. 1597.**

Paris, Es Gőrög Ilona Historiaia, ki miat vegre az egész Troyai birodalom el vesze, Priamus Király meg őletetéc, és az erős Hector le vágatéc. Mindeneknec példayúl, mi kőuetkezéc az Paraznaságból, ki adatot.

OVIDIVS.

Crescit amor prensis, ubi par fortuna duorum est,
In causam damni perstat uterque sui.
Fabula narratur toto notissima cœlo,
Mulciberis capti Marsque Venusque dolis.

(Fametszet: Egy koszorús, cziſrán öltözött leány.) 1597. 4r. A—E = 5 iv = 20 sztlan levél. (Az utolsó levelen csak egy férfit ábrázoló fametszet áll.)

A nyomdai kiállitásból itélve kétségtelen, hogy e kiadás Kolozsvártt ifj. Heltai Gáspár nyomdájában készült.

1. kiad. Kolozsvár. 1576. latin czimmel jelent meg.

M. nemz. Muz. (Jankovicstól). — Csonka péld. (melyből B2, B3 és E4 hij.) az *erd. Muzeumban.*

---

294 **Nagy-Szombat. 1597.**

Pécsi Lukács. Hasznos Orvossag. Minden lelki betegsegek ellen, ez mostani tantorodasoc, Es Tevelygesekben, az igazsag szerctőknec hasznokra, es őrőkce valo neuedekensegekre, igen rővideden keszettetet. PEECHI LUKACH Magyarvl Ira. Basil: Mag: ad Eccles: Anti: Mellyeket az szent attyaktul tanultunc, azokat az kerdezőknec niluán hirdettyuc. Nyomtattatot Nagy Szombatba, M.D.XCVII. 8r. 112 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás és lajstrom 8 sztlan levél.

Ajánlva van T. és N. Erdődi Tamás hitvesének, Nagys. Vgnoth (Ungnad) Anna Máriának. «Kőlt Nagy-szombatba, kis aszony hauanac első napian».

Egyetlen, általam fölfedezett példánya a *szombathelyi francisc. zárdában.*

---

295 **Nagy-Szombat. 1597.**

Pécsi Lukács. Calendariom és ez mostani MDXCVII. esztendőben tőrtenendő néminemű dolgokrol. Az Craccai Bernard Doctor irásából Magyarra fordéta PEECHI LVKACH. Nyomt. Nagy-Szombatba.

Thurzó György nádor latin és magyar nyelven irt naplójegyzeteivel.

M. n. Muz. (Farkas Lajos ktárából). — Emlitve *Pesti Hirnök* 1865. 29. *sz.*

---

296 **Szeben. 1597.**

Evangeliumok és Epistolák, mellyeket esztendőnként minden vasárnapon szoktak olvasni. Szeben. 1597. 8r.

Emliti BOD, *M. Athenás.* 194. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 13. *l.* — Gr. Bethlen Kata könyveinek catalogusa szerint Szebenben 1595. 8r. jelent meg. — Sem 1595. sem 1597-diki példányt nem láttam.

297 **H. n. 1597.**

Siderius János. Kisded gyermekeknek való Catechismus, azaz a keresztyéni hitnek fő agazatiról rövid kérdések és feleletek által való tanitás. H. n. 1597. 12r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 13. *l.* — Czimét bővebben adja TOLDY, *M. irod. tört. III. köt.* 103. *l.*

---

298 **Bártfa. 1598.**

Baranyai Decsi Csimor János. Adagiorum Graeco-Latino-Vngaricorvm Chiliades quinque: ex Des. Erasmo, Hadriano Iunio, Ioanne Alexandro, Cognato Gilberto, et aliis optimis quibusque Paroemiographis excerptae, ac Vngaricis prouerbiis, quoad eius fieri potuit, translatæ, studio et opera succisiua JOANNIS DECII BARONII. Nemo se eruditum putet, cui opus Adagiorum non arrideat. Bartphae Excudebat Iacobus Klősz. Anno 1598. 12r. 424. lap. — *Végül:* «In Zoilum» latin vers (Balog Jánostól) 1 sztlan levél.

Ajánlva van Ngos Varkucz Györgynek.

Az előszóban, melynek végén sem kelet sem névaláirás nincs, azt irja a kiadó (Decsi Csimor János), hogy ő előtte boldog emlékezetű *Siklósi György s más már elhalt komoly férfiak is foglalkoztak a példabeszédek gyüjtésével,* kiknek munkái ha megvolnának, ez az ő gyüjteménye vagy szükségtelenné vált, vagy jelesebb lett volna.

A 9 levél előzmény, t. i. a cziml., a latin ajánlás és előszó, és a szöveg 63 első levele, tehát összesen 72 levél (azaz A—F iv) teljességgel nincs lapszámozva; a G iv némely lapjaira már föl vannak téve a lapszámok, a H ivtől kezdve pedig végig a lapszámok 151—424. pontosan vannak jegyezve. A 424-dik lap alján: *Finis Adagiorum,* s következik az «In Zoilum» vers.

Emliti e könyvet BOD, *Athenás* 69. *l.*, ki szerint Decsi e munkáját «Argentinában laktában» adta ki. — Ismerteti Lugossy József, ki tévedve állitotta e könyvet Bártfán 1583-ban nyomtatottnak, *Uj M. Muz.* 1851. *I.* 304. *l.* — Szathmári Pap Mihály, Bod Athenás 69. lapjához mellékelt jegyzetében a könyvtárában meg volt példány czimét pontosan leirván, azt Bartphae. 1588. 12-o mondja megjelentnek. Azonban ő is tévedt, a mennyiben az ő példányában, — mely ma a Jankovics könyvei közt a m. n. Muzeumban van, — az évszám tintával van 1588-ra hamisitva, mit ő bizonyosan nem vett észre. — Hasonl. Toldy bővebb tudósitását

e munkáról *Monumenta Hung. Hist. Irók.* XVII. *köt.* XIII—XV. *l.* — Legujabban ismertette a m. n. Muzeum példánya után, melyet akkor még egyetlen teljes példánynak tartott, Eötvös Lajos, *Vasárnapi Ujság* 1869. 39. *sz.*

M. n. Muz. (Jankovicstól 2 ép péld., egyik Szathmári Pap Mihályé volt). — *S.-pataki ref. coll.* (csak cziml. hiányzik; a könyvtár catalogusában hibásan van téve Argentorati. 1593-ra). — *Kolozsvári ref. coll.* (A1, 2 és 12 = 3 lev. s végén a vers In Zoilum hij.). — *Székely-keresztúri unitár. gymn.* Jakab Elektől (2 első lev. s a végső vers hijával). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (csonkán).

---

299 **Bártfa. 1598.**

Sós Kristóf (Sóvári). Postilla, az az: Epistolaknak, mellyek eztendő altal minden vasarnap és főfő Innepeken, az Keresztiének gyülekőzetiben szoktanak oluastatni, Prædikátiók szerint rőuid magyarazatia: Irattatot Sovari Soos Christoff altal. Bartfan. 4r. 504 lap. — *Elül:* Cziml., előlj. beszéd, versek 10, *végül:* mut. tábla 8 sztlan levél.

Colophon: Bartphan Nyomtatta Jakab Klőz 1598. Eztendőben.

Az előbeszéd kelte: «Irtam Sóvárat Karáczon hauának 24. napián, az Wrnac 1597. Eztendőiében.» Kétségtelenül ezen kelet után teszi Sándor István *M. könyvesház* 13. *l.* ezen munka megjelenését hibásan 1597-re.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (elül s végül csonkán). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (igen szép péld.). — *Pozsonyi ev. lyc.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Kolozsvári ref. coll.* (csonkán). — *Szepesi káptalan.*

---

300 **Basel. 1598.**

Calepinus (Ambrosius). Dictionarium Vndecim linguarum . . . . . Basileae. 1598. 2r. 1582 lap. — Onomasticon 302. l.

Első kiadás, melybe a magyar nyelv is föl van véve, Basel. 1590. — 2. H. n. 1594. — 4. Basel. 1605.

Pozsonyi ev. lyc.

---

301 **Debreczen. 1598.**

Gyarmathi Miklós. Keresztyeni Felelet Monozloi Andras Vesperini Püspők, es Posoni Præpost kőnyve ellen, az mellyet irt, De Invocatione, et Veneratione Sanctorum, az az, az mint ő fordittya, Az Szentek hozzank valo segitsegekrűl, valoba kedig, az mint egesz irasabul megh tetzik, az Szenteknek segitsegekrűl, segitsegűl hivasokrol, erdemes kőzbenjarasokrul, esedezesekrűl, es szoszolasokrul, ket reszben osztattatot, es irattatot Gyarmathi Miklos Helmeczi lelki paztor altal, az

igassaghnak oltalmazasara, es az hamis tudomannak rontasara. Jerem: 17. Atkozot ferfi az ki emberben bizik. Deut: 6. Az te Uradat Istenedet imadgyad, es egyedül csak ö neki szolgaly, &c. Johan: 14. Senki nem megyen az Atyahoz, hanem csak en altalam. Debreczenben nyomtattatot, Lipsiai Pal altal. 1598 eztendőben. 4r. 308 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek 8, *végül:* mut. tábla és errata 9 sztlan lev.

Ajánlva van Báthori Istvánnak, II. Rudolf cs. és király udvara birájának, Szathmár, Szabolcs és Somogy vármegyék örökös ispánjának.

E könyv hibásan van téve 1589-re. *Ungr. Magazin.* IV. 448. *l.*

M. n. Muz. (Jankovicstól 1 ép, 1 csonka péld.). — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Szathmári püsp. kt.* (Török Jánostól). — *Debreczeni ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* (1849 előtt a n.-enyedi ref. coll. ktáráé volt). — *S.-pataki ref. coll.* (37 utolsó lev. hij.) — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (elül csonkán).

---

302 **Debreczen. 1598.**

Ujfalvi Imre. Halotti Énekek . . . . Debreczen. 1598.

Ez volt az első kiadás, melyet említ SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 13. l. — Én csak ujabb 1602. 1606-diki stb. kiadásait láttam, melyeknek előbeszéde, az első kiadásból utánnyomva, Debreczenben 1598-ban kelt.

---

303 **Keresztúr. 1598.**

Agenda, az az szentegyházi Tselekedeteknek avagy szentségeknek és egyéb egyházi szolgálatok kiszolgáltatásának módja. Keresztur. 1598.

Második kiadása: Keresztúr. 1612.

Említi SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 13. *l.*

---

304 **Keresztúr (Német-Keresztúr, Sopron vm.) 1598.**

Svmmaia Azoknak az Articvlosoknak kikrevl vetekeodesek tamadtanak az Augustana Confessioban valo tanettok kőzőtt, es akkik. Ez keovetkeozendeo irasban, (mely az Eggyessegnek kőniuebűl Magyar nieluen irattatott) Isten igeienek tanettasa zerent es az hűtnek egienlő folyasa zerent Isteni felelemmel meg magyaraztattanak. Ecclesiastici 4. Mind halalig viaskodgyal az igassagert, es az Isten meg győzi erted

az the ellensegidet. Anno M.D.XCVIII. 8r. A—L4 = 10½ iv = 84 sztlan levél.

Colophon: Nyomtattatot Kerezturat Manlius Ianos altal.

Az A és B iven áll az előbeszéd «Minden tisztességes és istenfélő rendeknek, kik egész Magyarországban s kiváltképpen Sopron, Vasvar és Zala vármegyékben vadnak.» Ebben igen sok adat van Bejthe István superintendensségére. — Az utolsó 6 lapon: «Sequuntur nomina eorum, qui libro Concordiae, in eodemque contentae huic Epitomae praemisso solenni iuramento Anno 1596. subscripserunt.» (Joannes Reczes, Georgius Tokoitsh, Stephanus Klazekouith, Leonhardus Widos seniorok, Georgius Muraközi stb. még 73 más név).

Egyetlen péld. *a kassai püsp. ktárában* (a könyv fedelére nyomtatva: Egregio et vera nobilitate insigni Domino Michaeli Gallen Spectabilis ac Magnifici Comitis Francisci de Nadasd familiari etc. Domini suo obseruandissimo. 1598.)

---

305 **Nagy-Szombat. 1598.**

Pécsi Lukács. A testi hét irgalmasságok . . . . . Nagy-Szombat 1598. 8r.

Előbeszéde Pécsi Lukácstól «Költ Nagy Szombatba szent Mihaly hauanac első napian 1598.»; miből biztosan következtethetjük, hogy e könyv Nagy-Szombatban 1598. jelent meg. — Ajánlja Pécsi Lukács Joó Balázs pilisi apáturnak és nyitrai esperesnek.

Egyetlen elején s végén csonka péld. a *M. n. Muzeumban* (Horváth Istvántól). Ez a példány még 1803-ban Révay Miklósé volt. Lásd: RÉVAY, *Antiq. Literat. Hung. I.* 32. *l.* — Ezen csonka példányt emliti SÁNDOR ISTV. *M. könyvesház* 15. *l.* h. és év n. (XVI. száz.). — Hiányzik cziml., az A1 levél, s végül a 96. levél után szakad meg; az ajánlás első és utolsó levele szép kézirattal van kiegészitve.

---

306 **Szeben. 1598.**

Erasmus. Civilitas Morvm ERASMI, in succinctas quaestiones digesta, ac locupleta per REINHARDUM HADAMARIUM. Az erkölcznec tiszteseges, emberseges volta, kire tanit ERASMVS, meli rövid kerdesekre ozlattatot, es meg öregbittetet, REINHARDUS HADAMARIUS altal. Cũ priuilegio Sereniss: Principis Trãuaniae. Cibinii, Excudebat Ioannes Fabricius. 1598. 8r. A—E4 = 4½ iv = 36 sztlan lev.

Fabricius nyomdász latin ajánlása Bakos Ferencz gyermekeinek, Ferenczcznek, Bálintnak és Tamásnak, kelt A.D.M.D.XCVIII. die 28. Julÿ.

Régibb kiadása: Debreczen. 1591.
M. Akad.

307 **Debreczen. 1599.**

Gyulafi János. Hárfák Hárfája. Az az: Istenhez valo oly áhitatos Foházkodások, melyek minden keresztyén hiv lelkeket az Istennek valóságos tiszteletére, és imádására felbuzditt, és a mellyeket irtt GYULAFI JANOS Nagy Váradi méltatlan tanitó. Debreczenben, 1599. 8r. 178 lap.

Az előszóban irja a szerző, hogy külföldön nevezetesen Schweizban is járt. — A könyv végén van «Szentegyházi énekek» czim alatt 3 magyar ének, mellyeket Gyulafi irt *Gy. J. N. V. T.* aláirással.

Igy adja ezen ma egy példányban sem ismert énekgyüjtemény leirását a *n.-enyedi ref. coll. ktárában* volt példányról, mely 1849-ben pusztult el, gr. Kemény József, Lexicon Euruditorum Hung. cz. kéziratában GYULAFI szó alatt. — Gyulafi János 1597. lett n.-váradi tanárrá. WESZPRÉMI. *Biogr. Medic. Hung. II.* 56. *l.*

---

308 **Debreczen. 1599.**

Ujfalvi Imre. O es Uy Kalendarivm, Christus Urunk szűletese utan 1599. Esztendőre. UIFALUI IMRE, Debreceni Schola Mester altal irattatot, es azon délre szamlaltatot. Debrecenben. 8r. *(valósággal 16r.)*

Első ive, Lugossy József ajándékából, *az erd. Muzeum ktárában.*

---

309 **Kolozsvár. 1599.**

Ádámi János. Az igaz iambor es teokelletes Baratsagrol valo Énec, mely nagy haszna, ereye es beoczvleti légyen annac, mind Isten, és Emberec előt: minden igaz barátság szerető Embereknec tanusagokra szerzettetet. Autore Anagrammatismo *Amans Dei Animo.* Ad Notam Historiae Alexandri Magni. Colosvárat. Heltaj Gáspár Műhelyében. A.D.M.D.XCIX. 4r. A—B3 = 7 sztlan lev.

Végső verse: Ez Eneket szerzéc ió Colosuárban,
Ezer ötszáz és kilentzuen kilentzben,
Szent György haua hete huszad napyában,
Egy iámbor szerzé eszt gondolattyában.

FINIS.

Ezzel együtt nyomtatva, s egy kötetben jelent meg ugyanezen szerzőtől Minerva és Pallas vetekedése.

M. n. Muz. (Horváth Istvántól). — *M. Akad.* — Csekély töredéke (B2, B3 lev.) az *erd. Muz. ktárában.*

---

310 **Kolozsvár. 1599.**

Ádámi János. Az ket Mvsac, Minerva és Pallas egymassal vetekôdnec, ez mostani Világ állapattya, és az iò szerencze felôl, végre Minerua meg gyôzettetic, és Pallast Baráttyának fogadgya: Minden gyámoltalanoknac vigaztalásokra irattatot ugyan ezen Autor által. B4—C3 = 4 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem Ádámi János másik énekével együtt külön czimlap nélkül jelent meg.

Colophon: Finis. Anno Domini 1599. Pûnkôst estin.

M. n. Muz. — M. Akad.

---

311 **Kolozsvár. 1599.**

Csáktornyai Mátyás. Régenten az Romai Feo Aszszonyoknac cifraság tilalmaról valo perlôdésec az Tanacz elôt. Authore anagrammatismo, *Sto Athenarum castitas* (= Csáktornyai Mátyás). Ad notam: Mostan emlekezem az el múlt idôkrôl, az el múlt idôkról, io Toldi Miklosról. 1599. 4r. A—C2 = 10 sztlan lev.

A végsô levél elôlapján csak két fametszet áll, melyet a kolozsvári nyomda szokott használni.

Végsô verse: Az ki ez Eneket igy egyben rendelte,
Czaktornya hazáya Dráua Mura kôzbe,
Egy egy Historia minden Vers ezekbe,
Kic Historiákban vetôdtec néktec szedue.

VÉGE.

M. nemz. Muz. — M. Akad.

---

312 **(Kolozsvár). 1599.**

Vásárhelyi Gergely. Az Keresztyeni tudomanynac rôvid summainac részei, ki ugy mint kôzônséges Keresztyénségnec kiczin Catechismussát foglallya magában. 12r. A—Z, a—u = 21 iv és 8 levél = 260 sztlan lev. (2—2 ivjegy, 8 és 4 levelenként).

Az Epistola dedicatoria, melyet a kolozsvári jézsuita collegium intéz Nagyságos Kereszturi Kristófhoz, ki e könyvet maga költségén nyomatta ki, kelt: 22. Apr.

1599. A könyv B ivén kezdődő Calendarium perpetuum is 1599-el kezdődik s megy 1616-ig. Ebből bizonyosnak vehetjük, hogy ezen könyv 1599-ben, nyomdai kiállitása után itélve Kolozsvártt jelent meg.

Czimlap hiányában a czimet a D iven kezdődő szöveg fölött álló föliratból vettem.

Ez Canisius Péter Vásárhelyi Gergely jezsuita által magyarra forditott Catechismusának eddig ismeretlen első kiadása. Ujabb kiadásai: Bécs 1604 és 1617.

Csonka példánya, melyből hiányzik elül a cziml. és az Epist. dedicatoria eleje, közbül u 1 (= 1 lev.), és végül az erraták egy kis része (= 1 lev.), *a kolozsvári r. cath. lyc. ktárában.* — Ennél csonkább példánya, melyben megvan az Epistola dedicatoria 2 első és legutolsó levele, de hiányzik a Calendarium legnagyobb része, a szöveg eleje az E ivig, s mely a t iv 6-dik levele után szakad meg, *a m. n. Muzeumban.*

---

313 **Debreczen. 1600.**

Károlyi Péter. Symbolum Apostolicum, Az az, Az Apostoli Credonak avagy Vallasnak igaz Magyarazattya, Prędikatiok szerint, Az keresztyeneknek epületire Irattatot: KAROLI PETER, Varadi Prędicator altal. Debreczenben, Nyomtattatot Lipsiai Pal altal, M.DC. Esztendőben. 8r. 327 számozott levél. — *Elül:* cziml., a k. olvasóhoz, ajánlás 10, *végül:* mut. tábla 9 sztlan lev.

Az olvasóhoz intézett előbeszéd kelte: «Datum Debrecini 7. Januarii, 1600. Hodaszi Lukacz Debreczeni Prędicator.» — Az ajánlás Váradi Kalmár Mihályhoz, a Bihar vármegyei harminczadosok gondviselőjéhez, Hoffhalter Rudolf nyomdásztól, az első kiadásból való, Debreczen 1582. kelettel.

Első kiadása: Debreczen. 1584.

S.-pataki ref. coll. — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon. — Megvolt 1849-ig az enyedi ref. coll. ktárában is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

---

314 **Nagy-Szombat. 1600.**

Monoszlai András. De Gratia, ac libero hominis arbitrio, et de volvntate Dei. Az Isten malasztyarol, az szabad akaratrol, es az Istennec Akaratyarol valo tudomany. Iratot MONOZLOI ANDRASTVL Veszprimi Pispektűl, es Posoni Praepostul. Eccl. 15. Ember előt uagyon az élet, es halal, ualamelliket keduelli, meg adatic neki. August: lib: de gratia, et libe: arb: cap. 3. Valaki az szabad akaratot tagadgya, az nem Catholicus. 1. Cor: 3. Istennec segető társai vagyunc. Nagy Szombatba nyomtattatot Anno 1600. 4r. 644 lap. — *Elül:*

cziml., ajánlás, Pécsi Lukács latin verse 8, *végül:* lajstrom és errata 2 sztlan lev.

Ajánlva van latinul Pethe Márton választott kalocsai és bácsi érseknek.

M. n. Muz. (2 péld., Széch. és Jankovicstól). — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Zágrábi érs. ktár.* — *Szegedi kegyesr. ház.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár* (cziml. hij.).

---

315 **Sárvár. 1600.**

Magyari István. (Az iol es bodogul valo meghalasnak tudomanyarul irattatot kézbéli kőnyuetske). Sárvár. 1600. 8r. 146 számozott levél *(itt megszakad).* — *Elül:* cziml., epistola dedicatoria latinul, Az keresztyen olvasonac, és nyomt. hibák 7 sztlan lev.

A latin ajánló levélből kitetszik, hogy e munkát ezelőtt öt évvel (1595-ben) Beust Joakhim irta, s Magyari István Nádasdi Ferencznek, Fogaras földje, Vas és Sopron vármegye örökös főispánjának, kir. fölovászmesternek, cs. kir. tanácsosnak s a dunántuli részek főkapitányának fölszólitására és megbizásából forditotta latinból magyarra. Az ajánló levél kelte: «Datum Sarvarini, in festo Decolationis Joannis Baptistae, qui dies lugubri habitu deplorat, miserabilem Ludovici Regis Hungarorum cladem. Anno Virginei partus M.D.C. Gen. et M.D.V. Servitor addictissimus Stephanus Magyarinus. Senior in Ecclesia IESV Christi verè Catholica».

«Az Keresztien olvasonac» szóló sorokban figyelmezteti Magyari István az olvasót a nyomtatási hibákra, melyet «az kőnyuniomtató» követett el, mint a ki nem tud magyarul, s adja a nyomt. hibák jegyzékét. Ezen nyomdász bizonyosan Manlius János (Hans Manuel) volt, ki az előbbi két évtizedben mint vándornyomdász Németujvártt, Monyorókereken, Siczen és Kereszturon müködött, s kit 1602-ben mint nyomdászt Sárváron találunk.

E könyv nyomtatási helyét és idejét az ajánló levél keltéből következtetve tettem Sárvárra 1600-ra. A czimet a szöveg elején olvasható föliratból vettem.

Egyetlen csonka példánya a *keszthelyi Festetics-könyvtárban.* Hiányzik elül cziml. és az Epistola Dedicatoria első levele; maga a munka teljes; de a hozzá függesztett «Az halalnac ideie előt valo kőniörges» a 146. levéllel megszakad s végül egy vagy két levél hiányzik.

---

316 **Vizsoly. 1600.**

Az egesz Szent Bibliára valo Index avagy Laistrom. Irattatot MANTSKOVIT BALINT altal. Kőlt Visolbol Anno D. 1600. 8r. 164. lap. — *Elül:* cziml., ajánlás és lajstrom 9 sztlan lev.

Mantskovics ajánlása Rákóczi Zsigmondhoz, az első 1593-diki kiadás szerint, kelt Vizsolyból jan. 3. 1593.

Egyetlen példánya, — melyben a czimlap kézirattal van pótolva, — *a debreczeni ref. coll. ktárában.* — Minthogy ezen példány lapszámai az 1593-diki kiadással teljesen találnak, kételkedem, vajon létezett-é igazán a vizsolyi 1600-diki kiadás, melyet SÁNDOR ISTVÁN-nál is fölvéve találunk *M. könyvesház* 14. *l.*, s

nagyon hihetőnek tartom, hogy az irott czimlapra az 1600. évszám csak gondolomra van föltéve.

---

317 **Bártfa. év n. (XVI. száz.).**

Dézsi András. Historia az ifiv Thobiasnak az Raphael Angyallal valo vtra eredeserôl, es az altal az nagy haltol valo meg szabadulasarol, vegre az Angyal inteseből ô neki hazassagarol, es az Raguel Leanianak el veteleről, melynek hét Vra ôlettetett meg az ôrdôgtôl, es attul mint menekedet meg az Ifiu Tobias az Angyalnak tanitasa altal, vegre visza tereserôl az ô ven Attyahoz Felesegeuel egyetemben. Ex Capite Tobiæ 5. 4r. A—B2 = 6 sztlan lev.

Colophon: Bartfan.

Végső verse: Ez dolgot enekben az melz ember szerze,
Neuet vers feiekben szepen ki ielente,
Szelûtettôl eddik esztendôt meg vete,
Az mas fel ezernek es ôtvennek lele.

VEGE.

A versfejekben: Minoris Tobie connvbivm Andreas Desii in Debrecen Deo volente transcripsit . . . . . .

Külön czimlapja nincs s nem volt.
Régibb kiadása : Debreczen. 1582.
M. n. Muz. (Széchenyi-ktárban).

---

318 **Bártfa (XVI. száz.).**

Debreczeni Szűr Gáspár, (Aitatos imádságok) . . . . . 12r. 255 lap (hibásan 552. l.). *Elül:* cziml., ajánlás 5 sztlan levél.

Az ajánlás «Kôlt Szynyen S. Berthalan napian, Az Vrnak 1599. Esztendeiben. Alazatossagban szolgal ôrômest Kegyelmednek. Debretzeni Szûr Gaspar Szynyei es Sebesi Praedicator».

Hogy a Sáros vármegyei szinyei és sebesi prédikátor ezen munkája ugyancsak Sárosban Bártfán, még pedig az ajánlás keltéből következtetve a XVI. század végén jelent meg, nem csak a nyomdai kiállitás jellege, hanem az a körülmény is igazolja, hogy ezen irodalomtörténetünkben eddig ismeretlen nyomtatvány egyetlen példánya egy bártfai 1603-iki nyomtatvány (Mihálykó Örök élet nyári üdejéről cz. munkája) után kötve maradt fön.

Egyetlen példánya, melyből a cziml. és az ajánlás első s harmadik levele hiányzik, a *M. n. Muzeumban* (Jankovicstól). Minthogy az utolsó 255-dik lap

alján *Amen* áll, átviteli őrjegy pedig nincs, azt hiszem, hogy a könyv végén semmi sem hiányzik.

---

319 **Bártfa. év n. (XVI. száz.)**

Historia Abigail vxoris Nabal ..... 4r. A1—4 = 4 sztlan levél.

Colophon: Bartfan.

Irta egy névtelen «Erdélyben, az kis Küküllő mentében». 1560-ban.

A hely és év nélkül, de kétségtelenül Debreczenben Komlós András betüivel 1574. körül nyomtatott első kiadás utánnyomata.

Egyetlen példánya a *debreczeni ref. coll. ktárában* (Kákonyi Péter Egy szép historia Sámsonról, Kolosvár. 1579. 4r. után kötve).

---

320 **Bártfa. év n. (XVI. száz.)**

Icon vicissitudinis humanae vitae. (Ali basa haláláról.) 4r.

Szerzője, ki hihetőleg a végső versben nevezte meg magát, ismeretlen. Irta TOLDY szerint *M. költészet tört. 2. kiad.* 160. *l.* hihetőleg nem sokára 1586 után. Szerinte a nyomtatás Bártfára mutat, a XVI. század végére, vagy a következő elejére.

Egyetlen csonka példánya, melynek külön czimlapja nem volt, s melyből csak az első A iv van meg, a *m. Akad. ktárában.*

---

321 **Bártfa. év n. (XVI. száz.)**

Kákonyi Péter. Historia az nagy erős Samsonrol, az Biraknak kőnyveben meg vagyon irua 13. 14. 15. és 16. részéiben. Mit czelekedet az Isten ő általa az Philistaeusokon, kik azkoron biriak vala az Israël nępét, mint szabaditotta Samson meg őtet az Ellenseg kezéből, nagy czoda czelekedetteckel, és mikęppen Samson husz Eztendeig itile Israëlt, Es vęgre mikęppen czalatkozot meg Samson egy Aszszonyállattol, hoģ à Philistęusok meg foszták ereiétől, és ki-tolyák mind az ket szemeit. De vęgre ismet nagy boszszut állot raytok az Philistęusokon, Es ő raita tőrtént halalarol. Az Ioseph historiaiának notaira. Bartfan. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

A nyomtatás jelleme a XVI. század végére mutat. — Irta Kákonyi Péter 1544-ben. — Megjelent a Hofgref-féle énekes könyvben is Kolozsvártt (1553–1558). Régibb önálló kiadása: Kolozsvár. 1579.

A versfejekben: Samsonis historia de libro Ivdicvm themate desvmpto per PETRVM KAKONI in Sedles mense Febrvario. Facta Veneris.

M. n. Muz. (Széchenyi-ktárból).

322 **Bécs. év n. (XVI. száz.)**

Ormpruszt Kristóf. Gonoz azzony embereknek erkelchekroel vallo Oenek. Kit zerze ZEBENI ORMPRUST CHRISTOFF egÿ kopot ebagnenek bozzusagara, kit oztan egÿ baratia keressere magÿar nielure fordita. Viennae Austriae excudebat Egidius Aquila. év n. 8r. 8 sztlan levél *(hangjegyekkel)*.

E gunyverset az elsö versszak szerint 1550-ben Augsburgban irta németül s azután forditotta magyarra Ormprust Kristóf (= Armbruster, a 2-dik versszak szerint «ki neveztetik szegény mellünek»), ki ekkor ott I. Ferdinánd magyar kiséretével tartózkodott. — LEHOCZKY *Stemmatogr. II.* 17. *l.*, s utána NAGY IVÁN, *Magyarorsz. családai I. köt.* 66. *l.* s legujabban TOLDY *M. költ. tört. 2. kiad.* 175. *l.* ezen munka megjelenési idejét határozottan 1550-re teszik. SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 15. *l.* azon XVI. századi nyomtatványok közzé sorozza, melyek nyomtatási évét nem tudhatjuk, s hibásan állitja róla MÁTRAY GÁBOR, *Tört. bibliai és gunyoros énekek* 57. *l.*, hogy ő e könyvet 1600-ra tette volna. — Miután e nyomtatvány Aquila Egyednél készült, ki Bécsben saját műhelyében 1550—1552. nyomdászkodott, csak annyit állithatunk bizonyosnak, hogy e gunyvers az emlitett évek valamelyikében jelent meg. — Ormpruszt vagy Armbruster Kristóf családjáról s személyéröl bőven értekezik MÁTRAY GÁBOR *e. h.* 57—64. *l.*, ki a részére I. Ferdinánd által 1559-ben adott czimeres nemeslevelet s gunyverse dallamának megfejtését is közli.

Egyetlen péld. a *m. n. Muzeumban* (Széchenyi-ktárból).

---

323 **Debreczen. (XVI. száz.)**

Historia Abigail vxoris Nabal etc. Primi L. Sa. Cap. vigesimo quarto. H. és év n. 4r. A—AIIIII = 5 sztlan lev.

Végső verse: Ez historiat szerzek illien rendben,
Erdelbe az kis kűkűllő menteben,
Ezér ôt szaz es hatuan ezztendôben,
Kiben diczirtessek az Isten Amen.

Szerzője, kit Toldy a végső vers szerint *kükűllei névtelen*nek nevez, ismeretlen.

Külön czimlapja nincs és nem volt. Betüi és a végső fametszet után itélve bizonyosan debreczeni nyomtatvány, Komlós Andrástól 1574. körül. — Ujabb kiadása: Bártfa év n. (XVI. száz.).

M. nemz. Muz. (Horváth Istvántól). — *M. Akad.*

---

324 **Debreczen. (XVI. száz.)**

Batizi András. Isak Patriarkanak Szent Hazassagàrol valo szep Historia. H. és év n. 4r. A iv = 4 sztlan lev.

Végső verse: Ezt ęnek be szerzc az Batizi Andras,
ezer ôtt szaz negyuen hatodik esztendôben,

kiből dicsirtessek az egy örök Isten,
az attya es Fiu es szent Lelek Vr Isten.

VEGE.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

Egyetlen péld. *a debreczeni ref. coll. ktárában* (Szárászi Catechismusa Debr. 1604. után kötve, Batizinak Debr. 1596. nyomtatott Jónás Prophétájával és több szent historiás énekkel együtt). TOLDY épen ezen körülmény figyelembevételével teszi ezen h. és év nélküli, de kétségtelenül debreczeni XVI. századi nyomtatványt 1596-ra, *Magyar költök élete* 17. *l.* és *M. költ. kézikönyve I. köt.* 31. *l.*

---

325 **(Debreczen). év. n. (XVI. száz.)**

Bornemisza Péter. Cantio de Szent János Latasarol. H. és év n. 4r. 2 levél.

Végső verse: Ezeket szerzek huztnak varaban,
Bornemizza Peter mikor latnaia,
Hoǵ czak az testre gondolna sok ember,
Istenert keri hoǵ meniorzagra minden igekezzik.

M. n. Muz. (Horváth Istvántól). — *M. Akad.* — A *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon.

---

326 **(Debreczen). év n. (XVI. száz.)**

Czeglédi Nyíri János. Ighen szep historia, Mely az Machabaeusokbol irt masodik kőnyből szeresztetőt versőkben, CEGLEDI NYRI JANOS altal, az Keui Anyaszentegyhaznak Lőlki Paztora altal, Ad notam. Reghi nagy idöben vala Assyriaban, etc. H. és év n. 4r. A iv = 4 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs s nem volt.

A versfejekben: «Giőke Ferencs az bibliaban találta.»

Ebből a körülményből bizonyosnak tarthatjuk, hogy a valódi szerző nem a czimben emlitett Czeglédi Nyíri János, ki a szerzőséget hamisan tulajdonitja magának, hanem GYÖKE FERENCZ.

Debreczeni ref. coll. (Szárászi Catechismusa Debr. 1604. után kötve, több debreczeni nyomatu szent historiás énekkel együtt).

---

327 **(Debreczen). év n. (XVI. száz.)**

Egy szep enek mikeppen az Vr Isten meg aldgya azokat minden ioval, az kik őtet felik, es az Istenteleneket meg

atkozza: Moises harmadik Kőnyvenek 26. Es ötödik Kőnyvenek 28 reszeből szereztetet. Hely és év. n. 4r. A iv = 4 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt. — Van ugyancsak hely és év nélküli, de ettől különböző nyomásu kiadása is. Szerzője, kit TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 170. *l.* «bujdosó névtelen»-nek nevez, ismeretlen.

M. n. Muz. — Debreczeni ref. coll. ktárában (Szárászi Catechismusa Debr. 1604. után kötve).

---

328 **(Debreczen). év n. (XVI. száz.)**

Erdélyi Máté. Az zent Ianos Baptistanak feie vetelereul valo Szep enek. H. és év n. 4r. A—AIII = 3 sztlan lev.

Végső verse: Tanusagul iria ezt be kőniueben,
Erdeli Mathe deak io kedueben,
Bamphi Lazlo fianak hiűsegeben,
Ezer őt szas hatuan io esztendőben,

TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 167. *l.* iratását 1560. előttre teszi.
M. n. Muz. (Horváth Istvántól).

---

329 **Debreczen. (XVI. száz.)**

Evangeliumok és Epistolák . . . . . 12r.

Egyetlen elül s közbül csonka péld. *a debreczeni ref. coll. ktárában.* Megvan O2—11, P2—12, Q3—10, R2—11, S—V4 lev.; az utolsó levelen: *Finis.* — Kétségtelenül debreczeni nyomtatvány a XVI. századból; betüi ugyanis tökéletesen egyeznek Melius «Aran Tamás tévelgéseiről» Debreczenben 1562-ben nyomtatott munkájának betüivel.

---

330 **Debreczen. (XVI. száz.)**

Fons Vitae. Életnek kutfeje . . . . . 12r. (8 és 4 levelenként).

Egyetlen, elül, közben s végül csonka péld. *a debreczeni ref. coll. ktárában* (a XVI. századi debreczeni csonka Evangeliumok és Epistolákkal egybekötve). Megvan A2—7, B—F iv (= 34 sztlan lev.). — E könyv első kiadása Debreczen. 1589. 12r. 11 ivre terjed; csonka példányunk az 1589-diki kiadásból csak az A—D4 leveleket, és igy az egésznek csak mintegy harmadát foglalja magába.

---

331 **(Debreczen). év n. (XVI. száz.)**

Görcsönyi Ambrus. Historias Enec, az Felseges nagy feiedelemről, Az Mattyas kiralyrol, Ennec eredetiről, életiről, ieles

czelekedetirôl és vitęzségirôl, végre az ô ez vilagbol valo ki mulasárol. H. és év n. 4r. A—M = 12 iv = 48 sztlan levél.

Betüi után itélve debreczeni Komlósféle nyomás 1574 körül. — Külön czimlapja nincs és nem volt.

Igen hihető, hogy ez az első eredeti kiadás, melyből röviditve adta ki ezen historiás éneket Heltai Gáspár, a Cancionalében 1574-ben. — Ujabb kiadásai: Kolozsvár. 1577. és 1581.

M. Akad. — *M. n. Muz.* (hij. A3 lev. és az 5 utolsó iv).

---

332 **Debreczen. (XVI. száz.)**

Huszár Gál. Énekes könyv. . . . . 4r.

Elől és végül csonka példánya (25—191 lap), a *m. Akad. ktárában.* — Ezen csonka énekeskönyvet TOLDY FERENCZ, még mielőtt Szilvás-Ujfalvi Imrének Huszár Gál énekeskönyvéről szóló adatait ismerte volna, debreczeni nyomtatványnak ismerte föl Török Mihálytól, vagy ennek utódától Komlós Andrástól, és igy megjelenése idejét 1564—1576-ra határozta, *M. költ. tört.* 1. *kiad. II. köt.* 200. *l.*; e munka 2. *kiad.* 183. *l.* pedig, a tőlem vett közlemény alapján, nem kételkedik azt Huszár Gál Debreczenben 1574. nyomtatott énekeskönyvének tartani, melyről Sz. Ujfalvy Imre az általa Debreczenben 1602. 4r. kiadott Keresztyéni Énekek előbeszédében e szavakkal emlékezik: «Huszár Gál az keresztyéni gyülekezetben való Isteni dicsireteket és imátságokat kibocsátotta, in quarto 2 részben, Comjatin laktában 1574.» — Miután Ujfalvi ugyanott emliti Huszár Gálnak 1560. 8r. nyomtatott Isteni dicsireteit és psalmusait is, ezen 1574-diki kiadást, melyben 1560-nál ujabb keletü énekek is fordulnak elő, Toldyval együtt ujabb szerkesztménynek s bővitett kiadásnak kell tartanunk. — Ugyanezen énekes könyv töredéke (5, 6, 11, 12, 39—42, 53, 54, 59, 60, 67, 68, 77, 78, 132, 133, 138, 139, 148—155, 209—212, 215—218, 221—224, és 241—248 lap) megvan az *erd. Muzeum ktárában.* — A legutolsó 248-dik lap alján: FINIS áll, s igy azt hiszem, hogy ezen énekes könyv itt be volt végezve.

---

333 **Debreczen. év. n. (XVI. száz.)**

Ilosvai Péter. Az nagy Szent Pal Apostolnak eletiről, es halalarol valo szep Historia az Szent irasbol versökben szerzetetet, ILOSVAY PETER Deak altal. H. és év n. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev.

Végső verse: Lőn ennek irasa az nemes Szakmarban
Egy jambor lakat gyartonak hazaban,
Nem csuda ha vetek vagyon az irasban,
Sok reszelő furo kart tet nekem irasban.
Ezer ôt szaz es az hatvan negy esztendőben,
Hideg lelő Kis Aszzonnak havaban,

Ilosvai Peter Deak banatyaban,
Ezzel vigaztalvan szivet szomorusagban.

FINIS.

Ez után következik a Dr utolsó, és D2 első lapján Horatius II. könyvének 14-dik odája TASNÁDI PÉTER fordításában 10 négy soros rimes strophában ily czimmel:

Az Horativs Masodik verses kőnyvenek tizennegyedik eneke, mellyet irt azt Posthumushoz: az eletnek rővid voltarol, mely Magyar nyelyvre forditatot Szikssón TASNADI PETER altal. Ad Notam. Dicsierd az Istent mostan oh en lőlkőm.

Kiadásai: Debreczen. 1574. és 1577., Kolosvár. 1579.

Debreczeni ref. coll. (Szárászi Catechismusa Debreczen. 1604. után kötve).

---

334 **(Debreczen). év n. (XVI. száz.)**

Ilosvai Péter. Historia Regis Ptolomej Philadelphi de septvaginta dvobus Interprętibus veteris Testamenti, Ex sermone Hębraico in Gręcum: In Cantionem autem ędita per PETRUM ILOSUAJ SERICEUM. H. és év n. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt. — Más XVI. századi kiadásai: Kolosvár 1588. és H. és év n. (XVI. száz.).

Egyetlen péld. *a M. Akad. ktárában.*

---

335 **H. n. (Debreczen). év n. (XVI. száz.)**

Sztárai Mihály. Historia az Sido Ahab Kiralynak balvanyozasaról, az Hiuek kergetésséről, Sz. Ilyés Prophétának rayta tőtt czelekődetiről; és Ahab kiralynak halalárol: Ez mostani időbeli igaz Kereztieneknek vigaztalásokra Szent Irásbol énekbe szőrzőttetet. 3. Reg: 18. Ezzen notára: Sokat szoltunk immár néktők S. Irásbol, &c. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev.

Sztárai Mihály Akháb király historiája végződik a C3 levél előlapján; ezen levél hátlapján kezdődik külön czimlap nélkül FRÁTER GÁSPÁR Antiochus király historiája.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

A 15 első vers fejében a szerző magát igy nevezi meg: MICHAEL STARINVS; a többi versfejeknek nincs értelme.

Végső verse: Ezőr vtán ötuen *(igy)* es negyven kilentzben
Az Ztarj Mihály ezt rendele versekben,
Az hiuekhöz valo nagy szeretetiben,
Es Istenben valo ió reménségében.
VEGE.

Első önálló kiadása: Debreczen. 1574. — Ujabb kiadása, Fráter Gáspár Antiochus király historiájával együtt nyomtatva: Debreczen. 1619.

Egyetlen példány a *bécsi Theresianum könyvtárában.*

---

336 **H. n. (Debreczen). év n. (XVI. száz.)**

Fráter Gáspár. Historia az pogan Antiochvs kiralynak kegyetlenkődésséről az Sido országban; es az Istennek rayta lett igaz itéletiről es buntetésséről. Szent Irásbol énekbe szőrzőttetet 2. Machab: 9. Az Cyrus hystoriayának notayára mondatik. H. és év n. 4r.

Sztárai Mihály Akháb király historiájával együtt nyomtatva mint annak függeléke C3—D2 levelen jelent meg.

Ujabb kiadása, ugyancsak Sztárai emlitett munkájával együtt nyomtatva: Debreczen. 1619.

Végső verse: Ez Eneket szőrze Szombat városában
Szegény Frater Gáspár egy gondolattiában.
Az halálrol valo egy gondolattiában,
Ezőr eztendőben őt száz es hatuanban.
VEGE.

Egyetlen példány a *bécsi Theresianum könyvtárában.*

---

337 **Debreczen. (XVI. száz.)**

Sztárai Mihály. Historia de Vita beati Athanasÿ Alexandriæ Episcopi fidelissimi. Authore MICHAELE STARINO. Ad notam. Rőttenetes bűn lám volt az fősuenység. Debrecini Excudebat Andreas Lupulus. (Komlós András.) 4r. év n. A—G1 = $6^1/_4$ iv = 25 sztlan lev.

Végső verse: Tolna városában a Duna mentében,
Az ezer őt százban és az ötvenhétben,
Egy nyomorult ember ezt irá versekben,
Kiből diczértessék a nagy Isten Ámen.

Fáy-ktárban Tibold-Daróczon. — *M. Akad.* (utolsó lev. hiján).

---

338 **H. n. (Debreczen) év n. (XVI. száz.).**

Torkos János. Historia regis Absolon, filÿ Dauid. H. és év n. 4r. A—B5 = $2^1/_4$ iv = 9 sztlan lev.

Végső verse: Sőt az Bibliabol ezőket irak,
Vr szűletese vtan ha irnanak,

Ezer ôtt szaz hatuan egyben valanak,
Istennek szen neuet fel magaztalak.

FINIS.

A versfejekben: «Ad vindictam adulterii conscriptwm a IOHANNE TTHORKOS». Egyetlen példány a *m. nemz. Muzeumban* (Horváth Istvántól).

---

339 **H. n. (Debreczen) év n. (XVI. száz.).**

Túri György halála. Az vitez-Tvri Giôrgi halalarol, Az Notaia: Laknak vala Regente. H. és év n. 4r. A—B2 = 6 sztlan lev.

Szerzője ismeretlen. Iratási ideje 1571. Kétségtelenül debreczeni nyomtatvány. — Külön czimlapja nincs és nem volt.

Egyetlen péld. *a M. Akad. kitárában.*

---

340 **Kolozsvár. év. n. (XVI. száz.)**

Csáktornyai Mátyás. Grobian verseinec magyar enekbe valo forditasa, Mellyekben az io tiszteséges erkôlcznec Regulai, viszsza valo értelemmel, vannac meg iratuán. Ad notam Hegedôsec nektec szólok meg halgassátoc.

Ad lectorem.

Nostra legant iuuenes et castae scripta puellæ
Et legat imberbis carmina nostra puer,
Non Veneris flammas, non foedos tractat amores,
Sed facit ad mores pagina nostra bonos.
Humanum est labi, scelus est non surgere velle,
Qui videt errorem et corripit, ille sapit.

Clavsvmburgi. év n. 4r.

A czimlevél második lapján van egy latin vers, melynek kezdő betüiből a fordító neve igy jö ki: «*Matthias vertit Tsiacthornaeus.*»

Az eredeti munka álnevü szerzője (Grobianus) Dedekind német költő. Lásd: *Jöcher, Gelehrten-Lexicon* 1750. *II.* 63. *l.*

Mikor forditotta és adta ki e munkát Csáktornyai Mátyás, — kitől 1592. és 1599-ről két más szintén Kolozsvártt nyomtatott munkát ismerünk, — meg nem határozhatjuk, miután az egyetlen ismert példány végső verse és colophonja hiányzik.

Egyetlen, végül csonka példánya, melyből csak A—D3 (az első 15 levél) van meg, a *m. n. Muzeumban* (Jankovicstól). — Legelsőben ismertette Eötvös Lajos *Budapesti Közlöny* 1870. 48. *sz.*

341 **Kolozsvár. év n. (XVI. száz.).**

Fejes Miklós. Harom Ieles Fő Hadnagyoknac, Az Nagy Sándornac, Anibalnac, és az Romai Scipionac, az Bodogsagnac hellyén az fő helyről valo vetélkedésec. Ad notam: Iollehet nagy sokat szóltunc Sándorról. 4r. A—B (2 levelenként) =4 sztlan lev.

Czimlapja nincs és nem volt. A 4-dik levél utolsó oldalát a kolozsvári Heltai-féle nyomda jelvénye, Kolozsvár város koszoruba foglalt czimere foglalja el «Clavsembvrg» fölirattal.

A versfejekben: NIKOLEOS Feles DE PRIMO INTŐR SE NARRAT HONORE DVCES.

Végső verse: Szent György napyan irám eszt en versekben,
Ezer ötszáz hetuen hat Esztendőben,
Király Koronásztam vala őrőmben,
Kit Magyar nemzetnec éltessen ISTEN.
COLOSVARAT.

Irodalomtörténetünkben eddig ismeretlen. — Egyetlen példánya a *bécsi Theresianum könyvtárában.*

---

342 **Kolozsvár (XVI. száz.).**

(Dávid Ferencz.) Isteni dicsiretek, imádságos és vigasztaló énekek . . . . . 12r.

Unitarius énekes könyv; betüi Heltai Gáspár nyomdájából valók és sokkal régiebbek, mint azok, a melyekkel az ujabb, Kolozsvártt 1607 után megjelent unitarius énekes könyv van nyomtatva, mely hasonlóan a Heltai-féle nyomdában készült. — Emliti *A. Rákosi Székely Sándor, Unitária vallás tört.* 70. *l.*, ki e könyvet Dávid Ferencz és társai által szerkesztettnek s 1570. táján megjelentnek irja; Várfalvi Nagy János szerint 1575—1578. jelent meg. *Keresztény Magvető VI. köt.* 95. 96. *l.* — Hogy 1575 után kellett megjelennie, bizonyos abból, hogy benne van 516—520. l. Nagy-Bánkai Mátyásnak egy éneke, mely a debreczeni 1579-diki Énekes könyvben közlött végső verse szerint 1575 pünkösti havának első hetében volt irva. — A lapszámok a XCIX. számig római, a 100-tól kezdve arab számjegyekkel vannak föltéve. — TOLDY, ki ezen unitarius énekeskönyvnek csak ujabb, Kolozsvártt az ifj. Heltai Gáspár nyomdájában készült s valósággal 1607 után megjelent kiadását látta, ez énekes könyv szerkesztését Dávid Ferencznek és társainak s köztök Heltai Gáspárnak tulajdonitja, s azt mondja, hogy az Kolozsvártt évszám nélkül, de 1574 vagy 1575-ben kis 8-rétben (valósággal 12r.) nyomatott. *M. költ. tört. 2. kiad.* 185. *l.*; ugyanő az általa látott s egyetlen példánynak hibásan tartott ujabb kiadást, melyet 1605 vagy 1607-ben készültnek vél, helyesen irja le *M. költ. kézikönyve I. köt.* 99. *l.* (12r. 712. *l.*).

Egyetlen csonka példánya, — melyben megvan XXV—XCIX, 100—552, 555—560 lap (= B2—Z12, a1, 3—6 lev.), hiányzik pedig a czimlap, a szöveg 1—24 lapja, közben 553, 554. l. és végül az 560. lap után, — a *székely-keresztúri unitár. gymn. ktárában* (Jakab Elektől). — Bőven ismerteti V. Nagy János, *Ker. Magvető VI. köt.* 94—107. *l.*

343 (Kolozsvár) év n. (XVI. száz.).

Az Fortvnatvsról valo szep historia, énec szerént szerezve: mikeppen az ő attyanac szegensege miat ki indulvan szolgallatra, Es mikęppen à Szerencze à Fortuna egy Erszént ada neki egy erdőben, kinec soha Aranyba fogyatkozássa nem vala: Az után ismet Indiaban ollyan Sűeget lele az Királynál, kit mikor az feyébe tőtte volna, valahoua kéuánkozot azon orába oda iútot, és az ő nagy kazdagsága miat Czászárrà valasztottác. 4r. A—R = 17 iv = 68 sztlan lev.

A czimlapon a czim után egy fametszvény áll; nyomda helye s év nincs feltéve; a versfejekben a szerző nincs megnevezve.

A magyar szerző, ki ezen középkori kedvelt népregényt Szebenben németül hallotta, s azt szabadon és önállóan dolgozta ki, TOLDY FERENCZ hozzávetése szerint *M. költ. tört. 2. kiad.* 116. *l.* Heltai Gáspár volt. — Nyomdai kiállítása kétségtelenül Heltai Gáspár kolozsvári nyomdájára mutat.

Ujabb fordítása, ugyancsak németből, prózában megjelent Lőcsén 1651-ben.

Teljes példánya a *m. n. Muzeumban* (Széchenyi-kt.). — Végül csonkán, az utolsó 5 iv hijával, megvan a m.-v. *Teleki-ktárban.* (Historiás énekek czimü colligatumban.) — Elül 6 lev. hijával a *pesti ref. coll. ktárában.*

---

344 Kolozsvár (XVI. száz.).

Heltai Gáspár. Agenda (1. kiadás).

Hogy ezen első, ma ismeretlen kiadásnak 1550—1553 közt kellett megjelenni, bőven kifejtettem a Kolozsvárt 1559-ben megjelent 2-dik kiadásra tett jegyzetemben.

---

345 Kolozsvár. (XVI. száz.)

Heltai Gáspár. Evangeliumoc és Epistolac. . . . . 8r. A—e7 = 27⅞ iv = 223 sztlan lev. (ha egész). . . . .

Colophon: Kolosuarba Nyomtatot, Heltaj Gaspar, es György Hofgref altal.

Ezen colophon szerint kétségtelen, hogy 1550—1552 közt jelent meg, mely években kezelte Heltai Hofgreffel közösen a kolozsvári nyomdát.

Ezen első kiadás egyetlen csonka példánya, melyből hiányzik A1—3 (= 3 lev.), A6—B2 (= 5 lev.), B7.8 (= 2 lev.), C8 (= 1 lev.), E1 (= 1 lev.) és M7 (= 1 lev.), összesen 13 levél, megvan a *kolozsvári r. cath. lyc. ktárában.* — Ujabb kiadása Heltaitól Kolozsvártt 1570. körül, utánnyomata Manliustól Monyorókerék. 1589.

346 **Kolozsvár. (XVI. száz.)**

Heltai Gáspár. Evangeliumok és Epistolák . . . . . 12r.

Egyetlen csonka példánya, melyben csak az L—R ivek vannak meg, még pedig oly töredékesen, hogy csak az M iv teljes, a többi 6 ivből mindössze csak 25 levél, s igy az egész terjedelmes könyvből csak 37 levél maradt fön, *az erd. Muz. ktárában.* — Ezen töredék tartalma: Háromság után X—XXV. vasárnapra Levelek és Evangeliumok és a szenteknek innepeken Levelek és Evangeliumok. (Sz. András, Vizkereszt, Sz. Pál fordulása, Sz. Mátyás, Szüz Mária tisztelete, Sz. János, Sz. Filep, Sz. Jakab, Sz. Birtalan és Sz. Máté napjára, némely részben csonkán).

Hogy e könyv Heltai Gáspár nyomtatványa, kétségtelen, ha nyomdai kiállitását összehasonlitjuk a mindjárt következő szám alatt leirandó Heltai-féle Isteni dicséretek és könyörgésekével, mely ezen csonka könyvecske után kötve azzal egy kötetben maradt fön. — Ezen bizonyosan együtt, egy időben s egy alakban nyomtatott két könyv azonban nem képezett nyomdászatilag egymástól elválaszthatatlan egészet: mert mindegyik külön ivjegyekkel van jelölve, s mig ebben minden ivjegy A, B, stb. 12 levélből áll, amabban 8 és 4 levelenként két-két ivjegy tesz 12 levelet.

Első kiadása Kolozsvártt, Heltai és Hofgref műhelyében (1550—1552) jelent meg. — Ezt a kiadást, a vele egybekötött Isteni dicséretek előbeszédéből következtetve, 1570—1574-re tehetjük. — A XVI. századi év nélküli könyvek közt emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 14. *l.*

---

347 **Kolozsvár. (XVI. száz.)**

Heltai Gáspár. Isteni dicséretek és könyörgések . . . . . 12r. (8 és 4 levelenként).

Egyetlen elül, közben és végül csonka példánya *az erd. Muzeumban.* Megvan (:) 2—7, A—B7, C—G, H2—K1, K3—O8, (összesen 87 sztlan lev.); hiányzik az előzményekből a czimlap és a 8-dik levél, a szövegből közben 3 levél, s az O iv után néhány iv.

Tartalma: előbeszéd, az imádkozás szükséges és hasznos voltáról, az egyházbeli imádkozásról, mint kelljen imádkozni a keresztyén embernek, midőn az egyházba megyen, a kegyelemnek és az imádságnak lelkéért. Hétfőre való dicséretek és imádságok (9 ima), keddre (8 ima), szerdára (8 ima,) csütörtökre 1—3 imádság. A csütörtöki harmadik imádság az O iv végével megszakad, és igy a csütörtöki imák nagyobb része s a péntekiek és szombatiak hiányzanak.

A három lapot tevő előbeszédben, melynek nincs kelete, irja Heltai Gáspár, hogy ezen általa egybeszedegetett kis könyvecskével tudja hogyan fog járni «*és mint füzetnek ennekem erőtte, kiualtképen a Coloszvari pasquillároc, es a felette igen bőlcz kouáczoc, kic minden heten wy Opiniokat es hitnec ágait koualczolnac.*» Azután kikel a praedestinatio tana és az ellen a tan ellen, hogy a keresztyén embernek templom nem szükséges, s igy folytatja: «*Innet immar reám kezdnec terni, monduán: Im el bolondult és gyermeké lőt az vény Heltai Gáspár: Im esmet Pápásá akar lőnni, hogy wy Solosmas Breviart akar szőrzeni. Im a szabad Keresztyeneket wyonnan a Pápai kőltreczbe akaria be szoritani*» stb.

Az első czikkben «az imádkozás szükséges voltárol» (az A iv első levelén) irja Heltai: «Ezert én is egybe gyűtőttem, és egybe szedegőttem ez héti könyuecskęt, Es minden napra olly *Isteni diczireteket, és könyórgeseket* rendőltem, mellyek az én

itéletem szerént, az Istennec igeiében fondálua vadnac.» Bizonyos ebből, hogy e könyv Heltai munkája; nyomtatása kétségtelenül az ő nyomdájából való, még pedig bizonyosan 1568. utánról, a mikor már Heltai Calvin követőivel szakitván, az unitariusokhoz csatlakozott. Megjelenési idejét biztos hozzávetéssel tehetjük Heltai utolsó éveire (1570—1574), mikor mint maga irja, igazán *vén* ember lehetett.

Az erd. Muzeum példánya egykor Benkő József tulajdona volt, s ő ajándékozta azt az elébe kötött csonka Evangeliomok és Epistolákkal s több más ritka könyvvel együtt az erd. magyar nyelvmivelő társaságnak; mint kitetszik a társaság titoknokának Arankának 1797-ben a társaság érdekében tett második erdélyi utjáról szóló jelentéséből és a társaságnak Benkőhöz intézett köszönő leveléből, melyekben e könyv «Magyar Postillák. Csonka. 12r.» czimen van emlitve. *Uj M. Muzeum* 1854. I. 419 *és* 422. *l.* Mint a társaság vagyona jutott az később Aranka gyüjteményébe, melyet 1855-ben gr. Mikó Imre megvásárolt. Gr. Mikó ajándékozta aztán e példányt, melyet a XVI. századra SÁNDOR ISTVÁN is emlit *M. könyvesház* 14. *l.*, több más ritka nyomtaványnyal együtt az erd. Muzeumnak.

---

348 **Kolozsvár. (XVI. száz.)**

Hofgref-féle énekes könyv. Kis 4r. A—Z, a—z, Aa—Hh = 54 iv = 216 sztlan lev. (ha teljes).

Ezen irodalmunkban előbb ismeretlen kótás énekgyüjteményt, mely csupa 1538 és 1552 között irt bibliai tárgyú költeményeket foglal magában s legkisebb 4rétben a nyomdai kiállitás után itélve Kolozsvártt Hoffgreff Györgynél nyomatott, 1855-ben ismertette meg TOLDY FERENCZ, *Magyar nyelv és irod. kézikönyve I. köt* 1. *l.* az akkor általa egyetlennek tartott csonka példányból az *Akad. ktárában*, melyben a néhány kézirattal pótolt levéllel együtt megvan H2—Hh iv, tehát elül 29 levél s közben is több levél hiányzik. — Másik csonkább példánya gr. Kemény József saját jegyzetei és levelei szerint az ő könyvtárában volt, ki ezen példányt, a mennyiben lehetett, az Akadémia épebb példányából kézirattal kiegészittette. — Az e czélból készült másolat (q4 —Cc 4, és Ee—Hh, összesen 14¾ iv) maig is megvan az ő könyvei között az *erd. Muz. ktárában*; maga az ő nyomtatott példánya azonban még a gróf életében 1855-ben Vass József kezére került, ki azt később használatra a közelebb elhalt Szénfy Gusztáv zeneszerzőnek adta át. — Ezen példányt a Szénfi örököseitől 1876-ban vásároltam meg az *erd. Muzeum* számára. Bővebben szól ez énekgyüjteményről MÁTRAY GÁBOR, *Tört. bibliai és gunyoros magyar énekek dallamai. Pest.* 1859. 140. *l.*, ki a szövegbe nyomtatott hangjegyek csinos alakjából, a pontosan irt előjegyekből, a zeneirásmódból, a szöveg pontosabb helyesirásából, különösen pedig a nem falemezbe vésett, hanem egyes önálló kótabetük használásából azt hajlandó hinni, hogy ezen nyomtatvány 1580—1600 között vagy talán később készült. Ebben azonban csalatkozik, mert ezen énekgyüjtemény, a nyomdai kiállitásból itélve, kétségtelenül a kolozsvári nyomda legelső korából való, s nézetem szerint mindjárt 1552. után jelent meg; különben csaknem lehetetlennek tartanám, hogy 54 ivnyi tartalmában egyetlenegy ujabb keletü ének se forduljon elő. — Minthogy pedig a kolozsvári nyomdát 1550—1552. Heltai Gáspár és Hofgref György közösen, 1553-ban maga Heltai, 1554—1558 maga Hofgref, s 1559-től fogva Heltai kezelte mind haláláig 1574-ig, s minthogy lehetséges, hogy ezen gyüjtemény 1553-ban volt nyomtatva, én Hofgrefet határozottan annak kiadójául vallani nem merném, sőt hajlandóbb vagyok azt hinni, hogy ezen bibliai historiás énekeket maga Heltai gyüjtötte össze és adta ki: azonban a Toldy által irodalmunkban meghonositott nevet addig, mig netalán egy előkerülendő teljes példányból a valóság kiderül, megtartandónak véltem.

349 **Kolozsvár. év n. (XVI. száz.)**

Igen hasznos es draga nemes receptum, avagy orvossag, mikoron az asszonyi allaton auagy az szolgalo leanyon, tunya, rest, avagy czáczogo szin vagyon: Erről à betegségről talaltatot Bodalrius kőnyuéből, es Aesculapiusbol, Galenusbol, Hypocrates kőnyuéből, Es egyęb bánatos Doctoroknac kőnyuekből: Az Tudos es Bőlcz Doctor által, (kinec: neue) Nem gondoloc vele: őssze szedőttetet. 1 levél.

Egy ivre placat-alakban nyomtatva megvan TOLDY FERENCZ *ktárában.* — Ismertette és kiadta TOLDY, *Adalékok a régibb m. irod. történetéhez. Pest.* 1870. 22—26. *l.*

---

350 **Kolozsvár. (XVI. száz.)**

(Sybillák jövendőlése) . . . . . 4r. A—N = 13½ iv = 54 sztlan levél; minthogy az utolsó N iv kivételesen 6 levélből áll (ha teljes).

Ezen irodalomtörténetünkben eddig nem emlitett költemény egyetlen fenmaradt példányának első nagyobb fele, 7 egész ive, hiányzik; a megmaradt kisebb rész a 2-dik Sybilla jövendőlésének töredékével kezdődik, s az egész munka a 12-dik Sybilla jövendőlésével végződik. A fönmaradt 10 egész rész elején egy-egy fametszet áll, egy-egy nő alak, mely az illető Sybillát ábrázolja. Ezen fametszetekből, melyek némelyikét a Kolozsvártt a XVI. század vége felé megjelent némely historiás énekek czimlapjain is láthatjuk, valamint az egész nyomdai kiállitásból kétségtelen, hogy ezen munka Kolozsvártt a XVI. század utolsó évtizedeiben látott világot. -- A fönmaradt töredék tartalmáról megjegyzem, hogy mindegyik Sybilla jövendőlése 37, egymástól vonalokkal elválasztott s folyó számokkal jegyzett négysoros rimes versszakból áll, melyek mind önállók s egymással egybefüggésben nincsenek. Bizonyosnak tartom, hogy az elveszett első részben le volt irva az utasitás, hogy az illető, ki ezen könyvből magának jövendőt akart mondatni, melyik Sybilla melyik versszakát keresse ki s olvassa el. — Minthogy a czimlevél, ajánlás stb. hiányzik, a könyv megjelenési évét meg nem határozhatjuk, bár az a czimlapon bizonyosan ki volt téve.

Egyetlen csonka példánya (H—N iv) a *m. n. Muzeumban.*

---

351 **Kolozsvár. év n. (XVI. száz.).**

Temesvári István. Historiás Enec, Az icles győzedelemről, mint verte meg Mattyás Király vdeiében, Bathori Istuán, Erdęli Wayda, az Király hadáual, és az Erdęli és Magyar országi hadáual, az Alibęket, Hatuan ezer Tőrőckel. Erdélbe a Kenyér Mezőién. Mikoron irnánac 1.4.79. Szent Kálmán napyán. Az Cirusnac notaiára. Nyomtatot Colosvárat. 4r. A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan lev.

Ezt tartom az első eredeti kiadásnak, mely után jelent meg ez ének, ugyancsak A—C2 = 10 levelen, Heltai 1574-diki Cancionaléjában.

Egyetlen péld. a m.-vásárhelyi *Teleki-ktárban* (Magyar Versek czimü colligatumban).

---

352 **Kolozsvár. év n. (XVI. száz.)**

Torkos János. Historia az Absolonrol, mikeppen tamadot az ő Atia Dauid király ellen, és országából ki ůzte, és miképpen lett néki halála. Ezzen Notára, Im mely szép Historiát mostan mondok &c. 4r. A—E1 = 4¼ iv = 17 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

Az első rész versfejeiben: «Ad vindictam Adulterÿ conscriptum, à JOHANNE THORKOS, in gratiam Domini Wolffangi Bornemisza, de Kapolna, Consiliarÿ Regiae Maiestatis in Transyluania».

Végső verse: Sőt az Bibliabol ezzeket irák,
WR szűletése vtán ha irának,
Ezőr őt száz hatuan egyben valának,
Istennek szent neuet fel magaztalák.
VEGE.

Másik, ugyancsak hely és év nélkül megjelent kiadását lásd föntebb (Debreczen: XVI. száz.).

Egyetlen példány a *bécsi Theresianum könyvtárában.*

---

353 **Krakkó. év n. (XVI. száz.)**

Dévai Mátyás. At tiz parantsolatnac, ah hit agazatinac, am mi at'áncnac, Æs ah hit petsætinec rőviden valo mag'arázatt'a. MAT'AS DEVAI. Azt mong'a szent Peter szent Lucátsnál őtődic részében Euangelomának. Vram te neuedben meg vetem hálomatt. Tábláiais vag'on az végénn. Hely és év n. (Krakkó) 8r. A—O (4 levelenként) = 14 iv = 56 sztlan lev.

A legutolsó levél előlapját a tábla (mutató tábla), hátlapját pedig a végvacsorát ábrázoló fametszet foglalja el.

Hogy ezen könyv Krakkóban Vietor Jeromos nyomdájában nyomatott, a nála nyomtatott magyar könyvekkel való egybehasonlitás után kétségtelen bizonyos. Megjelenési idejét RÉVÉSZ IMRE alapos fejtegetése szerint a legbiztosabb valószinüséggel 1543. utánra tehetjük. *Dévay Mátyás életrajza.* 56. 57. l., ki e könyvről *u. ott* 117—122. *l.* bővebb ismertetést ad.

Dévai ezen hittani magyar munkáját három századon keresztül egyedül kortársa Batizi András emliti Krakkóban 1550-ben nyomtatott Catechismusának előbeszédében, mondván, hogy már ő előtte is irtak «illyeten kesdet kőnivecket, eggyk az en tisztelendő mestirem az Galszecsi Istuã mester ki Immaron istenben nyugszik, masik a tÿzteletes Deuay Mathias, Christusnak igaz predicatora». — A legujabb korban TOLDY FERENCZ ismertette meg e könyvet *Magyar irod. tört. III. köt.* 101. *l.*, ki az Akadémia könyvtárában lévő elül és közben csonka

példányt alapos és szerencsés meghatározással Dévai munkájának ismerte és igy mutatta be.

Egyetlen teljesen ép példánya az *erd. Muzeumban* (a Csery-féle krasznai könyvtárból, hol Székely István Kalendariumával és Heltai 1550-diki Kis Katekhismusával egy kötetben maradt fön). — A *M. Akad.* csonka példánya, melyből az A—D és F iv hiányzott, ebből van betühü másolattal kiegészitve.

354 **(Krakkó) év n. (XVI. száz.)**

Székely István. Calendarivm magiar nielwen. Szekel' Estvan. H. és év n. 8r. A—Bvii = 15 számozatlan levél.

Czimlapjának több mint két harmadát a magyar czimer foglalja el. A korona alatti paizs négy mezőre osztva; a felső bal mezőn a 4 folyó, a felső jobb mezőn a hármas halmon álló kettős kereszt; az alsó jobb mezőn koronát tartó oroszlán, az alsó bal mezőn 3 oroszlánfő (Csehország és Dalmatia czimere) áll; mely czimer látható Székely István Krakkóban 1548-ban nyomtatott zsoltára czimlevelének hátlapján is. Ezen Calendarium kétségtelenül Vietor Jeromos krakkai nyomdász által volt nyomtatva, mint betüinek az azonkori krakkai magyar nyomtatványok betüivel való egyezése bizonyitja.

A mi a nyomtatás évét illeti, magának Székely Istvánnak előbeszédéből bizonyosnak tartom, hogy ezen könyvecske megjelenését 1538-nál későbbre nem tehetjük. Ezen előbeszéd, mai irásmóddal adva, következő: «Mikoron minden nemzetet látnék, hogy az ű nyelvén Calendariumot szerzene, kiből esztendőnek innepit meg tudhatná, igen jónak vélém én is, hogy az magyar nyelvre az Calendariumot forditanám, kiből meg tudhatnák az gyermekek nem csak az innepeket, hanem hány hét lenne minden esztendőbe az hus hagyat, mely nap lenne meg az ujság, hány órán támadna fel minden napon az nap, mikort kezdetnék el az tavasz, nyár, ősz, tél, kibe ennek felette be csenáltam az magyar Cisiot, hogy könyvnélkülis az innepeket meg vethetnék, kivel vélém hogy valamit használnék az magyarul olvasó gyermekeknek, *kit jó neven ha veendnek, többre és nagyubra ennek utánna igyeközünk.* Isten tartson meg bennetek.» Kitetszik az utolsó sorokból, hogy ez a gyermekek számára szánt legelső magyar örökös kalendárium Székely István legelső nyomtatott munkája, s minthogy tőle Krakkóban már 1538-ban ennél minden esetre fontosabb és terjedelmesebb két munka jelent meg, u. m. az: «Istenes Énekek» és a «Keresztyénség fundamentomáról való tanuság», teljességgel nem kételkedhetünk a felől, hogy ezen kis kalendárium nyomtatási idejét 1538 előttre vagy legalább is 1538. elejére kell helyeznünk.

Legelsőbben ismertette ezen könyvecskét a Kulcsár István által szerkesztett *Hazai és külföldi tudósitások* 1808. *évf.* 31-*dik számában* Kazinczy Ferencz, ki barátja Cserey Farkas krasznai könyvtárából épen azon példányt kapta kezéhez megtekintés végett, mely ma az erd. Muzeum tulajdona. Kazinczy az előbeszédből kétségtelennek tartja, hogy ez az első nyomtatott magyar naptár, a miben teljesen igaza is van: nyomtatási évét azonban csak hozzávetőleg határozza meg e szavakkal: «a 26-dik lapon álló húshagyat táblájának lineáji elébe tintával irta fel az esztendőket egykori birtokosa, nyilván hogy az adott esztendőben előfordulandó húshagyat idejét bajos számlálgatás nélkül is egyszerre fellelje a szem. A 12. sornak elébe az 1550-t irta, s igy méne le tovább, ugy hogy az utolsó (19-dik) sor elébe az 1557., a legelső elébe pedig osztán az 1558. esett. *A kalendarium tehát már* 1549-*ben ki volt adva.*» Kazinczynak ez a meghatározása, mely éppen nem bizonyitja azt, hogy e naptár 1549 előtt tiz s több évvel is meg nem jelenhetett volna, vitte Toldyt arra, hogy ezt az örökös kalendariumot Krakkóban 1549-ben nyomtatottnak

állitsa, *Uj M. Muz.* 1853. *II.* 189. *l.* Ez állitását azonban, a tőlem vett értesités alapján, ő maga helyreigazitotta *A m. n. irod. tört. rövid előadásban Pest.* 1864—5 59. *l.*, a hol ezen naptárt h. és év n. (Krakkó, 1538.) megjelentnek irja; mit én az évre nézve, mint föntebb kifejtettem, teljes biztossággal nem mernék állitani.

Érdekesek e naptárban a minden hónapra irt két soros versek, melyekben a rimelésnek csak elvétve akad némi nyoma, hanem a rhythmus ereje érezhető több kevesebb sikerrel. Példáúl:

Boldogasszony (Januarius) havára:
Vigan lakik | Boldog asszony | hava hő pecsenyével,
Vigan tartja | az ű vendégét | az meleg házba.
Szentgyörgy (Aprilis) havára:
Szentgyergy hava | terömt nekünk | szíp virágokat.
És meg tiltat | rétet sok jó | szénáért.
Kisasszony (Augusztus) havára:
Szénát hordat | házat rakat | kisasszony hava.
És jól lakik | ért gyümölcsccsel | ű jó kedvvel.

Egyetlen teljes péld. *az erd. Muzeumban.* Ezen példánynak is 12-dik levele kézirattal van pótolva, mi 1705-ben Szebenben történt; a másoló ugyanis e levél aljára följegyezte: «Cibinii Anno Domini MDCCV. Ipsis Idibus Nov.» — A czimlevél hátlapján e könyv két régibb birtokosa igy jegyezte föl nevét: «Sum ex Libris Pauli Schirmeri Cib. Patr. (Cibiniensis Patricii) Anno 1705. die 8. 7-bris» és Sum ex Libris Johannis Georgii Ritter Anno Domini 1735. die 8 August.» — E szerint Szebenben 1705-ben még más példánynak is kellett lenni, melyből a kiegészités történt. Ma több teljes példány nem ismeretes. A *M. Akad.* csonka példányából az A1—3 és B5 lev. (összesen 4 lev.) hiányzik.

---

355 (**XVI. száz.**)

Bejthe István. Énekes könyv (kótákkal) . . . . . .

Ezen protestáns énekes könyv hihetőleg Német-Ujvárt, hol Beythe Postillája 1584-ben nyomtattatott, vagy ha másutt is, de bizonyosan Manlius János dunántúli vándornyomdájában látott világot.

Egyetlen ismert példánya, elül és végül csonkán, *Nagy István könyvtárában* volt; onnan hova lett, nem tudhatjuk. List és Francke Catalogusában emlitve nem találjuk. — Csak csekély töredéke van meg *Toldy Ferencz ktárában.* Lásd: TOLDY *M. költ. tört. 2. kiad.* 184. *l.*

---

356 **H. n. (XVI. száz.)**

Bornemisza Miklós. Historia Mikeppen az Szent Eleazar Pap Antiochus Kiraly alat, az Istennek törvenyenek meg tartasaert Martyromsagot szenvedet, az û felesegevel es het fiaival egyetemben az mint meg Vagyon irvan Machab: 6. és 7. reszeben. Enekbe szőrőztetet: BORNEMISZA MIKLOS altal. H. és év n. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt. — A nyomtatásból itélve bártfai kiadás a XVI. század végéről. — Iratási éve 1568.

Ujabb kiadása: Debreczen 1605.

M. n. Muz. (Széchenyi kt.)

357 **H. n. (XVI. száz.)**

Decsi Gáspár. Historia az David Királynac Vriásnac feleségével valo vétkéről, miképpen Dauid Vriást az Hadban Ioab által Raba városának viuásakor meg ölete: az után Bethsabét feleségül magának el vötte. Nathã Prophetának meg feddéséről, è mellet szép intésseckel mostan vyionnan versekben szereztetet. Ad notam. Mostan valo üdöben etc. H. és év n. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

Végső verse: Ezer ötszaz hetuenben és kilentz esztendöben,
Az Seruator hegyének czac nem szinten töuében,
Az io Duna menténec az Tholna varosaban eszt
be irác versekben,
Hogy minden szent eletben, Isteni félelemben,
maradjon igaz hütben.

Versfejekben: Decsi Gaspar.

Ezen hely és év nélkül megjelent nyomtatványt, az iratási évet a nyomtatási évvel egynek véve, 1579-re mint váradi nyomtatványt veszi föl MILLER *Fragmenta typogr. M. Varadinensis* 22. *l.*, nézetem szerint minden alap nélkül.

Kiadásai: Sicz. 1592. — H. és év n. (XVI. század) más nyomás.

Egyetlen péld. a *M. Akad. ktárában.*

---

358 **H. n. (XVI. száz.)**

Decsi Gáspár. Az David Kiralynak Bethsabeval valo vetkeről, es az Uriasnak David altal az hadban lőt halalarol valo Historia. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt. — Az előbbi szám alatt leirttól különböző kiadás.

Egyetlen példány a *M. n. Muzeumban.*

---

359 **H. n. (XVI. száz.)**

Egy szép Enek, miképpen az Wr Isten meg aldgya azokat minden ioual, az kik ötet félic; és az Istenteleneket meg átkozza: Moises harmadic Könyuénec 26 és ötödic könyuénec 28. részéből szörösztetet. Hely és év n. 4r. A—B2 = 6 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

Másik kiadását lásd föntebb: (Debreczen). év. n. (XVI. száz.)

M. Akad. — Pesti ref. coll.

360 **H. n. (XVI. száz.)**

(Euryalus és Lucretia historiája.) Igen szep historia Sigmond Czaszarnak ideieben lött Dolog, Az nemes ket szemelyröl, Euriarusrol es Lucrecyarol, es azoknak egi mashoz valo Szerelmekrôl, s-Lucrecyanak halalarol, Euryalushoz valo szerelmenek myatta mint lôt halala? 4r. A—G = 7 iv = 28 sztlan lev.

Az 1592-diki kolozsvári kiadásnál régibb kiadás. — Az 1592-diki kiadás végső verse szerint Aeneas Sylvius (Zsigmond császár titoknoka, később II. Pius néven római pápa) latin munkájából magyar versekbe foglalta egy sáros-pataki névtelen 1577-ben.

Egyetlen ép példánya a *bécsi Theresianum könyvtárában.* — Négy levélnyi, töredéke (D1 és 4, F1 és 4), melyet 1850-ben én ajándékoztam Toldy Ferencznek, az ő könyvtárából ma a *m. t. Akadémia ktárában* van.

---

361 **H. n. (XVI. száz.)**

(Euryalus és Lucretia historiája.) Igen Szep Historia Sigmond Cyaszarnak Idejeben löt Dolog, Az nemes ket szemelyrôl, Euryalusrol es Lucrecyarol, es azoknak egy mashoz valo Szerelmekrôl, s=Lucretyanak halalarol, Euryalushòz valo szerelmenek myatta mint lôt halala? 4r. A—G = 7 iv = 28 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

A fentebbi szám alattitól külömböző kiadás.

Egyetlen példány a keszthelyi *Festetics-ktárban.*

---

362 **H. n. (XVI. száz.)**

Idari Péter. Historia az vilag biro Nagy Sandornak ez szeles vilagon levô nagy sok Orszagoknak meg holdoltatasarol, Vitezi kôzôtt viselt nagy dolgairol es sok hadakozasirul. H. és év n. 4r. A—G = 7 iv = 28 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

Ezen kiadást, mely a nyomtatásból itélve Bártfán, a XVI. század vége felé jelent meg, a *Catal., Bibl. Szech. Partis I. Suppl. II.* 226. *l.* leirván, zárjel között ezen megjegyzést teszi (*Cecinit* 1548. *Petrus Ilosvai*). — TOLDY, *M. költ. tört. 2 kiad.* 127. *l.* Ilosvai ily czimü munkáját végkép elveszettnek mondja, de emliti Idari Péternek épen ezen 1548-ban irt Nagy Sándor historiáját, melynek első sorában Idari hivatkozik egy ezt megelőzött Sándor-ára e szavakkal: «Jól lehet nagy sokat szóltunk Sándorrúl». Ilosvai is irja Ptolemaeusa elején: «Sokszor szóltunk a régi nagy üdőkről, Kiváltképen világ biró Sándorrúl.» — Ezeket egybevetve azt hiszem, hogy IDARI PÉTER, ki Nagy Sándorában a 6-dik rész versfejeiben nevét igy teszi ki: «Curtius hec cecinit, transcripsit PETRUS IN IDAR« azonegy személy ILOSVAI PÉTERrel, s az IDARI név (PETRUS IN IDAR) Ilosvai Péternek csak 1548-diki lakására vonatkozik.

Régibb kiadásai: 1. Debreczen 1574. — 2. U. ott. 1582. 3. Kolozsvár 1591. *M. n. Muz.* (Széchényi-ktárban).

363 **H. és év n. (XVI. száz.)**

Ilosvai Péter. Historia Mikeppen az Ptolomeus Kiraly, az Moysesnek öt könyvet, nagy költseggel, fordittatta az Sido és Görög nyelvből, az hetvenket Tolmacsok altal. H. és év n. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev.

Más kiadásai: Kolosvár, 1588. és (Debreczen) év n. (XVI. száz.) *M. n. Muz.* (Széchenyi-ktárban).

---

364 **(XVI. száz.)**

Kálmáncsehi Márton. Énekes könyv . . . . . 8r.

Emliti ezen énekes könyvet, a nélkül hogy nyomtatási helyét és idejét följegyzette volna, Ujfalvi Imre, a Debreczenben 1602-ben kiadott Énekes könyv előbeszédében e szavakkal: «Kálmáncsehi Márton mester a reggeli énekeket, melyeket primáknak hinak, magyarra forditotta az Psalmusokkal egyetemben. Vagynak ebben Hymnusok, Antiphonák, Responsoriumok, Versiculi seu Collectae et Benedicamus, in 8-o.» — Egyetlen példánya sem ismeretes.

---

365 **H. és év n. (XVI. száz.)**

Markalfnak Salamon Kirallyal valo treffa beszediről irott rővid Kőnyv. H. és év n. 4r. A—D = 4 iv = 16 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

1. kiad. Kolozsvár 1577. — 2. U. ott. 1585. — 3. Sicz. 1591.
Egyetlen példány a *m. n. Muzeumban* (Széchenyi ktárból).

---

366 **(XVI. száz.)**

Munkácsi János. Tóbiás élete (versekben) . . . . . 4r.

Irta Regéczen, 1600 esztendőben.

Egyetlen csonka példánya, melyből a czimlevél (A1), A4 és végül D2 levél hiányzik, *a debreczeni ref. coll. ktárában* (egy colligatumban). — A nyomtatás helyét és idejét meg nem határozhatom; valószinü, hogy az iratás idejénél később, a XVII. században volt nyomtatva.

---

367 **(XVI. száz.)**

Odatis és Zariadres szerelme . . . . . 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan levél (ha teljes).

Végső versei: Ez historiat ki szerze versekbe,
Deakbol fordita Magiar enekben,
Egi Iffiu Scolai Mestersegeben,
Ezeket enekle egi ió keduében.

Az ezer őt sza(zb)an és nioczuan hetben,
Niarba az he Szent Jakabnak hauaban,
Erdelinek hires neues io földeben.
Czegeben az holdos Tonak fekteben.

Ezen historiás ének fordítóját, ki Erdélyben Czegén volt iskolamester, TOLDY, *Magyar költ. tört. 2. kiad.* 121. *l.* tévedve nevezi *csegei* névtelennek.

Két levélnyi töredéke (B1 és B4) Toldy Ferencz könyvtárából *a M. Akadémia ktárában.*

---

368 **H. és év n. (XVI. száz.)**

Pólyi István. Historia. Az Jovenianus nevö Romai Csaszarnak, Isten ellen valo föl fuvalkodasarol, es az Nagy Ur Istennek rayta tött boszszu allasarol, es elöbbi tisztiben valo allasarol, mostan Deakbol magyarra fordittatott, 1593. Eztendöben. Notaja: Szannya az Ur Isten hiveinek romlasat. H. és év n. 4r. A6 = 6 sztlan lev.

Végső verse:

Az ki ez verseket forditotta Magyarra,
Az Szektsö menteben So-Var nevü Faluban
Az enek szerzönek nevet meg talalod az versek folyasaban.
Az ezer öt százban és kilentzven háromban,
Ez eneket szerze gondolkodva magaban,
Az nagy kevelyseget, Istentelenséget utalvan ö magaban.

VEGE.

A versfejekben: «Stephanus Poli fecit.»

Egyetlen péld. a *M. n. Muzeumban* (Széchenyi-ktárban). — TOLDY *M. költ. tört. 2. kiad.* 118. *l.* ezen h. és év nélküli kiadást Debreczenben Lipsiai Pálnál (tehát 1601—1619 közt) nyomtatottnak állitja. Minthogy azonban Lipsiai Páltól Debreczenben már 1596-ban nyomtatott egy pár szent történelmi éneket birunk, valószinünek tartom, hogy számos hasonló irányu hely és év n. kiadott nyomtatványai s ezek közt Pólyi munkája is 1596 körül, még a XVI. században jelentek meg. — Ujabb kiadása: Lőcse. (XVII. száz.)

---

369 **H. és év n. (XVI. száz.)**

Pólyi István. Historia, Az Iovenianus nevü Romai Csaszarnak, Isten ellen-való fel-fualkodásáról, és az nagy Vr Istennek rajta tött boszszú-állásáról, és az elébbi tisztiben való állásáról. Melly Deákból Magyarrá fordittatott, 1593. esztendöben. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan levél.

A fentebbi szám alattitól külömböző kiadás.

Egyetlen példánya a keszthelyi *Festetics-ktárban.*

---

370 **(XVI. száz.)**

Historia az Szigetvárnak veszéséről. . . . . . 4r.

Egyetlen példányának 2 levélnyi töredéke, melyen az 1—27 versszak áll, Toldy Ferencz könyvtárából, *a m. Akadémia ktárában* van. — Hiányzik czimlevele,

s az éneknek, mely 80 versszakból állott, nagyobb része. — Kéziratban fönmaradt e historiás ének a Lugossy-codexben, azonban itt is csonkán, mert csak 1—28 és 48—80 versszaka van meg, ily czimmel: «Historia a Szigetvárnak veszéséről, melyet Zoliman török császár megvévén kezéhöz kopcsola. Not. Szertelen veszödsz.» A végső 80-dik vers szerint iratási éve 1566. Szerzője sem a végső versben sem a versfejekben nem nevezte meg magát. A Lugossy-codexbeli másolat a nyomtatott példánytól számos eltérést mutat, miből Toldy Ferencz egy más kiadás léteztét következteti. Ezen historiás ének tartalmát egy «névtelen Szigeti veszedelme» czim alatt ismerteti TOLDY *Magyar költ. tört. 2. kiad.* 155—157. *l.* — Betüi után ítélve, a kolozsvári Heltai-féle nyomda termékének látszik.

---

371 **H. n. (XVI. száz.)**

Szikszai Hellopeus Bálint. Katekhismus . . . . . 8r. A—X4 = 20½ iv = 164 sztlan levél *(ha teljes).*

Ajánlja a szerző «azt az kyczien elseö Aiandekat» egy nagyságos asszonynak, kinek nevét, minthogy az ajánlás eleje, mely a czimlevél hátlapján kezdődött, nincs meg, nem tudhatjuk. Az ajánlás végén a 8-dik lapon a szerző igy nevezi meg magát: «Valentinus Hellopoeus Egri Prędicator.» Minthogy szerzönk 1574-ben Debreczenben nyomtatott s 1587-ben második kiadásban is megjelent egri rövid kátéját a czimlap és ajánlás szerint mint debreczeni lelkipásztor irta és adta ki, ebben a 8-rét nyomtatott Catechismusában pedig magát még egri prédikátornak irja, bizonyosnak tartom, hogy ezen catechismusát 1574 előtt, valószinüleg 1573-ban adta ki. — Nyomtatási helyét meg nem határozhatjuk, csak annyit állithatunk Eötvös Lajos gondos összehasonlitása után, hogy nem Debreczenben, se nem Kolozsvárt Heltainál, se nem Hoffhalter alsó-lendvai nyomdájában, se nem Manlius János dunántuli nyomdájában volt nyomtatva.

Csak két példány ismeretes. A teljesebb példány, melyből csak a czimlevél s az annak hátlapján kezdődő ajánlás első lapja hiányzik, megvan a *M. n. Muzeum ktárában* (néhai Tóth Ferencz ktárából, Liszkay József pápai ref. paptól szereztetett, egy kötetben Kulcsár György 1573-ban Alsó-Lendván nyomtatott két munkájával); másik csonkább példánya (A6—V5 lev.) a *debreczeni ref. coll. ktárában.* — Ezen Catechismusról Eötvös Lajos és Imre Sándor által s általam irt bővebb ismertetést lásd: *Magyar Prot. egyh. és isk. Figyelmező* 1870. 200., 252—255, 312—313. *l. és* 1871. 284. *l.*

---

372 **Bártfa. 1601.**

Soós Kristóf (Sóvári). Az Szent Prophetaknak (kik szam szerint tizenketten vadnak, és az ő rövid tanitásokra nézue, Minoreseknek szoktanak neveztetni) irásoknak Prędicatiók szerint való magyarázattiának Első Resze. Oseas. Ioel. Amos. SÓVÁRI Soos CHRISTOPH által iratot. Bartffan Jakab Klöss nyomtatta, 1601. Eztendőben. 4r. 954 lap. — *Elül:* cziml. és elöljáró beszéd 12 sztlan levél; *végül:* mut. tábla 12 sztlan lev., latin versek . . lev.

Az előbeszédben, mely Sóvártt 1601. május 16-dikán kelt, igéri a szerző, hogy a még hátra lévő kilencz proféta magyarázatját három kötetben «nem sok késede-

lemmel» ki fogja adni: de igéretét nem váltotta be, mert ezen munkának csak első kötete látott világot.

Teljes péld. *M. n. Muz.* — *Erd. Muz.* (csonkán, hij. cziml., az előbeszéd 1. 2. 6. levele, a mut. tábla 9-dik lev., a latin versekből csak az első levél van meg). — *S.-pataki ref. coll.* (végén a versekből csak az első lev. van meg). — *Debreczeni ref. coll.* (231—668 lap van meg). — Betléren, *a gr. Nádasdy-ktárban.*

---

373 **Bártfa. 1601.**

Kalendáriom. . . . . . .

Emliti WESZPRÉMI, *Biogr. Medicorum Hung. Cent. II. Pars II.* 137. *l.*

---

374 **Debreczen. 1601.**

Félegyházi Tamás. Loci Communes Theologici, Az az, Az keresztyeni igaz hitnek reszeirôl valo tanitas, kerdesekkel es feleletekkel, ellenvetesekkel es azoknak meg feytesivel, az hiveknek epületekre irattatot: FELEGYHAZI THAMÁS, Debreceni Prędicator altal. Ez melle adattatot rövid Catechismus. Debrecenben, Nyomtatta Lipsiai Pal 1601. Esztendôben. 4r. 559 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasónak és lajstr. 14 sztlan levél.

Következik külön czimlappal:

Catechesis Az az, Rövid Kerdesek es Feleletek az keresztyeni hitnek agairol, az gyermekeknek es az egy-igyûeknek tanitasokra, irattatot FELEGYHAZI THAMAS, Debreceni Prędikator altal, Debrecenben Nyomtatta Lipsiai Pal, 1601 esztendôben. 4r. A—D6 (8 levelenként) = 30 sztlan levél.

5-dik kiadás. 1, 1579. 2, 1580. 3. 1583. 4, 1588. mind Debreczenben.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (cziml. hij.). — *Kolozsvári ref. coll.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *S.-pataki ref. coll.* (elől czimlap s végén a Catechismus 2 lev. hij.). — Betléren *gr. Nádasdy-ktárban.*

---

375 **Kolozsvár. 1601.**

Ráskai Gáspár. Egy szep historia az vitez Franciskoról, és az ô feleségérôl, és minémû czuda szerenczében forgattac egy ideiglen, ismet à szerenczénec meg iôuéséről és forgassáról. *(Következik egy fametszet.)* Nyomtatot Colosvarot 1601 Esztendôben. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Debreczen 1574. és 1578. s Kolozsvár 1579.

Pesti ref. coll. — *Erd. Muz.* (közben A4—B3 = 4 lev. és a legutolsó lev. hij.).

376 **Debreczen. 1602.**

Keresztye(ni) Enek(ek). Mellyek az Gr(adual mellett) s-annelkül is az hol azzal (nem elhetnek, az) Magyar nemzetben reform(altatott Ec)clesiakban szoktanak mo(ndattatni.) Mostan uyonnan, d(e mertekle)tessen, es helyessen, tôbbitte(ttek, es illendôb) rendben, hogy nem mi(nt ez elôtt) ki bocsattatt(ak). Ezek melle adattattanak szep (rendel az Halot Enekek). Debrecenben, Nyomtatta Lipsiai Pal, 1602. Eztendôben. 4r. 150. levél (ha teljes). — *Elül:* cziml. és elöljáró beszéd 6 sztlan lev.

A praefatióban, mely kelt «Dôbrôczenben die 12. Martii. 1602». Sz. Ujfalvi Imre a régi protestáns énekes könyvekre több igen becses adatot hoz föl, melyeket az én közlésem után fölhasznált TOLDY FERENCZ, *Magyar költ. tört. 2. kiad.* 182. 183. *l.* s én is föntebb az illetô helyekre beigtattam. Hogy ezen kiadást Debreczenben több kiadás elözte meg, bizonyitja Ujfalvi Imre elöbeszédének ezen helye: «Ez ideiglen csak ez it valo Typographiaban-is egy-nehanyszor nyomtattatot ki ez Enekes kônyv, mely az Graduallal az Templomba szokott vitettetni. Találtam olyanra-is, az mely, de csak igen rôvideden, ez elôt negyven esztendôvel nyomtattatott». Ezen szavak után egy debreczeni 1562-diki kiadás léteztét kell föltennünk, mely ma teljesen ismeretlen.

Egyetlen példánya, igen megrongált czimlappal, s végén, a 148. levél után, a mint nyoma látszik 2 levél hijával, a gyula-fejérvári *Batthyányi-ktárban.* — A czimlap hiányait a debreczeni 1616-diki ujabb kiadás cziméből pótoltam ki.

---

377 **Debreczen. 1602.**

Ujfalvi Imre. In exequiis defunctorum. Halot temeteskorra valo Enekek. Azoknak kedvôkert kik illyen utolso szûkségben szolgalnak, ôszve szedegettettek, es ki bocsatattak. Masodik editio, bôveb az elsônel, Hebr. 9. 27. El vegezet dolog hogy az emberek egyszer meg hallyanak, az utan itilet leszen. Debrecenben Nyomtatta Lipsiai Pal. M.DCII. 4r.

Elöljáró beszéde, az elsö 1598-diki kiadás után nyomva, kelt «Debreczenben Pünkôst hav. 12. napján 1598. Emericus Sz. Ujfalvi.»

Harmadik kiadása *Debreczen. 1606.*

Egyetlen csonka példánya, melyből megvan A—E3 (a cziml. és 18 szzott levél s végül alighanem csak 3 levél hij.) a gyula-fejérvári *Batthiányi-ktárban*, az Ujfalvi által kiadott debreczeni 1602-diki Énekes könyv után kötve.

---

378 **Sárvár. 1602.**

Eszterházi Tamás. Az Igaz Aniaszentegyhazrol, es ennec feieröl az Christvsrol: Ismeg az Romai Aniaszentegyhazrol, es

ennec feierôl az Romai Paparol valo Articulus, kerdeseckel es feleleteckel, az Prophetac es Apostoloc irasibol ki szedetet, melyben az regi es mostani Papa szekit oltalmazoknac hijaban valo irasi, es Argumentomi refutaltatnac, es meg hamissitatnac. Irattatot AEGIDIUS HUNNIUS, az Szent irasnac Doctora es Professora altal. Nyomtattatot Saruarat, Az Tekentetes es Nagysagos Illyeshazi Istuan Vr kôltsegen. Manlivs Janos altal, Anno M.D.CII. 4r. 582. lap. — *Elül:* czimlap és ajánló levél 29 sztlan levél; végén Index.

Ajánlja e könyvet Eszterházi Tamás Pálfi Katalinnak, Illésházi István nejének. «Galantan 1. Martÿ Anno Domini 1601. Nagyságod alazatos szolgaia Eszterhas Thamas» — Az ajánló levélben irja Eszterházi, hogy Hunnius e könyvét «Kürti Istuan Szeredi Praedicatorral Magiarra forditottam.»

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 15. *l.* hibásan teszi 1601-re, bizonyosan valamely czimlaptalan példány után, az elöszó keltéből következtetve a nyomtatási évre.

Teljes példánya a *szombathelyi seminarium*, Keszthelyen a *Festetics-ktárban* és Radványban *b. Radvánszky-ktárban.* — Elül s végül csonkán a *m. Akad.*, a *kecskeméti* és *pápai ref. coll.*, a *soproni* és *késmárki evang. lyceum ktárában.*

---

379 **Sárvár. 1602.**

Magyari István. Az Orszagokban valo soc Romlasoknac okairol, es azokbol valo meg szabadolasnac io modgiarol, mostan vyonnan irattatot, es soc bôlts embereknec irasokbol szereztetet hasznos könyuetske. MAGYARI ISTVÁN Sarvari Praedicator altal. Psalmo LXXXI. vers XIII. Vaiha az en nepem halgatot volna engemet, es az Israel az en vtaimban iart volna, niluan semmie tôttem volna az ô ellensegeket, és az ô haborgatoi ellen, felemeltem volna az en kezemet. Niomtattatot Sarvarat, az Author költsegeuel. Manlius Janos altal, Anno M.D.CII. 4r. 190 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, elöbeszéd, versek 12, *végül:* mutató tábla s nyomdai hibák 5 sztlan levél.

Ajánlva van Nádasdy Ferencz fölovászmesternek, Vas és Sopron vármegye föispánjának.

M. n. Muz. —*Pesti egyetem.* — *Soproni ev. lyc.* — Zsibón a *b. Wesselényi-ktárban.* — Keszthelyen a *Festetics-ktárban.*

---

380 **Sárvár. 1602.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatvra. Seu Dictionarivm Latino Hungaricvm. Per Clarissimum virum D. BASILIUM

FABRICIUM SZIKSZOUIANUM conscriptum. Cvi nunc denvo adiecimus idioma Germanicum, in vsum Puerorum. Sarvarini. Excudebat Ioannes Manlius, Anno M.DCII. 8r. 155 lev. — *Végül:* Index 3 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Debreczen 1590, 1592, 1593, 1597. ujabbak Debreczen 1619. és Bártfa 1630.

Pesti egyet. — *Segesvári ev. gymn.* — Megvolt *Nagy István ktárában* is (Lásd: *Catalogue.* 32. *l.*).

---

381 **Bártfa. 1603.**

Mihálykó János. Az ôrôk Eletnek szep es gyönyörûseges nyari vdeieröl valo könyueczke, Melyben az Eghnek es az föld-nek, Embereknek és Barmoknak, Fûueknek és Virágoknak, Kerteknek és Mezei terméseknek, Halaknak és Madaraknak etc. termeszet szerint valo eseti, az Telnek és Nyárnak allapattia és folyása szerint, ez világi ès kôuetkôzendô ôrôk élethôz hasonlitatnak, Az Szent Irásból vôt vigaztalásockal meg erôsitetet ès igen haznos példáckal meg irattatot ZADERVS IACAB által Nemet Nyeluen. Mostan penig az Magyar Nemzetnek vigaztalására Magyar nyelwre forditatot MIHALYKO IANOS az Epperiesi Magyar Ecclesiának lelki Páztora által. Bartphan Nyomtatta Iacobus Klôss. 1603. Eztendôben 12r. 252 levél. — *Elül:* cziml. ajánlás, üdv. versek latinul 10 sztlan lev.

Ajánlva van Homonnai Drugeth Bálintnak.

S.-pataki ref. coll. — *M. n. Muz.* (Jankovicstól, elül, közbül és végül csonkán). — *Székely-kereszturi unitár. gymn.* (még csonkább péld.).

---

382 **Debreczen. 1603.**

Derecskei Ambrus. Az Szent Pal Apostol levele, mellyet irt az Romabeli keresztyeneknek, Magyar prędikatiokra rendeltetet, es az Szent iras szerint meg magyaraztatot. DERETSKEI AMBRUS Varadi lelki paztor altal. Psal. 8. 3. Matth. 21. 16. Az kicsindedeknek es az csecsemôknek az û szajokbol vegezted el az dicsiretet. Debrecenben nyomtatta Lipsiai Pal, M.DCIII. 4r. 516 levél. — *Elül:* cziml. ajánlás, epigrammák 6, *végül:* mutató tábla 9 sztlan lev.

Ajánlva van «Varadon apro szentek napjan, 1602.» Cseh András váradi főharminczadosnak, ki a nyomtatási költséget viselte.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Pesti, debreczeni, s.-pataki, m.-vásárhelyi, kolozsvári, székely-udvarhelyi ref. coll.* — *Zilahi ref. gymn.* — Csetneken a *gömöri ev. esp. ktárában.* — *Máramaros-szigethi ref. lyc.* (cziml. és mut. tábla hij.); magánosoknál több példány.

383 **Keresztúr. 1603.**

Hollósi Gottfried. Agoston Barat szerzetin valo, Hollosi Godefridvsnak Pragai Barat Praedicatornak Bőczűlletes tudos embernek, az kereztiẽsegre valo meg tereseről irattatott Prædicatio, mellyet ő maga prædicallott Wittenbergaban: mely Prædicatioban bucziut veszen az Rommai Papatol: az baluaniozasoktol, es Antichristus vtalatossagatol, kiben annak előtte volt, es szabad akarattia szerẽt, kőzőnseges helyen, sokaknak hallasara, ellene mond: Es vallia magat, az Augustana Confession valo kereztieni giülekezet tagyanak lenni, &c. Mastansaggal, minden hiv kereztieneknek kővetesere ki niomtattatott, magyar nieluen az Vittenbergai Szent iras tanetto Doctoroknak Elő Iaro beszedeuel eggyüt. Kereszturat Manlius Ianos altal. Anno M.DCIII. 4r. A—Li = 10¹/₄ iv = 41 sztlan levél.

Ezen könyvre vonatkozva irja Pázmány Péter Magyari István könyvére irt feleletében: «Minap is egy Szent Agoston szerzetiből szőkőt barat irasat nyomtata ki az Galgoczi kialto».

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (utolsó lev. hij.).

384 **Keresztúr. 1063.**

Zvonarics Mihály. Papa nem Papa Az az. A Papanak, es az papa tiszteloeinek, Lvther ertelme zerent valo vallasok, az keresztyeni tvdomannak fő rezeirvl kikrűl az Euangeliomi tudomanibeliek, es az Romaihűtbeliec kőzőtt, vetekődes es kűlőnőzes vagyon. Az Papak Toerueniboel, es nemeli ertelmesb Papasok Irasiből, egybe szedettetőt, es kezbeli kőniueczke modgyara rendeltetőt. Osiander Andras Doctor es Praedicator altal. Magyar nielure penig fordettatot Zuonarich Mihal Cenki prædicator altal. Nyomtattatot Kereztvrat Az Tekintetes es Nagysagos Nadasdi Ferencz Wr Kőltsegen, Manlivs Ianos altal. Anno M.DCIII. 4r. 240. lap. — *Elül:* cziml. és előbeszéd 12, *végül:* az olvasónak és nyomt. hibák

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — *Debreczeni ref. coll.* — Csonkán Keszthelyen a *Festetics-ktárban*, a *pápai ref. coll.* és *Nagy István ktárában.*

---

385 **Nagy-Szombat. 1603.**

Pázmány Péter. Felelet az Magiari Istvan Sarvari Praedicatornac, az Orszag romlasa okairul, irt kôniuere. Iratot PAZMANI PETER altal. Isai. 30. v. 11. Aperientur portæ tuæ iugiter, die ac nocte non claudētur, vt afferatur ad te fortitudo gentium, et reges earum adducantur: Gens et Regnum, quod non servierit tibi, peribit, et gentes solitudine vastabuntur: Nagy Szombatba, Anno M.D.CIII. 4t. 295 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, latin anagrammás versek Magyari István ellen, index, a ker. olvasónak 8 sztlan lev., *végül:* Peroratio gr. Nádasdi Ferenczhez, latinul, 11 sztlan lap.

Colophon: «Datum Tyrnaviæ ex Typographia Capituli Strigoniensis. Anno 1603.»

Ajánlva van latinul Ghimesi Forgács Ferencz dunántuli főkapitánynak és soproni főispánnak «Radosniae Pridie Idus octob. M.DC.II».

SÁNDOR ISTVÁN, *M. Könyvesház* 15. *l.* hibásan irja a szerzőt PÁZMÁNDI GÁBOR-nak.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyet.* — *Zágrábi érs.* — Csonkán *Keszthelyen.*

---

386 **Nagy-Szombat. 1603.**

Halotti beszéd Rákóczi Zsigmond felett, Ecseden. 4r.

Igy adja a czimet SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 15. l. — Én ezen nyomtatványt nem láttam s a Sándor által adott czim helyességén kételkedem.

---

387 **Bécs. 1604.**

Vásárhelyi Gergely. Catechismvs. Az az CANISIVS PETERteol iratot Keresztyeni Tudomannac reouid Summáya. **Az igaz** Romai Anyaszentegyhaznac Caeremoniáinac magyarazatiual, Egy nehany kèrdésekre valo felelettel: Aitatos imadsagockal, és elmelkedéseckel: keresztyen embernec üduességes tûkôriuel egyetembe. Iesvitac Rendin Valo VASARHELY GERGELY pap Altal. Teneamus fidei nostrae confessionem indeclinabilem. Hebr. 10. Viennæ Austriæ, Typis Leonhardi Formicæ, Anno M.DC.IV. 12r. 51. és 294 levél. — *El* cziml., elöbeszéd (Sellyen 1. Januarÿ. 1604. Vasarhely ely), calendariu

(1582—1700-ra), index 24, *végül:* Epigramma, Ad lectorem és errata 1 sztlan lev.

Colophon: «Nyomtatot Beczbe, Formica Lenart altal, M.DC.IV esztendőbe. Romai Czaszar ő felsége engedelmeből.»

Mint első kiadást hozza föl SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 16. l., holott ez már 2-dik kiadás. Az elsőt lásd föntebb Kolozsvár. 1599.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem* (hij. cziml. és végén 4 levél).

---

388 **Bécs. 1604.**

Pázmány Péter. Kempis Tamásnak a Kristus követéséről négy könyvei. Bécs. 1604. 4r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 16. *l.* mint első kiadást. — Ujabb kiadásai: Bécs. 1624, 1638, Pozsony. 1648, H. és év. n. (XVII. száz.), Nagy-Szombat. 1709. stb.

---

389 **Debreczen. 1604.**

Szárászi Ferencz. Catechesis, Az az, Kerdesők és Feleletök, az Keresztyeni tudomannak agairol, az iambor Istenfelő harmadik Friderik Hertzek birtokaban Palatinatusban levő tudos bőlts Doctorok altal irattatot. Deakbol penig Magyar Nyelvre fordittatot hogy mind az kisdedőknek az Scholakban, mind penig az egyigyűeknek az Ecclesiaban Lelki eppületőkre lenne. SZARASZI FERENCZ altal Debreczeni Anyaszent-egyhaznak Lelki Pasztora altal. Debrecenben Nyomtatta Lipsiai Pal. 1604. 4r. A—Q6 = 16½ iv = 66 sztlan lev. — *Elül:* cziml. és ajánlás 3 sztlan lev.

Ajánlja a szerző Imrefi Jánosnak, Diószeg urának, «Debreczenben Kis aszsz. hav. masodic napján, az Vrnak 1604. esztendejében.»

M. Akad. — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (cziml., ajánlás s utolsó lev. hij.) — *M. n. Muz.* (Farkas Lajostól, végül csonkán). — Betléren, *gr. Nádasdy-ktárban* (ép).

---

390 **Keresztúr. 1604.**

Magyari István. Az Tekintetes, Nemzetes, Nevezetes, Vitez Vrnac, az Nagysagos Nadasdi Ferentznec, Fogaras Főldenec őrőkős, Vasuár, es Sopron Vármegyeknec fő Ispannyanac, az felseges II. Rvdolphus Romai Czaszarnac, Magyar orszagnac Kiralyanac, és io gondviselő edes Attyanac, Lovaz Mesterenec es Tanaczanac, es Dunan innen fő orszag Hadnagyánac

etc. Kit az Vr Isten ez vilagy nyomorult eletből az ôrôc diczôssegben magához vôt 4. Jan. Anno 1604. Sarvarat Teste felet, es temetesekor lôt ket Praedicatioia MAGYARI ISTVÁNnac. — Az Nemes és Vitézlô Madaraz Miklos Kôltsegeuel, Niomtattatot Kereszturat Manlius Janos altal. 1604. 4r. A—M2 = 11½ iv = 46 sztlan lev.

Ajánlva Báthori Erzsébetnek, Nádasdi Ferencz özvegyének.

M. n. Muz. — M. Akad.

---

391 **Lőcse. 1604.**

Rimai János és **Balassa Bálint** versei. Löcse. 1604. 12r.

Hihetőleg első, ma egy példányban sem ismert kiadás. Léteztéről b. Radvánszky Bélának hozzám 1876. apr. 7-dikén intézett leveléből értesültem, kinek tudósitása szerint «Radvánszky László könyvtárának 1750-ben készült catalogusában előfordul: Rimay és Balassa versei Lőtsén, 1604. duodec. 13. sz. alatt volt akkor Radványban a könyvtárban, jelenleg azonban még nem sikerült felfedeznem.» — Vajon az itt idézett catalogusban az évszám (1604) nem tévedésből áll-é 1704 helyett, mert Lőcsén 1704-ben 12r. csakugyan megjelentek «Balassa és Rimai Istenes Enekei», el nem határozhatom.

---

392 **Nürnberg. 1604.**

Molnár Albert (Szenczi). Dictionarium Latinovngaricvm. Opvs novvm et hactenvs nvsqvam editvm, in qvo Omnes Omnivm Probatorvm Lingvae Latinae Avctorum dictiones & rerum vocabula, quoad fieri potuit, propriissime & exactissime sunt Vngaricè reddita. Nomina item propria Deorum Gentilium, Regionum, Insularum, Marium, Fluviorum, Sylvarum, Lacuum, Montium, Populorum, Virorum, Mulierum, Vrbium, Vicorum & similium, cum brevi & perspicua descriptione Vngarica sunt interspersa: quæ singula ita sunt digesta, ut sub initiali sua litera facile reperiantur. — Item vice versa Dictionarivm Vngaricolatinvm, in qvo præter dictionvm vngaricarum interpretationem Latinam, adjecta sunt iis vocibus, quarum usus in oratione & styli exercitio frequentior est, Synonyma quam plurima, quæ studiosæ juventuti Vngaricæ, hactenus ista commoditate destitutæ, quasi Sylvam quandam vocabulorum suppeditabunt. Per ALBERTVM MOLNAR Szenciensem Vngarum. Accedunt ad calcem libri, Difficiles aliquot voces in Jure Vngarico, cum notatione Ioannis Sambuci.

Ciceroniana item Epitheta, Antitheta & adjuncta. Procurante Elia Huttero Germano: Noribergæ, Cum Sacræ Cæsareæ Majestatis: &c. nec non Regis Galliarum & Navarræ &c. Privilegiis. Anno, cIↃ IↃ cIV. 8r.

Cziml., ajánlat II. Rudolf császárhoz, előszó az olvasóhoz, versi buzditmányok (mind latinul) Ψ és Ψ Ψ = két iv = 16 szztlan lev. — Szöveg: A—Qq, mely tenne 39 ivet = 312 levelet; de az Y iv, egyoldali félszeg nyomtatás következtében, váltva minden kétkét lapját egészen üresen hagyván, és igy egy iv helyett két ivet vévén igénybe: igy lőn az ősszes szöveg 40 iv = 320 szztlan (kéthasábos) levél, melyből a kettős Y ivben 16 lap, és a Qq ivben a 3 utolsó lap teljesen üres.

Az ajánló levél kelt Altorfban 1604 Aug. 1., megiratott a munka szintén Altorfban 1603 (v. ö. a szöveg «Altorfium» tételét: «Holot ez Dictionariomot irta Albertus Molnar, 1603. esztendőben».) — Első kiadása ez Molnár Albert szótárának, vagyis ezen Szótár *Dictionarium* név alatti egyetlen kiadása; a következő kiadások már *Lexicon* czimet viselnek. — Az Y ivben levő félszegség minden példányban egyaránt megvan; — valamint mindegyiknek utána van kötve a magyar-latin rész is, melynek mint egészen önálló nyomtatványnak czimét külön adom.

M. Akad. (igen szép péld.) Lugossy József ajándékából. — *Bécsi csász. ktár.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben, kézirattal kiegészitve.

---

393 **Nürnberg. 1604.**

Molnár Albert (Szenczi). Dictionarivm Vngarico-Latinvm. In vsvm et gratiam Vngaricæ pvbis methodo eadem, qua Latino-Vngaricum, summa diligentia concinnatum: in qvo præter dictionvm singvlarvm interpretationem propriam, adiecta sunt iis vocibus, quarum usus in oratione & styli exercitio frequentior est; Synonyma quam plurima, quæ inventuti Vngaricæ hactenus ista commoditate destitutæ, quasi sylvam quandam vocabulorum suppeditabunt: Auctore ALBERTO MOLNAR Szenciensi. Noribergæ, Cum Sacræ Cæsareæ Maiestatis: &c.

nec non Regis Galliarum & Navarræ, &c. Privilegiis. Anno, cIↃ IↃ cIV. 8r.

Cziml., ajánl., előszó és versi buzditmány (mind latinul))(1—8 = egy iv = 8 szztlan lev.; szöveg a—q6 = 126 számozatlan kéthasábos lev.; — végre a lat.-magy. rész czimében jelzett Ciceronis Epitheta Antitheta & Adjuncta (tisztán latin, kéthasábos) és az Errata q7—u4 = 30 számozatlan lev. — Az u4 hátsó lapja üres.

Az ajánló levél Báthori István szathmári és szabolcsi, Rákóczi Zsigmond tornai és munkácsi, Turzó Szaniszló szepesi főispánhoz és Tököli Sebestyénhez, valamint a magyar és erdélyi tanuló ifjusághoz intézett fölötte érdekes előszó, mind latinul, kelt Altorfban 1604. Aug.

A latin-magyar rész után kötve, megvan a föntebbi szám alatt emlitett könyvtárakban.

Ujabb kiadásai: Hanau 1611., Heidelberg 1621., Frankfurt 1644. és Nürnberg. 1708.

---

394 **Várad. 1604.**

Szárászi Ferencz. Catechesis . . . . . (mint *Debreczen. 1604)* Varad. 1604. 8r.

Emliti MILLER, *Fragmenta veteris Typogr. M. Varadiensis* 31. 32. *l.* — Létezett-é valósággal, a debreczeni 1604-diki 4r. kiadás mellett, ezen egyedül Miller által emlitett váradi 1604-diki 8r. kiadás, azt a külömben is megbizhatatlan Miller hitelére annál kevesbbé merem állitani, mert ő LAMPÉra, (illetőleg Ember Pálra) hivatkozik, kinek idézett helyét, *Hist. reform. in Hung.* 128. *l.* utánolvasva meggyőződhetünk, hogy Ember Pál Szárászi kátéjának váradi 1604-diki kiadásáról mit sem tudott, de még az első debreczeni 1604-diki kiadást sem ismerte.

---

395 **Basel. 1605.**

Calepinus (Ambrosius). Dictionarivm Vndecim Lingvarvm, iam postremo accurata emendatione, atque infinitorum locorum avgmentatione . . . . . exornatum . . . . . Respondent autem Latinis vocabulis, Hebraica, Graeca, Gallica, Italica, Germanica, Belgica, Hispanica, Polonica, *Vngarica,* Anglica. Onomasticon vero . . . . . seorsim adjunximus. Cvm gratia et privilegio Imperatorio. Basileæ. (1605). 2r. 1582 lap. — Onomasticon 302. lap. — *Elől:* cziml., typogr. lectori, Calepinus Senatui populoque Bergomensi, Vita Calepini 4 sztlan lev. *végül:* Colophon 1 levél.

Colophona: «Basileæ per Sebastianvm Henricpetri: Anno Salvtis nostræ recuperatæ cIↃ IↃ cv.»

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (a colophon hij). — *S.-pataki ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon.

---

396 **Debreczen. 1605.**

Bornemisza Miklós. Historia Mikeppen az Szent Eleazar Pap Antiochus Kiraly alat az Istennek tôrvenyenek meg tartasaert, Martyromsagot szenvedet, az ũ felesegevel es het fiaival egyetemben, az mint meg Vagyon irvan Maccab. 6. es 7. reszeben. Enekbe szôrôztetet: BORNEMISZA MIKLOS altal. Nota: Nagy banatban David etc. 4r. A6 = 6 sztlan levél.

Colophon: Debrecenben, Nyomtattatot 1605.

Végső verse: Az ki ez eneket szorze versekben
Nevet el be ira versek fejeben,
Az ezer ôt szazban es hatvan nyoltzban,
Istennek hivein keserũsegben.

Versfejekben: Martirium Eleasaris et septem filiorum eivs cum matre sôlo onographice descriptum per NICOLAVM BORNEMISSA in lavdem altissimi Amen.

Régibb kiadása: H. n. (XVI. száz.).

Debreczeni ref. coll. (Szárászi Catechismusa Debreczen. 1604. után kötve, több szent historiás énekkel).

---

397 **Debreczen. 1605.**

Debreczeni S. János. Militaris Congratulatio Comitatus Bihariensis ad Illustrissimum Principem et Dominum Stephanum Botskai de Kis Maria . . . . . etc. ob victoriam eidem divinitus concessam et felicem reliquarum rerum ab eodem Divino Consilio in eliberationem totius Pannoniæ susceptarum Successum etc. hungaricis rhytmis Celebrata et decantata per JOANNEM S. DEBRECINVM, Requisitorem Capituli Varadiensis. Debrecini Excudebat Paulus Rhaeda Lipsensis Anno 1605. 4r. A iv = 4 sztlan lev.

M. Akad. ktárában.

---

398 **Grätz. 1605.**

Pázmány Péter. Az mostan tamat vy tvdomaniok hamissaganak Tiiz nilvan valo bizonisaga. Es reovid intes a Teoreok

Birodalomrvl, es vallasrvl. Iratot PAZMANI PETERtvl. Lactant. lib. 5. Instit. Diuin. cap. I. Si sacrilegis, et proditoribus, et veneficis, potestas defendendi sui datur. Nec praedamnari quenquam incognita causa licet, Non iniustè petere videmur, vt si quis erit ille, qui inciderit in haec, si leget, perlegat: si audiet, sententiam differat in extremum. Sed noui hominum pertinaciam. Nunquan impetrabimus. Timent enim, ne a nobis reuicti, manus dare aliquando cogantur. Graecii Styriæ, per Georgium Widmanstadium, Anno M.DC.V. 4r. 113 lev. — *Elül:* cziml. ajánlás (Pethe Márton kalocsai érseknek, latinul) 4 sztlan levél.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti Egyetem. — Pozsonyi káptalan.

---

399 **Prága. 1605.**

Loderecker Péter. Dictionarivm septem diversarvm lingvarum, videlicet Latine, Italice, Dalmatice, Bohemicè, Polonicè, Germanicè, et Vngaricè, vnà cum cuiuslibet Linguæ Registro siue Repertorio vernaculo, in quo candidus Lector, sui idiomatis Vocabulum, facilè inuenire poterit. Singulari studio et industria collectum a PETRO LODERECKERO Prageno, Bohemo etc. Cum gratia et Priuilegio Imperiali. ker. 4r. A—yyy = 68 iv = 272 sztlan levél. — *Elül:* cziml. előszó 7 nyelven, 8 sztlan lev.

Colophon: Pragæ, E Typogrophaeo Ottmariano. Impensis Authoris cIↃ IↃ cv.

Tulajdonképen nem más, mint Verantius Faustus Velenczében 1595. nyomtatott öt nyelvü szótárának uj kiadása, megtoldva Loderecker Péter által a lengyel és cseh nyelvvel.

M. n. Muz. — Szombathelyi praemontréi zárd. — Fáy-ktárban Tibold-Daróczon. — *Szathmári püsp. ktár* (cziml. hiján). — *Lugossy Józsefnél.*

---

400 **Tigurum. 1605.**

Frisius Jakab János. Különbbkülönbbféle Elmélkedések és Könyörgések. Tigurum. 1605. 8r.

Igy adja e könyv czimét, melynek én csak egy czimlaptalan csonka példányát láttam, SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 16. *l.* — Ezen példány 8. lapján az előljáró beszéd igy végződik: «Adatott Tigurumból. 1600. esztendőben. Johannes Jacobus Frisius S. Theol. Professor.» S ezen kelet után van kétségtelenül e könyv Tigurum. 1600-ra téve a Teleki-könyvtár czimtárában. *Biblioth. Sam. Com.*

Teleki Pars III. 432. *l.* Ki volt Frisius e munkájának magyarra fordítója, nem tudhatjuk. — A könyv megjelenési helyét és évét csak Sándor István hitelére adom.

A *Teleki-ktár* egyetlen példa. igen csonka (megvan 5—12, 17—242, 245—246 és 251. 252. lap; a többi hiányzik).

---

401 **H. n. 1605.**

Hodászi Lukács. Halotti beszéd Báthori István felett. H. n. 1605. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshéz* 16. *l.* — Nem láttam.

---

402 **Debreczen. 1606.**

Ujfalvi Imre. Az exequiis defunctorum. Halot temeteskorra valo Enekek. Azoknak kedvőkert kik illyen utolso szűksegben szolgalnak, őszve szedegettettek, es ki bocsattattak. Mastan uyobban Corrigaltatott. Hebr. 9. 27. El vegezet dolog hogy az emberek egyszer meg hallyanak, az utan itilet leszen. Debrecenben Nyomtatta Lipsiai Pal, M.DC.VI. 4r. A—F2 = 5½ iv = 22 levél.

Cziml. 1. sztlan lev., előlj. beszéd «Debreczenben Pűnkőst hav. 12. napjan. 1598. E. S. U». és szöveg 19 szzott levél; végén Dies iræ latinul és magyarul, intés, mut. tábla 2 sztlan levél.

Régibb kiadásai: Debreczen 1598 és 1602.

Egyetlen példa. *a m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában* (Gönczi György Debreczenben 1616-ban nyomtatott énekes könyve után kötve).

---

403 **Grätz. 1606.**

Pázmány Péter. Keresztyeni Imadsagos Keonyv, melybe szep aytatos Keoneorgesek, Haladasok es Tanusagoc foglaltatnac, es reovid tanusagh, mint ismerhesse megh akar mely egyűgyű ember is az igaz hitet. Greczbe 1606. 12r. 268 lev.

Ajánlva van Kapi Annanak, Hethesi Pethe László nejének.

Első kiadás. Ujabb kiadásai: Pozsony 1610. 1625. 1631, 1650. Bécs 1665., Lőcse. 1674. Nagy-Szombat 1701.

M. nemz. Muz.

404 **Bártfa. 1607.**

Biblia. . . . . Bártfa. 1607. 2r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 16. *l.* Töredékei megvannak a *s.-pataki ref. coll. ktárában.* Lásd TOLDY, *M. irod. tört. III. köt. 95. és 98. l.*, hol én e csonka bibliát, minthogy ottani kutatásom alkalmával a könyvtárból használatra ki volt adva, nem láthattam.

---

405 **Bécs. 1607.**

Balassa Bálint. Campianvs Edmondnac Iesvs neve alat vitezkedet Theologusnak, es nem régen Angliaban az kőzőnsèghes keresztien hitért martyromsaggal koronazotnac, Tiz Magiarul irot okai: kikben azt aggia tuttocra az Angliai tudós Academicusoknac, my vitte őtet arra hogy egiedűl az eghéz Angliában lakozo Cáluinistáknac, az Hitnec dolgában bayt méért legien kűldeni. BALASSA BALINTtol iratot: 1. Pet. 3. v. 15. Készec legietek mindenkoron minden embernec a ki tőlletec okát kiuannia, a bennetec lakozo remenséghről es hitről valo elégh tetelre. Viennae Austriae, Typis Margarethae Formicae, Viduae Anno M DC VII. 8r. 109 lap. — *Elül:* cziml., és ajánlás 8 sztlan levél.

Ajánlja Dobokay Sándor Forgách Zsigmond Nógrád vármegyei főispánnak, kir. tanácsosnak és pohárnok mesternek, «Bechiben Kys Aszszoni hauaban Nagi bodogh Aszszoni napian: Ezer, hat száz, hat esztendőben.» — Az előszóból kitetszik, hogy Balassa Bálint ezen munka fordítását nem végezte be teljesen, s halála után a fordítást Dobokay Sándor fejezte be s adta ki. — Dobokay 1594. majus 26-án jelen volt a haldokló Balassa Balint mellett, ki a cath. hitben, buzgón meggyónva halt el.

Egyetlen péld. *a m. nemz. Muzeumban.*

---

406 **Grätz. 1607.**

Pázmány Péter. Kereztieni Felelet. A Megh Dvcsövlt Szentek Tiszteletirül, Ertünk valo könyörghesekrül, es Segitsegül hiuasokrul. Iratot PAZMANI PETER altal. Az Gyarmathi Miklos Helmeczi Praedicatornak, A Bodogh emlekezetü Monoszloi Andras Vesperiny Püspök, es Posoni Praepost könyue ellen irt csacsogasira, Graecii Styriae, Per Georgivm Widmansta-

divm, Anno Domini M.DC.VII. 4r. 100 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás (Forgács Zsigmond nógrádi főispánnak, ország birájának, latinul), a ker. olvasónak stb. 10 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 16. *l.* helyesen teszi 1607-re, de tévedésből 20. *l.* 1617-re is fölhozza.

Pesti egyetem. — Pozsonyi káptalan.

---

407 **Herborn. 1607.**

Molnár Albert (Szenczi). Psalterium Ungaricum. Szent David Kiralynac es Prophetanac Szaz ötven Soltari az Franciai notáknac és verseknec módgyokra most úyonnan Magyar versekre fordittattac es rendeltettec. SZENCI MOLNAR ALBERT által. MDCVII. Herbornában Nyomtattatot Hollos Christof által. 12r. 425 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd 12, *végül:* regestrom, errata 3 sztlan levél.

Első kiadás, melyet három századon keresztül igen számos kiadás követett.

Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — M. n. Muz. (csonkán, cziml. és utolsó 2 lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Megvolt *Bártfai László* ktárában is. Lásd: *List et Francke, Catalogue* 1871. 4. *l.*

---

408 **Herborn. 1607.**

Molnár Albert (Szenczi). Kis Catechismus, avagy az keresztyén hütnec részeiröl rövid kerdesekben es feleletekben foglaltatot tudomány, az mint sok tartományokban valo Egyházakban es Iskolákban szoktác tanitani az együgyöëket ès à gyermekeket. Szent Irasbéli mondasokkal, es Imadsagokkal egyetemben. Szedetöt az Haidelbergai öreg Catekismusból. 1607. Herbornaban Nyomtattatot Hollos Christof altal. 12r. 69 lap.

Pesti ref. coll. — M. n. Muz. (utolsó lev. hij.). Megvolt *Bártfai Lászlónál* is (Catalogue 1871. 4. l.), mindenütt Molnár Albert 1607-diki Soltára után kötve.

---

409 **Bártfa. 1608.**

Bocskai István Apologiája. . . . . . Bártfa. (1608).

Ezen ma egyetlen példányban sem ismert s irodalomtörténetiróink által nem emlitett könyv emlékezetét PÁZMÁNY PÉTER-nél találtam az Alvinczi Péterhez intézett *Öt szép levél első kiadásában. Pozsony* 1609. 100. *lev.* e szavakkal: «Mi az oka, hogy az felföldi Caluinista kialtoc, abba az *Apologiaba* oltalmazo irásba, melliet Bartfan nem reghen nyomtatánac, megh akaruán mutatni, hogy az megh holt Bocskai Istuán, nem volt Arianus, anni sok modnekül valo hazughsághokat fűztec egybe?» — Pázmány *e. h.* 100—102. *lev.* ezen könyv hét állitásának czáfo-

latába is ereszkedik. — A könyv megjelenési évét Pázmány idézett szavaiból következtetve mertem 1608-ra tenni.

Második kiadása: Hanau. 1608.

---

410 **Bártfa. 1608.**

Magyarazattia az Evangeliomoknak, mellyek az Apostaloknak, és egyéb szenteknek, napiaira rendeltettek, és Eztendô által az Kereztiéni Gyülekôzetben oluastatnak és hirdettetnek. SIMON PÁL Déák Postillaiából Magyar nyelwre fordétatot. Rom. 10. Nemde nem hallottáké? sôt inkáb mind ez széles fôldre kû ment az ô hangosságok, és az fôldnek keregségének határira az ô beszédek. Bartphan Klôz Iakab nyomtatta, 1608. Eztendôben. 4r. 237 lap. — *Elûl:* cziml. ajánlás, a ker. olvasónak 2 sztlan lev.

Ajánlja Bethlenfalvi Thurzó Zsuzsánnának, Forgács Zsigmondnénak, «Klôz Iakab, Kônyvnyomtató».

Colophona: Bartphan Nyomtatta Klôz Iacab, 1608. Eztendôben.

M. n. Muzeum. — S.-pataki ref. coll. (3 első és legutolsó levele kézirattal pótolva).

---

411 **Hanau. 1608.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Biblia Az az: Istennec Ô es Uy Testamentomanac Prophetac es Apastaloc által megiratott szent könyvei. Magyar nyelyvre forditatott egészszen, az Istennec Magyarorszagban valo anya szent Egyházának epülésére. CAROLI CASPAR Elöljarobeszédével. Ez masodic kinyomtatast igazgatta néhol megis jobbitotta SZENCI MOLNAR ALBERT. Hanoviaban Nyomtattatott Halbejus Janos által, Levinus Hulszius ôrôkôsinek kôltségével. MDCVIII. esztendôben. 4r. Ó testamentom 588. — Propheták 224. — Apocryphus könyvek 194 *(hibásan 186.* lap helyett) — Uj Testamentom. 254. lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás, Károlyi Gáspár elöbeszéde a vizsolyi 1590-diki első kiadáshoz és registrom 12 sztlan lev.

Ajánlotta Sz. Molnár Albert latinúl és magyarúl Móricz hesseni fejedelemnek.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erdé Muz. — Pesti egyetem. — S-pataki ref. coll. (2 péld.) *— Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) *— N.-enyedi ref. coll. — Pápai ref. coll.* (2 péld.) *— N.-körösi ref. lyc. — M.-szigeti ref. lyc. — Szebeni ev. lyc. —*

Pozsonyi ev. lyc. — Sz.-keresztúri unitár. gymn. — Pesti ref. coll. (csonkán). — Nagy István, Bártfai László s több magánosok ktárában.

412 **Hanau. 1608.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Davidnac Soltari, az Franciai notaknac és verseknec módgyokra Magiar versekre forditattac és rendeltettec Az Szenci Molnar Albert által. Hanoviában Nyomtattatott 1608 esztendőbe. 4r. 69 lap. és Regestrom 1 szztlan lap. Hozzá járul: Kis Catechismus. 71—79. l.

Példányai legtöbbnyire egybekötve találhatók a Szenczi Molnár Albert által Hanauban 1608 ban kiadott Bibliával.

413 **Hanau. 1608.**

Bocskai István Apologiája. . . . . Hanau. 1608.

Ezen ma egy példányban sem ismert könyv emlékezetét Szenczi Molnár Albert saját kezével irt Naplójának 533. lapján találtam (a maros-vásárhelyi Teleki-könyvtárban) e szavakkal: «1608. 12. Junij. recudi curavi Apologiam Ungaricam Boczkai».

Első, egy példányban sem ismert kiadása: Bártfa. (1608.)

414 **Debreczen. 1609.**

Alvinczi Péter. Egy tetetes, neve vesztett Pápista embertől, S. T. D. P. P. től küldetett szines öt Levelekre rend szerint való Feleleti Alvinczi Pétertől a Kassai M. Ekklesia Lelki Pásztorától. 8r.

Igy adja e könyv czimét Bod, *Athenas* 7. *l.*, ki mint előadásából kitetszik, Alvinczi ezen munkáját látta és olvasta. Irva van Pázmány Péternek Alvinczihez irt s 1609-ben nyomtatott öt levele ellen. — Hogy Alvinczi ezen vallásos polemicus munkáját 1609-ben Debreczenben nyomtatta, kitetszik Mágócsi Ferencz főispánhoz és főkapitányhoz intézett s Kassán 1609. sept. 29. kelt leveléből, melynek eredetije a gyula-fejérvári káptalan levéltárában, másolata pedig megvan az *erd. Muzeumban, (Jos. Com. Kemény Apparatus Epistolaris ad Hist. Trans. III. köt.* 387. 388. *l.)* — Ma egy példány sem ismeretes. — 1849-ig megvolt *a nagyenyedi ref. coll. ktárában*, gr. Bethlen Kata könyvei közt. — Bizonyosan tévedt Sándor István, ki ezen könyvet a XVII. századi évnélküli könyvek között *M. könyvesház* 67. *l.* emliti s Kassán nyomtatottnak állitja.

415 **Nagy-Szombat. 1609.**

Pázmány Péter. Az Nagi Calvinvs Ianosnac hiszec egy Istene Az az: Az Calvinvs ertelme szerent valo igaz magiarazattia az Credonac: Mely, az Caluinus tulaidon kőnyueiből, hyuen,

es igazán egybe szedettetet, az Caluinista Atiafiaknac lelki eppûletekre, es vigasztalasokra. S. T. D. P. P. (Sacrae Theologiae Doctor Petrus Pazmany). Nyomtattatot Nagyszombatba, M.D.C.IX. esztendeben. 8r. A—C, a, b, D, d, (4 levelenként) c (6 lev.), E—Z, Aa—Nn (4 levelenként) = 152 sztlan levél.

Egyetlen példánya, melyből közben 3 levél (Dd 2—4) hiányzik, a *m.-szigeti ref. lyceum ktárában.*

---

416 **H. n. (Pozsony). 1609.**

Pázmány Péter. Egy Keresztien Predikatortvl. S. T. D. P. P. Az Cassai nevezetes tanitohoz Alvinczi Peter Vramhoz. Iratot eot szep level. I. Az Papistak Baluaniozasárul. II. Minemû szabadsághot aggianak az Papistak, az Hittel kôtôt foghadásnak fel bontasára. III. Mint tanicsak az Papistak, hogy iob az Papnak hazasságh kiûûl latorkodni, hogy sem hazas társhoz kôtelezni maghat. IV. Egy Papista embernek, ennihany esztelen dolgokrul valo kerdezkedesirûl. V. Mely meltatlan neuezik Baluaniozoknak, es Eretnekeknek az Luther, es Calvinus kôuetôyt. Nyomtattatot G. S. P. G. V. T. A. M.DC.IX. 8r. 133 levél. — *Végül:* nyomt. hibák, latin versek Alvinczi ellen 3 sztlan lev.

Nyomdai kiállitása után itélve kétségtelenül pozsonyi nyomtatvány. — Ez ellen irta Alvinczi Debreczenben 1609-ben kiadott feleletét, mely ellen Pázmány még 1609-ben megirta és kiadta ezen felelet megrostálását. — Ujabb, Pázmány által átdolgozott kiadása megjelent Pázmány Kalauzának első kiadása mellett, Pozsony. 1613. 2r.

Egyetlen példány az *erd. Muzeum ktárában* (gr. Teleki Domokos gernyeszegi ktárából).

---

417 **(Pozsony). 1609.**

Pázmány Péter. Alvinczi Peternek sok tetovaazo kerenghesekkel, es czeghéres gyalazatokkal fel halmozot feleletinek, rôuyd és keresztyeni szelidségghel való megh rostalása. Irattatot. PAZMANY PETERtvvl az Iesvitak rendin való legh kisseb Tanitótúl. Nyomtattatot. M.DC.IX. Esztendôben. 8r. 128 lap.

Betüi után itélve pozsonyi nyomtatvány.
Egyetlen példánya *a m.-szigeti ref. lyceum ktárában.*

418 **Várad. 1609.**

Szegedi Dániel Magyar predikacziói. Várad. 1609. 4r.

Emliti ezen irodalomtörténetünkben ismeretlen könyvet Gyöngyösi Pál 1787-ben Benkő Józsefhez irt levelében, mely 1849-ig megvolt a n.-enyedi ref. coll. könyvtárában, Benkő kéziratai közt (Chartophylax III. köt. 57. l.), mint kitetszik gr. Kemény József Lexicon Eruditorum Hung. cz. kéziratából, az erd. Muzeum kézirattárában.

---

419 **Debreczen. 1610.**

Lex Politica Dei, Az az, Mindenfele Törvenyek, Iteletek es Rend-tartasok, Kik főkepen az külsô Polgari tarsasagra tartoznak: Melyben meg irattatik, az Isten mit kivannyon es mit tiltson az emberektül. Az szent irasbol ôzve zedegettetven, Es nagyob haszonert, az Iustinianus Csaszarnak el rendeltetet, es ki mondattatot tôrveninek rendi szerint XLIIII. Reszekre osztattatot. Minden tiszt-viselôknek, tudni illik, mind Egy-hazi szemelyeknek, mind penigh kûlsô Polgari tarsasagban levô Biraknak és Tôrvenytevôknek kedvôkert, Németbôl Magyarra fordittatot. Debrecenben, Nyomtatta Lipsiai Pal, 1610. 4r. 74 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás és mut. tábla. 4, *végül:* Index titulorum 1 sztlan levél.

Ajánlva van Szerdahelyi Imrefi Jánosnak, Báthori Gábor erd. fejedelem fő tanácsosának, Diószegi Urnak stb.

Az elöljáró beszédben mondja Lipsiai Pál, hogy e német könyvet «hasznosnak es meltónak itilem vala lenni, hogy azt Magyar nyelven is megirnám, és — kibocsátanám»; a forditást azonban nem mindenestöl fogva tulajdonitja magának, minthogy derék textusát «mind az Visolyi Biblianak Magyarsaga szerént irtam.»

M. n. Muz. — *Késmárki ev. lyc.* — Csetneken, *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon (végén az Index hij.). — M.-vásárhelyi *Telekiktárban* (csonkán, 1—64 lap).

---

420 **Debreczen. 1610.**

Lex Politica Dei, Az az, Mindenfele Tôrvenyek Itiletek; es Rend tartasok, Kik főkepen az kûlsô Polgari társasagra tartoznak. Az Szent Irasbol ôszve szedegettetven, es nagyob haszonert, az Iustinianus Czaszarnak el rendeltetet es ki

mondatot tôrveninek rendi szerint XLIIII Reszekre osztattatot. Minden Tizt-viselôknek, tudni illik, mind Egy-hazi szemellyeknek mind penig külsö Polgari tarsasagban levö Biraknak es Törveny-tevöknek kedvökert, Nemetböl Magyarra forditattatot. Debrecenben Nyomtatta Lipsiai Pál, 1610. 12r. 122 lev. — *Elül:* czimlap, Lipsiai Pál ajánlása stb. 10, *végül:* Index titulorum 4 sztlan levél.

Pesti egyetem. — S.-pataki ref. coll. — Erd. Muz. (egyetlen lev. A6 hijával, melyen Lipsiai Pál ajánlása végzödik).

Ezen 12r. kiadást ismerte és emliti BOD, *M. Athenás* 195. *l.*, mig csak a 4r. kiadást hozza föl SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 17. *l.*

---

421 **Grätz. 1610.**

Draskovics János. Horologii Principvm, Az az, Az Feiedelmek Oraianak, Masodik Keonyve. Elsôbe Az bôcsûlletes GVEVARA ANTALtvl, Accitaniai Pûspôktûl, az Eotôdik Caroly Csaszarnak Tanacsatûl, Vduari Prædicatoratûl, es Historicusatûl Spaniol nyeluen irattatot. Mostan pedigh Az Tekintetes es Nagysagos DRASKOVITH JANOS, az Hatalmas masodik Rudolphus Romai Csaszarnak, &c. Magyar orszagban fô Tarnok mestere, Tanacsa es Komornikia altal, uyonnan Magyar nyelure fordittatot. Mellybe szep es gyônôrûseghes historiak, es annak fôlôtte ieles tanusagok, ekes intesek foglaltatnak, mikeppen kellessek az Fejedelmeknek, es fô Vraknak az szent hazassagba, es az ô magzattyoknak fel neuelesekben magokat viselniek. Greczbe nyomtatta Widmanstadivs Giôrgy, 1610. esztendôben. 4r. 183 lev. — *Elül:* Cziml., ajánlás, és Marcus Aurelius császár élete 6, *végül:* errata 1 szztlan lev.

Draskovics ajánló levele nejéhez Istvánfi Évához kelt «Comaromban Giûmôlcs olto bodog Aszon nap taiban. 1610. esztendôben.»

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti coll. ref. — M.-vásárhelyi ref. coll. — M. Akad. (csonkán). — *S.-pataki ref. coll.* (elül 7, végül 3 lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* (csonkán).

---

422 **Hanau. 1610.**

Szenczi Molnár Albert. Novae Grammaticæ Ungaricæ succincta methodo comprehensæ, et perspicuis exemplaribus

illustratæ Libri Duo. Ad Illustrissimum Principem ac Dn. Dn. Mauritium juniorem, Hassiæ Landgravium etc. Autore ALBERTO MOLNÁR SZENCIENSI. Hanoviæ, Typis Thomæ Villeriani: impensis verò Conradi Biermanni et consort. cIↃIↃcx. 8r. 202 (hibásan 120) lap.

Ajánlva latinul Móricz hesseni fejedelemnek.

M. n. Muz. — Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában (Török Jánostól). — *Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Lőcsei ev. gymn.*

---

423 **Kolozsvár. 1610.**

Petki János. Az Virtvsnak es Volvptasnak egy massal valo vetekedesek, kit az Erdelyi Nemes Iffiaknak tanusagara, most forditottak Magyarul Silius Italicusbol. Nyomtatot Colosvarat 1610. Esztendőben. 4r. A—C3 = 11 sztlan levél.

Szerzője az 1607—1609-ben erd. cáncellárságot viselt Petki János a versfejekbe igy jegyzette be nevét: Joanness Petki.

Végső verse: Ezer hat zaz és nyoltz bolygo esztendőben,
Hogy Magyar Corona Nemetnek feieben,
Posomban tetetek Magyarok főldőben,
Mattias Kiraly lőn, ezt ugy irak Erdelyben.

VEGE.

M. Akad. — Erd. Muz. — Sz.-keresztúri unitár. gymn. Jakab Elektől (cziml. hiján).

---

424 **Pozsony. 1610.**

Pázmány Péter. Keresztyen Imadsaagos Keonyv, Mellyben szeep aitatos keonyeorgesek, es tanvsaagok foglaltatnak. Irattatot PAZMANY PETERtwl. Es most Vyonnan másodszor Nyomtattatot: Posonban M.DC.X. Esztendeoben. 8r. 732 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, naptár 26, *végül:* nyom. hibák 1 sztlan lev.

Első kiadása: Gratz. 1606.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

---

425 **Pozsony. 1610.**

Pázmány Péter. Posonban lőt Praedikatio, Pazmany Peter: altal: Azon az napon, mellyen amaz tűndér módra valtozandó alhatatlanságnak tűkőre, Thordai Janos Barát, harmadszor ki őltőzőt az csuklyából: Pűnkősd utan XII. Vasár-

nap: Kis aszony havának 22. napján, M.DC.X. esztendőben. Egy keresztyen halgatótúl az eleven nyelv után, irásban foglaltatot, és az hivek eppűletire szem eleiben ki bocsáttatot. Musiponiba Nyomtattatot, Anno M.DC.X. 4r. A—D = 4 iv = 16 sztlan lev.

Hogy a nyomtatási hely Musiponi nem más mint Pisonium = Pozsony, a nyomdai kiállitásból is bizonyos.

Egyetlen péld. *a pesti egyetem ktárában.*

---

426 **Debreczen. 1611.**

Verbőczi István. Decretvm Juris consuetudinarÿ, Inclyti Regni Hungariae et Transylvaniæ. Az az, Magyar es Erdely-Orszagnak Tôrveny kônyve. VERBŐCI ISTVAN altal Iratot, 1514. Ezten: Mostan Deakul és Magyarul, Egy hasznos Regestromal egyetemben uyobban ki boczatatot. Cum Gratia et Privilegio. Debrecenben, Nyomtatta Lipsiai Pal, 1611. 4r. 513 szzott és 3 sztlan lap. — *Elül:* cziml., Verbőczi latin ajánlása, approbatio stb. 8 sztlan lev.; Prologus A—G1 = 25 lev., *végül:* Index verborum a—c2 = 18 sztlan lev.; Carmina 1 lev. — Index seu Enchiridion 92 szzott lap.

A Verbőczi latin ajánlásához tett jegyzetből kitetszik, hogy ezen kiadást ifj. Heltai Gáspár kolozsvári nyomdász és városi jegyző eszközölte, használva a régibb magyar forditásokat, melyeken fáradoztak 1565. Veres Balázs, 1571. öreg Heltai Gáspár és «Ismeg, 1589. Esztend. Lasskai Janos, Erdelyben, akkori Fejervári Captalan». — Ezen adatra épitve vette föl SÁNDOR ISTVÁN *M. ház* 11. *l.* Laskai forditását h. n. 1589-re, melyet én, minthogy nyomtatásban soha meg nem jelent, mellőztem.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — M.-v. Teleki-ktár. — S.-pataki ref. coll. — Soproni ev. lyc. — Késmárki ev. lyc. — Szebeni ev. gymn. — Miskolczi ref. gymn. — Lőcsei ev. gymn. — Szászvárosi ref. gymn. — Fáy-ktárban Tibold-Daróczon (cziml. hij.)

---

427 **Hanau. 1611.**

Molnár Albert (Szenczi). Lexicon Latino-græco-hungaricum: Summâ deligèntiâ collectum, adauctum & nunc recens excusum, In quo & propria nomina pro Studiosis orthographiæ Græcè sunt expressa, & appellativis synonyma Græca passim inspersa sunt non pauca: Vocibus verò positione et diphthongis carentibus, subjecti sunt versus veterum Poëtarum, quantitates syllabarum indicantes. Item Dictiones Ungaricæ Sin-

gulari studio collectæ, Latinè conuersæ, in alphabeti ordinem digestæ, & tertia sui parte adauctæ, synonymisq'; Latinis locupletatæ: Quibus interspersa sunt usitatiora Proverbia Ungarica, cum adjectis æquipollentibus adagiis Latinis: quæ omnia sub initiali vel præcipua Prouerbii Ungarici voce facile reperientur, Auctore ALBERTO MOLNAR SZENCIENSI. Accessit ad calcem libri, IOH. HONTERI Transylv. Poema De rerum vocabulis. Item ADAMI SIBERI De officiis Scholasticorum *Παραίνεσις* Iambica. (A hanaui nyomda czimere fametszetben.) Hanoviæ Typis Thomæ Villeriani, Impensis Conradi Biermanni et consort. MDCXI. 8r. 915 lap. — *Elül:* czimlevél, ajánlás (Magyarország és Erdély fõurainak, espereseinek és papjainak . . . . . Marpurgi. 7. Martÿ. Anno . . . . MDCXI.), üdvözletek Molnárhoz (Scultetus Abraham, Lavater Joan. Rud., Biermann Conr.), Catalogus auctorum etc. 8 sztlan lev.

Első kiadása: Hanau. 1604.

M. n. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *Szegedi k. rendi ház.* — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esperesség ktárában.* — *Erd. Muz.* (cziml. hij.) — *Pannonhalmi apátság* (cziml. hij.) — *M.-vásárhelyi francisc. zárda* (cziml. és első lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* (cziml. hij.).

---

428 **Hanau. 1611.**

Molnár Albert (Szenczi). Dictiones Ungaricæ, Summo studio collectæ et Latinè conversæ, juxtaque ordinem literarum, prout scribi solent, digestæ, Nunc denuo diligenter emendatæ, plurimis vocibus, formulisq'ue loquendi Latinè redditis auctæ: & usitatioribus Proverbiis Ungaricis, cum Latinis Adagiis æquipollentibus locupletatæ; quæ ad initialem vel præcipuam Adagionis Ungaricæ vocem facilè invenientur. Auctore ALBERTO MOLNAR SZENCIENSI. (A hanaui nyomda czimere.) Hanoviæ, Typis Thomæ Villeriani, Impensis Conr. Biermanni et consort. Anno Domini MDCXI. 8r. 335 lap.

Példányai, mint a föntebbi szám alatt, s ezeken kivül a *debreczeni ref. coll.* (a latin-görög-magyar szótár heidelbergi 1621-diki kiadása után kötve), *m.-vásárhelyi ref. coll.* és a *sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában;* ezen utóbbi, valamint az erd. muzeumi és pannonhalmi példány végül csonka.

429 **Kassa. 1611.**

Kürti István. Az elő Istenhez valo aietatos imatsagokat magaban Foglalo Könyvéczke, Deákbol Magyárrá fordeítatot, és bizonyos reszekbe foglaltatot. Kűrty István Szeredi Ecclesianak méltatlan lelki Paztora által. Psal. LXXI. Vers. 9. Ne vess el engemet az én vénsegemnek ideién: mikor el fogyand az én erőm, ne hagy el engemet. Cassan Fischer Iános Nyomtatta. M.DC.XI. 12r. 547 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 12 sztlan lev; *végül:* Index 8 sztlan lap.

Ajánlva van Czobor-szentmihályi Czobor Erzsébetnek, Bethlenfalvi gr. Thurzó György nejének. «Szeredtbe Nagyságodnak alazatos szegeny szolgaia Kűrti István Szeredi Ecclesiának meltatlã Paztora. M. P.»

Egyetlen teljes példánya a *pesti ref. coll. ktárában.* — Czimlap nélkül s többékevesbbé csonkán, *m. n. Muz.* — *M. Akad.* és *m.-v. Teleki-ktárban.*

---

430 **Keresztur. 1611.**

Kalendáriom. Nyomt. Farkas Imre. Keresztúr. 1611.

Ajánlva Nádasdy Tamásnak.

M. n. Muz. — Ismertette Mátray Gábor, *Uj M. Muzeum* 1853. *II.* 182. *l.*

---

431 **Pozsony. 1611.**

Veresmarti Mihály. Tanácskozás, mellyet kelljen a különböző vallások közzül választani. Irta Lessius Lénárd. Ford Veresmarti Mihály Posonyi Kanonok. Pozsony 1611.

Hogy Veresmarti ezen forditásának első kiadása Pozsonyban 1611. jelent meg, ezen munka pozsonyi 1640-diki kiadásából tudjuk, melynek czimlapján emlitve van az első és második kiadás, 1611. és 1612. mind egyik Pozsonyban. Ma az első kiadásból egy példány sem ismeretes. — Az első kiadás Homonnai Drugeth György országbirónak volt ajánlva. Ipolyi Arnold, *Veresmarti Mihály élete* 237. *l.*

---

432 **Bártfa. 1612.**

Mihálykó János. Hét Praedicátio, az Isten fiainak őrők eletekről, Elsőben Barazlóban Német nyelven Pollio Lukacz által praedicaltatot. Mostan penig Az sok kerezt alat meg kőseredet es szűnőkben meg háborodot Magyar nemzetnek vigaztalására Magyar nyelvre fordítatot és irattatot Mihalyko

JANOS Az Epperiesÿ Magyar Gyülekőzetnek méltatlan Lelki= Paztora által. Ioan. 17. v. 5. Ez az őrők élet, hogy tégedet, egyedűl ismerienek lenni igaz Istennek, és az kit el boczáttál az Iesus Christust. Bartphan Nyomtattatot Klőz Jacab által, 1612. Eztendőben. 8r. 344 lap. *Elül:* cziml. ajánlás, latin versek és Synopsis 15 sztlan levél.

Colophon: Bartphan Nyomtattatot Klőz Iakab altal, M DC XII. Eztendőben.

Ajánlva van Czobor-Szentmihályi Czobor Erzsébetnek, gr. Thurzó György nádor nejének.

Pesti ref. coll. -- *Kassai jogakad.* — *Kolozsvári ref. coll.* (utolsó lev. hij.) *M. n. Muz.* (cziml. hij.) — *Erd. Muz.* (cziml. és utolsó 3 lev. hij.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 csonka péld., egyikben csak a cziml. hij.) — Betléren a *gr. Nádasdy-ktárban* (utolsó lev. hij.) — *Pozsonyi ev. lyc.* (cziml. hij.).

433 **Keresztur. 1612.**

Agenda, az az: Szent-egyhazi cselekedeteknek, avagy szentségeknek, és egyéb egyhazi szolgalatok ki szolgaltatasanak modgya. 1. Cor. 10. Vagy esztek, vagy isztok, vagy valamit cselekesztek, mind az Istennek ditsőségére tselekedgyetek. Keresztur nyomtatott Farkas Imre altal. 1612. 8r. A—H = 8 iv = 64 sztlan levél.

Ajánlják latinul a Sopron, Vas és Zala vármegyei s szomszéd egyházak lelki pásztorainak «Seniores, Iohannes Reczes, Georgius Tokoych. Leonhardus Widos. Stephanus Klazekouits».

Első kiadása: Keresztúr. 1598.

Egyetlen példány a *m. n. Muzeumban* (cziml. és utolsó levele s közben is néhány levele kézirattal pótolva).

434 **Oppenheim. 1612.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Biblia Az az: Istennec Ô es Uy Testamentomaban foglaltatott egész szent Irás. Magyar nyelyvre forditatott CAROLI GASPAR által. Ez kisded forman valo kinyomtatasnac, az Franciai notákra rendelt Soltar kőnyvel eggyűtt, utánna vettettec egyéb válogattot Psalmusoc, innepi Enekec, és szokott lelki diczéretec: az Palatinatusi Catechismussal, egyházi kőnyőrgéseknec ès Ceremoniaknac formáival egyetembe; SZENCI MOLNAR ALBERT által.

Oppenhemiumban Nyomtattatott Galler Hieronymus által, Levinus Hulszius Özvegyének költségével. M.DC.XII. 8r. Ó testam. 1174 l. — Uj Testam. (külön czimlappal) 303 lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd, Károli Gáspár előljáró beszéde, lajstrom 8 sztlan levél.

Első kiadása: Hanau. 1608.

Az olvasóhoz intézett előbeszédben, mely kelt Oppenheimban 1612. martius 17-én, irja Molnár Albert, hogy «ez néhány esztendőben. az Hanoviában (1608-ban) nyomtatott másfél ezer exemplar többire már mind eladatott».

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gyula-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Késmárki ev. lyc.* (az előzmények hijával.) — *Szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). *M.-vásárhelyi ref. coll.* (igen csonkán.) — *Kalocsai érs.* — *Pesti ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* (cziml. hij.)

---

435 **Oppenheim. 1612.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Davidnac Soltari az Franciai notaknac es verseknec módgyokra Magyar versekre forditattac és rendeltettec Az Szenczi Molnar Albert által. Egyéb régi szokott Psalmosockal és válogatott lelki énekeckel: Catechismussal, közönséges imátságoknac, és Egyházi ceremoniaknac formáival egyetemben. Oppenhemiumban Nyomtattatott Galler Hieronymus által, M DC XII. 8r. 190 lap.

Példányai a föntebbi szám alatt leirt oppenheimi 1612-diki bibliával egy kötetben.

---

436 **Oppenheim. 1612.**

Szepsi Korocz György. *ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΔΩΡΟΝ.* Az Angliai, Scotiai, Franciai, es Hiberniai Elsö Jacob Kiralynac, az igaz hitnec otalmazojanac, &c. Fia tanitasaért irtt. Kiralyi Ajandeka: Mellyet, Az Nemes Magyar, és Erdély Orszaghi, Kerestyén Fejedelmeknec, Uraknac, Nemes rendeknec, &c. kedvökért, Magyar nyelvre forditott, Szepsi Korotz Geörgy. Ennec vegében adattanac harom rendbéli Epitaphiomoc. 1612. Oppenhemiumbã Nyomtatta Galler Hieronymus. 12r. 307 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, örv. versek, Epistola auctoris, és Sz. Dávid ci. Soltára M. A. (Molnár Albert) forditásában 12 sztlan levél.

Ajánlva van Drugeth Homonnai Istvánnak, Homonnai Bálint egyetlen fiának, Heidelbergában mart. 2. 1612.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muzeum.* — M.-v. *Teleki-ktár* (cziml. hij.) — *Pesti ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. és utolsó levelei kézirattal pótolva). — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.* (elül s végül néhány lev. hij.).

---

437 **Pozsony. 1612.**

Veresmarti Mihály. Tanácskozás, melyet kelljen a külömböző vallások közzül választani. LEONARDUS LESSIUS irásából ford. — Pozsony. 1612.

Az első pozsonyi 1611-diki kiadás utányomata, megtoldva — mint az 1640-diki 3-dik kiadás czimlapján olvashatjuk, — «az Meiszner roszszalkodasára rövid felelettel».

Én valamint az első ugy ezen 2-dik kiadásból is egy példányt sem láttam; csak Knauz Nándor hozzám 1872. mart. 2-dikán irt leveléből tudom, hogy ezen utóbbi kiadás egy példánya megvan a *zágrábi érseki ktárban.*

---

438 **Debreczen. 1613.**

Keserüi Dajka János. Az Tiszteletes es Bőcsületes, eszszel, erkőlcsel es tudomannyal megh ęrt Isten-felő Hodaszi Lukacs-nak, Debreceni Anyaszent-egyhazna k regi hüseges Lelki Pasztoranak, az Tiszan innet levő Egy-hazi Szolgaknak penig melto Püspökjenek; Ki az Urban el alut nagy csendessen, mikoron Isteni szolgalatban volna foglalatos, az Isten szekiben, 17. napjan Pünkőst havanak; hidegh teteme főlőtt tőtt Praedicatio 19. napjan az megh nevezet honak, 1613. Esztendőben. KESERŰI D. IANOS Varadi Ecclesianak Lelki Pasztora altal. Debreczenben Nyomtatta Lipsiai Pal, 1613. Esztendőben. 4r. A—E2 = 4½ iv = 18 sztlan levél.

S.-pataki ref. coll. — *Enyedi ref. coll.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Erd. Muz.* (elül 4, végül 2 lev. hij.). — Régi kézirati másolatban a *debreczeni ref. coll. ktárában.*

---

439 **Debreczen. 1613.**

Kalendariom. Debreczen. 1613. 16r.

Töredéke, a D iv, melyből kitetszik, hogy e naptár 1613-ra szólott, az *Erd. Muzeumban.*

---

440 **Kassa. 1613.**

Confessio Christianæ Doctrinæ quinque Regiarum Liberarvmqve Civitatvm in Hungaria Superiore, Cassoviæ, Leutschoviæ, Bartphæ, Epperiessini, ac Cibinij. Exhibita laudatissimæ

quondam recordationis Regi Ferdinando Anno 1549. In tribus lingvis, Latinâ, Germanicâ, et Hungaricâ impressa Cassoviæ Per Ioannem Fischer. Anno M.DC.XIII. 4r. 6 sztlan lev.

Német czimlappal: Bekanntnvs Christlicher lehr und glaubens der 5. Königl. Freystädte. 6. lev. (a két darab együtt A—C = 3 iv).

Magyar czimlappal: Az ôt szabad Városoknak fôlsô Magyar Orszagban, Cassanak, Lôtsenek, Bártphának, Eperiesnek, és Szibinnek, Keresztyéni tudományrol és hitrôl való Vallás tétele. Mely be adattatot az bodog emlekôzetû Ferdinánd Királynak, 1549. esztendôben. Es három nyelven, Deákul, Németûl, és Magyarul ki nyomtattatot. Cassan Fischer Iános által, 1613. esztendôben. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan levél.

M. n. Muz. — Késmárki ev. lyc.

---

441 **Keresztúr. 1613.**

Göncz Miklós (Pálházi). Az Vr Vachoraiarvl, az igaz Augustana Confessio szerint: Melly az boldog emlekôzetô fôlsegôs ôtôdik Carolvs Rom: Chaszarnak, Christus Vrunk születese vtan, 1530. esztendôben alazatossan be nyoitatott volt: mostani nyomorult idôre keszitetôtt kezi kônyuetske. — Az egyûgyû kôrôztieneknek iouakra. PALHAZI GÔNCZ MIKLOS, Leuai Praedicator altal. Nyomtattatot Kereszturat, Farkas Imre altal, Anno 1613. 8r. 163 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz 16, *végül:* Index s könyörgés 4 sztlan lev.

Ajánlva van Kolonits Seifridnek, II. Mátyás király hadi tanácsosának és komornyikjának «Leua varabul Sz. Mihaly hava 1. napián 1612».

M. Akad. — Pesti egyetem. — Radványban a *Radvánszky-ktárban.*

---

442 **N.-Szombat. 1613.**

Kalendariom . . . . . 8r. A—E6 = 38 sztlan lev.

Ajánlják Druget Homonnai Györgynek, Nagy Szombatban, Mind szent havának második napján 1612. esztendôben «Ez Kalendariomnak szôrzôi».

Elül csonka példánya, melyből a czimlap és az A2 lev. hiányzik, *a m. Akad. ktárában.*

443 **Pozsony. 1613.**

Pázmány Péter. Isteni Igazsagra vezerleo Kalavz. Mellyet irt PAZMANY PETER Jesvitak rendin valo Tanito. Nyomtattak Posonban, M.DC.XIII. 2r. 816 lap. — Cziml., ajánlás, előlj. beszéd, lajstrom 12 sztlan levél.

Appendix. Egy tvdakozó Praedikator nevevel iratot eot level. LVI lap. — Logi Alogi, quibus Baptæ Calamosphactæ penicvlvm Papporvm Solnensis Conciliabvli — — — vellicant. 126 lap.

Ajánlva van Istvánfi Miklós kir. főajtónálló- és Draskovics János tárnokmesternek «cal. febr. 1613».

Első kiadás. — 2. Pozsony. 1623. — 3. U. ott 1637.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Egri érs.* — *Pannonhalmi apátság.* (2 péld.) — *Szepesi káptalan* (3 péld.) — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (3 péld.) — *Kassai seminarium* (2 péld.) — *Kassai jogakad.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Debreczeni ref. coll.* — (cziml. hij.) — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.) — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Kolozsvári franc. zárda.* — *M.-vásárh. franc. zárda.* — *Szegedi franc. zárda.* — *Rosnyai franc. zárda.* — *Miskolczon a minor. rend ktárában.* — *Pápai ref. coll.* (csonkán). — *Késmárki ev. lyc.* (elül csonkán.) — *Kolozsvári minor. zárda* (elül csonkán). — Magánosoknál s plebaniák könyvtáraiban több példány.

---

444 **Pozsony. 1613.**

Pázmány Péter. Egy tvdakozo Praedikator nevevel iratot eot level. Pozsony. 1613.

Ezt mint önállóan megjelent nyomtatványt veszi föl 1613-ra SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház.* 18. *l.*, PODHRACZKY, *Pázmány élete* 89. *l.* és FRANKL, *Pázmány Péter és kora* 317. *l.* Ezen állitólag 1613-ban önállóan megjelent kiadásnak ma egy példánya sem ismeretes, s bizonyosan nem csalódom, ha azt hiszem, hogy Pázmány ezen öt levele Pozsonyban 1613-ban nem jelent meg önállóan, hanem csak úgy mint a Kalauz pozsonyi 1613-diki első kiadásának függeléke. Az «öt levél» első kiadását lásd föntebb: Pozsony. 1609.

---

445 **Bécs. 1614.**

(Pázmány Péter). Csepregi Mesterseg, Az az. Hafenreffernek magyarrá fordítot kőnyue eleiben fűggesztet leueleknek, czegéres czigánysági, és orcza-szégyenyitő hazugsági. Mellyet az Igazságnak otalmára irt SZYL MIKLOS. Nyomtatták Becsben 1614. Esztendeoben. 8r. 76 lap. — *Elől:* cziml. 1 sztlan lev.

Ajánlva van gr. Nádasdi Pálnak.

Hogy ezen munkát Szyl Miklós álnév alatt Pázmány irta, kitetszik a Zvonarics Imre és Nagy Benedek által ezen könyv ellen irt s Kereszturon 1615-ben nyomtatott

«Pázmán Péter pironsági» cziméből és szövege több helyéből, valamint Balásfi Tamásnak Pázmán Péter «Igazság győzedelme» czimü, Pozsonyban 1614-ben nyomtatott munkájához függesztett levelébol. Lásd bővebben FRANKL, *Pázmány Péter és kora. I. köt.* 149. *l.*

Egyetlen példány a *m.-szigeti ref. lyceum ktárában.*

446 **Bécs. 1614.**

(Pázmány Péter). Az Calvinista Predikatorok igyenes erkeolcseu tekelletessegének Tevkeore. Mellyet az Felfeoldeon nyomtatot Lelki Orvossagnak elcol járo beszedébeol szerzet. LETHENYEI ISTVAN. Nyomtattak Becsben, Anno M.DC.XIV. 8r. a—l = 24 sztlan levél (az *a* áll 4 levélből, a többi fogások, b—l, 2 levélből).

Hogy ezen munkát a «Lelki orvosság» czimű könyv előbeszéde ellen, melynek megnevezetlen szerzőjének Pázmány Alvinczi Pétert tartotta, Lethenyei István álnév alatt maga Pázmány irta, magának Pázmánynak «Igazság tüköre» czimü munkájából jelesen bebizonyitotta FRANKL, *Pázmány Péter és kora I.* 133. 134. *l.*

Egyetlen példánya *a m.-szigeti ref. lyc. ktárában.*

447 **Debreczen. 1614.**

Practica Aritmetica. Az az Szám vető Tábla. Debreczenben nyomt. Lipsiai Pál. 1614.

Ezen első kiadást, melynek ma egy példánya sem ismeretes, emliti a gyulafejérvári 1632-diki második kiadás ajánlásában a kiadó, Ligniczei Efmurd Jakab nyomdász.

448 **Keresztur. 1614.**

Az Evangeliumok, es az Epistolak: Mellyeket Esztendő altal szoktak az Keresztyeneknek Gyülekőzetibe oluasni, es hirdetni. Nyomtatattot Kereszturat Farkas Imre altal. Anno Do: MDCXIIII. 8r. A—Q iv = 130 sztlan lev. (minthogy az utolsó Q iv kivételesen 10 levélre terjed).

A könyvnek sem bevezetése, sem ajánlása, sem indexe nincs.

Megvan *a soproni evang. lyc. ktárában.*

449 **Keresztur. 1614.**

Zvonarics Imre. Az szent Irásbéli Hitvnk againak bizonyos moddal es rendel, harom konyvekre valo osztasa. Mellyek az Szent Irasbeli dolgoknak Summaiat, az irasnak illendő bizonsagiual meg erősetetuen rőuideden be foglallyak, es azoknak keues szoual keresztyeni gyakorlasat mutattyak, es az mi

időnkbeli kiual keppen valo ellenkező tudomanyokatis hyűsegessen magyarazzak. Irattattak Es Magyar nyelure fordettattak ZVONARITS IMRE Csepregi főlső Templomi Praedicator altal az Tubingai HAFENREFFER MATHEAS irasabol, és Keresztvrat Nyomtattattak Farkas Imre altal M.DC.XIV. Esztendőben. 4r. 542 lap. — *Elől:* cziml., ajánlás, üdv. versek 16 sztlan lev.

Ajánlva van Nádasdi Pál Vas vármegyei főispánnak.

M. n. Muz. — *Késmárki ev. lyc.* — Radványban a *b. Radvánszky-ktárban.* — *Kecskeméti ref. coll.* (cziml. hij.).— Keszthelyen a *Festetics-ktárban.*

---

450 **Lőcse. 1614.**

Zólyomi Boldizsár. Manuale az az Kezben hordozo könyvetske, kerdesekkel és Imadsagokkal tellyes: az mellyekben Idvösséges és igen szükséges elmélkedesek is vadnak, miképpen kellessék az Keresztien embernek kereztiéni módra elni és ez vilagból bódogúl kii múlni. ZOLYOMI PESINA BOLDISÁR az Sempthei Ecclesiának méltatlan Lelki Páztora által Czeh és Német nyelvből Magyarra forditatot és bizonyos részekben foglaltatot Psalm. 90. Transitus celer est et avolamus. Löczen Klöz Jakab nyomtatta 1614. esztendöben. 12r. 410 lap. — *Elől:* cziml., ajánlás 8, *végűl:* Index 4 sztlan levél.

Ajánlva van Tek. és Nagys. Czobor-Sz. Mihályi Czobor Erzsébetnek, Thurzó György nádor özvegyének. Az ajánlás «Kőlt Sempthe Városában Bőyt-más havának huszon őtődik napian. . . . Anno Salutis IVDICIVM. (= 1613). Nagyságodnak Alázatos Szolgáia Zolyomÿ Bóldisár Sempthei Ecclesianak méltatlan lelki Pásztora».

Az ajánlásban Zólyomi Boldizsár ezen könyvet «ez én első kis munkám»-nak nevezi.

Teljes péld. a *lőcsei ev. gymn. ktárában.* — Elől cziml., az ajánlás néhány lev. s az Index utolsó lev. hijával a *soproni ev. lyc. ktárában.*

---

451 **Pozsony. 1614.**

Pázmány Péter. Az, Igazsagnak, Gyeozedelme. Mellyet, Az Alvinci Peter, Tevkeoreben, meg mutatot. PAZMANY PETER. Nyomtattak Posomban, M.DC.XIV. Esztendőben. 4r. 96 lap.

Elül: cziml., ajánlás 4, *végül:* latin anagrammák Alvinczi Péter ellen 2 sztlan lev.

Ajánlotta e könyvet Balásfi Tamás bosniai püspök, a kire bizta a Rómába utazott Pázmány munkája kiadását, Forgács Ferencz esztergomi érseknek, kinek költségén történt a nyomtatás, 1614. nov. havában. Pázmány munkája csak az első 64 lapot foglalja el; azontul 64—96 lapon Balásfi Tamás levele következik Alvinczi Péterhez. — Részletesen ismerteti e könyvet FRANKL, *Pázmány Péter és kora I.* 137—141. *l.*

Csak 2 példányt láttam: *a pesti egyetem ktárában* (a szöveg első levelének hijával) és *az egri érs. ktárban* (Pázmány, A szent irásról. Bécs, 1606. után kötve); ez utóbbi példányban közben 7 levél (11—24 lap) hiányzik.

---

452 **H. n. 1614.**

(Alvinczi Péter). Lelki orvosság. H. n. 1614.

Hogy ezen németből forditott munkát egy magát meg nem nevező calvinista prédikátor a nyomtatási hely megjelelése nélkül adta ki, kitetszik Pázmány «Az Calvinista prédikátorok Tüköre» cz. munkájának Alvinczi Péterhez intézett előljáró leveléből, melyben a «Lelki orvosság» fél ivre terjedő előbeszéde szerzőjének Alvinczit gyanitja, s őt ez ügyben egyenes nyilatkozatra szólitja föl. — Hogy a közvélemény ezen munka forditójának Alvinczit tartotta, kitünik Pázmánynak Pozsonyban 1614-ben kiadott «Igazság győzedelme» czimü munkájából. Lásd: FRANKL, *Pázmány Péter és kora I.* 133. l. — Ma egy példánya sem ismeretes.

---

453 **H. n. 1614.**

Alvinczi Péter. Tükör. 1614.

Ezen ma egy példányban sem ismeretes könyvet Alvinczi Pázmány Péternek Bécsben 1614-ben megjelent «Calvinista Prédikátorok Tüköre» czimü munkája ellen irta; mint kitetszik Pázmánynak Pozsonyban 1614-ben kiadott «Igazság győzedelme» czimü munkájából, mely az Alvinczi Tükörében foglalt állitásokat czáfolja. Hasonl. FRANKL, *Pázmány Péter és kora I. köt.* 135—137. *l.*

---

454 **Debreczen. 1615.**

Debreczeni János. Christianus suspirans, Az az, Mind az Eletben, s mind az Halalban, fohaszkodasokkal meg rakodot Nevel es valosaggal valo igaz Keresztyen. Es ugyan azon keresztyennek sok szep Viragokkal, az az, szent Irasbeli vigasztalasokkal es intesekkel ekesittetett harmas (avagy haromrendű) Coronaia. Az Szent Irasbol öszve szedegettetett es irattatot OTHO CHASMANtul. Mostan penig uyjonnan, az Istenhez fohaszkodo Magyari Keresztyeneknek vigasztalasokra Deakbol Magyarra forditttatot DEBRECZENI IANOS Deak altal. Nyomtattatot Debreczenben, Lipsiai Pal altal, 1615. Esz-

tendöben. 8r. 298 számozott levél. — *Elül:* cziml., ajánlás mut. tábla 10 sztlan lev.

Ajánlja Csákányos Márton, ki e könyvet a maga költségén adta ki, Bethlen Gábor fejedelemnek, Váradon 1. Aug. 1615.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* (az előzmények és az utolsó 3 lev. hij.). — *Kolozsv. r. cath. lyc.* (elül 4, végül 4 lev. hij.) — *S.-pataki ref. coll.* (elül 6, végül 16 lev. hij.).

---

455 **Debreczen. 1615.**

Kecskeméti János. Harom Fü es nevezetes, Esztendös Innepekre valo Praedikatiok, Ugy-mint: Karacsonra, Husvetra, Es Pünkôstre. Irattattanak, KECSKEMETI IANOS Kallai Praedikator altal. Matth: 25. v. 21. 23. Iol vagyon jo es hü szolga: az kicsinekben voltal hü, sokakon tegedet rendellek, meny be az te Uradnak örömeben. v. 20. Az haszontalan szolgat vessetek ki amaz külsö setetsegre, az holott leszen siralom es fogaknak csikorgatasa. Debreczenben, Nyomtatta Lipsiai Pal, 1615. Esztendöben. 8r. A—E4, a—c4, és Aa—Cc = 10 iv = 80 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev., *végén:* Pelsöczi B. Miklós verse.

Ajánlja a szerző Lorántfi Mihálynak «Kalloban Szent Jakab havanak 15. napjan, az 1614. Esztendöben».

Első kiadás: 2. kiad. 1621. 3, 1624. 4, 1643. mind Debreczenben.

M. n. Muz. — 1849-ig megvolt N.-Enyeden is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

---

456 **Keresztur. 1615.**

Göncz Miklós (Pálházi). A Gyermetskék Credoja. Elsöben Witembergaban Rhauus György altal nemet nyeluön öszue szedögettetött: mostan pedig az közönsegös körösztieni Anyaszentegyhaznak epületire magyarra forditatott PALHAZI GÖNCZ MIKLÓS Szeredi Praedikator altal. Bizony mondom tinektek, valaki nem veendi az Isten orszagat mint egy gyermetske, semmikeppen abba be nem mehet. Matth: 19. Marc: 10. Luc: 18. Nyomtattatot Kereszturat Farkas Imre altal, Anno MDCXV. 8r. 152 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás 9, *végül:* mut. tábla 2 sztlan levél.

Az ajánlás, Tek. és Nagys. «Bethlehemfalvai Thurzo Stanislo Urnak Szepesuar megyének örökös Ispanianak» stb. «Költ Szered varasaban 1. Maij Anni salutiferi

partus 1613. Nagysagod alazatos szolg. az Isten igheienek hirdeteseben, Palhazi Gőncz Miklos, Szeredi Praedikator, es az Duna innensô felőn lakozo Magyar Augustana Confession valo Taneto Atiafiaknak Superattendense».

Egyetlen ép példánya *Keszthelyen a Festetics-ktárban.* — A *M. Akad.* példányában elül 8, végül 3 lev. hij.

---

457 **Keresztúr. 1615.**

Zvonarics Imre és **Nagy Benedek.** Pazman Peter pironsagi. Az az: Azokra az szitkos karomlasokra, es orczatlan pantolodasokra, mellyeket Szyl Miklos neve alat Hafenreffer tudos Doctornak kőnyue eleiben fűggesztet leuelek ellen, all=orczassan ki bocziattot vala: Derek Felelet. Melyben, nem chak az Czepregi Mestersegnek neuezet nyelues czielcziapasi, torkaban verettetnek, de meg az ő Cziauargo Kalauzzanak, csintalan fartellij es hazug czigansagijs rőuid bizonyos ielekből, mint egy vilagos tükőrből, ki nijlatkosztatnak, Irattatot az egyűgyüeknek Hasznokra, es Az mi magunk artatlansaganak tiszta mentsegere. Zvonarith Imre, es Nagy Benedek altal. Sagittæ paruulorũ, factæ sunt plagæ eorum. Ps: 63. Nyomtattatot Kereszturat Farkas Imre altal, Anno M.DC.XV. 4r. 329 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, ad Lectorem 6 lev., *végül:* Epigrammák stb. 5 sztlan lap.

Ajánlja Zvonarics Imre csepregi predikátor és Nagy Benedek kőszegi mester «az Tek. es Nagys. urnak, az nemzetes Nadasdi Thamásnak, Kabold, Egervár, Jánosháza, Ugod és Somlyónak etc. szabad urának, Peteniednek őrőkős ispánjának, nevezetes szentelt vitéznek» és «az Nemzetes és Nagys. Gróf Urnak, az kegyes erkőlcsű Nádasdi Pálnak, Fogaras főldének őrőkős ispánjának és Vas vármegyének fő ispánjának».

A könyv három részre van osztva; a 64-dik lap alján «Vege az első reszenek Zuonaricz Imre altal» s a 65-dik lap tetején «Masodik resze kővetkőzik ez feleletnek Nagy Benedek altal». A harmadik s utolsó részt egy névtelen lutheranus iró itélete teszi Pázmánról és Kalauzáról. A függelékben számos anagramma és gunyvers van közölve Pázmán ellen Nagy Mihálytól, Zvonarics Istvántól, Bálinttól, Miklóstól és Lányi Mihálytól.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Soproni ev. lyc.* — Radványban a *b. Radvánszky-ktárban.* — Pápán *Tarczi Lajos tanárnál.* — Megvolt *Nagy István ktárában* is.

---

458 **Prága. 1615.**

Lépes Bálint (Imádságos könyv). Prága. 1615. 12r. 473 lap. *Végül:* Index és nyomt. hibák 15 sztlan lev.

Colophon: Nyomtatta Pragaban Sesius Pal. M.DC.XV. esztendeoben.

Egyetlen csonka példánya, melyből a cziml. s közben 21—24 lap hiányzik, *a pesti egyetem ktárában.*

---

459 **Bártfa. 1616.**

Evangeliomok es Epistolak: Mellyeket az Vr napokon es főfő Innepeken Esztendő altal, az Keresztieni Gyülekezetben szóktanak olvasni es meg magyarázni. Igen rővid, de drága és hasznos Summariomochal és tanúlságokcal őszve, Az Egyűgyű Keresztiéneknek és tánúló Gyermeknek az Keresztiéni tudományban való éppületire, nevekédésere, és meg erőssitésere. M. Georgivs Tilenvs Német irásából Magyar nyelvbe mostan forditatot és kű nyomtatattot, Bartphan, Klőz Iakab által, 1616. Esztendőben. 12r. (8 és 4 levelenként). A—Dd5 = 161 sztlan lev. (a szövegbe nyomott számos fametszettel).

Ajánlja a nyomtató Klösz Jakab Kassa város főbiráinak és tanácsának. *M.-vásárhelyi ref. coll. — M. n. Muz.* (cziml. hij,).

---

460 **Bártfa. 1616.**

Zólyomi P. Boldizsár. Ötven Szentseges Elmelkődesek: Mellyek az embert az kegyes és szent életre fel serkentik, és az belső emberben hasznos előmenetelt inditnak. Az Zolyomi P. Boldisar Sempthei Ecclesiának meltatlan lelki Pásztora es Seniora által, az Haldburgumi D. Gerhard Ian. Deák Irásaból Magyarrá forditattak. 3. Reg. 3. 9. Adgy Ennékem Istenem Okosságot útaidban. Bartphan Klőz Iacab Nyomtatta, 1616, Esztendőben. 12r. (8 és 4 levelenként). A—Z, a—z, Aa—Mm3 = 28 iv és 11 levél = 347 sztlan lev. *Elül:* cziml., ajánlás, üdvözlő versek (Lindvai Gőncz Istvántól latinul, Rottay Jakab szeredi iskola rectorától magyarúl, Joannse Z.-től latinul) és Index = A—C3 lev.

Ajánlotta a fordító Lisztius Anna-Rosina Asszonynak, Bethlenfalvi Gróf Thurzó Szaniszló nejének. «Kőlt Sempthéről, die xv. Februarij, Anni MDCXIV».

E könyv második részének (q7—Mm3) következő külön czimlapja van:

Ez Masodik kőnyveczke. Kegyes és keresztién életnek négy rendbeli gyakorlását szép Isteni imádságokban foglal magában. I. Az bűnökről valo vallás tételt. II. Halaadásokat. III. Kőnyőrgéseket. IV. Az Istenhőz való esedezéseket. Mostan uyonnan az Haldburgumi D. GERHARD IÁNOS irásából, Magyarra fordétatott, ZOLYOMI P. BOLDISÁR Sempthei Ecclesiának meltatlan lelki Pásztora és Seniora altal. 1. Timoth. 2. Legyenek Kőnyőrgések minden emberekért. (q7—Mm3 lev.) — *Elül:* cziml., ajánlás (Lisztius Frusinának), index stb.

Colophon: Bartphan Klőz Iakab Nyomtatta, 1616. Esztendőben.

Második kiadása: Bártfa. 1710. 12r. — Ugyanezen munka később Váradi Inczédi József forditásában «Liliomok völgye» czim alatt jelent meg Szeben. 1745. 8r.

M. n. Muz. — *Pozsonyi ev. lyc.* — Elül, közben s végül csonkán a *kassai jogakad. ktárában.* — *Erd. Muz.* (csak az első rész, cziml. és 3 első lev. hij.).

---

461 **Bécs. 1616.**

Kopcsányi Pap Márton. Az Evangelivmok és Epistolak, Mellyeket Esztendő által oluastat az Anyaszentegyház Vasárnapokon és az Innepeken; à Kalendariumal; ennehány Karácsonyi és Husuéti Enekekkel; és az igaz keresztyéni es Apostoli hitnek esmeretiről ualo rőuid tanusággal. IHS. Nyomtattak Bécsben, M.DC.XVI. esztendőben. 8r. 153 lev. — *Elül:* cziml., ajánlás (latinul), az k. olvasónak, és naptár 23, *végül:* utasitás a falusi praedicatoroknak s nyomdai hibák 3 sztlan lev.

Ajánlja b. Hethesi Pethe László tornai főispánnak, kir. ajtónálló mesternek, kir. tanácsosnak, és a pozsonyi kir. kamara elnökének, Inkei Loránth Ferencz, Petröczi Nagy-Mihályi Ferencz, Kerekes János és Hermann Fridrik ugyanazon kamara tanácsosainak, Szentkereszti Jakab kam. titkárnak és Schifferer Mátyás kam. pénztárnoknak, «Posonÿ in festo s. et Ap. Proto-Regis nostri Stephani Anno 1616. Fr. Martinus Pap de Kopcsan. Ordinis Minorum Praedicator».

Némelyek e könyv kiadását Pázmány Péternek tulajdonitják; megemlitve látjuk e könyvet csakugyan Pázmány Péter munkái közt, mint a melynek egy példánya sem ismeretes, FRANKL által *Pázmány Péter és kora III.* 320. *l.*

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *M. Akad.* (czimlapja kézirattal pótolva). — *Pozsonyi káptalan.*

462 **Debreczen. 1616.**

(**Alvinczi Péter.**) Itinerarium Catholicum Az az: Nevezetes. vetelkedes, az felől: Ha az Evangelicusok tudomanyaje Uy; vagy az mostani Romai vallason valo Papistake? Es: Az Papistak Ecclesiajaje, vagy az Evangelicusoke igaz, es Vilagh vegeigh allando? Az Evangelicusokon értetnek azok, az kiket gyalazatos nevel, az Papistak, Calvinistaknak, es Lutheristaknak neveznek. Az mostani Romai vallason valo Papistak azok; az kik az Romai Pápától, es annak hatalmatul függenek; Papok, Baratok, Apátzák, Iesuitak, es ezőknek minden rendből allo Halgatoji. 1. Petri 1. vers. 25. Az Vrnak beszede megh marad mind örökke, Ez pedig az beszed az, akki tinektök prædicaltatot. Nyomtattatot 1616. Esztendőben. 8r. 386 lap. — *Elül:* cziml. és ajánló beszéd 4, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lev.

Hogy ez a könyv debreczeni nyomtatvány, betüinek az azon kori debreczeni nyomtatványokkal való összehasonlításából bizonyos. — Valamint a nyomt. hely, ugy a szerző neve is el van hallgatva; azonban bizonyos, hogy ezen Pázmány ellen intézett munkát Alvinczi Péter irta; maga Pázmány is őt tartotta szerzőnek.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 19. *l.* e könyv czimét helyesen közölvén, azt mindjárt utána 20. *l.* ily czim alatt is fölhozza: «1616. A keresztyén evangyélicusoknak és Jésovitáknak két nevezetes kérdés felől való vetélkedéseknek előszámlálása». Hogy azonban az utóbbi czim alatt leirt munka nem más mint Alvinczi Itinerarium Catholicuma, s ezen czim annak valamely csonka példányából volt véve, bizonyos abból, hogy éppen ezen czim szavai olvashatók Alvinczi Itinerariuma 5-dik lapján, a szöveg elején.

Teljes péld. az *erd. Muz., pesti egyetem, m. Akad., pesti ref. coll.*, a *szászvárosi ref. gymn.* és *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.* — *M. n. Muz.* (cziml. hij.) — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. és ajánlás hij.) — *S.-pataki ref. coll.* (cziml., az ajánlás és a szöveg 2 első lev. hij.) — *Pápai ref. coll.* (cziml., ajánlás 3-dik lev. és az utolsó 2 levél hij.).

---

463 **Debreczen. 1616.**

Keresztyeni Enekek, Mellyek az Gradual mellet, S-annelkul-is az hol azzal nem elhetnek, az Magyar nemzetben reformaltatot Ecclesiakban szoktanak mondattatni. Mostan uyonnan, de mertekletessen, es helyessen többitettek, es illendőb rendben, hogy nem mint ez előtt, ki bocsattattak. Ezek melle adattattanak szep rendel az Halot Enekek. Debreczenben. Nyomtatta Lipsiai Pal, 1616. Esztendőben. 4r. 175 lev. — *Elül:* cziml. előbeszéd, mut. tábla 5 sztlan lev.

A Gönczi György által szerkesztett énekes könyv ujabb kiadása. – Régibb kiadásai: Debreczen. 1592. és 1602.

Egyetlen példány *a m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.*

---

464 **Debreczen. 1616.**

Margitai Péter. Az mindennapi kőnyörgő imádságnak magyarazattya, mellyet rővid Praedikatiokra osztot, az Szent Mathenak hatodik, es az Szent Lukatsnak tizen eggyedik reszeiből, MARGITAI PETER, Az Debreczeni Anyaszent-egyhaznak lelki Pasztora. Psal: 51. v. 17. Nyisd megh Uram az en ajakimat, es az en szâm hirdeti az te dicseretedet etc. Debreczenben, Nyomtatta Lipsiai Pal, M.DC.XVI. Esztendőben. 8r. 66 levél. *Elül:* cziml. és ajánlás, 6 sztlan lev.

Ajánlva van a debreczeni tanácsnak «die 26. Junii Anno Christi 1616.»

Második kiadása: Debreczen. 1624.

Debreczeni ref. coll. — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *M. n. Muz.* (cziml. és az ajánlás 6-dik lev. hij.).

---

465 **Debreczen. 1616.**

Szenczi Csene Péter. Confessio et Expositio Fidei Christianæ, Az az, Az Keresztyeni Igaz Hitről valo Vallas-tetel. Mellyet elsőben Helvetiaban irtanak es be vettenek: Annak utaña 1567. Esztendőben Magyar orszaghan is javallottanak, be vőttenek, es mind ez ideig sok Ecclesiakban megh tartottanak. Deakbol Magyarra forditatot, SZENCZI CSENE PETER altal. Mostan pedig uyonnan nagyob haszonert, Deakul es Magyarul együve foglaltatot. Debreczenben, Nyomtatta Lipsiai Pál. M.DC.XVI. 8r. 196 lev. — *Elül:* cziml., ajánlás, előszó stb. 16, *végül:* «a kegyes olvasónak» és Regestrom 6. sztlan lev.

Ajánlja a kiadó Lipsiai Pál Rhédei Ferencznek, II. Mátyás király szentelt vitézének, Bethlen Gábor erd. fejedelem tanácsosának, Bihar vármegye főispánjának és Várad kapitányának, Debreczenben 1616. aug. 10-dikén.

Mint a czimből is kitetszik, ez már ujabb kiadás. Az első kiadás, melyben a magyar forditás egymagára jelent meg, Oppenheim 1616.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Enyedi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. hij.). — Rozsnyón, *a gömöri ev. esp. ktárában.* — Magánosoknál több példány.

466 **Oppenheim. 1616.**

Szenczi Csene Péter. Confessio Helvetica, az az, Az Ke-r(esz)tyeni i(gaz) hitröl valo (val)lás-tétel, mellyet elsőben Helv(etiaban ir)tanac és bévettenec, annakután(na 1567.) esztendőben Magyar országbanni(s javal)lottanac, bévőttenec, és mind (ez) ideig soc Ecclesiákban megtartottanac. Magyarul fordittatot az együgyüveknec épületekre és javokra. SZENCI CSENE PETER által. I. Pet. 3. v. 15. Legyetec pedig készec mindenkoron meg felelni nagy alázatossággal és bőcsülettel azoknac, az kik számot akarnac venni az ti bennetec valo reménségről. M DC XVI. Oppenhemiumban Nyomtatta Galler Hieronymus. 8r. 192 lap. — *Végül:* Regestrom 2 sztlan levél.

Ajánlva a m. országi és erdélyi ecclesiának. «Irám Ersek Ujvárban Szent György havának 19. napján 1616.»

Második kiadása, az eredeti latin szöveggel együtt, Debreczen. 1616.

M. n. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* — *Pesti ref. coll.* (elül 1 iv, végül a regestrom hij.).

---

467 **Pozsony. 1616.**

Balásfi Tamás. Csepregi Iskola, Kiben, az Lvtheranvs es Calvinista Prædikatoroknak Tanusagokra, Es Teuelygésekből való ki térésekre, az Csepregi szitok szaporitó morgó Praedikátort, az igaz hűt ellen, és Pázmány Péterre való hazugságiértis, az igazságnak ióra tanitó ostoráual Iskolázza. BALASFI TAMÁS Bosznai Püspők. Nyomtattatot Posonban M.DC.XVI. Esztenőben. 4r. 472 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a keresztyén olvasóhoz 10 sztlan levél, *végül:* errata 1 sztlan lap.

Az ajánlás Eszterházi Miklóshoz latinul, kelt Pozsonyban 1616. decemberben, Sz. Miklós ünnepén.

Irva van Zvonarics Imre csepregi evang. pap ellen.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Zágrábi érs.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *M.-szigeti r. cath. gymn.* — *Szegedi franc. zárda.* — *Dézsi franc. zárda.* — Rozsnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.* — Keszthelyen a *Festetics-ktárban.*

---

468 **Pozsony. 1616.**

(Balásfi Tamás). Epinicia Benedicto Nagi, alias, Soce, Lvdi Kőszeghiensis, sui nescio, sibimet nocenti, vetulo, sed nimium

rudi, ignaro, et Diabolari Paedotribæ. Cantata. Posonii, In Aula Archiepiscopali, Anno M.DC.XVI. 4r. A—F = 6 iv = 24 sztlan levél.

A Pethe Györgyhöz intézett latin ajánló levél kelt Pozsonyban 1616. apr. 18. ily aláirással: *Th*omas *B*enedictus *E*leemosynis *E*xstitit *B*eatus. Az olvasóhoz intézett magyar levél aláirása pedig: *B*ertalan *T*ŭri *B*ŏre *P*usztulását». — Hogy a latin és magyar aláirás kezdőbetűi alatt Balásfi Tamás neve lappang (*Th*omas *B*alásfi *E*lectus *E*piscopus *B*osnensis és *B*alásfi *T*amás *B*oszniai *P*üspök) és igy ezen Nagy Benedek kőszegi luther. iskolamester ellen intézett gunyirat szerzője kétségtelenül Balásfi Tamás, kimutatta FRANKL, *Pázmány Péter és kora I.* 158. 159. *l.*

A szöveg nagyobb része latin, magyarul van az olvasóhoz intézett levél B—C1 (9 lapon) és F 2, 3, 4. levelen egy levél és 9 magyar anagramma versekkel Nagy Benedek ellen.

Teljes péld. a gyula-fejérvári *Batthiányi-ktárban.* — Elül csonkán, a czimlap és latin ajánlás hijával, a *m. n. Muzeumban.*

---

469 **Prága. 1616.**

Lépes Bálint. Az halando es iteletre menendeo tellyes emberi nemzetnek Fenyes Tŭkŏrŏ. Melliet LEEPES BALINT, Nytray Pŭspŏk Magyar Orszagy Cancellarius minden ŭdvŏssege szomiuhozo hiŭ keresztyennek szeretettel aianll es dedical. Niomtattatot Pragaban Sessius Pal altal. Anno M.DC.XVI. 4r. 248 lap. — *Elül:* cziml. s a Pázmán Péterhez intézett latin ajánló levél 7, *végül:* lajstrom 4 sztlan levél. *Következik külön czimlappal:* Masodik Keonyv Az iteletreol. El iŏvendŏ itŷlni elevenekét és hóltakat: Kinek el iŏvetelire, minden emberèknek fel kell kèlni, az eo testékkel, es szamot kell adny az eo tuláydon cselekedetékrŭl: Es à kik iótt cselekédtek, az ŏrŏk eletre mennek, az kik pedigh gonoszt, az ŏrŏkke valo tŭzre. 258 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* rövid summa, errata 6 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Prágai egyetem.* (Lásd: *Tud. Gyüjt.* 1830. *VIII.* 112. *l.)* — *Zágrábi érs.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Szegedi franc. zárda.* — *Pápai franc. zárda.* — *Körmöczi franc. zárda* (cziml. hij.). — *Privigyei kegy. r. ház.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Erd. Muz.* (az epist. dedicatoria, az 1. könyv végén a lajstrom és az egész II. könyv hij.). — *Halasi ref. gymn.* (csak az I. könyv, az is cziml. és ajánlás hiján). — *Pesti ref. coll.* (csak a 2-dik könyv).

---

470 **Prága. 1616.**

Pázmány Péter. Csepregi Szegyenvallas. Az az Reovid Felelet, melyben az Csepregi hiusagoknak, Kŏszegi tóldalékit, verŏ-

fényre hozza PAZMANY PETER. Nyomtatta Pragaban Sessius Pal M.DC.XVI. Esztendeoben. 8r. 283 (helyesen 282) lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Irva Zvonarics Imre és Nagy Benedek «Pazman Peter pironsági» czimü, Kereszturon 1615. nyomtatott munkája ellen.

Esztergomi érs. ktár. — Kassai jogakad. — Kolozsvári ref. coll. — Pozsonyi káptalan. — M.-szigeti ref. lyc. (végén 4 lev. hij.).

---

471 **H. n. 1616.**

Keresztyén Imádságos Könyvecske. Pázmány Péter esztergomi érsek engedelméből. 1616.

A Pottendorfon 1669-ben nyomtatott hasonló czimü imádságos könyv első kiadása, emlitve ezen kiadás czimlapján.

---

472 **Bécs. 1617.**

Vásárhelyi Gergely. Keresztieni Tvdomanynak Reovid Summaia. CANISIVS PETERTOL, iratatot. Es Jesvitak szerszetibe. VASARHELI GERGELI altal Megh Magyaraztatot. Niomtattatot Beczbe. Formica Mathetol. 1617. 12r. 808 lap. — *Elül:* cziml., az olvasóhoz, calendarium (1582—1699-re) stb. 39 sztlan lev.

Régibb kiadása: Nagy-Szombat, 1599. és Bécs, 1604.

M. n. Muzeum. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Körmöczi franc. zárda. — M.-vásárhelyi franc. zárda. — Pozsonyi r. cath. gymn. (csonkán). — *Erd. Muz.* (végül csonkán). — *Háromszéki Cserey-Muz.* — Keszthelyen, a *Festetics-ktárban.*

---

473 **Debreczen. 1617.**

Margitai Péter. Az Isten Törvenyenek, az Szent Iras szerint valo magyarazattya; Mellyet az egyûgyû Hiveknek epûletekre, Rôvid Prędikatiokra osztott, es szem eleiben ki bocsatott, MARGITAI PETER, az Debreczeni Ecclesianak Tanitoja. Rom. 10. vs. 4. Az Tôrvennek vege az Christus. Debreczenben Nyomtatta Lipsiai Pál, 1617. 8r. 377 (helyesen 380) levél. — *Elül:* cziml., ajánlás, a kegyes olvasónak, és latin vers 14, *végül:* mut. tábla és nyomt. hibák 5 sztlan lev.

Ajánlva van Makai Jánosnak, Bethlen Gábor fejedelem váradi perceptorának.

M. n. Muz. — M.-v. Teleki-ktár. — M.-v. ref. coll. — Kassai jogakad. — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában. — Erd. Muz.* (cziml. és A2

s végül 2 levél hij.) — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.) — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 csonka péld.) — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (7 első lev. hij.).

---

474 **Debreczen. 1617.**

Milotai István. Az mennyei tudomány szerint valo Irtovany, Melyből az veszedelmes Tevelygeseknek, es hamis Velekedeseknek kárhozatos, tővisses Bokrai, az Istennek szent Igeje altal ki irtogattatnak, es az Igassagnak üdvősseg termő Agazati erős be oltattatásokkal helyben hadgyattatnak, Az Istennek dicsősegere es az Anyaszentegyháznak idvősseges Tanusagara irattatot, MILOTAI ISTVAN, Zathmari Lelki Páztor, es az Tiszan innen levő Egyhazi szolgaknak Superattendense altal. Ieremiæ, 4. vs. 3. Novate vobis novale, et nolite serere super spinas. Debreczenben Nyomtatta Lipsiai Pal, 1617. 4r. 480 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás, latin versek, a kegyes olv., lajstrom 15 sztlan levél, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (utolsó 3 lev. hij.) — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. és 3 lev. hij.) — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában.*

---

475 **Oppenheim. 1617.**

Molnár Albert (Szenczi). Postilla Scultetica: Az egesz esztendő altal valo vasarnapokra es fő innepekre rendeltetet euangeliomi textusoknac magyarazattya. Mellyben az igaz Tudománnac részei béfoglaltatnac, és az ellenkező tévőlgésec meghamissitatnac. Az egyigyű Keresztyéneknec éppületekre nyomtatásban kiboczáttatott; SCULTETUS ABRAHAM által; Az Rhenus vize mellékén regnálo Frideric Palatinus Hertzegnec Haydelbergaban Udvari fő Prédikátora által. Mellyet Németből Magyar nyelvre forditott SZENCI MOLNAR ALBERT. Ez mellé adatott azon Autortól egy Uy esztendői prédikátzo, az az: Historiai Tanitas az Istennec czudálatos dolgairol az ő anya szent Egyházánac reformálásában, terjesztésében és megtartásában, ez elmult száz esztendőkben. Psal. 119. v. 130. Uram, az te igédnec kinyilatkozása megvilágosit, és értelmet ád az egyigyűeknec. 1617. Oppenhemiumban nyomtatta Ba-

sileai Galler Hieronymus maga költségével. 4r. 1089 lap. — *Elül:* cziml., a nagyszombati ekklézsiának dedicáló epistola és Scultetus Abr. elöljáró beszéde 20 lap.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Szathmári püsp. kt. (Török Jánostól). — *Szepesi káptalan* (csonkán). — *Gömöri ev. esp. ktára* Rozsnyón. — *Pápai ref. coll.* (elül s végül csonkán). — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *Gömöri ref. esp.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (csonkán). — *Keszthelyen* (cziml. hij.)

---

476 **Prága. 1617.**

Lépes Bálint. Pokoltol rettenteo es mennyei bodogsagra edesgeteo. Tvkör. Melyből világoson ki teczik, hogy az kik Iótt cselekesznek, az Eorők Eletre ménnek; az kik pedig gonoszt, az Eorökké való Tűzre vettétnek. Irattatot. LEEPES BALINT, Nytray Püspők, es Magyar Országi Cancellarius, által. Nyomtáttatot Prágában Séssius Pal által. M.DC.XVII. eszténdőben. 4r. 426 lap. — *Elül:* cziml. és a Pázmány Péterhez intézett latin előbeszéd 7 sztlan levél. — Masodik keonyv az Menyorszagrol 339 lap. — *Elül:* cziml. 1 lev., *végül:* lajstrom 13 sztlan lap.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Pannonhalmi apátság. — Kolozsvári franc. zárda. — Szegedi franc. zárda. — Szathmári püsp. (Török Jánostól.) — *Pozsonyi káptalan. — Pozsonyi r. cath. gymn.* (csonkán). — *Pozsonyi franc. zárda. — Privigyei kegy. r. ház. — S.-pataki ref. coll.* (utolsó 11 lev. hij.) — *Pápai franc. zárda. — Szombathelyi franc. zárda* (csak az I. könyv, elül 4 lev. hij.). — *Halasi ref. gymn.* (csak a II. könyv.)

---

477 **Bécs. 1618.**

Vásárhelyi Gergely. Esztendő altal Az Anyaszentegyháztól rendeltetet Vasárnapokra és Innepekre Evangeliomok és Epistolák. es Ezekre való Lelki elmélkedések. Irattatot Iesuitak rendin, MAROS VÁSÁRHELI GERGELYTŐL. Nyomtattatot Beczben Gelbhar Gergeli által. 1618. 8r. 871 lap. — *Elül:* czimlap, ajánló levél, calendarium 24 számozatlan lev. *végül:* az kegyes olvasónak 1 sztlan lap.

Ajánlva van Gimesi gr. Forgács Zsigmondnak, Sáros, Szabolcs és Nógrád várm. főispánjának, római császár felsőmagyarországi generalisának, tanácsának és országbirájának.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — Gyula-fejérvári *Batthiányi-kt.* — Szebenben *Bruckenthal-kt.* — *Pannonhalmán* (2 péld.). — *Egri érs.* — *Szombathelyi franc. zárda* (2 péld.). — *Szegedi franc. zárda.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Kolozsvári franc. zárda* (cziml. és vége hij.). — *Debreczeni ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *Pozsonyi franc. zárda.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.)

---

478 **Bécs. 1618.**

Vásárhelyi Gergely. Iesvs † Maria. Eztendeo altal az aniazentegihaztol rendeltetet vasarnapokra, es innep napokra Epistolak, Es Azoknak Svmmaia. Az mi Vrunk Iesvs Christvsnak attyâ á dûczôsegnek Istene, adgyon nektek bôlczesegnek lelkét, es iclenesnec az eo isméretire, mêgh vilagositvã az tû zûveteknek zémet, hogy tudgyatok mi legyen à tû hivatalotoknak remensege. Eph. I. v. 17. Jesvitak Rendin VASARHELI GERGELITÔL forditatot. Gelbhaar Gergeli altal Nyomtattot. Beczbe. Anno M.DC.XVIII. 8r. 392 lap. — *Végül:* latin versek és nyomt. hibák 3 sztlan lev.

M. n. Muz. (cziml. hij.). — *Pesti egyetem.*

---

479 **Debreczen. 1618.**

Kalendarium. Christus Urunk szûletése után 1618. Esztendôre. Német Nyelvbôl Magyar nyelvre forditattott. Debreczenben nyomtatta Lipsiai Pal. 16r. *Másod czime:* Prognosticon Astrologicum. Az Egnek es csillagoknak forgasabol valo Itilet, ez mostani 1618. Esztendôben Christus Urunk szûletése után, neminemû tôrtenendô dolgokrol, es ûdôknek valtozasirol. Nemetbôl Magyar nyelvre fordittatott . . . .

Csekély töredéke *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Az első rész czimét adja WESZPRÉMI, *Biogr. Medic. Cent. II. pars.* 2. 136. *l.*

---

480 **Kassa. 1618.**

Belleni Zsigmond. Sz. Hieronymus Szavanarolanak Istennek fő Martyromnak a Sz. David 51. 31. és 80 Soltáriban valo — — elmélkedési és magyarázati; és az mindennapi Imádságban az az: Mi Atyánkban foglaltt kéréseknek magyarázati. Deák nyelvből forditotta BELLENI SIGMOND Abaujvármegyének Vice-Ispánnya. Cassán. 1618. 8r. 152 lev.

Ajánlva Perényi György Abauj vármegyei főispánnak.

Bod, *Athenás* 35. *l.* hibásan teszi e könyv nyomtatását 1616-ra.
M. n. Muz. — Miskolczi ref. gymn.

---

481 **Kassa. 1618.**

Kalendarivm, az Időnek es az Innepeknek valtozasarol valo itelet, Christus Vrunk szűletese után, 1618. Az Krackai Iakobejus Lőrintz M. és az Philosiphianak Doctora által irattatot; és Magyarra forditatot. (Fametszet, mely a napot az oroszlány-jegyben ábrázolja.) Cassan Nyomtatta Festus Ianos 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Másod czime: Prognosticon, Az Időnek es az Innepeknek változasarol valo itelet, Christus Wrunk szűletese vtan 1618 Esztendőre.

A Prognosticon czimlevelének hátlapján áll az ajánlás a kassai tanácsnak és községnek.

Közben a C iv hijával *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

482 **Oppenheim. 1618.**

Molnár Albert (Szenczi). Secularis Concio Euangelica; az az, Jubileus esztendei praedika*tzo:* Mellyben az Euangeliumnac ez előtt száz esztendővel, Isten kegyelméből, uyonnan kinyilatkozta*r*ása, terjedése és megtartása őrvendetes haláadással előszámláltatic és megdiczirtetik. Németűl praedicaltatott Haydelbergában, szép innepi szenteletben, az sz. Lélec nevő őreg Egyházban, Mindszent Hónac 2. napján, 1617. esztendőben: Scultetus Abraham által. (Ez praedikatzo mellé adattac azon tanuságrul hat régi énekec.) E Germanico in Ungaricum sermonem conversa, et Serenissimo Transsylvaniæ Principi ac Domino, Dn. Gabrieli Bethlen, Siculorum Comiti etc. transmissa; Cvm Appendice Latina, de idolo Lauretano, et horribili Papatus Rom. Idolomania, et Tyrannide; quibus subjunctæ Admonitiones Cl. V. P. P. Vergerii, S. Hulderici, et aliorum, Quorum nomina et rerum seriem versa pagina indicat; Per Albertum Molnar Szencziens. Rectorem Scholæ Oppenhemicæ. Oppenheimii Typis et arte Hieronymi Galleri Basileens. 1618. 4r. 103. lap. — *Elől:* Cziml., Epist. Dedic. (latinul, Bethlen Gáborhoz) 4 sztlan lev.

M. Akad. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Miskolczi ref. gymn. — Lugossy Józsefnél (Molnár Albert sajátkezű beirásával).

---

483 **Szeben. 1618.**

Vásárhelyi Kerekes Ferencz. *Επιτάφιον καταστρόφιχον.* Az az Szomorvsaghrol, eőrőmre waltozo versek. Irattattak az mi kegyelmes Vrunknak Bethlen Gabornak, Isten kegyelmessegebeől Erdely orzagnak Fejedelmenek, Magyar orzagnak egyik rezenek Vranak etc. Es az Szekelieknek Ispannyanak tisztessegere. Nyomtattata Szebenben Pr. St. R. Agrop. (Pater Stephanus Rothari Agropolitanus) Anno Domini, M.DC.XVIII. 4r. A—E2 = 4½ iv = 18 sztlan lev.

Colophon: Nyomtatta Szebenben Iacob Thilo, Anno DeI hoMInIs ChrIstI VerI Augusti die 5. hora 3. pomeridiana.

A versfejekből a szerző neve igy jő ki: Pater Stephanus Rothari de Vasarheli fecit in graciam Serenissimi Principis Gabrielis Bethleni deplorans patriam svam . . . . .

M. Akad. — M. n. Muz. (közben 2 lev. A2, A3 hij.).

---

484 **(Bártfa). 1619.**

Kecskeméti C. János. Fides Iesv et Iesvitarvm. Az az: Az mi Vrvnk Iesvs tvdomanyanak, az Iesuitak tudomanyaval valo őszve vetése, mely Donatus Visartus altal, az szent irasbol, Paterek es Iesuitak kőnyveiből szedegettetet, es az hitnek bizonyos agaira rendeltetet. Ismet: Az Papistaknak Eskővveseknek formáia, mely be foglallya az Pápa tudomanyanak fő fő tzikkőlit, ugyan azon Trivoniai Donatus Visartus altal valo meg csaffolassal egyetemben. Magyarra forditatot. Ketskemeti C. Ianos Thokai második Prædikátor által. Nyomtattot 1619. Esztendőben. 8r. 415 lap. — *Elül:* cziml., praef., Index, mut. tábla, epigrammák 22 sztlan lev.

Colophon: Nyomtattatot, 1619. Esztendőben.

Ajánlva van Kecskemethi Tibvrtsii Jánosnak, Mátyás király tokaji fő harminczadosának, «Kőlt Thokayban Anno. 1613. 12. die Martij.»

Nyomdai kiállitása után itélve kétségtelenül bártfai nyomtatvány.

Sándor István *M. könyveshdz*, 18. *l.* H. n. 1613-ra teszi, bizonyosan vala-

mely csonka példány után, az előbeszéd keltét vévén hibásan nyomtatási évnek. Még nagyobb tévedésbe esett Bod, *M. Athenás* 141. *l.*, ki ezen munkát, valamint az ünnepekre való prédikátziókat is, hibásan tulajdonitja Kecskeméti A. (Alexis) Jánosnak, és igy a körülbelül egy korban élt két Kecskeméti Jánost tévedve veszi egy személynek. — Kecskeméti C. János ugyanis, mint a most leirt könyv ajánlása és czime bizonyitja, 1613-ban tokaji második pap volt; 1614-ben kállai papságot viselt. (Lásd a Három fő innepekre való prédikátziók czimlapját és ajánlását. Debreczen 1615. és 1624.), 1620 és 1622-ben ungvári pap volt. (Lásd Catholicus Reformatusának czimlapját. Debreczen. 1620. és Bártfán 1622-ben nyomtatott két munkáját); egy harmadik, Bártfán 1622. nyomtatott munkájában magát homonnai praedikátornak irja; 1624-ben pedig mint Lónyai Zsigmond udvari papja Vásáros-Naményban szolgált (Lásd Bártfán 1624. nyomtatott imádságos könyve ajánlását). — Kecskeméti A. (Alexis) János s.-pataki pap és zemplini esperest pedig 1621-ben már nem volt életben; mint kitetszik az ő általam ismert egyetlen munkájának, a Dániel prophéta könyvére irt magyarázatjának, cziméből, melyet özvegye adott ki Debreczenben 1621-ben.

Második még ritkább kiadása: S.-Patak. 1656.

Erd. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* — Erdő-Szádán *gr. Degenfeld Pálnál.* — Debreczenben *Lugossy Józsefnél* (egy ép s egy csonka péld.) — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. s végső 3 lev. hij.) — *Dézsi franc. zárda* (elül 2 s végül 1 lev. hij.) — *Szilágyi Sándornál* (csonkán).

---

485 **Debreczen. 1619.**

Forró Pál (Háportoni). Quintus Cvrtiusnak Az Nagy Sandornak Macedonok királyanak viseltetet dolgairol irattatot Historiaia, mely most Deakbol Magyar nyelvre Haporthoni Forro Pal altal fordittatot, es Urunk ô Felsege akarattyabol nyomtattatot Debrecenben Lipsiai Pal ôrôkôsi altal. Anno. 1619. 8r. 748 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek, és a kegyes olvasónak 20, *végül:* errata 1 sztlan lev.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* (cziml. hij.) — M.-vásárhelyi *Telekiktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Halasi ref. gymn.* — *Kolozsvári ref. coll.* (az ajánlás 2—7 lev. hij.) — *Debreczeni ref. coll.* (elül, végül csonkán). — *M.-szigeti ref. lyc.* (igen csonkán). — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon (4 első lev. hij.) — Radványban *b. Radvánszky-ktárban.* — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (cziml. és 4 lev. hij.).

---

486 **Debreczen. 1619.**

Gyulai Márton. Epinicia Az Tekintetes es Nagysagos Vitezlô ket fô Uraknak, Palfi Miklosnak, es Svarczenburgnak ieles diadalmokrol. Mikepen az mi hatalmas Urunk Istenünk, az ü kegyelmes jo voltabol Győr Várat, mindeneknek álmelkodasokra, velletlenül, erdemünk fölöt, közönseges örömünkre keresztyen kezhez ada: Ugy mint, 1598. Esztendöben. Böyt

mas havanak 29 napjan virradora. Irattatot, Historiakbol et Poëtakból valo Metamorphosissal. GYULAI MARTON altal, 1599. Esztendőben. — Debreczenben Nyomtatta Lipsiai Pal, 1619. 4r.

A *m. n. Muzeumban* ép czimlapja és három első levele. Még csekélyebb töredéke, t. i. rongált czimlapja és egy levelének rongya, az *erd. Muz. ktárában.*

---

487 **Debreczen. 1619.**

Historia a Bőlcs Salamon Kiralynak ket versengő aszszoni állatok kőzőtt valo igaz Itiletiről és tőrvényteteleről. Ex I. Reg. 3. 4r. A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan lev.

Colophon: Debreczenben, Nyomtatta Lipsiai Pal, 1619. Esztendőben.

Irta 1581-ben egy névtelen, TOLDY *M. költ. tört. 2. kiad.* 167. *l.*

Külön czimlapja nincs és nem volt.

Utánnyomata a «Historia bipartita ex I. regum 1. et 3. capitibus desumpta» czimü bibliai historiás ének debreczeni 1581-diki első kiadásának, mely hasonlóan 10 sztlan levélre terjedt.

Egyetlen péld. *M. n. Muzeumban.*

---

488 **Debreczen. 1619.**

Kalendarium. — Prognosticon Astrologicum . . . 1619. esztendőre. Debreczenben Nyomtatta Lipsiai Pál. 16r.

Ismertette Lugossy József, *M. Akad. Értesítő* 1844. 160. l. és ujabban Mátray Gábor, *Uj M. Muz.* 1853. *II.* 182. l.

M. n. Muz. (2 csonka péld.) — *M. Akad.* (csonkán). — Töredéke *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

489 **Debreczen. 1619.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatura Seu Dictionarium Latino - Ungaricum. Clarissimi Viri D. BASILII FABRICII SZIKZOVII. Editio prioribus limatior & multo auctior, cum Indice duplici, opera EMERICI A. Sz. UYFALVII. Debrecini, Typis Pauli Rhedæ Lipsensis, M.DC.XIX. 12r. 142 lev. — *Elül:* czim., ajánlás (latinul) 4, *végül:* Index 3 sztlan lev.

Ajánlása Krakkai Demeter erdélyi finak, a pataki isk. rectorának, «Debrecini Nonis Julii, A. Chr. 1597. Emericus A. Sz. Uyfalvius» az Ujfalvi Imre által javitott 1597-diki kiadásból van ujra nyomtatva.

Ismertette Lugossy József, *Uj M. Muz.* 1855. *II.* 563. *l.*

Régibb kiadásai: Debreczen. 1590. 1592, 1593, 1597. és Sárvár, 1602.; későbbi kiadása: Bártfa. 1630.

Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll.

---

490 **Debreczen. 1619.**

Sztárai Mihály. Historia az Sido Ahab Kiralynak balvanyozasarol: Az Hivek Kergeteserôl: Szent Illyes Prophetanak rayta tôtt cselekôdetirôl; es Ahab Kiralynak halalarol: Ez mostani idôbeli igaz Keresztyeneknek vigaztalasokra szent Iràsból énekbe szôrôztetet.

Hozzá kötve s vele együtt nyomtatva:

Fráter Gáspár. Historia az Antiochus Kiralynak kegyetlenkôdeserôl az Sido orszagban; es az Istennek rayta lett igaz iteletirôl es bûnteteserôl. Szent Irasbol enekbe szôrzôttetet.

Colophon: Debreczenben, Nyomtatta Lipsiai Pal, 1619. Esztendôben.

Czimlapja nincs és nem volt. A két ének együtt A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan lev.

Sztárai munkája a végső vers szerint irva volt 1549-ben, a Fráter Gáspáré 1560-ban. — Sztárai munkájának régibb kiadása: Debreczen, 1574. — E két ének együtt nyomtatva megjelent H. n. (Debreczen) év. n. (XVI. száz.).

M. n. Muz.

---

491 **Gyula-Fejérvár. 1619.**

Dézsi István. Az igaz Zent Wallasnak az termeszeti Okossággal, az melly Philosophianak is nevczetik, való szep Harmoniaja. Mellyet Magiar Nyelven meg irtt Dési Istwan Gyula Feierwari Pap. Nyiomtattatott az Kegielmes Urunk ô Felsege kôltségén. Gyula Feierwarott. 1619. Eszt. 8r. 312 lap.

Igy adja e könyv czimét gr. Kemény József, Lexicon Erud. Hung. cz. kéziratában, *Dési* szó alatt. — Hasonl. az ô tudósitását ezen könyvről, *Uj M. Muz.* 1855. *I.* 458. *l.* — Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában; ma egy példány sem ismeretes.

---

492 **Keresztúr. 1619.**

Calendarivm. Az az. Az Ezer Hat Szaz Tizen Kilenczedik Esztendô napianak szamlalasa, az kôzônseges Practicaual, Aspectusokkal, Planetaknak foliasiual, es az Eghi ielekben valo be lepessekkel egyetembe, mely harmadik Bissextilis vtan. Az

Crakai Academianak Professora, ALEXANDER MILEIUS Doctor, Philosophus es Mathematicusnak irásabul, magyarra fordítatattot. Keresztvrat nyomtatatot Farkas Imre altal. 8r.

Töredéke, u. m. a czimlap és a 2-dik levél, megvan a *pannonhalmi apátság ktárában.*

---

493 **Keresztúr. 1619.**

Göncz Miklós (Pálházi). Az Romai Babylonnak Kőfalai. Az az: Egy neminemü Jesuvita, ez tegetlen, az Szent Varas Kőfalainak Nevezeti alatt magyarázta gondolt XII. Fondamentomi: Mellyeknek rőuid ereősségőkben bé foglalt le rontását, az szent Lélek Istennek segétségébül: Dresdai Meiszner Boldisar, Szent irás magyarázo Doctornak, és Közönséges Tanétònak oltalma alatt, az szent Irásbeli Doctorsagra menendeő igyekőzetbül, közönséges oltalmazásra föl vett: Antverpiai RODENBORCH JANOS M. Humanitatis Poeticæ Profess: Publ: — Magyarrá forditatott PÁLHÁZI GÖNTZ MIKLOS Prædikator, és az August: Confession valo Magyar Lelki Pasztoroknak Dunan innen Superintendenssők által. Keresztvrat, Nyomtatatott Farkas Imre által, Anno M.D.CXIX. 4r. 196 lap. — *Elül:* czimL., ajánlás, lajstrom 6 sztlan lev.

Az ajánlás Czobor Erzsébethez, gr. Thurzó György nádor özvegyéhez, «Költ Pataházán Győr alatt egy nyomorult falucskában, Mind szent napja estvelin .... 1618. esztendőben».

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Pannonhalmi apátság. — Kassai jogakad. — Keszthelyen a *Festetics-ktárban.*

---

494 **Kolozsvár. 1619.**

Enyedi György. Az Ô es Vy Testamentvm beli helyeknek, mellyekből az Háromsagról való tudománt szokták állatni, Magyarazattyok. ENYEDI GYEORGY, Erdély országaban az Egy Atya Isten, es az ő Sz. Fia, az Iesus Christus felől, Sz. Lélek által ki adatott tudományban eggyező Ecclesiáknak Püspöke által Deák nyelven iratott. Es annak-utánna TOROZKAI MÁTETÓL vgyan azon Ecclesiáknak Püspökétől Magyar nyelvre fordittatott. 1. Cor. 8. De mi=nékünk Egy Istenünk vagyon amaz Atya, az kitől mindenek: Es egy Vrunk az Iesus Christus, ki által mindenek. Colosvarban 1619. Nyomtatta-

tott Makai Nyirő Iános által. 4r. 725 lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd, lajstrom 14, *végül:* mut. tábla 26 sztlan lev.

Enyedi György Explicationes locorum Veteris et Novi Testamenti cz. munkájának fordítása, mely h. és év n. (Kolozsvártt 1598.) jelent meg. — Ezen magyar fordítás több példánya található ujra nyomtatott czimlappal, Hely nélkül 1620.; maga azonban a könyv nem volt ujra nyomva.

M. n. Muz — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll. (2 péld.) — *M.-vásárhelyi ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — Fáy-ktár* Tibold-Daróczon.

---

495 **Német-Ujvár. 1619.**

(Catechismus.) Igaz Beszedeknec Peldaja avagy Formaja, Az az, Az Keresztyen Hitnek Reszeiról Rôvid Kérdésecbe és Feleletekbe be foglaltatot. Tudomány Mellyet az Istenfelő harmadic Friderik Palatinus Elector, Hertzeg, Heidelbergaban 1563. esztendőben, az ő birodalmaban való Doctorockal az sz. Irasbul sződdettetőt Deakul' és Nemetűl. Melly mostan Uyjonnan Magyarul, az egygyű *(igy)* hiveknec epűletekre. Nemet Uyvarat Ki Nyomtattatot Bernard Mathe által. M.DC.XIX. esztendőben. 8r. A—E4 = 4½ iv = 36 sztlan levél.

Ezzel együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg a latin szöveg is: Catechesis Religionis Christianae, Qvae traditur in Ecclesiis, et Scholis Electoralis Palatinatus . . . Nemet Uyvarini, Excudebat, Mattheus Bernhardi Anno reparatae salutis. 1619. 8r. A—E7 = 39 sztlan lev.

Egyetlen példány *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

---

496 **Bécs. 1620.**

II. Ferdinánd császárnak semmisitő Decretuma, mely által Bethlen Gábornak a Magyar országban való hamis, méltatlan és törvénytelen királyválasztásának és a Posonyi s Beszterczei Gyülekezetben tett minden Végezéseknek és Tractáknak ellene mondott. 4r.

Igy adja a czimet SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 21. *l.* — Én csak a latin kiadást ismerem, mely h. n. 1621. 4r. 2 iven utánnyomatott, melynek czime ez: «Edictalis S. C. R. Maiestatis Cassatio iniquae praetensae, et ipso jure nullae Electionis Gabrielis Bethlen in Regno Hung. Necnon Actorum omnium, Tractatorum et Conclusorum in Conventu Posoniensi et Novisoliensi annullatio». — Hogy ezen nyomtatvány eredetileg Bécsben s magyar nyelven jelent meg, azt nagyon is valószinünek tartom.

497 **Debreczen. 1620.**

Gönczi György. Énekes könyv ..... 4r. 164 levél. — *Elül:* czimlap, Gönczi György előbeszéde és lajstrom 4 sztlan levél.

Régibb kiadásai: Debreczen. 1592. 1602. 1616.

Egyetlen példánya, melyből csak a czimlevél hiányzik, a *pozsonyi r. cath. gymn. ktárában.* — Hogy ezen Énekes könyv debreczeni 1620-diki kiadás, biztosan következtetem abból, hogy vele egy kötetben, ugyanazon betükkel, ugyanazon papirra nyomtatva, maradt fön Szilvás-Ujfalvi Imre Halotti énekeinek debreczeni 1620-diki kiadása.

---

498 **Debreczen. 1620.**

Ujfalvi Imre. In exequiis defunctorum. Halot temeteskorra valo Enekek. Azoknak kedvekert kik illyen utolso szükségben szolgalnak, őszve szedegettettek, es ki bocsattattak. Mostan uyjobban Corrigaltatott. Hebr. 9. 27. El vegezet dolog, hogy az emberek egyszer meg hallyanak, az utan itilet leszen. Debreczenben Nyomtatta Rheda Peter, M.DC.XX. 4r. 20 szzott levél.

Régibb kiadások: Debreczen 1598. 1602. 1606.

Egyetlen példánya a *pozsonyi r. cath. gymn. ktárában.* (Gönczi Györgynek a föntebbi szám alatt leirt Énekes könyve után kötve).

---

499 **Debreczen. 1620.**

Kecskeméti C. János. Catholicvs Reformatvs, Az az, Egynehany vetelkődes ala vettetet hitnek agazatinak magyarázattya, mely meg mutattya, az igaz Keresztyen Annyaszentegyháznak menyben eggyezni kőllyőn, az Romai Anyaszentegyházzal, menyben tűle kűlőmbőzni, és menyben soha véle nem eggyezni. Adattatot ez melle rővid intes, az Romai vallason lévekhőz, melyben meg mutattatik az ő vallasok ellenkőzőnek lenni, az igaz kőzőnseges kereztyeni vallassal, és az hitnek fondamentomaval. Mely irattatot előszőr Angliai nyelven Guilielmus Perkinsus Anglus által. Az után fordittatot Hispaniai nyelvre, Guilielmus Massanustul. Harmadszor déákul, egy fő, bölcs, tudos embertul. Mostan immár Magyarra fordittatot. Ketskemeti C. Janos Vngvari Praedikátor által. Nyomtatta 1620. 8r. 415 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek 8 sztlan lev., *végül:* Revideden valo intes 23 sztlan lap.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 21. *l.* ezt a könyvet helyesen teszi Debreczen 1620-ra, de mindjárt a következő lapon hibásan hozza föl, mint külön munkát, H. n. 1620-ra, «Egynéhány vetélkedés alá vettetett hitnek ágazatja» czim alatt.

M. nemz. Muzeum. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Kolozsvári ref. coll.

---

500 **Kassa. 1620.**

Szepsi Csombor Márton. Evropica Varietas. avagy SZEPSI CZOMBOR MARTONnak Lengyel, Mazur, Pruz Dania, Frísia, Hollandia, Zelandia, Anglia, Gallia, Nemet es Cheh Országon, viszontag: Az Prussiai, Pomeraniai, Sueciai, Norvegiai, Frisiai, Zelandiai, Brittanniai, Tengeren valo bujdosasában látot, hallot kűlőmb kűlőmb fele dolgoknak rőuid le irása. Mely minden Olvasonak nem czak győnyőrűségére, sok féle hasznára-is szolgalhat. Cassan, Festus Janos altal, 1620. 12r. 404 lap. — *Elül:* cziml., praefatio, latin és magyar üdv. versek 8 levél, *végül:* az olv. és Imprecatio 3 sztlan lap.

M. n. Muz. (közben 238—241. l. hij.). — *M. Akad.* (cziml. hij.) — *Erd. Muz.* (cziml. s közben néhány lev. hij.) — M.-v. *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (egy kézirattal kiegészitett és egy végül csonka péld.). — *Kolozsvári ref. coll.* (kézirattal kiegészitve). — *Szegedi kegyes rendi ház.* (végül csonkán). — *Tordai unitár. gymn.* (csonkán). — *Lugossy Józsefnél* (cziml. hij.).

---

501 **Kassa. 1620.**

Melotai Nyilas István. Sz. Davidnak huzadik Soltaranak rővid praedicatiok szerint valo magyarazattya, mellyben mind az Istentfélő igaz jo Fejedelmeknek, mind az keresztyén kősęgnek Tisztek meg abrazoltatik es elejekben adatik. Az Istennek diczőségere és az egyigyű hiveknek éppületekre. Irattatot es kű boczattatot Az Felseges Bethlen Gabornak Magyar es Erdely Orszagnak Istentfélő keresztyén Fejedelmének fő Praedicatora. MELOTAI NYILAS ISTVAN által. Cassan, Festus Janos által. 1620. 4r. A—P2 = 14½ iv = 58 sztlan lev. — *Elül:* cziml; ajánlás Bethlen Gábor fejedelemnek (latinúl), Sz. Dávid 20-dik soltárának magyar forditása és mut. tábla 8 sztlan lev.

M. Akad. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktárban.* (Halotti Aktziók V-dik kötetében).

502 (**Kolozsvár. 1620**).

Apologia. Az az, Mentsegre valo iras, tudni illik, micsoda el tavoztathatatlan Okokbol Kenszeritettenek Cseh Orszagnak mind harom Statusi, kik az Ur Vacsorajat mind az ket szin alat veszik, magok oltalmaert hadat fogadni. Az Pragai Nemet Nyelven (Veleszlavi Samuel altal) nyomtattatot Exemplarbol Magyar nyelvre forditatot. H. és év n. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt. — Betüi és nyomdai ékitései a kolozsvári Heltai-féle nyomdából valók. — 1620-ra h. n. emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 22. *l.*

Egyetlen péld. *a s.-pataki ref. coll. ktárában.* (Jubileus Academicus. Heidelberg 1618. után kötve.) — Egy levelének töredéke Lugossy József ajándékából *az erd. Muzeumban.*

---

503 (**Kolozsvár**). **1620.**

Enyedi György. Az Ó es Vj Testamentvm-beli helyeknek, mellyekből az Háromsagról való tudománt szokták állatni, Magyarazattyok. ENYEDI GYEORGY, Erdély országában az egy Atya Isten, es az ő Sz. Fia, az Iesus Christus felől, Sz. Lélek által ki adatott tudományban eggyező Ecclesiáknak Püspöke által Deák nyelven iratott. Es annak utánna TOROZKAI MÁTETÓL vgyan azon Ecclesiáknak Püspökétől Magyar nyelvre fordittatott. 1. Cor. 8. De mi-nékünk Egy Istenünk vagyon amaz Atya, az kitől mindenek: Es egy Vrunk az Iesus Christus, ki által mindenek. *1620.* 4r. 725. lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd stb. 14, *végül:* Mut. tábla 26. sztlan levél.

Nem uj kiadás; csak az 1619-ben Kolozsvártt megjelent könyv czimlapja volt ujra nyomva.

M. n. Muz. - *Pesti egyetem.* — *Teleki-ktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Székely-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (3 péld.) — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Székely-keresztúri unitár. gymn. Jakab Elektől* s magánosoknál több példány.

---

504 **Kolozsvár. 1620.**

Libellus elegantissimvs, qui inscribitur Cato. Igen szep kőnyvetske, mely Catonak neveztetik, az kőzőnseges jó életnek oktatasarol. Ein schön Büchlein, welches man Cato nennet, von der vnterweisung gemeines lebens. Claudiopoli Typis

Heltanis, Excudebat Ioannes R. Makai 1620. 8r. A—E4. = 4½ iv = 36 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Debreczen. 1591. és 1597.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — Megvolt Szathmári Pap Mihály ktárában Bod Athenas 192. lapjához mellékelt jegyzete szerint.

---

505 **(Posony). 1620.**

(Pázmány Péter). Reovid Felelet Ket Calvinista Keonyvecskere. Mellyeknek eggyke. Okát adgya, miért nem felelnek az Calvinista Praedikátorok az Kalaúzra. Masika. Itinerarium Catholicumnak neveztetik. Nyomtatot Anno M.DCXX. 4r. 72 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 21. *l.*, valamint FRANKL, *Pázmány Péter és kora III. köt.* 320. *l.* Pázmánynak hely n. 1619. ily czimü munkáját is emlitik: «Alvinczi Péter könyvére való válasz 1619» ez utóbbi megjegyezvén, hogy annak egy példánya sem ismeretes. — Minthogy én ezen kérdéses 1619-diki nyomtatványt, már czime után itélve is, egynek tartom az általam most leirt 1620-diki könyvvel, s kételkedem, hogy Pázmánynak Sándor és Frankl által 1619-re jegyzett munkája ettől külömböző külön könyv volna, azt külön fölveendőnek nem tartottam.

E könyv czimlapján Pázmány mint szerző nem nevezte ugyan meg magát: de hogy ő a szerző, bizonyos abból, hogy az némi változtatással Kalauzának 3-dik 1637-diki kiadása mellett a függelékben ujra megjelent. — A calvinista praedikatorok nevében irt könyvecske, melyre, valamint Alvinczi Itinerarium Catholicumára, Pázmány czáfolólag válaszolt, ma ismeretlen.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Egri érs. ktár.*

---

506 **(Posony), 1620.**

(Pázmány Péter.) Falsae originis motuum Hungariæ succincta refutatio. — Az Magyar országi Támadásoknak hamissan költött eredetének rövid velös Hamisitása. Anno Christi MDCXX. 4r. A—I = 9 iv = 36 lev. *(latin és magyar szöveggel).*

Pázmánynak ezen neve kitétele nélkül irt politicai röpirata, mely a Querela Hungariaet czáfolja, valamint a Querela Hungariae is, először csak latinul jelent meg. A latin kiadás még azon évben Augsburgban 1620. 4r. ujra nyomatott.

Egyetlen példa. a *m. nemz. Muzeumban.*

---

507 **H. n. (1620.)**

Querela Hungariae. Magyar Orszag Panasza. H. és év n. 4r. A—F = 6 iv = 24 sztlan levél (utolsó levele üres).

Latin és magyar szöveggel. — Külön czimlapja nincs és nem volt.

Hely és év nélkül, de 1620-ra emliti, hosszasabb czimmel ezen politikai röpira-

tot, mely ugyancsak hely és év n. csak latin szöveggel is megjelent, SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 21. *l.* — BOD szerint *Magyar Athénás* 197. *l.* nyomtattatott Kassán. 1620. 4r.

M. n. Muz. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.*

508 **Bártfa. 1621.**

Kalendarium. Christus Urunk szűletése utan, 1621. Esztendôre. Az Braszlai Kalendariumbol Magyarul nyomtattatot. Bartfan. 16r. A—D8 = 32 sztlan lev. *(a többi hij.)*

Ajánlja a nyomdász Mart: Wolfgang. Typ. latinul Szenterzsébeti Pécsi Simonnak.

M. n. Muz.

509 **Debreczen. 1621.**

Kalendarium. Christus Urunk szűletése utan 1621. Esztendôre. Irattatot HANCKEN BALINT D. altal (Fametszet: *magyar czimer, két felől egy-egy oroszlán által tartva.)* Debreczenben. — Másod czime: **Prognosticon Astrologicum.** Az az Az Eghi fő csillagoknak forgásabol való jövendölés, ez mostani 1621. Esztendôre, neminemű tôrtenendô dolgokrol, es az ûdôknek valtozasirul etc. Nemetbôl Magyar nyelvre forditattatot. Debreczenben. Nyomtatta Rheda Peter. 16r.

Utolsó levele hiján megvolt néhai *Hatos Gusztávnál* Budapesten. — Csonka példánya a *m. n. Muzeumban.* Lásd; Mátray Gábor értekezését, *Uj M. Muz.* 1853. *II.* 182. *l.*

510 **Debreczen. 1621.**

Kecskeméti A. János. Az Daniel Propheta Kônyvenek, az Szent iras szerint valo igaz magyarazattya, Mellyet rôvid Prædicatiokban foglalt volt KECSKEMETI A. IANOS, az Patachi Ecclesianak Lelki Pasztora, es abban az ûdôben, Szemplin Varmegyeben levô Ecclesiaknak Seniora, &c. Holta vtan peniglen, meg maradot Ôzvegyetül közönsegesse tetettetven, szem eleiben ki bocsattatot. Mat. 24. vers. 15. Az ki olvassa, meg ertse, etc. Debreczenben, Nyomtattatot Rheda Peter altal, M DC XXI. Esztendôben. 4r. 953 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a Ker. olvasónak 8 sztlan lev.

Ajánlotta Margitai Péter kállai pap Rákóczi György borsodi föispánnak, «Kalloban die 20. Martii Anni 1621.»

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Egri érs. ktár.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Zilahi ref. gymn.* (csonkán). — *Kassai jogakad.* — *Gr. Degenfeld Pálnál* Erdö-Szádán. — *Lugossy Józsefnél* (csonkán).

---

511 **Debreczen. 1621.**

Kecskeméti C. János. Három sátoros innepre irt praedikátziók. Debreczen 1621. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház. 22. l.* — Én csak az 1615. 1624. és 1643-diki debreczeni kiadásokat láttam.

---

512 **Debreczen. 1621.**

Margitai Péter. Az Jonas Propheta Könyvenek az Sz. Irás szerint való igaz magyarazattya, mellyet rövid praedikatiokban foglalt, es szem eleiben ki bocsátott MARGITAI PÉTER az Kallai Ecclesianak lelki Pasztora. Zachar. I. Terjetek en hozzam, es hozzatok terek. Debreczenben, Nyomtattatot Rheda Peter altal, M.DC.XXI. Esztendőben. 8r. 196 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás, előbeszéd és Index 8 sztlan lev.

Ajánlva van Csomaközi Andrásnak.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (8 első lev. hij.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Szigeti ref. lyc.* (kézirattal kiegészitve). — *Lugossy Józsefnél* (csonkán).

---

513 **Heidelberg. 1621.**

Molnár Albert (Szenczi). Lexicon Latino-Graeco Ungaricum. Jam recens tertia cura recognitum, innumeris pene dictionibus, ac versibus, Syllabarum quantitates indicantibus adauctum, et ita elaboratum, ut ex eo Latinarum dictionum genera, modus declinandi & conjugandi, tanquam ex Thesauro depromi possint. Item Dictionarium Ungarico-Latinum. Infinitis vocibus loquendique formulis ac proverbiis Vngarico-Latinis locupletatum. Authore ALBERTO MOLNAR SZENCIENSI. Adjecti sunt ad finem libri Indices Chronographici et Chronologici studiosis utiles ac necessarii. Item Syllecta Scholastica Clarorvm Virorum Quorum catalogum exhibet frontispicium Syllectorum. Quæ et separatim vendi possunt. Anno M.DCXXI. Heidelbergæ. Typis Viduæ Joh. Georgii Geyderi Acad. Typogr. Impensis

Heredum Wechelianorum, Danielis & Davidis Aubriorum, et Clementis Schleichii. 8r. 1030 l. — Dictionarium Ungarico-Latinum 368 l. — Syllecta Scholastica 44 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, üdv. versek 8 sztlan lev.

1. kiad. Nürnberg. 1604. — 2. Hanau. 1611.

Az I. rész ajánlása Bethlen Gábor választott királynak és erdélyi fejedelemnek kelt «Haydelbergae Calend. Martii. Anno Domini M DC XXI.», a II. rész ajánlva van gr. Bethlen István erd. kormányzónak, Hunyad és Máramaros vármegye főispánjának «Haydelbergae 9. Martii. Anno Christi 1621.»

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (cziml. Lugossy József által készitett hasonmással pótolva). — *Pannonhalmi apátság* (2 péld.). — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. kézirattal pótolva). — *Szigeti ref. lyc.* — *Halasi ref. gymn.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Szebeni ev. gymn.* — *Soproni ev. lyc.* — *Csornai prépostság* (2 péld.) — *Szombathelyi franc. zárda.* — *Kolozsvári unit. coll.* (2 első lev. hij.) — *Debreczeni ref. coll.* (csak az I. rész.) — *Lugossy Józsefnél.* — *Liszkay Józsefnél Pápán* (2 első lev. hij.). *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (csonkán).

---

514 **Heidelberg. 1621.**

Molnár Albert (Szenczi). Imadsagos Könyveczke, Mellyben szép Hálá adásoc és áhitatos Könyörgések vadnac: Kinec-kinec akarmelly rendē, mindennemü állapattyában és szükségében, naponkint elmondásra hasznosoc és alkolmatosoc. Az igaz Religion valo Tanitóknac, és Martyroknac, az sz. Irás szerint szerzett uj és ô könyveikböl szedettec. Mellyet Magyar nyelven uyonnan boczátott ki SZENCI MOLNAR ALBERT. Nyomtattác Haydelbergában, Aubrius Daniel es David atyafiaknac, és Schleichius Kelemennec kölczégével M.DC.XXI. 8r. 400 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 8 sztlan lev. (a 8-dik üres). Minden esztendöre szólgálo öröc Calendarivm és az Cisio Janus magyarol, 8 sztlan lev; *végül:* Registrom és latin epigrammák 4 sztlan lev.

Ajánlva van Echi Orsic asszonynak, Mezö-Szegedi Gáspár nejének (Haydelbergában aug. 10. 1620.)

BOD, *M. Athenas* 183. *l.* tévedve mondja, hogy e könyv 1621-ben Hanauban jelent meg.

M. Akad. — *Pesti ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — Rima-Szombaton, a *kis-honti ev. esp. könyvtárában.* — Csetneken *a gömöri ev. esp. könyvtárában.* — *M. n. Muz.* — (cziml. hij.). — *Pesti egyetem* (cziml. és kalendarium hij.). — *Erd. Muz.* (cziml., ajánlás és utolsó lev. hij.) — M.-v. *Teleki-ktár* (cziml. hij.). — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld. cziml. és calendarium hij.). — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. s az ajánlás 2 első lev. hij.).

515 **Kolozsvár. 1621.**

Melotai Nyilas István. Agenda az az: Anyaszentegyhazbeli szolgálat szerént valo Czelekedet, melyben az Vy Testamentomnak két Sacramentomának, az Szent Keresztségnek es az Vr Vaczorájának ki szolgáltatásának es az Házasulandoknak egybe adattatásoknak mogya meg iratik azokhoz illendő hasznos tanuságokkal egyetemben. Az Istennek diczősségére es az egyigyű Hiveknek epületekre. Irattatot es ki botsatatot az Felseges Gabriel Kiralynak, Isten kegjelmeből Magyar országnak, Dalmatianak &c Királyának: Erdélynek Fejedelmenek &c. Prædicatora MELOTAI NYILAS ISTVAN által. 1621. 8r.397 (helyesen 399) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a ker. olvasónak 12 sztlan lev., *végül:* lajstrom 9 sztlan lap.

Ajánlva van Károlyi Zsuzsánnának, Bethlen Gábor fejedelem nejének, «Gyula-Fejérvárban, Kis-Aszszon havanak 23. napján. 1621. esztendőben.

NÉMETH, *Memoria Typogr. Hung.* 34. *l.*, bizonyosan az ajánlás keltéből következtetve, tévedve teszi ezen hely nélkül mejelent könyvet Gyula-Fejérvárra: mert hogy ez a könyv Kolozsvártt volt nyomtatva, bizonyitja a 383-dik lapján álló fametszet, mely a Kolozsvártt 1589-ben nyomtatott «Kopaszság dicsérete» czimlapján láthatóval azon egy.

Ujabb kiadásai: H. n. 1622. — Debreczen. 1634. — Várad. 1653.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (elül s végül csonkán). — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Gr. Toldalagi Victornál* Koronkán (cziml. hij.).

---

516 **Nagy-Szombat. 1621.**

Calendarivm. Az az: Ez mostani Ezer Hat Szaz Huszon eggyedik Esztendő napiainak szamlalasa, az kőzőnséges Practikaual: Az Planetaknak Aspectusokkal, és az eghi jelekbe valo be lepesekkel egyetemben: mely esztendő első az Bissextilis vtan. Az Crakai Sdakowzki Doctor, es fő Astrologus irasábul Magyarra fordittatot es ki Nyomtatot. Nagy Szombatban, Mollerus Miklos altal. 8r. A—H1 (4 levelenként).

Egyetlen példánya, mely a H1 levél után szakad meg, a *m. Akad. ktárában.*

---

517 **H. n. 1621.**

Magyar Országnak mostani állapotjáról, egy Hazája szerető igaz Magyar embernek tanátslása. Vajha eszesek volnanak,

és meg értenék, s utolsó állapotjokra gondot viselnének. Deuteron. 32. v. 29. 1621. 4r. 68 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

Ezen politikai röpiratot, vagyis helyesebben gunyiratot, mely a magyar nemzetet Bethlen Gábor ellen izgatja, a bécsi csász. könyvtár példányából ujra kiadták P. és T. (Piringer és Thewrewk) Pozsonyban 1838. 8r. — Piringer ezen kiadás előbeszédében azt a véleményt nyilvánitja, hogy ezen munkát Eszterházi Miklós irta vagy iratta. Ez ellenében Jászay Pál helyes érvekkel bizonyitja, hogy ezen gunyirat szerzője nem Eszterházi Miklós, annál kevesbbé Pázmány Péter, hanem a legnagyobb hihetőség szerint Balásfi Miklós bosniai püspök és pozsonyi prépost, egyszersmind kimutatja P. (Piringer) tévedését, ki, jóllehet a czimlapon 1621. áll, azt állitja, hogy e munka «az 1622-ben szegődött Nicolsburgi frigykötés után, de az 1627-dik esztendei békesség előtt . . . iródott». A munka, mint Jászay kimutatja, épen a nicolsburgi alkudozások folyama alatt, 1621 november havában volt irva. Lásd: *Figyelmező* 1839. 21. 22. *sz.* — A nyomtatás helye kétségtelenül Bécs.

Egyetlen teljes példánya, melyet nem láthattam, s igy róla betühü czimmást nem vehettem, a *bécsi csász. ktárban.* — A *m. Akad.* csonka példányából hiányzik A1—4 (cziml. és 1—6 lap), B4 (13. 14. lap), D1 (23, 24, lap) és I1 (63. 64. lap).

---

518 **Bártfa. 1622.**

Kecskeméti C. János. Pazmany Peter Kalavzzanak, Tizen Harmadik kônyvére való Felelet. Mellyet irt De Invocatione Sanctorum; Az szenteknek segitségől való hivásokról, és esedezésekről. KECZKEMETI J. C. Vngvári Prædicator altal. Bartfan, Nyomtattatott Klcz Iakab által, 1622 Esztendôben. 4r. A—I1 = 33 sztlan levél. — *Elül:* cziml., ajánlás, latin versek 4 lev.

Ajánlva van Gönczi Fejér Istvánnak.

Egyetlen példánya *a miskolczi ref. gymn. ktárában.*

---

519 **Bártfa. 1622.**

Kecskeméti C. János. Az Papistak kôzôt es mi kôzôttünk, vetelkedesre vettetet, harom fô Articulusokról. A keresztségről. Ur Vaczorájárol, és az Antichristusról való Praedikátiók. Irattattanak és praedikaltattanak Vngvárat. Anno 1619. KECZKEMETI C. IANOS Ungvári Praedikator által, Nyomtattatot: M.DC.XXII. Esztendôben. 4r. A—X = 21 iv = 84 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás, latin üdv. versek 4 sztlan lev.

Hogy ezen nyomtatási hely nélkül megjelent munka, melynek egyetlen példánya a *miskolczi ref. gymn. ktárában* Kecskeméti C. Jánosnak a föntebbi szám

alatt leirt s Bártfán 1622. nyomtatott munkájával egybekötve maradt fön, Bártfán volt nyomtatva, azt a két munka nyomdai kiállitásának teljes egyezése kétségtelenné teszi.

---

520 **Bártfa. 1622.**

Kecskemeti C. János. Az Samvel Propheta masodik kônyvenek Huszon Negyedik Részének, Praedikatiok szerént valo magiarázattya. Melyben David valasztya az dôgh halált inkab, hogy nem mint ellenségh kezében esnék. Irattáttanak és praedikaltáttanak KETSKEMETI C. IANOS, Homonnay Praedikátor által, Homonnan. Bartfan, Nyomtattatot Klôz Iakab által. M.DC.XXII. 8r. A—L = 11 iv = 88 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 8 sztlan lev. (a 8-dik levél üres; a könyv végén is az utolsó levél üres, s az utolsó előtti levél 2-dik lapján csak a colophon áll).

Colophon: Nyomtattatot (következik a bártfai nyomda czimere). M.DC.XXII.

Ajánlva van Nemes, Nemzetes, és Vitézlő Bornemisza Mihálynak, Bethlen Gábor erd. fejedelem homonnai jószága praefectusának, «Datum ex Musaeo Homonnensi, die 22. Febr. Anni 1622. Kegyelmednek szegeny alázatos Caplannya Keczkemeti Ianos Homonnai Praedikator.» -- A könyv áll 16 praedikatzióból.

Dr. Kiss Áronnál Budapesten. — *Erd. Muz.* (cziml. hij.)

---

521 **Debreczen. 1622.**

Melotai Nyilas István. Speculum Trinitatis, Az az: Szent Haromsag egy bizony ôrôk Istennek az Bibliaban az Sido Bôlcseknek es az Patereknek Tanu-bizonysag-tetelekben, az nagy vilagi Conciliomoknak ertelmekben es az Peldakban valo tekintetes maga ki mutatasa: Mellyekbôl mint valami egyenessen mutato aczel Tûkôrbôl ki ismerhetni, es nyilvan megh lathatni az Szent Haromsag egy Istent. Enyedi Gyôrgynek-is karomlo Kônyve az Elôljaro-beszeddel eggyût, egeszlen minden reszeiben meg hamissittatot. Irattatot es szem eleiben fûggesztetet az Fôlseges Gabriel Istennek kegyelmeból, Magyar, Horvat, Thot, &c. Orszagoknak Kirallyanak, Erdelynek Fejedelmenek, &c. fô Prædikatora, MELOTAI NYILAS ISTVAN altal. I. Corinth. 13. vers. 12. Mert latunk mostan tükör altal, es homalyos beszed altal. Debreczenben Nyomtatta Rheda Peter, M DC XXII. Esztendôben. 4r. 904 lap. — *Elül:*

cziml., előljáró beszéd, az kegyes olvasónak 14 sztlan levél, Enyedi György előbeszédének megczáfolása 54 szzott lap; lajstrom 12 sztlan lev., *végül:* mut. tábla és erraták 9 sztlan lev.

Ezen munkát, melyet a szerző először 1618-ban latinul irt meg, azután pedig negyedfél hónap után készitett el magyarul sajtó alá, az enyedi zsinat több tudós ref. pappal megvizsgáltatta és helybe hagyatta, s a fejedelem Bethlen Gábor, kinek a Gyula-Fejérvárt 1622. jan. 17-dikén kelt előbeszéd ajánlva van, saját költségén nyomatta ki.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári r. cath. lyc. — Kolozsvári unitár. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Kassai jogakad. — Szebeni ev. gymn.*

---

522 **Kassa.** (1622.)

Alvinczi Péter. Az Vrnak Szent Wacsoraiarol valo reovid intes az Szent Pal Apostol tanitasa szerent. Egy nehány szükséges kerdésekkel és feleletekkel egyetemben. Irattatot. ALVINCI PETER altal. Nyomtatta Cassan Nicolaus Mollerus. 4r. 85 lap. — *Elül:* cziml. 1 levél.

Ajánlva van Bethlen Gábor erd. fejedelemnek «Cassan 26. April. Anno 1622.»

Az ajánlás ezen keltéből következtetve tartom e könyvet 1622-diki nyomtatványnak.

Egyetlen péld. a *miskolczi ref. gymn. ktárában.*

---

523 **Kassa. 1622.**

Redmeczi T. János. Az Felseges Bethlen Gabornak Magyar Orszaghnak Horvath es Toth Orszagnak Dalmatianak, Diczéretes választot Királlyának, Erdelynek Feiedelmenek, az Szekelyek örökös Ispannianak. Eőt rendbeli halhatatlan es örök emlekezetre mélto Isten Anya Szentegy hazaval cselekedet jo tetemenyerűl minden keresztyén fő népeknek tánuságokra tűkörűl irattatot rövid könyvetske. REDMECZI T. IANOS által Cassan, Festus Ianos altal, 1622. 4r. — *Elül:* cziml., az olvasónak, summája ez irásnak, latin üdv. vers. 4 sztlan levél.

Ez igen érdekes munkának, melyet BOD PÉTER, *M. Athénás* 231. *l.* még általa használt ép példány után ismertet, ma egyetlen végül csonka példányát ismerem a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában*, mely példány a 70-dik lap után szakad meg. Bod szerint a könyv 5 részre volt osztva s ezekben meg volt irva 1. Az 1619-diki táborozás. 2 Az elpusztult ecclesiákban helyre állittatások a tanitóknak. 3. Bethlen

Istvánnak akadémiákra küldetése. 4. A bibliának oláh nyelvre fordittatása s az oláh papok jó rendbe szedettetések. 5. Az Ariannsok és Szombatosok ellen való disputátziók. — Minthogy az általam látott egyetlen példányban a 70-dik lapon a 4-dik rész szakad meg, mely a 68-dik lapon kezdődik, bizonyos, hogy ezen csonka példányban a 4-dik rész aligha nem nagyobb része és az egész 5-dik rész hiányzik. — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 68. *l.* bizonyosan Bod után, ki a nyomtatás helyét és évét nem emliti, azon XVII. századi könyvek közt emliti, melyek nyomt. helyét és évét nem tudhatta.

524 **Kassa. (1622.)**

Velechinus István. Halálrol valo emlekezet, melly lett az Felséges Bethlen Gabornak, Isten kegyelmeboel, Magyar, Toot, es Horwat etc. Országoknak választott Királlyának, Erdely Orgnak Fejedelmenek, es Székelyek Ispannyának, kedves házastársának, az neháj Felséges Caroly Susanna Fejedelem Aszonnak temetesének idejen, Sz: Iacab havának 1. napián, 1622. esztendőben, Cassan. VELECHINUS ISTVAN, az Cassaj Magyar Ecclesianak második meltatlan Lelki pásztora által. Nyomtatta Cassan, Mollerus Miklos, ű Felsége typographusa. 4r. A—C2 = 10 sztlan levél.

Ezen alkalmi nyomtatványt, jóllehet czimlapján a nyomtatási év nincs is kitéve, bizvást az 1622-dik évre hiszem helyezhetőnek.

Egyetlen ismert péld. a *kassai jogakad. ktárában.*

525 **H. n. (Kolozsvár). 1622.**

Melotai Nyilas István. Agenda az az: Anyaszentegyházbeli szolgálat szerént valo Czelekedet stb. (mint föntebb, Kolozsvár. 1621.). 1622. 8r. 397 (helyesen 399) lap. — *Elül*: czimL, ajánlás, a k. olvasónak 12 sztlan levél, *végül*: imádság és lajstrom 13 sztlan lap.

Az 1621-diki kiadástól különböző, de kétségtelenül kolozsvári nyomás. — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 22. *l.* tévedve állitja, hogy Melotai Agendája 1622-ben «rövidebben» lett volna kiadva, mint 1621-ben.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll. — Pápai ref. coll. — N.-enyedi ref. coll. — Lugossy Józsefnél Debreczenben.

526 **H. n. 1622.**

Keresztyén Imádságos Könyvecske. Pázmány Péter esztergomi érsek engedelméből.

A Pottendorfon 1669-ben nyomtatott hasonló czimű imádságos könyv második kiadása, emlitve a pottendorfi 3-dik kiadás czimlapján.

527 **Bártfa. 1623.**

Szepsi Csombor Márton. Vdvari Schola. Melyben az Tekintetes es Nagysagos Vr Fiat Bedegj Nyari Ferenczet, az Tekintetes és Nagyságos Bedegi Nyari Istvan Vramnak, mostan az Fölseges Betthlen Gabornak Erdély országának Fejedelmének, Magyar ország részének bizonyos Vrának Szekelyek fő Ispannyának, Opolianak és Rati*sbona*nak Hertzegének, Tanaczanak, Kallai vég Várának fő Kapitánnyának, Isten kedvét szűből kévánnya, és alázatos szólgálattyát ajánlya. Minden szép erkölczökre és maghának ékessen való viselesere oktattya, tanitya igazgattya. SZEPSI CZOMBOR MARTON Varanay Magyar tanitó. Bartfan Nyomtattatot Klősz Iakab által, 1623. 12r. 201 lap. — *Elül*: cziml., ajánlás, vigasztaló beszédek és ad lectorem 42 sztlan lev.

Colophon: Bartfan, Nyomtattatot, KleszJakab által. M.DC.XXIII. Esztendőben.

Az ajánlást irta Bedegi Nyári István és Telegdi Anna kis fiához Ferenczhez «Nagyságodnak az Varanai Magyar Ecclesiában szolgálo alázatos Tanitoia CZOMBOR MARTON» — A vigasztaló beszédeket Telegdi Annához, fia Nyári Ferencz halálára irta «Nagyságodnak alázatos Kaplánnya KOVASZNAI IMRE Szepsi Ecclesiának lelki Pasztora.» — Ad lectorem magyarul irta «az Waranaj Magyar Ecclesiában levő lelki Paztor Tholnai Janos.» — Telegdi Anna e könyvet, melyet Csombor Nyári Ferencz urfi számára irt, annak és magának Csombornak halála után nyomtattatta ki.

S.-pataki ref. coll. — *Lugossy Józsefnél.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hasonmással pótolva).

---

528 **Kassa. 1623.**

Marosvásárhelyi Gergely. Vilag kezdetitől fogva, iosagos, es gonosz czelekedeteknek példáinak Summái. Szent Irasnak, o, es Vy Testamentomabol: Szent Atyaknak, es Pogán Bölczeknek Irásibol. Mindenek, valamik meg vadnak irattatva, az mi tanusagunkra vadnak irattatva, hogy bekeseg szenvedés által, es irásoknak vigasztalásabol reménsegunk legyen, Rom. 15. vers. 7. Meg is tekintsvk, Sodomanak Gomorrhanak, es kőzel valo Varosinak, parazna életeknek, testek utan valo jarasok miat, mint példák lőttenek Az őrők tűznek kinnya szenvedésebe. Judæ Apost. vers. 7. MAROS-VASARHELYI GERGELY által, fordittattak es irattattak. Nyomtattak Cassan, A. D.

1623. 4r. Czimlap, ajánlás 4 sztlan lev.; maga a szöveg 706 lap (bevégzetlen; *több nem jelent meg)*, végül: lajstrom és latin versek 4 sztlan lev.

Az előszóban mondja a szerző, hogy e könyvet negyedik esztendeje fordul, hogy Kassán nyomtattatni kezdette, sok hiba van benne, «mivel hogy az kikre biztam vala correctioiát meg-ôlettettettenek catholica religioért. Az nyomtato Mester-is haza népevel eggyütt Pestisbe megh holt, *nem-is vegezte el, egynehany arcus heával vagyon*, az magam irt exemplart fel nem talalhattak.»

Kolozsvári r. cath. lyc. (2 péld.) — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi ktár* (1 ép és 1 csonka péld.) — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Szegedi minor. zárda.* — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.* (csonkán). — *Rosnyai franc. zárda* (cziml. hij.)

---

529 **Kolozsvár. 1623.**

Énekes könyv. (Aÿtatos Isteni Dicziretek). kis 8r. A—L = 11 iv = 88 sztlan levél (ha teljes).

Egyetlen csonka példánya a *sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában, Jakab Elektől.* Hiányzik ebből elül A—C2 = 18 lev.), közben C7—D1 (3 lev.) és I8. (1 lev.), összesen 22 lev. Minthogy magából az énekek szövegéből, mely 1—147. szzott lapot tesz, s melyhez járul végül a mutató tábla 5 sztlan lapon, csak 12 szzott lap=6 levél hiányzik; bizonyos, hogy az előzmények (cziml. előbeszéd stb.) 12 levelet (A—B4) foglalt el. — A szöveg lapjai fölött ezen fölirat áll: «Aÿtatos Isteni Dicziretek.»

Ezen énekes könyvvel együtt annak toldalékául jelent meg (az M iven) Várfalvi Kósa János Catechesise, miből kétségtelen, hogy ezen énekes könyv az unitarius hitfelekezeté. Minthogy pedig az unitariusoknak a XVII. században, melynek első felében (1623-ban) nyomtattatott e könyv, egyetlen nyomdájok Kolozsvártt volt: kétségtelen, hogy e könyv kolozsvári nyomtatás, a minthogy betüi csakugyan a Heltai-féle nyomdából valók. — A könyv megjelenési évét biztosan merem 1623-ra tenni, minthogy ezen énekes könyvvel együtt egy kötetben maradt fön, ugyanazon papira nyomtatva az «Imadsagos kônyveczke», melynek külön czimlapján 1623. évszám áll.

Ismerteti Várfalvi Nagy János, *Keresztény Magvető* VI. *köt.* 123. 124. *l.* — Ujabb bővitett kiadása, mely épen ugy mint ezen első kiadás Várfalvi Kósa János Catechesisével es az Imádságos könyvecskével együtt jelent meg, Kolozsvár. 1700.

---

530 **Kolozsvár. 1623.**

Kósa János (Várfalvi). Catechesis, az idvessegnek (f)undamentomarol, rôvid kerdesekre szent Iras szerent valo feleletek. Mely, az Urnak tu(d)ományara, szolgalattyara, felelmere es ôrôk életré ûgyekezôknek elsô ût. VÁR-FALVI KOSA IANOS altal iratot. H. és év n. Kis 8r. M1—8 = 1 iv = 8 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem a föntebbi szám alatt leirt «*Aÿtatos Isteni Dicziretek*» toldaléka gyanánt s azzal együtt nyomtatva jelent meg.

Egyetlen példánya a *sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában Jakab Elektől.*

531 **Kolozsvár. 1623.**

Imadsagos Kőnyveczke. Mellyet naponkent olvashat minden rendbeli Keresztyen ember. A. D. 1623. kis 8r.

Egybekötve s együtt nyomtatva az előtte álló unitarius énekes könyvvel (az Aÿtatos Isteni Dicsiretekkel) és az ehhez toldott Várfalvi Kósa János-féle unitarius Catechesissel. Ezen unitarius imakönyv kétségtelennül kolozsvári nyomtatvány, mit betüi is tökéletesen igazolnak.

Egyetlen csonka példánya, melyből közben egy levél (C2) hiányzik s mely a H7 levél után szakad meg, a *sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában Jakab Elektől.*

---

532 **Posőny. 1623.**

Pázmány Péter. Igasságra Vezerlő Kalavz Mellyet irt, es most sok helyen meg-jobbitván, másodszor ki-bocsátot PAZMANY PÉTER Esztergami Ersek. Nyomtattak Posomban, Elősző M DC XIII. Most másodszor, M. DC. XXIII. eztendeőben. 2r. 1066 lap. — *Elül:* Cziml., előlj. levél, lajstrom 14 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi ktár.* — *Egri érs. ktár.* — *Pozsonyi káptalan* (2 péld.) — *Pannonhalmán* (2 péld.). — *Gy.-fejérvári seminar.* — *Kolozsvári róm. cath. lyc.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. hij.) — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.) — *Szegedi franc. zárda.* — *Szombathelyi franc. zárda.* — *M.-vásárhelyi franc. zárda.* — *Szombathelyi domin. zárda.* — *Rosnyai franc. zárda* (cziml. hij.). — *Pozsonyi franc. zárda.* — *Erd. Muz.* (cziml. hij.) — *Lugossy Józsefnél* (Pázmány sajátkezü beirásával). — Megvolt *Nagy Istvánnál* is. — Számos példány plebániák és magánosok ktáraiban.

---

533 **Bártfa. 1624.**

Kecskeméti C. János. (Szép Aytatos Kőnyőrgesek.) 12r.

Az ajánlás kelte: «Kőlt Vásáros Naményban Boldog Aszszony havának 8. napján. Anno 1624. Nagyságodnak alázatos Caplánnya Keczkemeti C. Ianos az Nemzetes es Vitézlő Lonyai Sigmondnak Vdvari Praedicatora.»

A könyv megjelenési évét az ajánlás keltéből következtetve teszem 1624-re; nyomtatási helye, betüi után itélve, bizonyosan Bártfa, hol 1622-ben Kecskeméti C. János három más munkája is nyomatott.

Egyetlen csonka példánya, melyben az előzményekből megvan a második ( ) ( ) iv 1—7 s 11. 12. levele (tehát hiányzik az egész első iv s a másodikból a 8—10 levél), megvan a szövegből is, melynek lapjai fölött «Szép Aytatos Kőnyőrgesek» fölirat áll, 1—254 lap, azontul pedig a 255—366 lap, kézirattal van pótolva, de mily hüséggel? bizonytalan, *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

534 **Bártfa. 1624.**

Négy szép hallottas Prædikatiok, Mellyek praedikaltattanak Az Tekintetes és Nagyságos Vrfinak Bedegy Nyari Ferenczнek, Az Tekintetes és Nagyságos Bedegy Nyari Istvan Vramnak, mostan az Felseghes Betthlen Gabornak Erdély Országhanak Fejedelmének, Magyar ország részének bizonyos Vranak, Szekelyeknek fő Ispánnyának, Opuliának és Ratiboriának Hertzeghének, Tanátzának Kallay végh Várának fő Kapitányanak és Zabolcz Vármegyének fő Ispánnyának, szerelmes, kedves és egyetlen egy szép virág szál fiának szomoru temetésén külőm kűlőm helyeken bizonyos, tudos, bőlcs Praedicatorok által, A. 1622. 9. Oct. Ezekhőz adattattanak Deák Oratio, Magyar és Deák versek. 8r. A—K4 = 9½ = 40 sztlan lev.

Colophon: Bartfan, Nyomtattatot, Klősz Iakab által, 1624. Esztendőben.

Tartalma: 1. Latin oratio, per paedagogum IOHANNEM GNOSTIUM Szuczanensem. 2. Praedicatio a kis-várdai templomban KOVÁSZNAI IMRE szepsii paptól. 3. Praed. Helmeczen KIS-KAPOSI ISTVÁN helmeczi paptól. 4. Praed. S. MISKOLCZI JÁNOS ujlaki paptól. 5, Praed. IRATOSI T. JÁNOS szentesi paptól.

S.-pataki ref. coll. — Debreczeni ref. coll.

---

535 **Bécs. 1624.**

Pázmány Péter. Kempis Tamasnak Christvs kőveteseről Négy kőnyuei. Mellyeket magiarra forditott PAZMANY PETER Eztergami Ersek. M DC XXIV. 12r. 485 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás a magyarországi keresztyéneknek 6 sztlan levél; *végül:* nyomt. hibák és colophon 5 sztlan lap.

Colophonja (a legutolsó lapon): Viennæ Avstriæ, Ex Officinâ Typographicâ Matthæi Formicæ, in Aula Coloniensi, Anno M. DC. XXIV.

Első, most egy példányban sem ismert, kiadása: Bécs. 1604.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyetem (cziml. hij.). — *Pozsonyi ev. lyc.*

---

536 **Debreczen. 1624.**

Kecskeméti János. Harom fü es nevezetes, esztendős innepekre valo Praedikatiok. Ugy-mint: Karacsonra, Husvetra, Es Pűnkőstre. Irattattanak, KECSKEMETI JANOS, Kallai Prædikator altal.

Adattattanak ez melle, az mi Vrunk Iesus Christusnak, fogantatasarol valo Prædikatiok az szent Lukats Euangelista irasanak, Cap. 1. ugyan azon Author altal, Vnguarat, Anno 1617. Matth. 25. v. 21. 23. Iol vagyon jo es hü szolga: az kicsinyekben voltal hü, sokakon tegedet rendellek, meny be az te Vradnak örömeben. v. 30. Az haszontalan szolgat vessetek ki amaz külsô setetsegre, az holott leszen siralom es fogoknak csikorgatasa. Debreczenben, Nyomtatta Rheda Peter, 1624. Esztendôben. 8r. A—P3 = 115 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlása az első 1615-diki kiadás szerint Lorántfi Mihálynak «Kôlt Kalloban, Szent Iakab havanak 15. napjan, az 1614. Esztendôben».

Első kiadása: Debreczen. 1615. — 2-dik (Sándor István szerint). U. o. 1621. *M. n. Muz.* — *Erd. Muz.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* (végül csonkán).

537 **Debreczen. 1624.**

Margitai Péter. Az apostoli Credonak, az Sz. Iras szerint valo igaz magyarazattya; Mellyet rövid Prædicatiokban foglalvan az Keresztyeneknek eppûletekre ki bocsatot. Margitai Peter, az Kallai Ecclesianak Lelki Pasztora. Rom. 10. v. 10. Szivel hiszûnk az igassagra, szayjal teszûnk penigh vallast az idvössegre etc. Debreczenben Nyomtatta Rheda Peter, 1624 Esztendôben. 8r. 476 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 4, *végül:* lajstrom és nyomt. hibák 2 sztlan lev.

Ajánlva Várdai Kata Asszonynak, Bedegi Nyári Pál özvegyének, Kállóban die 15. Decemb. Anni 1622.

M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *M. vásárhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* (475. 476. l. hij.) — *M. n. Muz.* (Jankovicstól, cziml. hij. s a 462. lappal szakad meg). — *Kolozsvári ref. coll.* (elöl, közben s végül csonka). — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (a 316. lappal szakad meg).

538 **Debreczen. 1624.**

Margitai Péter. Az mindennapi kônyörgô imadsagnak magyarazattyá, mellyet rövid Prædikatiokra osztot, az Szent Mathęnak hatodik, es az Szent Lukatsnak tizen eggyedik reszeiből, Margitai Peter, Az Debreczeni Anyaszent-egyhaznak lelki

Pasztora. Psal. 51. v. 17. Nyisd megh Vram ez en ajakimat, es az en szám hirdeti az te dicsiretedet, &c. Debreczenben, Nyomtatta Rheda Peter, 1624. Esztendőben. 8r. 166 (helyesen 167) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az ker. olvasónak és latin üdvözlő versek 8 sztlan lev.

Ajánlása a debreczeni tanácsnak «die 26. Iunii. Anno Christi. 1616.» az első debreczeni 1616-diki kiadás szerint van utánnyomva.

SÁNDOR ISTVÁN, ki az első kiadást helyesen irta le, ezen második kiadás szerzőjéül tévedve irja Kecskeméti Jánost, *M. könyvesház 22. l.*

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

539 **Gy.-Fejérvár. 1624.**

Exeqviarvm Cæremonialium Serenissimæ Principis ac Dominæ Dnae. SVSANNÆ CAROLI, Sacri Romani Imperii Transsylvaniæque Principis, partium Regni Hungariæ Dominæ, Siculorum Comitissæ ac Opoliæ Ratiboriæque Ducissæ Libelli Dvo. In Quibus Orationes & Carmina eorum, qui funebrem Pompam lucubrationibus suis ornarunt, continentur. Albæ-Ivlæ Permissú Sacri Romani Imperij, Transsylvaniæque Principis: Excvsi per Andream Valaszutium & Martinum Mezleninum. Anno Salutis Nostræ M DC XXIV. 4r. 167 lap. — *Elül:* cziml., Bojthi Gáspár latin ajánlása Bethlen Gábor fejedelemhez «Albae-Iulae Idibus Aprilis 1624.» 6 sztlan lev., *végül:* Kovacsóczi István cancellár latin levele Bethlen Gáborhoz és latin gyászversek 18 sztlan lev.

Ezen I. könyvben csak Károli Györgynek, ifj. Bethlen István nevelőjének, beszéde van magyar nyelven (48—56. l.).

Következik külön magyar czímlappal a II. könyv.

Exeqviæ Principales Az az: Halotti Pompa, mellyel az Istenfelő, kegyes termeszetű, Felseges Karolyi Svsannanak Erdely es Magyar-Ország Fejedelem Aszonyának; az Felseges Gabornak, Isten kegyelmeből Romai Imperiumnak és Erdely-országanak Feiedelmenek, Magyar-ország reszeinek Vranak, Szekelyek Ispannyanak, Opoliának penig és Ratiboriának Herczegenek, &c. szerelmes házas-társanak le vetkezet és nallunk hagyot testi Satoranak, főldben takarittatasakor, utolso tisztesseg tetetet 1622. esztendőben, Maiusban, Iuniusban, es Iuliusban. Ket Classisokban rendeltetet, es bodog emlekezetire azon rendel, à mint lőt, ki bocsattatot. Feier-varat; Nyomtattak Valasz-uti Andreas, es Mezleni Marton. Anno Dn. M DC XXIV. 4r. 263 lap. — *Elül:* cziml., Keserüi Dajka János erd. ref. püspök előbeszéde az olvasóhoz, anagrammás versek és elenchus 6, *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

Ezen II-dik könyv tartalma: I. osztály. 1. MELOTAI NYILAS ISTVÁN gyula-

fejérvári udv. főpraedicator beszéde 1622. május 14. a test koporsóba tételekor (Kolozsvárt). 2. GYÖNGYÖSI ANDRÁS kolozsvári főpraed. beszéde május 18. a palotában a test fölött. 3. KESERŰI DAJKA JÁNOS fejérvári s udvari praed. és erd. püspök beszéde ugyanott május 19. 4. MELOTAI NY. ISTVÁN beszéde ugyanott május 20. 5. KESERŰI D. JÁNOS beszéde u. ott május 22. 6. SZILVÁSI MÁRTON bánfi-hunyadi préd. beszéde u. ott máj. 22. délest. 7. GYÖNGYÖSI ANDRÁS beszéde u. ott május 23. 8. MELOTAI NY. ISTVÁN május 24. a kapuközben, a testnek Torda felé Gyula-Fejérvárra inditásakor. 9. DÉZSI ISTVÁN dévai praed. beszéde máj. 25. reggel Tordán, a test Enyed felé inditásakor. 10. GYÖNGYÖSI ANDRÁS beszéde Enyeden a test Fejérvár felé inditásakor máj. 26. 11. KESERŰI D. JÁNOS beszéde Fejérvártt május 26. a test letételekor. — II. osztály. 1. CZEGLÉDI JÁNOS ecsedi préd. és esperest beszéde Fejérvártt «az level szinek alatt, ad castrum doloris» jun. 29. 2. SZIKSZAI HELLOPOEUS JÁNOS nagy-tályai préd. beszéde u. ott jun. 30. 3. KESERŰI D. JÁNOS beszéde a testnek a boltból az udvar piaczára kihozatásakor jul. 1. 4. GÖNCZI JÓZSEF nagy-bányai préd. s tiszántuli püspök beszéde a nagy templom előtt az udvar kapuján kivül julius 1. 5. ALVINCZI PÉTER kassai magyar fő préd. beszéde a nagy templomban a sir fölött jul. 1. 6. KERESSZEGI ISTVÁN zilahi préd. és szilágyi esperest beszéde a nagy templom ajtaja előtt az abba nem fért néphez jul. 1. 7. SZEPSI MIHÁLY szathmári főpréd. bucsuztató beszéde a nagy templomban a temetés után másod napon jul. 2-dikán. 8. VÁRADI ISTVÁN bodrog-kereszturi préd. beszéde a nagy templomban jul. 3-dikán.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (2 péld.). — *M. Akad.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-v. ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* (csonkán). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Zilahi ref. gymn.* (2 péld.). — *Tordai unitár. gymn.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon (csak az első latin rész, csonkán). — *Szilágyi Sándornál, Véghely Dezsőnél* stb.

---

540 **Hanau. 1624.**

Molnár Albert. Az Keresztyeni Religiora es igaz hitre valo tanitas. Mellyet Deakul irt CALVINUS JANOS. Es osztan Franciai, Anglïai, Belgiai, Olasz, Német, Czeh és egyéb nyelvekre forditottanak: Mostan pedig az Magyar nemzetnek Isteni Igassagban való épületire Magyar nyelvre forditott MOLNAR ALBERT. Hasznos és bővséges Registromockal egyetemben. Nyomtattac Hanoviaban. Aubrius Daniel s' David, és Sleikius Kelemen Költsegeckel. M. DC. XXIV. 4r. 1538 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, Calvinus ajánlása, stb. 24, *végül:* Registrum 17 sztlan lev.

Ajánlva Bethlen Gábor fejedelemnek «Hanoviában. Bőytmás hónac XIII. napján — 1624. eszt.»

Ezen ajánlásban mondja Molnár Albert, hogy őt e könyv forditására Rákóczi György és többen intették, s egyszersmind említést tesz «arról az kivánatos hivatalról, mellyet Felséged parancsolatjából Gelei István Uram hivségesen meg-irt az

el-mult esztendőben Kassán költ levelében», mi alatt a kassai iskola igazgatósága értendő.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* (csonkán). — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (egy ép s egy csonka péld.) — *Pápai ref. coll.* (2 péld.) — *Kolozsvári ref. coll.* (2 péld.). — *Udvarhelyi ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* (cziml. hij.) — *Szigeti ref. lyc.* (cziml. és vége hij.). — *Zilahi ref. gymn.* (elöl csonkán). — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon. — Gr. Mikó Imre, gr. Degenfeld Pál, gr. Toldalagi Victor, Lugossy József s többek könyvtárában.

---

541 **Kolozsvár. 1624.**

Enyedi György. Igen szép Historia az Tancredus Kiraly leanyarol Gismondárol, es az Királynac titkos tanátsárol Gisquardusrol, kik kőzőtt fel bomolhatatlan szeretet lévén halálra adták magokat. Olasz nyelvből az Boccatiusból deakra forditván PHILIPPUS BEROALDUS által. Magyar nyelvre pedig forditván. *G. E. F.* által. 4r. A—D2 = 3½ iv = 14 sztlan lev.

A versfejekben: «GEORGIUS ENYEDI TRANSYLVANUS in gratiam nobilis Francisci Komaromi Thirnaviensis fratris vnice dilecti cecinit wienae miseram mortem dvorum amantum ob impatientiam amoris etc.»

Végén: A. Dni: 1624.

Külön czímlapja nincs és nem volt. — Kétségtelenül kolozsvári nyomtatás. Régibb kiadásai: Debreczen 1577., Kolozsvár 1582. és Monyorókerék. 1592. Egyetlen péld. a *M. Akad. ktárában.*

---

542 **Kolozsvár. 1624.**

Huszti Péter. Aeneis, Az az, az Troiai Aeneas Herczeg dolgai, melyben Troia vétele es romlasa, Troiaiaknak budosasok Aeneassal edgyűt, hadok Olasz Orszagban, es Romanak eredeti, nagy szép diszes versekkel megh iratik. I. Pars. Troia veszésęnek oka, Gőrőgők hada Troiara, es Troia meg vétele. Az Nagy Sandor Notaiara el mondhatod, Nyomtatta Colosvarat, Heltai Anna aszszony Műhelyében, Szylvasi Andras, 1624. 4r. A—J = 9 iv = 36 sztlan lev.

Végső verse: Többi kőzőtt de Iay Sidok országa,
Az Égh alatt mint lőn onnan romlása,
Huszti Peter kit magában csudála,
Isten reá segélvén mászszor meg mondgya.

Régibb kiadásai: Bártfa. 1582. és Kolozsvár. 1582.
M.-Akad. — Erd. Muz.

---

543 **Pápa. 1624.**

Siderius János. Catechismus. Pápa. 1624.

Emliti LETENYEI ISTVÁN, *Az Calvinistac Magyar Harmoniaianac meghamisetasa. Csepreg.* 1633. 11. *l.* e szavakkal: «Tagadgya Siderivs János az ő Catechismusában (mely nyomtattatott Papan 1624. esztendőben)». Ma egy példány sem ismeretes.

---

544 **Pozsony. 1624.**

(Vásárhelyi Gergely.) Keresztyeni Tvdomany, Iesvitak Szerzetibéli CANISIVS PETER által irattatot, és képekkel ki-iegyzetetet. Augustaba, 1618. 8r. 147 lap. — *Elül:* cziml. 1 levél; *végül:* Imádságok 2 sztlan lap.

Colophon: Nyomtatták Posomban, M. DC. XXIV. Esztendőben.

Az olvasóhoz intézett előbeszéd kelt N. Szombatban Pünkösd havának 28. napján 1624. eszt. *P. F.* S. J.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll.

---

545 **Bécs. 1625.**

(Nyéki Vörös Mátyás). Dialogus, az az: Egy kárhozatra szállott gazdag test és léleknek siralommal teljes egymással való keserves panaszolkodó beszélgetések, Bécs. 1625. 4r. A—E6 = 5½ iv = 22 sztlan levél (ha teljes).

Egyetlen csonka példánya, melyből a czimlap és az utolsó levél hiányzik, a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.* — E csonka példányban a szöveg fölirata következő: «Szent Bernhardnak Mutatot rettenetes csuda történt Példa, Egy gazdag Test és Lélekről, kik egymás ellen keserves panaszolkodások után kárhozatra mint szállottanak». A szerző a versfejekben igy nevezi meg magát: BORNEMISZA MATTHIAS NIEKI. — Ezen csonka példányban az A2 levelet a magyar praefatio foglalja el prózában; a szöveg versekben kezdődik az A3 levelen s végződik az E5 első lapján ezen verssel:

Hogy az megtestesült Isten szűletését
Vj hálá-adással jőt uy esztendejét,
Ezer hat száz húzban szentelnék szent nevét,
Nagy-Győr várossában érék ennek végét.

A czimet a *gömöri evang. esperesség rosnyai könyvtárának* régi catalogusából irtam ki, hol e könyv, L. 121. számmal jelelve, Sz. Bernárd Dr. neve alatt van leirva, minthogy Nyéki Vörös Mátyás neve, mely a versfejekben van elrejtve, a czimlapon nem volt olvasható. Magát a kétségtelenül ép példányt azonban, melyről volt véve a czim, az emlitett könyvtárban a leggondosabb keresés után sem lehetett megtalálni.

546 **Kassa. 1625.**

Consecratio Templi Novi, Az az, Az Vyonnan feleppitetett Bekeczi Templumnac Dedicalása es megszentelésekor, sok fő népeknec, Nemes Vraknac, Tanitoknac es kőz rendeknec gyülekezetiben, ez 1625. Esztendőnec elsö napján tétetőtt Prædicatiók; az Templum falaira es az Székekre feliratott Szent Irásbéli Kőnyőrgésec es szép mondásoc; Ezec mellé adattac az ott tőtt Prædicatiockal egynihány egyenlő értelmű Prædicatióc. Mellyeknek Registroma ez Levélnec tullyan vagyon. Az Nemzetes es Vitezlő Monaki Miklos Vrnac, es ő Kegyelme Istentfélő házastarsanac az Nemes es Tiszteletes Czitneki Anna Aszszonnac akarattyokból nyomtatásban kiboczattattanac. Cassan, Schultz Daniel által, 1625. Esztendőbe. 8r. 255 lap. — *Elül:* cziml., dedicatio, magyar és latin versek, Index 16 sztlan lev. — *Hozzá járul:* Hivsęges es idvősęges tanácz adás, Az olly Házasságról, melly két ellenkezö Religion való Személyec kőzőtt leszen. Mellyet PETRUS MOLINÆUS Frãciai nyelven irott, osztan Nemetböl Magyarra forditott MOLNAR ALBERT. 16 lap.

Nagy István könyvtárának List és Francke által kiadott Catalogusában 1870. 68. *l.* bizonyosan ezen könyv csonka példánya van mint egyetlen ismert példány bemutatva ily czim alatt: «Molnár Albert. Egyházi beszédek 1625. 12r.»

M. n. Muz. (2 csonka péld.). — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Gr. Degenfeld Pálnál* Erdő-Szádán. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

547 **Kassa. 1625.**

Alvinczi Péter. Dedicatio Regii Sacelli Cassoviensis, Per Reverendum & Clarissimum Virum, Dn. PETRUM ALVINCI, Vngaricæ Ecclesiæ Cassoviensis Antistitem ac Seniorem meritissimum. Az az, Cassan az Kiralyi Házban való Capolnánac az Abususokból Isteni tiszteletre szenteltetésekor tőtt Prædicatio. Melly mostan az Bekeczi Templum Dedicalasakor tétetőtt prædicatioc mellé adatott, az Autoránac javallásából. Cassan, nyomtatta Schultz Daniel, Anno, 1625. 8r. 16 lap.

Ezt az alkalmi beszédet, mely külön czimlappal, de mint a föntebbi sz. alatt leirt «Consecratio Templi Novi» cz. könyv melléklete jelent meg, BENKŐ JÓZSEF, ki csak czimlaptalan példányt látott, tévedve tartotta Szenczi Molnár Albert mun-

kájának, *Transsilv. II. köt.* 340. l.; miben követi őt Molnár Albert életirásában Szathmári Pap Zsigmond is, *Erd. Prédikátori Tár* VII. *füz.* XXX. XXXI. l.

Példányait lásd a föntebbi szám alatt.

---

548 **Pozsony. 1625.**

Pázmány Péter. Imádságos könyv. Mellyet irt, és most harmadszor ki-nyomtattatot, PAZMANY PETER, Esztergami Ersek. Nyomtattak Posomban, M. DC. XXIV. Esztendőben. 8r. 571 l. — *Elül*: cziml., ajánlás, calendarium 24 sztlan lev.; *végül*: lajstrom 9 sztlan lap.

Harmadik kiadás. — Régibb kiadásai: Gracz 1606. és Pozsony 1610.

Egyetlen péld. a *szászvárosi ref. gymn.* ktárában. — 1849-ig megvolt a n.-enyedi ref. coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

---

549 **Bártfa. 1626.**

Fűsűs János (Pataki). Kiralyoknak tűkőre. Melyben abrazattyok szépen ragyog és tűndőklik, az Feiedelmeknek és egyéb Vralkodóknak kedvekért példáiúl irattatot és formáltatot. PATAKI Fűsűs IANOS Vngvári Prædikátor által. Az Kőnyv szerzőknek, és némely emlekezetes dolgoknak és mondásoknak mutató Tábláiával egyetemben. Dan. 2. 21. Isten meg változtattya az időket, és az időknek részeit; le veti az Királyokat, és más Királyokat állat, ád bőlczeseget az bőlczeknek, és értelmet az tudosoknak. Bartfan, Nyomtattatot, Klősz Iakab által M. DC. XXVI. Esztend. 8r. 323 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 16, *végül:* mut. tábla 20 sztlan lev.

Utolsó, egészen üres levelének előlapján: «Bartphan, Nyomtattatot Klősz Iakab által, 1626. Esztendőben».

A Bethlen Gábor fejedelemhez intézett ajánló levél kelte: «Irattatot az utólsó időnek CIↃ IↃC XXII. esztendejében, Idibus Octobris».

Az üdvözlő versek közt olvasható Sz. Molnár Albert 10 soros epigrammationja a szerzőhöz ezen aláirással: «scripsi Cassoviae VI. Decembr. Anno Christi 1625. Albertus Molnar».

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll. — Miskolczi ref. gymn. (elől 2 lev. hij.). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (elől 3 lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* (cziml. hij.)

---

550 **Bártfa. 1626.**

Poenitentianak Tűkőre. Egesz elete es poenitentia tartasa; s-Megh-Terese, Az Szent Maria Magdolnanak, és az ő attya-

fiának Marthanak: mely fordittatot Németből Magyarra mostan elsőben. Irattatot Egy Keresztyéni lélek által. — Nyomtattatot Bartfan. M. DC XXVI. Esztendőben. 8r. A—M3 = 91 sztlan lev.

Egyetlen péld. a *pesti egyetem ktárában.* — Ujabb kiadása: Bécs. 1665.

---

551 **Bécs. 1626.**

Káldi György. Szent Biblia. Az Egesz Keresztyénségben bévőtt Régi Deák bőtűből. Magyarra forditotta A' Iesus alatt Vitézkedő Társaság-béli Nagy-Szombati KÁLDI GYÖRGY Pap. Nyomtatta Béchben a' Koloniai Udvarban, Formika Máté. M.DC.XXVI. Esztendőben. 2r. 1176 lap. — Végén a Bibliara valo Laistrom 16 lev.; ez után Oktató intés (Károli Gáspár és Szenczi Molnár Albert forditásai ellen) 44 lap; nyomt. hibák 1 levél. — *Elül:* cziml. és nyomt. engedély, summa 2 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Pesti egyet.* — *Erd. Muz.* — Gy.-Fejérvárt *Batthiányi-ktár.* — *Egri érs. ktár.* — *N.-váradi kápt.* — *Nyitrai kápt.* — *Pozsonyi káptalan* (4 péld.). — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *Szepesi káptalan.* — *Zágrábi érs.* — *Pannonhalmi apátság* (2 péld.) — *Jászai prép.* — *Csornai prép.* (2 péld.) — *Gy.-fejérvári seminarium.* — *Szepesváraljai seminar.* — *Kassai jogakad.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pesti ref. coll.* (1 ép s egy csonka péld.) — *Debreczeni r. cath. gymn.* — *Soproni ev. lyc.* (2 péld.) — *Szegedi kegyes r. ház.* — *Minor. rend ktára Miskolczon.* — *Rosnyai franc. zárda* (3 péld.). — *M.-vásárhelyi minor. zárda.* — *U. ott franc. zárda.* — *Pápai franc. zárda* (egy ép s egy czimlaptalan péld.). — *Szombathelyi franc. zárda* (elől csonkán). — *N.-enyedi minor. zárda* (csonkán). — *Dézsi franc. zárda.* — Plebániák és magánosok ktáraiban számos példány.

---

552 **Bécs. 1626.**

Pázmány Péter. Az Sz. Irasrvl, es az Anyaszentegyhâzrul, két rővid kőnyvecskék. Mellyeket irt PAZMANY PETER Esztergami Ersek. Isai. cap. 35. v. 8. Ez lészen néktek igyenes út, úgy hogy a' bolondok el ne tévelyedgyenek azon. Nyomtatta Bechben, Gelbhár Gergely M.DC.XXVI. esztendőben. 4r. 153 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél Bihar vármegyéhez, a ker. olvasóhoz és tartalom 8. sztlan levél.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Egri érs. ktár.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (2 péld.) — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.*

553 **Csepreg. 1626.**

Calendarivm. Az az: Az Ezer Hat Szaz Hvszon Hatodic Esztendő napianac számlálása: Es abban nemely meg leendő dolgoknak iővendőlése: mely az Bissextilis utan masodic. Az Cracai Academiaban tanitó M. ALEXANDER MILEIVS, Rokitnensis Philosophus és Mathematicus Doctor által szereztetet. és annac irasábul Magyar nyelure fordittatot. Csepregben Nyomtattatot Farkas Imre altal. 8r. A—E4 = 4½ iv = 36 sztlan lev.

M. Akad.

---

554 **Csepreg. 1626.**

Zvonarics György. Rövid Felelet Mellyben Pecseli Imrenec, Ersec Uyvari Calvinista Prædicatornac Tanacsa meghamisséttatic, és az tőbb Doctoroc irásira-is válasz adatic, im ez kérdés felől: Az keresztyén Embernec kellessék e Lutheranusnak avagy Calvinistának neveztetni ez végre, hogy az igaz tudomány avagy hitnec vallása az hamistul meg kűlőmbőztessec? Mellyet Isten igéjébűl és az szent irás magyarázó keresztyén Doctoroknac irásokbúl szedegetet és az egyigyű hiveknec eppűlettyekre kőzőnsegesse tőtt SARVARI ZVONARITS GYŐRGY. Csepregben Farkas Imre nyomtatta 1626. Esztendőben. 4r.

Ajánlva van T. és N. Poppel Éva Aszszonynak, T. és N. boldog eml. Batthyáni Ferencz özvegyének, «Sárvarat Bőyt elő hoban, 1626. Esztendőben.» — Az ajánlás után következik a szerző előbeszéde a kegyes olvasóhoz magyarul, és Letenyei István csepregi praedicator latin és magyar Paraenesise ad Lectorem veré Christianum.

Egyetlen csonka példánya, mely a D3 levél után megszakad *Schlauch Lőrincz szalhmári püsp. ktárában* (Török János ktárából). — Péczeli Imre munkája, mely ellen van irva ez a munka, ma egy példányban sem ismeretes.

---

555 **Gy.-Fejérvár. 1626.**

Kalendariom Christus Urunk születése után 1626. esztendőre. Irattatott HERLICIUS DAVID Doctor által. Fejér-varat Nyomtatta Meszleni Marton. 16r.

M. n. Muz. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

556 **Kassa. 1626.**

Házi János. Machumet Propheta, Vallasan levô egy fô iras túdo Doctornac irásából Tôrôkbôl Magyarrá forditatot Kônyw, mellyet Envarvl Asikinnac hinac. HAZI IANOS által. Cassan, Sultz Daniel által, 1626. 4r. 179 lap. — *Elül:* cziml. 1 lev., *végül:* Regestrom és vers 4 sztlan lap.

Ajánlja Bethlen Gábor fejedelemnek. «Felsęgednee alázatos es hűw igaz Vdvari szolgaja es Tôrôc Deakja, Házi Ianos.»

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 21. *l.*, ezt a könyvet, melyet alább 24. *l.* helyesen ir le, Török Alkorán czim alatt hibásan teszi Kassára 1620-ra.

Erd. Muz. — M.-vásárh. *Teleki-ktár.* — Szebeni *Bruckenthal-ktár* (végül csonkán).

---

557 **(Pápa. 1626.)**

(Pathai István.) Amaz Het Fiev es tiz sarw fene bestian ûlô, Barsonnyal S. Draaga Keoveckel fel ruháztatot parázna *Babillónak*, melly az ô tisztatalan paráznaságának, arany pohárba tôltôt reszegetô utálatossagával meg részegétôtte ez fôldnec lakozoit *mezételenségegnek tûkôre.* Nahum 3. v. 5. Ezt mondgya az Seregeknec Ura Istene stb. stb. H. és év n. 12r. A—Q5 = 185 sztlan lev.

Emliti PÁZMÁNY PÉTER, *A szentirásrul. Bécs.* 1626. 4*r.* 4. *l.* e szavakkal: «*minap* név nélkûl nyomtatának *Pápán* egy kônyvecskét és Parázna Babylon mezitelensége Tûkôrének nevezék». — E névtelen munka szerzője a s.-pataki példány czimlapjára tett régi jegyzetben igy van megnevezve: «Mellyet ki bocsatott ez Vilag eleibe PATHAI ISTVAN».

Második kiadása h. n. (S.-Patak). 1671.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Kassai jogakad.* (2 utolsó lev. hij.). — *S-pataki ref. coll.* (czimlapja, eleje s vége kézirattal pótolva).

---

558 **Bécs. 1627.**

Pázmány Péter. A setet haynal-csilag-utan budoso Luteristak Vezetôje. Mely útba igazittya a' Vitebergai Academiának Fridericus Balduinus-által ki-bocsátot feleletit a' Kalaúzra. PAZMANY PETER Esztergomi Ersek irta. 2. Timoth. 3. vers. 9. Továb elô nem mennek: mert az ô esztelenségek nyilván lészen mindeneknél. Nyomtatta Bechben a' Koloniai Vdvarban. Formica Mate M.DC.XXVII. Esztendôben. 4r. 481 lap. — *Elül:* cziml. 1 lev.; *végül:* tartalom 5 sztlan lap.

A pesti egyetemi könyvtár egyik példányában, melyet maga Pázmány saját kezü jegyzeteivel és toldásaival második kiadásra sajtó alá készitett, az utolsó lapon Pázmány ezen érdekes jegyzete áll: «Impresserunt 700 exemplaria. Quodlibet exemplar habet arcus 62. Pro quolibet arcu dati talleri 5. Facit talleros 310. Pro accidentibus expositi talleri 15». Lásd: FRANKL, *Pázmány Péter és kora. III. köt.* 323. *l.*

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem* (2 péld.) — *Egri érs.* — *Zágrábi érs. ktár.* — *Szatmári püsp.* (Török Jánostól). — *Pozsonyi káptalan.* — *Szepesi káptalan.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Pozsonyi franc. zárda.* — *Kolosvári r. cath. lyc.* (4 péld.). — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Nyitrai kápt.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Csornai prép.* — *Kassai jogakad.* — *Minor. rend ktára Miskolczon.* — *Szegedi franc. zárda.* — *Szombathelyi domin. zárda.* — *Kolosvári minor. zárda.* — *Privigyei kegy. rendi ház.* — *S.-pataki ref. coll.* (elől 3 lev. hij.). — Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában.*

---

559 **Bécs. 1627.**

Tasi Gáspár. Lelki Kalendariom, Az-az, Tizen-ket Elmelkedes Az esztendőnek tizenkét holnapira úgy rendeltetett, hogy minden-nap egy-egy czikkelyről elmélkedhessünk; a' Vétkeknek ki-irtására, és lelkünkben a' Jószágos erkölchöknek béoltására, igen szükséges és hasznos. — Nyomtatták Béchben. 1627. Esztendőben. 12r. 69 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 6 sztlan lev.

Colophon: Nyomtattatott Bechben, Formika Máté-által. M.DC.XXVII. Esztendőben.

Ajánlva van gr. Nyári Krisztinának, gr. Eszterházy Miklós nádor nejének. — Mint az ajánlásból kitünik, TASI GÁSPÁR e munkát németből forditotta.

Pesti egyetem.

---

560 **Csepreg. 1627.**

Zvonarics Mihály. Magyar Postilla. Az az Az Vasarnapokra es egynehany nevezetes innepekre rendeltetet Evangeliomoknac Elsö részben foglaltatot világos és értelmes Magyarázattya, mellyet az fö tudos és nevezetes szent Irás Magyarázo Doctoroknac és Profesoroknac Irásokbul irtt és szerzett éltében az Istenben el nyugot és idvözült ZVONARITS MIHALY Sarvari Praedicator, es Dunan innen valo keresztyén Ecclesiáknac Superintendense: és holta után Maradéki kinyomtattattanac az Keresztyéneknec Isten igéjébül lelki éppülettyekre nézö és szolgálo igyekezettel. Csepregben Nyomtattatot Farkas

Imre altal. M.DC.XXVII. Esztendőben 4r. 934 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a ker. olvasóhoz és üdv. latin versek 19 szzott lap és 4 sztlan lev.

Ajánlva van gr. Nádasdi Pál Vas vármegyei főispánnak stb. és nejének Révai Judithnak. «Költ Csepregben Szent Iván havanak 9. napján 1627. Lethenyei István, az Csepreghi fölsö Ecclesiánac Praedicatora. Zvonarits István, Cenki Praedicátor. Zvonarits György, Batthyáni Adamnac Praeceptora.»

Második része: Csepreg. 1628.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Késmárki ev. lyc.* — *Pozsonyi ev. lyc.* (elül csonkán). — *Szombathelyi seminar.* — *Kassai jogakad.* (cziml. hij.). — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. és utolsó 2 lev. hij.). — Keszthelyen, a *Festetics-ktárban* (cziml. hij.). — *Erd. Muz.* (elül 6, végül 4 lev. hij.).

---

561 **Debreczen. 1627.**

Kalendarium. Az 1627. Esztendőre Christus Urunk szűletese utan. Az Baraszlai Kalendariumbol Magyarra fordittatott. Debreczenben, Nyomtatta Rheda Peter. 16r.

Hozzájárul:

Prognosticon Astrologicum. Az az: Az egi csillagoknak forgasabol valo itilet az 1627. Esztendőre Christus Urunk szűletese utan, neminemű tőrtenendő dolgokrol, es az időknec változásirol. Nemetből Magyar nyelvre fordittatot es Nyomtattatott Debreczenben Rheda Peter altal. 16r.

Erd. Muz. (csonkán).

---

562 **Kolozsvár. 1627.**

Szakmári Fabricius István. Historia ex Partenii Nicenensis De amatorÿs affectionibus collecta. Kolozsvár. 1627. 4r.

Első kiadása: Kolozsvár. 1577. — Ezen 2-dik kiadást emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 24. *l.*

---

563 **Leyden. 1627.**

Salánki György. Rotterodami Rézmannak Az keresztyen vitességet tanito Kezben Viseleo Ko'nyvecskeie Mellyet mostan uyonnan Deakbul Magiarra forditot, es hazaiahoz valo szeretetibúl kôzônsègesse tôt. SALANKI GYO'RGY. Lvgdvnomban Nyomtatta Wourdai Ianos, 1627. esztendôben. 12r. 314 lap.

— *Elül:* czimlap, ajánlás, üdv. versek 12, *végül:* mut. tábla és Carmen gratulatorium 3 sztlan levél.

Ajánlva van Rákóczi Györgynek, Borsod vármegye ispánjának, Makovicza, Szerencs, Ónod, Lednicze, S.-Patak, Sáros vár örökös urának, Lugdunumban 1627. apr. 1-én.

Az ajánlásban irja a fordító: «Háladatossággal tartozom én is Nagyságodnak, de olyannal, kit egész életemben voltaképpen meg nem fizethetek. Holott immár negyedik esztendeje folyjon, hogy az Nagyságod beneficiariusi lajstromában, méltatlanságomra képest, nevemet feliratván, ez nevezetes Belgiumi Akademiákban tanulásnak okáért mulatok, és az Nagyságod kegyes gondviselése mellett fogyatkozás nélkül élek». Kitetszik e szavakból, hogy Salánki György 1627-ben mint tanuló tartózkodott külföldön, és igy nem lehet egy személy azzal a Salánki Györgygyel, a ki 47 évvel elébb 1580-ban irta «Geszti Ferencz nádudvari győzedelméről» cz. verses krónikáját, mely megjelent Kolozsvártt 1581-ben. — TOLDY, ki az általam most leirt munkát nem látta, nem határozhatta meg, hogy a kérdéses két munka egy, vagy két azon nevű személy munkája-é? *M. költ. tört. 2. kiad.* 159. 160. *l.* *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.*

564 **Lőcse. 1627.**

Az Nagy Sándornak Macedonak győzhetetlen Királlyának Historiai. Mely mostan Uyyonnan ki Nyomtattatot, Lőcsen Brewer Lőrintz által, 1627. Esztendőben. 4r. A—R6 = 17½ iv = 70 sztlan levél. (Prózában).

Végén: «Az Nagy Sandor Historiájának vége, az bölcs Plutarchusnak és egyéb bölcs iróknak, irások szerént.»

A czimlevél belső lapján Bocatius János latin verse áll Bethlen Gábor dicsőitésére. — A czimlapon levő fametszet mennyezetes trónon ülő királyt ábrázol, koronával fején s pallossal kezében. A fametszet egyik szegletében paizs áll egyfejü sassal, a másikban egy vértezett lovas kivont karddal, paizsán a magyar czimer kettős keresztjével.

Emliti e munkát, éppen azon czimlaptalan példány után, mely most az erd. Muzeum tulajdona, BOD PÉTER, *Sz. Hilarius* előbeszédében ily czim alatt: «Nagy Sándor eredetéről és cselekedeteiről való historia, mely bővön s jelesen összeszedegettetett Plutarchusból és más irókból». — TOLDY, ki ezen munka példányát nem látta, a Bod által adott czimet idézvén, mint attól különböző munkát irja le, Jankovics jegyzetei után, ezen lőcsei 1627-diki példányt, s igy ezen egy munkából tévedve két külömböző Nagy Sándor-historiát csinál. *M. költ. tört. 2. kiad.* 127. 128. *l.* — Legelsőbben ismertette e ritka nyomtatványt Eötvös Lajos, *Budapesti Közlöny* 1870. 48. sz.

Csak két csonka példánya ismeretes, mely azonban egymást teljesen kiegészíti, a *m. n. Muzeumban*, melyből hiányzik R1 és R6 (2 levél), és az *erd. Muzeumban*, mely cziml. hiján teljes.

565 — — **1627.**

Kincstartócska a világos Csesztekói Egy-házának. Lengyenből magyarra forditotta FRÁTER LAJOS első Remete Pál szerzetin lévő Barát.»

Ajánlva gr. Erdödi Pálffi Kata asszonynak.

Emliti e könyvet, melynek ma egy példánya sem ismeretes, TEITALVI CSIBA MÁRTON, *Romanocategorus* 1637. 45. 46. *l.* e szavakkal. «Frater Ludov. Csesteho Barat, nevenekül kibocsatot kincs tartocska kőnyve. — Mint már az ő korában is igen ritka könyvről emlékezik PÓSAHÁZI JÁNOS, *Igazság Istápja.* 1669. 369. *l.* Has. *M. Akad. Értesitő* 1844. 161. *l.*

---

566 **Bártfa. 1628.**

Prágai András. Feiedelmeknec Serkentő Oraia, Az az, Marcvs Avrelivs Csaszarnac eleteről. Az Hires GVEVARAI ANTALtol, Spaniol Orszagban Accitana Varassanac Pűspőketől, Az őtődic Carol Császárnac Tanacsosától, Historicussától, Prédicatorától irattatot három kőnyvec. Mellyeket az Fenyes es Felseges Frideric Vilhelmvsnac Saxoniai Herczegnec parancsolattyara Spaniol nyelvből, hozza advan az Francia es Olasz nyelveken valo irasokat, Deac nyelvre forditot, es szamlalhatatlan sok valogatot szep sententiackal, ekes mondasockal, tanusagockal, az kőnyvnec leveleinec szelein ertelmeseb olvasasnac okaert meg vilagositot WANCKELIVS IANOS. Most penig ez Serkentő Oranac elsô és harmadic kőnyveit Az Tekentetes es Nagysagos Vrnac &c. Felső Wadaszi Rakoczi Györgynec parancsolattyara magyar nyelven tolmacslotta PRAGAY ANDRAS Szerencsi Prédicator. 1628. Bartphan, Nyomtattatot Klősz Iakab által. 2r. 1055 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 64, *végül:* mut. tábla stb. 11 sztlan lev.

Ajánlva van Rákóczi Györgynek, Borsod vármegye főispánjának.

A munka második könyve, mint a fordító az ajánlásban megjegyzi, Draskovics János forditása szerint van adva, mely Prágában 1610. jelent meg.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kassai püsp.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Pesti ref. coll.* (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Enyedi ref. coll.* — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Lőcsei ev. gymn.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* (csonkán). — *Késmárki ev. lyc.* (csonkán). — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában.* — Lugossy Józsefnél s másokoál több példány.

567 **Csepreg. 1628.**

Zvonarics Mihály. Magyar Postilla, Az az: Az Szent Haromsag Vasarnaptul fogva koevetkezendoe Vasarnapi Evangeliomoknac Másodic Részben foglaltatot világos és értelmes Magyarázattya: Mellyet a fő tudos és nevezetes szent Irás Magyarázo Doctoroknac és Professoroknac Irásokbul irt és szerzet éltében az Istenben el nyugot és idvőzült ZVONARITS MIHALY Sarvari Praedicator, és Dunan innen valo keresztyén Ecclesiáknac Superintendense: és holta után Maradéki ki nyomtattattanac az Keresztyéneknec Isten igéjébűl lelki éppűlettyekre nézó és szolgálo igyekezettel. Csepregben nyomtattatot Farkas Imre altal M.DC.XXVIII. Esztendöben. 4r. 697 lap. (hibásan: 687.) — *Elül:* cziml., az olv. és Lethenyei István latin versei 4 sztlan lev.

I. részét lásd: Csepreg. 1627.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Egri érs. ktár.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* (5 első lev. hij.).

---

568 **Debreczen. 1628.**

Kalendarium Christus Vrunk születese után 1628. Esztendőre az Braszlai Kalendariumból Magyarra forditatott. Debreczenben nyomtatta Rheda Peter. 16r.

Emliti VESZPRÉMI, *Biogr. Medic. Hung. Cent. II. pars* 2. 136. *l.* és utána NÉMETH, *Memor. Typogr.* 77. *l.*

---

569 **Gy.-Fejérvár. 1628.**

Alvinczi Péter és **Czeglédi János.** Az néhai Felséges Báthori Gábornak, Erdély Országának Fejedelmének, Székelyek Ispánjának, Magyar Ország Részeinek Urának, tizenőt esztendőkkel egy holnap 's hat nap héán az előtt, árultató Szolgáitól öldököltetett, és mind ennyi ideigh föld szinén hagyatott testének el-takaritásakor az Báthori templomban Anno 1628. 21. Sept. ALVINCI PETER Cassai, és CZEGLÉDI JÁNOS Ecsedi Prédikátorok által tött intések. Albae Juliae impressit Jacobus E. Lignicensis an. 1628. 4r.

Igy adja a czimet, mint látszik szóról szóra, NÉMETH, *Memoria Typogr.* 35. *l.* — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 24. *l.* ezen gy.-fejérvári 1628-diki nyom-

tatványt röviden emlitvén, nagyot botlik, midőn ezen két beszédet Bethlen Gábor fejedelem fölött tartottnak mondja. — Ma egy példányban sem ismeretes.

570 **Lőcse. 1628.**

Batizi András. Szep rövid Historia, Mikeppen Svsanna a ket ven biraktol hamissan el arvltatvan, halalra itiltetet: Es miképpen az Ur Isten látván, ártatlanságát, Daniel Propheta által meg szabaditotta, enekben irattatot B. A. által. 1541. Esztendöben. 4r. A iv = 4 sztlan levél.

Colophon: Löcsen 1628 esztendőben.

Végverse: Daniel Propheta ezt régen meg irta,
Es az Bibliából fordittá magyarrá,
Az Batizi András ő betegségében,
Ezer őtt száz negyven és egy esztendőben.

Külön czimlapja nincs és nem volt.
Egyetlen péld. a *M. Akad. ktárában.*

571 **Lőcse. 1628.**

Kákonyi Péter. Igen Szep Historia Cirvs Kiralyrol, mikeppen akarta el veszteni Astiages kiraly, es mikoron bizta vólna egy hiv Szólgájára, az Szólga ki vivén, mivel nem akará az ártatlannak vérével magát meg ferteztetni, csak egy Csorda Pásztorra bizá, és az Csorda Pásztor haza vivén, miképpen tartatta fel, és fel nevekedvén miképpen állot boszszút az Astiagesen: énekben irattatot K. P. által. Ad Notam: Iosephnek meg mondom az ő Chronikáiát, &c. 4r. A—B2 = 6 sztlan lev. — *Végén:* Leutschoviæ, Anno 1628.

Első kiadása: Debreczen. 1574.
M. Akad. — Erd. Muz.

572 **Pápa. 1628.**

Calendarivm. Vrunc Christus szűletése után az M. DC. XXVIII. esztendőre (melly Bissextilis) való Calendarivm, az magyar és deák csizióval együtt, mely az krakkai akadémiában tanétó M. Hertzius Pál Kurzeloviensis philosophus és mathematicus doctor irásábul magyarra fordéttatván, Pápán nyomtattatott

Bernárd Máté kőnyvnyomtató által. 8r. A—D4 = 3½ iv = 28 sztlan lev.

Az Eszterházy Miklóshoz intézett ajánlás kelt «Papan az Nagyságtoc Varosaban. Szent Mihaly napján 1627 esztendőben».

M. n. Muz. — Emliti Mátray Gábor, *Uj M. Muz.* 1853. *II.* 182. 183. *l.*; leirását adja Eötvös Lajos, *Századok.* 1868. 739. *l.*

573 **Pápa. 1628.**

Samarjai János. Magyar-Harmonia, Az Az, Augustana es az Helvetica Confessio Articulussinac eggyező értelme. Mellyet SAMARAEUS JANOS Superintendens illyen ockal rendőlt őszve: hogy az Articulusokban Fundamentomos ellenkőzés nem lévén: az két Confessiot kővető Atyafiakis az szeretet által eggyessec legyenek. Ez mellé PARAEUS DAVID D. Irenicumjából XVIII. rágalmas Articulusokra valo feleletec és az eggyességre két féle indito okoc adattanac. — Nyomtattatot Papan, Szepes-Várallyai Bernard Máthé által 1628. Esztend. 4r. 274 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, mut. tábla 8 sztlan lev.

Ajánlva Ecsy Orsolyának, Szegedi Gáspár nejének.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* (elül 6, végül 2 lev. hij.). — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *Pápai ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Pesti ref. coll.*

574 **Bécs. 1628.**

Dictionarivm qvatvor lingvarvm: Latinae, Hvngaricæ, Bohenicæ et Germanicæ. Diligenter et accuratè primùm editum. Viennae Austriæ, Apud Gregorium Gelbhaar Typographum Caesareum, Año M. DC. XXIX. 12r. 452 lap. — *Elül:* czimlap 1, *végül:* Index rerum 7 sztlan lap.

Második kiadása: Bécs. 1641.

M. n. Muz.

575 **Bécs. 1629.**

Evangeliomok es Epistolak (Az), Mellyeket esztendő-által olvastat az Anyaszentegyház Vasárnapokra és az Innepeken; a' Kalendariommal; és Karáchonyi s' Husvéti Enekekkel. A' Bőchűlletes es Tisztelendő BARANYAI PETER Győri Kanonok és Pápai Esperest költségével. Nyomtatta Bechben, M. DC. XXIX.

Esztendőben. Rictius Mihály. 12r. 284 lap. — *Elül:* cziml., az olv. és naptár 11 sztlan lev.

Pesti egyetem. — Pozsonyi r. cath. gymn. — Pozsonyi franc. zárda.

---

576 **Bécs. 1629.**

(Hajnal Mátyás). Az Jesus szivet szeretö sziveknek aytatossagara Szives Kepekkel Ki Formaltatott; és azokról való Elmélkedésekkel és Imadságokkal megh magyaráztatott kőnyvechke. Mellyből minden hiv Lélek meg ösmérheti, mind az ő meg igazúlása előtt lévő rút és veszedelmes, mind ez után való, szép és gyonyőrűséges állapattyát; és eggyűt az egész meg igazulásnak-is módgyát és folyását. Vannak az vege fele egynéhány régi és áétatos embereknek Deákból Magyar nyelvre fordétott Hymnusok, mellyeknek táblája és rendi ez Kőnyvechkének végén találtatik. Nyomtatott Béchben. Rickhes Mihaly által M. DC. XXIX. Esztendőben. 8r. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd stb. 16 sztlan lev.

Az ajánlás gr. Bedeghi Nyári Christinához, gr. Eszterházy Miklós nádor nejéhez, «Kőlt Béchben első napján Christvs Vrunk szűletése utan 1629. esztendőnek. Nagyságodnak Engedelmes szolgája Ferenczfi Leorincz ő fölségének Udvari Magyar Secretariusa». (Ferenczfi czimerével). — Az előljáró beszéd «Kőlt Kiss Martonban; Boldog aszszony Szűz Mariának . . . . fogantatása (ugy-mint Karachon Havának 8.) napján. M. I C. XXVIII. esztendőben».

A czimlapon meg nem nevezett szerző a nádor gr. Eszterházi Miklós udvari papja (Hajnal Mátyás jésuita) volt, mint kitetszik a 2-dik kiadás előljáró beszédéből. Lásd: Pozsony. 1642. — 3. kiadás: Bécs. 1644.

Egyetlen végül csonka példánya, mely a 206. lap után szakad meg, a *nyitrai kegyes rendi ház kitárában.*

---

577 **Bécs. 1629.**

Káldi György. Halotti beszédek. Bécs. 1629.

Bod, *M. Athenas* 126. *l.* csak ennyit mond: «Adott világra valami Halotti Prédikátziókat is». — Sándor István *M. ház* 25. *l.* Bécs. 1629-re teszi, a könyv alakját föl nem jegyezve. Min alapszik Sándor István tudósitása, nem tudom. Ma egy példány sem ismeretes.

---

578 **Csepreg. 1629.**

Imádságos könyvecske. . . . . . Csepreg. 1629. . . . . .

Ennek emlékét találjuk a Csepregen 1630. nyomtatott Imádságos könyv ajánlásában, melyben Farkas Imre csepregi nyomdász azt irja, hogy a ki az imádko-

zást jól akarja gyakorolni, «lássa és ólvassa *az* 1629 *esztendőben nyomtattatot imádságos könyvecskénec praefatióját*, avagy elől járó beszédét, mellyet *Lethenyei István* az mi Csepregi Prædicátor Urunk bocsátot ki».

---

579 **Debreczen. 1629.**

Pecs-Varadi Peternek Varadi Lelki Pasztornak Feleleti, Pazmany Peternek, Esztergami Erseknek ket könyvetskeire, Mellyeket az Szent Irasrol es az Anyaszent-egyhazrol irt, es Bihar Var-megyenek Dedicálván, M DC XXVI. Esztendőben ki bocsatott. 2. Timoth: 3. v. 8. 9. Az meg veszett elméjü, es az Hitben meg vettetett emberek tovab nem mehetnek: mert ezeknek esztelenségek nyilvan valo leszen mindenek elött. Debreczenben, Nyomtattattott Rheda Peter altal, cIↃ. IↃ C XXIX. Esztendőben. 4r. 888 lap. — *Elül:* czimlap, ajánló levél, a ker. olvasóhoz, 8, *végül:* mut. táblák és nyomt hibák 19 sztlan levél.

Ajánlva van Fodor Benedeknek «Bethlen Gábor Vrunk Ü Fölsege Emeritussanak».

SÁNDOR ISTVÁN *M. ház* 25. *l.* ezen könyvet helyesen irja le, de ugyanő 24. *l.* tévedve teszi Debreczen. 1626-ra is. — Még nagyobbat botlik MILLER, *Fragm. vet. typogr. M. Varad.* 32. *l.*, ki ezen könyvet minden alap nélkül Várad. s. a. 8r. emliti.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitar. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Pozsonyi ev. lyc.*

---

580 **Debreczen. 1629.**

Váradi K. Mihály. Prodromus Funestus. Qui Mortem inopinam — — Serenissimi Principis ac Domini Dn. Gabrielis Dei Gratia, Sac. Rom. Imp. et Transylvaniae Principis — — — denunciat. — — — in hoccę latino-ungarico carmine conclussus et comprehensus per MICHAELEM K. VARADINVM, Contrascribam Scholæ suæ Patriæ Varadinæ. Debrecini Excvsvs Typis Petri Rhedae Anno Salvatoris Christi 1629. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan lev.

Egyik lapon latin hexameterek; másikon azok forditása rimes magyar versekben.

Megvan *a kolozsvári r. cath. lyceum ktárában* (Pázmány Péter Luteristák vezetője. Bécs. 1627. után kötve).

581 **Lőcse. 1629.**

Ilosvai Péter. Az hires neves Tholdi Miklosnak ieles cselekedetiröl Es baynokságáról való Historia. Irattatott ILLOSVAI PETER által. (Fametszet.) Lőcsen, Nyomtattatot Brever Lőrincz által 1629. 4r. A—B2 = 6 sztlan levél (ha teljes).

TOLDY FERENCZ, *M. költ. tört.* 1. *kiad. I.* 117. *l.* és 2. *kiad.* 108. *l.* ezen lőcsei kiadást tévedve teszi 1620-ra, 1629 helyett. Lőcsén ugyanis 1620-ban, sőt még 1622-ben is, Schultz Dániel nyomtatott, s csak ez után müködött Brever Lőrincz mint nyomdász. Toldy tévedése onnan eredt, hogy az egyetlen ismert példány czimlapján az évszám utolsó jegye annyira elkopott, hogy nem 9-nek, hanem 0-nak látszik.

Első elveszett kiadása: Kolosvár. 1574.

Egyetlen példánya, melynek közben egy levele (A4) hiányzik, *a m. Akad. ktárában.*

---

582 **Lőcse. 1629.**

Madarász Márton. Luther Marton Kissebbik Katechismusa: mely kis formába öntetett, hogy az Iffiúságnak gyenge elmeje ne munkálkodnék. Meg Igazitatot MADARASZ MARTONtol. Lőcsen, Nyomtattatot Brewer Lőrintz által 1629. 12r. A—B6 = 1½ iv = 18 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

583 **Lőcse. 1629.**

Madarász Márton. Eperjessi Magyar Ecclesia Minden-napi Fel-fegyverkedése. Az az, Minden-napi Imadsagos Kőnyveczkéje. Egy néhány szép dólgokkal etc. Mellyet irt D. MADARASZ MARTON, Eperjessi M. Praedik. Lőcsen Nyomtattatot Brewer Lőrintz által, 1629. 12r. 432 lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd, imádság templomba bémenetelkor, 49 sztlan lev.

Az eperjesi tanácshoz intézett előbeszéd «Kőlt Eperjest Februariusnak első napján, az Praedikátorok házából. Anno 1629. Kegyelmeteknek alazatos es egyûgyû Academiai Tanitvanya es Fia Damankos Madarász Marton, Magyar Praedikátor».

Ismertette Lugossy József, *M. Akad. Értesitő.* 1844. 161. *l.*

M.-szigeti ref. lyc. (hij. az előljáró beszéd első levele s közben egy levél = 407, 408. lap.) — *M. n. Muz.* (cziml. nélkül, még csonkábban.) — *M. Akad.* (elől 13, végül 10 lev. hij.). — Csetneken, *a gömöri ev. esp. ktárában* (csonkán).

584 **Lőcse. 1629.**

Meses Könyvecske. Melly vyonnan meg ekesitetet rővid ertelmes Kérdésekkel és Feleletekkel. Mostan Németből Magyarra fordétatott. Lőcsen Nyomtattatot 1629. esztendöben. 4r. A—G3 = 6¾ iv = 27 számtalan lev.

Egyetlen példánya, A2. A3. lev. hiján, a *m. Akad. ktárában.*

---

585 **Pápa. 1629.**

Calendarivm. Vrunk Christvs Szűletése után Az M. DC. XXIX. Esztendőre valo Calendarivm. (Az Magyar és Deák Cisioval eggyűt) Mely az Crackai Akadémiaban tanéto M. ALEXANDER MILCUS Rokitnen. Philosophus és Mathematicus D. irasabul magyarra fordéttatván. Papan, Nyomtattatot Szepes-Varallyai Bernhard Máthé által. 8r. A—D4 = 3½ iv = 28 sztlan levél.

Ajánlja a nyomdász Szepes-Váraljai Bernhárd Máté Zichy Pálnak, szentelt vitéznek, Veszprém vára főkapitányának, Győr vára és a hozzá tartozó végházak vice generalis kapitányának, Pápán Sz.-Mihály Archangyal napján. 1628.

Csornai préposlság ktárában.

---

586 **Szeben. 1629.**

Nomenclatvra seu Dictionarivm Latino-Germanicum, ex varÿs probatisque Autoribus collecta. Nunc denvo adiectum idioma Hungaricum, in usum discentium. Excusum Cibinÿ, Per Marcvm Pistorium; reperatae salutis: 1629. 8r.

Egyetlen végül csonka példánya, melyben megvan A—J2 = 8¼ iv = 66 sztlan lev., s a többi hiányzik, a *M. n. Muz. ktárában* (Jankovicstól).

---

587 **Bártfa. 1630.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatvra. Sev Dictionarivm Latino=Hungaricum. Per Clarissimum Virum D. BASILIVM FABRICIUM SZIKSZOVIANUM conscriptum. Nunc denuò edita, revisa, aucta & diligenter emendata in usum discentium, Bartphæ, Typis & sumptibus Iacobi Klőz, Anno 1630. 12r. 277 lap. — *Elül:* cziml. 1 levél, *végül:* Index 6 sztlan lap.

Ez a hetedik s legutolsó ismert kiadás. Régibb kiadásai: Debreczen. 1590. 1592. 1593. 1597., Sárvár 1602. és Debreczen 1619.

Egyetlen péld. az *erd. Muzeumban.*

588 **Bécs. 1630.**

Kopcsányi Márton. Szerzetes rendtartó fenyitő tüköre. Bécs. 1630. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 25. l. — Bizonyosan Szent Bonaventura püspök hasonló czimü munkájának forditása, mely később Szenkviczi Pál forditásában is megjelent. Lásd alább: Pozsony. 1677.

---

589 **Csepreg. 1630.**

Calendarium. Az Ezer Hat Szaz Harmiczadic Esztendőre valo Calendarium, mely másodic Bissextilis után. Szereztetetet az Crackai Academiában tanito M. HERCIUS PAL, Philosophus és Mathematicus Doctor és Professor által. Az er vagasrul es kőpőlőzésrűl valo tanusággal egyetemben. Csepregben Nyomtattatot Farkas Imre által. 8r. A—E3 = 35 sztlan lev. *(vége hiányzik).*

M. n. Muz.

---

590 **Csepreg. 1630.**

Az egyházi szolgák életének, tisztének, és tisztességes magok tartásának Régulái. Irattattanak az Sopron Vármegyebéli Ecclesiák Senioritul, Isten tisztességére, és az Anyaszentegyháznak, abban valo tanitóknak épületekre . . . Csepregben nyomtattatott Farkas Imre által 1630. eszt.

Igy adja e könyv czimét NÉMETH, *Memoria Typogr.* 152. *l.*

---

591 **Csepreg. 1630.**

Mihálykó János. Keresztyeni Istenes és áhitatos Imadsagoc, Ez mostani nyomorúlt és veszedelmes időkben, minden keresztyén és Istenfélő embernec főlőtte szűkségessek és hasznosoc. Ezek mellé adattattanac egynehány szép Isteni Dicséretec és Sóltári Enekec, mostan úyjonnan ki-bocsáttattac, és Csepregben Nyomtattattac Farkas Imre által 1630 Eszten. 12r. (8 és 4 levelenként.) 496 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 6, *végül:* lajstrom 4 szztlan lev.

Ajánlja Révay Judithnak, gr. Nádasdi Pálnénak «Csepregben Kis Asszony havának 8 napján 1630. Esztendőben, Farkas Imre könyvnyomtató.»

Hogy ezen Imádságoknak a czimlapon meg nem nevezett szerzője MIHÁLYKÓ JÁNOS, kitetszik az ajánlás ezen szavaiból: »ez szep Imádságos könyvecskét, (mellyet ez előt egy nehány esztendőkkel Mihályko János az néhai Epperjesi Ma-

gyar Praedicator dedicalt volt Thurzo György Groffné Aszszonyom ô Nagyságának), magam kôltségén az Nagyságod . . . . . neve alat kinyomtattam egynehany szép Isteni Dicsereteckel és Enekeckel egyetemben.»

Ujabb kiadásai Bártfa. 1640. és Lőcse. 1642.

Egyetlen péld. a *s.-pataki ref. coll. ktárában.* (Gr. Nádasdi Pál Imádságai. Csepreg. 1631. után kötve.)

---

592 **Gy.-Fejérvár. 1630.**

Dengelegi Péter. Roevid Anatomia, mellyel á Nagy Szombati Kaldi György Papnak à Szent Biblia felôl valo Oktato intese, mellyet az ô tôlle Magyar nyelvre fordittatot Bibliajanak sarkához biggyesztet, minden reszeiben megh visgaltatik, es egyczersmind Karolyi Gaspar es Szenczi Molnar Albert az ô hasznos munkajokkal edgyût patvaros nyelvenek ostorozasa alol fel szabadittatnak, az nagy Istennek segedelmebôl DENGELEGI PETER által Nyomtattatot Feier-Varat Lignicei Effmurdt Iàcab altal 1630. esztendôben: 8r. 388 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek 8, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lev.

Ajánlva van Igaz Gáspárnak «Colosvárat, Hushagyo kedden, 1628. esztendôben».

Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — M. n. Muz. (elül 3, végül 2 lev. hij.).

---

593 **Kolozsvár. (1630.)**

Kolosi Török István. Az Aszszonyi=Nemnek Nemességéről méltoságárol és ditsiretirôl valo Rythmusok. Az Tékozlo Fiu Historiaja notajára. Syrak Cap. 36. v. 26. et 27. Az ki jo Aszszonnyal bir, ôrôkségget kezd birni, hozzája hasonlo segitsége vagyon, és nyugodalom oszlopa. Az hol sôvény nints el tékozoltatik az ôrôkség: és az hol Aszszony nints, fohászkodik az szûkôlkôdô. Nyomtattatot Colosv(arat Abru)gi György által. 4r. A—D1 = 13 sztlan levél (ha teljes).

A czimlevél hátulsó lapján és a következô egész levelen áll az ajánlás «Az Tiszteletes Aszszonyoknak Nagysagosoknak, Nemeseknek . . . . . Nevezet szerént penig Nemzetes Kemény Kata Aszszonynak» Buni Bethlen Ferencz fô hopmester, Fejér vármegye fôispánja és táblai hites assessor nejének. Aláirva kelet nélkül: KOLOSSI TÔRÔK ISTVÁN.

Végső verse: Mikor az hat száz felett ezer el tôlt volna,
Es harmintz azok után változva forgana,
Az virágzo Iffiusag nékemis szolgálna,
Ez Verseket rendelém hirûl hogy maradna.

VÉGE.

Ezután még következik egy levél (Dj), melynek első lapja üres, hátulsó lapján pedig ez áll:

Ad vatem et lectorem Autor.

Ki vers iro Poeta vagy,
Ditsirésre kedvedis nagy,
Bár Fęrfiunak jo hirt adgy,
De jo Aszszonyt hátra ne hadgy. stb. (még 3 vers).

Ezen nyomtatványt azért mertem az iratás évére 1630-ra helyezni, mert Abrugyi György, mint 1632-re szóló de 1631-ben nyomtatott kolosvári naptárának ismertetéséből látni fogjuk, 1630-ban nyomtatta «első zsengéjét», és igy igen hihető, hogy ezen munka már 1630-ban megjelent.

Egyetlen példánya, melyből közben a B2 B3 levél hiányzik, az *erd. Muzeum ktárában.* — Erről vett másolata a *M. Akad. ktárában.* — Ujabb kiadása: H. n. 1655.

---

594 **Lőcse. 1630.**

Molnár Albert (Szenczi). Discvrsvs de svmmo bono, Az legfôb iorol, mellyre ez vilag mindenkoron serényen és válóban vágyódik. Az Bibliai és Világi sokféle Historiákért és Példákért olvasásra kedves és hasznos. Ennekelôtte Iosqvinvs Betvlievs által Hanoviaban bocsattatot ki. Mellyet mostan némellyeknek kérésekré Magyarrá forditot *Sz. M. A.* Lőcsen Nyomtattatot, Brewer Lőrintz által, 1630. 4r. 405 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek 4 sztlan lev.; *végül:* Registrom 3 sztlan lap.

Ajánlva van Darholcz Ferencznek, Finta és Hillyó stb. örökös urának, ezen kelettel: «Irtam Colosvarat, Ianuariusnak XX. napján, 1630. esztendôben». — Az ajánlásban irja Molnár Albert: «Ez könyvnek azért kedves voltát és keletit látván az könyvnyomtatók, hárman is kértek engemet, hogy magyarul forditanám, reménlvén azt, hogy az magyar olvasóknál is kedves fogna lenni ez Discursus. Midőn azért az lőcsei becsületes Bruno Braier öcscse, az tisztelendő Lőrincz Brewer könyvnyomtató kérését ujétaná, és munkámnak jutalmát is igérné, megforditám ez elmult nyáron, egy keserüség vigasztaló és egy igaz szeretetre oktató könyvecskékkel egyetemben, melyekkel vigasztaltam is magamat némelyeknek szomoritó és kártévő rágalmazások ellen». — Igen érdekes még Molnár Albert ajánlásának pártfogójára Darholcz Ferenczre s a maga szűkölködő állapotjára vonatkozó ezen helye is: «Továbbá dedicálásomnak legnagyobb oka ez, hogy mennél

hamaréb lehetne, hálaadó szivemet akarnám kegyelmedhöz jelenteni mindenkoron velünk tett jótéteményiért, és hogy ez elmult esztendőben szükölködő állapotomat megszánván oly segedelmét és annyi költségét nyujtotta táplálásunkra, melylyel ez előtt való jobb időkben németországi fő akademiában is egy tanuló ifjat tisztességesen tanittathatott volna. Mely kegyelmed kedves ajándékával itt való adósságimból is kimenekedtem, és még mostan is azzal élek az enyimekkel; annakfelötte jegybe adott leányunkat is ugyan azonból rövid nap kiházasitjuk Istennek kegyelme velünk lévén».

Az eredeti latin munka álnevü irója Josquinus Betuleius = Ziegler György. Ujabb kiadása: Kolosvár 1701.

M. n. Muz. — *M. Akad.* (2 péld.). — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolosvári ref. coll.* — *U. ott unitár. coll.* — *U. ott r. cath. lyc.* — *Kassai jogakad.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Pápán a benczések ktárában.* — *Pápai franc. zárdában.* — *Lugossy Józsefnél* s több magánosoknál.

---

595 **Pozsony. 1630.**

Sallai István. Io nemes Varadnak gyenge orvoslasa. Mellyel SALLAI ISTVAN Pap, Pûspôki Plebanos, Gyógyitgattya, Farkasmarásból esett Sebeit Bihar-Vár-megyének. Es óltalmazza A' Szent Irásrúl, és Ecclesiarúl írt Kônyvét az Esztergami Erseknek. Nyomtatták Posomban. M. DC. XXX. Esztendôben. 4r. 314 lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd 4, *végül:* Index és nyomt. hibák 2 sztlan lev.

Ezen munkát, mely Pécsváradi Péternek Pázmány Péter «A Szent irásról és anyaszentegyházról» czimü könyve ellen irt s Debreczenben 1629-ben megjelent feleletét czáfolja, több bel- és külföldi iró a legujabb korig Pázmánynak tulajdonitotta, a Sallai nevet álnévnek vélvén, mely alá Pázmány rejtőzött. DANIELIK, *Magyar irók életrajza* 274. *l.* Sallai István munkája gyanánt veszi föl, kit azonban tévedve tart jézsuitának. FRANKL, *Pázmány Péter és kora II. köt.* 420. 421. *l.* hasonlóan Sallait, az 1634-ben elhalt püspöki plébánust, tartja e munka szerzőjének, ki Pozsonyban 1630-ban három latin hittani munkát adott ki, s épen azért ezen könyvet Pázmány Péter munkáinak sorozatából kihagyja: annyit azonban ő is kétségtelennek tart, hogy Sallai munkáját Pázmány gondosan átjavitotta, talán egészen átdolgozta.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. Egri érs.* — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *Pannonhalmi apátság* (2 péld.). — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Kassai jogakad.* — *Minorita rend ktára Miskolczon.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Szombathelyi dominic. zárda.* — *Pozsonyi ev. lyc.* (cziml. hij.)

---

596 **Bécs. 1631.**

Kopcsányi Márton. A' Bodog Szûz Maria Élete. Magában foglalvan az ô hét innepinn tizen három predikatiot, (Elmél-

kedésekkel, Tanúságokkal) Az ô hét, ôrômét, és hét epeségét; Az ô tizenkét chillagu koronáját; Nevének 's Nevezetinek, és az olvasónak magyaràzattyát; Az ô nagy méltóságát; e' világon valo foglalatosságát; És az ô segitségûl hivását, à Litániakkal. Nyomtatta Bechbe Formika Maté M. DC. XXXI. Esztendôben. 8r. 446 lap. — *Elûl:* cziml. 1, *végûl:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Ajánlva van Nyári Krisztinának, gr. Eszterházy Miklós nádor nejének.

Valamint SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 18. *l.*, ki a bécsi 1631-diki kiadást is fölhozza, ugy a *Catalogus Biblioth. Szecheny. Tom. I. Pars I.* 616. *l.* tévedve teszi ezen munka megjelenését Bécs. 1613-ra, 1631. helyett. — SÁNDOR ISTVÁN *e. h.* 26. *l.* mint külön könyvet veszi fôl Kopcsányinak a Bold. Asszony innepeire való prédikátzióit. Bécs. 1632. 8r., melyet én a most leirt munkával azonegynek tartok.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz.

---

597 **Csepreg. 1631.**

Evangeliumok és Epistolák . . . . . Csepreg. 1631. 16r.

Tartalma ugyanaz a mi a kereszturi 1614-diki kiadásnak, csak hogy ez javitott és bővitett kiadás. A javitást és pótlást *Letenyei István* eszközölte, mint kitetszik Farkas Imre könyvnyomtató csonka ajánló leveléből (a csepregi gyülekezethez), mely «Kôlt Csepregben IVBILATE Vasárnapon, azaz Pünkôsd havának tizen-egyedic napján, 1631 Esztendôben». Ezen kelet után tettem ezen kétségtelenül csepregi nyomtatványt 1631-re.

Egyetlen, elől, közben több helyt s végül is csonka példánya, *a sopronyi ev. lyc. ktárában.*

---

598 **Csepreg. 1631.**

Nádasdi Pál. (Ahitatos és Buzgó Imádságoc). . . . . Csepreg. 1631. 12r. 328 lap. — *Elûl:* cziml., ajánlás, Lethenyei István magyar verse 12 sztlan levél (a 12-dik üres); *végûl:* mut. tábla 8 sztlan lap.

Ajánlja gr. Nádasdi Pál, saját fiainak Ferenczneк és Tamásnak. «Irtam Sárvárat Sz. Iván hónac másodic napján 1631. Esztendôben».

Hogy ezen imádságok szerzője gr. Nádasdi Pál, kitetszik a czimlap után következô levél elsô lapján álló ezen szavakból: «Egybe szedettetet és irattatot . . . Gróff Nadasdi Pal . . . . által». — Az ajánló levélben is olvasható: «néktec ajánlom szerelmes magzatim, ez idvôsségre vezérlô kis *munkácskámat*».

A nyomtatás, betûiből és nyomdai diszitményeiből itélve, kétségtelenül csepregi. A megjelenési évet az ajánlás keltéből következtetve tettem 1631-re. A czim az egyes lapok fölött álló föliratból van véve.

Csonka példánya, melyből csak a czimlevél s az előzmények 8-dik levele, Letenyei verseinek eleje, hiányzik, a *s.-pataki ref. coll. ktárában. — Pozsonyi r. cath. gymn.* (elől 8, végül az Indexből 3 lev. hij.).

599 **Csepreg. 1631.**

Scholtz Jeremiás. A Sopronyi birodalomban lévő Balffi Feredő mértékletes állapotu természetinek, munkálódó erejének és használatosságának magyarázó megirása. Csepreg. 1631. 4r. 1½ iv = 6 sztlan lev.

Igy adja e ma tudtomra egy példányban sem ismert könyvecske leirását WESZPRÉMI, *Biogr. Med. Hung. Cent. I.* 162. l., megjegyezvén, hogy elébb latinul s azután jelent meg magyar forditásban. — A latin kiadást, mely ugyancsak Csepregen 1631. 8r. jelent meg, ismerteti NÉMETH, *Memor. Typogr. Hung.* 152. *l.*

600 **Kolozsvár. 1631.**

Hunyadi Ferencz. Historia. Az regi és hires neves Troia varosának tiz esztendeig valo meg szállásáról, és rettenetes veszedelméről. Anno Domini 1631. 4r. A—G2 = 6½ iv = 26 lev. *Végén:* Colosvarat, Nyomtatta Abrugi György, 1631. esztend.

Régibb kiadásai: Kolozsvár 1577. — Debr. 1582. — Kolozsvár 1586. — Sicz. 1592. Egyetlen péld. a *M. Akad. ktárában.*

601 **Pozsony. 1631.**

Káldi György. Az Vasarnapokra=Valo Predikatzioknak Elsö Resze. Advent elsö Vasarnapiatol-fogva Sz. Haromság Vasárnapjáig. Irta az hivek vigasztalasara és Jobbúlasára. Az Jesus-alatt vitezkedö Társaság-béli Nagy-Szombati KALDI GYÖRGY Pap. Nyomtatta Posonyban Rikesz Mihaly, M. DC. XXXI. Esztendöben. 2r. 743 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás Pázmány Péter érseknek, elöljáró beszéd 1 sztlan levél és 1—x lap, *végül:* lajstrom 13 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (v—x. lap hij.). — *Egri érs. ktár.* — *Pesti egyetem* (2 péld.). — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Pannonhalmán* (5 péld.). — *Szepesi káptalan.* — *Pozsonyi káptalan.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Szegedi franc. zárda.* — *Szombathelyi franc. zárda* (6 péld.). — *Rosnyai franc. zárda* (3 péld.) — *Pozsonyi r. c. gymn.* (6 péld.). — *Pozsonyi franc. zárda.* — *Kolozsvári franc. zárda* (3 péld. csonkán). — *Kassai seminar.* — *Kassai jogakad.* — *N.-enyedi minor. zárda* (cziml. hij.). — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Szegedi kegyes r. ház.* — Szent-Kereszten *beszterczebányai püsp. ktárban.* — *Pápai franc. zárd.* — *Pápai benczés zárda.* — *Körmöczi franc. zárda* (2 ép. 1 csonka péld.). — Plébániák és magánosok könyvtáraiban számos példány.

602 **Pozsony. 1631.**

Káldi György. Az Innepekre-valo Predikatzioknak Elsö Resze. Sz: Andras napiatol-fogva Keresztelö Szent János napjáig.

Irta az Hivek vigasztalasára és Jobbúlására, az Iesus-alatt vitezkedő Társaság-béli Nagy-Szombati KALDI GYÖRGY Pap. Nyomtatta Posonyban Rikesz Mihaly, M. DC. XXXI. Esztendőben. 2r. 598 lap. — *Elül:* cziml., ajánló lev. 1 sztlan lev. és I—IV lap, *végül:* lajstrom 6 sztlan lev.

Ajánlva van gr. Eszterházy Miklós nádornak.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (a lajstrom utolsó lev. hij.). — *Egri érs. lyc.* — *Pesti egyetem.* (2 péld.) — Gyula-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Pozsonyi káptalan.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* (6 péld.) — *Pannonhalmán* (5 péld.) — *Szepesi káptalan.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Szegedi kegyes r. ház.* — *Szombathelyi franc. zárda* (6 péld.). — *Kolozsvári franc. zárda* (3 péld.). — *Nyitrai káptalan.* — *Kassai seminarium.* — *Kassai jogakad.* — *N.-enyedi minor. zárda.* — *Kis-czelli apátság.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pesti ref. coll.* — *Dézsi franc. zárda.* — *Pozsonyi franc. zárda.* — Számos példány plébániák és magánosok ktáraiban. — Legtöbbnyire egy kötetben az előbbi szám alatt leirt Vasárnapi Predikátziókkal.

---

603 **Pozsony. 1631.**

Pázmány Péter. Bizonyos Okok, mellyek erejetől viseltetven egy fő ember, az uj vallasok toreből ki-feslet: es az Romai Ecclesianak kebelébe szállot. 1. Petri 3. v. 15. Készek mindenkor az elég-tételre mindennek valaki Okot kérd tőlletek arrúl a' Remenségrűl mely bennetek vagyon. Nyomtattak Posonban. M. DC. XXXI. Esztendőben. 4r. 47 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* mut. tábla 1 sztlan levél.

Ajánlja Cardinal Pázmány Péter esztergomi érsek Nemz. és Nagys. Poppel Éva asszonynak, az Tek. és Nagys. Bottyáni Ferencz özvegyének.

SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 26. *l.* ezen könyv megjelenését hely nélkül 1631-re teszi. — Ujabb kiadásai: Bécs. 1632. Pozsony. 1671.

Egyetlen példány *m. n. Muzeumban.*

---

604 **Pozsony. 1631.**

Pázmány Péter. Imadsagos Kőnyv. Mellyet irt, es most negyedszer ki-nyomtattatott, PAZMANY PETER, Cardinal, es Esztergami Ersek. Nyomtattak Posonyban, M. DC. XXXI. Esztendőben. 8r. 571 lap. — *Elül:* cziml., a k. olvasónak, naptár 24 sztlan lev., *végül:* mut. tábla és nyomt. hibák 9 sztlan lap.

Első kiadása: Gracz, 1606. — 2. Pozsony, 1610. — 3. Pozsony, 1625.

M. Akad.

605 **Bártfa. 1632.**

Verbőczi István. Decretvm Latino-Hvngaricvm, sive Tripartitvm opvs ivris consvetudinarii Inclyti Regni Hungariæ et Transylvaniæ ac partium eidem subjectarum, unà cum Methodo Articulorum Diaetalium, Authore STEPHANO WERBŐCZY. Huc accesserunt etiam Regulæ Juris Antiqui, Civiles et Canonicæ admodùm perutiles et necessariæ. Az az: Magyar és Erdély Országnak Tőrveny Kőnyve, Irattatot WERBŐCZY ISTVÁN által. Mostan ismet uÿonnan Deakúl es Magyarúl egy szép hasznos Regestromockal és Reguláckal megh őregbittetet és ki bocsáttatot. Bartphæ, Typis et sumptibus Iacobi Klősz Civis et Typographi, Anno M. DC. XXXII. 4r. 556 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előszó Klősztől, approbatio, prologus 29, *végül:* conclusio, index 30 sztlan levél.

Hozzá járul: Index sev Enchiridion omnium decretorum et constitutionum Regni Hungariæ, ad Annum 1579. usque: Per Causarum locos distinctum, memoriæ usibusque fori maximè utile. Additis Regulis Iuris Antiqui, Civilis et Canonici. Bartphæ, Excudebat Iacobus Klősz. Anno Domini 1632. 4r. 8 és 90 és 29 lap.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Rozsnyai r. cath. seminar.* — Cziml. és első levelei hiján megvolt *Nagy István ktárában* (Lásd: *Catalogue* 1870. 109. *l.)*

606 **Bécs. 1632.**

Pázmány Péter. Nyolcz okok, a mellyekért egy fő ember a római hitre tért. Bécs. 1632. (LESSIUS jezsuita munkájából irta PÁZMÁNY PÉTER.)

Igy adja e könyv czimét SZATHMÁRI PAP MIHÁLY, *Bod Athenásának* 219. *lapjához mellékelt jegyzetében.* — Ma ezen második kiadásnak, mely 1849-ig megvolt a n.-enyedi coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei közt, egy példánya sem ismeretes. — Első eredeti kiadása: Pozsony: 1631.; ujabb kiadásai: Pozsony 1671. Győr, 1753. (Kaprinai Istvántól) és Kolozsvár 1764.

607 **Debreczen. 1632.**

Margitai Péter. Temető Prædikatiok, Mellyeket amaz boldog emlekezetű MARGITAI PETER, egyszer-is maszor-is egynehany helyben lęvő Ecclesiakban, temeteskor prædikallot. Mostan penig halalanak utanna, közönseges haszonra ki bocsattattak

KERESZEGI ISTVAN Debreczeni Ecclesianak lelki pasztora, es Magyar Orszagban az Tiszan innen lęvő Ecclesiaknak Püspökje altal. Debreczenben, Nyomtattatot Fodorik Menyihart altal, 1632 Esztendőben. 8r. 512 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek 6, *végül:* mut. tábla 6 sztlan lev.

Ajánlva van gr. Iktári Bethlen Istvánnak, Máramaros és Hunyad vármegye főispánjának.

Tévedve teszi ezen könyvet Halotti praedikacziók czim alatt Várad. 1633. 4-re MILLER, *Fragmenta veteris typogr. M. Varadiensis* 34. *l.*, miután Váradon a XVII. században 1640 előtt nyomtatott könyv nem létezik.

Második kiadása : Debreczen. 1644.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (az ajánlás 4. 5. lev. hij.). — *M.-vásárhelyi Telekiktár.* — *Pesti ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (egy ép s egy csonka péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *Csurgói ref. gymn.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (2 csonka péld.). — *M. Akad.* (elül s végül csonkán).

608 **Debreczen. 1632.**

Medgyesi Pál. Szent Agoston Vallasa. Melyben, ezen tudos Doctornak, (ki Luther M. előt majd 1200. esztendőkkel élt) Irásibol, ez mai Pápistaknak szemtelen csacsogások ellen, az kik hamissan azt hirdetik hogy Luther es Calvinus előt nem volt az mi Vallasunk, vilagossan megh bizonyittatik, hogy ő Papista nem volt, mint az kiktül sokat kűlőmbőzőt; mivelünk Protestansokkal penig az Hitnek minden derekas Agaiban egyet ertet. Irattatot elsöben Angliai nyelven: mostan nagyub haszonnak okaért, egynehány Istenes Elmelkedesekkel es buzgo Imadsagokkal eggyütt Magyar nyelvre fordittatot. MEDGYESI PAL által. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhart 1632. Esztendőben. 12r. 95 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd, epigrammák 18, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlja a debreczeni tanácsnak «Debreczenben Sz. Mihaly havanak 16. napjan. Anno Christi 1632. Kegyelmetek alázatos Alumnussa Medgyesi Pal».

Ezzel együtt jelent meg a *Scala Coeli*, ugyancsak Medgyesi Pál által forditva.

S.-pataki ref. coll. — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.).

609 **Debreczen. 1632.**

Medgyesi Pál. Scala Coeli avagy egynehany, bizonyos időkre alkalmasztatot, istenes elmelkedések es buzgo Imadságok, mellyek az kegyes Eletnek, Angliai nyelven irattatot Praxis-

sabol, szedegettettek. MEDGYESI PAL által. 1. Timoth. 4. v. 8. Gyakorollyad magadot az Isteni szolgálatban, mert az Isteni tisztelet (kegyességh) mindenre hasznos, melynek igereti vagyon ez vilagon, es az más világon valo megh ajándékozásárul. Debreczenben. 12r. 265 lap. — *Végül:* két zsoltár, mutató tábla, nyomt. hibák 12 sztlan lap.

Együtt jelent meg, s egy kötetben van kiadva *Medgyesi* Sz. Ágoston Doctor vallásával. Az terjed az A ivtől I4-ig; a Scala Coeli az I5 levéltől az Ii iv 5 leveléig.

S.-pataki ref. coll. — Kolozsvári ref. coll.

---

610 **Debreczen. 1632.**

Siderius János. Catechismus, Az az: Rövid Kerdesek es Feleletek altal valo Tanitas: Az Keresztyeni Hitnek fő Agazatirol. SIDERIUS IANOS, Tarczali Prædikator altal irattatott. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyihart 1632. Esztend. 12r.

Töredéke, t. i. a cziml. és az A2, 3, 4. levél, melyeken Siderius előbeszéde áll, az *erd. Muzeum ktárában.*

---

611 **Debreczen. 1632.**

Szilvás-Ujfalvi Imre. In exequiis defunctorum. Halot Temeteskorra valo Enekek. Azoknak kedvekert kik illyen utolso szűksegben szolgalnak, őszve szedegettettek, es ki bocsattattak. Mostan penig ismet uyjobban Corrigaltattak. Hebr. 9. 27. El vegezet dolog, hogy az emberek egyszer meg hallyanak, az utan itilet leszen. Debrecenben Nyomtattatott Fodorik Menyihart altal, 1632. 4r. 20 lev.

Előljáró beszédének kelte az első kiadásból utánnyomva, Debreczenben «Pünkőst hav. 12. napjan, 1598. *E. S. U.*» (EMERICUS SZILVAS UJFALVINUS).

Régibb kiadásai: Debreczen 1598, 1602, 1606 és 1620.

Egyetlen péld. a *kolozsvári ref. coll. ktárában* (a debreczeni 1592-diki csonka énekes könyv után kötve).

---

612 **Debreczen. 1632.**

Temetesi Pompa Mely amaz io hirrel nevel tűndőklő Nagysagos Iffiu Groff Iktari Betthlen Istvannak &c. eggyetlen egy magzattyanak, az N. Groff Iktari Betthlen Christina Kis

Aszszonynak utolso tisztessegenek megh adasaban, hidegh tetemecskejenek felette Eczedben es Bathorban Anno 1631. diebus 25. & 26. Novembris, ki szolgaltatot. Es mostan Istennek tisztessegere az Anyaszent-egyhaznak eppületire, es az megh nevezet idvözült kis Aszszonynak boldog emlekezetinek meg maradasara ki bocsattatott az temetesben lőt Pompanak rendi szerint. Debreczenben, Nyomtattatott Fodorik Menyihart altal. 4r. A—K = 10 iv = 40 sztlan lev.

Tartalma: 1. *Kecskeméti Mihály* tasnádi pap predikatioja Ecseden 1631 nov. 25. — 2. *Debreczeni István* bátori pap, nyiri senior pred. Bátorban. — 3. Oratio funebris (latinul) Casparis Veresmarthi senioris Scholæ Debrecinæ. — 4. Rythmi Hungarici *a Joh. Fileki* Alumno Scholæ Debr. — 5. Lessus (latin) a *Steph. S. Vasarhelyi* Alumno Scholæ Debr. — 6. Pécs-Váradi Péter váradi pap praedikatioja 26. nov. 1631. — 7. Magyar Oratio, *Petrus Tartzali* Collaborator Scholæ Debr. — 8. Bucsuztato versek. *Joannes Maros-Vasarhelyi.* — 9. *Keresszegi István* debr. fő praedikator és tiszántuli püspök praedikatioja. — 10. Oratio a *Gaspare Thornai* Scholæ Debr. Rectore (latin). — 11. Rithmi Hungarici. *Joannes P. Vaczi.*

Debreczeni ref. coll. — *N.-enyedi ref. coll.* — *Erd. Muz.* (közben 2, végül 1 lev. hij.).

---

613 **Gy.-Fejérvár. 1632.**

Practica Aritmetica. Az az Szám vető Tabla. Melyben minden féle Adásról, és Vételről valo bizonyos számoknak summáját hamar és készen föl találhatni. Az Pythagoras Táblájából, (kit más névei Olasz Practicanak-is hinak) számlaltattot és uyönan kiniomtattot. Feier-Va(rat Lignicei Efmurd Jakab által 1632. esztendőben). 12r. A—R2 (6 levelenként) = 8 iv, 2 lev. = 98 sztlan lev. — *Elől:* cziml., ajánlás stb. 6 sztlan lev.

Ajánlotta Lignicei Efmurd Jakab nyomdász ifj. Rákóczi Györgynek és Zsigmondnak. — Az ajánló levélben: «Ez könyvecskeis . . . az örökke valo feledékenségnek sárában kevertetet volna be az Magyar nemzet közöt, ha az serény és hasznos könyveknek kibocsatásában szorgalmatosan forgolodo, boldogh emlekezetű Lipsiai Pál, az Debreceni akkorbéli könyvnyomtato, *ennek előtte tizen-nyolcz esztendővel* oltalma ala ne (vette es) *ki ne nyomtatta volna*». — E szerint ezen könyv első kiadása Debreczenben 1614-ben történt.

Maga e könyv nem egyéb, mint a számok sokszorozó táblája 1-től 100-ig; ezen táblák használatának módjáról az ajánlás után van utasitás adva.

Egyetlen példánya, melyben a czimlapnak s néhány első levélnek alsó része le van szakasztva, s az utasitás utolsó levele hiányzik, *az erd. Muzeumban.* — Hogy a czimlapon az általam zárjel között közlött évszám állott, bizonyos gr. Kemény Józsefnek Sándor István M. könyvesháza 26. lapjához irt jegyzetéből, ki még ép példányt látott.

614 **Gy.-Fejérvár. 1632.**

Sibolti Demeter. Lelki Hartz, Az Bűnös embernek nehéz lelki késirtetiről való vetelkedése, és azoknak Isten igéjéből való megh győzése. Irattatot SIBOLTI DEMETER által. Feier-varat Nyomtattatot Lignicei Effmurt Jacab altal, MDCXXXII Eszt: 12r. A—D4 = 40 sztlan levél.

A B. 11. levelen kezdődik: Az idvösseges ki muláshoz való készületnek tud-mánya. Németből forditatot SÁRKÁNY GYÖRGY által: Es meg jobitatot VIDOS LENÁRD Galgóczi Praedicator által.

Ezzel együtt nyomtatva s egy kötetben, de külön czimlappal jelent meg Vidos Lénárd Halandó embernek kisirtetiről cz. munkája.

Sibolti Demeter munkájának első kiadása: H. n. (Galgócz.) 1584.

Szászvárosi ref. gymn. — *M. n. Muz.* (D1—4 lev. hij.).

---

615 **Gy.-Fejérvár. 1632.**

Vidos Lenárd. Halando embernek kisirtetiről és azzok ellen Isten igéjéből való vigasztalásiról, es győzödelméről: Egyben szedettek. VIDOS LENARD által. Eccles. 23. v. 5. Mint az fazokasnak cserepét az kemencze probállya megh, ugy az igaz em*h*ereket az gyötrelemnek kisirtete. Feier-varat cIↃ IↃ CXXXII. 12r. 22 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem Sibolti Demeter Lelki hartzának fejérvári 1632-diki kiadásával együtt nyomtatva, D5—F2 levelen, jelent meg.

M. n. Muz. — *Szászvárosi ref. gymn.*

---

616 **Gy.-Fejérvár. 1632.**

Szikszai Helopoeus Bálint. Az mi keresztyeni hitünknek Harom Fű Articulussárol. I. Az igaz Istenről. II. Az választásrol. III. Es az Vr vacsorájárol való kőnyvecske. Szereztetet és irattatot, szép rendel Nyilván való kérdésekkel feleletekkel, és io értelemmel. SZYKSZAY HELOPOEVS BALINT Debreczeni Prædicátor által. Feier-varat Nyomtattatot Ligni: Effmurt Jacab által, 1632. Esztend. 12r. 209 levél. — *Elül:* cziml., ajánlás 6 sztlan lev.

Ajánlja gr. Iktári öregbik Bethlen István gróf Illyésházi Kata aszszonnak, mint kedves leányának . . . . . 1632.

Első kiadása: Debreczen. 1574.

Teljes péld. *a szászvárosi ref. gymn. ktárában.* — *Szepsi-szentgyörgyi ref. gymn.* (4 utolsó lev. hij.). — *M. n. Muz.* (csonkán). — *Erd. Muz.* (közben számos lev. hij.).

617 **Gy.-Fejérvár. 1632.**

Tolnai István. Az Witebergai Academianak az Evangelika Religio-ert számki-vetést szenvedô Csehôkhez, és Morvaiakhoz kûldet vigaztalása. Mellyet az Magyar nemzet ûdvôsségére magyarul forditot TOLNAI ISTVAN az Tekintetes Es Nagyságos Rakoci Gyeorgynek Erdélynek dicsiretes Feiedelmének udvari Prædicátora. Feier-Varat Niomtatatot Lignicei Effmurt Iacab, Fejedelem Vrunk Typographusa és Compactora által. Anno D. 1632. 4r. 307 lap. — *Elül:* cziml. s ajánló levél (Rákóczi Györgyhöz) 18, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan levél.

Colophon: Feier-varat Nyomtattatot Effmurt Jakab által, 1632. Esztendôben.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *M.-v. Teleki-ktár.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.). — *Kassai jogakad.* — Radványban a *b. Radvánszky-ktárban.* — Keszthelyen, a *Festetics-ktárban.*

---

618 **Kassa. 1632.**

Alvinczi Péter. Qvadragesima Vasarnapra tartozo szent Evangeliomnak magyarazattya hét Prædicatiu szerént, melybôl megh tezik az kisirtet miben ályon, az Bójtnek igaz értelme mi légyen, és az Angyali szolgálatról mit kellyen érteni Rôvid. Tanúságokal tractáltatot Cassán. ALVINCZI PETER Pap altal, A. 1628. Kôzônségesen kiniomtattatot, A. 1632. Cassoviæ. 4r. A—N = 13 iv = 52 sztlan lev. — *Végül:* Az nyomtatásban való fogyatkozások 1 sztlan levél.

Ajánlva Tek. és Nagys. Telegdi Anna Asszonnak, Bedeghi Nyári István, szabados zászlós úr, szentelt vitéz, Szabolcs vármegyei fôispán, kir. tanácsos és komornik nejének.

Erd. Muz. (ép). — *M. n. Muz.* (I3 és K1 lev. hij.). — *Kassai jogakad.*

---

619 **Kassa. 1632.**

Alvinczi Péter. Egy Rôvid Vti Prædikativ, Viz Kereszt vtan Harmadik Dominicából, mely löt Szepes Vármegyében Tepliczén. ALVINCZI PETER Pap által, 1632. esztendôben. Melle iarvl az Meltosagos Grof Bethlen Peter Vrnak, Meltosagos Grof Illyésházi Catharina Aszszonyal hûttel lôt házasságbeli frigy Kôtése elôt való intés, Trincsin Varaban ugyan. Alvinczi

Peter Pap altal. Cassoviæ, Anno Domini, 1632. 4r. A—F = 6 iv = 24 sztlan levél.

Ajánlva Kapi Andrásnak, az erd. fejed. belső tanácsának, Kolozs vármegye főispánjának, Erdély ország fő árendatorának.

Erd. Muz. (ép). — *M. n. Muz.* (B4, E1 és F4 lev. hij.). — *Kassai jogakad.*

---

620 **Kolozsvár. 1632.**

Kis Catechesis. Az gyermekek és az gyenge értelmü emberek számára. Fordittatott Lengyelből Magyarra. Nyomtattatott Anno Domini 1632. 12r.

Igy adja ezen ma egy példányban sem ismert unitarius kis káté czimét, mely kétségtelenül az unitariusok akkori egyetlen kolozsvári nyomdájában volt nyomtatva, KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS, *Hist. Typogr. Unitar. Trans.* 206. *l.* és *Biblioth. Unitar. Trans.* 57. *l.*

---

621 **Kolozsvár. 1632.**

Calendarivm Christvs Vrvnk Szűletése után 1632. Esztend: Az melly Bissextilis. Figyelmetessen az Magyar és Erdęly Országi Meridianusra irattatot HABERMAN IANOS az Medicinanak Doctora által. — — Kolosvarat, N. Abrugi Győrgy. 16r. A—E iv (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

A Calendarium és Sokadalmak után külön czimlappal: *Prognosticon Astrologicum* Az az *stb.* Haberman Ianos es Avenarivs Ianos Tudos Doctorok által . . . . Heltus Gaspar Műhelyében Abrugi Győrgy Nyomtatta Colosvárat. — Ez után: Chronica Kr. szűletésétől 1631-ig berekesztőleg.

A prognosticon ajánlva van a kolozsvári tanácsnak. Ez ajánlásban irja Abrugyi György «az elmult esztendőben a Kőnyv nyomtatásbéli munkámnak *első segéjét* Kegyelmeteknek szeretettel offeraltam és ajánlottam volt», miből kitünik, hogy Abrugyi György, ki ezen kalendáriomot még 1631-ben kinyomatta, már az azt megelőző évben 1630-ban kezdett Kolozsvártt nyomtatni.

Erd. Muz. — Ezen példány a kolozsvári tanácsé volt; fedelére van irva: Tanacze An: 1.6.3.2. — A közbe füzött tiszta levelekre a várost érdeklő 1632-diki események vannak magyarul följegyezve.

---

622 **Kolozsvár. 1632.**

Az Keresztyeni Vallásnak Rővid Tudománya. Hebr. 12. v. 14. Szentségnélkűl senki nem láttya az Istent. Christus Urunk Szűletése után 1632. 8r. 130 lap. — *Elül:* cziml. és nyomdai hibák 2, *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

Unitarius catechismus; szerzője ismeretlen. Kétségtelenül kolozsvári nyomtatvány Abrugyi Györgytől, a ki a Heltai-féle nyomdát 1630—1639. birta.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (N. A. Kovács Istvántól.) — *Sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában, Jakab Elektől.* — *Filep Eleknél* Mihályfalván.

---

623 **Kolozsvár. 1632.**

Toroczkai Máté. Az Keresztyeni Vdvesseges Tudománnak a' Régi és Uy Testamentom szerént egyben summáltatot értelme, az Keresztyéneknek lelki éppületekre. TOROCZKAI MATHE által. Colosvárat. 1632 Esztendőbe. 12r. A—E2 = 4½ iv = 50 sztlan lev.

A szöveg kezdődik a B2 levelen. — Ezt megelőzi czimlap (A1), ajánlás (A2. 3.) reggeli és esteli könyörgés (A4—A9), Epigramma ad lectorem latinul Emer. N. Bükfalvinustól, Praefatio magyarul, és egy ének «Mondgyatok dicsiretet» (A10—B1).

Az ajánló levelet irta Tordai János «Tolnai Janos Vramnak, az Colosvari Respublicanak Király Birájának».

Vele együtt nyomtatva jelent meg: *Tordai Máté Enèke «Az Izraelnek Egy Istenéről.»*

Kolozsvári unitár. coll. ktárában (N. Ajtai Kovács Istvántól). — *Sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában, Jakab Elektől* (cziml., A11, A12, B1 és B10 lev. hij.).

---

624 **Kolozsvár. 1632.**

Tordai Máté. Az Izraelnek Egy Istenerôl, es annak szent Fiárol az IESUS Christusrol, és az szent Lélekrôl valo Enek; Melly az szent Irásbol egybe szedegettetet THORDAI MATHE altal. Hald meg Izráèl a' te VRAD Istened egy Isten. Mar. 12. v. 19. Claudiopoli, Typis Heltanis impressit Georgius Abrugi. 12r. E3—F6. = 16 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem a Thoroczkai Máté Kolozsvártt 1632-ben nyomtatott munkájához mellékelve s azzal együtt jelent meg.

A versfejekben: Tordai Máté.

Kolozsvári unitár. coll. (N. Ajtai Kovács Istvántól). — *M. Akad.* (utolsó lev. hij.; Isteni Ditsiretek. Kolozsvár. XVII. sz. után kötve). — *Sz.-keresztúri unitár. gymn. Jakab Elektől* (az 5 utolsó lev. hij.).

---

625 **Pápa. 1632.**

Kanisai Pálfi János. Arany Temjénező, Thuribulum Aureum. Pápa. 1632.

Emliti ezen Batthiányi Boldizsár nejének, Poppel-Lobkovicz Évának ajánlott imádságos könyvet TÓTH FERENCZ, *A magyar és erdélyorsz. prot. ekkl. histo-*

riája I. köt. 68. *l.* (itt hibásan 1622-re), és a pápai ref. esperesség jegyzőkönyve után *Túl a dunai püspökök élete* 97. 98. *l.* helyesen 1632-re téve. — Ezen ma egy példányban sem ismert könyvről mint általa ismertről emlékezik Szathmári Mihály m.-vásárhelyi tanár Ráday Pálhoz, a Ráday-könyvtár alapitójához, 1724. aug. 10-dikén irt levelében. Has. Eötvös Lajos közleményeit *Századok* 1868. 319. 320. *l.* és 1869. 332. 333. *l.*

---

626 **Csepreg. 1633.**

Lethenyei István. Az Calvinistac Magyar Harmoniaianac, az az: Az Augustana es Helvetica Confessioc Articulussinac, Samarjai Janos, Calvinista Praedicator, Es Svperintendens által lett ôszve-hasonlétásának meg-hamisétása. Mellyet LETHENYEI ISTVAN Csepregi Praedicator Es Senior, Az Szent Irás-magyarázó Luttheránus Doctoroknac kôzônséges Irásokbúl Magyar nyelven világosságra ki-bocsátot. Csepregben Nyomtattatot Farkas Imre által, 1633. Eszt. 4r. 134 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előbeszéd, lajstrom, 16 sztlan levél.

Ajánlva Nádasdi Pálnak, a Dunán tuli részek főkapitányának.

SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 26. *l.* hibásan teszi 1634-re.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-szigeti r. cath. gymn.* (cziml. kézirattal pótolva). — *Pápai ref. coll.* (2 csonka péld.). — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Sopronyi ev. lyc.* (cziml. és közben 2 lev. hij.). — Keszthelyen, a *Festetics-ktárban.* Megvolt *Nagy István ktárában* is.

---

627 **Debreczen. 1633.**

Veszelin Pál (Kis-Marjai). Kegyes-es Istenes Beszelgetesek, mellyekben az Ur Christus amaz hivseges es jo pasztor, Adamnak egy el tévelyedet Fiat meg akarja tériteni, és saját juhainak aklában viszsza hozni; Meg mutatvan, vallasanak elváltoztatásában mely igen esztelen és erôtelen Okoktul viseltetet es indittatot à Romai Synagoganak kebeleben valo szállásra. Az eggyigyü hiveknek megh erössitésekre, es az el-tévelyedteknek meg téritésekre ki-bocsattattak azon Ur Christusnak alázatos szolgaja, KISMARJAI VESZELIN PAL altal. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhart, 1633. 8r. 304 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás (Debreczeni Aszalos és Mike Istvánnak) 6 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 26. *l.* helyesen emliti, de elébb 25. *l.* hibásan teszi Debreczen. 1630-ra is.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Szebeni ev. gymn.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Lugossy Józsefnél.*

628 **Kassa. 1633.**

Alvinczi Péter. Postilla az az: egy mas vtan kövétkező Praedikativk az vrnapi szent Evangelivmok szerént rövid Magyarázatockal és világos tanúságockal. Mellyek az nemes szabad kiralyi varosban Cassaban Praedikáltattak, ALVINCI PETER pap altal. Es mostan ki Nyomtatták ő maga gondviselese által. Cassan, Schvlcz Danielne Tipographiájába. M.DC.XXXIII. 4r. 705 (helyesen 706) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (gr. Telegdi Annának, gr. Bedeghi Nyári István nejének), az ker. olvasónak, az könyvnek rendiről való intés 11 sztlan lev.; *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lev.

Végén: «Ez Postilla elsö reszenek vege.» — Ez az *első rész* magába foglalja az Adventtől bezárólag Pünköstig való vasárnapokat. — A II-dik részt lásd: *Kassa. 1634.*

A lapszámozás már a 3-dik lapon kezdve hibás, mely 2-nek van számozva, s mind végig egy számmal hátra van maradva.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (cziml. hij.). — *Miskolczi ref. gymn.* (a 60-dik lappal kezdődik). — *Gömöri ref. esperesség ktárában* (cziml. hij.). — *Lugossy Józsefnél* és *Révész Imrénél* Debreczenben.

---

629 **Kolozsvár. 1633.**

Uy és O Kalendarium, Christus Urunk szűletése után 1633 esztendőre calculaltatot. DEBRECZENI S. GASPAR által. Az tudománnak nincsen egyéb ellensége; hanem csak az tudatlan ember. Colosvarat Abrugi György. N. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Tartalma épen oly renddel következik mint az 1632-dikié. Lásd: Kolozsvár 1632. — A Prognosticon Astrologicumot is, mely külön czimlappal van, DEBRECZENI S. GÁSPÁR irta.

A Prognosticont ajánlja a nyomtató «az nemes királyi szabad városnak Abrugbányának fő Birájának Adamosi Thamas Deak Uramnak, és az egész Respublicának etc.»

Erd. Muz. (A kolozsvári tanács példánya volt; közbe füzött tiszta leveleire a várost illető 1633. évi események vannak följegyezve).

---

630 **Lőcse. 1633.**

Poncianus czaszar historiaia. Mikeppen az ő Fiának Diocleianusnak hęt bölcs és tudos Mestereket fogada, kik azt tanyitanák az hęt es nemes tudomanyokra. Es minek utánna az mostoha annya meg csalta vólna az Császárt, hogy hétszer

az ô fiát; az Diocleciánust, ki vitette vólna fel akkasztásra, miképpen mind az hét uttal az bölcs Mesterek meg szabaditották azt az ô bölts beszédekkel, Hogy annak utánna az ô attya hellyébe Római császár lôn. Lôcsen nyomtattatot, Brever Lôrintz által 1633. 4r. A—O = 14 iv = 56 sztlan levél.

Első kiadása: Bécs. 1573. — Ujabb kiadásai: Lőcse. 1653, 1676, 1679. *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

631 — — **1633.**

Miskolczi Puah Pál. (Halotti prédikátziók) . . . . . 4r.

. . . . . .

Tartalma: 1. Praedikatio Pongrácz Nagy-Mihályi Lászlóné, Gönczi Asztalos Anna felett. — 2. Villei Pribék László felett. — 3. Pongrácz Nagy-Mihályi Sándor felett Ecsed, febr. 20. 1633. — 4. Ugyan a felett a nagymihályi udvarban febr. 28. 1633. — 5. Egy közönséges praedicatio. — 6. Halálra menendő emberhez intések, kérdezkedések, tanitás, betegeknél való imádságok, áldás. — 7. Honorarium in exequialem Libellum Rev. et Clariss. viri D. *Pauli Puah de Miskolcz* Pastoris Eccl. Ungvariensis, Consenioris Dioecesis Ungiensis (ebből csak 4 sor van meg; *itt megszakad).*

A végső latin versből bizonyos, hogy a szerző MISKOLCZI PUAH PÁL. — A nyomtatási évet a gyászbeszédek keltéből következtetve tettem 1633-ra.

Egyetlen csonka példánya, melyből megvan B—Ni, s hiányzik elül cziml. és ajánlás, végül hihetőleg csak egy levél, megvan *a n.-enyedi ref. coll. ktárában* (több régi predikátziókkal egybekötve).

---

632 **Bécs. 1634.**

(Kopcsányi Márton). A' Keresztyéni Tôkelletes Eletre intô tiz hétre rendeltetet nyolczuan Elmélkedések; Tanuságokkal, es kônyôrgésekkel; a' Kistus Jesvs szenuedéséről, és kûlômbféle ûduôsséges dolgokról; A' Szent Irásból. — Nyomtatta Bechbe Formika Maté, MDC.XXXIV. 8r. 484 lap. — *Elül*: cziml. 1, *végül:* tartalom, approbatio stb. 4 sztlan levél.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 27. *l.* helyesen emliti, de fölhozza hibásan 26. *l.* Bécs 1633-ra is.

M. Akad. — Pesti egyetem. — Nyitrai kegyesrendi ház.

---

633 **Debreczen. 1634.**

Melotai Nyilas István. Agenda az az: Anyaszentegyhazbeli szolgalat szerint valo cselekedet. Melyben az Uj Testamentomnak két Sacramentomanak, az szent Keresztsegnek es az Ur Va-

csorajanak ki. szolgáltatasanak, es az Házasulandoknak egyben adattatásoknak modgya meg iratik, azokhoz illendő hasznos tanuságokkal egyetemben. Az Istennek dicsőssegere es az egyigyű Hiveknek éppületekre irattatott MELOTAI NYILAS ISTVAN altal. Mostan penig uyjobban nyomtatta maga költsegevel Fodorik Menyhart. Debrecenben, M.DC.XXXIV. 8r. 344 (igazán *343*) lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd, az kegyes olvasóknak 8 sztlan lev.; *végül:* lajstrom 9 sztlan lap.

Régibb kiadásai: H. n. (Kolozsvár). 1621. és 1622.

M. nemz. Muz. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. (2 utolsó lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

634 **Kassa. 1634.**

Alvinczi Péter. (Postilla II. rész.) Következik Az Postillanak Masodik Resze, Melyben foglaltatnak az Nyari Praedikátiuk. Szent Haromság Vasárnaptúl fogva Advent elsö Vasárnapig. Cassán Nyomtattatot Schulcz Danielne Typographiajaba. M.DC.XXXIV. 4r. 549 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, (gr. Telegdi Annának) 5 sztlan lev.

Példányait, az első részszel egy kötetben, lásd föntebb: *Kassa.* 1633.

---

635 **Kassa. 1634.**

Vallástétele az öt szabad kir. városoknak felső Magyarországban Cassának, Lőcsének, Bártphának, Eperjesnek, és Szebennek, mely beadattatott az bódog emlékezetű Ferdinánd királynak 1549. esztendőben. Cassán. 1634. 8r.

Megvolt NAGY ISTVÁN *ktárában.* (Lásd: *Catalogue.* 1870. 104. *l.*)

---

636 **Kolozsvár. 1634.**

Csanaki Máté. Az Dőg-Halalrol valo Rővid Elmélkedés. Melyben az dőg halálnak mivolta, eredeti, okai, eszkőzi, tulaidonsági, végei, orvősági az szent irásbol, természetnek foliásából, és historiákbol, világoson meg magiaráztatnak. CZANAKI MATHE által. 2. Reg. 20. 7. Esa. 38. 21. És monda Ésaias: Hozzanak egi kőtés száraz figét ide. És hozának, és aszt az kelevénre kőték, és meggiogiula. Nyomtatta Abrugyi György

1634. 8r. 136 lap. — *Elül:* cziml., és ajánlás 4 sztlan levél.

Ajánlva van Rákóczi György fejedelem nejének Lorántfi Zsuzsánnának. Az ajánlás kelte: «Irtam 1634. esztendőben Karáczon havanak 7. napián Kolosvarat. Nagysagodnak, mint kegielmes Aszszoniomnak méltatlan szolgája Czanaki Mathe.»

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Gr. Toldalagi Victornál* Koronkán. — *Toldy Ferencz ktárában* (cziml. hij.).

---

637 **(Kolozsvár). 1634.**

Az Háromságnak oltalmazására gondolt legfövebb okoskodásnak meg vizsgálása. — Nyomtattatot a mü Üdvezitönk születése után 1634. esztendőben. 12r.

Ezen ma ismeretlen unitarius könyvet, mely kétségtelenül Kolozsvártt volt nyomtatva, ismerte és leirta KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS, *Hist. Typogr. Unitar. Trans.* 207. *l.* és *Bibliotheca Unitar. Trans.* 58. *l.* (Kézirat az erd. Muzeumban.)

---

638 **Kolozsvár. 1634.**

Kalendarium. 1634 esztendőre Christus Urunk szűletése után. Az Erdélyi és Magyar országi Eghez szorgalmatoson irattatott DAVID FREOLIK Késm. Ast. által. Colosvarat, Nyomtattatott Abrugi György által. 16r. A—D (8 levelenként) = 32 sztlan lev.

A Prognosticont is külön czimlappal FRŐLICH DÁVID irta.

Tartalma épen oly renddel következik mint az 1632. és 1633-dikié.

Erd. Muz. (A kolozsvári tanácsé volt, üres leveleire a várost érdeklő 1634-diki események vannak följegyezve).

---

639 **Lőcse. 1634.**

Evangeliomok es Epistolak, az Evangeliomokbol szőrősztetet Ahitatos Imádsagokkal egyetemben. Az reghi keresztyénektől egész Esztendő által levő minden Vasárnapokra intésztetet és rendeltetet. Lőcsen Nyomtattatot, Brevver Lőrincz, 1634. 16r. A—Ll4 = 34½ iv (8 levelenként) = 276 sztlan lev.

Pozsonyi franc. zárda ktárában. — Megvolt *Nagy István ktárában* is. Lásd: *Catalogue.* 1870. 495. *sz.*

640 **Lőcse. 1634.**

Relatio (Reovid, De Igen Bizonyos) Arrol: Mikent ez Ielen valo 1634. Esztendőben, Arulo Albertus Wallensteiner . . . . II. Ferdinand Császárnak Fő Generalissimusa, ... megbüntetett. Levtchoviae, M.DC.XXXIIII. 4r. 5 sztlan lev.

Egyetlen példány a *M. Akad. ktárában.*

---

641 **Csepreg. 1635.**

Calendarium. Az MDCXXXV. Esztendőre Valo Calendarivm Ki az Bisextilis után Harmadic Szereztetet. Az Cracai Academiában tanito M. Bandorkovecs Janos. Philosophus és Mathematicus Doctor és Professor által. Csepregben. Nyomtattatot Farkas Imre által. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan levél.

M. n. Muz.

---

642 **Csepreg. 1635.**

Lethenyei István. Az Szent Irasbeli Hitűnc Againac rővid öszve-szedese: mely az szent Irasbol, es a' Keresztyeni egyessegről Irott Concordia Kőnyvből, a Masodic Christianus Saxoniai Elector Fejedelemnec parancsolattyából, az Isten Ecclesiáinac, es á Scholákban váló Tanétoknac és Halgató hiveknec tanuságokra és éppűlettyekre szereztetet és iratot LENHARD HVTTER Vitebergai Doctor altal: Es Deac nyelvből Magyarrá fordittatot LETHENYEI ISTVAN Csepregi Praedicator altal; nyomtattatot penig Csepregben Farkas Imre által 1635 esztendőben. 4r. 255 lap. (hibásan 235.) — *Elül:* cziml., ajánlás 8 sztlan levél.

Ajánlva van gr. Révay Judithnak, gr. Nádasdi Pál özvegyének.

M. nemz. Muz. — *M. Akad.* (3 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Soproni ev. lyc.* — Betléren *a gr. Nádasdy-könyvtárban* (elül s végül csonkán). — Keszthelyen, a *Festetics-ktárban.*

---

643 **Debreczen. 1635.**

Alom kőnyveczke. Mikeppen az Eyjeli Latasokat, jeleneseket es Almokat érteni es magyarazni kel: Az régi es mostani uy Alom-kőnyvekből, mellyeket az Bőlcz emberek nagy mesterséggel meg irtanak, rővideden ki szedegettetet, es mostan

uyjonnan ki nyomtattatot. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhart. An. cIↃ IↃc xxxv. 8r.

Töredékei Lugossy József ajándékából a *m. n. Muzeumban* és az *erd. Muzeumban*. — Ismertetve *Akad. Értesítő* 1844. 161. *l.*

644 **Debreczen. 1635.**

Keresszegi H. István. Ex Cap: ad Hebr: 11. Az hitnek es josagos cselekedeteknek tőndőklő Peldairol valo prædicatiók; hova az Példanak kivansaga szerint, kőziben alkalmaztattak az Isaknak meg aldoztatásárol valo Praedikátiok is, Mellyek elsőben Praedicaltattanak az Debreczeni keresztyen Ecclesianak lelki eppűletire; mostan penig az egy-igyű hiveknek kőzőnseges hasznokra ki bocsattattanak KERES-ZEGI H. ISTVANnak Debreczeni Lelki Pasztornak altala. — Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhart 1635. Esztendőben. 8r. 615 lap. — *Elűl:* cziml. ajánlás stb. 5, *végűl:* Index 8 sztlan levél.

Ajánlva van Petneházi István özvegyének, Király Annának.

SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 27. *l.* helyesen hozza föl, de *u. ott* 17. *l.* hibásan teszi H. n. 1615-re is.

M. nemz. Muz. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Debreczeni ref. coll.* (utolsó lev. hij). — *Zilahi ref. gymn.* (utolsó lev. hij.). — *Erd. Muz.* (cziml. és ajánlás hij.).

645 **Gyula-Fejérvár. 1635.**

Judicium Astromanticum az Eghnek és Csillagoknak Forgasábul Christus Vrunk szűletése után valo M.DC.XXXV. Esztendőre. Erdély Orszagra szorgalmatossan alkolmaztatott David Frőlich . . . . . Practicus Astronomus altál. Fejervarra.. Niomt . . . . . 16r.

Töredékei *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Ismertetése *M. Akad. Értesítő* 1844. 162. *l.*, hol azonban hibásan volt e naptár 1636-ra téve.

646 **(Kolozsvár.) 1635.**

Kolosi Török István. Az Szent Ianos Evangelista és Apostol Historiaia. Miképpen Ephésvs városában lévő Diana templomabol űzőtt ki egy őrdőgőt; Es az után Domitianus Romai Imperatortol Pathmos szigetiben számkivettetvén Cynopsot az őrdőngősők Fejedelmét az Tengerben vesztette, és az őrdőngősőket Pathmos szigetiből el űzvén, Phora városában

az Evangeliomot nagy haszonnal hirdette. Authore STEPHANO T. COLOSINO. Ad notam Troianæ Historiæ. Nyomtattatott 1635 Esztendőben. 4r. A—Dj = 13 sztlan levél.

A versfejekben: Stephanvs Kolosi Lvdimagister patriae.

Ajánlja «Az Kolos varosanak fő biráiának Gosztoni Péter Deák Vramnak, Lőrintz Deák, Fodor Gergely Vraméknak, és az egész Tanátsnak, ugy mint hazájának és magának kegjes Patronusinak . . . . . KOLOSI TŐRŐK ISTVÁN».

Ezen historiás ének a C3 levél hátlapján e versszakokkal végződik:

Ezer hat-szász harmintz egy esztendőben,
Ez éneket Hushagyo kedd hetiben,
Eletének legh fęnlőbb ideiében,
Irám huszon edgyedik esztendőmben.

Az melyett Reůchlin Ianos kőnyvéből,
Kit ő irt az csudálatos igéről,
Forditottam Magyar nyelvre hogy ebből,
Minden hű keresztyén tanollyon szűből.

Ezután következik a két utolsó C4 és D1 levelen, külön czimlap nélkül:

Az világi embereknek bolondságán és nyomoruságán valo Siralom, MARSILIUS FICINUS irásából. Ad Notam: Ha kérdi Isten Katai te tőlled, etc.

Ennek versfejeiben: Stvltitia et miseria hominvm defletvr.

E könyv, mint betüi és fametszetei bizonyitják, a Heltai-féle kolozsvári nyomda terméke, melyet ekkor Abrugyi György kezelt.

M. Akad. — Erd. Muz.

---

647 **Kolozsvár. 1635.**

Szőllősi István. Rővid Historia, Melyben meg iratik, Szenan Bassanak, Tőrők Császár ereiével, Havasalföldének, és Erdély Országának pusztitásara valo ki jővetele, 1595 esztendőben. És Istennek segitsęge által, annak az sok pogánsagnak, az Magyarok által, meg veretése és szégyen vallása. Annak felette, ugyan akkor, Borbély György Kapitanságában, Lyppa Várával egyetemben, Tizen-nyoltz váraknak, és Kastélyoknak az Tőrőkőktől valo meg vétele. Ad Notam: Trojanæ Historiæ, &c.

Epigramma ad S. Principem.

Pando Daciacæ princeps Sigemunde phalangis,
Arma, quibus Turcae turpia castra teris,
Majores majora canant, mihi sufficit, ut te
Virtutesque tuas corde calente canam.

Nyomtattatott Abrugi György által. 4r. A—Cj = 9 sztlan lev.

A czimlevél hátlapján következik: Argumentum cum dedicatione conjunctum 3 latin distichonban. Ebben a szerző (Szőllősi István) magát megnevezi, s e munkáját Harinak ajánlja. — Erre jön: Authoris dedicatoria ad . . . . . Michaelem Hari . . . . magyarúl, 5 négysoros rimes versszakban.

Végső versei: Ezer ôt száz és kilentzven ôtben volt,
Iacobinus ezt Deákul irta volt,
Mikor Tôrôk ûzésbôl vissza iôt volt,
Magyarok szerentsęién ôrvendet volt.
Az után néhány ûdôvel Szôlôssi,
Magyarok kedvéiért meg forditani,
Akart Nemzetének is kedveskedni,
Mindennek illik az Istent dicsirni.
Ezer hat száz Harmintz ôt esztendôben,
Bocsáttatot ki ily ûgyekezetben,
Hogy ne mehessen feledékenségben,
Iámboroknál légyen emlekezetben.

Hogy Szőllősi kidolgozása teljesen különbözik az ugyanezen tárgyról irt s Kolozsvártt 1596-ban megjelent historiás énektől, s hogy a többek által emlitett 1595-diki kiadás soha nem létezett, hanem azt régibb könyvészeink épen ezen 1635-diki kiadás czimlapja után tévedve vették föl, az esemény ott emlitett évszámát nyomtatási évnek véve, lásd bővebben kifejtve: Kolozsvár, 1596.

M. Akad. — Erd. Muz.

---

648 **Lőcse. 1635.**

Gönczi György. Keresztyeni Isteni Dicsęretek. Mellyek az Magyar Nemzetben szoktanak mondattatni. Ezek mellé adattattak szép rendel. Elôszôr, Az Szent Davidnak Franciai Notáknak és Verseknek módgyokra rendeltetet Soltari. Masodszor, Az egesz esztendôre tartozando Hymnusok. Harmadszor, Az Halott temetéskorra valo Enekek. Mostan újonnã, és, (a' mi az elsô s-utolso részt, az-az, a' kôzônséges és Halott Enekeket illeti) bôvebben, hogy nẽ mint ennek elôtte Debrecenben és Bártphán, ki-bocsáttattak. Lôcsen, Brever Lôrintz által. 4r. 439 lap. — *Elül:* cziml., Gönczi György előljáró beszéde, mut. tábla 8 sztlan levél.

Hozzá járul: a) Psalterium Ungaricum . . . b) Istenes Hymnusok . . . c) Halot temeteskorra valo Enekek (mind külön czimlapokkal).

Régibb kiadásai: Debreczen 1592. 1602. 1616. és 1620. — A czimlapon emlitett bártfai kiadás előttem ismeretlen.
M. Akad.

649 **Lőcse. 1635.**

Molnár Albert (Szenczi). Psalterium Ungaricum. Az az: Szent David Kiralynak es Prophetanak Szaz Ötven Soltari, Az Franciai notáknak és verseknek módgyokra Magyar versekre forditattak és rendeltettek. Szenci Molnar Albert által. Lőcsén, Brever Lőrintz Typographiájában 4r. 194 lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd, üdv. versek 4, *végül:* regestrom 3 sztlan lev.
M. Akad.

650 **Lőcse. 1635.**

Istenes Hymnusok, Mellyekkel az Magyar Reformaltatot Ecclesiakban elnek. Mostan az egyűgyűeb Ecclesiak kedve-ért, a' mellyekben az Graduálnak szerit nem tehetik, a' Debreczeni Psalterium mellé rövidedē adattattak. — Lőcsen Brever Lőrintz által 4r. 69 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem Gönczi György Lőcsén 1635. nyomtatott Énekes könyvével együtt nyomtatva jelent meg.
M. Akad.

651 **Lőcse. 1635.**

In Exequiis Defunctorum. Halot temetes-korra valo Enekek. Azoknak kedvekért, kik illyē utolso szűkségben szolgálnak, öszve szedegettettek és ki bocsáttattak. Mostan pedig úyjobban meg-tőbbittettek. Hebr. 9. v. 27. El-végezet dolog, hogy az emberek egyszer meg-hallyanak, az után itélet lészen. Lőcsen. 4r. 66 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd 2 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 1 sztlan lap.

Az előljáró beszéd kelt «Lőcsén Bőyt-elő hónak 28. napján 1635. Esztendőben.» Nem önállóan, hanem a lőcsei 1635-diki Énekes könyv mellett jelent meg.
M. Akad.

652 **Lőcse. 1635.**

Madarász Márton. A' B. E. D. Boldisar Meisner Sz. Elmelkedesinek A Vasarnapi Evangeliomokba Magyar nyelvvel való

meg-ajándékozása MADARAZS MARTONtol, az Eperjessi Magyar Ecclesiának Lelki-Pásztorától. Lőcsén, Brever Lőrintz Typograph. M.DC.XXXV. eszten. 4r. 866 l. — *Elül:* cziml., ajánlás (Lokaczi Prépostvári Zsigmondnak), az olvasóhoz stb. 20, *végül:* lajstromok és errata 16 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN *M. ház. 27. l.* Lőcse 1635-re két különböző czim alatt hozza föl ezen könyvet.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Kassai jog-akad.* — *Lőcsei ev. gymn.* — *Pápai ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (elül csonkán). — *Pannonhalmán* (cziml. hij.). — *A veszprémi ágost. hitv. esperestség ktárában* (2 első lev. hij.). — *Soproni ev. lyc.* (végül csonkán). — *Szombathelyi seminar.* (elül s végül csonkán). — Betléren, a *gr. Nádasdy-ktárban.* — Radványban *b. Radványszky-ktárban.* — Néhrén *b. Mednyánszkynál.* — Kosztolányban a *Kosztolányi-családnál.* — Megvolt *Nagy István* ktárában is.

---

653 **Lőcse. 1635.**

Péczeli Király Imre. Catechismus, az az: A Keresztyeni tudomannak Fundamentomirol es agairol valo rővid Tanitas. Irattatot PECZELI KIRALY IMRE Uyvári Prædikátor által. Lőcsén nyomtattatot Brevver Lőrintz Typographiajában. M.DC.XXXV. 12r. A—L (6 levelenként) = 66 sztlan lev. (az utolsó 3 lap egészen üres).

Ajánlva van az ujvári (érsek-ujvári) lovas és gyalog sereg előtt járóknak és az egész gyülekezetnek. — Maga a gyermekek számára irt káté végződik a K4 levelen, következnek (a K5—L5 levelen) «Egynehany szep Isteni Dicseretek, Mellyeket à Catechismusnak tanulásakor mondhatni.»

Egyetlen példánya az *Erd. Muzeumban* (gr. Teleki Domokos gernyeszegi könyvtárából).

---

654 **Bécs. 1636.**

Nyéki Vörös Mátyás. Dialogus, az az: Egy kárhozatra szakadt gazdag test és léleknek egymással való beszélgetések. Bécs. 1636. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. ház 27. l.* — Én ezen 8-rét kiadást nem láttam, hanem ismerem ugyanezen munkának 4-rétben kiadott régibb czimlaptalan csonka példányát, melyben azonban a szerző magát a versek fejében igy nevezi meg: BŐRNEMISZA MATTHIAS NIEKI. Lásd föntebb: Bécs. 1625.

---

655 **Csepreg. 1636.**

Evangeliomok és Epistolák. Csepreg. 1636..

Emlitve van e kiadás a bártfai 1698-diki Evangeliomok és Epistolák ajánlásában. Lásd alább: Bártfa. 1698.

656 **Debreczen. 1636.**

Kalendariom. . . . . . Prognosticon Astrologicum, Az az: Az Planetaknak es egyeb fő Csillagoknak forgasibol valo jövendölés, Christus Urunk szűletese utan 1636. esztendőre. Mely Bissextilisnek mondatik irattatot. DEBRECZENI GASPAR által. Praetereat, si quid non facit ad stomachum. Debreczenben. 16r. A—E = 5 iv (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

A főczimlap hiányában közöltem a C3 levelen álló második czimlapot.

Szilágyi Sándornál Budapesten (elül 2, közben 2 s végül 1 lev. hij.).

---

657 **Debreczen. 1636.**

Medgyesi Pál. Praxis Pietatis, Az az: Kegyesseg-Gyakorlas. Melyben be-foglaltatik, mint kellyen az Hivő keresztyén embernek, az Isten és a maga igaz ismeretiben nevekedni, ęletét naponként, Istennek félelmére intézni, tsendes lelki ismerettel kőlteni, és futásának el-tőltese utan boldogul vegezni. Fordittatot Angliai nyelvből, az Magyar Keresztyéneknek, ez szomorusagos utolso időkben, kivaltkeppen-valo vigasztalásokra és hasznokra. MEDGYESI PAL, Ur Jęsus Christus egy-igyü Szolgája által. Debreczenben, 1636. 12r. 979 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél, az olvasóhoz, versek, laistrom 18 sztlan lev. (ezek utolsóján: «Nyomtőtta Fodorik Menyhart»), *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lap.

Az ajánlás Lónyai Zsigmondhoz kelt «Sz. Várallyán 20. napján Bőytmas havanak, 1635. esztendőben.»

Bayle Lajos munkájának forditása.

Ez az első kiadás; miután a SÁNDOR ISTVÁN által *M. kház* 27. *l.* emlitett lőcsei 1635-diki kiadás nem létezett. Ujabb kiadásai: Lőcse 1638., Bártfa, 1640., Lőcse, 1641., Várad, 1643., Kolozsvár, 1677. és Lőcse, 1678.

M. Akad. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

658 **Gy.-Fejérvár. 1636.**

Dajka János (Keserüi) és **Katona István (Geleji).** Az keresztyeni üdvőzitő hitnek egy nyomban jaro igazsagahoz inteztetett ekes rhythmusu hymnusokkal, prophetai lelektől szeresztetett szent Sóltárokkal, őrvendetes notáju Prosakkal és tőbb sok nemű, szűletett nyelvűnkre fordittatott Ditséretekkel és esztendőtszakai templumbéli kegyes Caeremoniakkal tőkelletesen meg tőltetett őreg Gradval, melly mind az első forditasban

vagy ujjonnan való szeresztetésben s-mind penig az egy exemplárbol másban való irattatásban esett fogyatkozásoktol szorgalmatoson meg tisztogattatott, és sok hozzá kévántatott szükséges részekkel meg öregbittetett. KESERŰI DAJKA JANOSnak és GELEJI KATONA ISTVANnak Erdely Orszagaban levő Magyar Keresztyén Reformata Ecclesiáknak Püspökinek és az Gyulafeirvarinak Lelki Pásztorinak, fáradtságos munkájok által. Es elsőben az bóldog emlékezetű Felsęges Bethlén Gabor Fejedelem Urunknak gondviselésęből, ez itt való Feirvari Ecclesiabéli szólgálatra, kézzel nagy öreg bötűkkel le iratott. S-mostan immár Isten kegyelméből, annak székiben ülő kegyelmes Urunknak Rakoci György Fejedelmünknek, keresztyéni szorgalmatoskodásából, az Istennek ditsőségére, és az Christusnak az Magyar nemzetségben lévő Ecclesiáinak közönséges javokra, még az irottnál-is sokkal tellyessebben és tisztábban ki nyomtattatott. Gyula Feir-Varatt. Az igenek megtestesűlese után M.DC.XXXVI. esztendőben. 2r. 512 lap. — *Elül:* cziml., Rákóczi György fejedelem nyilatkozata, Geleji Katona Istv. ajánló levele Rákóczi Györgynek, mutató tábla 14 sztlan levél. — *Hozzá járul:*

Psalmi Davidis, egyes szentirásbeli énekek, responsalia dominicalia, benedictiones sive vota dominicalia s egyes alkalmi énekek, 268 lap. A kegyes olvasóhoz ez Gradualnak nyomtatásában esett vétségek és az igaz magyarán való irásnak módja felől, 2 sztlan levél.

I. Rákóczi György fejedelem e könyvet saját nyilatkozata szerint 200 példányban nyomtatta s a tekintélyesebb reform. egyházaknak ingyen osztotta ki.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 37. *l.* tévedve veszi föl Fejérvárra 1653-ra is.

M. n. Muz. — Debreczeni ref. coll. — N.-kőrösi ref. lyc. — M.-vásárhelyi ref. egyház. — Felső-bányai ref. egyház. — M. Akad. (csonkán). — *Kolozsvári ref. coll.* (csonkán).

---

659 **Kolozsvár. 1636.**

Kósa János (Várfalvi). A sok egymással ellenkező értelmek közőtt mint kell az egyűgyű embernek felkeresni az igasságat. 1636. 12r.

Emliti KEMÉNY JÓZSEF *Lexicon Eruditorum Hung. et Trans.* czimü kéziratában (erd. Muzeumban) a *Kósa* szó alatt. Has. ARANYAS-RÁKOSI SZÉKELY

SÁNDOR, *Unitár. vallás tört.* 119. *l.* — Unitarius hittani könyv, és igy kolozsvári nyomtatvány.

660 **Kolozsvár. 1636.**

A szent János Evangeliuma kezdetinek rövid Magyarázattya, Melly Kérdésekből és Feleletekből áll. A Magyar Nemzetnek épületire, Német Nyelvből egy Igasság szeretö Atyafi által Magyarra fordittatott. — Nyomtattatott 1636. eszt. 12r.

Leirja KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS, *Hist. Typogr. Unitar. Trans.* 207. 208. *l.* cz. kéziratában (erd. Muzeumban). — Unitarius munka és igy kolozsvári nyomás.

661 **Kolozsvár. 1636.**

Szentmártoni Bodó János. Az Tékozlo Fiunak Historiaiai, melyben attyatol valo el bvcsvzása, nagy szegénységre valo jutása. Attyához valo haza menése, és Attyának hozzá valo kegyessége, iratik meg. Authore JOHANNE B. SZENTMARTONI. Ad notam: Oh te Keresztyén Ember, serkeny fel álmodbol etc. Ez Historia mellę adatott az Vasrol valo Enek-is. Anno Domini 1636. Claudiopoli, Typis Heltanis imprimebat Georgius Abrugi. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev.

A vasról való ének utolsó verse:

Az ezer hatszáz és az huszon ötben,
Az kellö Nyarnak szintén közepiben,
Arannyas vize gyönyörü mentében,
Ezeket irám egy hivös Szigetben.

CORNIDES, *Biblioth. Hung.* 231. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház.* 29. *l.* tévedve teszi ezen könyv megjelenési évét 1638-ra.

Teljes példánya a *M. Akad. ktárában* (Cornides könyvtárából). — Töredéke (A4, B1, B4. C1 és C4) *az erd. Muz. ktárában.*

662 **Lőcse. 1636.**

Samorjai János. Az Helvetiai vallason levö Ecclesiaknak egyhazi ceremoniajokrol, es rend tartasokrol valo könyvetske. Az eggügyüveknek rövid tanétásokra köz akaratbol irattatott. SAMORJAI JANOS Halászi Predicátor által. Löcsén nyötatta Brever Lörintz, 1636. 4r. 224 lap. — *Elül:* cziml., a kegyes olvasónak, és mut. tábla 4 sztlan levél.

Az olvasóhoz intézett előbeszéd kelte «Irtam Halászin, Anno Dñ. 1632. die 27. Maji. Johannes Samaræus Episcopus.»

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld). — *S.-pataki ref. coll.* (3 péld.). — *Pápai ref. coll.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Szebeni ev. gymn.* — *Székely-udvarhelyi ref. coll.* (cziml. hij.). — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (elül csonkán). — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten s többeknél.

---

663 **Pozsony. 1636.**

Pázmány Péter. A' Romai Anyaszentegyház Szokasából Minden Vasarnapokra Es Egy-nehany Innepekre Rendelt Evangeliomokrúl Predikacziok. Mellyeket elő nyelvenek tanitasautan Irásban foglalt Cardinal PAZMANY PETER Esztergami Ersek. 2. ad Corinth. 4. v. 2. Csalárdsággal nem járunk; az Isten Igéjét meg nem ferteztettyük: hanem, Igazságnak ki-jelentésével ajánlyuk magunkat minden emberek lelki-ismeretihez, Isten-előt. Nyomtatták Posomban, M.DC.XXXVI. Esztendőben. 2r. 1248 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a ker. olvahoz, lajstrom 15 sztlan levél.

Második kiadása: N.-Szombat. 1695.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Zágrábi érs. ktár.* — *Nyitrai káptalan.* — *Pozsonyi kápt.* — *Pannonhalmi apátság* (3 péld.). — *Csornai prép.* — *Kassai jogakad.* — *Kassai seminar.* (végül csonkán). — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Pesti ref. coll.* — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — (csonkán). — *Pápai francisc. zárda.* (cziml. hij.) — *Minor. rend ktára Miskolczon* (cziml. hij.). — *Szombathelyi dominic. zárda* (csonkán). — *Nagyenyedi minor. zárda* (2 péld. csonkán); egyes plebániák és magánosok könyvtáraiban.

---

664 **Pozsony. 1636.**

(Nyéki Vörös Mátyás.) Tintinnabulum Tripudiantium: az-az, A' földi részeg szerenchének es dichősegnek alhatatlan lakodalmaban Tombolok Jóra-intő Chengettyüje. Mely a' vilag chalardsagat, az Ember negy utolso dolgainak zengesevel Kinek-kinek eleibe adgya. Deut. 32. v. 29. Tanáts- és okosság-nélkül-való Nemzetség: vaj ha eszesek. vólnának, és értenének, és az Utolso Dolgokról gondolkodnának. Nyomtatták Posonban, 1636. Esztendőben. 12r. 118 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Első eddig ismeretlen kiadás. — Szerzője a n.-szombati jezsuitákhoz irt ajánlás szerint «Ugyan-azon Szent Kereszt Társaságából-való Egy Lelki Vitézlő», TOLDY szerint *M. költ. tört. 2. kiad. 212. l.* Nyéki Vörös Mátyás pápolczi prépost.

Tartalma: 1. A négy végső dolgokról, 4 részben.
Utolsó verse: Ezt a' kichiny munkát, vékony értékében,
Rendelé Magyar szó folyással Versekben,
Ezer-hat-száz-huszon-kilentz esztendőben,
Szombat-várasában-valo lételében. (4—83. l.).
2. Az Sz. Keresztnek fel-vételére, és a' Kristus kővetésére-való intés (versben). 84—89. l. — 3. Az Boldogsagos Szűz Mariahoz Sz. Kasimirusnak Imádságos Éneke. 89—100. l. — 4. Siralom az halandoságról. 101—107. l. — 5. A' véghetetlen örrökkévalóságról. 107—116. l. — 6. A' Múlandó Világtól-való búlchúzat. 117. 118. l.
Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1701.
Egyetlen péld. a *halasi ref. gymn. ktárában.*

---

665 **Bécs. 1637.**

Kopcsányi Márton. Ke(resztyen) Ima(dsagos) kőny(vetske), mely, a . . . . . és ennél . . . . . nák (az egg . . . . . rővid mag . . . . . lőmb kűlő . . . . . gokat . . . . . b . . . . . A' Bodo(g emléke)zetű, Cardina(lis Pazmany Pe)ter Esztergami E(rsek engedelme) . . . . . ből, elősző r 161 . . . . . esztendőben ny . . . . . harmadszor . . . . . tással . . . Nyomt(attatott Bech)be Formi(ca Mathe altal) M.DC,XX(XVII). 12r. 510 lap. — *Elül:* czíml. 1, *végül:* mut. tábla, approbatio stb. 5 sztlan lev.

A czimlap szerint már harmadik kiadás. Két régibb kiadása előttem ismeretlen. — Megjelenési évét azért mertem hozzávetőleg 1637-re tenni, mert utána áll: A keresztyéni tudománynak rövid summája. Bécs 1637. 12r.

Egyetlen példánya, melyben a czimlap és az ajánlás két első levele félig el van szakadozva, *a pesti egyetem ktárában.*

---

666 **Bécs. 1637.**

A' Keresztyeni tudomaninak rővid Sommaia. Nyomtattatot Bechbe Gelhaar Gergel altal, M.DC.XXXVII. esztendőben. 12r.

Ujabb kiadásai: H. és év n. (Bécs XVII. száz.).

Egyetlen csonka példánya, mely a 34-dik lap után szakad meg, a *pesti egyetem ktárában.* (Kopcsányi Márton Imádságos könyvecskéje Bécs. 1637. után kötve.)

---

667 **Debreczen. 1637.**

Csiba Márton (Tejfalvi). Romanocategorus az az, Az Apostoli vallassal ellenkező, minapi, Romai-Catholicusok, tudományának mutato Laistroma. Mellyet az Nemes-Szemely TEY-FALVI CHIBA MARTON egy Papista vállásra tevelyedet Attyafianak

irt: es Beregszaszi Prædicator lévén, hazájának ajanlot. Anno, 1637. 12r. 526 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, mut. tábla 24 sztlan levél, *végül:* k. olvasóhoz és errata 3 szztl. lap.

Ajánlva van Perényi Gábor Ugocsa és Abauj várm. főispánjának és nejének Ngos Salgai Kata aszszonynak «Beregszazt 8 Martii Anno Domini 1636. Nagysagtok Alazatos Alumnussa Teyfalvi Chiba Marton.»

Nyomdai kiállitása után itélve debreczeni nyomtatvány.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Maros-vásárhelyi ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (végül csonkán). — *Pápai ref. coll.* (végül csonkán). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

668 **Debreczen. 1637.**

Medgyesi Pál. Het napoki edgyût beszelgetesek, ket ôszvetalalkozott Embereknek, tudnia-illik edgy Keresztyen es mas edgy Papista Catholicusoknak. Az hitnek edgy nehany viszszairvl. WILLIAM COWPER Gallowayi Pûspôk, Scotiaban Angliai nyelven irta; Magyar nyelvre MEDGYESI PAL, Ur Iesus Christus edgyigyû Szolgaja, forditotta. Aug. de Civit. Dei. Lib. 20. c. 19. Qui non credunt veritati, judicati seducentur, et seducti judicabuntur. Debrecenben, Nyomtatta Fodorik Menyhard. 12r. 237 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, tartalom 8 sztlan lev.

Ajánlva van Perényi Gábornak és nejének Salgai Katának «Munkátson 15. Ianuarii A. D. 1637.»

Ujabb kiadása: Debreczen. 1661.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.*

---

669 **Leyden. 1637.**

Debreczeni Péter. Tizenket Idvôsseges Elmelkedesec Mellyekben Szép ahittatos és buzgosagos kônyôrgesec vadnak foglaltatvan Minden hiveknec, valakic ez életnec haboruiban az ô idvôssegeknec czellyara sietnec lelki fegyverûl adattattac, mellyec elsôben PHILEP KEGELIUS D. altal deakul irattattac, mostan pedig magyar nyelvre fordittattac, DEBRECENI PETER altal. Lugdunomban. Nyomtattatot Wilhel. Christianus altal. M.D.C.XXXVII. 12r. 515 lap. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd, m. üdv. versek 30, *végül:* mut. tábla 5 sztlan lev.

Ajánlva van Gelsei Balling János munkácsi fő kapitánynak és I. Rákóczi György fejedelem hadi tanácsosának. «Irtam Lugd. Karácson havánac 15. napjan 1636. esztendôben Kegyelmednec alazatos Alumnusa Debr. Peter.»

Első kiadás. — Ujabb kiadásai: Bártfa. 1639. és Lőcse. 1639.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (a szöveg utolsó lev. hijával). — *Pesti ref. coll.* (cziml. hij.).

---

670 **Lőcse. 1637.**

Iratosi T. János. Az ember eletenek, bodogul valo igazgatasanak modgyáról. WILHELMUS PERKINSUS, Angliai Theologusnak irasaból, Magyar Nyelvre Fordittátot, IRATOSI T. JANOS, Thoronyai Prædikátor által. Lőcsen, Nyomtattatot Brever Lőrintz által. 1637. 12r. 138 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd 19 sztlan lev.

Ajánlva van Debreczeni Tamás deáknak, I. Rákoczi György erd. fejedelem magyarországi jószágai praefectusának. — Az ajánlásban érdekes adatok olvashatók a magyarországi reformatio keletkezéséről és elterjedéséről.

Második kiadás: Lőcse. 1641.

S.-pataki ref. coll. — *Lőcsei ev. gymn.* — *Erd. Muz.* (az ajánlásból 1 lev. (B1) a szövegből egy levél (B12) hiányzik).

---

671 **Lőcse. 1637.**

Iratosi T. János. Patika szerszamos Bolt. Az az sok-fele halaloknak természetekről, és azoknak nemeiről. Es ismet Az jól és bódogúl való meg halásnak módgyáról való tanitás. Iratot. WILHELMUS PERKINSUS, Angliai Theologus által. Magyar nyelvre Fordittatot, IRATOSI T. JANOS, Thoronyai Prædikátor által. 12r. 333 lap. — *Elül:* cziml. és előbeszéd 2 sztlan levél, *végül:* üdv. vers 2 sztlan lap.

Nem önállóan, hanem Iratosinak a föntebbi szám alatt leirt munkájával együtt nyomtatva jelent meg. Amaz terjed A—H4, ez H5—Y6 levélre.

Második kiadása: Lőcse, 1641.

S.-pataki ref. coll. — *Lőcsei ev. gymn.* — *Erd. Muz.* (3 utolsó lev. hij.)

---

672 **Lőcse. 1637.**

Verbőczi István. Decretvm Latino-Hungaricum, Juris consvetudinarij, Inclyti Regni Hungariæ et Transylvaniæ. Az az: Magyar es Erdely Országnak Tőrvény kőnyve. VERBŐCI ISTVAN által iratot, 1514. Esztend: Mostan Deákúl és Magyarúl, egy szép hasznos Regestrommal egyetemben uyjobban ki-bocsatatot. Leutschoviæ, Typis et sumptibus Laurentij Breveri, Anno 1637. 4r. 551 l. — *Elül:* cziml., Verbőczi

latin elöbeszéde, Approbatio, Index titulorum, Prologus in Tripartitum 43, *végül:* Conclusio, Index verborum és Carmina 21 sztlan lev.

Hozzá járul: Index, Seu Enchiridion omnium Decretorum & Constitutionum Regni Hungariæ, ad Annum 1579. usque Per Causarum locos distinctum, memoriæ usibusque fori maximé utile. Additis Regulis Juris Antiqui Civilis et Canonici. Leutschoviæ, Excudebat Laurentius Brever, 1637. 4r. 17 iv = 68 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyetem (elül 4, s végül 1 lev. hij.). — *Pannonhalmi apátság. — S.-pataki ref. coll. — Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.). — *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

673 **Pozsony. 1637.**

Pázmány Péter. Hodoegus. Igazsagra Vezerlő Kalauz. Mellyet irt, es most sok helyen jobbitván ki-bocsatott, Cardinal Pazmany Peter, Esztergami Ersek. Nyomtatták Posonban, Elöször, M.DC.XIII. Másodszor M.DC.XXIII. Harmadszor, most, M.DC.XXXVII. Esztendöben: Találtatik Nagy-Szombatban. 2r. 1073 lap. — *Elül:* cziml., elöljáró levél. XII. lap; *végül:* mut. tábla 7 sztlan lap.

M. n. Muz. — M. Akad. (2 péld.) — *Erd. Muz. — Zágrábi érs. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Pannonhalmi apátság.* (2 péld.). — *Pozsonyi káptalan. — Szepesi káptalan* (5 péld.). — *Rosnyai r. cath. seminar. — Csornai prépostság. — Kolozsvári minor. zárda* (2 ép, 1 csonka péld.). — *Kolozsvári franc. zárda* (2 péld). — *Nyitrai franc. zárda* (cziml. hij.). — *Szegedi franc. zárda. — Pápai franc. zárda. — Pápai r. cath. gymn. — Kolozsvári r. cath. lyc. — Kassai jogakad. — M.-szigeti r. cath. gymn. — M.-vásárh. franc. zárda. — Pozsonyi franc. zárda. — Kolozsvári ref. coll.* (elül s végül csonkán). — *Debreczeni ref. coll. — Soproni ev. lyc. — N.-enyedi minor. zárda* (3 ép és 1 csonka péld.) — Kassai, homonnai s több parochiák és magánosok ktáraiban.

674 **Bécs. 1638.**

Pázmány Péter. Kempis Tamásnak Christvs követeserül. Négy könyvei. Mellyeket magyarrá forditott Pazmany Peter Esztergami Ersek. MDCXXXVIII. 12r. 436 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 5 sztlan levél.

Colophon: Viennæ Austriæ, ex Officina Typographica Gregorii Gelbhaar. Anno M.DC.XXXVIII.

Régibb kiadásai. Bécs 1604. és 1624.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

675 **Bécs. 1638.**

Telegdi Miklós. Az Evangeliomoknak, mellyeket vasarnapokon, es egyeb innepeken esztendő által, az anyaszentegyházban olvasni és Predikállani szoktanak, Magyarázattyának, *Elseo Resze.* Melly magaba foglallya az Adventteol fogva Husvetig valo vasarnapi Evangeliomokat, egynéhány egyéb innepeknek (kiknek számát megtalálod ezt è levelet el forditván) Evangeliomival, és az oltári szentségről való három predikacióval egyetembe. Mellyet irt TELEGDI MIKLOS, Esztergami prepost. Es most Világosb magyarázattal meg-jobbitván masodszor ki-bocsátot TELEGDI IANOS Kaloczai Ersek. 1. Corint. 4. Meg nem hamisséttyük az Istennek igéjét, hanem az igasságnak ki jelentésével, ajánlyuk magúnkat, minden embereknek lelki ismeretinél, az Isten előtt. Nyomtatta Béchben, A' Kolóniai Vdvarban Formika Máté M.DC.XXXVIII. Esztendőben. 4r. 878 lap. — *Elül:* cziml., dedicatio, a ker. olv., 16, *végül:* lajstrom 14 sztlan lev.

Első kiadás: Bécs, 1577.

M. n. Muz. — M. Akad. (2 péld.). — *Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Körmöczi franc. zárda. — Tordai unitár. gymn. — Rozsnyai seminár.*

---

676 **Bécs. 1638.**

Telegdi Miklós. Az Evangeliomoknak . . Magyarázattyának *Masodik Resze.* Melly magaban foglallya, Hvsvettvl fogva, Adventig valo Vasarnapi Evangeliomokat egy-néhány egyéb innepeknek, (mellyeknek számát meg találod, ezt è levelet el fordétván) Evangeliomival egyetembe. Mellyet irt TELEGDI MIKLOS, Esztergami prepost. Es most Világosb magyarázattal meg-jobbítván masodszor ki-bocsatot TELEGDI IANOS Kaloczai Ersek. — Nyomtatta Béchben, A' Kolóniai Vdvarban Formika Máté. M.DC.XXXVIII. Esztendőben. 4r. 1014 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasónak 12, *végül:* lajstrom 8 sztlan lev.

Első kiadás: N.-Szombat. 1578.

M. nemz. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Kolozsvári franc. zárda. — Nagy-bányai minor. zárda. — Szathmári püsp. ktár (Török Jánostól). — *Rosnyai franc. zárda.*

677 **Bécs. 1638.**

Telegdi Miklós. Az Evangeliomoknak . . . . . Magyarázattyának *Harmadik Resze.* Melly magaba foglallya a szentek innepire való Evangeliomokat. Mellyet irt TELEGDI MIKLOS péchi pûspôk. Es most világosb magyarázattal meg-jobbitván Másodszor kibocsátot TELEGDI IANOS kalocsai érsek. — Nyomtatta Béchben, A' Kóloniai Vdvarban Formika Máté M.DC.XXXVIII. esztendôben. 4r. 903 lap. — *Elül:* cziml., ker. olvasónak 4, *végül:* lajstrom 9 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* (cziml. és végén az Index 3 lev. hij.). — *Egri érs.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Körmöczi franc. zárda.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *Rozsnyai franc. zárda.* — Keszthelyen, a *Festetics-ktárban.*

---

678 **Gy.-Fejérvár. 1638.**

Keresztúri Pál. Csecsemô Keresztyen Mellyet Az Tekintetes és Nagyságos Vrak Az Rakoczi Györgi és Sigmond Istennek segitségébôl, az egész jelen valoknak nagy ôrvendezésekkel, dicséretesen és igen boldogul el mondottanak, mikor igaz vallásokban való szép épületekrôl abban az probában bizonsàgot tennének, mellyet az Erdély Országnak Kegyelmes Fejedelme az Ur Vacsorája elôtt kivánt hallani, Kis aszszony havának 15 napján, az 1637 Esztendôben, melyre nézve ez ô Nagyságok két Fia másod nap az Ur vacsorájához való járulással az Fejér-Vári templomban legh elsôben hiteket megh pecsételték. KERESZTURI PAL Az Urak ô Nagyságok Mestere által. Fejer-Varat 1638. 4r. 203 lap. — *Elül:* cziml., Rákóczi Zsigmond dedicatioja atyjához, és oratiója (mind magyarul) 10 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 29. *l.* tévedve teszi Kolozsvár 1638-ra, még hibásabban teszi 28. *l.* Kolozsvár 1636-ra is.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M.-vásárhelyi Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Udvarhelyi ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Gr. Kemény Istvánnál* Csombordon.

---

679 **Gy.-Fejérvár. 1638.**

Tisza-Becsi Tamás. Két Halotti Praedicatziok, Mellyeket praedikállott TISZA-BETSI THAMAS Colosvari egygyik Lelki-Tanitó

Thúr-Terebest Egygyiket a' Templomban, az ûdvözûlt Urnak a' Néhai Tekéntetes Nagyságos Perenyi Gabornak megh hidegedett teste felett, mely vagyon a' jó Magistratusoknak Istentől való el vétettetésekről és azoknak hóltok után keövetkezhetendeö szomorú állapatokról, mellyek szokták követni a' nagy embereknek halálokot, az Genealogiának eleö szam*lása*val egygyût. Masikat ugyan azon Thur-Terebesi Castélyban léveö nagy Palotában à temetés után, sok nevezetes rendek eleött, a' megh késeredett szivû, Eözvegynek, a' Nagyságos Salgai Katának, a' Néhai Tekeñ, Nägos Perényi Gábornak szerelmes házas társának vigasztalására, mely vagyon az Eöreök életreöl. Fejervaratt 1638. 4r. 40 lap.

M.-vásárhelyi Teleki-ktár. — S.-pataki ref. coll.

---

680 **Kolozsvár. 1638.**

Radetius Bálint. Reggeli és estveli könyörgések. Kolozsvár. 1638. 8r.

Emliti Bod Péter, *M. Athenás* 229. *l.* és utána Sándor István, *M. könyvesház* 29. *l.* — Ma egy példány sem ismeretes.

---

681 **Kolozsvár. 1638.**

Rákosi András. Szép Historia egy Pharisaevs, és egy Pvblicanvsnak Imádságokrol; melyben mind az Maga hivöknek és az Maga meg ismérteknek Könyörgések, rövid válaszszal meg iratik. Autore Andrea Rakosino. Ad Notam: Gondolkodgyál Ember az te bûneidről, &c. (*Fametszet*, mely lakomát ábrázol, zenészekkel.) Nyo(mtattatot 1638 eszt)endöben. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

Végsö verse: Székel földen lakván Szent Palon ezt irám,
Az Tizen-háromban Ezer Hat-száz után,
Istentől jobb ûdöt, s-egésséget várván,
Kit tudom meg-is ád az Imádsag után. FINIS.

Ezen könyv ma ismert egyetlenegy példányában a czimlap aljának egy része, épen ott, hol a nyomtatási év állott, ki van szakadva, hogy azonban ott 1638 évszám állott, kétségtelen. Megvan ugyanis azon gyüjteményes kötetnek, melyből a leirt egyetlen példány került, 1848-ban készitett s néhai Kriza Jánossal s általa velem közlött lajstroma, melyben ezen könyv röviden igy van czimezve: «Szép historia a Phariseusról és Publicanusról. Rákosi András. 1638.» Ezen évszámot a lajstrom készitője az akkor még ép czimlapról vette, s az nem vonatkozhatik másra mint a nyomtatásra, minthogy az iratás ideje az utolsó vers szerint 1613. —

Hogy pedig e könyv kolozsvári nyomás, betüinek a régi Heltai-féle betükkel való azonságán kivül bizonyitja Abrugyi György kolozsvári nyomdásznak a czimlevél hátlapján álló ajánlása is: «Generoso Domino Ladislao Torotzkai de Toroczko-Szent-György etc. Domino et Patrono suo benignissimo Dedicat et offert Typogr. *G. Abr.* (Georgius Abrugyi). — A könyv utolsó levelének hátlapját a világ teremtését ábrázoló fametszet foglalja el, mely Sztárai Miklósnak Kolozsvártt 1581-ben nyomtatott Özönviz historiájában is látható.

E bibliai alapra épitett erkölcsi irányu tanköltemény egyetlen példánya megvan az *Erd. Muzeum ktárában.*

---

682 **Lőcse. 1638.**

Laskai János. Citò, Longè, Tardè: Az az: Egy kettős értelmü kérdésnek meg-világositása: Ha a Pestis előtt vétek nélkül el-mehetünk-é vagy nem? Nyomt. Lőcsén. 1638. 8r.

Emliti BOD PÉTER, *M. Athénas.* 156. *l.* és SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 29. *l.* — Szerzője, kinek még egy pár később forditott és nyomtatott munkáját ismerjük s ki Ecseden mint gr. Bethlen István udvari papja szolgált, 1629-ben ment németországi egyetemekre, és igy nem egy személy azzal a Laskai Jánossal, ki a XVI-dik század utolsó tizedeiben mint tanár működött Debreczenben s mint iró is ismeretes.

E könyv 1849-ig megvolt a *n.-enyedi coll. ktárában* gr. Bethlen Kata könyvei közt. Ma egy példány sem ismeretes.

---

683 **Lőcse. 1638.**

Medgyesi Pál. Praxis Pietatis. Az az Kegyesseg-Gyakorlás. Melyben bé-foglaltatik, mint kellyen az Keresztyén Embernek, Isten és a maga igaz isméretiben nevekedni, életét naponként az ő félelmére intézni, tsendes lelki-esmérettel kőlteni, és futásának el-tőltése után, bóldogúl végezni. Forditttatott Angliai nyelvből, az Magyar Keresztyéneknek, ez gonosz és szomoru utólso időkben, kiváltképpen-való magok meg-ovására, vigasztalásokra és bóldogságokra: Es most *másodszor* az nyomtatás szennyeitől tisztán sok hellyen mind szóval illendőbbel, s-mind világosb értelemmel úyultann ki-botsáttatott, ugyan MEDGYESI PAL, Ur Jesus Christus edgy-űgyű Szolgája által. Ez kegyességnek szeretetitől Indittatván Nyomtattá az Nemzetes Dobi Istvan Uram kőltsegével. Lőtsőn. 12r. 987 lap. — *Elül:* czimL., ajánlás Lónyai Zsigmondnak (Sz. Várallyán 20 napján Bőytmás havának 1635.) a ker. olvasóhoz, ajánló versek, lajstrom, Minden esztendőre szolgáló örökös kalendariom 26, *végül:* imádságok 9 sztlan lev.

Colophon: Leutsch: typis Breverianis M.DC.XXXVIII.

Első kiadása : Debreczen 1636.

M.-vásárhelyi Teleki-ktár. — Enyedi ref. coll. — Szebeni ev. gymn. — Szászvárosi ref. gymn. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Erd. Muz. (elül s végül csonkán). — *Kolozsvári ref. coll.* (elül 5 lev. hij.). — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (cziml. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* (elül 2, végül 7 lev. hij.). — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (elül 3, végül 2 lev. hij.). — *Toldy Ferencz ktárában.*

---

684 **Pozsony. 1638.**

Az Igaz Isteni Tiszteletnek Tiszta Tükőre: Melyben világossan és fényessen láthattya ki-ki az Istent, és az Isten Tiszteletinek szükséges-vóltát ; és, Hol kellessék ezt Istenessen és üdvősségessen kővetni. Iratott Egy Isteni Tiszteletnek buzgó terjesztője-és Predikátora-által. Nyomtattak Posomban, M.DC.XXXVIII. Esztendőben. 8r. 237 lap. — *Végül :* Catalogus summorum pontificum 5 sztlan lap.

Hogy ezen névtelenül kiadott munkát SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 29. *l.* tévedve tulajdonitotta Veresmarti Mihálynak, kimutatta IPOLYI ARNOLD, *Veresmarti Mihály élete és munkái* 457—460. *l.*, kinek gyanitása szerint e könyvet Hajnal Mátyás jésuita irta.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Kolozsvári franc. zárda. — Dézsi franc. zárda.

---

685 **Tejfalu. 1638.**

Calendarium. Urunk Christus Szűletése után Az M.DC.XXXVIII. Esztendőre való Calendarium. Melly Az Crackai Akademiában tanéto M. ZORAWSKY MIKLOS Philosophus és Mathematicus Doctor irasábul magyarra fordéttatván. Tei-falun Nyomtattatot Wechelius Sigmond Janos által. 8r. A—E4 (A és B 8, C—E 4 levelenként) = 28 sztlan lev.

A tejfalvi nyomdának egyetlen ismert terméke.
M. n. Muz.

---

686 **Bártfa. 1639.**

Deselvics István. Tizenkét idvösséges elmélkedések. Irta KEGELIUS FILEP. Bártfa. 1639 12r. 661. lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, versek, az régi pátereknek irásokból szedegetett mondások, calendariom perpetuum $3^1/_2$ iv = 42 levél (az utolsó üres) ; *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

Első kiadása : Leyden. 1637. — Ezen bártfai 1639-diki kiadásban a reformatus Debreczeni Péter forditását megjobbitotta az evangelicus DESELVICS ISTVÁN. Vesd össze alább: Lőcse, 1639.

Ép példánya megvan Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában*, hol azonban az idő rövidsége miatt a teljes czimmás leirására nem érkeztem. — Ezen kivül csak czimlaptalan csonka példányokat láttam, a *m. n. Muzeumban*, az *erd. Muzeumban* és a *s.-pataki ref. coll. ktárában*. — Teljes példánya 1849-ig megvolt a n.-enyedi ref. coll. ktárában is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

687 **Bártfa. 1639.**

Tasi Gáspár. Elménknek Istenben föl-menetelérül a' teremtet állatok Garádichin ROBERTUS BELLARMINUS Jésuiták Rendiből-való Cardinal Kőnyvechkéje. Mellyet mostan Magyarúl irt és ki nyomtattatot TASI GÁSPÁR Bartfán, Klősz Jakab által, 1639 eszt. 8r. 470 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró levél 12, *végül:* nyomt. hibák, mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlva van gr. Eszterházi Miklós nádornak.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Szepesi káptalan.*

688 **Bécs. 1639.**

Kalendariom Kristus Urunk szűletése vtan M.DC.XXXIX. *Esz-en*dőre való. Melly Embolismalisnak mondatik: á Bissextilis után harmadik. Irattatott TONSKI JANOS á Krakai Akademiába Filosofianak Doctora, Geometrianak és Astronomianak Professora által, és a' Magyar Országi Horizonra igazittatott. Bechben, Nyomtatta Gelbhaar Gergely. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev. (ha teljes).

Ajánlja a nyomdász Gelbhaar Gergely Draskovics György győri püspöknek, Bécsben Sz. Ferencz Confessor napján 1638.

Végül csonkán a *m. n. Muzeum* és a *csornai prépostság ktárában*. — Első ive hiján a *m. Akad. ktárában*.

689 **Debreczen. 1639.**

Illyésházi Gáspár. Kezben viselő Kőnyv. A' io es bodog kimulasnak mestersegeről. Mellyet, Előszer BEUST JOACHIM Deakul irt: Mostan penigh, A' Tekintetes es Nagysagos GROF ILLYESHAZI GASPAR, Threncsen Varanak őrőkős Ura, es azon Vármegyenek, Liptonak es Arvának őrőkős fő Ispañya, etc. szerelmes gyermekinek, Az T. és Nagysagos Groff Illyesházi Gabornak es Győrgynek, etc. Lelki keszületekre Magyar nyelvre forditott es ki-bocsattatott. Debrecenben Nyomtatta Fodorik Menyhart M.DC.XXXIX. Esztendőben.

8r. 195 lap és mut. tábla. — *Elül:* cziml. és Laskai János ajánlása 7 sztlan levél.

Ajánlva van gr. Illésházi Gábor és György urfiaknak Laskai János által, (Ecedben 1639.). Laskai csak a kiadást intézte; a forditás, mind a czimlap mind az ajánlás bizonyitása szerint, az öreg Illyésházi Gáspáré.

S.-pataki ref. coll. (végül csonkán; a mut. táblának csak első lapja van meg). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (a 194. lap után szakad meg).

---

690 **Debreczen. 1639.**

Verbőczi István. Decretvm juris consuetudinarij, Inclyti Regni Hungariae et Transylvaniæ. az az: Magyar es Erdely-Orszagnak Tőrveny kőnyve. Mellyet Irt VERBŐCI ISTVAN, 1514. Esztendőben. Mostann penighlen Nemzetemhez-valo szeretetemből, Deakul es Magyarul, Két hasznos Regestrummal es Egynehany Regulakkal eggyüt, az előbbeni Nyomtatásoknak Vétkeiből Uyjonnan ki tisztitván, illendőbb es vilagosb Magyar szokkal, ki nyomtatott, es ki-bocsatott. Fodorik Menyhart. Debreczenben, Anno. M.DC.XXXIX. 4r. 463 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél, Indextitulorum, Prologus, tabella 39, *végül:* conclusio, de diversis regulis juris antiqui civilis et canonici, Index és Carmina 28 sztlan levél.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — Szebeni *Bruckenthal-ktár.* — *M.-vásárh. ref. coll.* (cziml. hij.). — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon.

---

691 **Gy.-Fejérvár. 1639.**

Catechismus Religionis Christianæ. — Catechismus Az az; A' Keresztyeni vallasnak és hűtnek rővid kérdésekben és feleletekben foglaltatott, szent irásbeli bizonyságokkal meg erősittetett summája, avagy veleje. A még szolni nem tudo es tsets szopo gyermetskeknek szajokbol rendeltett véghez vinni a te ditseretedet. Psal. 8. 3. Matth. 21. 16. Fejirvaratt M.DC.XXXIX. 8r. (Latin és magyar szöveggel).

SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 29. *l.* hibásan irja e könyvet 12-rétnek.

Egyetlen példánya, mely a 76. lap után szakad meg, s melyből, mint kivehető, csak az utolsó 4 levél van kiszakadva, a *debreczeni ref. coll. ktárában.*

---

692 **Kassa. 1639.**

Darholcz Kristóf. Novissima Tvba, az az. itiletre serkentő vtolso Trombita szo. Mely ez kis kőnyvben keresztyeni hat

kivaltkeppen valo Beszelgetesekben Osztatot el. Kellyetek fel halottak, jövetek ez itiletre. Deakbul Magyarra forditatot Darholcz Christoph Altal. Cassan 1639. Esztendőben. 12r. 147 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Darholcz Ferencznek), magyar üdv. vers Sélyei Balog Istvántól, Pio Lectori latinul ugyanattól 7, *végül:* utószó, errata 3 sztlan lev.

Tolnai János latin munkájának forditása.

Egyetlen példánya a *m. nemz. Muzeumban.*

---

693 **Kolozsvár. 1639.**

Libellvs elegantissimvs, qui inscribitur *Cato*, de Praeceptis vitæ communis. — Igen szép kőnyvetske, mely Catonak neveztetik, az Kőzőnséges jo életnek oktatásarol. — Ein schön Büchlein, welches man Cato nennet, von der unterweisung gemeines lebens. — Claudiopoli, Typis Heltanis Excudebat Georgius Abrugi. 1639. 8r. A—E4 = $4^1/_2$ iv = 36 sztlan lev.

Mint a czimlap, ugy az egész könyv is három nyelvü. — Az 1659-diki szebeni *Disticha de moribus* lényegben ettől nem különbözik, bár az utóbbi kiadásban némi hozzáadások és átalakitások is találhatók.

Egyetlen példány *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

694 **Lőcse. 1639.**

Calendariom. D: David Herlicii, Stargardi Astronomus, Calendarioma, Christus Urunk szűletése után M.DC.XXXIX. esztendőre, szereztetet és Ez Magyar Országhi s-Erdélyi Eghez szorgalmatosan alkolmaztatott. Löcsen, Brever Lörincz által. 16r. A—F4 = $5^1/_2$ iv (8 levelenként) = 44 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

695 **Lőcse. 1639.**

Deselvits István. Tizenkét idvősseges Elmelkedesek, Mellyekben Igen szép áhitatos buzgósággal és vigasztalásokkbl tellyes kőnyőrgések foglaltatván. Minden Istenfelő hivek idvősségének elöb mozdéttására kiváltképpen való Istenes indulatból elsőben Philep Kegelius D. által Deákúl őszvő szedettetvén egyűvé szőrkőztettenek, Annakutánna némely részbűl Magyar nyelvre fordéttattak, Mostan pedig úyjob revisióval az igaz ahétatos keresztyéneknek kedvökért az Deákkal egybe vettetvén meg

jobbéttatak DESELVICS ISTVÁNTÓL. Nyomtattattak pedig Lőtsén Brever Lőrintz által. 1639. 8r. 775 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, Szentgyörgyi Tzuchius Márton magyar verse, errata, értelmes mondások 26 sztlan lev., *végül:* mut. tábla 17 sztlan lap.

Ajánlva van Szécsi Györgynének, Homonnai Drugeth Máriának. «Irám Murán-Várában, Bőyt-más havának 14. napján 1639. esztendőben. . . . Libeny-Szent Miklosi Deselvics István».

Az ajánló levélből kitetszik, mily viszonyban áll Deselvics ezen kiadása Debreczeni Péter fordításához, mely Leydenben 1637-ben jelent meg. Emlitvén ugyanis Deselvics Drugeth Mária kegyes kívánságát, «mely nem egyéb, hanem im ez Kegelius Philep Doctor . . . . . elmelkedésinek és kőnyőrgésinek uj job revisiojának istenes kivánsága», előadását igy folytatja: «Mely elmelkedeseket jóllehet ennekelőtte az Lugdumi (igy) Academiában tanuló Debreczeni Péter, (a ki nálam személyének láttatásával esméretlen, de ez munkájabeli indulattyanak dicsiretes voltával nyilván való) némelly részbül Magyar nyelvre fordétot vala, de mivel sokakat ki hagyott, (a mint az elől járó beszédben jelenti) és némelly helyeken hozzá-is nyult, ezért akarta Nagyságod hogy revideáltassék, és a Deák exemplárral conferáltassék, eggyűvé hozattassék, s-annak ki bocsáttására . . . . . költséget sem kémelvén, Nagyságod ajánlotta magát». Elmondja ez után, hogy «más bőcsületes személyekkel együtt» mint vetette össze az 1618. és 1635-diki lipcsei latin kiadásokkal Debreczeni Péter fordítását, melyben nagy fogyatkozások vannak; a minek talán az is lehet oka, hogy «valami más Calvinistáktul meg vesztegettetet Deák exemplár volt a fordéttónál». — Világos ebből, hogy Deselvics kiadásának alapja a Debreczeni Péter fordítása, mely calvinista szellemben volt tartva, melyet azonban Deselvics a latin eredetivel összevetvén s abból kipótolván, lutheranus szellemben adott vissza.

Deselvics e fordítása ugyan csak 1639-ben Bártfán is megjelent.

M. Akad. — Lőcsei ev. gymn. — Rima-szombati prot. gymn. — M. n. Muz. (2 utolsó lev. hij.). — *Erd. Muz.* (elül 20, végül 3 lev. hij.).

---

696 **Lőcse. 1639.**

Evangelia et Epistolae Dominicorum, ac Festorum dierum, Latinè et Hungaricè. Evangeliomok es Epistolak, Egesz Esztendő által levő minden Vasárnapokra és fő Innepekre intésztetet es rendeltetet Magyarúl és Deákúl. Leutschoviae Typis et sumptibus Laurentÿ Breveri, Anno 1639. 8r. A—V7 = 159 sztlan lev.

Egyetlen péld. *Koncz József* m.-vásárhelyi ref. tanárnál.

---

697 **Pozsony. 1639.**

Veresmarti Mihály. Intő 's Taníto Levél; Melyben, a' régi keresztyen hitben, a' Bátaiakat erőssiti Apáturok; Fidei, Obedientia comes est; Mater Humilitas: Hæresis soror, Contu-

macia; Mater Superbia est. az az; A' Hitnek, az Engedelmesség úti-társa; Annya, az Alázatosság: Az Eretnekségnek húga, a' Meg-általkodás; Annya, a' Kevélység. VERESMARTI MIHÁLY, Posoni Canonok, &c. Posomban, M.DC.XXXIX. esztendőben. 8r. 298. lap. — *Elül:* cziml., 1 lev.; ajánlás, a ker. olvasónak XXVI lap és 2 sztlan levél, *végül:* toldalék és mut. tábla 15 sztlan levél.

Ajánlása Pázmány Péter érsekhez Pozsonyban 1634-ben Szent Gergely pápa napján kelt.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. akad.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Telekiktár.* — Gyula-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Egri érs. lyc.* — *Szepesi káptalan.* — *Pozsonyi káptalan* (24 péld.) — *Pesti ref. coll.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *Pozsonyi franc. zárda.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (elől csonkán). — *Kassai jogakad.* — *Nyitrai kegyesr. ház.* — *Szegedi franc. zárda.* — *Körmöczi franc. zárda.* — *Szombathelyi franc. zárda.* — *Dézsi franc. zárda.* — Csetneken, *a gömöri ev. esp. ktárában* (cziml. hij.).

---

698 **Bártfa. 1640.**

Kereszteni Isteni Dicsiretek, mellyekkel az Magyar Nemzetben reformáltatott Ecclesiákban Esztendő által szoktanak élni. Mostan peniglen uyjonnan, de mértekletessen és hellyessen meg-őregbittetvén, és illendőb rendben hogi nem mint ez előt az Keresztieneknek éppületekre ótődszőr ki-bocsattattak. Ezek mellé adattattanak szép rendel az Halot-Enekek-is. Bartfan, Nyomtattatot Klősz Jakab által 1640 Esztendőben. 12r. 809 lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd 5 lev., *(itt megszakad), végül:* lajstrom 8 sztlan lev.

Az előszó betüről betüre Gönczi Györgyé, szerkezete is a Gönczi-féle énekes könyv 1592, 1616, 1620, 1635-diki kiadásaival egyezik.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 30. *l.* Lőcsén 1640-ben 12r. megjelentnek ir egy általa «Könyörgések és Isteni Dicséretek» czimmel emlitett munkát, mely igen hihetőleg nem más, mint ezen bártfai 1640-diki énekeskönyv és Mihálykó Jánosnak azzal együtt kiadott imádságos könyve.

Erd. Muz. (hij. az előbeszéd vége). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben, cziml. hij., az előbeszéd ebben is az 5-dik levéllel szakad meg.

---

699 **Bártfa. 1640.**

(Mihálykó János.) Keresztyeni Istenes és aitatos Imadsagok, ez mostani nyomorult és veszedelmes időkben minden Keresztién és Istenfélő embernek felette szűkségesek és hasznosok,

A' régi Iras magyarázó Doktoroknak és Szent Atyáknak irásokból egyben szedegettetet, és szép rendre helyheztetet. Mostan penig ismét uijonnan szép Kőnyőrgéseckel, Hálaadásockal es Psalmusockal megh-őregbittetet és nyomtattatott 1640 Esztend. 12r. 319 lap. — *Elül:* cziml. és a kiadó Klősz Jakab bártfai nyomdász előbeszéde a ker. olvasóhoz 3 sztlan lev., *végül:* index.

Az előbeszédben irja a kiadó, hogy ezt a kis könyvecskét «immár egynehányszor ki-nyomtattam». Ebből, valamint magából a könyv czimeből is, bizonyos, hogy ezt a kiadást már több bártfai kiadás előzte meg, melyek azonban előttem ismeretlenek. Én ezen könyv régibb kiadásai közül csak azt ismerem, mely Csepregen 1630. 12r. jelent meg. Ez a csepregi kiadás azonban csak utánnyomata az eredeti bártfai kiadásnak, melyet mint a csepregi kiadás ajánlásában Farkas Imre nyomdász mondja, «ez előtt egynéhány esztendőkkel Mihálykó János az néhai eperjesi magyar praedicator dedicalt volt Thurzo György Grófné Asszonyom ő Nagyságának».

Ujabb kiadása: Lőcse. 1642.

Egyetlen péld. az *erd. Muzeumban* (a Bártfán 1640-ben nyomtatott Gönczi-féle énekeskönyv után kötve).

---

700 **Bártfa. 1640.**

Medgyesi Pál. Praxis Pietatis, az az: Kegyesség-Gyakorlás. Melyben bé-foglaltatik, mint kellyen az Keresztyén Embernek, Isten és a' maga igaz isméretiben nevekedni, életét naponként az ő fęlelmére intézni, csendes lelki-ismérettel kőlteni, és futásának el-tőltése után, bóldogul végezni. Forditтatott Angliai nyelvből, a' Magyar Keresztyéneknek, ez gonosz és szomoru utolso időkben, kiváltképpen való magok megovasára, vigasztalásokra és boldogságokra, Medgyesi Pal Ur Jesus Christus edgy-űgyű szolgája által. Es most harmadszor uyjonnan ki-bocsáttatot és nyomtattatot Bartfan, Klősz Jakab által, 1640. Esztendőben. 12r. 969 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz, üdv. latin és magyar versek, lajstrom 12 sztlan levél (a 12-dik levél egészen üres).

Colophon: Bartfan Nyomtattatott Klősz Jakab által, 1640. Esztend.

Régibb kiadásai: Debreczen. 1636, Lőcse, 1638.

Erd. Muz. — *Gömöri ref. esperestség.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml., A1. és A12. lev. hij.).

701 **Gyula-Fejérvár. 1640.**

Medgyesi Pál. Sz. Atyak Ôrôme. az az: Az Messias Jesus Cristusnak Maria elôt személy szerént létének, s ôrôk Istensegének az O Tôrvénybéli Jelenésekbôl, Sz. Jrás, jó okok, és a jozanb régi Doctoroknak értelmek szerént-való vilagos meg-mutatása; sok egyéb tudásra idvességes és gyônyôrûséges dolgokkal egyetemben: Daniel Vasarhellyi Jesuita Professus Paternek, Amaz Nagyságos Angyal Gen. 32. v. 24. &c. és Exod. 3. v. 2. &c. &c. Az Jehovah nev, és az kôzôlhetetlen Isteni tulaydonsagok s munkak felôl samosatenizalo, és abban fûlig merûlt tsekély tzikkelyinek meg tzikkelyezesere, Irattatott Es Harom Kônyvekre oszlattatott, negy szûkséges táblakkal edgyût. Erdely Országának, ez Sz. Atyák ôrômével s annak terjésztésevel gerjedezô mostani Kegyelmes Fejedelmének alázatos Udvari Prædicatora MEDGYESI PAL által. Albæ-Juliæ, Typis Cels. Principis, Añ. 1640. 4r. 387 lap. — *Elül:* Czimlap, ajánló levél, lajstrom 14, *végül:* mut. tábla és nyomt. hibák 12 sztlan levél.

Érdekes ajánlása Lorántfi Zsuzsánnának, I. Rákóczi György erd. fejedelem nejének, kelt Gyula-Fejérvártt 1640 január 5-dikén.

M. n. Muz. -- *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — Mv. *Telekiktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld.) — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Tordai unit. gymn.* — *S.-pataki ref. coll.* (csonkán). — *Lugossy Józsefnél* s magánosoknál több péld.

---

702 **Gy.-Fejérvár. 1640.**

Rákóczi Györgynek, a maga fiához való oktató intése. Ford. KIS IMRE. Gy. Fejérvár. 1640. 4r.

Igy adja a czimet SÁNDOR ISTVÁN *M. Könyvesház.* 30. *l.* — Én e könyvecskének csak eredeti latin kiadását ismerem, mely az I. Rákóczi György második fia Zsigmond iskolai vizsgálatára vonatkozó s. Gy.-Fejérvártt 1640-ben latin nyelven nyomtatott Pallas Dacica elébe kötve maradt fönn néhai gr. Mikó Imre könyvtárában, s ma az erd. Muzeum tulajdona. A nyomtatvány 4r. 12 számozott lapra terjed. Czime: Instructio Quam Celsissimus Princeps ac Dominus, Dominus Georgivs Rakoci, Transylvaniæ Princeps, Partium Regni Hungariæ Dominus, et Siculorum Comes, et cæt. Tradidit .... Georgio Rakoci filio suo, natu majori, non longè post cum ille scholis valedixisset. Albæ-Juliæ Anno 1638. — Ennek kelte: «Scripsi manu propriâ die vigesimâ Junii, in Sede Nostra Principali, Albæ Juliæ Anno 1640. Principatus vero Nostri Mense centesimo decimo quarto, Anno verò ætatis Nostræ Quadragesimo sexto, Septimanâ, et Die quinto. Georgius Rakoci». — A magyar kiadást nem láttam.

703 **Lőcse. 1640.**

Kecskeméti C. János. Szép és aytatos Imadsagos Kőnyvecske az régi Irás magyarázó Doctoroknak és Sz. Attyáknak főképpen penig az sz. Agoston Doctornak irasaból egyben szedegettetet, és szép rendben helyheztetet. ANDREAS MUSCULUStol. Magyarrá penig igéről igére fordittatot. KECSKEMETI C. IANOS, által. Lőcsen, An. 1640. 12r. 338 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 24, *végül:* lajstrom 2 sztlan levél.

Ajánlva Várdai Katának, Bedegi Nyári Pál nejének, «Vasaros Naményban Boldogh Asz: havának 8. nap. An. 1640. Nagysagodnak alázatos Caplánnya. Keczkemeti C. Janos Az Nemzetes és Vitézlő Lonyai Sigmondnak Udvari Praedikátora».

Pesti ref. coll.

---

704 **Pozsony. 1640.**

(Hajnal Mátyás). Ki-tett Czégér. Melly-Alatt Fel-Találllya akárki-is, Minémű Poshatt és mérges Tejet fejt Kereszt-úri Pál Erdélyben eggy Catechismus-nak Tőmlőjébe, neminémű Hajdelberga-táján nőtt es hizlalt Teheneknek Tőlgyéből, a' nem régen szűletett Chechemő Keresztyénnek szoptatására. Melly meg-orvosoltatik Eggy Keresztyén Orvos-Doctor által. Nyomtatták Posomban M.DC.XL. Esztend: 8r. 252 l. — *Elül:* Cziml. 1, *végül:* laistrom 1 sztlan lev.

Hogy ezen munkán Hajnal Mátyás jézsuita, gr. Eszterházy Miklós nádor udvari papja, Nagy-Szombatban 1640. febr. és martius havában dolgozott, bizonyitja a n.-szombati jézsuita-collegium emlékirata, Actuum Academicorum Collegii Soc. Jesu Tyrnaviae. Tom. XVIII. ad annum 1640. 4. febr. és 25. mart. (a pesti egyetem könyvtárában). Kereszturi Pál «Csecsemő Keresztyén» czimü Fejérvártt 1638-ban kiadott munkája ellen van irva.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyet. — Kolozsvári r. cath. lyc. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll. — Kassai jogakad.

---

705 **Pozsony. 1640.**

Tasi Gáspár. Őt Rővid Predikátzio, Húsz Színes Okokrúl, miért nem akarnak most némelly emberek Catholicusokká, vagy (a' mint ők szóllanak) Pápistákká lenni. Mellyeket Bambergában Sz. Mártonnál predikállott; most pedig azoknak, kik kételkednek mellyik Hitre kellessék hajolniok, Lelki hasznokra nyomtatásban ki-bochátott, FEUKTIUS JAKAB, Sz. Irás Doctora, és a' Bambergai Pűspők Suffraganeussa. Magyarrá pedig

forditott TASI GASPÁR. Es ki-nyomtattatta Posonban, M.DC.XL. Esztendőben. 8r. 181 lap. — *Elül:* cziml. 1 levél, ajánlás (Losi Imre eszterg. érseknek) VI. szzott lap; *végül:* Summa stb. 3 sztlan lap.

M. n. Muz. — Erd. Muz.

---

706 **Pozsony. 1640.**

Veresmarti Mihály. Tanáchkozás, mellyet kellyen a' kűlőmbőző vallások-kőzzűl választani: Melly, LEONARDUS LESSIUS &c. irasából Magyarrá, VERESMARTI MIHÁLY, Baronya vármegyéből; Posoni Canonok &c. által fordittatott. Es, Elősző magán, 1611. Másodszor, az Meiszner roszszalkodasára rővid felelettel 1612. Harmadszor, azon Tanáchkozás meg-szerzésenek; és mind háromnak vezető Táblájának hozzá-adásával most nyőtattatott M.DC.XL. Esztendőben, mindenkor itt Posonban. 8r. 291 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél gr. Battyáni Ádámhoz 26, *végül:* mut. tábla $10^1/_2$ sztlan levél.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. (elül 16, végűl 3 lev. hij.) - *Pesti egyetem. — Pesti ref. coll.* — Gy.-Fejérvári *Batthiányi-ktár. — Kassai püsp. — Kolozsvári r. cath. lyc.* (4 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Kolozsvári ref. coll.* (közben 2 lev. hij.). — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *Nyitrai kegy.-r. ház. — Szegedi franc. zárda. — N.-kőrösi ref. lyc. — Szombathelyi francisc. zárda* (2 első lev. hij.). — *Kassai jogakad. — Pápai franc. zárda.*

---

707 **Nagy-Várad. 1640.**

Kecskeméti Miklós. Angyalok Éneke, az az, Az igaz meg nem szeplősitett Vallásnak őrőme a Keresztyén ember szivében Mellyet irtt a Szent Irásnak mondáşaiból nagy Szorgalommal KECSKEMÉTHI MIKLÓS N. V. T. (Nagy Váradi Tanitó). Nyomtatt. Nagy Váradon buzgó lelkek kőltségén. 1640. 8r. 79 lap.

Gr. Kemény József, Lexicon Eruditorum Hung. cz. kézirata szerint megvolt a *n.-enyedi ref. coll. ktárában*, hol 1849-ben pusztult el.

---

708 **Várad. 1640.**

Keres-szegi H. István. Az Keresztyeni Hitnek Agazatiról való Prædicátioknak. Tar-haza, a' Nemet Orszagi Rhen-Palatinatusbéli Orthodoxa Catechesisnek rendi szerént. KERES-SZEGI

H. ISTVANnak munkája által az egyigyűveknek kőzőnsęges hasznokra ki-bocsáttatott. Varadon Nyomtattatott Fekete Istvan Uram kőltség. Szenci K. Abraham által. M.DC.XXXX. 4r. 1010 lap. — *Elül:* cziml., dedicálás Fekete István debreczeni birónak, szózat az olvasóhoz, a praedicatioknak mutató táblája, s rővid Catechismus 20, *végül*: Táblája az emlékezetre méltó dolgoknak. a b. c. rendben 6 sztlan lev.

BOD PÉTER, *M. Athenas* 137. *l.*, s utána SÁNDOR ISTVÁN *M.-kház* 25. *l.* és MILLER *Fragmenta veteris typogr. M. Varadiensis* 35. *l.* tévedve teszik ezt a könyvet 1630-ra 1640 helyett. — SÁNDOR ISTVÁN és MILLER egyébiránt helyesen is közlik a czimet 1640-re.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld., csonkán). — *Udvarhelyi ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Szebeni ev. gymn.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *Csurgói ref. gymn.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Gömöri ref. esp.*

---

709 **Bártfa. 1641.**

Laskai János. Justus Lipsiusnak a' polgari tarsasagnak tudomanyarol irt hat kőnyvei. Mellyek kivált-képpen a' Fejedelemségre tartoznak. Mellyeket uijonnan Déákból Magyarrá forditott LASKAI JANOS. Bartfan, Nyomtatta Klősz Jakab. MDCXLI. Esztendőben. 8r. 488 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, latin üdvözlő versek 7 sztlan lev.

Ajánlotta a forditó Eperjesi Madarász Györgynek «Irtam Nyir-Báthoiban 1640. esztendőben Kis Aszony havának 29. napján.»

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Szilágyi Sándornál* (cziml. hij.).

---

710 **Bécs. 1641.**

Calendariom. 8r. A—D = 4 iv = 32. sztlan lev. (utolsó levele üres).

Czimlap hiján a *M. n. Muzeumban.*

---

711 **Bécs. 1641.**

Dictionarium Quatvor lingvarvm, Latinae, Hungaricae, Bohemicae et Germanicae. Diligenter et accuratè secundùm editum. Viennae Austriae, Apud Gregorium Gelbhaar Typogra-

phum Caesareum, Anno M.DC.XLI. 12r. 472 lap. — *Végül:* Index 3 sztlan lev.

Első kiadás: Bécs. 1629.
Segesvári evang. gymn. — Toldy F. ktárában.

---

712 **Csepreg. 1641.**

Calendarium. Az M.DC.XXXXI. Esztendőre valo Calendarium. Az mely Bissextilis után első szereztetet az Kesmárkon lakozo DAVID FRÖLICHIUS Mathematicus Doctor altal, és ez Magyar Orszagh es Erdeli Eghez szorgalmatossan alkolmaztatot. Csepregben Nyomtattatot Farkas Imre által. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

Ajánlva Nádasdi Ferencz Vas vármegyei főispánnak.
M. n. Muz.

---

713 **Debreczen. 1641.**

Keres(ztyen Imadsa)g(ok) egy-n(ehany) szep E(nekek)kel. Debre(czenben) Nyomta(tta Fodorik) Menyha(rt. 1641). 12r.

E könyvecske nem laponként, hanem levelenként van számozva. A lapok homlokirata: «Halaadasok es | Dicsiretek.» A szöveg az A iv utolsó levelén kezdődik «Reggeli Imadsag»-gal, s imádságokat és énekeket vegyesen foglal magában.

Csekély töredéke, melyben megvan a czimlevél egy része, az előzményekből s a szövegből (az A és B ivből) néhány ép és néhány csonka levél, Lugossy József ajándékából az *Erd. Muzeumban.* — A nyomtatási évet Lugossy J. hozzávető meghatározása szerint vettem föl.

---

714 **Debreczen. 1641.**

Laskai János. Iustus Lipsiusnak az Alhatatossagrol Irt Ket kőnyvei. Kikben fökeppen (Lipsiusnak és Lángiusnak) à közönseges nyomorságokban-valo beszélgetesek foglaltatik. Mostan Magyarra fordittattak LASKAI IANOS által. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhart, An. 1641. 12r. 315 (helyesen 314) lap. — *Elül:* ciml., ajánlás 10, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lev.

Ajánlva van Nemzetes Vai Péter Uramnak. «Irtam Nyir-Báthorbã Szent-Györgynapján, 1641. esztendőben.»
Erd. Muz — Kassai jogakad. (2 utolsó lev. hij.)

715 **Debreczen. 1641.**

Veszelin Pál. Oktato es Vigaztalo Praedicatiok, mellyek Debreczen varasanak MDCXL Esztendöbẽ tüz miat löt siralmas pusztulásában, az iszonyu romlas és kár vallás miat megh keseredet, éyjeli és nappali tüztámadások, es tüzes szerszámoknak fel talalása-miat meg rettent, es a' sok vigyázás-miatt el-faradot, söt ugyan megh epedet hiveknek tanuságokra es meg-uyjulasokra az Ur házában el-Praedicaltattak, es mostan a' maradékoknak örök emlekezetül, az akkori idöre rendeltetett szép vallást-tévö könyörgéssel, es siralmas két Enekekkel ki-bocsattattak, KIS-MARIAI WESZELIN PAL az Urnak alázatos szolgaja által. Debreczenben. Nyomtatta Fodorik Menyihárt. 8r. 349 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Debreczeni Fekete István uramnak) és magyar rhytmusok Debreczeni Tiszta Jánostól 8, *végül:* könyörgések, ének, Debr. Tiszta János elmélkedése versben, lajstrom stb. 11 sztlan lev.

A nyomtatási év a czimlapon nincs ugyan kitéve, de biztosan tehetjük azt SÁNDOR ISTVÁN-nal *M. könyvesház* 30. *l.* 1641-re; miután az ajánlás kelte «Debreczenben, 1. Aug. An. 1641.»

Pesti egyetem. — S.-pataki ref. coll. (egy ép és egy czimlaptalan péld.). — *Debreczeni ref. coll. — Pápai ref. coll. — N.-körösi ref. lyc. — Gömöri ref. esp. — Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

---

716 **Gy.-Fejérvár. 1641.**

Lorántfi Zsuzsánna. Moses es az Prophetak, az az: Az igaz keresztyeni vallasnak negyven ôt ágazatinak szent Irásbeli gyôzhetetlen bizonságh-tétele. Mellyek nagy részént az Fejedelmi Meltosaggal tündöklö Erdélyi Fejedelem Aszszonytul LORANTFFI SUSANNAtul másoknak jo példa adásával, az szent Irásnak gyakor olvasása kôzôtt ki szedegettettenek, és az után megh bôvittetvén, az idvességre ohajtozokhoz valo buzgoságbol kôzônségessé téttetenek. Luk. 16. 29. Vagyon Mosesek és Prophetájok, halgassák azokat. Fejérváratt 1641. esztendôben. 4r. 180 lap. — *Elül:* cziml. tartalom és lajstrom 6 sztlan levél.

M. n. Muz. — Debreczeni ref. coll. — Kecskeméti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Kassai jogakad. — Lugossy Józsefnél (cziml. hij.).

717 **Kolozsvár. 1641.**

Kalendarium, Christus Urunk Szűletése után 1641, esztendőre, az Bissextilis után, calculáltatot DAVID FRŐLIKTŐL. Colosvarban 16r. A—E7 (8 levelenként) = 39 sztlan levél.

A C iv 3-ik levelén külön czimlappal:

Prognostichon Astrologicum. az, az: Az eghnek forgasabol, es az csillagoknak tekintéséből valo jővendőlés, az 1641 esztendőnek 4. részeire, Christus Urunk szűletése után. Szorgalmatoson irattatot DAVID FRŐLIK, és rész szerint, LEMKA GYÖRGY Astrologusok által. Iupiter ez esztendőnek gubernalo Ura, Saturnus és Venus, segitő társa. Nyomtattatot Heltai Gaspár Műhelyeben.

A főczimlevél hátlapján ajánlja e kalendáriumot latinul Abrugyi György nyomdász Csik-Csicsói Petki Istvánnak, Csik, Gyergyó és Kászon szék főkapitányának. *Erd. Muz.*

---

718 **Lőcse. 1641.**

Iratosi T. János. Az Ember Eletenek Bódogúl való Igazgatasanak módgyáról. Es ismét Patika Szerzamos Bolt. Melyben sok-fęle halaloknak nemei és természeti: Es az Bódogúl valo meg-halásnak igaz módgya: világoson tanittatik. VILHELMUS PERKINSUS Angliai Theologus által. Deákból Magyarra fordittatot IRATOSI T. JANOS Pap által. Lőcsén, Br. L. által. 1641. 12r. 136 lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd 22 sztlan lev. — Patika Szerszámos Bolt 335 lap. — *Elül:* cziml., latin és magyar üdv. versek, tartalom 18 sztlan levél.

Első kiadása: Lőcse. 1637.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Megvolt *Nagy István ktárában* is (cziml. kézirattal pótolva).

---

719 **Lőcse. 1641.**

Madarász Márton. A. D. Sz. H. N. Elmelkedesek Az az Esztendőnként való Főb Innepi Evangeliomokba, Mellyekhez hozzáadattatot Kristus Kereszt-fán mondot Het Szavainak magyarazattya. Irattattak BÓLDISAR MEISNERUSTÓL à Sz. Theol. D. és à Witteberg. Akad. P. Professorától Az hatalmas Saxó-

niai Herczeg, kegyel. és Privilegiomából. Most pedig Magyarrá forditattak MADARASZ MARTONTÓL Anno M.DC.XLI. Leutschoviæ typis & sumptibus Laurentii Breveri. 4r. 770 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás, lajstrom 32 sztlan lev.

Ajánlva Lokacsi Prépostvári Zsigmondnak, III. Ferdinánd tanácsosának és komornyikjának, Eperjes jul. 20. 1641.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 31. *l.* tévedve hozza föl ezen könyvet «Ünnepi prédikátziók» czim alatt is, még pedig mint eredeti munkát.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pozsonyi ev lyc.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Tordai unitár. gymn.* — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában.* — Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.*

---

720 **Lőcse. 1641.**

Medgyesi Pál. Praxis Pietatis. Az az: Kegyesség-Gyakorlás. Melyben bé-foglaltatik, mint kellyen az Keresztyén Embernek Isten és à maga igaz isméretiben nevekedni, életét naponként az ő fęlelmére intézni, tsendes lelki ismérettel kőlteni, és futásának el-tőltése után, bóldogul végezni. Fordittatott Angliai nyelvből, az Magyár Keresztyéneknek, ez gonosz és szomoru utólso időkben, kiváltképpen-való magok meg-ovásara, vigasztalasokra és bóldogságokra: Es most másodszor az nyomtatás szennyeitől tisztan, sok hellyen mind szóval illendőbbel, s-mind világosb értelemmel úyultann ki-bocsáttatott, ugyan MEDGYESI PAL, Ur Jesus Christus edgy-ügyű Szolgája által. Lőcsén, Nyomtatta Brever Lőrintz. 1641. 12r. 978 lap. — *Elől*: Cziml., ajánló levél Lónyai Zsigmondnak, a ker. olv., versek, lajstrom 18, *végül:* Christus kin-szenyv. való Imádság 9 sztlan lev.

Az ajánlás (1-ső kiadásé) kelt «Sz. Várallyán 20. napján Bőyt más havanak 1635. esztendőben.»

Régibb kiadásai Debreczen 1636. — Lőcse 1638. — Bártfa 1640.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2. péld.) — *Kolozsvári unitár. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *Rimaszombati prot. gymn.* — *M. Akad.* (közben s végül csonkán).

---

721 **Pozsony. 1641.**

Veresmarti Mihály. Az Eretnekeknek adott hitnek meg-tartásáról. Es, az Istennek adott hitnek meg-tartásáról. Mellyeket Egy Tudós ember irásából Magyarrá, *V. M.* B. A. P. C.

Sz. L. K. K. O. M. (Veresmarti Mihály, Bátai Apátúr, Posonyi Canonok, Szent László Király Kápolnája Oltárának Mestere) Forditott. Nyomtatott, K. U. Ő. F. Sz. V. P. (Krisztus Urunk Ő Felsége Születése Vtán Posomban) 1641. Esztendőben. 8r. 100 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* nyomt. hiba 1 sztlan lev.

A munka szerzője Becanus (Van der Beck) Márton jésuita.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — M.-vásárh. *Teleki ktár. — Pannonhalma. — Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Pozsonyi káptalan* (24 péld.). — *Pozsonyi ev. lyc. — Pozsonyi franc. zárda. — Körmöczi franc. zárda. — Szombathelyi franc. zárda. — Dézsi franc. zárda.* — Csetneken, *a gömöri ev. esp. ktárában.*

722 **Várad. 1641.**

Keresztúri Pál. Fel-sőrdült Keresztyen, Ki tsetsemő korától fogván, az Isten beszédének ama' tiszta tején, a' mennyei titkoknac tanulásában ditsiretessen nevekedék; Es, Az Istennec minden fegyverét fel-öltőzvén, ama' Cerberus titkos erejéből támadott Hitető Orvos Doctornak pokoli orvossággal megbűsződött Patikáját el-rontá, és magát vastagon meg-ostorozá. Mellyet az Isten népének győzedelmessen hirré ad Keresztúri Pal. Job. 13. 4. Bizonyára ti hazugságnac alkotoi vattoc, és mindnyájan semmire kellő Orvosoc. Varadon, Nyomtatott, M.DC.XXXXI. esztendőben. 4r. 438 lap. — *Elül:* cziml., előszó 8 sztlan levél; *végül:* mut. tábla 3 sztlan lap.

Irva van a Hajnal Mátyás jésuita által Pozsonyban 1640-ben kiadott «Kitett Czégér» ellen.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll.* (2. péld.) — *Kolozsvári r. cath. lyc. — Debreczeni ref. coll. — Gyula-Fejérvári seminar. — Szászvárosi ref. gymn.* — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában. — Lugossy Józsefnél.*

723 **Várad. 1641.**

Tyukodi Márton. Az tiszta eletű Joseph Patriarcha Eletének, szenvedésének, és ditsirettel viselt dolgainak Sz. Irás szerént valo magyarázattya. Mellyben meg-irattatik az-is, mitsoda alkalmatossággal ment-bé Jácob Aegyptusban, holott az ő maradékinac 400 esztendeig kellet lakni, és az után az Is-

tennek mondása szerént onnan ki-jöni. Mellyeket rövid Prædikátiokban foglalván, az alázatos szivű hiveknec szemek eleiben terjesztett, TYUKODI MARTON, A' Kőrősi Keresztyén Gyülekezetnek alázatos Prædikátora. Nyomtatta Varadon Szenci Kertesz Abraham. M.DC.XXXXI. 8r. 647 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás stb. 16, *végül:* Conclusio 3 sztlan lev.

Ajánlja a szerző Erdős Mihály, Tollas Pál, Tollas János, Oláh Mihály és Zsiros János n.-kőrösi tanácsosoknak.

MILLER *Fragm. vet. typogr. M. Varadinensis* 34. *l.* hibásan irja a szerzőt TINÓDI MÁRTONNAK.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki ktár.* — *Pápai ref. coll.* — *Csurgói ref. gymn.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Pesti ref. coll.* (cziml. hij.) — *Lugossy Józsefnél.* Debreczenben. — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

---

724 **Bécs. 1642.**

Kalendariom Az M.DC.XXXXII. Esztendőre. M. Tonski Janos, Filosof: Doktor, és Krakai Akademiay Mathematicus, &c. irásából Magyarúl szereztetet. Mely másódik a Bissextilis esztendő után, Az Austriai és Magyar országhi Hórizonra igazítatot. Nyomtatta Bechben Gelbhaar Gergely. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

Ajánlva Losy Imre esztergomi érseknek.

M. n. Muz.

---

725 **Bécs. 1642.**

Evangeliomok es Epistolak (Az), mellyeket esztendő-által olvastat Az Anya-szent-egyhaz Romai rend szerént Vasarnapokon, Innepeken és Böytben minden nap a' Kalendariummal; és Karáchonyi s' Husveti Enekekkel. Nyomtatta Bechben, M.DC.XLII. Esztendőben. Gelbhaar Gergely. 12r. 313 lap. — *Elül:* cziml., a nyomdász ajánlása és kalendáriom 10 sztlan lev.

Pozsonyi franc. zárda.

---

726 **Lőcse. 1642.**

(Gönczi György). Keresztyeni Isteni dicsiretek, Mellyekel az Magyar nemzetben reformáltatott Ecclésiákban Esztendő által

szoktanak élni. Mostan peniglen ujjonan, de mértékletessen és helyessen meg-ôregbittetvén, és illendôb rendben hogy nem mint ez elôt az Keresztyéneknek éppületekre hatodszor ki-bocsáttattak. Ezek mellé adattattanak szép rendel az Halot Enekek-is. Lôcsôn, Nyomtattatot Brever Lôrincz által, 1642. Esztend: 16r. 704 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* lajstrom 7 sztlan lev.

A Gönczi György által szerkesztett énekes könyv ujabb kiadása. Régibb kiadásai Debreczen 1592. — Debreczen 1616. — Lőcse 1635. (a cziml. szerint 3-dik kiadás). — Bártfa 1640. (a cziml. szerint 5-dik kiadás).

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll.

---

727 **Lőcse. 1642.**

Mihálykó János. Keresztyéni Istenes és aitatos Imadsagok, Ez mostani Nyomorúlt és veszedelmes idôkben minden Keresztyén és Isten-felô embernek felette igen szükségesek és hasznosok, A regi iras magyárázó Doctoroknak és Szent Atyáknak irásokból egyben szedegettetet, es szép rendre helyheztetett. Mostan újjoñan Manuale helyet tisztabban ki-bocsáttattak, Lôcsén, Brever Lörincz által, 1642. 16r. 277 l. — *Elül:* cziml., ajánlás 3; *végül:* lajstrom 2 sztlan lev.

Ajánlja Brever Lőrincz nyomdász Nyári Krisztinának, gróf Thurzó Imre nejének. — Az ajánlásban van emlitve, hogy ezen könyv Mihálykó János muukája.

Ezen 1642-diki kiadás a Gönczi-féle énekes könyv lőcsei 1642-diki kiadásával együtt nyomtatva s egybekötve jelent meg.

Eddig ismert régibb kiadásai: Csepreg. 1630. és Bártfa. 1640.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll. (cziml. hij.).

---

728 **Lőcse. 1642.**

Kalendariom (Uy es O), Christus Urunk szűletése után, M.DC.XLII. esztendöre, Felsô Magyar Országnak és rész-szerint Erdélynek is Eghihez figyelmetesen alkalmaztatott FRÖLICH DAVIR Késmarki Astronomus által. Löcsen, Brever Lörincz által. 16r. A—G4 = 6½ iv (8 levelenként) = 52 sztlan lev.

M. Akad.

---

729 **Nagy-Szombat. 1642.**

Evangeliomok és Epistolák . . . . . Nagy-Szombat. 1642. 12r. 313 (helyesen 312) lap. — *Elűl:* Cziml., előszó, calendarium 21 sztlan lap.

M. n. Muz. (cziml. hij.)

730 **Pozsony. 1642.**

(**Hajnal Mátyás**). A' Jesus Szivet-szerető Szívek aítatosságára Szíves Kepekkel Ki-ábráztatott, Es azokról-valo Elmélkedésekkel és Imádságokkal meg-magyaráztatott Kőnyvetske: Melyből minden hív lelek meg-ismérheti, mind az ő Meg-igazulása előtt-levő rút és veszedelmes, mind az-után-valo szep es üdvősseges állapattyát, es eggyűtt az egész Meg-igazulásnak-is módgyát és folyását. A' vége-felé, egy-nehány régi szép Himnusok vannak, mellyeket némelly aítatos emberek, Deákból Magyarrá forditottak. Nyomtatták Posomban, M.DC.XLII. Esztendőben. 12r. 260 lap *(itt megszakad)*. — *Elül:* cziml., ajánlás, a k. olvasóhoz 6 sztlan lev.

Ajánlja Kapi Klárának, Bedegi Nyári István kassai generalis nejének, Pozsonyban Sz. Jakab havának 13. napján 1642. a pozsonyi könyvnyomtató. — Az ajánlásból kitetszik, hogy ezen elmélkedéseket és imádságokat «Nador Ispan Uram ő Nga Udvarában irta egy Lelki Tanitó (Hajnal Mátyás jésuita), s a nádor gr. Eszterházy Miklós neje gr. Nyári Krisztina nyomtattatta ki «Béchben kőzel tizenkét esztendővel ez előtt Ferentzfi Lőrintz által.»

Első kiadása: Bécs. 1629.

Egyetlen, végül csonka példány a *m. Akad. ktárában.*

---

731 **Várad. 1642.**

Canones Ecclesiastici, In Quinque Classes Distributi, quibus Ecclesiae H. C. amplexæ in Comitatibus Mosoniensi, Posoniensi, Comaromiensi, Nitriensi, Barsiensi, Hontensi, et Neogradiensi et finitimis Praesidiis à Superioribus reguntur, editi communi suffragio Ministrorum Dei in Synodo Comiathina congregatorum. Recusi et Ungarica translatione donati, sumptibus et curâ Ecclesiarum ejusdem Helveticae Confessionis in Comitatibus Pest, Solt, Pilis, Nagy et Kis Heves, Tholna Székes-Fejér-vár &c. Varadini, Apud Abrahamum Kertesz Szencziensem. M.DC.XXXXII. 8r. 87 lap.

Következik külön czimlappal:

Az egyhazi jó rend-tartasoknak Irot Törvenyi, Mellyek Öt Reszekben foglaltattak, Magyar nyelven penig, az edgyűgyű Praedikátorokért, és azokért-is, kik e' földőn a' kűlső, vagy polgári rendben Patronusi az Ecclesiáknak: hogy értsék ők-is jó rend-tartásunkat és tőrvényinket, ki botsáttatott, Pest,

Solt, Pilis, Nagy és Kis Heves, Tholna &c. Vármegyékbéli Praedikátoroknak költségével. Váradon, Nyomtattatott M.DC.XXXXII. 8r. 89—180 lap. *végül:* 2 sztlan levél.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — Gy-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — (közben s végül csonkán). — Keszthelyen, *a Festetics-ktárban.* — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten s több magánosoknál.

---

732 **Várad. 1642.**

Evangeliumok és **Epistolak.** A' regi keresztyenektûl egész Esztendô által lévô minden Vasárnapokra intésztetett és rendeltetett Evangeliomok és Epistolak. Az Evangeliomokbol szereztetett áhitatos Imádságokkal egyetemben. Varadon, Szenczi Kertesz Abraham. M.DC.XXXXII. 12r. A—Ee 4. = 166 sztlan lev.

Nincs hozzá semmi elôszó, vagy ajánlás.
Erd. Muz. — *Kolozsvári ref. coll.* — *Zágrábi érs. ktár.*

---

733 **Várad. 1642.**

(Siderius János). Kisded Gyermekeknec való Catechismus, Az az: Rôvid Kérdések, és Feleletek által való Tanitás; A' Keresztyéni Hitnek fô Agazatirol. Most újonnan e' szép formában, mint régen a' jó emlékezetû Lipsiai Pal-is nyomtatta, edgynehány tudós Ember javallásából ki-botsáttatott. Varadon, Szenczi Kertesz Abraham által. M.DC.XXXXII. 12r. A—D (6 levelenként) = 24 sztlan lev.

Irta SIDERIUS JÁNOS tarczali praedikator, mint az ô praefatioja bizonyitja. Egyetlen példány a *pesti egyetem ktárában.*

---

734 **Várad. 1642.**

Nyéki Vörös Mátyás. Dialogus, az az: Egy kárhozatra szakadt gazdag test és léleknek egymással való beszélgetések. Várad. 1642. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 31. *l.* — Én e munkának sem ezen sem régibb bécsi 1636-diki kiadását nem láttam.

---

735 **Bártfa. 1642.**

Verbôczi István. Decretvm Latino-Hungaricum, sive Tripartitvm opus juris consvetudinarii inclyti regni Hungariæ & Transyl-

vaniæ, ac partium eidem subjectarum, unà cum Methodo Articulorum Diætalium, Authore STEPHANO WERBŐCZY. Huc accesserunt etiam Regulæ Juris Antiqui, Civiles et Canonicæ, admodùm perutiles et necessariæ. az az: Magyar és Erdély Országnak Tőrveny kőnyve, Irattatott WERBŐCZY ISTVAN által. Mostan ismét uijonnan és másodszor, Deákúl 's- Magyarúl, szép hasznos Regestromockal és Réguláckal meg-őregbittetett és ki-nyomtattatot. Bartphæ, Typis et sumptibus Jacobi Klőszl. Anno C. 1643. 4r. 484 lap. — *Elül:* cziml., approbatio, Indexek, prologus stb. 40, *végül:* Conclusio, index verborum, carmina Hieronymi Balbi 20 sztlan lev.

Hozzá járul: Index sive Enchiridion stb. Bartphæ, Excudebat Jacobus Klősz, Anno Domini 1643. 4r A—P = 15 iv = 60 sztlan levél. (Elől: 8 sztlan lap, Enchiridion 1—94 lap, Regulæ Juris antiqui 18 sztlan lap.)

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Kassai jogakad.

---

736 **Bécs. 1643.**

Kalendariom Az M.DC.XXXXIII. Esztendőre. TONSKI IANOS Jur: Utr: et Medic: Doctor, és Krakkai Akadémiai Mathematicus, irásából Magyaról szereztetet. Melly harmadik à Bissextilis esztendő után, Az Austriai és Magyar országi Horizonra igazitatot. Nyomtatta Béchben. Gelbhaar Gergely. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

737 **Csepreg. 1643.**

Evangeliomok és Epistolák. Csepreg. 1643.

Az Evang. és Epistolák bártfai 1698-diki kiadásának ajánlásában emliti Lővei Balázs, hogy «1643. esztend. el-fogyván az 1636. esztend. ki-nyomtattatott Evangeliomos könyvnek Exemplari, Csepregi Kőnyvnyomtato Farkas Imre, maga kőltségével újjonnan ki-nyomtatta.»

---

738 **Debreczen. 1643.**

Kecskeméti János. Harom fű es nevezetes, esztendős innepekre valo Praedicatiok. Ugymint: Karacsonra, Husvetra, es Pűnkőstre. Irattattanak, KECSKEMETI JANOS, Kallai Praedikator

altal. Adattattanak ez melle, az mi Urunk Iesus Christusnak, fogantatasarol valo Praedikatiok az szent Lukats Evangelista irasanak, Cap. I. Ugyan ezen author altal, Egy nehány halottas Praedicatiok-is adattattanak, kiket jámbor, Isten fęlő, Keresztyén, ŏreg, vén, Iffiu Gyermekek temetsegekor, akar Firfiu, akar Aszszonyi-allat legyen, Praedicalhatni. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhart, 1643. Esztendŏben. 8r. A—S = 18 iv = 144 sztlan levél. — *Elül:* cziml., ajánlás (Lorántfi Mihálynak) 4 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Debreczen 1615. 1621, 1624.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll. — Keszthelyen, *a Festetics-ktárban.*

---

739 **Gy.-Fejérvár. 1643.**

Catechismus Az az; A' Keresztyeni Vallasnak és Hűtnek Rŏvid Kérdésekben és feleletekben foglaltatott, szent irásbeli bizonyságokkal megh erŏssittetett summája, avagy veleje. A' még szolni nem tudo es tsets szopo gyermetskéknek szájokbol rendelted véghez vinni a' te ditseretedet. Psal. 8. 3. Matt. 21. 16. Fejirvaratt M.DC.XXXXIII. 8r. 83 lap.

Reformatus káté külön latin czimlappal és latin szöveggel is. Ujabb kiadása: Gy.-Fejérvár 1647. 8r. ugyancsak 83 lap.

Egyetlen példány az *erd. Muzeumban.*

---

740 **Gy.-Fejérvár. 1643.**

Pathai István. Az Sacramentvmokrol Kŏzŏnségessen: Es kiváltképpen az Vr vatsorajarol valo Kŏnyvetske. Melyben Kérdéseknek és Feleleteknek formajában, az keresztyéni tŏkélletes és igaz Vallás, az Ur Christusnak Test ételének és Vére italának igaz értelme felŏl bé-foglaltatik: és minden rendbéli tévelygések ellen, Szent irasnak igaz magyarazattal valo-hellyeivel meg erŏssettetik. Pathai Istvan Papai Prædicator által. Masodszori nyomtatas. Fejér-varatt Anno 1643. Typis & impēsis Celsissimi Principis. 8r. 330 lap. — *Elül:* cziml., az olvasóhoz 6 sztlan lev.

Első kiadása: H. n. 1592. és 1593.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyet. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — Lőcsei ev. gymn. — Kolozsvári r. cath. lyc. (csonkán). — *S.-pataki ref. coll.* (elül s végül csonkán). — *M.-szigeti ref. lyc.* (elül s végül csonkán). — *Lugossy Józsefnél* s többeknél.

741 **Gy.-Fejérvár. 1643.**

Szalárdi Miklós. Az Istennek Kereszt-viselő hiveit az békeséggel való tűrésre indito kevés számu Vigasztalo Szok es Azok mellé adatot Lelki Hartz, melyben az lelkes ember kételkedő elmelkedési ellen az lelki ember sz. irásbol vőtt feleletekkel győződelmeskedik. A' kereszt-viselő, és bűnők miatt rőttőgő hiveknek vigasztaltatásokra szem eleiben bocsattatnak SZALARDI MIKLOS által. Fejervarat 1643. esztendőben. 12r. 252 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, 5 sztlan lev.

Ajánlva Tek. és Nagys. Somlyai Bátori Sophia Aszszonnak Erdély ország fejed. asszonyának «Nagyságod Méltatlan és legh kissebik Udvari szolgája SZALARDI MIKLOS.»

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Kolozsvári ref. coll. (közben 10 lev. hij.)

---

742 **Kolozsvár. 1643.**

Kolosi Török István. Az Eggyes ęletnek kedvetlen és káros voltárol, az Társal valonak győnyőrűsęggel tellyes hasznárol, s = az io Gazda aszszonynak ditsiretiről iratot versek. Az Farisęus és Fukar Eneke notaiara. Ezek mellé adatott az Kakasrol vőtt Hasonlatossagban à Papok tisztiről valo Enekis. A STEPHANO T. COLOSSINO. Genes. 2. 18. Nem jo embernek egyedűl lenni, azokáért segitőt teremtek néki, hogy ő előtte légyen. 4r. AB = 2 iv = 8 lev. *ha teljes.*

Az első munka végén (A *B2 lev.* utolsó lapján) végső versszak:

Mikor ezer hatszáz negyven három folyna,
Az zőldellő Majus fogyo fęlben volna,
Az szęp Nyárád vize naponként tisztulna,
Szerzém ez éneket hirűl hogy maradna.

A B. 3. levelén következik:

Cantiuncula De natvra et Proprietatibvs Galli, et qvare svpra Templum ponatur. Quæ quondam Latinè modulata, nunc verò in Hungaricum idioma translata, datur & dedicatur fraternè Ministris verbi Dei in sede Marus, veram receptam Vnitariam Religionem profitentibus. Dnis, Amicis et Fratribus in Domino charissimis & observandis. A STEPHANO TŐRŐK COLOSSI Ministro verbi Divini in Csikszentmarton.

Anno D. 1642. die 18. 9-br. A Tékozlo fiu Historiáia notáiára.

Ezen utóbbi versezet csak három lapra terjed. — Az ennek czimében emlitett Csik-Szentmárton nem a csikszéki Szentmárton, hol az unitáriusoknak egyházuk soha nem volt, hanem a Marosszéken a Nyárád mellett fekvő Csik-Szent-Márton, hol az unitariusoknak ma is virágzó egyházuk van.

Hogy e munka Kolozsvártt a régi Heltai-féle betükkel nyomatott, összehasonlitás után kétségtelen. A nyomtatást az első munka iratási idejére 1643-ra azért mertem tenni, mert valószinünek tartom, hogy a szerző e kis munkát, melyet, mint maga mondja, egy nőtelenül élő jóakaró pártfogója számára irt, nem hevertette sokáig kiadatlan. Ha a nyomtatási év nem teljesen bizonyos is, annyi kétségtelen, hogy ez az első eredeti kiadás, s a lőcsei 1647-diki kiadás ennek csak utánnyomata.

A czimlevél hátlapján e két költemény ajánlása áll Szentmártoni Bodó Jánostól 3 négysoros versszakban.

Egyetlen péld. az *erd. Muzeumban* (közben 2 lev. A2, A3 hijával).

---

743 **Lőcse. 1643.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szûletése után, 1643. esztendöre. Felsô Magyar Országnak és rész-szerint Erdélynek-is Eghihez figyelmetesen alkolmaztatott FRŐLICH DAVID, Késmarki Astronom: által. Löcsén, Brever Lörincz által. 16r. A—E = 5 iv = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

744 **Lőcse. 1643.**

Madarász Márton. A D. Sz. H. N. A' Jó, vagy kegyes élet, Es Bóldog Halál Módgyá-ról D. DANIEL SENNERT Elmelkedési Mellyeket A' keresztyének épûleteért Deák nyelv-bôl Magyarrá forditot. EPERJESSI, MADARASZ MARTON P. Leutschoviæ, Typis Laurentij Breveri, & Suptibus Authoris. Anno: M.DC.XLIII. 12r. 250 lap. *Elül:* czimlap, ajánló levél (gróf Drugeth Homonnai Máriának, Szécsi György Gômôr vármegyei főispán özvegyének) 16 sztlan levél.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. (utolsó lev. hij.) — *Lőcsei ev. gymn.* (elül csonkán).

---

745 **Pozsony. 1643.**

Officium B. M. Virg. az-az Aszszonyunk Szûz Marianak Három kûlômb idôre-valo Szolosmaja. Melly ki-bochâttatott Ôtô-

dik Pius, és Nyólczadik Urban Pápa parancholattyaból. A' Nğos Lippai Györgi Esztergami Ersek Vrunk engedelméből, Nyomtattatott Posonban, 1643. 8r. xxxvi és 430 lap — *Elül:* cziml. 1 levél, *végül:* lajstrom 1 levél.

Ajánlja gr. Eszterházy Juliánnának, gr. Eszterházy Miklós nádor gr. Nyári Krisztinától született leányának, a pozsonyi könyvnyomtató, Posonban Sz. Juliánna napján (febr. 16.) 1643.

M. n. Muz. (régiségtárban, ezüst tokban). — *Egri érs. ktárban.* — *Pesti egyetem* (csonkán). — *Nyitrai kegyesrendi ház.* — *Szombathelyi franc. zárda.* (elül s végül csonkán). — *Gr. Eszterházy Jánosnál* Kolozsvártt.

---

746 **Pozsony. 1643.**

Ókulár . . . . . Pozsony. 1643. . . .

A hely nélkül 1643-ban megjelent *Pápisták méltatlan üldözése* cz. könyvben *31—32 lapon* mint «*minap*» megjelent könyv van emlitve e szavakkal: «'Es csak *minap*-is bocsáta-ki egy Pápista szerzetes Posonban egy kis iráskát (OKULARnak nevezi), kiben igen emlegeti az Inquisitiot és az Euangelicusok pelengérezését s-perselését.» Ma egy példányban sem ismeretes.

---

747 **Pozsony. 1643.**

Szentgyörgyi Gergely. Elmelkedesek az Örökke-valoságrol. Mellyeket P. JERONYMUS DREXELIUS a' Jesus Társaságából-való Pap. Deák nyelven irt. Es most az eggyűgyű Keresztyén Lelkek üdvosséges tanuságáért Magyarrá forditott Sz. Gy. G. N. J. S. Nyomtatták Posonban, M.DC.XLIII. Esztendőben. 12r. 480 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, az olvasóhoz, lajstrom 24. sztlan lev.

Ajánlva van Jakussits Annának, gr. Homonnai János országbiró nejének, «Kis-Martonban 1643. dec. 8. Szent-Györgyi Gergely, Palatinus Uram Ő Nagysága Secretariusa.»

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Pozsonyi ev. lyc. — Kolozsvári minor. zárda. — Körmöczi franc. zárda. — Pannonhalmi apátság (cziml. hij.). — *Soproni ev. lyc.* (elül s végül csonkán).

---

748 **Várad. 1643.**

Comenius Ámós János. Januae Linguæ Latinæ Vestibulum, Primum, In usum Illustris Pædagogei Albensis Hungaricè redditum, Deinde Orthodoxarum in Hungaria Scholarum Usui accommodatum. Varadini, Apud Abrahamum Kertesz Szenci. M.DC.XXXXIII. 8r. 32 lap. — *Elül:* cziml., Candido Lectori (Piscatortól), Informatio 4 sztlan levél.

Az olvasóhoz irt latin figyelmeztetésnek, mely a czimlevél hátlapján áll, kelete: «Dabam è museo meo Albæ Juliæ Calendis Maji Anno M.D.C.XLI. M. Philippus Ludovicus Piscator.»

Kolozsvári ref. coll. — Késmárki ev. lyc. — Lugossy Józsefnél.

---

749 **Várad. 1643.**

Comenius Ámós János. Janua Linguae Latinae reserata aurea. Sive, Seminarium Linguae Latinæ et Scientiarum omnium. Hoc est, Compendiosa Latinam et aliam quamlibet Linguam, unà cum Scientiarum et Artium fundamentis, perdiscendi Methodus, sub Titulis centum, Periodis mille comprehensa. Et in usum Scholae Varadiensis, iuxta Belgarum editionem postremam, accuratam et auctam, in Hungaricam linguam translata, Per STEPHANUM BENIAMIN SZILAGYI ejusdem Scholae Rectorem. — Varadini, Apud Abrahamum Szenci, 1643. 8r. 220 lap. — *Elül:* cziml., Institutio didactica és üdv. latin vers 8, *végül:* Index 6 sztlan levél.

Kolozsvári ref. coll. — Késmárki ev. lyc. — Lugossy Józsefnél (mind három helyt egybekötve Comenius föntebbi szám alatti munkájával).

---

750 **Várad. 1643.**

Kalendariom. Froelich David Késmárki Astronomus Kalendariuma. Christus Urunk szûletése után M.DC.XXXXIII. esztendôre; Melly harmadik esztendô a' Bissextilis után. Magyar Országra és Erdélyre nagy figyelmetességgel alkolmaztatott. Varadon. Nyomtatta Szenci K. Abraham által. 16r. A—E = 5 iv (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

751 **Várad. 1643.**

Medgyesi Pál. Praxis Pietatis Az az: Keresztyén embert Isten tettzése szerént való járásra oktato Kegyesseg Gyakorlas. Angliai nyelvbôl fordittatot; es most Ôtôdszôr legtisztabban ki bocsattatott. MEDGYESI PAL altal Varadô nyõtatta Szêptzi Abraham 1643 esz. 12r. 908 lap. — *Elül:* disz és közönséges cziml., a forditó ajánlása, elôbeszéde a ker. olvasóhoz, üdvözlô versek, a szerzô (Bayle Lajos) ajánlása és lajstrom 25 sztlan levél.

A leirt disz-czimlevél után, mely mint az eredeti angol kiadásban képekkel van ékesitve, következik a közönséges czimlevél:

Praxis Pietatis. az az, Keresztyén embert, Isten tettszése szerént-valo járásra igazgató Kegyesség Gyakorlas. Fordéttatott Angliai nyelvből: És immár ötödször az e'kédiekben esett mindennémü hibáktúl meg-tisztultan, söt sok helyeken meg-is jobbultan: az Authornak szép és igen szükséges Elöl-járó-beszédével edgyütt, ki-botsáttatott ugyan MEDGYESI PAL Ur Jesus Christus edgy-ûgyû Szolgája által. A jobbétások ez ötödik nyomtatásban, a' következendö level-szálon adattatnak elödben. I. Tim. 4. 8. A' kegyessegnek igireti vagyon.

Ajánlása, az első kiadás után változatlanul nyomtatva, Lónyai Zsigmondhoz kelt «Szinér Várallyán 20. napján Böytmás havának, 1635. eszt.» — Az ajánlás ezen kelte vitte SÁNDOR ISTVÁNT abba a tévedésbe, hogy Medgyesi ezen forditásának első kiadását 1635-re s Lőcsére tegye, hihetőleg valamely czimlaptalan csonka példány után, *M. könyvesház* 27. *l.* — Sándor István ezen tévedése után teszi ezen 908 lapra terjedő váradi 1643-diki kiadást ugyancsak Lőcse 1635-re a *Catalogus Bibliothecae Szechenyianae Tom. I. Pars. I.* 77. *l.*, minthogy a m. n. muzeumi Széchényi-könyvtár példányában a diszczimlap, melyen a nyomtatási hely és év föl van téve, hiányzott és hiányzik.

Ezt a váradi kiadást helytelenül teszi 1625-re MILLER, *Fragm. vet. Typographiae. M. Varadiensis* 34. *l.*

Régibb kiadásai: 1, Debreczen 1636. — 2, Lőcse. 1638. — 3, Bártfa. 1640. — 4, Lőcse. 1641., mind 12r.

Teljesen ép péld. az *erd. Muzeumban.* — A disz-czimlap nélkül megvan a *m. n. Muzeumban*, a *pesti egyetemben*, a *kolozsvári, s.-pataki, m.-vásárhelyi* és *pápai ref. coll.* ktáraiban.

---

752 **Várad. 1643.**

Az Sacramentumok ki-szolgaltatasanak, az Hazasok és Birák Meg-eskûttetésének, és az bûnből meg-térteknek Bé-vételének bizonyos módgya és rendi; Melly mellé adattattak reggeli és estvéli szokot Kônyörgések-is, az Ecclesiának kôzônséges hasznára. Nyomtattatott Varadon, Szenczi Kertesz Abraham által, 1643 Esztendôben. 4r. 52 lap. — *Elül:* cziml. és praefatio («Georgius Paxi, Ecclesiastes Petro-P. Ketskeméthini» aláirással) 2 sztlan levél.

M. n. Muz.

---

753 **H. n. 1643.**

Papistak meltatlan ûldôzese a' vallasert. Mely E' Kérdésben magyaráztatik-meg: Ha Szabad-è valakit (és nevezet-szerint a' Pápistáknak az Euangelicusokat) erôszakkal, Vallásra kénszeriteni? Kinek alkalmatosságával az-is szem-eleiben adatik: Micsoda mesterségekkel és kénszergetésekkel szokták (most fôképpen) a Pápisták, az Euangélicusokat a' magok Vallására haj-

tani. Esaiæ LIX. v. IV. Nemo est qui clamet pro justitia, et nemo qui disceptet pro fide. Anno 1643. 12r. Ciml., olvasóhoz és szöveg 101 lap.

Irta egy magát meg nem nevező magyar evangelicus, hitfelei figyelmeztetésére. — Czáfolja benne különösen a Veresmarti Mihály pozsonyi kanonok s a II. Ferdinánd alatt szerepelt Carafa munkáiban fejtegetett eretneküldözési elveket. Nevezetes a mit 6. 7. *l.* a Veresmarti Pozsonyban 1643-ban nyomtatott Intő és Tanitó Leveléről mond, hogy t. i. «a mint nyilván mondják, e könyvet a posoni országos gyülésben, minden kérés nélkül, ö maga sákkal hordatván fel az ország házához, elől utól mindeneknek, nevezet szerint penig az Evangelicusoknak nagy bőven osztogatta és egész Magyarországot véle be töltötte.» — *Ipolyi Arnold, Veresmarti Mihály élete és munkái* 451. *l.* e névtelen munka szerzőjének Keresztúri Pált, I. Rákóczi György udvari papját, gyanitja.

Második kiadása: N.-Várad. 1657.

Pesti ref. coll. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

754 **Bártfa. 1644.**

Kassai András. Centuria Quæstionum duabus minus, de gratiosa servatoris nostri passione. az az: Kettő-hián Száz Keresztyén Kérdések, Rővid és egyűgyű Feleleteckel az mi Idvőzitő Urunk Jesus Christusnak Drágalátos szenvedéséről és haláláról, (utólyán az szenvedés Historiájának hozzá-adásával: Item, egy Generalis Theoria-szerént irot Prædikátiuval.) Es az Isten Igeje s-vigasztalása szeretőinek üdvősseges oktatásokra nyomásban készittetet CASSAI ANDRAS Uyfalui Ecclesiának Prædikátora által. ANNO Pro nobIs passVs ac MortVVs, IstIs In angVstIIs Defendet nos; az az: KI mI érettVnk szenVedet S-meg-hólt tarcsa-meg életVnket. = (1644). Bartfan, Nyomtattatot Klősz Jakab által, 4r. 115 lap. — *Elül:* Ciml., ajánlás, latin és magyar versek 6, *végül:* mut. tábla 2 sztlan levél.

Az ajánlás Nagy-Tárkányi Tárkányi Istvánnak «Adatot Vyfaluban, Szent Mihály Hav. első napján. Ez utólsó üdőnek M.DC.XXXXIV. esztendejében.»

Egyetlen példány a *M. Akad. ktárában.*

---

755 **Bártfa. 1644.**

Kassai András. Vigasztalassal tellyes praedicatio az özvegységnek sanyaru allapattyarol, Melyben megtanulhattyak az özvegyek; kivel es miben bizhattyák magokat: És mit cselekedet az Ur Isten gyakorta azokban, és ma-is mit akar cselekedni, végére mehetnek. Irattatot CASSAI ANDRAS Vyfaluy Ecclesiának

Praedicatora által Anno M.DC.XLIIII. Nyomtattatot Bartphan Khlősz Jakab által. 8r. 72 lap.— *Elül:* cziml. ajánlás 6 sztlan lev.

Egyetlen péld. a *sopróni ev. lyc. ktárában.*

---

756 **Bécs. 1644.**

Hajnal Mátyás. Jésus szent szive képekkel, énekekkel s imádságokkal. Bécs. 1644. 12r.

Igy adja e könyv czimét SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 32. *l.*
Első kiadás: Bécs. 1629. — 2. Pozsony. 1642.

---

757 **Bécs. 1644.**

Kalendariom. 1644. esztendőre . . . . . Bécs. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

Ajánlja a nyomdász Gelbhaar Gergely Szentkirályi Clara Aszszonynak, az Nagy-Szombati Sz. Clárá Szerzetiban levő szűzek Abbatissájának, az egész Conventtel.

Csonkán, 2 első levele hiával, megvan a *csornai prépostság ktárában.*

---

758 **Debreczen. 1644.**

Margitai Péter. Temetéskorra valo Praedikatiok, Mellyeket Amaz Boldogh emlekezetű MARGITAI PETER, Egyszer is mászor-is Egynehany fö Ecclesiákban temetéskor Praedikállot. Mostan penigh halálának utánna Másodszor-is Uyjonnan az hiveknek éppületekre ki-bocsáttattak. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhart, Anno 1644. 8r. 391 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd. ad lectorem (Margithai Pétertől), Thornai Gáspár és Medgyesi Pál debreczeni tanitók üdvözlő versei a kiadóhoz, Keresszegi István superintendenshez 4 sztlan levél; *végül:* mut. tábla és index. 9 sztlan lap.

Első kiadása: Debreczen. 1632.

M. n. Muz. — *Pesti ref. coll.* (cziml. hij.). — *Pápai ref. coll.* (végül az index néhány lev. hij.) — Keszthelyen, *a Festetics-ktárban.*

---

759 **Frankfurt. 1644.**

Szenczi Molnár Albert. Dictionarivm. Vngarico-Latinum. Innumeris vocibus Ungaricis formvlisque loquendi Latine redditis, *Nunc tertium* locupletatum; Cui inspersa sunt vsitatiora Proverbia Ungarica, cum aequipollentibus Adagiis Latinis: Qvæ

omnia sub initiali, vel praecipua Adagionis Vngaricæ voce facile reperiuntur. Authore ALBERTO MOLNAR SZENCIENSI. Francofvrti, Typis Antonii Hvmmii, Sumptibus Wolffgangi Endteri: Anno M.DC.XLIV. 8r. 368 lap. — Hozzá járúl: Syllecta Scolastica. Noribergæ, 1644. 8r. 44 lap. — Institutio Juventutis in paedagogiis Illustribus Inferioris Palatinatus. U. o. u. a. 63 lap.

Régibb kiadásai: Nürnberg. 1604. — Hanau. 1611. — Heidelberg. 1621.

M. n. Muz. — N.-kőrösi ref. lyc. — Lőcsei ev. gymn. — Pozsonyi ev. lyc. — Kassai jogakad. (végül az Institutio Juventutis utolsó lapja hij). — *Csornai prép. ktárában* (az Institutio a 28-dik lap után szakad meg). — Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában. — Pozsonyi r. cath. gymn. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Mind ezen példányok egy kötetben vannak Szenczi Molnár Albert Lexicon Latino-Graeco-Ungaricumjával, melyet láss alább: *Frankfurt.* 1645.

760 **Kolozsvár. 1644.**

Kósa János (Várfalvi). Catechesis. Az Üdvössegnek Fundamentomáról rövid kérdezkedés az Szent Irás szerént, az kisdedeknek a' Tudományban és az Urnak szolgálattyában és félelmében való fel nevelésére. VÁRFALVI KOSA JÁNOS által irattatott. Kolosvárban nyomtattatott Heltai Gáspár Mühellyében 1644. 12r. 6 lap.

Leirja KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS, *Hist. Typogr. Unitar. Trans.* cz. kéziratában 20 l. — Ma egy példányban sem ismeretes.

761 **Lőcse. 1644.**

(Biblia). Az mi Urunk Jesus Christusnak Uy Testamentoma: Mellyben vadnak az Evangelisták kőnyvei, az Apastalok cselekedeti és Levelei, az Sz. Janos Jelenésével edgybe. Matth. 17. v. 5. Ez az én szerelmes fiam, kiben meg-nyugottam, ötet halgassátok. Löcsön nyomtattatot Brever Lőrincz által. 1644. 12r. 1067 lap.

Nincs hozzá semmi előszó, sem index.

Pesti egyetem. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári r. cath. lyc. — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában. — Lugossy Józsefnél.*

762 **Pozsony. 1644.**

Eszterházi Miklós (Gróf). A Magyar-Országi Palatinusnak, Grof Eszterhazi Miklosnak, Rákóczi György Erdélyi Fejede-

lemnek irt egy-nehány Intö Leveleinek igaz Pariája. Posonban M.DC.XLIV. Esztendőben. 4r. 44 lap.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem* (Kaprinai nyomtatott Analectái között). — *Soproni ev. lyc.* — Megvolt *Nagy István ktárában* is.

763 **Pozsony. 1644.**

(Nyéki Vörös Mátyás). Tintinnabulum Tripudiantium, az az, A földi részeg szerenchenek es dichősegnek alhatatlan lakodalmaban Tombolók jóra intő Chengettyűje. Posonban, 1644.

Első kiadása: Posony. 1636.

Ezen eddig egy példányban sem ismert kiadás megvolt a *gömöri ev. esperesség ktárában* Rozsnyón, melynek pontosan szerkesztett catalogusából irtam ki a czimet; magát a könyvet azonban, melynek könyvtári jegye Aa. 8., ott 1876-ban a leggondosabb kutatás után sem sikerült föltalálni.

764 **Várad. 1644.**

Laskai János. Hittűl-szakadasnak tellyes meg-orvoslasa. Mellyet Az Álhatatosoknak és El-esteknek javokra, harom kőnyvekben le-írt VEDELIVS MIKLOS Genevai Prédikátor és Professor. És újonnan Azonoknak hasznokra Deákból Magyarrá fordított LASKAI JANOS. Varadon Nyomtatott Szenci Abraham által, M.DC.XLIV. 12r. 464 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, 8 sztlan lev.

Ajánlva van Gr. Bethlen Istvánnak.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Székely-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. és az ajánlás néhány levele kézirattal pótolva). — *Pesti ref. coll.* (cziml. hij.).

765 **Várad. 1644.**

Laskai János. Jesus Kiralysaga; Melynek Idvességes birodalma alá, hat-ható erősségekkel intettetnek, ki-vált-képpen az Erdelyi Proselyta Sidok. LASKAI JANOS által Varadon, Nyomtatta Szenczi K. Abraham. 1644. 12r. 152 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz 12, *végül:* mut. tábla 2 sztlan levél.

Ajánlva van Iktári gróf Bethlen Péternek, Hunyad és Máramaros vármegye főispánjának.

Egyetlen példány a *m. Akad. ktárában.*

766 **Amsterdam. 1645.**

Károlyi Gáspár. Szent Biblia az az: Istennek Ô és Uy Testamentomában foglaltatot egész szent Irás. Magyar nyelvre forditatott Cároli Gáspár által. Es mostan Negyedszer, a Franciai nótákra Molnár Albertvl rendelt Sóltár Kônyvel, Palatinátusi Catechismussal, s egy-házi kônyôrgéseknek és Ceremoniáknak formáival egyetembe ki botsattatott, a Belgiomi Académiákban tanuló Magyaroknak forgolodások által. Amstelodámban Iansónius Iános Kôltségével 1645 esztendôben. 8r. Ó Testam. 1001 l. — Apocryphus könyvek 238 l. — Uj Testam. (külön czimlappal) 321 l. — Sz. David zsoltárai, catechismus, könyörgések stb. (külön czimlappal) 150 l. — *Elül:* Cziml., az olvasóhoz, tábla, nyomt. hibák, 6 sztlan lev.

Károlyi Gáspár bibliai fordításának ezt megelőző régibb kiadásai: 1, Vizsoly 1590—1591. — 2, Hanau. 1608. — 3, Oppenheim 1612.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (Bornemisza Anna erd. fejedelemaszszony példánya sajátkezü beirásaival, melyeket közöltem *Erd. Muzeumegylet Évkönyvei V. köt.* 120. *l.*). — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pozsonyi káptalan.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (az előzmények hij.). — Rima-Szombaton *a kis-honti ev. esp. ktárában.* — *Szász Domokosnál* Kolozsvártt.

---

767 **Bártfa. 1645.**

Weber János. Amuletum, az az: Rôvid és szükséges oktatás a' Dôg-halálról, szereztetet Weber Janostol Eperjesi Patikariustól. Sirach: 38. v. 8. A' Patikarios Orvasságokat csinál, és ennek az ô munkáinak soha nincsen vége, és ô általa sok jó szereztetik ez fôldnek szinén. Bartfan. Klôsz Jakab által, 1645. Eszt. 12r. 144 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasónak, versek 10 levél és 1 tábla; *végül*: 1 sztlan lev.

M. Akad. — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

768 **Bécs. 1645.**

Eszterházi Miklós. A' Magyar-orszagi Palatinusnak, Grof Eszterhazi Miklosnak, Rakoczi György Erdélyi Fejedelemnek írt egy-nehány Intö Leveleinek igaz Pariája. Nyomtatta Béchben a' Koloniaj Vduarban Kosmerovius Mate. Anno M.DC.XLV. 4r. 120 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

M. n. Muz. (4 utolsó lev. hij.). — *Bécsi csász. ktár.* — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.*

769 **Bécs. 1645.**

Eszterházi Miklós. A' Magyar-Orszagi Palatinusnak, Grof Eszterhazi Miklosnak, Lonyai Sigmondhoz, és némelly Vármegyékhez irt egy-nehány Leveleinek igaz Pariája. Nyomtatta Béchben a' Kolonjai Udvarban Kosmerovius Mate. Anno M.DC.XLV. 4r. 69 lap.

A föntebbi számmal egy kötetben megvan a *M. Akad., bécsi csász., erd. muzeumi, pesti egyetemi* és m.-v. *Teleki-ktárban.* — Ez a darab maga megvolt *Nagy István ktárában* is (*Catalogue* 1870. 31. *l.*).

---

770 **Bécs. 1645.**

Krakai Kalendariom Kőnyv, a' Béczi látásnak hattározattia szerint Christus szűletése vtán. Az M.DC.XXXXV. esztendőre igazitatot. Jablonski Miklos Krakai Mathemáticus álta*t.* (*Magyarország czimere.*) Niomtatta Béchben Gelbhaar Gergely. 8r. A—D4 = 28 sztlan levél.

Csornai prépostság könyvtárában.

---

771 **Gyula-Fejérvár. 1645.**

Apafi Mihály. Az egesz kereztyeni vallasnak rővid Fundamentomi. Megint Kétségbenesés ellen való egynéhány lelki vigaztalások. Te pedig maragy meg azokban az mellyeket tanultál, és hogy gyermekségedtől fogva tudtad a' Szent irást, a' mely téged bőltsé tehet az idvősségre, a' Jésus Christusban való hitnek általa. 2 Tim. 3. v. 14. & 15. Gyula-Fejirvaratt M.DC.XLV. 8r. A—E2 = 34 sztlan levél. — *Végül:* szent irásbéli erőssegek es bizonsagok 10 sztlan lev.

Ajánlja Petki Borbálának, Apafi György özvegyének, «mint szerelmes Annyának APAFI MIHALY». — Az egyűgyű kegyes olvasóhoz, kelt «Gyula-Fejirváratt 1. die Julij. 1645. APAFI MIHÁLY».

Első, eredeti kiadása ezen munkának, mely eddig csak ujabb kiadásában H. n. 1753. 8r. volt ismeretes.

Erd. Muz. — Kolozsvári r. cath. lyc.

---

772 **Gyula-Fejérvár. 1645.**

Geleji Katona István. Titkok titka. Az az: Az őrőktől fogva magatol ő-szinte valo, és meg-oszladozhatatlan egységű Jehovai természetben lévő, és élő, állatval, hatalomval, és méltoságval

egyenlő Elohim személyeknek, háromi többségek felől valo mennyei titkos tudomány. Melly az ov, és uj Testamentumoki kétségtelen igazságu, Isten-ihlette szent-irásokbol, az üdvösségre elégségesen ki-nyilatkoztatik, el-rontathatatlanul meg-erössittetik, és a' Régiek helyébe' minapében támadott uj Tévelygőknek, s' nevezet szerént ENYEDI GYÖRGYnek, testi okoskodásitol, agyas tsavargásitol, és szines magyarázatitol, s fortélyos ellen-vetésitől vastagon meg-oltalmaztatik, Es, imé, azon egy igaz Jehovah Istennek, az Atyanak, Fiunak, és Szent-Leleknek, ditsőségére, a' Magyar Keresztyénségnek az igaz Isteni-isméretben valo gyarapodásara, s' az ellen-káromkodoknak pedig szájok-bé-dugattatására minden olvasni akarokval Istenes kegyességből és atyafisagos szeretetből kőzőltetik. GELEJI KATONA ISTVANTOL, Az Erdély országi igaz Keresztyén Ekklesiáknak Püspökjöktől, és a' Gyula-Fejir-varinak első rendű Tanitojától. Ki-nyomtattatott Gyula-Fejir-varatt, az igenek meg-testesülesenek M.DC.XLV. esztendejében. 4r. 1073 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás, a kegyes olvasóhoz, mut. tábla 5 iv = 20 sztlan lev. *végül:* II. III. IV. mut. tábla 45½ lev. = 91 sztlan lap.

Ajánlva van I. Rákóczi György erdélyi fejedelemnek.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (3 péld.) — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Százvárosi ref. gymn.* — Rozsnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* (végül csonkán). — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Megvolt *Nagy István ktárában* is.

---

773 **Gyula-Fejérvár. 1645.**

Geleji Katona István. Magyar Gramatikatska A'vagy, Az igaz magyar irasban, és szollásban kévántato néhány szükséges Observatiok. Mellyeket irogatási, és elmélkedési kőzőtt, egyszer másszor eszében szedegetett, meg-jegyzegetett, és Magyar munkájiban, főbb-képpen a Titkok-Titkaban, kövétett is, és egyként a' maga irásának, és szollásának mentségére, s más-ként pedig a' Magyarságon kapdoso elmés iffjuságnak oktattatására, ki-botsátott, GELEJI KATONA ISTVAN, Erdélyi Orthodoxus Püspők, és egygyik Fejir-vári Lelki Pasztor. Ki-nyomtattatott Gyula-Fejir-Váratt A. D. M,CD. (igy DC. helyett) XLV. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

Ezen munka az előbbi szám alattihoz mellékelve s azzal egy kötetben jelent meg. Példányai csakugyan a «Titkok Titká»-val egy kötetben találhatók a föntebbi szám alatt emlitett könyvtárakban, kivéve N.-Kőröst és S.-Patakot, hol ezen melléklet hiányzik. — Ellenben önállóan megvan a Magyar Grammatikácska a *lőcsei evang. gymn.* és *Schlauch Lőrincz szathmári püspök ktárában.*

---

774 **Gyula-Fejérvár. 1645.**

Medgyesi Pál. Egő Szövetnek, avagy Edgy nehéz de igen szükséges és hasznos Kérdésnek (mely az Sz. Irásnak isteni méltósága felől vagyon) világos és rővid meg-fejtése; Minden hiveknek és kiváltképpen az Catholicusoknak hasznokra. M. P. által. Nyomtattatot 1645. Esztend. 12r. 151 lap.

Betűi összehasonlitása után bizonyos, hogy ez a könyv gyula-fejérvári nyomtatvány. — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 34. *l.* fölhozza ezen könyvet H. n. 1648-ra is, alighanem csak tévedésből; 1648-diki példányt sehol nem láttam.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Lugossy Józsefnél.

---

775 **Gyula-Fejérvár. 1645.**

Medgyesi Pál. Lelki A Be-Ce Az Christus Oskolájában az alsó Rendben bé állatandó Tsetsemőknek Kőzönségessen; Kiváltképpen penig az méltoságos kegyes Fejedelem-Aszszonynak Lorantfi Susannanak, approbb Tseledgyenek, hasznokra. Edgy Istenfélő tudos Anglus Tanétónak Irásából fordettatott. Fejérvarat Anno 1645. Typis et Impēsis Celsissimæ Principis 8r. 56 lap; *végül:* Könyörgések 2 sztlan levél.

A Lorántfi Susánnának szóló ajánlás végén: «Nagyságodnak alazatos lelki szolgája MEDGYESI PÁL.»

Első eredeti kiadás. Ujabb kiadásai: H. n. 1648. S.-Patak 1652. és Keresd. 1684.

Egyetlen példánya *a kolozsvári r. cath. lyc. ktárában* (Patai István A Sacramentomokrol Gy.-Fejérvár 1642. csonka példánya után kötve).

---

776 **Frankfurt. 1645.**

Molnár Albert (Szenczi). Lexicon Latino-Graeco-Ungaricum, Jam recens quartâ curâ recognitum, innumeris pene dictionibus ac versibus, Syllabarum quantitates indicantibus adauctum, et ita elaboratum, ut ex eo Latinarum dictionum genera, modus declinandi et conjugandi, tanquam ex Thesauro depromi possint. Item Dictionarium Ungarico Latinum. Infinitis vocibus loquendique formulis ac proverbiis Ungarico-Latinis locupletatum.

Authore ALBERTO MOLNAR SZENCIENSI. Adjecti sunt ad finem libri Indices Chronographici et Chronologici studiosis utiles ac necessarii. Item Syllecta scholastica clarorum Virorum, Quorum catalogum exhibet frontispicium Syllectorum. Quae et separatim vendi possunt. Cum Privilegio Sacrae Caesareae Majestatis. Francofurti ad Moenum. Typis Antonii Hummii. Impensis Wolfgangi Endteri, Civis et Bibliopolae Noribergensis. Anno M.DC.XLV. 8r. 1030 lap. — *Elül:* cziml. s a használt auctorok névsora 2 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Nürnberg. 1604. — Hanau. 1611. — Heidelberg. 1621.

M. n. Muz. — N.-körösi ref. lyc. — Pozsonyi ev. lyc. — Lőcsei ev. gymn. — Kassai jogakad. (csonkán 49—1030 l.). — Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában. — Csornai prép.* (csonkán 805—1030 l.). — *Pozsonyi r. cath. gymn. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Erd. Muz.* (elül s végül csonkán).

---

777 **Lőcse. 1645.**

Kalendariom (Uy és O), Christus Urunk szűletése után, 1645. Esztendöre való, Magyar Országra, Szepességre és rész szerint Erdely Országra-is nagy figyelmetességgel alkolmaztatott. FRŐLICH DAVID, Immar 22. Esztendei Practicus Astronomus által. Lőcsen, Brever Lörincz által. 16r. A—E = 5 iv = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

778 **(Nagy-Szombat). 1645.**

Kerti Fábián. Maria Aetermitatis Beatæ Porta Sancta. az az, Maria Az Boldog Örökke-Valoságnak Szent Aitaja Mellyet maga költségével Nyomtattatott, és a' Jesus Tarsasaganak gondviselése alatt, a' Nagy-Sombati és Győri Collegiumban levő Boldog Szűz Maria Congregatioinak ajándekozott 1645. esztendőben. A' Tisztelendő és Bőcsületes KERTI FABIAN. Pap. Weszprémi Kanonok, és Szalai Esperest. 12r. 188 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás 4 sztlan lev.

Vajon azonos-é e könyv azzal, melyet SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 34. *l.* Epitome Pietatis Marianae czim alatt mint lőcsei 1647-diki nyomtatványt emlit, s melyet Horányi szerint Sámbár Mátyás jésuita irt, meg nem határozhatom.

Egyetlen péld. a *pesti egyetem ktárában.*

779 **Várad. 1645.**

Geleji Katona István. Valtsag-Titka. az az: Az örök igenek, a' Meg-válto Messiás Christus Jesusnak. a választatott hivekért, a' profeciák szerént, az ûdônek tellyességében valo meg-testesûlése, szûletése, kôrnyûl-metéltetése, szenyvedési, halála, eltemettetése, fel-támadása, menyben-menése, Attya jobjára-ûlése, és Sz. Lelket kûldése felôl valo Keresztyéni titkos tudomány. Melylynek igazsaga az esztendôt-szakai Het jeles ûdnepekre: Adventre, Nagy-Karátsonra, Kis-Karátsonra, Nagy-hétre, Husvétre, Aldozo-Tsetertekre (a' mint ôket hivják) és Pûnkôstre valo Predicaciokban, a' derék szent irásokból erôssen meg-bizonyittatik, és a' Tévelygôknek, ugy-mint Sidoknak, Socinianusoknak, Blandradistáknak, Pápistáknak, Lutheranus atyafiaknak, és egyebeknek ellenkezö vélekedésik meg-czáfoltatnak. Es a' Magyar hiveknek, mind az honn-tanult fél-szerû Egy-házi szolgáknak, az Urban szerelmes attya-fiainak, segedelmekre, s' mind az irást olvasni tudo kûlsô rendû kegyes embereknek az igaz Keresztyéni vallásban valo ôregbûlésekre, és az ellenkezôk ellen valo fel-fegyverkeztettetésekre ki-botsáttatik Geleji Katona Istvan, Az Erdély-országi Magyar Reformatus Tanitóknak Püspökjök, és a' Gyula-Fejir-vári Evangelicus Keresztyéneknek Lelki Pásztorok, által. Ki-nyomtattatott Varadon, Szenci K. Abraham által. Az Igének meg-testesülése után M.DC.XLV. eszt. 4r. 1244 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz és 1. mut. tábla 42, *végül:* II. III. mut. tábla 34 sztlan lev.

Ajánlva van I. Rákóczi György erd. fejedelemnek.

II. része: Várad. 1647. — III. része: Várad. 1649.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár* (cziml. hij.). — *Pesti egyetem.* — *Egri érs. ktár.* — *Pesti ref. coll.* (csonkán). — *Debreczeni ref. coll.* (elül csonkán). — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (2 péld.) — *Kecskeméti ref. coll.* — *Szebeni ev. gymn.* — *Csurgói ref. gymn.* — *N.-kôrösi ref. lyc.* (elül csonkán). — *M.-szigeti ref. lyc.* (végül csonkán). — *Lugossy Józsefnél* (csonkán) s magánosoknál több példány.

---

780 **Várad. 1645.**

Kereszturi Pál. Lelki Legeltetes, az az: A' David Kiraly XXIII Soltaranak rôvid magyarázattya, mellyet foglalt-bé tizen-két Prédikáciokban A' Jésus Christusnak alázatos szolgája Kereszturi

PAL. Varadon, Nyomtatta Szenci Kertesz Abraham, M.DC.XXXXV. Eszt. 4r. 127 lap. — *Elül*: cziml. és ajánlás 2 sztlan levél.

Ajánlva van Lorántfi Zsuzsánna fejedelemasszonynak.

Ujabb kiadása: Várad. 1649.

M. n. Muz. (cziml. és ajánlás hij.). — *Erd. Muz.* — *S.-pataki ref. coll.* — (utolsó lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* (elül 5 lev. hij.).

---

781 **Várad. 1645.**

Kereszturi Pál. A keresztségről egy prédikátzio, mellyet mondott el Gyula-Fejérváron Sz. György havának második napján 1645-dik eszt., mikor Rákótzi Ferencz az ifju Rákótzi György fia, meg-kereszteltetnék. Várad. 1645. 4r.

Igy emliti BOD PÉTER, *M. Athénás 139. l.* s utána SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 33. *l.* és MILLER, *Fragm. vet. typogr. M. Varadinensis* 38. *l.*

---

782 **Várad. 1645.**

Triumphus Fidei, az az: a nagy probak es keserteteken az igaz hitnek győzedelme. Melly prædikáltatott a' Váradi temető kertben 3. die Januar. horâ 10. 1645 esztendőben; Az Nemes és szemérmetes Szűznek Varadi Judithnak Az Nemes és Nemzetes Varadi Miklosnak, Mostan A' méltoságos Erdélyi Fejedelemnek Váradi Harminczadossának; egyszer s mind a' Tekintetes és Nãgos Iktari Bethlen Catharina Aszszonynak, a' Tekintetes és Nãgos Albési Zolyomi Dávidnak Hites-Társának, minden javainak Præfectussának: szerelmes egygyetlen egy leányának teste felett. I. Johan. 5. v. 4. Ez a diadalom, melly meg győzte e' világot. tudni-illik a' mi Hitűnk. Roman. 8. v. 37. Sőt inkább mind ezekben diadalmasoknál fellyebb valók vagyunk. Nyomtattatott Váradon Szenci Abraham által, 1645. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan levél.

Hozzá járul: Váradi Miklosnak Mostan . . . . . Præfectussának szerelmes Házas-Társán: Banrevi Ersebeten, Es négy szép magzatin, ugy-mint Varadi Annan, Judithon, Ersokon, Gaboron való keserves kőnyhullatása, siralma . . . . . (Versekben) C iv = 4 sztlan levél (az utolsó levél üres).

M. n. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld., egyikből C1 lev. hij.) — *M.-vásárhelyi ref. coll.*

783 **Amsterdam. 1646.**

Károlyi Gáspár. A mi Urunk Jésus Christvsnak Uy Testamentoma. Magyar Nyelvre fordittatott CAROLJ GÁSPÁR által. Es mostan Ujonnan e' kisded formában ki botsáttatott az Belgiomi Academiákban Tanulo Magyaroknak forgolodások által. Amstelodámban, Nyomtattatott Jansonivs Janos altal M.DC.XLVI. 12r. 819 lap.

Gyula-fejérvári *Batthiányi-ktárban* (28 első lapja hijányzik; czimlapja kézirattal hiven pótolva).

---

784 **Bécs. 1646.**

Krakai Kalendariom Kőnyv, a' Béczi Prospectus szerént vrunk szűletése után, az M.DC.XXXXVI. eszténdőre rendeltetet. Jablonski Miklos Krakai Mathematicus által. *(Magyarország czimere.)* Nyomtatta Béchben. Gelbhaar Gergely. 8r. A—D3 = 27 sztlan levél.

M. n. Muz. — Csornai prép. ktárában.

---

785 **Gy.-Fejérvár. 1646.**

Lelki Temjenező, Mellyben a' szűv-béli kegyes buzgosagnak tűzétől fel gyulasztatott áhitatos kőnyőrgésnek kédves illatu fűstőletivel az Istennek rettenetesen fel-gerjedt haragja engesztelteti, és az ő tőle ki-jővt sűrűven őldőklő tsapás a' holtak és élők kőzőtt állo hivektől enyhitgettetik. Gyula-Fejir-Varatt M.DC.XLVI. dőgős esztendőben. 8r. A iv = 8 sztlan lev.

Erd. Muz. (gr. Teleki Domokos gernyeszegi könyvtárából).

---

786 **Gy.-Fejérvár. 1646.**

(Wendelinus Marcus Fridericus.) Medvlla priscæ puræque Latinitatis, Quã omnes lingvæ Latinæ idiotismi è purioribus et classicis omnibus scriptoribus, quorum in Scholis admittitur autoritas; plenè planèque; secundũ seriem verborum et particularum omnium, repræsentantur, ita ut copiosior, quam ante hâc, Phrasiologia exhibeatur, discentium studiis usibusque, accommodatissima. Denuò Impressa Albæ Juliæ Typis Celsissimi Principis. M.DC.XLVI. 12r. 561 lap. — *Elül:* cziml. præfatio, benevolo lectori 10, *végül:* Index 23 sztlan levél.

A latin szavak és kifejezések magyarul vannak benne értelmezve. — Kiadta BISTERFELD JÁNOS HENRIK gy.-fejérvári tanár.

Debreczeni ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — S.-pataki ref. coll. (cziml. hij., a 216. lappal megszakad).

---

787 **Várad. 1646.**

Temetesi Pompa, Melly az Tekintetes es Nagysagos Nehai Groff Iktari Bethlen Peternek, Hunyad Es Maramaros Vármegyéknek őrökös Fő Ispánnyának, 1646 esztendőben, Kis-Aszszony havának harmadik napján, Bánban meg-hidegedett testének Liszkafalváról Nyir-Bátorban, temetésének helyére valo meg-inditásától fogva, az földben el-takarittatásáig, celebráltatott. Varadon, Nyomtattatott Szenci Kertesz Abraham által. M.DC.XLVI. esztendőben. 4r. 183 lap.

Tartalma: 1. Halotti predikatio Liszkafalván Liptó vmben 1646. oct. 22. SZATHMÁRI LÁZÁR MIKLÓS szathmári predikatortól. — 2. Funebris Oratio STEPHANI BENJAMIN SZILAGYI in pago Liszkafalva iuxta Rosenbergam. 21. Oct. 1646. — 3. SZATHMÁRI LÁZÁR MIKLÓS 2-dik pred. Liptó vármegyében Lutsinán 24. oct. 1646. — 4. SÉLYEI BALOG ISTVÁN huszti predikátor pred. Sáros vármegyében Sz. Mihályon 1646. 28. oct. — 5. UGYANATTÓL Szántón oct. 31. — 6. SZATHMÁRI L. MIKLÓSTÓL Nyiregyházán 2. nov. — 7. DOBRAI BÁLINT ecsedi pred.-tól, Báthorban nov. 2. — 8. HODÁSZI MIKLÓSTÓL u. ott. 1646. nov. 3. — 9. VERÉCZI FERENCZ sáros-pataki prédikátortól 4. nov. — 10. CSULAJI GYÖRGY, I. Rákóczi György fejedelem udv. papjától 4. nov. — 11. Oratio funebris (latinul). — 12. HODÁSZI MIKLÓSTÓL Jankafalván 1646. 29. nov. lött predikatzió Zólyomi Miklós özvegye Daróczi Zsófia felett.

M. n. Muz. — M. Akad. (3 péld.). — *Erd. Muz.* (2 péld.). — *Pesti egyetem.* — M.-vásárh. *Teleki-ktár. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll.* (3 ép, 2 csonka péld.). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Szebeni ev. gymn. — Kecskeméti ref. coll.* (utolsó lev. hij.). — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Enyedi ref. coll.* (utolsó 5 lev hij.). — *Lugossy Józsefnél* s magánosoknál több péld.

---

788 **Bécs. 1647.**

Krakai Kalendariom Kőnyv, à Béczi Prospectus szerént urunk szűletése utan. Az M.DC.XXXXVII. Eszténdőre rendeltetet. JABLONSKI MIKLOS krakai Mathematicus által. *(Magyarország czimere.)* Nyomtatta Béchben Gelbhaar Gergely. 8r. A—D7 = 31 sztlan levél.

Ajánlja latinul Gelbhaar György nyomdász gr. Draskovics János nádornak.

M. Akad. — Csornai prépostság ktárában.

789 **Debreczen. 1647.**

Halotti beszéd Bocskai Ferencz felett. Debreczen. 1647.

Igy adja a czimet SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 33. *l.*

---

790 **Gyula-Fejérvár. 1647.**

Catechismus Az az; A' Keresztyeni vallàsnak és Hűtnek Rővid Kérdésekben és feleletekben foglaltatott, szent irásbéli bizonyságokkal meg-erőssittetett summája, avagy veleje. A' még szolni nem tudo és tsets szopo gyermetskéknek szájokbol rendelted véghez vinni a' te ditséretedet. Psal. 8. 3. Matt. 21. 16. Fejér Váratt M.DC.XLVII. 8r. 83 lap. (latin-magyar szöveggel).

Régibb kiadása: Gyula-Fejérvár 1643. 8r. ugyancsak 83 lap. *Debreczeni ref. coll.*

---

791 **Gyula-Fejérvár. 1647.**

Kászoni János. Rővid Igazgatas A' Nemes Magyar Országnak és hozzá tartozo Részeknek szokott Teorveny Folyasirol Mellyet Nemzetes Veres-Marthi Ciko Mihaly Uram Keresere Deákbol Magyar nyelvre forditott Kaszoni Janos Váradgyán. Nyomtattatott, azon Ciko Mihály V. kőltségén, Gyula-Fejér-váratt Brassai Major Marthon által. 1647. esztendőben. 4r. 302 lap. — *Elül:* Cziml. előbeszéd, az olvasóhoz 4; *végül:* nyomt. hibák 2 sztlan levél.

Ajánlva van Czikó Mihálynak a fejedelem gy.-fejérvári udvarbirájának. «Irtam Váradgyán Szent Philep és Jakab Apastalok napján 1647. esztendőben.» — Az olvasókhoz kelt «Váradgyán Maros s-Sebes vize kőzt lévő házamnál Sz. Kereszt Találása napján 1647. esztendőben.» A nyomt. hibák végén «Végesztem Isten áldomásából Gyula-Feir-Váratt Pűnkősd Havának 8. napján, 1647. esztendőben.»

Kitonich János «Directio methodica processus judiciarii Regni Hungariae» czimü munkájának forditása. Az eredeti szerző nevét a fordító ezen első kiadásban nem emliti: de már a 2-dik latin-magyar szövegü, lőcsei 1650-diki kiadásban a szerző Kitonich János a czimlapon meg van nevezve.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Szebeni Bruckenthal-ktár.* — *Szebeni ev. gymn.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld.). — *Szigeti ref. lyc.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (cziml, hij.) — Gyömrőn *gr. Teleki-ktárban.* — *Háromszéki Cserey-muzeum.* — Kolozsvártt b. Bornemisza Jánosnál, K. Papp Miklósnál s magánosoknál.

---

792 **Gyula-Fejérvár. 1647.**

Index Vocabvlorum. Index, Januae Lingvarum J. A. COMENII... Albae Juliae, Typis Celsissimi Transylvaniae Principis; An.

M.DC.XLVII. Per Martinum Major Coronensem. 8r. 507 (helyesen 508) lap. — *Végül:* Ad Candidum Lectorem 1 sztlan lap.

Comenius Janua Lingvarum angol és belga indexének magyar forditása. — Az 1. és 2. lapon álló latin előbeszédből kitetszik, hogy CSAHOLCZI JÁNOS és BIHARI FERENCZ ezen szótárt az erdélyi iskolák használatára készitették, kik Comenius Janua Lingvarum czimü munkájának több nyelven lévő Indexei közzül az angol és belga Indexet magyarra forditották s «Index Vocabvlorum» czim alatt kiadták. Hogy ezen könyv Bisterfeld Henrik gy.-fejervári tanár költségén jelent meg, kitetszik a könyv végén olvasható «Ad candidum lectorem» intézett latin versekből, melyek alatt a könyv szerkesztői igy nevezik meg magokat: JOHANNES PAST: TSAHOLCI, p. t. Rect. Collegii Albens. et Logicae facult: Magister Ordinarius, Indicis Latino-Ungarici Interpres. FRANCISCUS BIHARI, p. t. Rect. Collegii Alb. et Poeticae facult. Magister Ordinarius, Indicis Latino-Ungarici Translator.»

M. n. Muz. — Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktára (Török Jánostól).

---

793 **Lőcse. 1647.**

Arithmetica (Practica). Az az: Számvető Tábla, Melyben minden féle Adásról és Vételről valo bizonyos Számoknak summáját hamar és készen fel találhatni. Az Pythagorás Táblájából (kit más névei Olasz Practicának is hinak) számláltatot és irattatott. Lőcsén, Brever Lőrintz által, 1647. Esztend: 12r. 103 sztlan levél.

Hozzá járul: Nyereség oszto Tábla: Melyben az egy tarsaságban levő kereskedő avagy osztozo személyek között, kinek kinek az nyereségből való illendő részét hamar meg-vehetni és számlálhatni. Lőcsén Brever Lőrintz által, 1647. Esztendőben. 12r. 7 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Debreczen. 1614. és Gy.-Fejérvár. 1632.

Emliti röviden ezen kiadást SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshéz* 34. *l.* — Czimét közlöm Gyarmathi Sámuelnek Sándor István emlitett lapjához sajátkezüleg tett jegyzéséből (az erd. Muzeum ktárában). — Példányát nem láttam.

---

794 **Lőcse. 1647.**

Epitome Pietatis Marianae. Löcse. 1647.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház.* 34. *l.* mint Horányi szerint Sámbár Mátyás munkáját.

---

795 **Lőcse. 1647.**

Kolosi Török István. Az Edgyes Életnek kedvetlen és káros voltáról, az Társal valonak gyönyörűséggel tellyes hasznárol,

s-az jo Gazda aszszonynak ditsiretiről iratot Versek. Az Fariséus és Fukar Eneke notájára. Ezek mellé adatott az Kakasrol vőtt Hasonlatosságban à Papok tisztiről valo Enek-is. à STEPHANO T. COLOSSINO. Genes. 2. 18. Nem jo embernek egyedül lenni, azokáért segitőt teremtek néki, hogy ő előtte légyen. Lőcsén, Nyomtattatot 1647. Esztendőben. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

Első kiadása: H. és év. n. (Kolozsvár 1643). — Ujabb kiadásai: Lőcse. 1688. és 1696.

Pesti egyetem. — Megvolt *Nagy István ktárában is* (Lásd: *List u. Francke, Catalogue* 1870. 101. *l.*), hol a szerző hibásan van Kolozsvári Töröknek nevezve.

796 **Lőcse. 1647.**

Szentmártoni Bodó János. Az Sonak Ditsiretiről Valo Magyar Rythmusok. à JOHANNE B. SZENTMARTONI. Nota: Meg adgya még Isten őrőmét etc. Ez mellé adatott az Áts Mesterek ditsireti-is. Lőcsén, Nyomtattatot 1647. Esztendőben. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan levél.

A 2—5 lapon THURI MIHALY üdv. verse magyarul.

Egyetlen péld. a *m. n. Muzeumban.*

797 **Pozsony. 1647.**

Maria Halalra Valtaknak, es Meg-holtaknak Annya Uj Győlekezetinek Rend-tartasa, Posomban Sz. Márton Egy-házában helyheztetett Bóldog Aszszonyunk képe-előtt; melly a' Purgatorium-béli Lelkek meg-szabadulásokért, aitatossan, és hasznossan tiszteltetik, kezdetett Felseges III. Ferdinand Chászár, Magyar, és Cheh-Országi Király kegyelmes jovallásából. Alkottatott Tekéntetes és Nagyságos Lippai György Esztergami Ersek, ès Magyar-Országi Primas-által, Mind ő Felsége Uduari sok Tekéntetes, és Nagyságos Urak, s-mind más Fejedelmi méltosag-béliek, s-Nemzetes szémelyek aítatos ohaitásokra. Nyomtattatott Posomban 1647. esztendőben Aksamitek Zacharias által. 8r. 30 lap. — *Elül:* cziml. 1 lev.

Egyetlen péld. a *pesti egyetem ktárában.*

798 **Utrecht. 1647.**

Páriz Imre (Pápai). Keskeny Ut Mellyet Az embernek elmejébe ütközö haboru gondolatoknak köveiböl, es sok féle kételkede-

seknek sürüjéböl, á mennyire lehetett, ki irtott PAPAI PARIZ IMRE. Mátthe Ev. 7. vers. 14. Szoros kapu és keskeny ut, mely viszen az életre, es kevesek kik meg találllyak azt. Nyomtattatott Vltrajectumban Noortdyck Iános által. 1647. 12r. — *Elül:* cziml., a kegyes olvasónak, üdv. versek és mut. tábla 3 sztlan levél.

Első kiadás. — 2. Gy.-Fejérvár. 1657. — 3. S.-Patak. 1662. — 4. Kolozsvár. 1671. — 5. Lőcse. 1689.

Egyetlen példánya, mely a 116. lap után szakad meg, a *m. Akad. ktárában.*

---

799 **Várad. 1647.**

Geleji Katona István. A' Valtsag-Titkanak Masodik Volumenje, forgatékja. Melylyben be-foglaltatnak a' Negyedik, és Ötödik Részek, ugy-mint a' Christusnak a' mi váltságunkért valo gyalázatos, és keserves szenyvedései, kereszt-fára feszittetése, halála, temetsége, és a' halálbol valo ditsőséges fel-támadása, s' az után lőtt egynéhányszori meg-jelenései, a Negyedikhez ragasztatott két Függöleketskekvel egygyütt. Mindenestől fogva LXXVII. Predikaciok. 1. A' Predikácioknak, és azoknak czéljaiknak; 2. A' bizonyságra fogatott, vagy meg-magyaráztatott óv és uj Testamentumi szent irás béli helyeknek; 3. A' nevezetesb, s' meg-jegyeztetendőbb dolgoknak Laistromikval. Isten után, azon GELEJI KATONA ISTVANNAK, az Erdélyi Reformatus Tanitóknak Püspökjöknek, munkája által. Ki-nyomtattatott Varadon, Szenczi Kertesz Abraham által, Az Igének meg-testesülése után M.DC.XLVII. esztend. 4r. 1382 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, 1. mut. tábla 48, *végül:* II. és III. mut. tábla 41 sztlan levél.

Ajánlva van Lorántfi Zsuzsánnának, I. Rákóczi György erd. fejedelem nejének. — Az ajánlás kelte: «Irtam Gyula-Fejir-váratt 1647. esztendőben, Pünkőst-havának 18. napján, életemnek 58-adik esztendejében».

I. rész. Várad. 1645. — III. rész. Várad. 1649.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (2 példány). — *Csurgói ref. gymn.* — *Pápai ref. coll.* (cziml. és utolsó 4 lev. hij.). — *Sepsi-szentgyörgyi ref. gymn.* (elül 5, végül 1 lev. hij.). — *Zilahi ref. gymn.* (csonkán.). — Betléren *gr. Vádasdy-ktárban.* — *Nagy István, Lugossy József,* s több magánosok ktárában.

800 **Amsterdam. 1648.**

Perkinsus Guilielmus. Ama Szent Iras Feitegetesben hatalmas es igen tudos Doctornak G. PERKINSUSnak A' Lelki-ismeretnek akadekirol irott drága szép Tanitásának Első kőnyvében, az akarmi okbol meg-félemlet és rettegő Lelki esmeretnek meg-vigasztalására és gyogitására *(igy)*, le-tőtt Istenes Orvoslasi. — Nyomtattatott Amsterodamban, Jansonius Janos által, Tsepregi Turkovitz Mihaly kőltségével 1648 Esztendőben. 12r. 249 lap. — *Elül:* Cziml., a ker. olvasóhoz, Approbatio, Lajstrom 4 szzatlan levél.

Az olvasóhoz irt előszó végén: «Tsepregi Turkovitz Mihaly Colosvari Lakos Amste*roro*dámban 10. Kis-Aszony hav. 1648-ban». — Kitetszik ez előszóból és a Voetius Gisbertus approbatiojából, hogy Csepregi Turkovics Mihály e könyvet nem maga forditotta, hanem «*némely kegyes férfiak*» által *fordittatta*, s ámsterdámi utjában magával vitte és ott kinyomatta. — Téved e szerint BOD, *Athénás* 310. l. és utána mások, kik e könyv forditását Csepregi Turkovics Mihálynak tulajdonitják.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Udvarhelyi ref. coll. — Enyedi ref. coll. — Szebeni ev. gymn. — Miskolczi ref. gymn. — Zilahi ref. gymn. — Csurgói ref. gymn. — N.-kőrösi ref lyc.* (cziml. és 2 utolsó lev. hij.). — Nagy Istvánnál, Lugossy Józsefnél stb.

---

801 **Bécs. 1648.**

Krakai Kalendarium. A' Béczi Prospectus szerént urunk szűletése után. Az M.DC.XXXXVIII. Eszténdőre rendeltetet. Jablonski Miklos Krakai mathematicus által. *(Magyarország czimere.)* Nyomtatta Béchben, Gelbhaar Gergely. 8r. A—D4 = 28 sztlan levél.

Ajánlja Gelbhaar Gergely nyomdász latinul Lippai György esztergomi érseknek és b. Lippay Gáspár cs. kir. tanácsosnak, a m. kir. kamara praefectusának.

Csornai prépostság ktárában.

---

802 **Debreczen. 1648.**

Szoboszlai Miklós. A szent Davidnak őt kővetskei. Az az: Az igaz vallasnak őt reszei, Mellyekből minden egy-igyű igaz vallásu ember, ez vilagnak Goliáthi ellen meg-álhat, es győződelmet vehet. Az mellyeket minap, HENRICUS DIESTIUS Keresztyen Doctor, Deak nyelven bocsátot ki: Most az Isten Israelének az ellenközö felek ellen modossab maga meg-ová-

sára, Anya-nyelvel meg-ajándékozott Szoboszlai Miklos, az Iesus Christusnak meltatlan szolgája. Debreczenben, Nyomtatta Fodorik Menyhárt, An. 1648. 12r. — *Elül:* czimlap, ajánlás (Wida Miklósnak), előbeszéd 11 sztlan levél.

Ugyanezen munkának fordításait lásd alább: Uzoni Balázstól Gy.-Fejérvár. 1658. és Udvarhelyi Pétertől H. n. (Kassa) 1661.

Egyetlen csonka példánya, mely a 184-dik lap után szakad meg, *a m. n. Muzeum ktárában.*

---

803 **Gyula-Fejérvár. 1648.**

Fogarasi István. Catechismus Az az: A Keresztyéni Vallasnak és Hűtnek Rővid Kérdésekben és feleletekben foglaltatot szent irásbéli bizonysagokval meg-erősittetet summaja avagy veleje. Mellyet Deák és magyar nyelvből Olah nyelvre forditot. Fogarasi Istvan. Lugosi már az igasságot rész szerint megis*met* Olah Magyar Ecclesiának lelki Pásztora. 2. Timoth. 3. v. 15. Es hogy gyermekségedtől fogva tudgyad a' Szent irásokat, mellyek tégedet bőltsé tehetnek az üdvősségre etc. Feiervarat Nyomtattatott. Brassai Major Márton által 1648. esztendőben. 8r. 48 lap.

Ajánlva van Barcsai Ákos lugosi s karánsebesi bánnak s Szörény vármegyei főispánnak. — Az ajánlásból kitetszik, hogy Lugoson és Karánsebesen volt magyar ref. iskola, és hogy Fogarasi Sz. Dávid zsoltárit is leforditotta oláhra s Barcsai segitségével ki szándékozott nyomatni.

Csak az 1—6 lap (a czimlevél és ajánlás) magyar; a többi (a szöveg) oláh.

Egyetlen példány a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.*

---

804 **Kolozsvár. 1648.**

Kalendariom, Christus Urunk Szűletése után 1648. esztendőre, Frőlik David altal alkalmaztatott Az Erdély és Magyar Országi Polushoz (Kolozsvár czimerét tartó 3-szögü vért). Hel. G. M. 16r.

Következik külön czimlappal:

Rővid Jővendőles Az 1648. esztendőre, Christus Vrunk szűletése után. Mely Bissextilisnek mondatik. Mit kellyen az Eghnek munkálkodása szerint az időnek külömb külömb fęle valtozásirol, Ecclipsisekről, Hadakrol, betegsęgekről, főldi ter-

mésekről, és egyéb történendő dolgokrol reménlenünk. Alkalmaztatott FRŐLIK DAVID Kesmàrki Astronomus által. 16r.

Ajánlja Szamosfalvi Mikola Zsigmondnak Rákóczi György fejedelem főasztalnokának «Georgius Abrugi Typogr.»

Töredékei az *erd. Muzeumban.*

805 **Kolozsvár. 1648.**

Szentmártoni Bodó János. Az tékozló fiúnak historiája. Kolosvár. 1648. 8r.

Emliti a szerző megnevezése nélkül SÁNDOR ISTVÁN. *M. könyvesház* 34. *l.* — Példányát nem láttam.

806 **Leyden. 1648.**

Szokolyai István. Sérelmes lelkeket gyógyitó balzsamom. Lugdunum. 1648. 12r. 143 lap.

Első kiadás. — Ujabb kiadásai: S.-Patak. 1669. és Kolozsvár 1671.

Emliti BOD PÉTER, *Magyar Athenas* 280. *l.* és SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 34. *l.* — Példányát nem láttam.

807 **Leyden. 1648.**

Szokolyai István. Az ó testamentomi irásokból egybe szedegettetett könyörgések. Ford. Belga nyelvből. Lugdunum. 1648. 12r. 214 lap és 1 levél mut. tábla.

Az előbbi szám alatti munkával együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg.

Ezen első kiadást ajánlotta Németi Jánosnak, a ki őt maga költségén küldte külföldi egyetemekre. — Ujabb kiadásai Patak. 1669. és Kolozsvár. 1672.

808 **Lőcse. 1648.**

Comenius (Joh. Amos). Januae Lingvarum Reseratae Aureae Vestibulum quo primus ad Latinam aditus Tyrunculis paratur: cum präposita versione Gräca Autore alio: Editum a JOHAN. AMOSO COMENIO. nunc quoque adjecta est versio Germanica et Hungarica. Leutschoviae Typis Laurentii Breveri 1648. 8r. 103 lap.

A *lőcsei ev. gymn. ktárában.*

809 **Lőcse. 1648.**

Evangelia et Epistolae Dominicorum ac Festorum dierum, Latinè et Hungaricè. Evangeliomok Es Epistolak, Egesz

Esztendô altal lévô minden Vasarnapokra és fô Innepekre intésztetett és rendeltetett Magyarúl és Deákúl. Levtschoviæ, Typis et sumptibus Laurentii Breveri Anno 1648. 8r. A—R 6 = 16³/₄ iv = 114 sztlan levél.

Néhrén Szepesben *b. Mednyánszky ktárában.*

---

810 **Lőcse. 1648.**

Veresegyházi Szentyel János. Myrotechium Spirituale, az az: Lelki Patika. Melyben A' Kereszt Viselô Keresztyének, enyhitô orvosságul, minden nëmû lelki, testi háboruk és kisęrtetek ellen, magoknak bûsęges oktatást és vigasztalást találnak. E' világi életnek fel-háborodott tengerén, kûlômb kûlômb fęle kisęrteteknek szél-veszeitôl és habjaitól, ide-s-tova hányattatott hajo tôredezéshez el-kôzelitett keserves lelkeknek vigasztalasokra irattatott. VERES-EGYHAZI SZENTJEL JANOS altal. Nem tsak ajándékival illet, de egyszer-s mind ostorival és tsapásaival is tanit minket az Ur. Greg. in Ezech. hõ 19. Lôtsén Brever Lôrintz ált. 1648. esz: 12r. 261 lap. — *Elül:* cziml., ajánló lev., Olvasókhoz, vers 11 sztlan levél.

Ajánlva «Tekintetes es Nagyságos Késmárki Tôkôlyi Istvan Uramnak ô Nagyságának, Késmárknak és Savvniknak szabados és ôrôkôs Urának stb.» A buzditó magyar verset irta «Mich. Apafi de Apanagyfalva N. T.» (Nobilis Transilvanus) «nékem hûsęges Praeceptoromhoz . . . hala adó szeretetemnek . . . jeléül.»

M. n. Muz. — Pesti ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

811 **Pozsony. 1648.**

(Pázmány Péter). Kempis Tamasnak Christvs kôveteserôl Négy kônyuęi. Nyomtattatot Posomban Aksamitek Zacharias által 1648. 12r. 485 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan levél.

Ajánlja a könyvnyomtató Hédervári János zirczi apáturnak s pozsonyi kanonoknak. — Régibb kiadásai: Bécs. 1604., Bécs 1624., Bécs 1638.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Kolozsvári ref. coll. — Szombathelyi premontr. gymn. ktárában (cziml. és utolsó lev. hij.).

---

812 **Utrecht. 1648.**

Mikolai Hegedüs János. Az mennyei igasságnak tüzes oszlopa, melly Ez nyomoruságos élet kerengô pusztájában, az Isten

szerelmes ellankhadt népének, a' sok tévelygések s' eretnekségek setét éttszakáján, és az ily sok istentelenségek s' megvesztő gonosz példák szővevényi között is, világoson megmutattya, melly uton juthatnak bé a' mennyei Canahán nyugodalmába. Fordétatott MIKOLAI HEGEDÜS JÁNOS által. Kijöv. 10. 13. Es az Ur megyen vala ő előttök, nappal felhőnek oszlopában, hogy vezérlené őket az uton; Eyel penig Tüznek Oszlopában, hogy világosságot szerzene nekiek, hogy eyel es nappal mehetnenek. Vásberg Iános által. Nyomtattatott Ultrajectomban, a Tavaszi Második howban, 1648 esztendőben. 12r. 137 lap. (a 138. lap nincs számozva). — *Elül:* cziml., approbatio, ajánlás 4 sztlan levél.

Ajánlva van Rátóthi Gyulafi Lászlónak, «Ultrajectomban, Aprilis utolso napján, 1648. esztendőben. Kegyelmednek alázatos Alumnusa M. J.»

Forditva van GROSSE SÁNDOR Columna ignea veritatis czimü angol munkájából.

Ezzel együtt de külön külön czimlappal jelentek meg Mikolai Hegedüs János következő forditásai: Biblia Tanúi. — Istenes cselédeknek lelki prebendájok. — Szentek napiszáma. — Mind e négy munkának ujabb kiadása: Szeben. 1665.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár. — Debreczeni ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — M.-v. ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Zilahi ref. gymn. — Kassai jogakad. — M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.) — Zsibón a *b. Vesselényi-ktárban. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

813 **Utrecht. 1648.**

Mikolai Hegedüs János. Biblia Tanui Kiket a' Biblia állatott elő, a' mennyei tudomány tökélletessége mellett, hogy az ő áldott Tanubizonságtételeiből, a' gyengék, a' mi igaz Vallásunk fejeit, megtudhassák, es ottan, a' Biblia kőrűlis igazgattassanak. Ezek Fordétattak MIKOLAI HEGEDÜS JÁNOS által. Solt. 19. 8. Az Vrnak igaz Tanubizonságtétele bőltseseget ád a' kisdedeknek. Ugy hogy azt mondhattyák, végre Daviddal. Sólt: 119. 100. A vén embereknel bőltseb vagyok. Lásd a' 98. 99. v. VÁSBERG Iános által Nyomtattatott Trajectomban, Bőjt-elő Howban, 1648. 12r. 94 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás és a ker. olvasóhoz 7 sztlan lev.

Ajánlva van Kaposfalvi Pál erdőbényei papnak és Szentpéteri János pataki iskolamesternek. — Az ajánlás, valamint az olvasóhoz intézett előbeszéd a magyar tudományosság és nemzeti iskolák ügye iránt lángoló lelkesedéssel van irva.

Példányai mint föntebb.

814 **Utrecht. 1648.**

Mikolai Hegedüs János. Az Istenes Tselédeknek Lelki Prebendájok melyben Az igaz Vallás fejei ugy adattatnak elônkbe, hogy ebbôl az Isten félô Urak, Gazdák, Atyák, Anyák, az Istentûl reájok bizattatott, minden tselédgyeket, a' szent Atyák példája szerént, oktassák az Ur parantsolatira, nevellyék az igaz Vallásban, és szent életben. Fordétatott MIKOLAI HEGEDÜS JÁNOS által. Tôrvény. 6. 7. Az Isten parantsolatit gyakorollyad a' te gyermekid elôt, es szolly ezekrûl, mikor házadban ûlsz, vagy uton jársz, vagy lefekszel, vagy mikor felkelsz. Teremt. 18. 19. Tudom hogy ô (mint hiw házi Gazda) megparantsollya fiainak és háza népenek, ô utánna, hogy megôrizzek az Urnak utát, és tselekedgyenek igasságot és itéletet. Vásberg Iános által Nyomtattatott, Ultrajectomban, a' Nyári elsô howban, 1648 esztendôben. 12r. 44 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás 2 lev.

Ajánlva van Pataki Szabó István váradi nemesnek és Váradi Szabó Istvánnak, I. Rákóczi György fejedelem liszkai tiszttartójának, mint pártfogóinak. «Ultrajectumban 20. Junii. 1648. esztendôben.»

Példányai, mint föntebb.

---

815 **Utrecht. 1648.**

Mikolai Hegedüs János. Szentek Napi-Száma, melyben A' meguyúlt, szent és kegyes léleknek minden napi tisztei ugy irattatnak le, tsak tiz regulátskákban, hogy a' melly istenes életre vágyódók ezeket, illyen rôvid mint pásztákbeli munkájokat, minden nap véghez viszik, szaporán elômehetnek a' szentségben, kivánt boldogságokra. Fordétatott MIKOLAI HEGEDÜS JÁNOS által. Teremt. 17. 1. Járj én elôttem szûntelen és légy álhatatos. Solt. 90. 12. Tanéts meg Uram, minket, a' mi Napink számaira. Nyomtattatott VÁSBERG Iános által. Trajectomban, Pûnkôst hetiben, 1648 esztendôben. 12r. 20 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás 2 sztlan levél.

Ajánlva van Váczi András pataki és Komáromi István váradi iskolamesternek. «Irtam Pûnkôsd harmad napján, Belgiomi budosásomban, 1648. M. J.»

Példányai mint föntebb. — A m.-szigeti ref. lyc. ktárában a Mikolai által egy kötetben kiadott négy munka közzül ez az utolsó hiányzik.

816 **Várad. 1648.**

Énekes könyv. . . . . . 12r. Hymnusok 84 l. — Dicséretek 372 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 6, *végül:* mut. tábla 6 sztlan lev.

Ajánlva Váradi Pálnak, a kassai respublica tagjának, «Váradon Sz. György hava 4-dik napján 1642.» Szenczi Kertész Abrahám váradi typographus.

A Gönczi-féle reform. énekeskönyv ujabb kiadása.

Hozzá járul külön czimlappal: *Sz. Molnár Albert.* Sz. Dávid Zsoltári. Várad. 1648. és *Siderius János* Kisded gyermekeknek való Catechismus. Várad. 1649.

Egyetlen példánya, melyből elül a cziml. hij., a *pesti egyetem ktárában.*

---

817 **Várad. 1648.**

Molnár Albert (Szenczi). Psalterium Hungaricum. Az az: Szent David Kiralynak es Prophetának 150 Soltari; A Frantziai noták és rhythmusok szerént Magyar versekre fordittattak és rendeltettek. SZENCZI MOLNAR ALBERT által. Varadon. Nyomtatta Kertesz Abraham. M.DC.XXXXVIII. 12r. 256 lap. *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

Pesti egyetem. (Énekes könyv. Várad. 1648. után kötve.)

---

818 **Várad. 1648.**

Soltárok (Egynéhány szép) és Isteni Ditseretek. A' gyengék és úton-járók kedvekért e' kisded formában ki-botsáttattak; Varadon. Szenczi Abraham ált: M.DC.XLVIII. 32r. 281 (helyesen 282) lap. — *Végül:* Tábla 6 sztlan lap.

E kicsinke könyv ivjegyei A1—8 stb. 8-rétet mutatnak ugyan, de a könyv valósággal közönséges 32-rétnél is kisebb alaku.

Egyetlen péld. a *m.-vásárhelyi Teleki-ktárban.*

---

819 **H. n. 1648.**

Medgyesi Pál. Lelki A—Be—Ce . . . . . Angolbul másodszor nyomtatott 1648. 8r.

Első kiadás Gy.-Fejérvár. 1645. — Ujabb kiadások: S.-Patak. 1652. és Keresd. 1684.

Igy van emlitve *S.-pataki füz. I. évf.* 1857—8 351. *l.* — Példányát a sárospataki ref. coll. könyvtárában hasztalan kerestem.

---

820 **Leyden. 1649.**

Diószegi Bónis Mátyás. Az Reszegesnek gyűlőlseges, Utálatos es rettenetes állapottya; mely le rajzoltatot szinten ugy à

mint vagyon, azoknak kedvekert: Kikben még ez Undok es Otsmany reszegseg (mely minden gonosságnak gyökere, es minden joságnak rothasztója) feszket nem vert, hogy azok, ennek ektelen abrazattyat meg tekentven, meg-rettennyenek es az halalnak utarol viszsza terjenek. Mely: Irattatot, es ki-botsattatot amaz Istenes es jozan eletet szerető JUNIUS FLORILEGUS, Anglus altal. Es magyar nyelvre fordittatot DIOSZEGI BONIS MATYAS altal. Nyomtattatot Lejdában, Leffen Peter által. 1649. esztendőben. 12r. 124 lap. — *Elül:* cziml., ajánló lev. 3 sztlan és 1 üres levél.

Ajánlva Beregszász városának Tanátsbeli Férfiainak és Ns. Szalkai Miklósnak, «Leydában 1649. esztendőben, Kis Aszszony Havanak 27. napján, kegyelmetek egyigyű Alumnusa Dioszegi Bonis Mattyas.»

A szöveglapok állandó homlokirata «Fel bonczoltatott részeges.»

M. n. Muz. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Ismertetve *M. Akad. Értesitő* 1844. 162. *l.*

---

821 **Lőcse. 1649.**

Gyirwa Venczel. Christus Vrvnknak Szent Peterrel valo beszelgetese. Ez mostani világnak el-fordult és gonosz s' veszedelmes állapottyáról. Szerzettetett NYUL CONRADUS által. Meg-forditotta penig GYIRWA WENTZEL, Németből Magyarrá az újság kévánóknak kedvekért. Lőtsén, Bréver Lőrintz által, Añ. 1649. eszt: 4r. A – B. = 2 iv = 8 sztlan lev.

Gyirwa Venczelről, ki ezen a kor erkölcseit gunyosan ostorozó költeményt a szerző Haase Konrád nevével együtt magyarra forditotta, s kiről Toldy Ferencz A m. költ. történetében nem emlékezik, BOD PÉTER, *M. Athenas* 92. l. őszintén bevallja, hogy nem tudja «micsoda rendbéli ember volt.» — HORÁNYI, ki róla, illetőleg két forditott mnnkájáról, tisztán csak Bod leirása után beszél, őt *Memoria Hung. I. köt.* 54. *l.* «Hungarus Szathmariensis»-nek mondja; mit utána ir *Adelung* is, *Fortsetzung zu Jöchers Gelehrten-Lexicon II. Bd. (Leipzig* 1787.) 1698. has. — Én, Horányi állitásának alapját nem ismerve, Gyirva Venczel született magyarságában kételkedem s hajlandó vagyok őt, mind családi mind nálunk szokatlan Venczel keresztnevéből következtetve külföldi, szláv eredetűnek tartani. Sőt tovább menve azt a gyanitásomat is bátor vagyok kifejezni, hogy GYIRWA WENCZEL egy személy azzal a TESSENI VENCZELlel, ki Magyellona historiáját prozában németből magyarra forditotta épen a lőcsei Brewerféle nyomda számára (Lásd: Lőcse, 1676.). Ezt ugyan TOLDY *M. költ. tört. 2. kiad.* 134. *l.* TESSÉNYI Venczelnek nevezi: de azt hiszem, nem tévedek, midőn Toldi ellenére a TESSENI nevet nem a Baranya vármegyei TESSÉNY falutól, hanem a schlesieni TESCHEN várostól származtatom. Ha e sejtelmen nem csal, ugy Gyirwa Venczel tescheni eredetü, ki hazánkban tanulta meg annyira a magyar nyelvet, hogy Brewer lőcsei

nyomdász részére több oly költeményt fordithatott németből magyarra, melyek kelendőségére a magyar közönségnél biztosan lehetett számitani.

Egyetlen ismert péld. *az erd. Muzeumban*, a Benkő Ferencz által ajándékozott gyüjteményes kötetből. Ezen kötet eredetileg gr. Gyulai Kata, gr. Teleki Imréné tulajdona volt, ki a mult század második felében számos régi magyar könyvet ajándékozott a sz.-udvarhelyi ref. coll. könyvtárának. Hogy Bod Péter ezen kötetet, hihetőleg még gr. Gyulai Kata könyvtárában, ismerte és használta, kétségtelen ; Athenásában ugyanis annak minden darabját, köztök az unicumokat is, az illető helyeken ismerteti.

---

822 **Lőcse. 1649.**

Gyirwa Wenczel. Az Sybyllanak Jővendőleseröl, Es Salamon kiralynak bőltsesegeről. S-tsuda dolgok tételekről, melyek lőttenek: és kik még lejendnek itélet nap előtt. Németből Magyarrá fordittatott, GYIRWA WENTZEL által. Lőtsen, Brever Lőrintz által, M.DC.XLIX. 4r.

Egyetlen csonka példánya, melyből csak az A1—4 és B2, B3 lev. van meg, az *erd. Muzeumban*, a Benkő Ferencz által ajándékozott gyüjteményes kötetből. — BOD, *M. Athenás* 63. *l*, azt irja ezen munkáról: «Ez nagy könyv.» Midőn azonban a Benkőféle colligatum az erd. Muzeumba került, akkor már ezen Bod által nagy könyvnek jelzett példányból csak az első iv és a második iv két közbülső levele volt meg.

---

823 **Lőcse. 1649.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szűletése után 1649. Esztendőre. Felső Magyar Országra, Szepességre és részszerint Erdély Országra is alkalmaztatott FRŐLICH DAVID Késmárki Astronomus által. Löcsén, Brever Lörincz által. 16r. A—E7 (8 levelenként) 39 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

824 **Lőcse. 1649.**

Madarász Márton (Eperjesi). Sz. Bernard Atyanak szep aitatos elmelkedesi, Az emberi állapat isméretiről. Más-képpen A' Lélekről való Kőnyvecskéje. Mellyet a' Keresztyének kőzőnséges épűletire meg-magyarázott EPERJESSI MADARASZ MARTON, azon helyben A' Magyar Ekklesianak Meltatlan Lelki-pásztora. Sap. 15. v. 3. Nosse Deum consummata justitia est. Az Istent ismerni tőkélletes igasság. Nyomtattatott

Lőtsen, An. 1649. 12r. 137 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás 9 sztlan lev.

Ajánlva van Tek. és Nsgos Bedegi Nyári Bernárd kállai főkapitánynak és Szabolcs vármegyei főispánnak. «Kőlt Eperjest, Die 6. Febr. An. 1649. Nagyságodnak szegény Káplánya Madarasz Marton.»

M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — S.-pataki ref. coll.

---

825 **Várad. 1649.**

Siderius János. Kisded Gyermekeknek valo Catechismus stb. (mint *Várad 1642).* Varadon, Szenci Kertesz Abraham. M.DC.XLIX. 12r. A—B = 24 sztlan levél.

Pesti egyetem ktárában (Énekes könyv. Várad. 1648. után kötve).

---

826 **Várad. 1649.**

Geleji Katona István. A' Valtsag-Titkanak Harmadik Volumenje, egybe-hajtogatékja. Melylyben a' Hatodik, es Hetedik Reszek, ugy-mint a' Christvsnak győzedelmes menybe-menetele, s' Atytya-jobbjára valo ůlése; és a' Szent-Leleknek mind személyje, s' mind el-kůldetése, és ajándékjainak bővségesen való ki-ôntetések, a' hozzájok ragasztatott három illendő Függőlekekvel, az Ujvá-Szůletésvel, a' Keresztségvel, ès az Urvatsorájával e'gyůtt, a' szent irásokbol igazán meg-magyaráztatnak, s' az ellenkező értelmek pedig meg-czáfoltatnak. Szám szerént LXXVI. Predikaciokban. Mellyek három Mutato-táblákra szedettenek. 1. A Predikácioké, és azoknak czéljaiké. 2. A' szent-irásokbol bé-hozatott helyeké. 3. A' meg-tartatásra méltobb dolgoké. Isten kegyelméből, ugyan azon GELEJI KATONA ISTVÁN, az Erdély-országi igaz Evangelicus Lelki Pásztoroknak méltatlan Püspökjök, által. Ki-nyomattatott Varadon, Szenci Kertesz Abraham által. Az Igének meg-testesülése után, M.DC.XLIX. eszt: 4r. 1586 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás, az olvasóhoz, 1. mut. tábla 30, *végül:* II. III. mut. tábla és szemet (= sajtóhibák) 33 sztlan lev.

Ajánlva II. Rákóczi György fejedelemnek. «Irtam Gyula-Fejirváratt Anno 1649 5. Julii, Eletemnek hatvanodik esztendejében. Nagyságod alázatos Egy-házi hive Geleji K. István.»

I. rész. Várad 1645. — II. rész. U. o. 1647.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-vásárh. *Teleki-ktár. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll.*

— *M.-v. ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (elül s végül csonkán). — *Nagy István*, *Lugossy József* ktárában stb.

827 **Várad. 1649.**

Kereszturi Pál. Lelki Legeltetes, az az: A' David Király XXIII Soltaranak rôvid magyarázattya, mellyet foglalt-bé tizen-két Prédikációkban A' Jesus Christusnak alázatos szolgája KERESZTURI PAL. Varadon, Nyomtatta Szenci Kertesz Abraham, M.DC.XXXXVIIII. 4r. 72 lap.

Ajánlva van Lorántfi Zsuzsánnának, Erdély fejedelemasszonyának.
Első kiadása: Várad. 1645.
M. Akad. — *Pesti egyetem* (2 péld.). — *Erd. Muz.* — M.-vásárh. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-v. ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 ép s egy csonka péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

828 **Amsterdam. 1650.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak es Prophetanak Szaz ötven Soltari a' Franciai notaknak es verseknek modgyokra Magyar versekre fórditattak es rendeltettek, SZENCI MOLNAR ALBERT által, Amstelodamban, Iansonius Ianos altal cIↃ IↃ cL. 12r. 327 lap. — *Végül:* mut. tábla és imádságok 9 szzatlan lap.

M. Akad. — *Erd. Muz.*

829 **Amsterdam. 1650.**

(Szárászi Ferencz). A' keresztyéni vallásra rôvid kérdésekben és feleletekben tanito *Catechesis.* Mely sok keresztyén Reformáta Ecclesiákban es Scholákban tanittatni szokot Es mostan ez kisded formában, à feleleteknek rôvid ertelmékkel, azokban be foglaltatot dolgokrol valo rôvid kerdezkedéseknek módjaival, es szentirás béli bizonságoknak egeszszen leirásával az Urnak a' Magyar nemzetben le telp*ee*det Ecclesiájában levô kisdedinek, lelki epôletekre ujonnan ki botsattatot. Ehez adattatot a Belgiomi keresztyén Ecclesiáknak hitekrôl valo kôzônseges. *Vallás-Tétel.* Amstelodámban, Jánssonius János kôltségével. M.DC.L. 12r. *Catechesis* 246 lap.

Hozzá járul (külön czimlappal) Belgiomi Ecclesiák vallástétele. Forditotta SZATHMÁRI ISTVÁN.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Szigeti ref. lyc.* (elül csonkán). — *Véghely Dezsőnél* Veszprémben. — *Knauz Nándornál* Esztergomban.

---

830 **Amsterdam. 1650.**

Szathmári István. Az keresztyen es Igaz tudományu Belgiomi Ecclesiáknak hitekről. Valo *Vallás Tétele.* Mely az Isten, és az lelkeknek idvessége felől valo igaz tudománnak sommáját egyedül tsak az szent-Irasnak egyenes es egy nyomon járo igaz ertelme szerint bizonyos részetskékben rövideden befoglallya. Mostan azoknak kedvekért, kik gyönyörködnek mindenkor készen az ő bennek valo meg mozdulhatatlan remenseg felől bátran az ellenkezőnek meg felelni magyár nyelvre fordittatot, es az Catechesis mellé adottatot. SZATTHMARI ISTVÁN által. Hos. 4. 6. Kivágattatik az en nepem, mivel hogy tudomány nelkül valo stb . . . . . Amstelodámban. M.DC.L. 12r. 247—342 lap.

Külön czimlappal, de mint az Amsterdamban 1650. megjelent *Catechesis* melléklete, azzal együtt nyomtatva jelent meg.

Példányait lásd a föntebbi szám alatt.

---

831 **Bártfa. 1650.**

Medgyesi Pál. Dialogvs Politico-Ecclesiasticus. Az az: Két Keresztyén Embereknek Eggymással-való beszélgetések: kiknek eggyike, ugy mint az Kerdezkedő, némelly dolgokban, még nem szintén elég tanult és erőss, de nem általkodott, hanem örömest tanuló; a' másik a' Felelő tanultabb és vastagabb. Beszélgetések vagyon Eggyházi Igazgató Presbyterekről, avagy Vénekről, Oeregekről; és az Presbyteriumrul Eggyházi Tanátsrol. Bartfan, Nyomtattatott 1650 Esztend. 4r. 224 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, laistrom 12 lev., *végül:* nyomt. hibák 1 lap.

Ajánlva Rákóczi Zsigmondnak, II. Rákóczi György fejedelem öcscsének. — «Gyula Fejérvaratt, a' Tizenegyedik Hónak vagy András Havának 10-dik napján 1649-dik esztendőben. Nagyságodnak alázatos hű szolgája élete fogytáig. Medgyesi Pál». — Az ajánlás ezen kelte után teszi RÉVAY, *Antiquitates literat. Hung.* 34. *l.* és MILLER, *Fragm. veteris typogr. M. Varadiensis* 41. *l.* ezen könyv nyomtatását Bártfára 1649-re: a czimlapból azonban bizonyos, hogy a könyv 1650-ben jelent meg.

Az ajánlásban emliti a szerző, hogy erdélyi udvari praedikátorsága előtt «Debre-

ceni Mesterségben két esztendőket töltöttem, nagyobb részt Sz. Irási tudomány tanétásban» s alább mondja: «Praedicatorságot három hellyekben viseltem, Szinyér-Várallyán, Munkátson és Váradon». — Emliti továbbá, hogy ezen munkáját csak hamarjában irta, «ugy-mint a kilenczedik Hónak (vagy Mihály havának a' mint hiják) 1649-ben kezdetitől-fogván, következendő Tizediknek vagy mintszentnek a' vége feléig».

M. n. Muz. — *M. Akad.* (2 példány; egyiknek czimlapján a nyomtatási hely és év nincs föltéve). — *Erd. Muz.* — M. v. *Teleki-ktár.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Szebeni ev. gymn.* — *Csurgói ref. gymn.* — *Kassai jogakad.* — Megvolt Nagy István ktárában; magánosoknál több példány.

---

832 **Bártfa. 1650.**

Medgyesi Pál. Doce nos orare, quin et praedicare etc. az az, Imadkozasra és Prædikatzio irásra s-tételre, és a'nak megtanulására-való mesterséges Tablak. Avagy, Eggynehány-féle világos és mindenektől meg-érthető Ut-mutatasok vagy modok: Mellyek szerént ki ki magatul-is, mind Magában s-mind Házanepe kőzőt, sőt Gyülekezetekben-is (melly az Prædicátorok tiszti) igen kőnnyen, rendessen, fontossan s hasznossan az szükségekhez képest kőnyőrőghet, praedicálhat, és az Prædicatiokat Meg-tanulhatya. Medgyesi Pal altal. Bartfan, Nyomtattatott 1650 Esztendőben 4r. A—P2 = 15 iv = 60 lev., az I iv csak 2, a K iv kivételesen 8 levél lévén. — *Elül:* cziml., ajánlás (Lorántfi Zsuzsánnának) 10 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — Gy.-Fejérvári *Batthiányi-ktár.* — M.-v. *Teleki-tár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* (2 első s 6 utolsó lev. hij.). — *Kassai jogakad.* — *Késmárki ev. lyc.* — *Csurgói ref. gymn.* (cziml. hij.).

---

833 **Bártfa. 1650.**

Medgyesi Pál. (Rendes kőnyőrgésnek tudománya) . . . . . 12r. 88 lap. — Cziml. és ajánlás 4 sztlan levél.

Ajánlva van Kemény János erd. fejedelmi tanácsosnak stb. «Zboron, a' Harmadik Hónak, vagy Bőjt-más Havának 12-dik napján 1650-ben».

Az ajánlásban mondja Megyesi Pál «Engemet e'nek, az *Doce Nos Orare*bolvaló kűlőn szakasztására, és igy magán is ki-botsátására, a felőlle-való itéletem viselt». — A lapok felett cziműl ez van nyomtatva: «*Rendes kőnyőrgésnek tudománya*».

Egyetlen példánya, a czimlevél hiján, a *kolozsvári unitár. coll. ktárában.* — Az ajánlásból bizonyosnak tartom, hogy a nyomtatás 1650-ben, igen hihetőleg Bártfán, történt.

834 **Bécs. 1650.**

Magyar Kalendarivm. Az Béczj Prospectussa szerent Christus Vrunk szûletése utan. Az M.DC.L. Esztendôre rendeltetet. Vitvs Pûchler Mathematicus Romai Czásár és Apost. Pub. Notariusa altal. *(Magyarország czimere.)* Niomtatta Béczben, Joannes Jacobus Kûrner, uduarj Typographus. 8r. A—D2 = 26 sztlan levél.

Csornai convent. — *M. n. Muz.* (cziml. hij.).

---

835 **Lőcse. 1650.**

Kászoni János. Directio Methodica Processvs Ivdiciarii Ivris Consuetudinarii, Inclyti Regni Hungariæ. Per M. JOANNEM KITHONICH DE KOZTANICZA. — Rôvid Igazgatas A' Nemes Magyar Orszagnak Es hozzá tartozó Részeknek szokott Tôrveny Folyasirol. Mellyet, Deákbol Magyar nyelvre forditott KASZONI JANOS Varadgyan. Leutschoviæ, Typis Laurentii Breveri, Anno 1650. 4r. 509 lap. — *Elül:* Cziml., ad tyrones (latinul), az olvasókhoz (magyarul az 1647-diki kiadásból) 4 lev.; *végül:* Index és Mut. táblácska 15 lap (latin magyar szöveggel).

A 445—509 lapon csak latin szöveggel *Kitonich* Centuria certarum contrarietatum et dubietatum áll, külön czimlappal. Leutschoviæ. An. Domini. M.DC.L.

Első kiadása, csak magyar szöveggel: Gy.-Fejérvár. 1647.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Egri érs.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Kassai jogakad.* (cziml. hij.). — *Soproni ev. lyc.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Szathmári püsp.* (Tôrôk Jánostól). — Csetneken, *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Szildgyi Istvánnál* M.-Szigeten. — *Nagy István ktárában* (2 rongált példány).

---

836 **Pozsony. 1650.**

Pázmány Péter. Imadsagos Kônyv. Mellyet irt, es ennek-elôtte Negyszer ki-nyomtattatott PAZMANY PETER, A' boldog emlekezetû Cardinal, és Esztergami Ersek. Nyomtattak Posonyban M.DC.L. Esztendôben. 8r. 571 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, naptár 24 sztlan lev.; *végül:* lajstrom 9 sztlan lap.

Ajánlja a pozsonyi könyvnyomtató Várkonyi Amadé Ilonának, Nagy-Mihályi Ferencz özvegyének, ki e könyvet maga költségén ujra nyomtatta.

Régibb kiadásai: Gratz. 1606., Pozsony. 1610, 1625. és 1631.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.*

837 **Somorja. 1650.**

Agenda Az Az Szent Egyházi Cselekedeteknek, Avagy Szentségeknek, és egyéb Egyhazi szolgálatok ki szolgáltatásának modgya. Egyhazi Canoninkal Eggyût. I. Cor. 10. Vagy esztek, vagy isztok, vagy Valamit Cselekesztek, Mind az Istennek dicsèsègere, cselekedgyetek, Samariaban. Nyomtatatot Wechelius An*dás* által, Anno 1650. 12r. A—N = 13 iv (4 levelenként) 52 sztlan levél.

M. n. Muz. — *M. Akad.* (3 péld.) — *Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Veszprémvidéki ev. esperestség ktára* Pápán. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Czékus Istvánnál* Rozsnyón.

838 **Somorja. 1650.**

Canones. Az Az: Az Egyhazi szolgák elétnek' Tisztinek es tistzesoeges magok tartásának Regulai. Iratattanac Az Sopron Var Megyebéli Ecclesiàc Senioritvl, Isten tisztességere és az Anyaszent Egyháznak abban valo tanétoknac epületekre. 1. Timoth. 3. Haec scribo: ut n scias quomodo oporteat te in domino *(igy)* Dei conversari, quæ est Ecclesia Dei vivi columna et firmamentum veritatis. Samariaban, Nyomtattatot Wechelius And*ár*s altal. 1650. 12r. A—G iv (4 levelenként) 28 sztlan levél.

Nem önállóan, hanem mint a Samarján 1650-ben nyomtatott Agenda függeléke azzal egy kötetben jelent s példányai is azzal együtt maradtak fön.

839 **Várad. 1650.**

Pankotai Ferencz. S. Hilarius. Avagy, Minden féle Szomoruságoknak nemei ellen, Sz. igaz és álhatatos örömre vezérlő Elmelkedes. Mely elsőben Vedelius Miklos Doctor által Franciai nyelven kiadattatott; Annak utánna egy Gallus Pareus nevű tudos embertől deákul fordittatott; Most pedig ujonnan, a sok külömb külömb féle kedvetlen alkolmatlanságok miatt Szomoruságokban forgo együgyű hiveknek kedvekért, Magyar nyelven ki-botsáttatott; Pankotai Ferencz Szalontai Praedikátor által. Varadon, Nyomtatta Szenci Abraham. 1650. 12r. 251 lap.

Ajánlva Jote György szalontai kapitánynak és Mike János főbirónak 12 esküdt társaival. Az ajánló levélben Pankotai biographiájára sok adat van.

Kolozsvári ref. coll.

840 **Várad. 1650.**

Sculteti (Abrahami) Grûnebergensis Silesii Axiomata concionandi practica, Edita Studio et Operâ M. CHRISTIANI KYFERTI Goldbergensis Silesii. Varadini, Apud Abrahamum Szenciensem. cIↃ IↃc L. 8r. 192 lap.

Ajánlva van latinúl a magyarországi és erdélyi orthodox (reformált) egyházak papjainak, ezen kelettel «Varadini 2 Maji 1650. Typogr».

A magyar nyomtatványok közé csak annyiban sorozandó, a mennyiben e könyv utolsó leveleit (156—192 lapon) magyar könyörgések foglalják el: maga a könyv szövege latin.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.).

---

841 **Bécs. 1651.**

Kalendarivm Melỹ rendeltetet Christus Urunk Szûletése utan, az M.DC.LI. Esztendôre Nagy szorgalmatossággal JOHANNES FERDINAND SLABIVS, Znoyma Morua, Philosophianak Mestere, Oruoságnak Candidatusa és Astrophilusa által, Az kôzônséges szokas szerent. Meg tôbbetetet Troianak elsô uezedelmerûl, ualo Historiáual resz szerent melynek continualasa kôuetkezny fog minden iôuendôbeli esztendôken, ôszué szedetetet Phrygiai Daretus es Orestes Irasabul. Nyomtattatot Beczben, Ianos Iakab Kyrner, Also Austriai tartomanynak kôniw nyomtattoja altal. 8r. A—D4 = 3½ iv = 28 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Csornai convent* (cziml. hij.).

---

842 **Bécs. 1651.**

Zrinyi Miklós. Adriai Tengernek Syrenaia, Groff ZRINI MIKLOS. Nyomtatta Béchben a' Koloniai Vduarban Kosmerovi Máte Czászár ô Felsége Könyvnyomtatója. Anno M.DC.LI. 4r. A—R = 40 iv = 160 sztlan lev. (az utolsó levél üres). — *Elûl:* cziml., ajánlás a magyar nemességnek, az olvasóhoz, s a czimlap elôtt egy rézmetszet 4 sztlan lev.

A czimlapot megelőző rézmetszet egy kedvező széllel haladó hajót ábrázol, melyen egy sisakos páncélos vitéz ûl. A dagadó vitorlán ezen szavak állanak: Adriai Tengernek Syrenaia Groff Zrini Miklos. Alább a szerző jelmondata: Sors bona, nihil aliud.

A könyv legnagyobb részét, mintegy 35 ivet, «Sziget ostroma» czimű hőskölteméný foglalja el; a többi rész, mintegy 5 iv, lyriai költeményekből áll.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Szigeti ref. lyc.* — *Pannonhalmi apátság* (cziml. hij.). — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon.

843 **Debreczen. 1651.**

Laskai János. Szent Dávid százötven Soltári, egynéhány imádságokkal egyetemben. Debreczen. 1651. 12r. 220 lap. — *Végül:* Regestrom 4 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, ki szerint adtam a czimet, *M. könyvesház* 35. *l.* a fordítást Laskai Jánosnak tulajdonitja.

Egyetlen példány a *pesti egyetem ktárában* (cziml. hij.).

844 **Debreczen. 1651.**

Laskai János. Egy néhany Ahitatos Buzgo Imádsagok; Mellyeket KEGELIUS FILEP Elmelkedesiből szedegetet és Magyarra forditott LASKAI JANOS. Masodszori-Nyomtatás Debreczenben; Fodorik Menyhárt által. 1651. esztendőben. 12r. 34 lap. — *Végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

Az első kiadás ismeretlen.

Nem önállóan, hanem a debreczeni 1651-diki zsoltárral együtt, mint annak függeléke jelent meg.

Egyetlen péld. a *pesti egyetem ktárában.*

845 **Debreczen. 1651.**

Nógrádi Mátyás. Lelki Próba-kő, Mellyen Az ember mind magát, s-mind Vallását meg-czirkálhattya, sőt háza-népének-is szent útat mutathat, az egyenesen való-járásra. Ehez járult â kőnyvnek utóllyán négy emlékezetes dolog. I. Az Ördögi Practikárol, mint kellyen itélni è világon à Keresztyén embernek. II. A szent Lélek ellen-való vétek mint essęk, és légyen az emberekben. III. A Betegeknek meg-látogatását miképpen kellessęk el-követni. IV. A Lopásrol, mint kellyen itélni embernek. Ezeket egy csomóban kôtvén, ki-bocsátotta, és kőzőnsęgessę tőtte NOGRADI MATYAS. Debreczenben Nyomtatta Fodorik Menyhart. A. 1651. 12r. 292 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, mut. tábla 6 sztlan levél.

Ajánlva van Kerekes Mihály özvegyének Bagoly Katának. «Irtam az én Tanúló házamban Anno 1651. die 9. August Az Debreczeni Szent Ecclesianak edgyik Lelki Pásztora. Nogradi Matyas».

M.-vásárhelyi Teleki-ktár. — Sáros-pataki ref. coll. — Szilágyi Istvánnál M.-Szigeten.

846 **Kolozsvár. 1651.**

Hunyadi Ferencz. Historia az régi és hires neve Troia várossának tiz esztendeig való megszállásáról és rettenetes veszedelméről. Kolozsvár. 1651.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 36. *l.*, hibásan Dálnoki Jánosnak tulajdonitva.

847 **Lőcse. 1651.**

Catechismvs az az: A' kerestyeni vallasnak es hitnek Rővid Kerdesekben és Feleletekben foglaltatott, 's Sz. Irásbéli bizonyságokkal meg-erőssittetett summája, avagy veleje. A' még szolni nem tudó és tsets szopó gyermetskéknek szájokból rendelted veghez vinni a' te ditsiretedet. Psal. VIII. v. III. Matth. XXI. v. XVI. Lőcsen, Brever Lőrintz által, 1651. esztendőben. 12r. 83 lap.

M. Akad. — Debreczeni ref. coll. — Lőcsei ev. gymn.

848 **Lőcse. 1651.**

Az Fortvnatvsrol iratott igen szep nyajas beszedű kőnyvetske. Miképpen az ö Erszényéhez, és kévánt kedves Sűvegetskéjéhöz jutván, és tőbb történt sok dolgairol. Melly most Németből Magyarrá fordittatott az szép Ujságokban gyönyörkődőknek kedvekért. *(Fametszet.)* Anno 1651. esztendőben 4r. A—P = 15 iv = 160 sztlan levél. (Prózában).

Betűi, papirosa s egész nyomdai kiállitása után itélve a lőcsei nyomda terméke. Czimlapján is ugyanazon fametszet áll, mely a Lőcsén Brewer Sámuel által 1673-ban nyomtatott «Magyar Aesopus» czimlevelén látható (egy fa alatt alvó férfi, ennek lábainál egy térdelő szerzetes, ki a felhők közt lebegő Sz. Máriához imádkozik).

Fortunatus historiájának első magyar forditása, vagyis inkább önálló földolgozása, már a XVI. században megjelent hely és év nélkül (Kolozsvártt, 1580 körül). Ettől ezen 1651-diki lőcsei kiadás teljesen független, mely mint a czimlapon is olvashatjuk, egészen uj forditás.

Egyetlen példány az *erd. Muzeumban.*

849 **Lőcse. 1651.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk születése után 1651. Mellybe a' havak, hetek és Innepek, Plánéták járása, Aspec-

tusok és időknek folyási, napnak és éjnek hoszsza, Nap feltámadása és le-nyugovása, meg-találhato, etc. Silésiára és Magyar Országra alkalmaz: NEUBARTH CRISTOPH. Silesiai Boleszlaus által. Lőtsén, Brever Lőrintz által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

850 **Utrecht. 1651.**

Felső-Bányai S. Mihály. A' Leleknek Uti kőltsege. az, az, Az Ember lelkének, az mennyei Jerusalem fele való bujdosásában, mely oda fel az egben vagyon: egész meg' uyittatása, Sz: Pál Sidokhoz 12. v. 22. Galatia 4. v. 26. Mostan Anglusbol Mágyar nyélvre fordittátot FELSEŐ-BANYAI S. MIHALY által. Moses. I. Kőnyv. 28. v. 20. 21. Ha az Isten meg' öriz engemet ez uton az mellyen én most el megyek, es ha ételemre való kenyeret adánd, es öltözetemre való ruhát; es az Ur én Istenem lejend. Niomtattatot Ultrajectomban Gisbert Zyll, es Theodorus Ackersdyck által. 1651, 12r. 174 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás, a k. olvasóhoz 7 sztlan lev.

Ajánlva van Szikszó város tanácsának «Ultrajectumban 1651. esztendőben Sz. György Havában. Kegyelmetek Alumnusa Felseo-Banyai S. Mihaly».

M. n. Muz. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll.

---

851 **Várad. 1651.**

Catechismus. az az: A' keresztyeni Vallasnak es Hitnek Rővid Kerdesekben és Feleletekben foglaltatott, s' Sz. Irásbeli bizonyságokkal meg-erőssittetett summája, avagy veleje. A' még szolni nem tudo és tsets szopó gyermetskéknek szájokbol rendelted véghez vinni a' te ditséretedet. Ps. VIII. v. III. Matth. XXI. v. XVI. Varadon, Szenci Abraham Kőltségével. 1651. esztend. 12r. 83 lap.

Pesti ref. coll. (közben 2 levél, A 2 és A 12 hiányzik).

---

852 **Várad. 1651.**

(Énekes könyv). Az Sz. David Profetának ékes rytmusu Soltarival; Es A' Soltárokbol szereztetett Ditseretekkel; S' egyéb Istenes Enekekkel és Hymnusokkal tellyes Kőnyv. Ezek után

vagynak egy nehány áhitatos Imádságok. Mellyeket most ujjobban, egynehány Halott Enekekkel meg-bővitvén, ki-botsatot; Varadon, Szenci Abraham. 1651. 12r. Hymnusok 84 — Dicséretek 372 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Váradi Pálnak) 6; *végül:* mut. tábla 6 sztlan lev.

A lapszámok teljesen egyeznek ugyan a *Váradon* 1648. nyomtatott Énekes könyv lapszámaival, de a nyomás különböző.

Pesti egyetem.

---

853 **Várad. 1651.**

Komáromi István. Mikoron imadkoztok ezt mondgyátok. az az: Az Uri Imadsagnak a' szent Lukátsnak és szent Máthénak le-irások szerént valo nyomozása: és tudos embereknek elmélkedésekkel meg-ékesitetett, s' rővid Prædicatios formákra intéztetett magyarázattya. Ugyan ez Uri Imadsagnak hat Kérésinek számok, és rendek szerént valo, azokkal egygyező, és azokrol ez irásotskában valo tanitásnak folyásából szedegettetet édességes buzgo Kőnyőrgesi rővid Elmélkedésekkel egyetemben. KOMAROMI ISTVAN által. Psal. 19. v. 15. Az én szájamnak beszédi, és az én szivemnek gondolati legyenek a' te kedved szerént valok Uram. Varadon, Nyomtatta Szenczi Kertesz Abraham. M.DC.LI. 8r. 290 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 6, *végül*: mut. tábla 1 sztlan lev.

Ajánlva Néhai Nemz. és Vit. Kapronczai István özvegyének, Pataki Iudithnak, Telegden 1. Aug. 1651.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. (elül 10 lev. hij.). — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *Toldy Ferencz ktárában.*

---

854 **Várad. 1651.**

Molnár Albert. Szent David Kiralynak és Prophetanak száz ötven Soltari; A' Franciai Noták szerént Magyar versekre fordittattak MOLNAR ALBERT által. Varadon, Nyomtatta Szenczi K. Abraham. M.DC.LI. 12r. 223 lap. — *Végül:* mut. tábla 5 sztlan lap. — *Hozzá járul:* Buzgo Halaadasok es Kőnyőrgések. 46 lap.

Pesti egyetem. — Kolozsvári r. cath. lyc.

855 **Várad. 1651.**

Nagy-Ari Benedek. Orthodoxus Christianus; Az az: Igaz Vallásu Keresztyen; Mellynek Nevezeti alatt, az igaz, és Isten elôtt meg-igazito Hit, szerzô okaival, tulajdonságival, és azokat kôvetô szûkséges dolgokkal, a' szent Irás szerint ugy szem eleiben adatik és le-iratik; Hogy: A' sok vélekedések kôzôtt: Az egy keresztyéni vallásnak meg-kûlûmbôztetésére; A' sok tettetes keresztyénségek kôzôtt: Az egy igaz keresztyénségnek meg-ismérésére; A' sok reménségek kôzôtt: Az egy Istenben valo reménségben meg-erôssûlésre; Akar-melly vallá'on lévô embernek-is nem keveset használhat. Melly, egynehány Anglus és Deák Authorokbol, oszve-szedegettetett, e' mostani jotul el-fajult, és az Isten kegyelmességével gonoszul élô világ fiainak serkengetésekre, s' kiváltképpen az Isten beszédére meg-esô lelkeknek vigasztaltatasokra. NAGY-ARI BENEDEK A' Boros-Jenôi Sz. Gyûlekezetnek méltatlan Prædikátora által. Varadon, Nyomtattatot, L. D. B. J. egygyik Patronus kôltségével. 1651. esztendôben. 8r. 253 lap. — *Elül:* cziml., elôljáró beszéd 24, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. és utolsó lev. hij.). — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

---

856 **H. n. 1651.**

Cantvs Catholici Régi és Uj Deak, és Magyar Ajitatos Egyhazi Enekek, es Litaniak: Kikkel a' Keresztyének esztendô által való Templomi Solennitasokban, Processiókban, és egyéb ajitatosságokban szoktak élni: Most újonnan egybe szedettek, és a' Keresztyéneknek Lelki epûletekre, és vigasztalásokra, kibotsáttattak. Tellyesedgyetek bé Szent Lélekkel, szólván magatok kôzôtt Soltárokkal, és Dicsiretekkel, és lelki Enekekkel, énekelvén és dicsiretet mondván, a' ti sziveitekben az Urnak. ad Ephes. 5. v. 19. A. M. D. G. B. V. M et O. SS. H. *A. P. R.* Anno M.DC.LI. 4r. 269 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás latinul és a k. olvasóhoz magyarul 5 sztlan levél, *végül:* mut. tábla és Errata 8 sztlan lap *(az utolsó üres).*

TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 302. *l.* ezen r. cath. énekeskönyvet nem ismerte, legelsônek állitván azt a Cancionalét, mely Szelepcsényi György esztergomi érsek rendeletére Nagy-Szombatban 1672-ben jelent meg.

Ajánlva van Kisdi Benedek egri püspöknek «Datum in Capitulo Agriensi, die 4. Oct. Anno M.DC.LI». A kegyes olvasóhoz intézett előbeszéd pedig «Kőlt Szepesi Kaptalanban die 4. Octobr. 1651.»

Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll. (utolsó lev. hij.).

---

857 **Bécs. 1652.**

Kalendariom. Mely rendeltetet Christus Urunk Szűletése után, az M.DC.LII. Esztendőre ..... (mint föntebb. Bécs. 1651.). Nyomtatot Béczben..... 8r. A—D3 = 27 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

858 **Lőcse. 1652.**

Gönczi György. (Énekes könyv) ..... Lőcse. 1652. 4r. Hymnusok 94 lap és mut. tábla 1 levél. — Dicsiretek 339 lap. és mut. tábla 6 sztlan lev.

Hozzájárul, külön czimlappal, MOLNÁR ALBERT. Zsoltára. U. o. u. a. Egyetlen péld. *a s.-pataki ref. coll. ktárában* (cziml. hij.).

---

859 **Lőcse. 1652.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Királynak és Prophetanak Száz Eőtven Soltari; Az Franciai nótáknak és verseknek módgyokra Magyar versekre fordittattak és rendeltettek, SZENCI MOLNAR ALBERT által. Lőcsen, Brever Lőrintz által, 1652. eszt. 4r. 195 lap. — *Elül:* cziml. és üdv. versek 2 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 5 sztlan lap.

A Lőcsén 1652-ben nyomtatott Gönczifféle Énekes könyvvel együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg.

Egyetlen péld. *a s.-pataki ref. coll. ktárában* (végén a mut. táblából 2 levél hiányzik).

---

860 **S.-Patak. 1652.**

Comenius (Amos Joh.). Eruditionis Scholasticae Pars II. Janua. Rerum et Lingvarum Structuram externam exhibens. In usum Scholæ Patakinæ edita. Typis Cels. Princ. expressit Georgius Renius, Anno. M.DC.LII. 8r. A—Zz 2 = 45¼ iv = 362 sztlan levél. — Hozzá járul uj lapszámozással, de külön czimlevél nélkül: Grammatica Janualis, Continens Residuum Grammaticae Vestibularis 1—93 lap.

Az előbeszédet, illetőleg utasitást, irta Comenius Kapossi Pálhoz, a s.-pataki 2-dik classis praeceptorához. Az első rész (szótár) latin-magyar.

A legutolsó lapon ez áll: «Sic emendamus latina, quae nostra sunt. Hungarica quam recte sint adornata, ego quidem judicare non possum: commendet diligentia sua interpretes, quos adhibuimus. Classis hujus ex ordine Praeceptores (unius biennii cursu, eheu, tres). *P. Capossium*, *M. Szántai*, *S. Helembai*. Hortor autem, si quid aberrationum fuerit animadversum, in melius mutare ne pigeat».

S.-pataki ref. coll. — *Késmárki ev. lyc.* (első ive hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

861 **S.-Patak. 1652.**

Medgyesi Pál. Lelki A-Be-Ce. . . . . S. Patak. 1652.

Ezen kiadásról csak Toldy Ferencz hozzám intézett leveléből értesültem. Régibb kiadásai: Gy.-Fejérvár 1645. és h. n. 1648.

---

862 **Utrecht. 1652.**

Bökényi Filep János. Mennyei Lampas. Melly az örökké-való setétségnek méllységétül igazán meg rettent es félemlett akarmelly lelkeket meg ujjét, es az örökké valo Mennyei világosságnak méltóságára igyekezőknek Lelki világot szolgáltat. Mostan Anglusbol Magyar nyelvre fordétatott Bökenyi Philep Janos által. Esa. 62. 1. A Sionnak kedvejért nem halgatok, es à Jerusálem kedvejért nem nyugszom, mig nem el jő az ő igassaga mint à fényesség, és az ő szabadulása mint a Lámpása kképpen tündöklyék. Sol. 119. 105. Az én Lábamnak szövetneke à te igéd: es az én ösvényemnek világa. Nyomtattatott Ultrajectumban Lambert Roeck által. Anno 1652. 12r. 213 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, üdv. versek, summája ez könyvetskének 11 sztlan levél; — *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lap.

Ajánlva van Ugocsa vármegyének s abban N.-Szőllős városának.

Sándor István *M. kház* 36. *l.* helyesen veszi föl, de alább 247. *l.* tévedve teszi Utrecht 1648-ra.

M. n. Muz. — *Kolozsvári ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.*

---

863 **Várad. 1652.**

Catechesis (A' keresztyén vállásra rövid kérdésekben és feleletekben tanito), Mely sok Kerestyen Reformata Ecclesiákban és Scholákban tanittatik. Es mostan a' feleleteknek rövid értelmekkel azokbã bé-foglaltatott dolgokrol valo rövid kérdezkedéseknek modjaival, és Sz. Irásbéli bizonyságoknak egészszen le-irásával az Urnak a' Magyar nemzetben le-tele-

pedett Ecclesiájaban lévő kisdedinek lelki épületekre ujonnan ki-botsáttatott; Varadon, Szenci Kertesz Abraham által M.DC.LII. 8r. 230 lap.

M. n. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon.

---

864 **Várad. 1652.**

Enyedi F. János. Mennyei szó, a' lelki alombol valo fel serkenesrôl. Avagy, VI. Egyûgyû Prædikátiok, a' bûnnek álmából valo fel-serkenésrôl, a' bûnnek halálából valo fel-kelésrôl, és az Ur Jésus Christus Szent lelke, s' kegyelme által valo mennyei, idvességes, lelki meg-világositásrol. Mellyek Iminnen amonnan egybe-szedegettettek, és kônnyû formában ki botsáttattak ENYEDI F. JANOS, az Ur Jesus Christus méltatlan egyûgyû szolgája, és mostan a' Kezdi-Vasarhelyi Anyaszentegyházbéli gyûlekezetnek Lelki-Pásztora által. az Ur Jesus Christus ditsôssegere, és az ô Anyaszentegyhazaban elô Juhainak, vérével meg-váltott hiveinek, lelki épületekre. Rom. 13. 11. Ideje immár az álombol fel-serkennûnk. Varadon, Nyomtattatott Szenci Kertesz Abraham által. M.DC.LII. 8r. 253 lap.

Ajánlva van Basa Tamás háromszéki kapitánynak és Dániel János háromszéki királybirónak, Kézdi-Vásárhelyt, Pûnkôsd havanak 1. Napjan. 1652. Esztendôben.

BOD PÉTER szerint *M. Athenas* 75. *l.* ezen munka nyomtattatott Váradon 1657., mit elfogad SÁNDOR ISTVÁN is, ki ezen könyvet mint váradi nyomtatványt mind 1652-re mind 1657-re fölhozza, *M. könyveshâz* 36. *és* 39. *l.* sôt *e. h.* 40. *l.* váradi 1658-diki kiadást is emlit. — Igen nagyot botlott MILLER, *Fragmenta vet. typogr. M Varad.* 21. *l.*, midôn e könyvet, Horányira hivatkozva, Várad. 1557-re teszi s mint XVI. századi legrégibb váradi nyomtatványt hozza föl: holott HORÁNYI, ki az Enyedi Jánosról szóló czikket tisztán Bod Péter után dolgozta, *Memoria Hung. I.* 620. *l.* ezen könyvet nem 1557-re, hanem Boddal egyezôleg MDCLVII-re teszi. — A mi a Bod által emlitett 1657-diki kiadást illeti, azt hiszem, hogy az nem létezett s Bodnál csak leirási vagy nyomdai hibából áll 1657 a helyes 1652 helyett.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Sz.-udvarh. ref. coll.* — *Kassai püsp.* — *Szepsi-szentgyörgyi ref. gymn.* — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

---

865 **Várad. 1652.**

Imádságok (Isten eleibe fel-botsàtando Áhitatos); Mennyen-fel az én imádságom te elôdbe, mint a' jó illatu fûst, és az en kezeimnek fel-emelése, mint az estveli áldozat. Ps. 141. 2.

Varadon, Kertesz Abraham, M.DC.LII. 32r. 211 lap. — *Elül:* Cziml. 1 lev.; *végül:* Index 3 sztlan lap.

M. v. *Teleki-ktárban.*

---

866 **Várad. 1652.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szűletése utan, 1652. Esztendőre, (melly Bissextilis) irattatott; Es Magyar-Országra, Erdélyre, és azokhoz tartozo tartományokra alkalmaztatott. NEUBARTH CHRISROPH Theologus és Astronomus által. Varadon, Nyomtatta Szenczi K. Abraham. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

867 **Bécs. 1653.**

Folnai Ferencz. A Nemzetes, es Bőchűlletes Folnai Ferentz Vás-vári, és Türjei Praepost, Déáki Apátur, és Vas-vármegyei Feő Esperes. Predikatzioia, mellyet Praedikállot Rohonczon, Szent Iván havának 9. napjan 1653. esztendőben, midőn Amaz kedves hazánkban fényeskedő Haynal, az Néhai Tekéntetes és Nagyságos Groff Aurora Catharina Formontin Aszszonynak, az Tekéntetes, Nagyságos, és Méltoságos Groff Botthyani Adam Uram kedves Házas-társának teste fől-vitettetvén, az eő nagy méltóságu Uratul rendeltettet, es épétettet temető hellyére, Vas-vár-megyében lévő Német-Vy-vári Kalastromban, illendő pompával, és bőchűllettel késértetett. Es ennek dichéretes maga viselése őrők emlékezetire most uyjonnan ki-nyomtattatott. Bécsben: Cosmerovius Mátthé, Chászár Urunk eő Főlsége Udvari kőnyv-nyomtatojánal 1653. esztendőben. 4r.

Ajánlva gr. Batthiányi Ádámnak; kiadta Nagy Pál csepregi plébánus.

A pápai ref. coll. ktárában (csonkán, a 38. lap után megszakad).

---

868 **Bécs. 1653.**

Hoffmann Pál. A Tekentetes es Nagysagos Hoffmany Pal, Péczi Püspők, Esztergami Canonok, és Esztergami Ersek Urunk ő Nagysága Generális Vicáriussa, Chászár és Király Urunk ő Fölsege tanátsa Predikaczioia, Mellyet predikállot Nagy

szombatban, Keresztelő szent János Templomában, Sz. András havának 26. napján, 1652. Esztendőben. Midőn, Nagy Vezekeny mezejen, az Tőrőkők-Ellen valo harczon, kis Asszony havának 26. napián, hazájokért dűczőségessen egy-gyűt megh holt, négy vitéz Uri Attiafiak el temettetnének, Ugy mint: A' Tekentetes es Nagysagos Groff Galanthai Eszterhazi Laszlo, Frakno Vara őrőkős Ura, es Soprony Vár-megye fő-Ispánnya, Szentelt vitéz, Chászár és Király Urunk ő Főlsége Fő-tanátsa és komornykya, Pápa végh-házának fő-kapitánnya &c. A' Tekentetes es Nagysagos Galanthai Eszterhazi Ferencz, Chászár és Király Urunk ő Főlsége, Gyarmathi végh-házának fő-kapitánya &c. Galanthai, Eszterhazi Tamas, Chászár és Király Urunk ő Főlsége Lévai végh-házának viczé-kapitánya &c. Galanthai Eszterhazi Gaspar &c. Es ezeknek diczéretes magok viselésének őrők emlekezetire, A' Tekentetes es Nagysagos Groff Nadasdi Ferencz, Fogaras főldének őrőkős Ura, Vas-vár-megyének fő-Ispánya, Chászár és Király Urunk ő Főlsége Fő-tanátsa, és Komornykya, és Magyar Országban Királi Udvari Hop-mestere, akarattiabul ki-nyomtattatot. Cosmerovius Mátthe, Chászár Urunk ő Főlsége Udvari kőny nyomtatoia által, 1653. esztendőben. 2r. 28 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

A 26—28 lapot a bécsi Pázmány-collegium és Nagy Pál által gr. Nádasdy dicsőitésére irt latin versek foglalják el.

Ezzel együtt, de külön czimlappal, ugyancsak gr. Nádasdi Ferencz költségén jelent meg Erdődi Pálfi Tamás báthai apátur és esztergomi őrkanonok latin oratiója, melyet az elesett négy Eszterházi fölött N.-Szombatban 1652. nov. 26. tartott, 7 sztlan levelen, czimlapja előtt egy külön levelen az ezen alkalommal a jezsuiták egyházában fölállitott castrum doloris szép rézmetszetü rajzával. Ezen rajz alatt balra e szavak állanak: «Joh. Rudolf Miller delin:», jobbra pedig: «Mauritius Lang sculpsit Posonÿ».

Erd. Muz. (2 péld.) — *M. n. Muz.* (csonkán). — Radványban a *b. Radvánszky-ktárban.*

---

869 **Bécs. 1653.**

Liszti László, Magyar Márs avagy Mohách mezején történt veszedelemnek emlékezete. Nyomtattatot Béchbén Cozmerovius Máthe, Chászár Urunk eő Főlsége Udvari kőnyv-nyomtatoja által, 1653. esztendőben. 2r. 154 lap. — Reges Un-

gariæ ... Ung. Rhythmis descripti. 8o lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás 4, *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — M.-v. *Telekiktár. — Debreczeni ref. coll. — Pannonhalmi apátság* (1 ép, 2 csonka péld.). *— Enyedi ref. coll.— N.-kőrösi ref. lyc. — Miskolczi ref. gymn.* (csonkán).

---

870 **Bécs. 1653.**

Malomfalvai Gergely. Belsô-képpen indító Tudomany, Mellyet, némely Theologus Doctoroknak diák irásihoz egyûgyû elmélkedéssel kapcholkodván, s, éles nemzetének ûdvôsséges lelki jókat kivánván. Az örökke-valosagnak gyûrû-ébe foglaltt, és Magyar nyelven tizen-két Elmélkedésre, s, meg-annyi jmádságra Osztott. Es utollyára, az tévelygô atyafiaknak-is, igaz hitet, s, következendô-képpen bóldog Ôrôkké-valóságot kivánván: Az igaz hitnek némelly szükséges ágozatiról; Egy-néhány, rôvid és sommás letzkével meg jóbított. Seraphim Sz. Ferencz fiai kôzûll: Leg-méltatlamb és kissebbik Szerzetes, MALOMFALVAY FR. GERGELY. Superiorum Permissu. Nyomtatta, Béchben az Coloniai Uduarban Cosmerovius Máté, M.DC.LIII. esztendôben. 8r. 178 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás Püski János kalocsai érseknek és györi püspöknek s elôbeszéd 20 sztlan lev. *végül:* Catechismus 57 lap, és errata 2 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház.* 36. *l.* hibásan nevezi a szerzôt *Martonfalvai* Gergelynek. — Ugyanô alább 37. l. a szerzôt hasonlóan hibásan nevezve, e munkáját Bécs. 1654-re is fölveszi.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem.

---

871 **Kassa. 1653.**

(Váczi András). A' Mi-Atyanknak Avagy Minden-napi Imadsaggal való élésnek állatása és meg-oltalmazása E' mostani idôbeli Tanitóknak ellen-vetések ellen. Melly Idegen nyelvbôl Magyarrá fordittatott, és néhol valamenyire meg-bôvétvén, kôzônségesbé tétettetett DANEUS RACAI* által. THEODULUS ANAXIUS által. Luc. XI. v. 2. Mikor imádkoztok ezt Mondgyátok, Mi-Atyánk ki vagy etc. Ki-nyomtattatott 1653. die 1. Novembr. 8r. 103 lap.

* Betücserével ANDREAS VACI.

SÁNDOR ISTVÁN *M. ház.* 37. *l.* ezen hely nélkül megjelent nyomtatványt határozottan Kassára teszi.

Egyetlen péld. *a pesti egyetem ktárában.*

---

872 **Lőcse. 1653.**

Poncianvs Tsaszar Historiaia. Mikeppen az ő fianak Dioclecianusnak hét bőlts és tudós Mestereket fogada, kik azt tanitanák az hét Nemes Tudományokra. Es minek-utánna az mostoha annya meg-tsalta vólna az Tsászárt, hogy hétszer az ő fiát, a' Dioclecianust, ki vitette vólna fel akasztásra, miképpen mind az hét úttal a' bőlts Mesterek meg-szabaditották azt az ő bőlts beszédekkel. Hogy annak utánna az ő attya helyet Romai Tsászár lőn. Lőtsen, Brever Lőrintz által, 1653. 4r. A—O = 14 iv = 56 sztlan levél.

Régibb kiadásai: Bécs. 1573. és Lőcse, 1633. — Ujabb kiadásai: Lőcse 1676. és 1679.

Teljes péld. *a m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.* — *Erd. Muz.* (közben 2 lev. kézirattal pótolva).

---

873 **S.-Patak. 1653.**

Medgyesi Pál. Erdel' s' egesz Magárnep egmás után, tsak hamar érkezett Harmas Jajja 's siralma. Mellel e' ket keseredett Hazat, amaz halhatatlan emlekezetű Harom Fejedelmi Embereknek, néhai Nag Rakoci G'örgnek, Erdel' Országának Fejedelmének, Magar Ország sok Részeinek Vrának, és Székhelek Ispánjának, 1649-ben, az Első Honak vag Januariusnak 10 napján; Es az után tsak hamar, az ő Nága igen nag reménségő kedves Fiának, kiben az egész igaz Magar Haza-fiak, meg-ńugottak és igen meg-vidultak vala, néhai Rakoci Sigmondnak, 1652-ben, a' Negedik Hónak vag Aprilisnek 28-dik napján; Ennek-felette az előtt 1648-ben, Harmadik Hónak vag Martiusnak 29-dik napján, ritka példáju kegés és isten-félő néhai Eőreg Grof Betlen Istvannak Gyula-Fejérvári mulando Friss Házoktul, a Sirban meg-inditásokkor siratta s' sirattata MEDGESI PAL. Nyomtattatott Sáros Patakon, az ő Nagsagok Typographiájokban. M.DC.LIII-ben. 4r. 84 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 3 levelen (a 84 lapba befoglalva).

A II. Rákóczi Györgyhöz intézett ajánlás kelt Sáros-Patakon 1653. jan. 25. — Megjelent ugyanezen évben Váradon is 4r.

M. Akad. — S.-pataki ref. coll. (1 ép s 1 csonka peldány). — *Debreczeni ref. coll. — Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

---

874 **S.-Patak. 1653.**

(**Medgyesi Pál**). Rövid tanitas az presbyteriumrol avag eghazi tanatsrol. Mel az Presbyterialis Dialogusnak Summaja. Az Meltóságos öregbik Fejedelem Aszszonnak parantsolatjára. Patakon az ö Nagsagok Könv-nomtato Bötüjökkel, es Költsegekkel. 1653-dik Esztendöben. 8r. A—C4 = 2½ iv = 20 sztlan levél.

Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll.

---

875 **Ulm. 1653.**

Kegelius Filep. Tizenkét idvösséges Elmélkedések PHILEP KEGELIUS által. Nyomtattatrak *(igy)* pedig Ulm. Görlin Janos által. 1653. 16r. 570 lap. — *Elül:* Értelmes mondások az könyörgésröl 11, *végül:* Laistroma avagy mutató táblája az Könyörgéseknek 6 sztlan levél.

M. n. Muz. — N.-körösi ref. lyc.

---

876 **Utrecht. 1653.**

Apáczai Csere János. Magyar Encyclopædia. Az az, Minden igaz es hasznos Böltseségnek szep rendbe foglalása és Magyar nyelven világra botsátása. APATZAI TSERE JANOS által. Ultrajecti, Ex Officinâ Joannis à Waesberge, cIↃ IↃc LIII. 12r. 412 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás és az olvasóhoz 20 sztlan lev.

Ajánlva van Csulai György erd. ref. püspöknek, gy.-fejérvári esperestnek és papnak, Bisterfeld Henrik János gy.-fejérvári tanárnak és a gy.-fejérvári iskolának.

Az olvasóhoz intézett igen érdekes előbeszédben értesit bennünket a szerző, hogy midőn Csulai György püspöktől meghivást és költséget kapott, hogy azonnal térjen vissza hazájába, a telet még Utrechtben töltve, akkor határozta el magában, hogy e munkáját sajtó alá készitse és adja, mintegy késlekedése mentségéül és kárpotlásául. Mint közönségesen tudva van, ő 1653 nov. havában volt beigtatva a gyula-fejérvári collegium igazgatóságába, s mint a leirt czimlapból látható, munkája már ez évben Utrechtben sajtó alá volt adva. Hogy azonban nem 1653-ban, hanem csak 1655-ben jelent meg ez a könyv, bizonyos abból, hogy a «Magyar Encyclopaedia» szövegével, mely a 412. lapon S4 levelen végződik, együtt nyom-

tatva (413—487 lapon (S5—X4 levelen) egy kötetben találjuk valamennyi példányban szerzőnek «De studio sapientiae» czimü latin oratióját, melyet a gy.-fejérvári collegiumban 1653. nov. havában tartott, s mely még azon évben hely nélkül (Gyula-Fejérváratt) 4r. 48 lapon önállóan is megjelent. Ezen melléklet külön czimlapján pedig a nyomtatási hely és év igy áll: Ultrajecti ex officinâ Joannis à Waesberge, Anno MDCLV. Kétségtelen ebből, hogy ezen melléklet, valamint a M. Encyclopaedia utolsó ive is 1655-ben volt nyomtatva, és igy az 1653-ban nyomtatni kezdett M. Encyclopaedia csak 1655-ben látott világot.

Ez egyike a legtöbb példányban fönmaradt régi magyar könyveknek. 2—2 példányban van meg, *a m. n. Muzeum, erd. Muzeum*, a *debreczeni, s.-pataki, pápai* és *n.-kőrösi ref. főiskolák* ktáraiban. — Megvan *a m. Akad.*, m.-v. *Teleki-ktár, szathmári püspökség, pesti, kolozsvári, sz.-udvarhelyi, m.-vásárhelyi ref. coll., kolozsvári unitár. coll., halasi ref. gymn.*, Csetneken *a gömöri ev. esperestség*, gr. Mikó Imre, Lugossy József, Szilágyi István, Jakab Elek s számos magánosok ktáraiban.

---

877 **Utrecht. 1653.**

Komáromi Csipkés György. Az Kereszteny Isteni-Tudomanynak Ieles móddal úgy el készittetett, rővid summaia. Hogy légyen, Az sz: irásoknak olvasására. Az Isteni tudomány kőzőnséges ágazatínak el-rendelésére. Az vallásbéli villongásoknak meg értésére, Kezen fogva valo vitel. Mellyet irt volt. WOLLEBIVS IANOS, à Th. Doct., és az Basiléai Academiában rend szerént valo Professor. Mostan pedig, Magyar nyelure forditott. COMAROMI CSIPKES GYÖRGY. Nyomtattatott Ultrajectomban. Swol Janos, által. M.DC.LIII. Esztendőben. 12r. 452 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Debreczen város tanácsának) az kegyes olvasónak, és mut. tábla 10 sztlan levél.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (elül s végül csonkán). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld.) — *Miskolczi ref. gymn.* — Magánosoknál több példány.

---

878 **Várad. 1653.**

Approbatæ Constitutiones Regni Transylvaniæ et Partium Hungariæ Eidem Annexarum, Ex Articulis ab Anno Millesimo Quingentesimo Quadragesimo, ad præsentem huncusque Millesimum Sexcentesimum Quinquagesimum tertium conclusis, compilatæ; Ac primum quidem per Dominos Consiliarios revisæ, tandemque in Generali Dominorum Regnicolarum, ex edicto Celsissimi Principis, D. D. Georgii Rakoci, Dei gratia Principis Transylvaniæ, Partium regni Hungariæ

Dñi, et Siculorum Comitis, &c. Dñi eorum Clementissimi, in Civitatem Albam Juliam ad diem decimumquintum mensis Januarii Anni præsentis congregatorum, conventu, publicè relectæ, intermixtis etiam Constitutionibus sub eadem Diæta editis. Varadini, Apud Abrahamum Kertesz Szenciensem. cIↃ IↃ CLIII. 2r. 250 lap. — *Elül:* cziml., Praef. et Approbatio 3, *végül:* Conclusio és Index 13 sztlan lev.

Csak a cziml., praefatio és conclusio latin, a szöveg egészen magyar.

M. n. muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* (II. Rákóczi György sajátkezű aláirásával és pecsétjével). — Szebeni *Bruckenthal-ktár.* — *Pesti egyetem.* — *Pannonh. apátság.* — *N.-váradi püsp.* — *Pesti ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (3 péld.) — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Kassai jogakad.* — *Késmárki ev. lyc.* — *S.-pataki ref. coll.* — (cziml. hij.). — *M.-vásárhelyi minor. zárda.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — *Háromszéki Cserey-muzeum.* — Magánosoknál számos példány.

879 **Várad. 1653.**

Kereszturi Pál. Egyenes Ôsveny, A' Sz. életre vágyodoknak; a' mellyre Kűlőmb kűlőmb féle Locusokat egyben válogatván, huszon-két Predikaciokban foglalt-bé Kegyelmes Vrunk ô Nagysága Vdvari Prédikátora, KERESZTURI PAL. Varadon, Nyomtattatot Csepregi Mihaly kőltségével. M.DC.LIII. 4r. 155 lap.

BOD *M. Athenás* 139. *l.* tévedve teszi 1655-re, mely tévedésben követi őt SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 38 *l.*, ki egyébiránt föntebb 37. *l.* a valódi 1653-diki kiadást is fölveszi. — Ujabbkori kiadása: Szeben 1744.

M. Akad. — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Sz.-udvarh. ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Szebeni ev. lyc.*

880 **Várad. 1653.**

Medgyesi Pál. Erdely s' egesz Magyar nep egymás után tsak hamar hamar érkezett Harmas Jajja s' Siralma, Melylyel e' Ket keseredett Hazat, amaz halhatatlan emlekezetű Harom Fejedelmi Embereknek, néhai Nagy Rakoci Gyôrgynek - - - 1649-ben - - - Es az után tsak hamar - - kedves Fiának - - - néhai Rakoci Sigmondnak. 1652-ben - - Ennek felette az előtt 1648-ben - - - néhai Ôreg Grof Betlen Istvannak Gyula-Fejérvári mulando Friss Házoktul, a' Sirban meg-inditásokkor Siratta s' Sirattatta MEDGYESI PAL. Varadon, Nyomtatta-

tott Szenci Abraham által, M.D.LIII. (helyesen M.*DC*.LIII.) 4r. 63 lap.

Az eredeti s.-pataki 1653-diki kiadás utánnyomata.

M. n. Muz. — *M. Akad.* (2 péld.) — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Sáros-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 péld.) — *Szigeti ref. lyc.* (utolsó lev. hij.).

881 **Várad. 1653.**

Melotai Nyilas István. Agenda az az: Anyaszentegyhazbeli Szolgalat szerint valo Tselekedet, Mellyben az Uj Testamentomnak két Sacramentomának, a' szent Keresztségnek és az Ur Vatsorájának ki-szolgáltatásának, és a' Házasulandoknak egyben adattatásoknak modgya meg-irattatik, azokhoz illendő hasznos tanuságokkal egyetemben; MELOTAI NYILAS ISTVAN által. Es most ezen Anyaszentegyházbéli Ceremoniáknak ki-szolgáltatásának más rövidebb Modgyával meg-bővittetvén, és az elébbit-is sok helyeken meg-jobbitván ki-botsátott Varadon, Szenci Kertesz Abraham. 1653. 8r. 278 lap. — *Elül*: cziml., előbeszéd 8, *végül*: mutató tábla 4 sztlan lev.

Első kiadása: H. n. (Kolozsvár). 1621.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (2 péld.) — *Miskolczi ref. gymn.* — *Csurgói ref. gymn.*

882 **Bécs. 1654.**

Kéri Sámuel. Keresztyen Seneca, Az az Lvcivs Annævs Seneca, Leveleiből ki-szedetett, Es XXXVIII. Részre osztatott, Keresztyeni viragok. Mellyek az Tekéntetes és Nagyságos Groff Battyani Adam &c. ő Nagysága akarattyából. Diákból magyarra, most elsőben fordíttattak és költségével ki-nyomtattattak. Nyomtatta Béchben, A' Koloniai Udvarban Cosmerovius Máte. M.DC.LIV. esztendőben. 12r. 188 lap. — *Elül*: cziml., ajánló levél, előljáró beszéd 14, *végül*: lajstrom 5 szztlan lev.

Ajánlja a forditó gr. Battyáni Ádámnak, Német-Ujvár, Szalonak, Borostyán stb. örökös urának, római bir. szentelt vitéznek, III. Ferdinánd tanácsosának s komornyikjának, a dunántuli részek fő generalisának, «Viennae Austriae die 25. Aprilis 1654. Nagysagodnak Isten imádó szerzetes Káplánnya Fr. Samuel Kerj.»

Erd. Muz. — *Pesti egyetem.* — Keszthelyen, *a Festetics-ktárban.*

883 **Fejérvár. 1654.**

Apáczai János. Magyar Logicatska mellyet a' kitsindedek számára irt APATZAI JANOS, egy a tudomány dolgában meg kivántatot Tanats-tsal egyetemben. Fejervaratt, Nyomtatta Maior Marton. M.DC.LIV. 8r. 32 lap.

A czimlevél hátlapján kezdődik az ajánlás Ifju Rákóczi Ferencz választott fejedelemhez intézve s tart 2—6 lapon. Ez után jő *Magyar Logica* 7—24. lapon. — Következik: *Tanáts Mellyet Joachymus Fortius ád, Apáczai János által egy Tanulásába el tsúggedt Iffjúnak.* 25—32 lapon.

BOD, *M. Athénás* 12. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 38. *l.* e könyvecskét Fejérvár 1656-ra teszik.

Egyetlen péld. a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.*

884 **Fejérvár. 1654.**

Fogarasi Ferencz. Kis Keresztyén. Fejérvár. 1654. 8r.

Ismerteti BOD PÉTER *M. Athenas* 80. *l.*, ki szerint ezen kis catechismust Fogarasi angolból forditotta s Bogárfalvi Sebesi György kedvéért adta ki. — Utána emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 37. *l.* — Megvolt az *enyedi ref. coll. ktárában* gr. Bethlen Kata könyvei közt, hol 1849-ben pusztult el.

885 **Kassa. 1654.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Vrunk szűletése után való 1654. Esztendőre: Magyar-Országra, s' Erdélyre, és más környül-való helyekre alkalmaztatott. Neubarth Christoph Theologus és Astronomus által. Cassan Nyomtattatot Gevers Balint által. 16r.

Töredéke Betléren *gr. Nádasdy-ktárában.*

886 **Kassa. 1654.**

Király Jakab. Mise-nem-mise Az az: A' Miserôl valo tudomanynak, Ostromlása, meg-hamissitása, és el rontása. Mellyet HUNNIUS EGYED Doctor Irasabol Magyar nyelvre forditott, KIRALY JAKAB Osdgyáni Prédikátor. Cassan, Nyomtattatott Gevers Balint által, 1654. esztend. 12r. 215 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, latin üdvözlő versek és nyomt. hibák 6 sztlan levél.

Ajánlja a forditó Osgyáni Bakos Gábornak, Rákóczi György kállai kapitányának, a Szaboles vármegyei hajduság generalisának és hadi birájának. «Kôlt Kis-Aszszony havának 26. napján 1653. Esztendôben.»

A latin üdvözlő verseket irták Biner Hilarius Erneszt a kassai evang. német

egyház lelkésze és isk. fölügyelője, Osztropataki Mátyás a kassai luther. egyház lelkésze és Raduchius György a kassai gymnasium igazgatója.

Bihar várm. Muz. — N.-váradi prémontrei gymn. — S.-pataki ref. coll. — Rima-Szombaton *a kis-honti ev. esp. ktárában.*

887 **Kassa. 1654.**

Király Jakab. Hármas szentirásbeli dolog. 1654.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. ház.* 37. *l.*

888 **Kassa. 1654.**

Váczi András. Replica, Az az: Tolnai Dali Janosnak Csufos és Vádos maga és mások mentésére való Valasz-Tetel VACI ANDRAS által. Mellyben meg-mutattya Elöször; Az ö maga Mi-Atyánk felöl való igaz értelmét, à többb reformatus Doctorokétul nem különözni. Másodszor; A' Mi Atyánkrol iró Authornak (kit ö magyar nyelven ki adott) à többb Doctorokkal rész szerént valo eggyezését; s-rész szerint pedig azoktul való különözését. Harmadszor; Az tracta köziben egyelittetett két undok vádoknak hamisságát, és azok ellen való igaz maga mentségét. Cassan, Nyomtattatott Gevers Balint által, 1654. 8r. 192 lap. — *Végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lap.

Irva van Tolnai Dáli János S.-Patakon 1654. nyomtatott «Daneus Racai» czimü munkája ellen. — A Tolnai Dáli Jánoshoz intézett elöljáró levél kelt «Szepsiben 27. Martij An. D. 1654.»

Egyetlen péld. a *pesti egyetem ktárában.*

889 **Kolozsvár. 1654.**

Kósa János (Várfalvi). Catechesis. Az üdvességnek fvndamentumárol rövid kérdezkedés, az Szent Irás szerént; az Kisdedeknek Tudományában, és az Urnak szolgálattyaban és félelmeben valo fel nevelesére. VARFALVI-KOSA IANOS altal iratot. Colosvarban, Nyomtattatot Heltai Gaspar Müheleyeben 1654. 12r. A—C = 3 iv = 36 sztlan lev.

Egyetlen példány a *kolozsvári unitár. coll. ktárában.* (N.-Ajtai Kovács István könyvtárából.)

890 **Lőcse. 1654.**

(Gönczi György.) Keresztyeni Isteni Ditsiretek, Mellyek az Magyar Nemzetben reformáltatott Ecclesiákban szoktanak

mondattatni. Ezek mellé adattak szép rendel Elôszôr, Az Szent Davidnak Franciai Nótaknak és Verseknek módgyokra rendeltetett Soltari. Masodszor, Az Egesz Esztendôre tartozandó Hymnusok. Harmadszor, Az Halott temetéskorra való Enekek. Mostan ujobban, de leg-kiváltképpen az Hymnusokat sokkal szebben és bôvebben, az Kôzônséges és Halott Enekeket-is, az mennyire lehetett meg-jobbitván, (mellyel mint edgy kis Graduvaleval elhetsz,) ki-botsáttattak. Lôtsen, Brever Lôrintz által, 1654. esztendôben. 4r. Hymnusok (kótákkal) 94 lap.; mut. tábla 1 sztlan lev. — Isteni dicsiretek és Halotti Énekek (külön czimlappal) 339 lap; mut. tábla 6 sztlan lev. — *Elül:* cziml., Gönczi György elôbeszéde, a k. olvasóhoz Brever Lôrincztôl 4 sztlan lev.

Hozzájárul: Sz. Dávid Százötven Soltára. Ford. *Szenczi Molnár Albert.* 4r. 102 és 7 lap.

Egyetlen példány a *kolozsvári ref. coll. ktárában.*

---

891 **S.-Patak. 1654.**

Confessio et Expositio Fidei Christianæ, Az az Az Keresztyeni Igaz Hitrôl valo Vallas-tétel. Mellyet elsôben Helvetiában irtanak és bé vettenek: Annak utánna 1567. Esztendôben Magyar országhban is javallottanak; be-vôttenek, es mind ez ideig sok Ecclesiakban megh tartottanak. Az Meltosagos ôregbik Fejedelem Aszszony parantsolattyaból és kôltségével. Nyomtattatot S. Patakon Renius Gyôrgy altal. Anno M.DCLIV. 8r. 296 lap. — *Végül:* Symbolumok és Index 7 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — S.-pataki ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Szebeni ev. gymn. — Csurgói ref. gymn. — Háromszéki Cserey-Muz.*

---

892 **S.-Patak. 1654.**

Tolnai Dáli János. Dáneus Ráca-J. Az az: A' Mi-atyánk felôl Igaz Értelmû Tanitóknak Magok Mentsége Vaci-Andrásnak Usorás Vádja és Szidalma ellen. Tolnai Dáli János munkája által. — Nyomtattatott Sáros-Patakon a' Méltóságos ôregbik Fejedelem Aszszonynak Parantsolattyából, ugyan az

ô Nagysága Kônyvnyomtato Bôtôivel és Kôltségével, 1654 Eszt: Renius Gyôrgy által. 8r. 168 lap. — *Elül:* czimlap, elôbeszéd 4 sztlan lev.

Irva van Váczi Andrásnak H. n. (Kassán) 1653. nov. 1-én nyomtatott munkája ellen. — Váczi Andrásnak ezen mentségre adott válaszát lásd: Kassa. 1654.

Egyetlen péld. a *debreczeni ref. coll. ktárában.* — Megvolt 1849-ig a *nagyenyedi ref. coll. ktárában* is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

---

893 **Utrecht. 1654.**

Miskolczi C. Gáspár. Angliai Independentismus avagy Az Ecclesiai fenyitékben, és a kûlsô Isteni tiszteletre tartozó jó rendtártasokban, minden Reformata Ecclesiaktól különözö fejetlen lábság. Eggynehány szava hihetö, túdos, Belgiumi Doctoroknak irásokbúl, rôvideden ôszve szedegettetett, es Magyar nyelven ki bocsáttatott MISKOLCI C. GASPAR által. Ultrajectumban Nyomtattatott Vásberg János által. M.DC.LIV. Esztendöben. 12r. 150 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás stb. 8, *végül:* Oda és mut. tábla 3 lev.

Ajánlva van a Zemplén és Abaujvár megyében lévô lelki tanitóknak. «Franekeraban Pünkösd havának, 12 napján 1654. Esztendôben».

M. n. Mnz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Kassai jogakad. Zilahi ref. gymn. — Kolozsvári ref. coll. — Pozsonyi ev. lyc. — Lugossy József s több magánosok ktárában.

---

894 **Utrecht. 1654.**

Telki-Bányai István. Angliai Puritanismus, Avagy Kiválképpen való Tudományok azoknak, kik Angliában a Puritanusok között (a mint közönségesen neveztetnek) legkeményebbeknek tartatnak. Melly ennek elötte Deák nyelven kibotsáttatott AMESIUS WILLYAM Szent irás magyarázó Doctor által: mostan pedig Magyar nyelvre fordittatott TELKI BANYAI ISTVAN által. Ultrajectumban, Nyomtattatott Wasberg Janos által MDCLIV. Esztendôben. 12r. 40 lap.

Ajánlva van Komáromi János szántai papnak «Franckerában 1654. Esztendôben Pünkösd hav: 20 napján. Telki Banyai P. Istvan.»

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. (2 péld.). — *Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Halasi ref. gymn. — Zilahi ref. gymn. — Sz.-keresztúri unitár. gymn.* (közben 2 lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

895 **Várad. 1654.**

(**Gönczi György.**) A' Sz. David Profetának ékes rytmusu Soltarival, Es A' Soltárokbol szereztetett Dicseretekkel, S' egyéb Istenes Enekekkel, Es Hymnusokkal, tellyes kônyv. Varadon, Nyomtattatott Szenci Abraham által, 1654. 4r. Hymnusok 56 l. — Dicséretek 335 lap. — *Elül:* cziml. és Gönczi György elöljáró beszéde 3, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Hozzájárúl: Halotti Énekek. U. ott. u. a. — Sz. Dávid Soltári u. ott. u. a. *M. n. Muz. — Erd. Muz.*

---

896 **Várad. 1654.**

Molnár Albert (Szenczi). Psalterium Ungaricum, Az az: Szent David Kiralynak es Prophetanak szaz ötven Soltari, A' Franciai notáknak módgyok szerént Magyar versekre fordittattak és rendeltettek. Szenci Molnar Albert által. Varadon, Nyomtatta Kertesz Abraham 1654 eszt. 4r. 224 lap, *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Gönczi György énekes könyvének váradi 1654-diki kiadásával együtt nyomtatva s egy kötetben.

M. n Muz. — Erd. Muz.

---

897 **Várad. 1654.**

Ujfalvi Imre. In exeqviis defunctorum. Halot temeteskorra valo Enekek. Azoknak kedvekért, kik illyen utolso szûkségben szolgalnak, ôszve-szedegettettek, és ki-bocsáttattak. Hebr. 9. v. 23. El-végeztetet dolog, hoǵ az emberek egészer meg-hallyanak, után itélet lészen. Nyomtattatott Varadon, 1654. 4r. 66 lap. — *Elül:* cziml., elölj. beszéd 1 levél (= 1. 2. lap), *végül:* mut. tábla 1 sztlan levél.

Az elöljáró beszéd: «Kęlt Debreczenben, Pûnkôst havának 12 napján, 1508. E. S. U». (Emericus Szilvás-Ujfalvinus.)

Gönczi György Énekes könyvének váradi 1654-diki kiadásával együtt nyomtatva s egy kötetben.

M. n. Muz. — Erd. Muz.

---

898 **Várad. 1654.**

Gönczi György. (Énekes könyv.) Várad 1654. 12r. Hymnusok 84 lap. — Isteni dicséretek és halotti énekek 372 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 6 sztlan levél.

Ajánlja «Váradi Pál Uramnak, a Cassai nemes Respublicának eggyik nevezetes tagjának» — «Váradon Sz. György havának 4. napján 1654. eszt. SZENCI KERTÉSZ ABRAHAM Varadi Typographus».

SÁNDOR ISTVÁN ezen váradi 12r. énekes könyvet 1657-re veszi föl: «Szent Dávid Zsoltári és egyéb énekek» czim alatt, *Magyar ház* 39. *l.*

Egyetlen példánya, melynek czimlapja hiányzik, a *kolozsvári r. cath. lyc. ktárában.*

---

899 **Várad. 1654.**

Ianva lingvarvm bilingvis, Latina et Hungarica. Sive modus ad intregitatem Linguarum, Compendio cognoscendam maximè accomodatus: ubi sententiarum selectiorum Centenariis duodenis omnia fundamentalia, necessaria, et frequentiora vocabula semel, sineque repetitione comprehenduntur. Praecedente Dictionario. Nunc denuo excusa, et ab infinitis mendis, quibus aliae editiones scatebant, repurgata. Varadini, Apud Abrahamum Szencinum. MDCLIV. 8r. 294 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, proemium, Ad lectorem 5 sztlan levél.

Rákóczi Zsigmond és György ajánlása «Hungaris Latinae, Alienigenis Hungaricæ lingvae studiosis» kelt «Albae Juliae A. 1634 d. 3. May.» — Ezen ajánlásból kitetszik, hogy ők ezen könyvet tanitójukkal ERDŐ-BÉNYEI JÁNOSsal szerkesztették.

Az olvasóhoz intézett latin értesitést, melyben a könyv szerkesztésében követett eljárás van előadva, ERDŐ-BÉNYEI JÁNOS irja alá, kelet nélkül.

Hogy ezen kiadást több kiadás előzte meg, a czimből kétségtelen. Régibb kiadásai előttem ismeretlenek.

Egyetlen teljes péld. a szebeni *Bruckenthal-ktárban.* — *M. Akad.* (cziml. és utolsó lev. hiányzik).

---

900 **Bécs. 1655.**

Imadsagos Kőnyvecske. Kiben egy nehany szep ayetatos Imádságok vadnak foglaltatva. Fordittatott Németből Magyarra egy Keresztyén Lélek által. Es ki bocsáttatot mostan elsőben. Mellyet úyonnan ki nyomtattatott Tekéntetes és Nagyságos Grofne, Pete Hettesy Rosina Aszszony, Tekéntetes és Nagyságos Grof, Pazmany Miklós, Uram ő Nagysága szerelmes Házas Társa. Béczben Cosmerovius Máté által 1655. Esztend. 8r. 356 lap. — *Elül:* cziml., Pete Hettesy Rosina czimere s annak magyarázata, és a forditó előljáró beszéde 4 sztlan levél, ez után kezdődik a szöveg (az imádságok) az 5-dik lappal (5—356 lap); *végül:* mut. tábla 3 sztlan levél.

Egyetlen péld. *Schlauch Lőrincz szathmári püsp. ktárában* (Török Jánostól).

901 **Lőcse. 1655.**

Kolosi Török István. Az Aszszonyi-nemnek nemessegeről, meltosagarol ęs ditsiretiről valo Rythmusok. Az Tékozlo Fiu Historiája notájára. Syr. Cap. 36. v. 26. et 27. Az ki jó Aszszonnyal bir, őrőkséget kezd birni, hozzája hasonló segitsége vagyon, és nyugodalom oszlopa. Ismét: Az hol Sővény nints, el tékoztatik az őrőkség: és az hol Aszszony nints, fohászkodik az Szűkőlkődő. Nyomtattatott 1655. esztendőben. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

1. kiad. Kolozsvár év n. (1630.) — A nyomtatás, a betük jelleme után itélve, kétségtelenül lőcsei.

M. n. Muz. — *Pesti ref. coll.* — Megvolt *Nagy István ktárában* is (Catalogue nro 60.).

---

902 **Lőcse. 1655.**

Kőröspataki János. Lvpvj Vaidarol valo Enek. Midőn maga fel-fuvalkodotságában, Havasalföldi Máthé Vajdára mentébe, Isten tsudálatos-képpen meg-bűntette, és nagy szégyenbe hozta, Mathé Vajda és az Erdelyi Fejedelem által, &c. Esa. 37. 20. Mostan azért Uram, mi Istenűnk szabadits-meg minket az ő kezéből, hogy ez főldnek minden Országi ismérjék-meg, hogy egyedűl te vagy az Ur. à JOHAN. B. KŐRŐSPATAKI, Pastor Mező Tsáv: (*Fametszet:* két kardos és egy lándzsás lovag viaskodva.) Nyomtattatott, 1655. esztendőben. (Lőcsen). 4r. 1 iv = 4 levél.

Végső verse: Ezer hat száz ötven három, Mező-Tsáváson ezt irom, mert az hadat igen szánom, hogy haza jőtt azt akarom. VEGE.

Hogy ezen historiás ének lőcsei nyomtatvány, nem csak betüi, papirosa s általában nyomdai kiállitása bizonyitja, hanem a czimlapon álló fametszet is kétségtelenné teszi, mely Hunyadi Ferencz Troja veszedelméről irt s Lőcsén 1656-ban nyomtatott költeménye czimlapján is látható. A nyomtatási hely (Lőtsen) a czimlevél alján valósággal ki is volt téve, azonban a most ismert egyetlen példány alsó része a régi bekötés alkalmával annyira le volt vágva, hogy a nyomtatási helynév betüiből csak egy párnak felső része látszik.

Egyetlen példány *az erd. Muzeumban.* — Ismertette Mátray Ernő, *Reform* 1870. *nov.* 18-diki *sz.* és ujabban *Figyelő.* 1876. 269—300. *l.*

903 **S.-Patak. 1655.**

Compendium Doctinae Christianae. Quam omnes Pastores et Ministri Ecclesiarum Dei in tota Ungaria et Transylvania, quae incorruptum Jesu Christi Evangelium amplexae sunt docent ac profitentur. In publicis Synodis Tartzaliensi ac Thordensi editum et publicatum Annis Domini M.D.LXII. et M.D.LXIII. — Patakini Typis Celsissimæ Principis excudit Georgius Renius Anno M.DCLV. 8r.

Magyar czimlapja:

Az keresztyéni tudománnak, mellyet minden Tanitók, és az Isten Ecclesiájinak szólgai egészsz Magyar országban és Erdélyben, kik a' Christus Jesusnak tiszta Evangeliomát be-vôtték tanitanak és vallanak. *Rôvid Summája.* Kôzônséges gyülésekben, ugymint Tartzaliban és Thordaiban irattatot és kôzônségessen ki-adattatot. MDLXII. és MDLXIII. esztendôkben. 1. Petri III. 14. 15. . . . . Mostan penig a' Méltóságos ôregbik Fejedelem Aszszon, parancsolattjából és kôltségével ujjonnan ki-nyomtattatot és ki-bocsáttatot. Saros Patakon, Renius Gyôrgy által. MDCLV. 8r. 513 lap. — *Végül:* Symbolum Athanasii Episcopi és Index 30 sztlan lap.

Egyik lapon a latin eredeti, másikon a magyar fordítás áll.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyet. — M.-v. *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Kecskeméti ref. coll. — Pápai ref. coll. — Szigeti ref. lyc. — Miskolczi ref. gymn. — Szebeni ev. gym. — Lőcsei ev. gymn. — Lugossy Józsefnél.*

---

904 **(S.-Patak.) 1655.**

Medgyesi Pál. Isteni és Istenes Synat. Tselek. xv. Rész, 1, 2, 3, 4, 5, és 6 v. S. Patak. 1655. 8r. . . . . .

A föntebbi czim a szövegföről van véve. — Medgyesi ezen munkája 4-rétben megjelent a *Magyarok Hatodik Fajja* czimü gyüjteményben is (*S.-Patak* 1660. 4r.), s minthogy itt e beszéd elmondatásának ideje 1655-re van jelölve: ezen 8r. kiadást teljes biztossággal vehetjük azon évi első kiadásnak, s ugyancsak s.-pataki nyomtatásnak, mit betüi is igazolnak.

Egyetlen csonka példánya, melynek czimlapja s végén néhány levele a 62-dik lap után hiányzik, *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

905 **Várad. 1655.**

Sélyei Balog István. Temető Kert. Melyben Egynehány Halotti alkolmatossággal-valo Prædikatiok vadnak; Mellyeket irt és prædikállott kűlőn kűlőn helyeken SELYEI BALOG ISTVAN, Mostan Fejérváratt eggyik Udvari Prædikátor. Joh. 11. v. 23. Fel-támad a' te atyádfia. Varadon, Nyomtatta Szenci K. Abraham. M.DC.LV. 8r. 195 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz 6 sztlan lev.; *végül*: mut. tábla 1 lap.

Ajánlva van az Atya Ur Istennek.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyet. — M. v. *Teleki-ktár. — Debreczeni ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Zilahi ref. gymn. — Csurgói ref. gymn. — Nagy István* ktárában.

---

906 **Várad. 1655.**

Sélyei Balog István. Temető Kert. Melyben Egynehány Halotti alkalmatossággal-valo Prædikátiok vadnak; Mellyeket irt és prædikállott kűlőn kűlőn helyeken SELYEI BALOG ISTVAN, Mostan Fejérvárat eggyik Udvari Prædikátor. Joh. 11. v. 23. Fel-támad a' te atyádfia. Varadon, Nyomtatta Szenci K. Abraham. M.DC.LV. 8r. 212 (nyomd. hibából · 112) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (a felséges atya úr Istennek), az olvasóhoz 6, *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

A föntebbi szám alatt leirttól külömböző nyomás.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Kolozsvári ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Szepsi-szentgyörgyi ref. gymn. — Miskolczi ref. gymn. (cziml. hij.) — *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

---

907 **Várad. 1655.**

Neubart Christoph, Theolog. és Astronomus Kalendarioma. Mellyet irt Christus Urunk szűletése után 1655 Esztendőre. Es Magyar-Országra, Erdélyre, s' azoknak szomszéd tartományira nagy szorgalmatossággal alkalmaztatott. Varadon, Nyomtattatott Szenci Abraham által. 16r. A—E7 (8 levelenként) = 39 sztlan levél.

Erd. Muz. — Hogy ezen kalendárium, mint általában a naptáraknál szokásban volt és van, már az előbbi évben megjelent, bizonyitja a táblájára irt következő jegyzet: «Emptus Varadini den. 15. Anno 1654. die. 11. 9-bris A Nicolao Nabradi de Phülpös m. p.

908 **Lőcse. 1656.**

Cseh Márton. Lovak orvosságos meg próbált új Könyvetskéje. Mellyben sokféle gyakorlott dolgok és orvosságok vagynak, kik Török, Magyar, Belgyiom, és egy nehány Német országi Fő Fejedelmek, és Nagyságos Urak Udvaraiban, a Lovaknak mindenféle betegségekről-való orvosságok meg próbáltatván, egybe szedegettetett és le iratott a Brand. Hertzeg és Fejed. Fő Lovász-Mestere Tseh Márton által. Németből Magyarra forditatott. Lőtsén. 1656. eszt. 8r.

Igy idézi e könyv czimét, mely a lőcsei 1676-diki kiadás czimétől lényegesen eltér, Bod, *M. Athenás* 309. *l.*; utána veszi föl ez elsőnek állitott kiadást Wesz-prémi, *Biogr. Medic. Hung. Cent. I.* 188. *l.*, ki azonban a czimet az általa látott lőcsei 1676-diki kiadás szerint adja, és Sándor István, *M. könyveskáz* 38. *l.* — Én ezen 1656-diki kiadást nem láttam.

---

909 **Lőcse. 1656.**

Hunyadi Ferencz. Historia az regi hires neves Troia Varosanak Tiz esztendeig való meg-szállásáról, és rettenetes veszedelméről. (*Fametszet*: két kardos és egy lándzsás lovag viaskodva.) L(őtsen) Nyomtatt(atott 1656. eszt.). 4r. A—D = 4 iv = 16 sztlan lev.

Hogy ezen könyv lőcsei nyomtatvány, nyomdai kiállitása s a más lőcsei nyomtatvány czimlapján is használt fametszet kétségtelenné teszi. — Hogy pedig a czimlapon 1656. évszám állott, bizonyos abból, hogy Bod Péter, ki ezen munkát éppen azon colligatum darabjai között látta, mely később Benkő Józsefé lett s melyet utóbb Benkő Ferencz az erd. Muzeumnak ajándékozott, *M. Athenás* 196. *l.* ezt az 1569-ben irt historiát Lőcsén 1656. nyomtatottnak mondja: miből bizonyos, hogy az ő korában példányunk czimlapjának alja s azon az évszám (1656) még nem volt leszakitva. — Sándor István, *M. kház* 38. *l.* emliti e historiás éneknek nem csak ezen lőcsei 1656-diki, hanem lőcsei 1654-diki 4r. kiadását is; melyet, mint valósággal létezettet, pusztán az ő hitelére fölvenni óvakodtam.

Egyetlen példánya az *erd. Muz. ktárában.*

---

910 **(Lőcse). 1656.**

Oroszhegyi Mihály. Az fenyő-fanak hasznos vóltáról, Es az Sendely tsinálóknak kellemetes és hasznos munkájokról-való Historia. Melly szereztetett és mostan ki-botsáttatott Orqszhegyi Mihály Deák által, An. 1655. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan levél.

Versek fejében: Mikhael Eaenaai (?)

Végső verse: Engemet Mihálynak az kik rá találnak
hinak most Zetelakán,
Mint ez Historia elei mutattya
az vers fejek tajekán,
Vagy az Oroszhegyit kérdezd és meg-találsz
az nagy Kükőllő partyán.

Colophon: Nyomtattatott 1656. esztendőben.

Külön czimlevele nincs és nem volt. Betüi, papirosa s nyomdai kiállitása után itélve kétségtelenül lőcsei nyomtatvány.

Bod Péter, kinek kezében éppen példányunk forgott, a colophont nem véve figyelembe, hol a nyomtatási év 1656 adva van, a czimben olvasható iratási évet, 1655-öt, tévedve mondja a nyomtatás évének, *M. Athenás.* 205. *l.*, mit utána mond Sándor István is *M. könyvesház* 38. *l.* — Bod e költeményről igy nyilatkozik: «Jeles szép elmés versekkel vagyon irva. Vad erdőnek szelid élő fája». Bod ezen szavait félreértve adja Toldy Ferencz, *A m. költ. tört. 2. kiad.* 299. *l.* Oroszhegyi ezen munkájának czimét igy: «Vad erdőnek szelid élőfája» vagy a fenyőfa hasznos voltáról. (1655.)

Egyetlen példány az *erd. Muzeumban* (a Benkő Ferencz által adományozott colligatumból).

---

911 **S.-Patak. 1656.**

Catechismus (Keresztyen). Az az: A' keresztyéni Hitnek ágazatira való rővid tanitás, kérdések és feleletek által. Melly mostan a' kérdéseknek s-feleleteknek tummás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel-fejtegető kérdezkedésekkel, s' némely szükséges magyarázatokkal; az szent irásbéli bizonyságoknak egészen való le-irásával, végre a' Catechizálásra valo ut-mutatással, ujobban meg-jobbitva s' őregbitve ki-botsáttatott. Ez negyedik illyen formán valo nyomtatás mivel őregbült, lásd az Olvasohoz valo elől-járo beszédnek a vége felé. S.-Patakon, Nyomtattatott Rosnya(i Ianos által) M.DC.LVI. 8r. 356 lap.

S.-pataki ref. coll. ktárában (a czimlapon emlitett előbeszéd hijával).

---

912 **S.-Patak. 1656.**

Kecskeméti C. János. Fides Jesv et Jesvitarum. Az az: Az mi Urunk Jesus tudományának, az Jesuiták tudományával való öszve vetése, mely Donatus Visartus által az szent irásból, Paterek és Jesuiták könyveiből szedegettetett és az hitnek bizonyos ágaira rendeltetett .... S.-Patak. 1656.

Első kiadása: H. n. (Bártfa) 1619.

Emliti e kiadást SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 39. *l.* Elül csonka példányát (8r. 386 lap, végül nyomt. hibák 1 sztlan lap) láttam Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában* (Ab. 42. sz. alatt).

---

913 **S.-Patak. 1656.**

Somosi Petkó János. Igaz és Tökéletes bodogságra Vezérlő Ut. Avagy Bé-menetel a' Hitre, mely nélkül lehetetlen dolog hogy valaki Isten előtt kedves légyen, mely Kérdések és Feleletek által rövideden, de felette igen hasznosan a' Biblianak minden Könyveinek és részeinek eleitől fogván utollyáig értelmére vezet. Mely mostan azoknak kedvekért a' kik a' Magyar Bibliának olvasásában gyönyörködnek, és rövideden való értelmére igyekeznek, Idegen nyelvből Magyar nyelvre forditatott, SOMOSI PETKÓ JÁNOS Sziksz. Predik. által. Patakon, Renius György által. 1656. 8r. 616 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél (Mezőlaki István szendrei ref. predikátorhoz), Praefatio és versek 12 sztlan levél.

Végén: E könyv végeződöt-el 1658-ben, Rosnyai János által, ugyan Sáros-Patakon.

Hogy ezen könyv nyomtatása két évig húzódott, annak oka Renius György nyomdász 1657-ben közbe jött halála volt.

Ajánlva van Mezőlaki István szendrei ref. papnak «Szikszón M.DC.LVI. esztendeben. Sz. Jakab Havának, 3. nap». — A praefatio magyarul kelt «Szikszón Ezer hat száz ötven hat esztendőnek Böjtelő havának nyólczadik napján».

Az ajánlásban elmondja a forditó, hogy Londonban egy vasárnap a Sz. Kristóf egyházában egy mellette ülő tisztes férfiu kezében lévő angol biblia végén akadt ezen munkára, s azonnal fogadást tett, hogy azt magyarra forditja, mit tiz vagy tizenegy hét alatt végre is hajtott. Fogadása szerint igyekezett forditását Leydenben vagy Utrechtben kinyomatni, de pénze s pártfogója nem lévén, kénytelen volt munkáját haza hozni. Itthon sem volt módja a kinyomtatásban mindaddig, mig Mezőlaki István 1656-ban házánál lévén, kérelmére meg nem igérte, hogy a nyomtatásra pártfogót szerez, ki azonban később, gondolkodván a dologról, maga vállalta el a nyomtatás költségét. Az eredeti munka szerzőjét a forditó nem nevezi meg.

SÁNDOR ISTVÁN, ki e könyvet *M. könyvesház* 38. *l.* helyesen irja le, föntebb 25. *l.* tévedve teszi Fejérvár 1630-ra is, a szerző nevét Somosi Péterre ferditve, alább pedig 241. *l.* ismét hibásan teszi e könyvet Patak 1655-re.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Egri érs.* — *Debreczeni ref. coll.* (ép és czimlaptalan péld.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Kecskeméti ref. coll.* (cziml. hij.). — *Pápai ref. coll.* (cziml. hij.). — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Lugossy Józsefnél.* — *Nagy István* ktárában.

914 **Várad. 1656.**

Borsáti (**Franciscus**, Papensis). Metamorphosis Illustrissimi quondam Herois felicis memoriæ Sigismundi Rakoci; Id est: Ejus eruditæ vitæ, heroicæque virtutis cum simili morte seu vitæ termino Poetica descriptio, Latino et Ungarico idiomate composita; A Francisco Borsati Papensi. In Illustri Varadiensi Gymnasio Sacræ Poeseos p. t. Collaboratore. Varadini, Apud Abrahamum Kertesz Szencinum. Anno M.DC.LVI. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

Vele együtt nyomtatva de külön czimlappal:

Borsáti P. (**Pápai**) **Ferencz.** Valtozasa Az Néhai Tekéntetes és Nagyságos boldog emlekezetű Rakoci Sigmondnak; az az: Az ő kegyes, és külömb külömb féle jószágos cselekedetekkel tündöklő életének, és boldogul e' világbol valo ki-mulásának Poetica inventioval valo le-irása Deákul és Magyarul; Mellyet A' Váradi Gymnasiumban Poetica Classisnak ideig valo Collaboratora szerzett. Varadon, Nyomtattatott Szenci Kertesz Abraham által . . . . . (1656). 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan levél.

Egyetlen csonka példánya, melyben megvan az egész latin szöveg és a magyar szöveg czimlapja, a *kolozsvári ref. coll. ktárában.* — A magyar czimlap aljáról az évszám le van vágva s maga a magyar szöveg azon colligatumból, melyben ezen nyomtatvány találtatik, ki van vágva; minthogy e colligatum lapszámozva volt, s belőle az 597—610 lap hiányzik, bizonyos, hogy a kivágott magyar szöveg 7 levelet tett.

---

915 **Várad. 1656.**

Menyország Ki-nyittatot Egygyetlen-egy Szoros Kapuja, Mellyen A' sok hivatalosok kőzzűl kevesen mennek-bé az őrők életre. Avagy A' sok féle Vallásoknak világos Proba Köve. A' mellyen Minden Pápista, Lutheránus, Ariánus, Calvinista, Arminianus, Religiójának igaz, avagy meg-csaló szép szines és hibás voltát, olly tőkélletesen meg-láthattya, mint ha azt a' régen Istenben boldogult Profétak, Apostolok és Evangelisták Sz. Lélekkel szólló szájokból élő-nyelven tulajdon fűleivel hallaná. Most újonnan az egygyűgyűekért kibocsattatott. Varadon Szenci K. Abrah. által. 1656. 12r. 10 sztlan lev.

Az egész könyvecske csak a különböző hitczikkekre vonatkozó sz. irásbeli helyek kijegyzéséből áll.

Első kiadása ismeretlen. — Ujabb kiadása Kolozsvár. 1672. *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

916 **Várad. 1656.**

Veréczi Ferencz. Lelki hartz, Avagy Olly Halotti Praedikácios rövid Tanitas; Mellyben a Keresztyén Léleknek Ellenségivel valo kemény tusakodása, erre valo fegyveri, bajviadallyának modgya, és végre minden Ellenkezőin vehetendő igaz győzedelme szem eleiben adatik. Mellyet praedikállott Sáros-Patakon *V. F.* Varadon, Nyomtattatott M.DC.LVI. esztendőben. 8r. 61 lap.

Mondotta Tarjáni Margit, Debreczeni Tamásné fölött.

Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1691.

S.-pataki ref. coll. — *Erd. Muz.* (cziml. hij.).

---

917 **H. n. 1656.**

Kőröspataki János. Az havasalföldi hartzrol valo historia.

Ez Havasalföldi Enek
Mellyet nem régen szerzének
Magyarok emberkedének
Ellenséget meg-verének,
Istentől segittetének.

Prov. 21. v. 31. Az lo el-készittetik az ütközetnek napjára, de az Uré a meg-tartás. Author JOANNES B. KŐRŐSPATAKI, Minister Mező-Csavásiensis. Nyomtattatott M.DC.LVI. esztendőben. 8r. A1—8 = 1 iv = 8 sztlan lev.

Végső versei: Irtam, munkálkodtam, sokat gondolkodtam
Havasalföldében noha benn nem voltam
De kik oda voltak tőlők tudakoztam
Mező-Csávás az hol versekben formálttam.
Ez éneket irák egy fő Ur kedvéjért,
A' fejedelemnek egyik Úr hivejért,
Régi jó Urának emlekezetiért,
Ha mi vetek benne ne vessed meg azért.

Egyetlen csonka példánya, melyből A2, 3, 6, 7 (összesen 4 levél) hiányzik, egy régi könyv táblájából kivéve, *a M. n. Muzeumban.* — Ismertetve *Magyar könyvszemle I. évf.* 1876. 319 320. *l.*

918 **Bártfa. 1657.**

Hrabovszky. Manuale Latino-Hungarico-Slavonicum. Bartphae typis Jacobi Klősz. 1657. 12r.

Említi NÉMETH, *Memoria Typogr.* 39. *l.*

---

919 **Bécs. 1657.**

Kalendariom Krisztus Urunk születése után az M.DC.LVII. Melly az Bissextilis esztendő utám első 365. napi, Mellyet rendelt nagy szorgalmatosságal az Béchi Meridianumra. TRETERI KASIMIR MATYAS, Philosophianak es Mathematikának Doctora, mostanságh az Nemes Lengyel Krakkai Akademiában, azon Máthematikának tanito Mestéré, etc. Német Magyar, és ezek szomszédságában lévő országok szolgálattjara Az Magyor Kronika, és sokadalmalkal eggyût. *(Magyarország czimere.)* Nyomtatta-ki Béchben Kűrner Jakab János, Also Austria kőnyw-nyomtatoja. 8r. A—D4 = 28 sztlan levél.

Ajánlja latinul Treter Kazimir Rákóczi László Sáros vármegyei főispánnak.
M. n. Muz. — *Csornai convent.*

---

920 **Gyula-Fejérvár. 1657.**

Pápai Páriz Imre. Keskeny Vt Mellyet Az embernek elméjébe ûtkőző tsuda gondolatoknak akadékibol, háboru elmélkedéseknek kéveiből, és sok féle kételkedéseknek sűrűjéből, a' mennyire lehetett, most másodszor bővebben ki irtott. Kegyelmes Urunk Udvari Praedikátora PÁPAI P. IMRE. Métthe Ev. 7. vers. 14. Szoros kapu és keskeny ut, mely viszen az életre, és kevesek kik megtalállyák azt. Nyomtattatott Gyula-Fejérvarat 1657 Esztendőbē. Major Marton által. 8r. Egy halotti énekkel a végén, mely 2 levelet tesz, 272 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás Cserei Miklósnak és tartalom 4 sztlan levél.

Első kiadása: Utrecht. 1647. — 3. kiad. S.-Patak. 1662. — 4. kiad. Kolozsvár. 1671. — 5. Lőcse. 1689.

Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.*

---

921 **Lőcse. 1657.**

Comenius (Amos Joh.). Eruditionis Scholasticae Pars Prima, Vestibvlvm Rerum et linguarum Fundamenta exhibens. Leut-

schoviae, Typis Laurentii Brever, Anno M.DC.LVII. 8r. A—C6, és a—i = 11 és $^{6}/_{8}$ iv = 94 sztlan lev. — *Elül:* cziml., előbeszéd stb. 8 sztlan lev.

Lőcsei ev. gymn. (2 péld.).

922 **Patak. 1657.**

Medgyesi Pál. Igaz Magyar-Nep Negyedik Jajja s-Siralma; Es annak alkalmatossagaval idvességes Serkengettetese. Mellyet az ő veszedelmére verhedett dűhőss Lengyelsegnek, 1657-dik Esztendőben, Munkacsnal, a' Hatodik Honak, vagy Jvan havanak, 16-dik, 17-dik napjától fogva valo ki-űtese, egetése, es kegyetlen őldőklese, hozot veletlenől reja, s-ejtet rajta. M. Pal altal irattatott, s-prædicaltatott, mindjárt a' kővetkezendo Ur-napjan, 24 Junii, 1657. a' Saros Pataki Ecclesiában. Patakon, Nyomtatta az ő Nagysagok Kőnyvnyomtatoja, Renius György, 1657. 4r. 23 lap.

Ez 1657-ben önállóan jelent meg; később 1658-ban Medgyesi e prédikátiót a «Sok jajok» czimü gyüjteményébe befoglalta, s folytatásául (D—G iv = 25—53. l.) nyomatta az «Istenhez való igaz megtérés»-t és az «Ötödik Jaj»-t, melyeket láss alább külön S.-Patak 1658-ra.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Telekiktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (mindenütt Medgyesi Pál «Sok Jajok» czimü gyüjteményébe foglalva).

923 **S.-Patak. 1657.**

Medgyesi Pál. Rab-Szabadeto Isteni szent Mesterseg. Mely szerént, Rabságbol, s' egyéb Inségekből, keresztyén Felebarátink kimenekednek. Prædicáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában, 1657-ben 26-dik 7bris, a' Harmadik Bőjt napon. Medgyesi Pal altal. Nyomtattatott Sáros Patakon 1657. 4r. 16 lap (A—B iv).

— — Külőn űlő Keresztyén. Az az, Kegyes szent Elmélkedés a' felől, mint tarthassa az istenes Lélec, a' meg-veszett időkben, megferteződetlen önnön magát. Sáros Pataki Ecclesiában prædicaltatott 1657-ben 17-dik 8bris celebrált Hatodik Bőjt

napon. MEDGYESI PAL által. Nyomtattatott Sáros Patakon 1657-ben. 4r. 17—31 lap (C—D iv).

Medgyesi Pál. Serva Domine. Avagy, Nagy veszélyekben forgó, és veszekedô Hiveknek Vigasztalási, s' Okai. Prædicáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában 4 9bris 1657-ben. MEDGYESI PAL altal. Nyomtattatott Sáros Patakon 1657-ben. 4r. 1—26 lap. (E—H1).

Ezen három prédikátzio egyszerre nyomtatva együtt jelent meg. Példányai mint föntebb.

---

924 **S.-Patak. 1657.**

Medgyesi Pál. Igazak Sorsa e' világon. Melyet A' Tekentetes Es Nagyságos Bocskai Istvan Uram, Király Urunk ô Felsége belsô Tanácsa, és Zemplén Vár-megyének fô Ispánja, szerelmes Hûtôs-Társának; Néhai Tekéntetes és Nagyságos Lonyai Susanna Aszszonyomnak, legutolsóbb tisztességének meg-adásában prædicállot, a Temetésnek helyén, ugy-mint a' Szeredahellyi Egy-házban, az utolso Hónac, vagy Novembernec 12-ik napján 1656-ben, MEDGYESI PAL. Nyomtattatott Sáros Patakon 1657-ben. 4r. 25 lap.

Példányai Medgyesi «Sok Jajok» czimü gyüjteményes kiadásában, mint föntebb.

---

925 **Utrecht. 1657.**

Gyöngyösi László. A' Keresztyeni Vallasnak Fundamentumi. az az, Az Igaz hitnek Kivál/képpen való Agázatinak, egymáskôzôtt valo beszélgetésnek formájában, rôvid, de igen világos megmagyarázása. Mellyet elôszôr Francziai nyelven irt VIREL MATHE; az után mások, Deák, Angliai és Belgiumi nyelvekre forditottak. Mostan pedig Angliai nyelvbôl Magyar nyelvre, Nemzete hasnáért forditott, GYÔNGYÔSI LÁSZLÓ. Nyomtattatott Ultrajectomban Dreunen Meinard által cIↃ IↃc LVII. *Esz*endôben. 8r. 423 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, elöljáró beszéd, a k. olvasóhoz 8 lev.; *végül:* lajstrom 3 lev.

Ajánlotta a forditó atyjának Gyöngyösi Jánosnak.

M. n. Muz. (cziml. hij.). — *M. Akad.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* — Rozsnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (elül s végül csonkán).

926 **Várad. 1657.**

Jesvita Paterek Titkai. A' magok irásiból ki-szedegettettek. A' mellyekben Tanitnak az Ignatius Loyola eredetiről, és Mennyei Szenté változtatásáról, a' Jesuiták tudományiról, ugymint a' vak engedelmességről, a' Pápának a' Királyok és Fejedelmek Személyin és Méltóságán valo hatalmárol: a' fogadásnak bé-tellyesitéséről, a' gyónásnak titokban tartásáról, a' feleletben valo tétovázásról etc. Magyarúl ki-bocsattattak, A' jelen valo és kövétkezendő időbeli émbereknek nagyob tanuságokért. Ezek mellé adatott a' Pápisták méltatlan üldözése a' Vallásért. Psal. 2. vers. 10. Es most ti Királyok vegyetek értelmet, tanullyatok kik itélitek e' földet. Nyomtattatott Magnovárdiában, M.DC.LVII. 12r. 188 lap. — *Elül*: cziml. és az olvasónak (a czímlevél hátlapján) 1 sztlan lev.

Ezzel együtt nyomtatva (I—M iven) s egy kötetben jelent meg: Pápisták méltatlan üldözése a vallásért. U. ott. 1657.

Az olvasóhoz intézett rövid előbeszéd szerint ezt a könyvet egy tudós az előtt 33 esztendővel (1624) irta francziául, ki is később azt maga latinra forditva s megbővitve kiadta.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Csurgói ref. gymn.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* (utolsó lev. hij.). — *Sz.-kereszturi unitár. gymn.* (Jakab Elektől). — Megvolt *Nagy Istvánn* ktárában is.

---

927 **Várad. 1657.**

Papistak meltatlan üldözese a vallasert. Melly E' Kérdésben magyaráztatik-meg: Ha szabadé valakit (és nevezet szerint a Pápistáknak az Evangelicusokat) erőszakkal Vallásra kénszeriteni? Melynek alkolmatosságával az is szem eleibe adatik: Mitsoda álnok mesterségekkel szokták (most főképpen) a' Pápisták, az Euangelicusokat a' magok Vallására hajtani. Esaiæ 59. v. 4. Nincsen senki ki az igasság mellett szólana, senki nincsen ki az igasságért perlene. Anno ConfortaMInI VaLDe. Jos. 23 6. (1657.) 12r. 94 (helyesen 95) lap.

A föntebbi szám alatt leirt «Jesuita paterek titkai»-val együtt nyomtatva (I—M iven) s egy kötetben jelent meg.

Első kiadását lásd: H. n. 1643.

Példányai mint a föntebbi szám alatt.

928 **Várad. 1657.**

Sélyei Balog István. Uti-Tars, Melyben Majd minden alkalmatosságokra tartozo rővid és egyűgyű Tanitasok foglaltatnak-bé. Mellyeket irt, és ki-is bocsátott a hiveknek épűletekre SELYEI BALOG ISTVAN, Mostan Fejérváratt eggyik Udvari Prædikátor. Varadon, Nyomtatta Szenczi K. Abraham. M.DC.LVII. 8r. 292 lap, *végül:* Tábla 1 lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — M.-v. *Telekiktár. — Kolozsvári ref. coll.* (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Debreczeni ref. coll. — Debreczeni r. cath. gymn. — Kolozsvári unitár. coll. — Pápai ref. coll. — Csurgói ref. gymn. — Zilahi ref. gymn. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Keszthelyen a *Festetics-ktárban. — Sz.-udvarhelyi unitár. gymn.* (csonkán).

---

929 **Bécs. 1658.**

Megyeri Zsigmond. Lőlki Okvlar, Az Miatianknak Ertelmeről Valo Elmelkedes. Nyomtattatot Bechbē Cosmerovi Máte altal, Anno 1658. 12r. 190 lap.

Irta és Pográni Marianának, Nagys. Johann Ernestus Munterszier szabad ur nejének, mint atyafiának, ajánlotta «*Sigis: de Meger Liber Baro*».

Egyetlen péld. *a pesti egyetem ktárában.*

---

930 **Gyula-Fejérvár. 1658.**

Uzoni Balázs. Öt sima kövekkel fel ékesittetett Dávid parittyája . . . Gyula-Fejérvár. 1658. 8r. 221 lap. — *Elül:* cziml . . . . *végül:* mut. tábla és imádság 3 sztlan lap.

Diest Henrik munkájának forditása, melyet már előbb forditott Szoboszlai Miklós. Lásd: Debreczen 1648. — Ugyanezen munka ujabb forditását Udvarhelyi Pétertől lásd alább: H. n. (Kassa) 1661.

Ajánlva van Nagys. Kemény Simonnak. Az ajánlás kelte: «Irtam Bonyhan, 1656. esztendőben Pűnkősd hovának 20-dik napján. Nagyságodnak méltatlan és alázatos, de hűséges Oskola Mestere Uzoni Sz. Balás».

Emliti e kiadást BOD, *Athénás.* 330. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 39. *l.*, ki ugyanezen forditást hibásan veszi fel Fejérvár 1653-ra is *e. h.* 37. *l.*

M. n. Muz. (cziml. hij.). — Megvolt 1849-ig a *n.-enyedi ref. coll. ktárában,* gr. Bethlen Kata könyvei között.

---

931 **Nagy-Szombat. 1658.**

Kalendariom Kristvs Urvnk Szűletése-után való M.DC.LVIII. Esztendőre, Mellyet a' Nemes és Kyrályi Nagy-Szombat Városának és Magyar-Országhban más kiváltkeppen való hellyeknek

Meridianomiára a' túdós és nevezetes Astronomusnak Argolvs Andrasnak Calculatioia szerént a' Nagy-Szombati Academiában való Astrophilus nagy szorgalmatossaggal el-rendelt: Nyomtatta Nagy-Szombatban az Academiai bőtűkkel Schneckenhaus Menyhárt Wenczeslo. 4r. A—F5 = 6¼ iv = 25 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

932 **S.-Patak. 1658.**

Catechismus. Az az: A' keresztyéni Hitnek ágazatira valo rővid tanitás, kérdések és feletek által. Melly mostan a' kérdéseknek s-feleleteknek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel-fejtegető kérdezkedésekkel, s' némely szűkséges magyarázatokkal; az szent irásbéli bizonyságoknak egészen valo lé-irásával, végre a Catechizálásra valo ut-mutatással, ujobban, meg-jobbitva s őregbitve ki-botsáttatott. Ez negyedik illyen formán valo nyomtatás mivel őregbűlt, lásd az Olvasohoz valo előljáro beszédnek a' vége felé. S. Patakon, Nyomtattatott Rosnyai János által. M.DC.LVIII. 8r. 356 lap. *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz és könyörgések 4 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

933 **S.-Patak. 1658.**

Liturgia Sacrae Coenæ. Az az: Ur vacsorajanak ki-osztasabanvaló Rend és Cselekedet. Melyben megegyeztenek, a' Tiszánn innen-levő Egyházi szent Társaságbeli Tanétók, leg-nagyobb részént; és illyen formán kőzőnséges meg-egyezett végezetből, Sáros Pataki kőzőnséges Gyűlésekben, 10. Apr. 1658-ben, ki-adtanak. Nyomtattatott Patakon, Rosnyai Janos által, 1658-ben. 8r. 60 lap.

Ismerteti Hegedűs László *S.-pataki füz. I. év.* 1857—8. 361 l. Szerkesztették Veréczi Ferencz, Medgyesi Pál, Porcsalmi János papok és Tolnai János s.-pataki tanár. Az előbeszédet irta Medgyesi Pál.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 40. *l.* e kiadást helyesen veszi föl, de föntebb 38. l. tévedve teszi e könyvet Patak. 1655-re is.

M. n. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* (egy ép és egy végül csonka példány).

934 **S.-Patak. 1658.**

Medgyesi Pál. Sok Jajjokban, s' bánatos szivel ejtett kőnyhullatásokban merült, és feneklett, szegény igaz Magyaroknak, egy-néhány keserő Siralmi. Mellyeket tétettec vélle, ez utolban el-mult nyolcz, kilencz, de mindenec felett, tavalyi esztendőbéli s' attul fogva, való megbecsűlhetetlen Kárvallási s' Romlási. MEDGYESI PAL irta. Nyomtatta S.-Patakon 1658-ben Rosnyai Janos. 4r. — *Elül:* Előljáró beszéd és tartalom 8 sztlan levél.

E gyüjtő czim alá foglalta össze Medgyesi Pál több rendbeli alkalmi prédikációit, melyek legnagyobb részt 1657. és 1658-ban, sőt a Hármas Jaj elébb is, jelentek meg, eléjök nyomtatván a gyüjtő czimlapot, előljáró beszédet és tartalmat 8 sztlan levelen.

E gyüjtemény tartalma, mint azt maga Medgyesi az előljáró beszéd után mondja, a következő:

1. *Hármas Jaj* (hal. beszéd I. Rákóczi György felett 1649-ből, Rákóczi Zsigmond felett 1652-ből és Bethlen István felett 1648-ból). Patak. 1653. vagy Várad. 1653.
2. *Negyedik Jaj.* Patak 1657. 4r. 1—23 l.
3. *Istenhez való igaz megtérés.* Patak 1658. 4r. 25—58 l.
4. *Ötödik Jaj.* Patak. 1658. 4r. 1—53 l.
5. *Rabszabaditó Isteni Szent Mesterség.* Patak. 1657. 4r. 16 l.
6. *Külön űlő keresztyén.* Patak. 1657. 4r. 17—31 l.
7. *Serva Domine.* Avagy . . . Patak. 1657. 4r. 1—26 l.
8. *Igazak Sorsa e' világon.* — Patak. 1657. 4r. 1—25 l.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — *Pesti egyet.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten. — A pesti egyetem, a miskolczi ref. gymn. és a Lugossy példányában a «Hármas Jaj» hiányzik.

---

935 **S.-Patak. 1658.**

Medgyesi Pál. Istenhez=való igaz Meg-teres. avagy Szent és Isteni igaz Mod, Mint kellyen a' bűnben heverőnek, életét Isten kivánsága szerént meg-jobbétani, és őtet magához engesztelni. Prædicáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában 5. August. 1657-ben. MEDGYESI PAL által. Nyomtattatott Sáros Patakon 1658-ben. 4r. 25—53 lap.

A 23 első lapot az 1657-ben megjelent *Igaz Magyar Nép Negyedik Jajja* teszi, 24-dik lapnak a czimlap van számitva. — A 39—53. lapon ugyan ily czimü másik prédikáczió van, melyet Medgyesi 1657. aug. 10. Vencsellőn mondott el.

Példányai a «Sok Jajok» czimü gyüjteményben, mint föntebb.

936 **S.-Patak. 1658.**

Medgyesi Pál. Ötödik Jaj, Es Siralom. Mellyel Szegény csak nem el-fogyott, lelkében el-fojlódott Magyar nemzetet, minapi amaz ő megsirathatatlan s' váratlan nagy Romlasaban; midőn az egész Erdelyi Tabor az Urakkal es Nemességgel, elmult Juniusnac végén, 1657-ben, Podoliaban, a' szines békeségő Szomszédoknac álnokságoc miat, a' teméntelen sok csunya, prædával élő tolvai Tatarsagtol véletlenől meg-űttetvén, és sokkáig fáraztatván, végtére csalárd meg-bekéllésnec szine alat, alattomban kőrnyűl vétetvén, 's meg-is győzetvén, (oh nagy Isten!) nyáj s' csorda modjara, hajtatott-el a' ki-beszélhetetlen gyalázatos és kegyetlen rabságra; siratta s' sirattatta, és már ez utánna s' abbol ki-jővő, jőhető számtalan veszedelmiért, annyival is inkább siratja, sirattatja: egyszer s' mind mentől hamarébb-valo igaz Meg-térésre serkengette, serkengeti, MEDGYESI PAL. Prædicallotta 2. és 9. 7-br. 1657-ben Sáros Pataki Egyházban, és ez szomoru alkalmatossággal hirdettetett Bőjti némely Prædicátiokkal, 's kőnyőrgéssel egyetemben ki-bocsátotta. Nyomtattatott S. Patakon, 1658. 4r. 53 l.

A 49—53. lapon: Anno 1657. 31. Julii Tatár országi Chám Rabságában eset, és Chrim országbeli lako helyen, Bekcze Szarán nevü városa felet, kőszikla tetején épittetett Sido Városban szőrnyű fogságra vitetet Raboknac buzgó Imádságoc. *Végén*: Nagyobb reszre Sz. Dávid és Job szavai kőzzűl ki-szedegetet, és Az fellyűl meg-irt Raboknac állapattyokra alkalmaztatott; Azoknak Rab Attyoc fia *Kemény János* által.

Példányai a «Sok Jajok» czimü gyüjteményben, mint föntebb. — Ezen egy darab külön is megvolt *Nagy István* kátrában.

937 **Utrecht. 1658.**

Debreczeni János. Conciliatorium Biblicum, az az Az egész Sz. irásban, ugy mint az Oh és Uj Testamentomban egy mással ellenkezni láttató hellyeknek öszve valo békéltetések, avagy megh egyeztetések; Mellyek sok derekas, kiváltképpen való kérdésekkel nagyub epűletnek okaért megh bővittettek, gyakor hellyen értelmesebb feleletekkel megh vilagositattak, és mostan Romai nyelvből ujonnan Magyar nyelvre fordittattak, nemzete hasznáért ki is bocsáttattak. DEBRECZENI JÁNOS Altal. Nyomtattatot Ultrájectumban Waesberge Janos altal. 1658. esztendőben. 12r. 476 l. — *Elül:* Cziml, ajánlás, az olvasóhoz 6, *végül:* lajstrom 8 sztlan lev.

Ajánlva van Debreczen város tanácsának «Irtam Ultrajectumban 1658. esztendőben. Kegyelmeteknek Fiui alázatossággal szolgálni igyekező Alumnusa Debreczeni Janos.»

A munka szerzője Thaddaeus János.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Szigeti ref. lyc.* — Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (utolsó lev. hij.).

---

938 **Várad. 1658.**

Hornius György. Szent geneologiaja. Ford. *P. J.* Várad. 1658. .

Emliti Bod *Athénás* 194. *l.* megjegyezvén, hogy Váradon 1658-ban professor Püspöki János, pap pedig Putnoki János volt, s bizonytalan, hogy ezek közzül melyik forditotta. Bod után emliti Sándor István, *M. könyvesház* 40. *l.*

---

939 **Franequera. 1659.**

Técsi Miklós. Lilium Humilitatis. Az Isten Anya szent-egyháza maga meg aláztatására való keserves Siralma, melylyel engesztelte a meg haragudott Istent. Franequera. 1659. 12r.

Ujabb kiadásai: Kolozsvár. 1673., U. o. 1675. Lőcse. 1679. Kolozsvár. 1679.

Emliti ez első kiadást Bod, *Athenás* 292. *l.* és utána Sándor István *M. könyvesház* 40. *l.*

---

940 **Kassa. 1659.**

Baróti Fr. Miklós. A' Sz. Bvlcsv Méltosagának, és hasznainak igaz értelmère vezérlő Rővid tanvsag, mellyet e' kis könyvecskében az hivek eleibe ád Sz. Ferencz szerzetiben lévő Baroti Fr. Miklos. Cum permissu superiorum. Nyomtattatott Cassan, Severinus Marcus altal. 1659. Esztendőben. 8r. 331 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előszó 8 sztlan lev.; *végül:* Errata 1 sztlan lap.

Ajánlva Kisdi Benedek egri püspöknek, «Sebesi Klastrumban szent Iván havának 18-dik napján Fr. Nicolaus Baroti.»

Kassai jogakad. — *M. n. Muz.* (cziml. hij.) — *Pápai franc. zárda.*

---

941 **Kassa. 1659.**

Czeglédi István. Az orszagok romlasarvl irot kőnyvnek Első Resze. Mellyet Szerelmes Hazájának békeségben való maradhatásáért irt A. C. H. K. G. L. T. C. I. Cassan Nyomtattatot, Severinus Marcus által, Anno M.DC.LIX. 8r. — *Elül:*

cziml., ajánló levél (Lorántfi Susánnához), az olvasóhoz, mut. tábla 12 számozatlan levél.

Ez után következik maga a munka e külön czimlappal:

Szerelmes édes hazám, kárt vallot Magyar Orszagh! Ha è következendö Regulakat nem csak olvasod; hanem azokhoz rendeled ekkédigh szabados életedet; im mégh egyszer à te megh busult Istenednek szive Bekesegre hajol; s' megh-igiri à Külsö csendességet-is néked. A. C. K. H. G. L. T. C. I. A. Cassan (mint fentebb) 597 lap.

Az első 22 iv (A—Y) nincs lapszámozva: a számozás kezdödik a *Z* iven 351. lappal.

E munka második része, melyről szerző a könyv végén e szavakkal emlékezik: «Legyen elég ez eddig az Első Toldalékrul; a könyvnek igen meg nem nagyobbulásáért halasztván a másikat a menten ki menendö könyvre», nem látott világot.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 40. *l.* Czeglédi ezen munkáját a föntebb leirt két külön czim alatt mint két külön munkát hozza föl, BOD PÉTER pedig *M. Athenás* 318. *l.* megjelenési évét 1660-ra teszi, követve bizonyosan a Czeglédi 1675-ben megjelent Sion Vára czimü munkájának előbeszédét, melyben ezen könyv 1660-ra van téve.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (1 ép és 2 czimlaptalan péld.) — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (cziml. hij.) — *Miskolczi ref. gymn.* — *Szigeti ref. lyc.* (12 első lev. hij.)

---

942 **Kassa. 1659.**

Czeglédi István. A' Megh-Tert Bünösnek a' lelki-hartzban valo bai-vivasarol irt Könyvnek Elsö Resze, Mely vagyon az Idvességnek fundamentuma, s' annak eszközei felöl. A. C. K. H. G. L. T. C. I. A. Nyomtattatott Cassan, Severinus Marcus altal. M.DC.LIX. 8r. 562 lap. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd, mut. tábla és vers Köleséri Sámueltöl 8 sztlan lev.

Ezen munka 2-dik része megjelent ugyan 1666 előtt, de a kassai nyomdában elsikkasztatván, csak egyetlen példánya maradt meg Czeglédinél. Ez is elfogatásakor hihetően zsákmányul esvén, elveszett. (Lugossy József velem közlött értesitése szerint.)

Pesti ref. coll. — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *M. n. Muz.* (elül 4, végül 5 lev. hij.). — Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában* (csonkán).

---

943 **Lőcse. 1659.**

Kőszegi Gáspár István. Lelki Tvkőre Az Embernek Az Isten akarattya felöl. Mely áll; az Istennek a' Sinai Hegyen két

kő Táblán ki-adattatott Tiz Parantsolattyaból. Mellyet sommaszerint rővideden rendel meg-magyarázott. Kőszegi Gaspar Istvan Osdgyani Praedikator. Lőtsen, Brever Lőrintz ált: 1659. 12r. A—F = 72 sztlan lev. *(az utolsó lev. üres.)* — *Elül:* cziml., ajánlás, latin üdv. versek. 8 sztlan lev.

Ajánlva Tek. Nemz. és Vitézlő Bakos Gábor Urnak, II. Rákoczi György Szathmári főkapitányának. «Osdgyanban Pűnkősd Havában, 1658. Eszt.»

M. Akad. — Pesti ref. coll. — Kassai püspökség.

---

944 **Lőcse. 1659.**

Kőszegi Gáspár István. Jo Utra Igazito Könyvetske. Az jól élni és járni igyekezőknek kedvekért Irattatott Elmelkedeskeppen. §. A' Szent Pál Apostol tanitásából, az Ephesusban írt levelének 5. cap: a' 15. verstől fogva mind a' huszon-kettődik versiglen. Kőszegi Gaspar Istvan, Osdgyáni Praedikátor által. Lőtsen, 1659. 12r. A—E6 = $4^1/_2$ iv = 54 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 5 sztlan lev.

Ajánlva Bakos Borbálának, Máriási Imrénének, Bakos Máriának, Vér Ferenczénének, Bakos Susánnának, és Bakos Mojses ifju urfinak. «Osdgyánban Febr. 20. n. An. 1659.»

M. Akad. — Pesti ref. coll. — Kassai püspökség ktárában.

---

945 **Nagy-Szombat. 1659.**

Kalendariom. Kristus Urunk Szűletése-után való M.DC.LIX. Esztendőre . . . . (mint föntebb: N.-Szombat. 1658.). Nagy-Szombatban . . . 4r. A—K1 = $9^1/_4$ iv = 37 sztlan levél.

M. n. Muz.

---

946 **S.-Patak. 1659.**

Czeglédi István. Siralmas szarándoki járásbol, csak nem régen haza érkezet Malach Doctornak; Néhai napkor el-hagyot, s' kicsinységében véle egygyűt oskoláztatott, Melach tudos Baráttyával valo Paj=társi Szo Beszede. Melyben, feje hajtogatásával sápit azon; hogy az ű tőlle ô időben el-butsuzott, fényes hirt viselő szives Jonathánnya; csekély elmét kezdet viselni; egy Calvinistának, a' Nagy-Penteki ostorozás felől valo Castigalasaban. Nyomtattatott 1659-ben. 8r. 301 (igazán 302)

lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél 24 szzott lap; mutató tábla 3, *végül:* nyomt. hiba 1 sztlan lev.

Ajánlva van Bocskai István Zemplin vármegyei főispánnak. — Az ajánló levélben a Bocskai család genealogiájára érdekes adatok vannak. — A szöveg első levelén a föntebb leirt czim szóról szóra ismételve van. — Nyomdai kiállításából bizonyos, hogy s.-pataki nyomtatvány.

SÁNDOR ISTVÁN, *M könyvesház* 40. l. ezen munkát külön is fölhozza H. n. 1659-re «Két Katholicus közt való üstök vonás» czim alatt.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — M.-v. Teleki-ktár. — Egri érs. — Kassai püsp. — Pannonh. apátság. — Debreczeni ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Pápai ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. (2 példány). — *M.-vásárhelyi ref. coll. — N.-enyedi ref. coll.* — (2 első lev. hij). — *Kecskeméti ref. coll. — Miskolczi ref. gymn. — Kassai jogakad. — Pozsonyi ev. lyc. — Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon. — *Lugossy Józsefnél* s számos magánosoknál.

947 **S.-Patak. 1659.**

Kemény János. Gilead Balsamuma. Az az, Sz. Dávid Száz ötven Soltárinak, czéljok és értelmek szerént egyben szedegettetéseknek, és Kilencz Részekben alkalmasztatásoknak Tablaja. Az Ov és Uj Testamentumbéli Szenteknek-is, külömb külömb féle alkolmatosságokkal szerzett, sőt az Istennek Sz. Könyveiben, azon kivül az Apocryphusokban-is, tanuságunkra meg-irattatott nevezetesb buzgo Imádságokéival egygyütt, bé summálván s' rekesztvén Idvezitönk maga formálta Könyörgéssel. Gyerö Monostori KEMENY JÁNOS irta Tatár Országi Rabságában. Saros-Patakon. Nyomtatta Rosnyai Janos, 1659-ben. 4r. 240 lap.

Ajánlva I. Rákóczi György özvegyének Lorántfi Zsuzsánnának. — Az ajánlás után: «Költ ez kis munka elöször Anno 1657 öszszel, és ki-is küldetven, Moldvában elveszett, több irásokkal együtt: mostan penig ujjobban végeztetett-el, 1658. Mens. X. bris. Krim országában Tatár Chám lakó helye, Bakcsesszarai várasa felet lévö köszíklákon épitetett, a mint nével ugy valóssággal-is Kaloda nevü Sido várban.»

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. (8 utolsó lev. hij.). — M.-v. *Teleki-könyvtár.*

948 **S.-Patak. 1659.**

Medgyesi Pál. Joseph Romlasa. Avagy Magyar Nemzet MDCLVIII. Esztendöbeli nagy pusztulásán, annak MDCLIX-ben nem kicsiny öregbülésén-való Kesergése, az Isten Anyaszentegyházának. Amos 6. v. 6. Nem szánnyátok a' Josephnek

romlását. Praedikaltatott, Tekéntetes és Nemzetes néhai boldogul ki-mult Ibranyi Ferencz teste felet, 29 Julii 1659-ben, az Ibrányi Egy-házban. MEDGYESI PAL által Saros Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. 1659. 4r. 27 lap.

Váraljai Lőrincz ugyanezen alkalomra mondott prédikátziójával együtt megvan a m.-vásárhelyi *Teleki-ktárban* és *Lugossy Józsefnél*. — Önállóan megvan a *m. n. Muzeumban* (Horváth Istvántól). — Ezt később Medgyesi befoglalta Patakon 1660-ban kiadott «Magyarok Hatodik Jajja» cziwü gyüjteményébe is.

949 **S.-Patak. 1659.**

(Váraljai Lőrincz). Tekintetes es Nemzetes Vaji Ibranyi Ferenczncк Temetese. Melly lőtt Ibranyban, 29=dik Julii, 1659=ben. Rom. 12. 15. Sirjatok a sirokkal. Saros Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. 4r. 20 lap. — *Elül:* cziml. és ajánlás (Desőfi Klárának, Ibrányi Ferencz özvegyének) 4. sztlan lev.

Minthogy az ajánlás véglapján ez olvasható: «Ez Tanétásokat . . . akarta Kegyelmed . . . emlekezetben hagyni: mellyett mi jó szivvel=is megcselekedtünk. Vegye jó neven kegyelmed», kétségtelen hogy a többes szám Medgyesi Pálnak az ibrányi egyházban ugyanezen alkalomra mondott s ugyan csak S.-Patakon 1659-ben nyomtatott prédikácziójára vonatkozik, mely «Joseph Romlasa» czim alatt Váraljai Lőrincz ezen beszédével együtt, de külön czimlappal jelent meg, később pedig Medgyesi Pálnak «*Magyarok hatodik Jajja*» czimü gyüjteményébe is, amattól külön választva, beigtattatott.

Medgyesi Pál «Joseph Romlasa»-val együtt megvan *Lugossy Józsefnél* és a m.-v. *Teleki-ktárban* (ez utóbbi példányban cziml. hij.). — Külön s czimlap hijával a *M. n. Muzeumban*.

950 **Szeben. 1659.**

Disticha de Moribus; Quae vulgo inscribuntur CATO, Studio et Opera ERASMI ROTHERODAMI. diligenter â mendis repurgata, Nunc recens denuò in lucem edita 1659. Cibinii, per Cristophorum Hildebrandum. 8r. 48 lap. (latin, német és magyar szöveggel).

Segesvári ev. gymn. — *Lugossy Józsefnél* (V. ö. TOLDY, *Magyar prózairók a* XVI. *században I. köt.* XXI. *l.*).

951 **H. n. 1659.**

Czeglédi István. Egy Katolikus Embernek egy más igaz Evangyéliom tején felneveltetett Kalvinista Emberrel való beszélgetése, 1659. 8r.

Erről azt irja Köleséri Sámuel, *Czeglédi István Sion Vára* cz. munkájához irt előbeszédében 1675-ben, hogy ez ellen a könyv ellen «egy Anonymus irt vala egy árkuskára valamit, mellyen fel-indittatván irá amaz igen tudós munkáját, *A' Melach Doctort* 1059-ben.» — Ugyanő ezt a munkát kicsiny de fontos iráskának nevezi. — Bizonyosan Köleséri ez adata után emliti Bod, *Athénás* 318. *l.* és utána Sándor István, *M. könyvesház* 40. *l.* — Ma egy példánya sem ismeretes.

952 **H. n. 1659.**

Sámbár Mátyás, A prédikátor Pápaszemének Próbaköve H. n. 1659.

Emliti Sándor István *M. könyvesház*. 41. *l.*

953 **Bécs. 1660.**

Kalendariom (Vy és ó) Kristus Urunk szűletése után M.DC.LX. Esztendőre valo: melly Intercalaris, az az kőzbetétetett Esztendő, 366. napot foglal magában. Nagy szorgalmatossággal a' Bechi Meridianomra rendeltetvén. Kűrner Lipold, AA LL. et Philos. Baccal. által. és Pűchler Vid, Altenburgi Mátematicus neve alat világossággra adatott. Német Magyar, és ezek szomszédságában levő országok szolgálattjara. A Magyar Historia, és sokadalmakkal eggyűt. Nyomtatta-ki Béchben Kűrner Jakab Janos also Austrianak kőnyw-nyomtatoja. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

M. n. Muz.

954 **Bécs. 1660.**

Kéri Sámuel. A Boldogságos Szüz Zsoltár-Könyve. Irta deákul Sz. Bonaventura. Bécs. 1660. 8r.

Igy emliti Sándor István, *M. könyvesház*. 41. l.

Ezen könyvet e szavakkal emliti Szőlősi Mihály Kassán 1668-ban nyomtatott «*Az Ur hadait viselő Bajnek Davidka*» cz. munkájában 152. *l.* «a Seraphim S: Ferencz szerzesebęli Bonaventura Doctortul īratott *Psalterium*, melynek Titulussa ez: *Boldog szüz Maria Soltár könyve*; Kit magyárul ki nyomtattatának a Szűz S: Katalin Klastromában lęvő S: Ferencz szerzetęsi, Bętsben Riccius Mathę által Anno 1660. Groff Amade Judith Aszszony kőltsęgevel.»

955 **Bécs. 1660.**

Pethő Gergely. Rővid Magyar Cronica sok rendbéli fő historiás Kőnyvekből nagy szorgalmatossággal egybe szedegettetet és

irattatot. PETTHŐ GERGELYTÚL. Sicut Gentes quas delevit Dominus in introitu tuo: ita vos peribitis, si inobedientes fueritis voci Domini Dei vestri. Deut 8. cap. Non fuit qui insultaret populo isti, nisi quando recessit a culto Domini Dei sui. Judith. 5. cap. Nyomtattatott Bécsben Cosmerovius Mátthé, Császár Urunk ö Fölsége Udvarij könyv Nyomtatoia altal 1660. Esztendöben. 4r. A—Mm2 = 34½ iv = 138 sztlan levél. *Elül:* cziml. 1 lev.

M. n. Muz. — *M. Akad.* (2 péld.) — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól.) — *Késmárki ev. lyc.* — Csetneken, *a gömöri ev. esp. ktárában.* — Radványban b. *Radvánszky-ktár.* — Tibold-Daróczon *Fáy-ktár.* — Megvolt *Nagy István ktárában* is.

956 **Kolozsvár. 1660.**

In exequijs defunctorum canendae. Halott Temetéskorra valo Enekek. Mostan uyjonnan, szęp helyes, es tőb, Halotti Enekekkel az Abece rendi szerént, megjóbbitatot. Colosvarban, Nyomtattatot Helthus Gáspár Műhelyében 1660. esztend. 12r. 102 lap. — *Elül:* cziml. 1., *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Colophon: Apud Johannem Ravium impressit Georgius Abrugi, 1660.

Unitáriusok használatára volt kiadva. — Ujabb kiadása: Kolozsvár 1697. — Régibb kiadása ismeretlen.

Kolozsvári unitár. coll. — *Sz.-kereszturi unitár. gymn.* (Jakab Elektől).

957 **Lőcse. 1660.**

Comenius Ámos János. Januae Lingvarum Reseratae Aureae Vestibulum, Quo Primus ad Latinam aditus Tirunculis paratur. Cum versione interlineari Germanica; Editum a JOHAN-AMOS, COMENIO. Nunc quoque adjecta est versio Ungaricâ et Bohemicâ. Leutschoviae, Typis Laurentii Breweri, Anno M.DC.LX. 8r. 133 lap. — *Elül:* cziml., és Lectoribus (4. jan. 1633) 4 sztlan levél; *végül:* Index quadrilinguis.

Egyetlen végül csonka példánya a *segesvári ev. gymn. ktárában,* az Index néhány utolsó levele hijával (megvan az Indexből I7b—P6 = 47½ lev = 95 sztlan lap).

958 **Lőcse. 1660.**

Verbőczi István. Derectvm Latino-Hungaricum, Juris consuetudinarij, Jnclyti Regni Hungariæ & Transylvaniæ. Az az: Magyar es Erdely Országnak Tőrvény Kőnyve. VERBŐCI ISTVAN által iratott, 1514. Esztend. Mostan Deákul és Magyarul, egy szép hasznos Regestrommal egyetemben újobban kibotsáttatott. Lőcsen, Brever Lőrintz által, 1660. 4r. 551 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, prologus stb. 90 lap. *végül:* conclusio, index 43 lap. — Index, seu Enchiridion . . . . . Leutschoviæ, Typis Laurentii Brever, 1660. 4r. 136 lap.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Szathmári püsp.* (cziml. hij.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Szombathelyi dominic. zárda.*

---

959 **Nagy-Szombat. 1660.**

Calendariom 4r.

M. n. Muz. Ismerteti Mátray Gábor *Uj M. Muz.* 1853. *II.* 184. l.

---

960 **S.-Patak. 1660.**

Medgyesi Pál. Magyarok Hatodik Jajja. Mellyel e' romlott Nép, zokogta, zokogja ma-is MDCLVIII esztendőbéli, egy felől Tatár Chamnak személje szerént Krimből, számtalan sok Ezerekkel, Tőrőkkel, Tatarral, Kozákkal, és a' két Oláh Vajdával; más felől Fő *Vizer*nek Constantinápolyból, hasonló nagy sokasággal, dűhőss indulatból=való réjá űtéseket, szőrnyű égetéseket, őldőkléseket, sarczoltatásokat, és *sz*űrű sok rablásokat. A' mikor Boros-Jenőt=is, Káránsebesel, Lugassal &c. el-foglalván, Tőrőkkel rakták-meg; Száz ezer Rabnál tőbbet vittenek el: Erdélyt penig hallatlan, és el-viselhetetlen sarcz alá vetették: tőrvényes Fejedelmétől=is el-rekesztvén. Siralm. 4. v. 4. Felyhőt vetettél elődben, hogy által ne mennyen az imádság. MEDGYESI PAL irta, és bizonyos Prædicatiokban foglalván prædicállotta, egyűt-is másut-is; legfőképpen a' Sáros-Pataki Ecclesiában 1658, és 1659-dikben. Nyomtőtta S. Patakon 1660-ben Rosnyai Janos. 4r.

E könyv Medgyesi Pál 1655—1660-ban külön külön kiadott több rendbeli praedikátioiból áll, melyeket a szerző 1660-ban egy kötetbe foglalt s elül egy közös főczimmel, előszóval és lajstrommal megtoldva kiadott.

Tartalma: 1. Fel=gerjedt s-pokol fenekeig hatalmazott *Rohogo Tűz.* — (Praedicallotta a' Saros Pataki Ecclesiában 20. 8-bris 1658.) 4r. Az egész gyüjtemény főczimlapjával, előbeszédével és lajstromával együtt 39 lap.

2. *Joseph romlása.* (Praed. Ibrányi Ferencz teste felett 29. Julii. 1659. az Ibrányi Egy-házban). — S.-Patakon. 1659. 4r. 27 lap.

3. *Ezechias Kir. hiti,* avagy hit ostroma. (Két praed. S.-Patakon 18. 7-bris 1658. és 22. 7bris 1658.) S.-Patakon. év n. 4r. 53 lap.

4. *Ketseg torkabol kihatlo lelek.* (Praed. S.-Patakon 25. Aug. 1658) S.-Patak, év. n. 4r. 45 lap.

5. *Bűnön buskodó lelek kenszergese* (Praed. S.-Patakon Pünkösd napján 1669.) S.-Patak. 1660. 4r. 44 lap.

6. *Győzkődő Hit* a Testen, e Világon, Bűnön, Halálon stb. (Praed. Patakon 1658. jun. 23.) Patak év. n. 32 l.

7. *Isteni és Istenes Synat.* (Praed. S.-Patakon 6. Junij 1655.) S.-Patak év. n. 4r. 38. lap. (Első kiadását 8r. Lásd: *S.-Patak* 1655.)

Az egész könyv végén: nyomt. hibák 1 sztlan levél.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld). — *Debreczeni ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

---

961 **S.-Patak ev n. (1660.)**

Medgyesi Pál. Fel=gerjedt, s-pokol fenekeig hatalmazott Rohogo Tűz . . . Prædicallotta a' Saros Pataki Ecclesiában 20. 8-bris 1658. — 4r. 39 l.

A «Magyarok Hatodik Jajjá»-ban, annak czimlapjával, előbeszédével és lajstromával együtt nyomtatva. Példányai mint a föntebbi sz. alatt.

---

962 **S.-Patak. 1660.**

Medgyesi Pál. Ezechias Kir. Hiti. Avagy Hit-Ostroma, A' tűzes Nyilaktol. Eph. 6. v. 16. Mindeneknek felette, a' hitnek paissát fel-vegyétek, mellyel ama' gonosznak tűzes nyilait meg=olthassátok. Mellyet két Praedikátiokban foglalt, s-praedicállot a' Saros-Pataki Ecclésiában: az Elsőt 18-dik 7-bris 1658=dik-ben, Bőjti alkalmatossággal; a' Másodikat, mindjárt utánna valo Ur Napján, az az, azon Hónak 22-dikén, Medgyesi Pál. Saros Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. 4r. 53 lap.

Ajánló levele Báthori Zsófiához, II. Rákóczi György fejedelem nejéhez, kelt «Sáros Patakon 15. Decembris 1659-ben». Ezen keletből következtetve bátorkodtam ezen év nélkül nyomtatott prédikációk megjelenési idejét 1660-ra tenni, a mikor Medgyesi «Magyarok Hatodik Jajja» czimü gyüjteménye, melynek ez 3-dik darabját teszi, megjelent.

Sándor István, *M. könyvesház* 39. *l.* tévedve teszi S.-Patak. 1657-re.

Példányai a «Magyarok Hatodik Jajjá»-ban és külön, mint annak töredéke, az *erd. Muzeumban.*

963 **S.-Patak. 1660.**

Medgyesi Pál. Ketseg torkabol ki hatlo lelek. (Praed. S.-Patakon 25. Aug. 1658.). S.-Patak év n. 4r. 53 l.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 39. l. tévedve teszi S.-Patak 1657-re. Medgyesi Magyarok Hatodik Jajjában. Példányai mint föntebb.

964 **S.-Patak. 1660.**

Medgyesi Pál. Bűnön buskodo lelek kenszergese. (Praed. S.-Patakon Pünkösd napján 1659). S.-Patak. 1660. 4r. 44 l.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 39. l. hibásan teszi S.-Patak 1657-re. Példányai Medgyesi Pál «Magyarok Hatodik Jajjá»-ban, mint föntebb.

965 **S.-Patak. 1660.**

Medgyesi Pál. Győzkődő Hit a' Testen, e' Világon, Bűnön, Halálon, Poklon és Kárhozaton; Christusnak Isten jobbjára üleseből. Prædikáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában, Sz. Marc utolso Részének Rend szerént-való magyarázásának alkalmatosságával, 23 Junii 1658-ben. Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. 4r. 32 l.

Példányai a «Magyarok Hatodik Jajjá»-ban, kivéve a kolozsvári ref. coll. példányát, melyben ez a darab hiányzik. — Önállóan is megvan a *m. n. Muzeumban*, *a pesti egyetem* és csonkán az *erd. Muz. ktárában*.

966 **S.-Patak. 1660.**

Medgyesi Pál. Isteni és Istenes Synat. (Praed. S.-Patakon 6. Junÿ 1655). S.-Patak. év n. 4r. 38 l.

Első kiadása: S.-Patak. 1655. 8r.
Példányai Medgyesi «Magyarok Hatodik Jajjá»-ban.

967 **S.-Patak. 1660.**

(**Kalendáriom**). Neubarth Christoph Theologus és Astronomus Uj es O Kalendarioma, Mellyet irt Christus Urunk szűletése után Ez Szőkő 1660 esztendőre, Es nagy serénységgel Magyar Orszagra, Erdélyre, s' ezeknec szomszédos tartományira intézett. S.-Patakon . . . . . 16r.

Ajánlja Bocskai Istvánnak «Rosnyai Janos . . . . . »
Nyolcz levélnyi töredéke, az is alant megcsonkitva, *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

968 **S.-Patak. 1660.**

A' Keresztyeni hitnek fő ágazatinak Fundamentumi; Mellyek az Eőreg Catechismusbol rővid Kérdésekben és Feleletekben bé-foglaltattanak, és elsőben Belga nyelven ki-bocsáttattanak. Annak-utánna a' kisdedeknek éppületekért Magyar nyelvre fordéttattanak. Patakon, Nyomtatta Rosnyai Janos M.DC.LX. 8r. A iv = 8 sztlan lev.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll.

---

969 **S.-Patak. 1660.**

Szalóczi Mihály. Az Isten-ember Jésus Christusnak személye felől igazán értő Tanitóknak, Valasz-tetelek; Melyben az igaz Keresztyéni tudomány világossan le-tétetik: és az Ellenkezőknek a' felől valo itiletek, a' Sz. Irásnak egyenes mértékére vonattatik. Szaloczi Mihaly Sajó-Szent-Péteri Szent Gyülekezet méltatlan Lelki-Pásztora által. Actor. 18. v. 9. Ne fély, hanem szolly, és ne halgass. I. Pet. 3. v. 15. Mindenkoron készek legyetek meg-felelni nagy alázatossággal és becsülettel azoknak, a' kik számot akarnak venni, a' ti bennetek valo reménségrűl. Saros Patakon, Nyomtatta Rosnyai Janos MDC.LX. 8r. 115 lap.

S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll.

---

970 **Várad. 1660.**

Károlyi Gáspár. Szent Biblia, Az az: Istennek O es Uj Testamentomaban foglaltatott egész Szent Iras. Magyar nyelvre fordittatott Caroli Gaspar által. Mostan pedig ujobban ez öreg formában némely nehezeb, és homályossabb forditásu Sz. Irásbéli Locusoknak értelmes magyarázatival, az Istennek a' Magyar nemzetben lévő Anyaszentegyházának hathatós épűlésére ki-bocsáttatott. *(Fametszetben az Iktári Bethlen család czimere.)* Varadon, Kezdettetett nyomtatása a' veszedelem előtt: és el-végeztetett Colosvarat, Szenci K. Abraham által. M.DC.LXI. 2r. Ó Testamentom 777 lap. — Uj Testamentom (külön czimlappal) 273 lap. — *Elül:* cziml., a nyomdász ajánlása a k. olvasónak, tartalom és nyomt. hibák 2 sztlan lev., *végül:* Index 7 sztlan lap.

Az Uj Testamentom külön czimlapja:

A Mi Urunc Jesus Christusnac Uj Testamentoma. Melyben vadnac az Evangelistáknac kőnyvei, az Apostoloc Cselekedeti, és Levelei, a' Szent János Látásával egyben. Math. 17. 5. Ez az én szerelmes Fiam, kiben meg-nyugottam, ötet halgassátoc. Coloss. 3. 16. A' Christus beszéde lakozzéc ti bennetek bővséggel, minden bőlcseséggel. Varadon. Nyomtatott Szenczi Kertesz Abraham által M.DC.LX.

Az olvasóhoz intézett ajánlásban a nyomdász Szenczi Kertész Ábrahám megemliti, hogy a biblia ezen kiadásában pártfogói voltak «kiváltképpen a' b. e. Nagy Groff Betlen István, Rákoci Györgi, Redei Ferencz, Barcsai Akos Fejedelmek; Gyulai Ferencz, Váradi Capitán, és némelly Ecclesiák.»

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — *Pesti egyetem* (cziml. hij.). — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref coll.* — *N.-enyedi ref. coll.* — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — Rozsnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Gömöri ref. esp. ktárában.* — Magánosoknál számos példány.

---

971 **Bécs. 1661.**

Az Evangeliomok es Epistolak, Mellyeket esztendő által olvastat az Anya-szent-egyház Romai rend-szerént Vasárnapokon, Innepeken, és Bőytben minden nap a' Kalendariummal; és Karáchonyi s' Husvéti Enekekkel. Nyomtatta Becsben, M.DC.LXI. Esztendőben, Kűrner Jakab Janos. 12r. 292 lap. — *Elül:* cziml., az olv., naptár 8 sztlan lev.

Ugyanezen kiadás változtatott czimlappal megjelent Bécsben 1662. is. *Pesti egyetem.*

---

972 **Debreczen. 1661.**

Medgyesi Pál. Hét napi együtt beszelgetés. Debreczen. 1661. 12r.

Első kiadása: Debreczen év n. (1637.)

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. ház* 41. *l.*; emlitve van *S.-pataki füz. I. év.* 1857—8 351. *l.* — Nem láttam.

---

973 **Debreczen. 1661.**

Püspöki János. Az Keresztyénség Véd-oszlopának Meg-Dűlése, az az Az Nagy Váradi nagy Várának Törökök által való kipusztitása és Elfoglalása. Egy siralmas elmelkedesben keserves szív-

vel által tekintettni, és megfontoltattni kivánta Pűspőki János Varadrol elbujdasott Tanito. Nyomtattatot Debreczenben 1661-dik Eszt. 4r. 9 lap.

Megvolt a n.-enyedi ref. coll. ktárában, *Gr. Kemény József Lexicon Erud. Hung.* cz. kézirata szerint «Püspöki» szó alatt.

974 **Kassa. 1661.**

Czeglédi István. Ama Ritka példájú, s-à Pogányt természet szerént gyűlőlő Keresztyének kőzőt Dicsőséges emlekezetet érdemlet, s-érdemelhető II. Rakoci Györgynek, Isten kegyelmébül Erdély-Országának Fejedelmének, Magyar-Országh részeinek Vrának, s Székelyek Ispánnyának, Magyar-Jzrael szővétnekének el-alvásának megh-emlitése, s-Testének főldben tétele felet lőtt Prædicatio. Ki-is Midőn à Magyarok veszedelmét, életének ottan-ottan valo szerencséltetésével, mint Paissal à Pogány ellen tartoztatná; véghre Gyalu s-Fenes kőzőt, harmadik hartzát kelle azok ellen megh-ujitani; à Pogányságban nem keveset el-hullatni; utolszor azoktúl négy sebeket venni; mellyek miatt Istenhez is kőltőzék lelke Váradon Anno 1660. Die 7. Junij. Cassan Nyomtattatot Severinus Marcus által 1661. 4r. A—H3 = 31 sztlan lev. — *Elül:* Cziml. és ajánlás 3 sztlan levél.

Ajánlja Báthori Zsófiának, II. Rákóczi György erd. fejedelem özvegyének, és fiának II. Rákóczi Ferencznek a szerző C. I. (Czeglédi István).

Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Pápai ref. coll.

975 **Kassa. 1661.**

Udvarhelyi Péter. Őt Sima kővekkel el-készitett David Parittyaja, az az, A' Keresztyeni Vallás Igasságának meg-állatása, tulajdon csak a' Keresztyéni Vallásnak Őt Agazatibol: Az igaz Anyaszentegyházra ingerkedő Goliatok ellen, s' leg-elsőben-is a' Papistak ellen; Kik a' Sz. Irásnak méltoságát kétségessé tészik, ez őt Agazatokat penig tagadni nem merik. Mellyet készitett Diest Henric, Sz. Irás magyarázó Doctor és Professor Daventriában. Most penig az egyűgyű keresztyének kedvekért Magyar nyelven tolmátslott Udvarhelyi Péter. Nyomtattatott Udvarhelyi György Uram kőltségével. 1661. 12r. 191 lap. — *végűl:* tábla 1 lap.

Az előszóban elmondja Udvarhelyi György, hogy boldogult atyjafia még 1646-ban leforditotta e munkát, de elhalván, kinyomtatása elmaradt; mi közben Szoboszlai Miklós 1648-ban kinyomatta Debreczenben, hasonlóképpen Uzoni Balázs is Fejérváratt (1658-ban); de miután ezek példányai már elfogytak, ő kiadja Udvarhelyi Péter forditását. Ezen előbeszéd kelt Kassán 4. Apr. 1660.

M. n. Muz. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Kolozsvári r. cath. lyc.

---

976 **Kolozsvár. 1661.**

Károlyi Gáspár. Szent Biblia. Várad. 1660 — Kolozsvár. 1661. 2r.

Leirását lásd föntebb: Várad. 1660.

---

977 **Lőcse. 1661.**

Comenius Joh. Amos. Janva Lingvae Latinæ reserata aurea. Sive Seminarium Lingvae Latinæ et Scientiarum omnium. Hoc est, Compendiosa Latinam et aliam quamlibet Linguam, unà cum Sciētiarum et Artium fundamentis, perdiscendi Methodus, sub Titulis centum, Periodis mille comprehensa. Et in usum Scholae Varadiensis, juxta Belgarum editionem postremam, accuratam et auctam, in Hungaricam Linguam translata, Per STEPHANUM BENJAMIN SZILAGYI, ejusdem Scholæ Rectorem. Aestimat ut sapiens pretio non pondere gemmas: Utilitate probat sic quoque mentis opus. Leutschoviæ, Typis Laurentii Brever, 1661. 8r. 220 lap. — *Elül:* cziml., latin üdv. vers Comeniushoz G. V. S.-től, Institutio didactica 6; *végül:* Indexek 8 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

978 **Lőcse. 1661.**

Tolnai István. A magános tselédek közt lévő ahitatossagnak megaluvo tüzetskének felgerjesztésére való Prédikálló székbéli Szikrák, avagy edgynéhány tudós egy-házi Tanitóknak Prédikatzio előtt való Könyörgéseknek külömb külömb formái. Mellyeket a könyörgésben buzgó lelkeknek hasznára Anglus nyelvből Magyarra forditott és kibotsátott TOLNAI ISTVAN. Lőtsén 1661. 16r. 6 iv.

Igy adja e könyv czimét WESZPRÉMI, *Biogr. Medic. Hung. Cent. II. pars I.* 195. *l.* — Igen röviden emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. könyveshäz* 41. *l.* Lőcse.

1661-re, ki azonban ezen egy munkából kettőt csinál «Könyörgések» és «Prédikálló-székbéli szikrák» czimek alatt.

979 **Nagy-Szombat. 1661.**

(**Sámbár Mátyás**). Harom idvösseges kerdes. Első: A' Lutteránosok es Calvinistak igaz hitben vadnake? Második: Csak az Egy Papista Hité igaz? Harmadik: A' Papisták ellenkeznek-é à Sz. Irással, avagy inkáb a' Lutterek, és Calvinisták? 1661 Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Academiai bötükkel Schneckenhaus Menyhart Venceszló altal. 100 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 8, végül 2 sztlan lev.

Ajánlja a magát meg nem nevező szerző gr. Nádasdy Ferencz országbirónak, Vas vármegye főispánjának, stb.

Ez az első kiadás, melyet SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 41. *l.* hely nélkül 1661-re hoz föl. — Második kiadása előttem ismeretlen, a 3-dik kiadás Kassa. 1672. 4-dik: N.-Szombat. 1690.

Egyetlen példány a *körmöczi franc. zárda ktárában.*

980 **S.-Patak. 1661.**

Komáromi Cs. György. Szomorv Esetek Tükőre. Az az Olly temetési rövid tanitás, melyben, honnan legyenek, fügjenek és következzenek főképpen, az naponként való szomoru esetek, szerencsétlenségek, és egyéb történetek, világossan meg tettzik. Mellyet Tett a' Debreczeni nagy Temetőben, a' boldog emlekezetű, néhai Nemzetes és Vitézlő, Váradi Racz Janos Uram, seb miatt meg-hidegedett teste felett, ezerhatszáz hatvanadik (siralommal emlitendő) Esztendőben, Kis Aszszony havának harmincz eggyedik napján, két orakor dellyest. COMÁROMI C. GYÖRGY. S. I. M. D. E. D. P. Saros Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. M.DC.LXI. 4r. A—B = 8 sztlan lev.

Ajánlva van özv. Rácz Jánosnénak, Pribék Sára Asszonynak, «Debreczenben 1660. Esztend. 1. Novemb.»

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll.

981 **S.-Patak. 1661.**

Tarpai Szilágyi András. Pápisták kerengője, mellyet mostan Magyar nyelven az igasság szeretőknek kedvekért ki-ád T. Sz.

A. U. R. E. L. P. (Tarpai Szilágyi András, Ungvári Ref. Eccl. Lelki Pásztora). Nyomtattatott 1661. 8r. 48 lap.

Nyomdai kiállitása után itélve s.-pataki nyomtatvány.
Egyetlen példány a *n.-kőrösi ref. lyc. ktárában.*

---

982 **H. n. 1661.**

Pestis kesz Orvossága, Az az, A' Mirigy halálrol valo rővid Tracta, mellyben egy Megszomorodott ember maga vigasztalására, a' mennyire lehetet felvisgálta a' Pestisnek ábrázolását, szerző és érdemlő okait, végeit, ereit, orvosságit, és másokkalis szeretetből egyűgyűven kőzlőtte. Habakuk 3. v. 5. Az ő (Isteni) ortzájánál jár a' dőg-halál, és az ő lábainál mégyenki a' pokolvar, (vagy tűzes-kelés). M.DC.LXI. 8r. 64 lap.

Egyetlen péld. *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

---

983 **Bécs. 1662.**

Eleven kútfő. Bécs. 1662.

Emliti Szőlősi Mihály, *Bajnok Davidka. Kassa.* 1668. 442. *l.* e szavakkal: «Lassad erről az 1662. esztendőben Bęcsben nyomtattatott *Eleven Kut Fő* nevű kőnyvetskęben a' Miseről a' Christusnak el árultatását.»

---

984 **Bécs. 1662.**

Az Evangeliomok es Epistolak, Mellyeket esztendő által olvastat az Anya-szent-egyház Romai rend-szerént Vasárnapokon, Innepeken, és Bőytben minden nap a' Kalendariummal, és Karáchonyi s' Husvéti Enekekkel. Nyomtatta Becsben, M.DC.LXII. Esztendőben, Kűrner Jakab Janos. 12r. 292 lap. *Elül:* czimlap, az olvasóhoz, naptár 8 sztlan levél.

Azonegy nyomás a bécsi 1661-diki kiadással.
M. n. Muz. — Körmöczi franc. zárda.

---

985 **Bécs. 1662.**

Kalendariom (Vy és ò) Kristus Urunk szűletése után M.DC.LXII. Esztendőre valo: melly az Intercalaris, az az kőzbetétetett esztendő, után masodik, 365. napot foglal magában. Nagy szorgalmatossággal a' Béchi Meridianomra rendeltetett. Kűrner Lipold és Mate, AA. LL. et Philos. Baccal. által. Német, Magyar

és ezek szomszédságában levő országok szolgálattjára. A' Magyar Historia és sokadalmakkal eggyût. Nyomtatta-ki Béchben Kûrner Jakab János, also Austrianak kônyw-nyomtatoja. 8r. A—E2 = 4½ iv = 34 sztlan lev.

M. n. Muz.

---

986 **Debreczen. 1662.**

Debreczeni János. Szivnek meg-keményedése. Debreczen. 1662. 4r.

Emliti Bod, *Athenás* 62. *l.* és utána Sándor István, *M. könyvesház* 42. *l.*

---

987 **Debreczen. 1662.**

Komáromi Cs. György. Bekeseges Tvres Ôsztône. Avagy Olly temetési rôvid tanitás, melyben, hogy minden nével nevezendô keserves állapatokban, sziv bagygyaszto szomorusagokban, és terhes nyomoruságokban, minden keresztyénnek békeséges tûrônek kellessék lenni, rôvideden, vilagossan, és hathatoképpen a' szent irásból meg mutogattatik. Mellyet tôtt Az Becsûlletes, Kegyes, Istenfélô Férfiunak, Beszermenyi Mihaly Deák Uramnak, szerelmes házas társának, Bôr Kata Asszonnak, meg-hidegedett teste el takaritásakor, a' Debreczeni nagy Temetôben, Ezer hat száz hatvan eggyedik esztendôben, Boldog Asszony havának, 10. napján, Comaromi C. Gyôrgy. S. I. M. D. E. D. P. Nyomtattatott Karancsi R. P. György által M.DC.LXII. 4r. A—B2 = 6 sztlan lev.

Végén: Anno. Christi. 1662. Aug. 15. aeta. 36.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll.

---

988 **Debreczen. 1662.**

Komáromi Csipkés György. Angliai Puritanismus. Irta Amesius Vilmos. Debreczen. 1662.

Emliti maga Komáromi Cs. György saját munkáiról 1675-ben irt catalogusában *Századok* 1873. 139. *l.* — Ma egy példányát sem ismerjük.

---

989 **Kassa. 1662.**

Czeglédi István. A jo emlékezetü; igyenes lelki-isméretü: Néhai Nemzetes Vdvarhelyi György Vramnak; A szép hirrel névelő

ékes, s-Tekintetes, Nemes Aba-Vjvar megyének Kegyes életû Vice-Ispanyanak; igaz Háza Fiának; a' Cassai Keresztyén Reformata Ecclesiának édes Attya hellyet való Fû Inspectorának &c. özvegygyé maradot Szerelmes Házas Társának; Istent-tisztelô-s-keresô Nemzetes Kvn Maria Aszonyomnak; A Vigasztalásnak Istenétûl erôs lelket, bánatos szivének lelki örômet; még ez életben Istentûl hagyatot két szép Gyermekinek, a' nagy Vr akarattya szerént való életet; végre penig mind ezeknek mennyei szép Eget; kér, s kiván Istentûl; mint Istenes Patrona Aszonyának, édeseivel eggyût. C. I. (Czeglédi István). Cassan. Nyomtattatott Severinus Marcus által 1662. eszt. 4r. A—E1 = 4¼ iv = 17 sztlan levél.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll.

990 **Kassa. 1662.**

Énekes könyv ..... Kassa 1662. 12r. Hymnusok 81 lap. Isteni dicsiretek és Halotti énekek 479 l. — *Végül:* mut. tábla 7 sztlan lev. — *Hozzájárúl:* Buzgó hálaadások és könyörgések 57 lap.

A Gönczi György által szerkesztett Énekes könyv ujabb kiadása.

Egyetlen példánya, melyből a czimlevél hiányzik, a *debreczeni ref. coll. ktárában*, egybekötve Sz. Molnár Albert ugyancsak czimlaptalan zsoltárforditásával és Siderius János Kassán 1662-ben nyomtatott Kis Catechismusával, melynek nyomdai kiállitása a csonka Énekeskönyvvel és Zsoltárral teljesen egyezik.

991 **Kassa. 1662.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Dávid Zsoltári ..... Kassa. 1662. 12r. 348 lap, *végül:* lajstrom és könyörgés 6 sztlan lev.

Egyetlen péld., melyből a cziml. és a szöveg elsô lev. hiányzik, a *debreczeni ref. coll. ktárában*, egybekötve a Gönczi-féle csonka énekeskönyvvel és Siderius János Kassán 1662. nyomtatott Kis Catechismusával.

992 **Kassa. 1662.**

Siderius János. Kisded gyermekeknek való Catechismvs. Az az: Rôvid Kérdésec és Feleletec által való tanitas. A' Keresztyéni Hitnek fô Agazatirol. Melly irattatott Siderius Ianos által. Most penig ujobban szép formában ki-botsáttatott. Cassan. Nyomtatta. Severinus Marcus. Anno. M.DC.LXII. 12r.

Egyetlen végül csonka példánya, mely a C5 levéllel szakad meg, a *debreczeni ref. coll. ktárában*, a csonka Énekes könyv és csonka Zsoltár után kötve.

---

993 **Lőcse. 1662.**

Siderius János. Kisded Gyermekeknek való Catechismus, Az az: Rővid Kérdések és Feleletek által való Tanitas; A' Keresztyéni Hitnek fő Agazatirol. Melly irattatott SIDERIVS IANOS által. Most pedig újobban e' szép formában ki-botsáttatott. Lőtsen, Samuel Brewer által. Anno, 1662. 12r. A—B = 2 iv = 24 sztlan lev.

Egyetlen példánya a *pesti egyetem ktárában.*

---

994 **Nagy-Szombat. 1662.**

Officium. Az az, Aszszonyunk Szvz Marianak három kűlőmb időrevalo Szolosmaja; Melly ki-bocsáttatott Ötödik Pius, és Nyolczadik Urban Papa parancholattyából. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Akademiai betűkkel, Schneckenhaus Menyhart Venczeszlo altal 1662. 8r. 351 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, naptár 16 sztlan levél.

Ajánlva van Báthori Zsófia-Anna-Kata fejedelemasszonynak, II. Rákóczi György fejedelem özvegyének.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* (cziml. és 2 utolsó lev. hij.).

---

995 **Nagy-Szombat. 1662.**

Lippai János. Calendarium Oeconomicum Perpetuum, Az az Esztergami Érsek Urunk ő Nagysága Posoni Gondviselőjenek Majorságrúl irt Laistroma, minden Esztendőre, kibűl minden Major Gazda hórúl hóra egész Esztendő által mit munkálottasson az Majorság kőrűl, meg tudhattya. Most újjonnan Magyár nyelven ki bocsáttatott. *(Fametszet.)* Nyomtattatott Nagy-Szombatba az Akademiai betűkkel Schneckenhaus Menyhárt Venceszló által 1662. 4r. 72 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Lippai György esztergomi érseknek), a kegyes olvasóhoz 5 sztlan lev. *végül:* Index 4 sztlan lev.

BOD PÉTER, *M. Athenás* 162. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 42. *l.* ezen 1662-diki kiadást Pozsonyban megjelentnek irják, s a nagy-szombati ezen évi kiadásról hallgatnak. — Minthogy pozsonyi kiadást teljességgel nem, ellenben

nagy-szombatit láttam, hajlandó vagyok hinni, hogy a nyomtatási helyre nézve Bod Péter tévedt, s igy a pozsonyi kiadást nem mertem fölvenni.

Ujabb kiadása: Lőcse. 1674.

M. n. Muz. — *Kassai jogakad.* — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *Lugossy Józsefnél* (az Index utolsó lev. hijával).

---

996 **S.-Patak. 1662.**

Comenius Amos Joan. Eruditionis Scholasticæ pars prima. Vestibulum, Rerum et Linguarum fundamenta exhibens, in usum Scholæ Patakinæ editum: Editio Tertia, Novâ ac meliori formâ donata, caeterisque omnibus longè correctius emissa. Patachini. Apud Johannem Rosnyai, 1662. 8r. A—M4 = 11½ iv = 92 sztlan lev.

Latin-magyar szöveggel.

M. n. Muz.

---

997 **S.-Patak. 1662.**

Pápai Páriz Imre. Keskeny Vt, Mellyet Az embernek elméjébe ûtkőző tsuda gondolatoknak akadékibol, háboru elmélkedéseknek kőveiből, és sok féle kételkedéseknek sûrûjéből, a mennyire lehetett, ki-irtott. Kegyelmes Urunk Néhai Udvari Praedikátora Papai P. Imre, Mely mostan harmodszor kibotsáttatott. Mátthe Ev. 7. vers. 14. Szoros *h*apu és keskeny ut, mely viszen az életre, és kevesek kik meg-találllyák azt. Patakon, nyomtattatott Rosnyai Janos altal. Anno M.DC.LXII. 12r. 382 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 5 sztlan lev., *végül:* lajstrom 2 sztlan lev.

Ajánlva van Kamarás Ambrusnak «Ketskeméten . . . . 1662. eszt. Debreceni K. (Kalocsa) Janos M. E. K».

Hozzájárul: Szent Davidnak Hét Poenitentia-tarto Soltari. Meg ne emlekezzél Uram vétkeinkről, sem a mi Atyánk vétkeiről, és boszszut ne ály rajtunk, bûneinkért. Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. Anno M.DC.LXII. 12r. 13 sztlan lev.

Első kiadása Utrecht. 1647. — 2-dik Gy.-Fejérvár. 1657. — 4-dik Kolozsvár. 1671. — 5-dik Lőcse. 1689.

M. n. Muzeum. — *S.-pataki ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* (elül s végül csonkán).

---

998 **S.-Patak. 1662.**

Szepsi András. Dőghalal ellen Orvossag. Az az: A' Pestises időkben, s' helyekben való s' lakó embereknek ki-adatott Szent

Elmelkedes; Melyben mind a' Pestisnek nehézsége ki-fejeztetik, s' mind a' minémű karban helyheztetett emberek találtatnak, azok orvosoltatnak meg. Prædikáltatott *Sz. A.* S. P. E. E. P. A. Saros-Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. Anno 1662. 4r. 68 lap. Ajánlva van Baxi Istvánnak, Kazinczi Péternek és Gáspár Pálnak.

A czimlapon lévő betük jelentése: Szepsi András Sáros Pataki Ecclésiának Egyik Prédikátora Által. A Szepsi András név egyébiránt az ajánlás alatt ki van téve.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 42. *l.* helyesen veszi föl, de alább *e. h.* 52. *l.* tévedve teszi Patak. 1681-re is.

Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll. (2 péld.). — *Pesti ref. coll.*

---

999 **H. n. 1662.**

Szent Erzsébet Aszszonynak példája, avagy halotti beszéd Homonnai Druget Erzsébet, Révai László házas társa felett. H. n. 1662.

Igy adja a czimet SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 42. *l.*

1000 **Debreczen. 1663.**

Debreczeni János. Idvessegnek Vta. Avagy Edgyûgyû rövid Tanitás, mely azt adgya elödben, mint kellyen neked, az Istẽnek szent lelkének ujjá szülö kegyelmét meg-nyerned, es az altal a Meny-orszagba jutnod. Praedikaltatot, a Debreceni szent Gyülekezetben, 1663 esztendöben, Pünkösd havának 14-napjan. DEBRECENI JANOS, akkori Debreceni Scholának, Igazgatoja által. (Fametszet 1661 évszámmal.) Debrecenben Nyomtattatot R. P. Kárantsi György által. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

Ajánlva van Dobozi Jánosnak és Posgai Gáspárnak.

Debreczeni ref. coll. — *M. n. Muz.* (2. és 3-dik lev. hij.).

1001 **Debreczen. 1663.**

Martonfalvi György. Keresztenyi Inneples, Avagy Lelki Szent Mesterseg; Mely azt adgya elödben mint kellyen néked az Ecclesiáktol rendeltetett és már bévött innepeket, Karácsont, Husvétot, Pünkösdöt a több fiók innepekkel együtt megüllened, és azok felöl józanon értened: Mellyet predikallott A Debreceni Ecclesiában 1663-ben Mart. 26. MARTONFALVI GYÖRGY. Debre-

cenben, Nyomtattatott R. P: Karancsi György által. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev. (az utolsó lap üres).

Ajánlva van Vigkedvü Pálnak és Kondorosi Jánosnak.

Ujra megjelent Debreczeni Ember Pál Szent Siklusához mellékelve, Kolozsvár. 1700. 4r.

Pesti ref. coll.

1002 **Kassa. 1663.**

Czeglédi István. Baratsaghi Dorgalas. Az az: Az igaz Calvinista (mert igy neveztetik ma) vallásbul ki csapont, s-hogy már à Sz. Péter Hajojában mezitelen bé-ugrot, egy Pápistává lőtt Embernek meg-szollitása. Ki is, Nyolcz Okait adván egykor Hiti változtatásának, Calvinista Baráttyához küldőt levelében: ortzázza régi Paj-társa, hogy oly el-hullámodot, s-férges okokért kellet meg-vetni az Izraelnek tiszta forrását, s-bé omlott kutra ment meriteni. Nyomtattatot 1663-ben. 8r. 523 lap. — *Elül:* czimlap, ajánló levél, mut. tábla, a ker. olvasóhoz 20 szztlan levél.

Az ajánló levél alatt, mely a magyar reform. nemes urakhoz van intézve, a szerző igy nevezi meg magát «Nagyságtoknak s-Kegyelmeteknek alazatos kesz szolgája. A' C. H. K. G. L. T. C. I.» (A' Cassai Helvetica Keresztyén Gyülekezet Lelki Tanitója *Czeglédi István*).

A nyomdai kiállitásból itélve kétségtelenül kassai nyomtatvány.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár*, — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Enyedi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (1 ép s 1 csonka péld). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld). — *Pápai ref. coll.* — *Gömöri ref. esp.* — Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon. — *Lugossy Józsefnél* s magánosoknál több példány.

1003 **Kassa. 1663.**

Evangelia et Epistolae Dominicorum, ac Festorum dierum, Latinè et Hungaricè. Evangeliomok Es Epistolak, Egesz Esztendő által lévő minden Vasárnapokra és fő ünnepekre intesztetett és rendeltetett, Magyarúl és Deákúl. Cassoviae, Typis et sumptibus Davidis Türsch, Anno 1663. 8r. A—O = 14 iv = 112 sztlan levél *(az utolsó levél üres)*.

M. n. Muz. — *Debreczeni ref. coll.*

1004 **Lőcse. 1663.**

Evangeliomok és Epistolák, Az Evangeliomokból szereztetett áhitatos Imádságokkal egyetemben. A' Régi Keresztyénektől egész Esztendő által való minden Vasarnapokra intéztetett és rendeltetett. Lotsen, Brever Lőrintz által, 1663. 16r. A—Hh = 31 iv (8 levelenként) = 248 sztlan lev.

Pesti egyetem.

1005 **Szeben. 1663.**

Aelii Donati viri clarissimi de octo partibus orationis Methodus, quæstiunculis puerilibus undique collectis illustrata per LEONHARDUM CULMANNUM Creylshejlmensem, et nunc plurimis quæstionibus insertis, ac quarundam vocum in hungaricum idioma versione aucta, et a plurimis mendis expurgata. Cibinii apud Abrahamum K. Szencziensem. 1663. 8r. 6 iv = 48 sztlan levél.

Igy adja e könyv czimét Gr. KEMÉNY JÓZSEF, *Lexicon Erudit. Hung.* czimü kéziratában (Szenczi Kertész Ábrahám név alatt).

1006 **Szeben. 1663.**

Gyulai Pál. Tanácsi Tűkőr, az az, N. Gyulai Palnak eszes, okos, tanacsos, Oktato Levele, Mellyet Ama' nagy emlekezetü Meltoságos Erdélyi Fejedelem és Felséges Lengyel Király Bathori Istvannak szeginy leginyből lőtt belső Tanács hive irt, Tanacsi Tűkőrűl, Sibrik Györgynek, Varadi Fö Kapitannak, Lengyelországi Nipoloinczről, tisztiben hiven és dicseretesen valo el-járására. Añ 1585. die 29. Aug. Prov. 12. v. 15. Qvi auscultat consilio, sapiens est. Prov. 27. v. 9. Miképpen a' kenet és jó illat meg-vidámittya az elmét; ugy mindent az ő baráttyának édes Tanacsa inkáb meg-vidámit, hogy nem mint az ő tulajdon tanácsa. Nyomtattatott Szebenben, M.DC.LXIII. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev.

Az előbeszéd kelte: «Irtam Szebenben 3. Augusti. Anno 1663. A' te romlásodban hiven tanácslo hazád tagja. *Csepregi Turkovics Mihály.*»

Gyulai Pálnak ezt az eredetileg latinul irt levelét, melyet oly nevezetesnek tartottak, hogy az erdélyi fejedelmek a váradi kapitányok előtt hivatalukba igtatásuk alkalmával egész 1660-ig, Várad elestéig, föl szokták olvastatni, Csepregi Turkovics Mihály forditotta magyarra, mint az előbeszédből kitetszik. — SÁNDOR ISTVÁN ezen

szebeni 1663-diki kiadáson kivül ismét felveszi e könyvet Szebenre az év nélküli XVII. századi nyomtatványok közt. *M. könyveshâz* 68. *l.*

Erd. Muz. — Kolozsvári unitár. coll. — Koncz József tanárnál M.-Vásárhelyt.

1007 (Szeben.) 1663.

Paskó Kristóf. A' Nemes, és régenten hires Erdely Orszaganak keserves és szomoru Pusztitásárol Irt Siralom, Mellyet 1658, 9, és 60, esztendőkben Az igaz Isten isméretin kivûl valo Pogány Tatár Hám, sok koborlo Kozáksággal, s' Erdély végső romlására régen igyekező Tőrők Nemzettel, Havasalföldi és Moldvai sok Kurtány hadakkal kegyetlenûl minden irgalmasság nélkûl el-kővettenek; Ezek után tőrtént változásit Erdélynek rővideden meg-mondgya, Rakoczi Győrgy a' Tőrőkkel tőtt két hartzaival, egynehány Váraknak Erdélytûl el-esésekkel eggyütt; Végtére ama' dicsiretes nagy emlekezetű szép Váradnak kegyetlen viadalok által lőtt Pogány kézbe valo esését irja-le, Edes Hazáján s' Nemzetén szivesen szánakazo Bihar vármegyebéli Nemzetes Székelyhidi PASKO CHRISTOPH, A' mint láthatta s' tudhatta, igazán szinezés nélkûl, meg ennyi változásokban meg-maratt kevés Magyar Nemzetnek emlekezetire. Nyomtattatott M.DC.LXIII. Esztendőben. 4r. A—Gij = 6½ iv = 26 sztlan lev. (versekben).

Végső verse: Irtam ezt Erdélyben ezer hatszáz ötvenkettődik esztendőben,
Mikor édes hazám sok képpen forgana utolso veszéllyében,
E' kis irásomat a' ki meg-tekinted tőlem vegyed jo neven.

Itten czifra irást avagy hizelkedést irásomban ne szemlély,
Szerencsében forgo te szegény hazádnak romlására tekintely,
S' kérjed a' nagy Istent többé nemzetedre ne essék veszély, têis ély.»

Ezen versekben irt munka költői becse tekintetbe nem jöhet történelmi értéke mellett. Az ország dolgaiban forgott, török követségekben járt Paskó Kristóf ezen munkája az emlitett évek eseményeire nézve valódi történelmi forrásul használható; miért is azt Benkő József az általa kiadni tervezett erdélyi történelmi források között ujra kiadni szándékozott. Lásd tudósitását «Az Erdély historiája iróinak magyar nyelven találtató kézirásaikról» *Uj M. Muzeum* 1853. *I. köt.* 231. *l.* Szándéka azonban mai napig teljesitetlen maradt. — A végső versben 1652 kétségtelenül nyomdai hiba 1662 helyett.

Nyomdai kiállitása után kétségtelenül szebeni nyomtatvány.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* (3 első s 3 utolsó lev. kézirattal pótolva). — Megvolt *a gömöri ev. esperestség rosnyai ktárában* is (Miscellaneorum Tom. 68.); hol azonban e kötetet 1876-ban meg nem találhattam.

1008 **Bécs. 1664.**

Kalendariom (Uj éz O) Kristus Urunk. Szûletése után való M.DC.LXIV. esztendôre. Melly Bissextilis (az az kôzbetetett avagy ugro) esztendô, kinek hosza, 366 napot foglal magában. Nagy szorgalmatossággal à Bechi Meridianomra rendeltetett KÛRNER LEOPOLD és MATE AA. LL. et Philos. Emerit. által. Német Magyar, és ezek szomszédságában levô országok szolgálattjára. A Magyar Historia, és sokaldalmakkal egyût. Nyomtatta-ki Béchben Kûrner Jakab János, also Austriának kônyw-nyomtatoja. 8r. A—D7 = 31 sztlan lev.

M. Akad.

1009 **Bécs. 1664.**

Lippai János. Posoni Kert. II-dik könyv. Veteményes Kert. Bécs. 1664. 4r.

Leirását lásd alább az I. könyvvel együtt. N.-Szombat 1664.

1010 **Debreczen. 1664.**

Báthori Mihály. Hangos Trombita az az Ollyan Predikaciok, mellyekben Erdely és Magyar Orszag romlásának és pusztulasanak okait a' Száz Meggyesi Gyûlésben, az Ország Harom Nemzetbôl valo fô fô Rendei elôtt kôzônseges helyen predikállott ęs ki jelentet Az akkori Méltoságos valasztatot Fejedelemnek Udvari predikatora, ęs Mostan a' Debreczeni Ecclesiának Tanitoja kôzônségessę tôtt s' ki bocsáttatott. Tôb alkalmatosság szerint valo Predikáciokkal. BATHORI MIHALY. Debreczenben Nyomtattatott Karancsi Gyôrgy által. 1664. 8r. 208 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, mut. tábla 8 sztlan lev.

Ajánlása gr. Rhédei Ferencz Márąmaros vármegye örökös fôispánjának, «Kôlt Debreczenben 4-dik Aprilis A. 1664. Nagysagodnak Alazatos szolgaja, Alumnusa Bathori Mihaly D. E. M. P.»

Ezzel együtt nyomtatva jelent meg, külön czimlappal, de folyó lapszám zással Báthori Mihály halotti predikátziója gr. Rédey László fölött.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.* — Magánosoknál több példány.

1011 **Debreczen. 1664.**

Báthori Mihály. Halotti Predikacio, Mellyet a Nehai Meltosagos Groff Redei Laszlonak, Az Erdelyi Meltosagos Fejedelemnek eggyik Tanacsanak, Maramaros Varmegyének ôrôkôs fô Isp*na*nyanak, Sepsi Kezdi es Orbai Szeknek fô Kapitannyanak, meg hidegedet teste felet predikállot. BATHORI MIHALY D. E. M. P. A. 1663 D. 22. Julii. Debreczenben Nyomtattatot A. M.DC.LXIV. 8r.

Külön czimlappal, de nem önállóan, hanem Báthori Mihály «Hangos Trombitá»-jával együtt jelent meg, annak 163—208. lapján. — A 163-dik lap előtt áll a külön czimlap és ajánlás 4 sztlan levelen.

Ajánlva van Bethlen Drusiánnának, gr. Rhédey Ferenczének, ugyanazon keltetel, mint a Hangos Trombita.

Példányai mint a föntebbi szám alatt.

1012 **Debreczen. 1664.**

Komáromi Csipkés György. Pestis Pestise. az az. Olly eggynéhány egyûgyü tanitasok, mellyekben, à Pestisnek természete, okai, tulaidonsági, minéműségi, munkai &c. az sz. irásbol meg mutogattatván, ęs felôle indult, mais fen forgo vilongások el igazittatván, az kôz vęlekedés szerént valo rettenetessęge, meg kissebbittetik, és nem olly szôrnyûnek lenni, mint, az mint ez világ alittya, egyûgyûkęppen meg tanittatik. Mellyeket tett M.DC.LXI. esztendöben, az Debreczeni élö hivek épületire, azon Debreczeni Templomban és nagy temetöben, mostan pedig azonoknak és egyéb helybèli Magyar Reformatusoknak lelki hasznára ki eresztett. COMAROMI C. GYÔRGY. S. I. M. D. E. D. P. Debreczenben Nyomtattatott Karancsi Gyôrgy àltal. 1664. 8r. 138 lap. — *Elül*: cziml., ajánlás, előljáró beszéd 8, *végül*: mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlja Karancsi György nyomdász Naláczi Istvánnak, Apafi Mihály erd. fejedelem udvarmesterének, Debreczenben 1664. febr. 13-dikán. — A szerző előljáró beszéde kelt ugyanott 1664. febr. 12-dikén. — Komáromi Cs. György saját munkáiról 1675-ben irt latin catalogusában hibásan teszi ezen könyv nyomtatási évét 1663-ra.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Telekiktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pesti ref. coll.* — *Nagykôrösi ref. lyc.* (kézirattal pótolva). — *Lugossy Józsefnél.* — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

1013 **Kassa. (1664.)**

Czeglédi István. Idős Noe becsületit oltalmazo Japhetke. Az az: Edes Attya becstelenitéseért, olly Ki-kelő Szerelmes Gyermek; Ki, el-szaggathatatlan, s meg-oszolhatatlan palástokkal takarja-bé, nevelő Kedves attyának, csintalan Chamtul fel-takart mezitelenségét. Neve a' Gyermeknek Cegledi Palko, Idős Cegledi Istvannak egygyetlen egy Kedves Fia. H. és év n. 8r. A—G3 = 51 sztlan lev.

A legutolsó levelen (G3) áll Czeglédi István ajánlása Csege-Kátai Kátai Ferencz, Abauj vármegyei assessorhoz.

Kitetszik ezen ajánlásból, hogy ezt a könyvecskét maga Czeglédi István irta valamely munka czáfolására, mely az ő 1663-ban h. n. (Kassán) megjelent «Barátsági dorgálás»-a ellen volt irva. Magából a szövegből pedig bizonyos, hogy Czeglédi azon könyvecskét czáfolja, mely névtelenül «Egy vén bial orrára valo vas karika» cz. alatt h. n. 1664. jelent meg, s melyet Sámbár Mátyás jésuita irt. Ha tudjuk, mily gyorsan készültek s jelentek meg e korban az efféle vitairatok, biztosan tehetjük Czeglédi könyvecskéjének megjelenési évét 1664-re. — Nyomtatási helye, betüi után itélve, bizonyosan Kassa.

Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Erd. Muz.* (cziml. és első lev. hij.).

1014 **Kassa. 1664.**

Gyöngyösi István. Mársal Társalkodó Muranyi Venvs. Avagy annak emlekezete. Miképpen az Méltóságos Groff Hadádi Wesseleni Ferencz, Mágyar Ország Palatinussa akkor Füleki fö Kapitány, az Tékéntetes, és Nagyságos Groff Rima-Szécsi, Szecsi Maria Aszszonyal, jövendő-beli hazasságokrul való titkos vegezése által csudálatos képen meg-vette az hires Mvrany varat. Iratot ugyán az ő Nágok. Komornikja Gyöngössi István által. Nyomtatták Kassan, 1664 Esztendőben. 4r. A—Y2 = 21½ iv = 86 sztlan levél.

Az ajánlás gr. Hadadi Vesselényi Ferencznek és nejének gr. Szécsi Máriának «Kőlt az Stubnyai hév vizben Boldog Aszszony havának 27. napján 1664. esztendőben.»

Ezen első kiadást emliti Verseghi Ferencz, *Mi a magyar poezis?* 29. *l.* és utána Sándor István, *M. könyvesház* 43. *l.*

Pesti ref. coll. — *M.-v. ref. coll. ktárában.*

1015 **Nagy-Szombat. 1664.**

Beniczky Péter. Magyar Rithmusok. Nagy-Szombat. 1664.

A kolozsvári 1670-diki kiadás Bartók István esztergomi vicariusnak «Nagy-Szombatban 1664-diki esztendőben» kelt előbeszédével jelent meg, miből bizvást megállapithatjuk ezen nagy-szombati 1664-diki kiadást, mely ma egy példányban sem ismeretes.

1016 **Nagy-Szombat. 1664.**

Lippai János. Posoni Kert. Kiben minden kerti Munkák, Rendelések, Virágokkal, Veteményekkel, Fákkal, Gyümölcsökkel és Kerti Csőmőtékkel való baimolódások: azoknak Nemek, hasznok, bé-csinálások bővségessen Magyar nyelven le-irattattanak, kivált-képpen azok, az kik Esztergami Érsek Urúnk ő Nagysága Posoni Kerteben talaltatnak. Az Nemes Magyar Nemzetnek közönséges hasznára. Jesuiták rendin-való P. Lippay Janos-által. Kinek első könyve nyomtattatott Nagy Szombatba, az Academiai betűkkel. Az többi Bécsbe Cosmerovius Máthe Császár Urunk ő Fölsége konyv-nyomtatojának betűijvel. Anno 1664. 4r. I. Könyv. Virágos kert. 148 l. — II. könyv. Veteményes Kert. 244 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél Lippay György esztergomi érseknek, a szerző testvérének, és Az kegyes olvasóhoz 8 sztlan lev.

Az I. rész, mint a czimlapon is áll, Nagy-Szombatban, a II. Rész Bécsben volt nyomtatva. — A III. rész (Gyümölcsös kert) a szerző halála után 1667-ben Bécsben jelent meg.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár. — Kassai jogakad. — Gömöri ref. esp. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Gr. Toldalagi Victornál* Koronkán. — Csak az első könyv a *n.-kőrösi ref. lyc. ktárában.* — Csak a II. könyv *Pannonhalmán.*

1017 **Szeben. 1664.**

Tolnai F. István. Haza Bekesege, Avagy Egyenes Ösveny, Mely minden igaz Haza fiát, kiváltképpen a' nagy rendeket, mind Hazájok békeségének meg-szerzésére és meg-marasztására; mind peniglen Istennek Hazájokban le-telepedett lelki Sionának meg-romladozott és fel-égetett kőfalainak fel-épitésére, vezérel. Prédikáltatott Radnoton Udvarnál, 1663. Juniusnak 6 napjan. Tolnai F. Istvan által. Mostan bővebben kibocsáttatott. Szebenben nyomtatta Szenci Abraham. 1664. 4r. 32 lap.

Ajánlja a szerző, ki ekkor kézdi-vásárhelyi pap volt, Uzoni Béldi Pálnak, Belső Szolnok vármegye fő ispánjának, Háromszék fő királybirájának, a fejedelmi hadak főgeneralisának és fejedelmi tanácsosnak, Osdolai Kún István Hunyad és Zaránd vármegyei főispánnak, Csepregi Turkovits Mihálynak a fejedelem egyik udvari hivének, Zabolai Basa Tamás fejedelmi tanácsosnak, Szentiványi Gilányi Gergelynek az erd. kincstári jövedelmek fő haszonbérlőjének, és Belényesi Ferencz kassai fő harminczadosnak.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll.

1018 **H. n. 1664.**

(**Sámbár Mátyás**). Egy Vén Bial orrára való Karika. Mellyet Szent Isaias c. 37. v. 29. igy csinált neki: Mikor ellenem dühösködnél, kevélységed fel-jött füleimbe az okáért Karikat vetek orrodba, és zabolát ajakidra, és vissza viszlek téged az utra, a mellyen jöttél, a mikor az Nyolcz okokat dorgáltad, mellyekert egy okos ember Pápistává lött vala. 1640. Esztendőben. Nyomtattatott 1664-ben. 8r. 8 levél = 1 iv.

A czimlevél hátlapján. Azon Vén Bialnak a' nevét ha kévánod tudni; ő maga igy jedzette fel: A. C. K. H. G. L. T. *C. J.* (azaz CZEGLÉDI ISTVÁN).

Azt hiszem, hogy ez egyazon munka azzal, melyet SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 43. *l.* hasonlóan hely nélkül 1664-re hoz föl ily czim alatt: «A káromkodó Prédikátornak szájára való vas karika. Irta Sámbár Mátyás.»

Egyetlen példánya Gy.-Fejérvártt a *Batthiányi-ktárban* (Czeglédi István Barátsági dorgálása. H. n. 1663. után kötve).

1019 **H. n. 1664.**

(**Sámbár Mátyás.**) Orvoslo Ispitaly. Melyben egy o-kos praedicans Az Igaz Romai Pápista Hitre, Calvinista vallásbul meg-tért Embernek erős Nyolcz Okai ellen ok nélkül valo haszontalan útkőzetiben. Feje falban-veréstől orvosoltatik. Egy Frater Misericordiae által. Rom. 1. v. 18. et 21. Elmélkedésekben hivságosokká váltak, meg-setétedet az ő esztelen szivők, és bőlcseknek álitván magokat, Bolondokká lőttek. Isa. 19. v. 14. Az Ur kőzikbe elegyitette a' Széditő lelket és ugy tántorodnak s-csavarognak minden munkájokban, mint etc. H. és év n. 8r. A—G = 7 iv = 56 sztlan lev.

Irva van Czeglédi Istvánnak 1663-ban megjelent «Barátsági Dorgálás»-a ellen, még pedig 1664-ben, mint kitetszik az előbeszédből, melyben «ez elmult 1663. esztendő»-ről van említés téve. — Hogy ezen névtelen kiadott munka szerzője

Sámbár Mátyás jésuita, kitetszik a Czeglédi István által irt s h. n. (Kassán) 1669-ben megjelent Redivivus Japhetkéből.

Második kiadása: H. n. 1697.

M. n. Muz.

1020 **Bécs. 1665.**

Kalendariom (Uy és O) Kristus Urunk. Szûletése után való M.DC.LXV. Esztendőre Mely a-Bissextilis (az az, a-kőzbetétetett avagy ugro) Esztendő után első, kinek hoszsza, 365. napot foglal magában, nagy szorgalmatossággal a-Posony, és annak kőrnyúl valo helyeknek Meridianomra rendeltetett. Kűrner Leopold és Mate, AA. LL. et Philos. Baccal. által. Német Magyar, és ezek szomszédságában levő országok szolgálattjára. A Magyar Historia, és sokaldalmakkal együt. Nyomtattatott Béchben, Kűrner János és Jakab, also Austriának kőnyw-nyomtatojánál. 8r. A—E = 5 iv = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1021 **Bécs. 1665.**

Pázmány Péter. Cardinal Pazmany Peter Imadsagos Kőnyve, Mellyet, Az Meltosagos Magyar Orszagi Palatinvsne Tekentetes, es Nagysagos, Groff, Rima Szeczy Anna Maria Aszszony, Tőb aitatos imádságokkal és Maria Magdolna életéuel meg jobbitvan, maga kőltségén uyonnan ki boczatott. Nyomtattak Beczben, Eőzvegy Rikesin Susanna bőtűivel. M.DC.LXV. Esztendőben. 4r. 740 lap. — *Elül*: cziml., a ker. hivekhez, naptár 22, *végül*: lajstrom 6 sztlan lev.

Hozzájárul külön czimlappal: Poenitentiának Tűkőre. Bécs. 1665. 4r.

Régibb kiadásai 1. Grácz. 1606. — 2. Pozsony 1616. — 3. U. o. 1625. — 4. U. o. 1631. — 5. Pozsony. 1650.

A Rakovszky-könyvtár catalogusában Pozsonyban Rakovszky Istvánnál ezen kiadást igy találtam emlitve: «Pázmány Péter Imádságos könyve. Kiadta gr. Széchy Mária. Bécs. 1645. 4r. (A. 12. S. 6. Nro 65.).» — Jóllehet a Lontón Hont vármegyében lévő Rakovszky-családi könyvtár ezen példányát nem láthattam, nem kételkedem azt egynek venni a leirt bécsi 1665-diki kiadással, a catalogus 1645. évszámát a czimlapon álló M.DC.LXV. évszám hibás olvasásából keletkezettnek tartva.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Debreczeni r. cath. gymn. — B. Apor László ktárában Bécsben.

1022 **Bécs. 1665.**

Poenitentianak Tükőre. Egesz elete es poenitentia tartasa; s-megh terese, az Szent Maria Magdolnának, és az ő attyafianak Márthának: mely fordittatot Németből Magyarrá mostan elsőben. Irattatot egy keresztyeni lelek altal. Sok bűnei boczattatnak megh ő néki mert igen szeretet, Luc. 7. Nyomtattak Beczben, Előzvegy Rikesin Susanna bőtűivel. M.DC.LXV. Esztendőben. 4r. A—Kk = 33 iv = 132 sztlan levél.

Pázmány Péter Bécsben 1665. nyomatott Imádságos könyve mellett, mint annak függeléke, jelent meg.

A czimlap szerint első kiadásnak látszik, pedig valósággal második kiadás. Első kiadása: Bártfa. 1626. 8r.

M. nemz. Muz. — Pesti egyetem. — Debreczeni r. cath. gymn. (utolsó lev. hij.). — *B. Apor László ktárában* Bécsben. Ezen 4 példány Pázmánynak a fontebbi szám alatt leirt Imádságos könyvével egy kötetben. — Pázmány imádságos könyve nélkül megvan a *M. Akad.* és *pesti ref. coll. ktárában.*

1023 **Debreczen. 1665.**

Komáromi Csipkés György. Az Iudiciaria Astrologiarol. és Üstökös Csillagokrol valo Jvdicivm. Mellyet Eggy meltoságos Zászlos Urnak kivánságára, s' kedvejért, levél formaban, elsőben déak nyelven irt, és az utan, némelly becsületes Halgatoi kivánságára, Nemzete javára, Magyarrá tett, bővitett, és illyen rendben, formában, az Isten dicsősségére ki-eresztett. COMAROMI C. GYÖRGY. S. I. M. D. E. D. P. Debrecenben Nyomt. Karanci György cIↃ IↃc LXV. 12r. 101 lap. — *Elül*: cziml., ajánlás, mut. tábla 7 sztlan lev.

Ajánlva van Erdődi János debreczeni főbirónak, Dobozi István, Balyik András és Vigkedvü Pál tanácsosoknak 1665. Böjtelő havának (febr.) 5. napján. — Az egész könyvecske Cobb Fridrik Farkas tábornokhoz, a szathmári vár commendánsához, intézett levél alakban van irva, mely kelt 1665. 13. napján Bold. Aszsz. havának (január).

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 41. *l.* tévedve teszi Debreczen 1661-re.

Erd. Muz. (gr. Teleki Domokos gernyeszegi ktárából). — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. s az ajánlás első lev. hij.).

1024 **Lőcse. 1665.**

Gyöngyösi Chrysostomus János. Arany Giapjubul Ekesittetet Ruha, à Dűcziőendő Leleknek. Lőcsen Samuel Brever által, 1665. 12r. A—H6 = 7½ iv = 90 sztlan levél.

Ajánlva van Rima-Szécsi Anna Máriának, Wesselényi Ferencz nádor nejének. Az ajánlás végén: «Nagyságodnak alázatos Isteni imádó Caplañia Fr. Johannes Chrysostomus Gyöngyösi».

Egyetlen példánya a m.-v. *Teleki-ktárban.*

1025 **Szeben. 1665.**

Bátai B. György. Az Isten kegyelmeben lévő ember idvességes életének bizonyos, s' meg-csalhatatlan jegyekből valo megesmeréséről. Mellyet elsőben Colosvari praedikatorságában a' Reformata Ecclesiában praedikállott, mostan penig egyben szedegetvén kőzönségessé tött Batai B. György, Zilahi Ecclesianak Lelki Pásztora. 2. Cor. 13. 5. Avagy nem isméritéké magatokat, hogy a' Jesus Christus ti bennetek vagyon. Szebenben, Nyomtatta Szenci K. Ab*aa*ham. 1665. eszt. 8r. 44 lap.

Ajánlva van Ijjártó György, Borbély Ferencz, Szőcs János és Asztalos Dávid uraiméknak.

Hozzá járul: Az Istenfélő ember könyörgésére való Válasz-tétel.

M. nemz. Muzeum. — S.-pataki ref. coll.

1026 **Szeben. 1665.**

Bátai B. György. Az Istenfélő Ember könyörgesere valo Valasz-tetel; és a' régi meg-szokott bűnőket el-hagyók hathatos vigasztalasa. Mellyeket A' szomoru változo időkben Zilahon, bizonyos alkalmatosságokkal predikállott Batai B. György. Psal. 34. v. 18. Az igazak kiáltanak stb..... Szebenben. Nyomtattatott M.DX.LXV. esztend. 8r. 48—66 lap.

Nem önállóan, hanem Bátai B. Györgynek a föntebbi sz. alatt leirt munkájával együtt nyomtatva jelent meg; amaz terjed A—C6, ez C7—E3 levélre.

Példányai, mint a föntebbi szám alatt.

1027 **Szeben. 1665.**

Enyedi Molnár János. Az Isten igeretinek fel-nyittatott Arany Banyaja. Melyben Akármely szivbéli szomoruság, lelki keserűség, és lelki-esméretben lévő rettegés ellen-is, miképpen kellyen valakinek magát meg-erőssiteni, az mutattatik-meg. Enyedi Molnar Janos, V. Hunyadi Magyar Egyházi egyigyű Szolga által Fordittatott Magyar nyelvre. Nyomtattatott 1665 Esztendőben. 12r. 130 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, mut. tábla 12 sztlan lev.

Ajánlva van Tek. és Nagys. Albesi Zólyomi Miklósnak, a méltóságos erd. fejedelem tanácsának, Hunyad és Zaránd várm. főispánjának, és nejének Tek. és Nagys. Briberi Melith Clara Aszszonynak, Vajda Hunyadon 15. Septembris, Anno D. 1665.

Helyesen irta le e könyvet, H. n. 1665-re téve BOD, *M. Athenás* 75. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 44. *l.*; ellenben nagyot botlik MILLER, ki e könyvet Várad 1655-re teszi *Fragm. vet. typogr. M. Varadinensis* 47. *l.*

Erd. Muz. (gr. Teleki Domokos gernyeszegi ktárából).

1028 **Szeben. 1665.**

A' Keresztyeni Hitnek fő ágazatinak Fundamentomi; Mellyek az Öreg Catechismusbol rővid Kérdésekben és Feleletekben bé-foglaltattanak, és elsőben Belga nyelven ki-bocsáttattanak. Annak-utánna a' kisdedeknek épületekért Magyar nyelvre fordittattanak. Szebenben, Nyomtattatott Szenci K. Abraham által. M.DC.LXV. 8r. A iv = 8 sztlan lev.

M.-v. *Teleki-ktárban* (Catechesis. Várad. 1644. 8r. után kötve).

1029 **Szeben. 1665.**

Mikolai Hegedűs János. A' Mennyei Igazságnak Tüzes Oszlopa, Melly E' nyomoruságos élet kerengő pusztájában az Isten szerelmes el-lankatt népének, a' sok tévelygések s' eretnekségek setét éjtszakáján, és az ily sok istentelenségek, s' megvesztő gonosz példák szővevényi kőzőtt-is, világoson meg-mutattya, mely uton juthatnak-bé a' mennyei Cánahán nyugodalmába. Fordittatott MIKOLAI HEGEDŰS JANOS által. — Szebenben, Nyomtatta Szenci K. Abraham. M.DC.LXV. 12r. 168 lap.

Grosse Sándor angol munkájának forditása. Ford. Utrechtben 1648. — Első kiadása. Utrecht. 1648. — Valamint az első kiadásban, ugy ezen 2-dikban is, ezzel együtt nyomtatva s egy kötetben jelentek meg Mikolai Hegedűs János következő forditott munkái: Biblia Tanui. — Az istenes cselédeknek lelki prebendájok. — Szentek napi száma.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Egri érs.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pesti ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *N.-Kőrösi ref. lyc.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon.

1030 **Szeben. 1665.**

Mikolai Hegedűs János. Biblia Tanui; Mellyeket A' Biblia állatott-elő, a' mennyei tudomány tőkélletessége mellett, hogy az ő áldott Tanubizonyságtételeiből a' gyengék, a' mi igaz Vallásunk fejeit, meg-tudhassák, és ottan, a Biblia kőrűl-is igazgat-

tassanak. Ezek Fordétattak MIKOLAI HEGEDŰS JANOS által. — Szebenben, Nyomtatta Szenci K. Abraham, cIↃ IↃc LXV. 12r.

— — — Az Istenes Cselékednek *(igy)* Lelki Prebendajok, melyben Az igaz Vallás fejei ugy adattatnak elônkbe, hogy ebbôl az Isten félô Urak, Gazdák, Atyák, Anyák, az Istentôl reájok bizattatott, minden cselédgyeket, a' szent Atyák példája szerént, oktassák az Ur parancholatira, nevellyék az igaz Vallásban, és szent életben. Fordétatott MIKOLAI HEGEDŰS JANOS által. Szebenben, Nyomtatta Szenci K. Abraham. cIↃ IↃc LXV. 12r.

— — — Szentek Napi-Szama, melyben A' meg-ujjult szent és kegyes léleknek minden-napi tisztei ugy irattatnak-le, csak tiz Regulátskákban, hogy a' mely istenes életre vágyóldók ezeket, illyen rôvid mint pásztákbéli munkájokat, mindennap végh viszik, szaporán elômehetnek a' szentségben, kivánt boldogságokra. Fordétatott MIKOLAI HEGEDŰS JANOS által. Teremt. 17. 1. Járj én elôttem szûntelen, és légy álhatatos. Solt. 90. 12. Tanéts-meg Uram minket a' mi Napink számaira. Szebenben, Nyomtatta Szenci K. Abraham. cIↃ IↃc LXV. 12r.

E 3 munka külön czimlapokkal, de folytonos lapszámozással jelent meg s együtt terjed 215 lapra (*a)* 1—123, *b)* 125—183, — *c)* 185—215 l.) — A mennyei igazság tüzes oszlopá-val együtt s egy kötetben jelent meg.

Példányait lásd a föntebbi szám alatt.

1031 **Bécs. 1666.**

Kalendariom (Uj es O) Kristus Urunk. Szûletése után való M.DC.LXVI. Esztendôre Kinek hoszsza, 365. napot foglal magában, nagy szorgalmatossággal a-Posony, és annak kôrnyûl való helyeknek Meridianomára rendeltetet. KÛRNER LIPOLD es MATE AA. LL. et Philos. Baccal. altal. Német, Magyar, és ezek szomszédságában lévô országok szolgálattjára. A Magyar Historia, és sokadalmakkal eggyût. Nyomtattatott Béchben, Kûrner János és Jakab, also Austriának kônyw-nyomtatojánál. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

M. n. Muz.

1032 **Debreczen. 1666.**

Bartha Boldizsár. Rövid Chronica avagy oly Beszelgetes, Mely az közelb el mult száz esztendők alat Debreczenben esett emlekezetesseb dolgokrul, tűz miat valo romlásokrul, sok rendbeli károkrul változásokrul: Kiváltkeppen pedig, és bővebben ez nyolcz esztendők alat valo háboruságokban ezen helynek keserves álapottyárul, sok fele nyomoruságirul, ennek lakossinak felső közép also rendeinek viselt dolgairul irattatot, és szedegettetet őszve. BARTHA BOLDISAR altal 1666. Esztendőben Nyomtattatot. 8r. 158 lap. — *Elül*: cziml. és előljáró beszéd 4., *végül*: nyomt hibák 1 sztlan lev.

Az egész könyv A—L = 11 iv = 88 lev. = 176 lap. — E szerint, miután a 4 első és a legutolsó levél (= 10 lap) nincs lapszámozva, valósággal 166 lapra terjed maga a szöveg; azonban a lapszámozásban hiba történt; t. i. a 24. lap után következik 17. 18. stb. a 158-ig, melynek helyesen 166-nak kellene lenni.

A Debreczen város lakosaihoz intézett előbeszéd kelte ez: «Irám Debreczenben a' magam szállásán 1664. Eszten. Szent András havának huszadik napján. Kigyelmeteknek tiszta szivel magát ajánlo szolgája. Bartha Boldisar.» — Ezen kelet után van hibásan 1664-re téve Cornides Dániel czimlaptalan példánya, mely ma a m. Akad. könyvtárában van, DANIELIS CORNIDES, *Biblioth. Hung.* 7. *l.* — Átvette e tévedést SÁNDOR ISTVÁN *M. kház.* 43. *l.*, ki alább 44. *l.* a valódi 1666-diki kiadást is fölhozza.

Hogy a nyomtatás debreczeni, a könyv nyomdai kiállitásából kétségtelen.

Teljesen ép péld. a *debreczeni ref. coll. ktárában.* — *M. Akad.* (cziml. hij.). — *M. n. Muz.* (cziml., A8, C1 lev. hij.) — *Erd. Muz.* (cziml. és közben egy levele a debreczeni példányból hasonmással kiegészitve). — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár* (cziml. és 7 levele kézirattal pótolva). — *Toldy Ferencz* ktárában (12 lev. kézirattal pótolva). — Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában is.

1033 **Debreczen. 1666.**

Debreczeni János. Aczel Tvkör Az az Oly rövid Tanitas, melly meg-tanit arra: kicsodak erdemesek a' Sz. Ministeriumra, s' kik nem. Ezen-kivűl, mint kellyen a' Tanitonak, az Edgy-hazi tisztben, s' szolgalatban ő magat viselni. Predicaltatot. A' Debreceni Tractusban lévő, s' lako Predicatori Tarsasag előt. Berettyo Uj Faluban indicaltatot szent Partialis alkalmatossagaval. 1666. Esztendőben Bűjt-mas havanak. 31-dik napjan. DEBRECENI JANOS. A' R. Beőszőrményi Ecclesiának. méltatlan s' edgyűgyű Lelki Pasztora által. Debrecenben Nyomtattatott Karancsi György által 1666. 8r. A—B4 = 1½ iv = 12 sztlan lev.

S.-pataki ref. coll. (Gönczi, De disciplina eccles. Varadini. 1646. után kötve.).

1034 **Debreczen. 1666.**

Örvendi Molnár Ferencz. Lelki Tar-Haz Avagy az O es Ui Testamentum Canonicus Kőnyveinek rővid Summái. Mellyek Magyar Rythmusokba foglaltattak, Eőrvendi Molnar Ferencz akkori Debreczeni Deák által. Debreczenben, Nyomtatta Karancsi György 1666. 8r. 191 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd, lajstrom 8 sztlan lev.

Ajánlja a szerző és Karancsi György typographus Barkó Benedeknek, Kecskemét város egyik tanácsosának, «Debreczenben, Karátson havának 4-dik napján, 1665. esztend.»

Ujabb kiadása: Lőcse. 1692.

M. Akad. — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.). — *Kolozsvári ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Erd. Muz.* (cziml. hij.).

1035 **Kassa. 1666.**

Az Tekéntetes, Nemzetes és Vitézlő jó hizzel névei tűndőklő Osdgyani Bakos Gabor Vrnak, Hitit alázatossan meg tartonak, à Christus Anyaszentedgyházában munkalkodo igaz Tanitoknak Taplalojának, Vitezlő rendeknek Attyának, az Scholáknak Fautorának etc. Az Csetneki Templomban lett el temetésekor Rosnobanyai Gyermekek által. Mind szent havanak 17. napjan, 1666 Esztendőben declamaltatott Magyar versek, Mellyekben bé-foglaltatik Az halalhoz készületre való intés Annak, ez Néhai meg holt urra alkolmaztatása. Azon Urnak szerelmesitől való bucsuzása, Temető helyének meg készéttetésének alkalmatossága. 4r. C2—E3 = 10 sztlan levél.

Nem önállóan, hanem Sinapius Dániel latin halotti beszédéhez mellékelve jelent meg, mely nyomtattatott Cassoviae typis Davidis Türsch. 1666. 4r.

M. n. Muz. (Sinapius latin beszéde nélkül).

1036 **Kolozsvár. 1666.**

Igazságnak áldozatja.

Emliti Sándor István, *M. kház* 44. *l.*

1037 **S.-Patak. 1666.**

Komáromi Csipkés György. Keseredet Lélek Tiszti. Az az: Olly temetési rővid tanitás, mellyben, mint kellyen magát viselni, az Istennek atyai ostorát szenvedő, s' a' miatt megkeseredett szivű embernek, az alatt, az szent irásbol egyű-

gyûven meg-jelentetik. Mellyet, A' B. E. Néhai Nemzetes Dobozi Jánosnak, Nemzetes és jó hirrel s' kegyes élettel fénlő Dobozi István Vramnak, etc. szerelmes fiának, hoszszas nyavalyáin által kőlt, hideg testének, tisztességes el-takarittatásakor, az élő hivek épületire, és az Szomoru szivek enyhitésére, a Debreczeni nagy temetőben tett, a sir felett 1666 esztendőben, Sz. Jakab havának 19-dik napján. COMAROMI C., GYÖRGY, S. I. M. D. E. D. P. Nyőtatta Patakon Rosnyai Ján. 8r. 24 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, elölj. beszéd, könyörgés 8 sztlan levél.

Ajánlja Dobozi Istvánnak Debreczen város sokszori főbirájának «Debreczenben. Anno M.DC.LXVI. die 28. Aug. Kegyelmed szives jo akaroja Comaromi C. György.»

Hogy ez a munka 1666-ban jelent meg, bizonyitja Komáromi Cs. György latin Catalogusa saját munkáiról, melyben ez a könyv ily czimmel van emlitve: «Officium animae amarae. Imp. Patachini, A. Ch. 1666.» Lásd *Századok.* 1873. 139. *l.*

M. n. Muz. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1038 **S.-Patak. 1666.**

Köleséri Sámuel. Idvesseg Sarka. Avagy az Evangeliom szerint-való, Igaz Religiónak, Első fundamentomos Igasságinak avagy Principiuminak (mellyeknek tudása s' hitele-nélkül senki nem idvezülhet) őszve-szedegetése; Azoknak, nyilván-valo és ellene-mondhatatlan Sz. Irás Tanu-bizonyságiból-való megállatása; Es a' kegyesség-gyakorlásban, azokbol ki-fakadó sokféle Hasznoknak, meg-mutogatása. Mellyet, Edes Nemzete Lelke-javáért, világra bocsátott KÖLESERI SAMUEL, Christus Jesus Evangeliomának Szólgája, Szendrei R. Ecclesiában. Saros Patakon, Rosnyai Janos által. M.DC.LXVI. 8r. 242 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás, előljáró beszéd és lajstrom 12 lev.

Ajánlva van Farkas Ferencznek, nem rég Murány vára főkapitányának.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem* (cziml. hij.). — *Pesti ref. coll.* M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

1039 **S.-Patak. 1666.**

Köleséri Sámuel. Bankodo Lelek Nyögesi, Az az: Szent Irás szavaibol szedegetett s' a' felső Esztendőkben valo szomoru alkalmatosságokhoz szabattatott, néhány Könyőrgések; Mel-

lyeket a' Szendrei R. Ecclesia lelki épületire irt volt, mostan pedig némellyek kérésére, ki-bocsátott Kőleseri Samvel, Christus Evangeliomának szolgája. Saros Patakon, Nyomtatta Rosnyai János 1666-ben. 8r. 28 (igazán 27) lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg Köleséri Idvesség Sarka cz. munkájával. Amaz A—Q1, ez Q2—R 8 levelen.

Példányai mint a föntebbi szám alatt.

1040 **Szeben. 1666.**

Bátai B. György. Lydius S. Scripturae Lapis, Lelki Probakő avagy Az őrők életre el-választatott, idvességét bizonyossan várhato embernek, a' Sz. Irásbol szedegettetett meg-csalhatatlan jegyei, mellyeket magában fel-találván eszében veheti Istennek élőtte minémű állapatban légyen. Mellyeket A' Colosvári Reformata Ecclesiában bizonyos alkalmatosságokkal prædikállott, most penig Zilahon egybe-szegetven *(igy)* kőzönségessé tött. Batai B. György Z. P. Szebenben, Nyomtattatott Szenci K. Abraham által. M.DC.LXVI. 8r. 292 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás (Apafi Mihály fejedelemnek, Zilahon Anno 1665. 21. Junii.), a kegyes olvasóhoz, és mut. tábla 8 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi Teleki-ktár. — Kassai püsp. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Pápai ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. (cziml. és az ajánlás első lev. hij.). — *M.-vásárhelyi ref. coll.*

1041 **Szeben. 1666.**

Bátai B. György. Meta Electorum, Valasztottak Targyja. Melyre minden buzgo lelkű és idvességét kéváno embernek tellyes életének folyásában szükségesképpen kell czélozni. Mellyet Irt, és egynehány Prædikátiokban foglalván szem eleibe terjesztett. Batai B. György, Z. P. (Zilahi Predikátor). Luc. 10. v. 42. Egy a' szükséges dolog: A' Mária a' job részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle. Phil. 3. v. 14. A' czél felé futok, az Istennek a' Christus Jesusban valo mennyei hivatalának jutalmának el-vételére. Szebenben, Nyomtatta Szenci Kertesz Abraham. M.DC.LXVI. 8r. 190 lap.

— *Elül:* cziml., ajánlás (Bornemisza Anna fejed. asszonynak Zilahon 1666. jan. 7.) mut. tábla 6 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — M.-v. *Telekiktár. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Pápai ref. coll.*

1042 **Szeben. 1666.**

Komáromi Csipkés György. Igaz Hit, az az, Olly CCXLI. Magyar Predikaciok, Mellyekben A' Keresztyéni igaz Hitnek és Vallásnak minden ágazati ugy bé-foglaltatnak, hogy mind a' Tanitók, s mind a' Tanulók, mi legyen hiendő vallások, és vallando hitek, elégségesképpen meg-tanulhattyák. Mellyeket Prédikállott a' Debreczeni Gyülekezetben; Es, hogy holta után-is tanitson, Nemzete javára, az Anyaszentegyház épületire, és az Istennek dicsőségére ki-bocsátott, COMAROMI CSIPKES GYÖRGY. S. I. M. D. E. D. P. Szebenben, Nyomtattatott Szenczi Kertesz Abraham által. M.DC.LXVI. 4r. 800 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 17, *végül:* mut. tábla 7 számozatlan levél.

Ajánlva van a debreczeni, komáromi, s.-pataki, kassai, n.-bányai, szathmári, szathmár-németii, stb. szent gyülekezeteknek.

M. nemz. Muz. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Maros-vásárhelyi Telekiktár. — Egri érs. lyc. — N.-váradi püsp. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. (2 péld.). — *Pápai ref. coll.* (4 ép, 1 csonka péld.). — *Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Kecskeméti ref. coll.* (csonkán). — *N.-kőrösi ref. lyc.* (cziml. hij.). — *M.-szigeti ref. lyc.* (elül s végül csonkán). — *Hód-mező-vásárhelyi ref. gymn. — Háromszéki Cserey-Muz. — Szilágyi Istvánnál* s más magánosoknál.

1043 **Szeben. 1666.**

Matkó István (Kézdi-Vásárhelyi). Fövenyen épitetett Haz Romlasa; avagy Három Kérdések körül gögösön futkározo Sambar Matyas Jesuita Ina Szakadasa. Melyben világoson meg-bizonyittatik a' Szent Irásbol, I. Hogy a' Pápista Vallás nẽ igaz Vallás. II. Hogy csak az egy Apostoli Vallás igaz, mellyet a' Cálvinisták álhatatoson vallanak. III. Hogy a' Pápisták ellenkeznek a' Sz. Irással, és a' régi igaz Romai Vallással, nem a' Cálvinisták. KÉZDI VÁSÁRHELYI MATKO ISTVAN, Felsö-Bányai Ecclesiának együgyü Tanitoja által. Jerem. 51. v. 9. Gyogyitottuk Babylont, de nem gyogyult-meg: hadgyátokel ötet, és mindnyájan mennyünk a' mi földünkbe, mert az

égig hatott az ô itélete, és fel-emelkedett a' fölhôkig. Nyomtattatott 1666 Esztendôben. 8r. 146 lap. — *Elül:* czimlap és ajánlás 6 sztlan levél.

Az ajánlás Pávai Andráshoz kelt «Felsô Bányán, Anno 1665. 24 Julii.»

Hogyan keletkezett ez a könyv, mely nem egyéb mint Sámbár 1661-ben megjelent Három kérdésének tüzetes czáfolata, maga a szerző érdekesen elmondja az ajánló levélben. Beszélvén ugyanis Sámbár Mátyás Három kérdés czimü könyvéről, igy szól: «Mely gaz irását contemnálván a' tudosok, kénszerittetett sok felé küldözni, hogy az által csábithasson, ha lehet, avagy annak alkalmatosságával avagy csak koczodo társot találljon, mint hog' semminek nem fôb mestere mint az embertelenségnek. Azonban, Anno 1665, die 6 Julii, jôve hozzám (semmi egyéb dolga velem nem lévén) egy Pataki Pápista Scholában tanulo Deák, Káránsebessi Henczi Miklos fia N. N. és hoza egy exemplárt azon Sámbár Mátyás irásában, mellette lévô nékem szollo levéllel eggyûtt, melyben apertè provocáltatom az ellene valo irásra. Mely kônyvecskét el-vévén, és a' mellette lévô levelet meg-olvasván, ugyan azon Pápista iffjunak igérém magamat arra, hogy mig Erdélyből viszsza fordulna, csak hirem nélkûl Patakra viszsza ne menne, Sámbár ellen valo irásomat (ha Isten addig életben s' egésségben meg-tartana) készen találná, melyre igéré ugyan magát, de el nem jôve.»

Betüi és nyomdai kiállitása után itélve kétségtelenül szebeni nyomtatvány.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 68. *l.* ezen könyv cziméből indulva ki, hibásan tulajdonit Sámbár Mátyásnak ily czimü munkát «Fövenyen épitett ház», melyet az év nélküli XVII. századi nyomtatványok közé sorol, de a mely valósággal nem létezett.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi ktár.* (cziml. hij.) — *Kassai jogakad.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.*

1044 **Szeben. 1666.**

Matkó István (Kézdi-Vásárhelyi). Kegyes cselekedetek Rövid Ösvenykeje. mellyen A' kegyesség gyakorlásának derék uttyára sietvén egy jo lelkû Uton járo (minek-utánna már véghez vitte Istenével valo szent beszélgetését, az Imádságot) tudakozza Ut mutatojától a' kegyes élet uttyát. a' holott Az Ut mutato minden karban, nemben, és hivatalban lévô embereknek általutat mutat, az Isten elôtt kedves, mások elôtt becsületes, és magokra nézve hasznos cselekedeteknek el-kôvetésére a' szent irásbol. mellyet Szedegetett és forditott Angliai nyelvbôl a' kegyes életre vágyodoknak hasznokra. K. VASARHELYI M. ISTVAN F. Bányai Ecclesiának egyûgyû Tanitoja. Psal. 32. v. 8. Bôlcsé tészlek tégedet, és meg-tanitlak tégedet az utra mellyen járj, tanácsot adok te-néked szemeimmel. Szebenben, Nyom-

tatta Szenci Abraham. 1666. 12r. 111 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 5 sztlan lev.; *végül:* táblácska 2 sztlan lap.

Ujabb kiadása: N.-Károly. 1762.

Erd. Muz. — *Kolozsvári ref. coll.* (a czimlap felső része leszakasztva). — *Lugossy Józsefnél* (cziml. és utolsó 2 lev. hij.).

1045 **Szeben. 1666.**

Szathmári Baka Péter. Izrael Istenének igaz Tiszteleti mellett buzgo Illyes Prophetanak El-ragadtatasa. az az Idvességes Tanitás; Mellyet Erdely Országban lévő Izrael Istenenek Dicsőssege s' igaz Tiszteleti mellett, Illyessel mind haláliglan, álhatatoson buzgo Christvs igaz Szolgajanak; most lelkében meg-dicsőült Vasarhelyi Peternek, hidegedet teste el-takaritásának alkalmatosságával; Enyeden akkori szép feles gyülekezet előtt, Christus Lelke vezérléséből alkalmaztatott, 1666. esztendőben, Pünkősd havának 16-dik napján. Méltoságos Kemeny Janosne Fejedelem Aszszony ő Nagysága, Udvari Prédicátora. SZATHMARI B. PETER. Szebenben, Szenci Kertesz Abraham által nyomtattatot, M.DC.LXVI. 4r. A—E1 = 4¼ iv = 17 sztlan levél.

Ajánlva van az enyedi collegium curatorainak.

Tévedésben van SÁNDOR ISTVÁN, *M. ház.* 45., midőn ezen halotti beszédet h. n. 1666-ra fölhozván, Lónyai Anna fölött mondottnak irja.

M. n. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.*

1046 **H. n. 1666.**

Pósaházi János. Posahazi Janosnak kis imre nevű Jesuita paterrel valo vetelkedese imez kerdesrűl Volt-é valaha, valaholott, valakinél Calvinus Janos előtt, a' mostani Cálvinisták Vallása? Anno M.DC.LXVI. 12r.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 67. *l.* a XVII. századi évnélküli nyomtatványok közt emliti.

Egyetlen csonka példánya, mely a 64-dik lap után megszakad, *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1047 **H. n. 1666.**

Pósaházi János. Sámbárnak az három kérdéseire való felelet. H. n. 1666.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 45. *l.* — «Summás választétel» czim alatt idézi mbga PÓSAHÁZI JÁNOS, mint Sámbár Mátyás ellen irt munkáját *Görcsös bot.* 72. l.

1048 **H. n. 1666.**

Pósaházi János. Sámbárnak, Kisnek, s egyebeknek adott felelet. H. n. 1666. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. ház.* 45. *l.*

1049 **H. n. 1666.**

Sámbár Mátyás. Az három kérdésre lőtt summás választételre irott felelet. H. n. 1666.

Igy emliti Sámbárnak ezen munkáját PÓSAHÁZI JÁNOS ily czimü munkájában: *A három kérdésre való summás válasz-tételnek egy arra lött alkalmatlan felelettel való nagyobb megerősödése, és azon feleletnek megrázogatása.* 1666. 12r., melyben 44. 45. l. olvashatjuk, hogy Sámbár ezen feleletét «aranyas és veres festékkel himezé-meg, pántlikákkal tzafragozá fel: tudta, hogy bűdős bornak szép tzégért kell tenni.» — Ma egy példánya sem ismeretes.

1050 **H. n. 1666.**

Pósaházi János. A' három kerdesre-valo summás válasz-tételnek, Egy arra lőtt alkalmatlan Felelettel való Nagyob Megerössödese, Es Azon Feleletnek meg-rázogatása. Anno Dom. 1666. 12r. 309 lap. — *Elül:* cziml. 1 levél.

Ajánlja a szerző «Zemplén vármegyének igaz Reformata Keresztyén Vallást kővető, valló, s' védelmező Fő-fő rendinek s' Nemes tagjainak.»

Irva van Sámbár Mátyásnak föntebb emlitett Felelete ellen.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 45. *l.* Pósaházinak nem csak ezen munkáját veszi föl, hanem mint Pósaházi külön munkáját emliti «Az három kérdésekre való feleleteknek megszerzését, H. n. 1666. 12r.», melyet én a most leirt munkával azonosnak tartok.

M. n. Muz. — *Erd. Muzeumban* (a Sámbár Pósaházi-féle vitában szerepelt Matkó István egykori példánya, mint Matkónak a czimlevél hátlapjára tett ezen sajátkezű följegyzése bizonyitja: «Ex libris Stephani M. K. Vásárhelyi A. 1666. 12. Octobr. Ex donatione Reverendi Cl. ac D. Domini Laurentij Várallyai). — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *S.-pataki ref. coll.* (utolsó lev. hij.) — *Lugossy Józsefnél.* — *Liszkay Józsefnél* Pápán (utolsó lev. hij.).

1051 **H. n. 1666.**

(Kis Imre). Tök, Mak, Zöld Tromfiára Posahazinak Veres Tromf. Anno. M.DC.LXVI. 30. Maij. 12r. A—G6 = 6½ iv = 78 sztlan levél.

M. Akad. — *Pesti egyetem.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.*

1052 **H. n. 1666.**

(**Czeglédi István**). Egy veres tromfosdit Iádtzó Sandal Barátomnak, jaték el-vesztéséért valo meg-piricskeltetése. Anno: *V*ra*M* *I*es*V*s *C*hrist*V*s, *D*orga*L*d meg à sátánt! (1666). 8r. 448 lap *(itt megszakad).*

M.-v. *Teleki-ktár.* — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Hód-mező-vásárhelyi ref. gymn.* — *Lugossy Józsefnél.* — Mindezen példányok egyenlően a 448. lappal szakadnak meg; miből bizvást merem következtetni, hogy ezen könyv nyomtatása nem volt befejezve.

1053 **H. n. 1666.**

(**Pósaházi János.**) Ben Sûlt Veres Kolop. Avagy: Kis Paternek Vesztett Peri. 12r. A—C = 3 iv = 36 sztlan levél.

Hogy ez a h. és év nélküli munka, melyet Pósaházi János Kis Imrének legközelebb leirt munkája ellen irt, már 1666 sept. 30. előtt megjelent, kitetszik Kis Imrének Pósaházi ezen könyvecskéjére irt, s 1667-ben megjelent czáfolatából, melynek czimlapján 1667. die 8. January áll mint megjelenési idő: de az iratás idejét a colophon igy adja: «Irtam Munkács várában. XXX. Septemb. 1666.»

Egyetlen példánya az *erd. Muzeum ktárában.*

1054 **Bécs. 1667.**

Lippai János. Gyûmölczös Kert, Mellyet a' Néhai Meltoságos és Tekéntetes Lippay Giörgy Esztergami Érsek Urunk ô Nagytsága Költségéuel. Az Nemes Magyar Nemzetnek Közönséges hasznára, Jesuiták Rendin Való, Istenben el nyúgodott P. Lippay Janos, irt. Niomtattot Béczben, Cosmerovius Máté, Császár Urunck ô Fölsége Könyv-nyomtato bötüyvel. Anno M.DC.LXVII. 4r. 302 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, lajstrom 4, *végül:* E könyv befejezése 1 sztlan lev.

I. könyv N.-Szombat. 1664. II. könyv Bécs. 1664.

Az olvasóhoz intézett előbeszédből kitetszik, hogy a szerző 1666-ban elhalt, mikor «ezen könyv már a nyomtato prös alatt volt», s ennek tulajdonitandó, hogy ez a munka nincs oly teljesen kidolgozva, mint a szerző ohajtotta volna. Ezen előbeszéd névtelen irója (Lippai György esztergomi érsek), ki a szerzőt a könyv végéhez függesztett befejezésben «szerelmes atyámfiának és kedves bátyámnak» nevezi, Lippai János halála idejét és helyét pontosan meghatározza, följegyezvén, hogy az a trencséni hévvizben 1666 junius 2-dikán történt.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* (2 utolsó lev. hij.) — *Pozsonyi káptalan.* — *Pesti ref coll.* — *Kassai jogakad.* (cziml. hij.) — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Gr. Toldalagi Victornál* Koronkán (cziml. hij.).

1055 **Kassa. 1667.**

Drégely-Palánki János. Conciones in Catechesim Palatinatam Secundum explicationes Catecheticas Zachariæ Vrsini; Quibus adjuncta sunt Authorum Theologorum Bucani, Wendelini, Wollebii, Amesii, Thomæ Felegyházi opera Theologica. Quæ hinc & inde collecta, in unum corpus inclusa, & in praxim concionatoriam redacta sunt. Et quæ omnes locos communes & articulos fidei fundamentales methodo concionandi enucleant, &c. His addita: Catena Salvtis. Ex Capitibus 26. 27. 28. 29. 30. Medullæ Amesii Lib. 1. Sumptis cum Orationibus aliquot publicis. Per I. D. P. P. E. R. T. (Per JOHANNEM DRÉGELY-PALÁNKI Pastorem Eccl. Ref. Tallyenis). Cassán nyomtatta, Tûrsch David. 1667. 8r. A—Ji 2 = 31 iv és 2 levél = 250 sztlan levél. — *Elül:* cziml., ajánlás (Chernel Pál huszti kapitánynak és Tokaji István Ung vármegyei assessornak), az olvasóhoz stb. 8 sztlan lev.

Az egész könyv magyar, csak a czimek latinok.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 45. *l.* a «Catena Salutis»-t mint külön könyvet hozza föl.

Második javitott s bővitett kiadása: «Via Salutis Secundum Catechesim Palatinam» czimmel Debreczenben 1682-ben jelent meg.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. hij.) — *Kolozsvári ref. coll.* (végén 3 lev. hij.) — *Pápai ref. coll.* — *Festetics-ktár* Keszthelyen. — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — *Gr. Degenfeld Pálnál* Erdő-Szádán. — *Szilágyi Istvánnál M.-Szigeten* (elül s végül csonkán).

1056 **(Kassa.) 1667.**

Sámbár Mátyás. A' Három Idvössêges kérdésre, a' Luther és Calvinista Tanitók mint felelnek? ugy, a' mint Matkó István mongya, fol. 128. X, ut Tők. imé azèrt Matkó Hazugságinak megtorkollása, Es Posaházi Mocskainak megtapodása. Nyomtattatott 1667. Esztend. 8r. 794 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* lajstrom 7 sztlan levél.

SÁNDOR *M. könyvesház* 45. *l.* ezen h. n. nyomtatott munkát Kassára teszi; miben igaza is van, a mennyiben a Sámbár-Pósaházi-féle vitairatok, melyek legtöbbnyire hely nélkül jelentek meg, a betük után itélve csaknem kivétel nélkül Kassán voltak nyomtatva. — Abban azonban SÁNDOR ISTVÁN hibázik, hogy ezen könyvet 46. *l.* «Matko Hazugságainak megtorkolása s Posaházi mocskainak megtapodása» cz. alatt mint külön munkát ismét fölveszi. — *Ugyanő* 46. *l.* Sámbárnak ily cz. munkáját is emliti «Az három idvességes Kérdéseknek védelmezése» Kassán 1667., melyet én hajlandó vagyok ezen munkával azonegynek tartani.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti egyetem.* — *Egri érs.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *M.-v. ref. coll.* — *M.-szigeti r. cath. gymn.* — *Körmöczi franc. zárda.* — *Szombathelyi dominic. zárda.* — *Rosnyai franc. zárda.* — *Pozsonyi franc. zárda.* — *N.-bányai minor. zárda* (cziml. hij.).

1057 **(Kassa.) 1667.**

Kis Imre. Posahazinak Egy Ben-Sült Veres Kolop Titvlvsv Feleleti Meg-mutattatik semmire kellőnek lenni, avagy Hogy, Pater Kissnek Pőri el nem veszett. Anno M.DC.LXVII. Die 8. Janvarii. 12r. A—K5 = 103 sztlan lev.

Végén: Irtam Munkács várában..xxx. Septemb. 1666.

Pesti egyetem. — *Kassai jogakad.*

1058 **Lőcse. 1667.**

Catechesis Minor, D. Martini Lutheri, Latine et Ungarice. Leutschoviae, Typis Samuelis Brever, Anno, M.DC.LXVII. 8r. A—D4 = 3½ iv *(latin-magyar szöveggel).*

Egyetlen példa. a *lőcsei ev. gymn. ktárában.*

1059 **S.-Patak. 1667.**

Catechismus (Keresztyén). Az az: A Keresztyéni Hitnek ágazatira való rővid tanitás, kérdések és feleletek által. Melly mostan a' kérdéseknek s' feleleteknek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel fejtegető kérdezkedésekkel, s' némelly szükséges magyarázatokkal; a Sz. Irásbéli bizonyságoknak egészszen való le-irásával, végre a' Catechizálásra való út mutatással, ujjobban, meg jobbitva s' öregbitve ki-bocsáttatott. (Ez 5-)dik ilyen formán való nyomtatás mivel öregbült, (lásd az) Olvasóhoz való elől-járó beszédnek a' vége felé. Saros Patakon, Nyomtatta Rosnyai Janos. M.DC.LXVII. 8r. 254 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz 3 sztlan lev.

Kassai jogakad.

1060 **S.-Patak. 1667.**

Komáromi Csipkés György. Valo dolgok kőzzül ki-vettetet Altal=allatozas. Az az: Semmivé tétetése, annak a' Discursusnak, melly a' Sz. János 6. részének 55. versére, az N. B.

G. V. P. E. S. P.-tol*, a' kenyérnek és bornak, Christus valoságos testévé vérévé valo által-állatoztatásának meg-mutatására, formáltatott; ez minap el-mult Vrnapján. 24 Iun. prédikáltatott; és egy Nemes Nemzetes, igaz vallásu Férfiunak, irásban kűldettetett. Melly iratott elŏszŏr deák nyelven 's az után magyarrá tétetett. AGRICOLA ARBVTEVS által. Mesopotamiaban. (1667). 12r. 110 lap. — *Végül:* errata 1 sztlan lap.

* Nagyságos Bársony György Váradi Püspök és Szepesi Prépost.

Az előbeszéd végén ez áll: M.DC.LXVI. 7. A. A. A. (az az: 7. Aug. Agricola Arbuteus). Ezen kelet után tette ezen könyvet 1666-ra a *Catalogus Bibl. Szecheny. Tom. I. Pars I.* 18. *l.* és SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 44. *l.* — Hogy azonban az valósággal 1667-ben jelent meg, hogy az álnevű nyomtatási hely Mesopotamia nem más mint S.-Patak, s hogy végre az *Agricola Arbuteus* álnév alá rejtezett szerző Komáromi Csipkés György, kétségtelenül bizonyos ennek saját munkáiról 1675-ben összeirt latin jegyzékéből, melyben ezen könyv igy fordul elő: «Transsubstantiatio exentizata. Imp. Patachini, A. Ch. 1667.» Lásd: *Századok.* 1873. 140. *l.*

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi ref. coll. — N.-kőrősi ref. lyc. (cziml. hij.).

1061 **S.-Patak. 1667.**

Patai András. Christusban bóldogul ki-mult Nehai Nemzetes Lastoci Borbala Aszszonynak. Tisztiben serényen vigyázó, életében egyenessen járni igyekezŏ Tiszteletes Férfiunak Bagosi Marton Uramnak, A' Mándoki Ecclesiának bŏcsűletes-Lel. Pásztorának, Istenfélŏ Házas-Társának meg-hidegedett Teste felett; An. 1667. 11. Jan. a' szomoru háznál lett egyűgyű Prædikatio. PATHAI ANDRAS akkor Kis Várdai Tanitó által. Saros Patakon, Nyomtattatott Rosnyai Janos altal. 8r. 30 lap. *Végén:* «In K. Várda 25. Jan. 1667.»

Egyetlen példány *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1062 **S.-Patak. 1667.**

Szilágyi Tarpai András. Libellvs Repudii et Divortii Christiani, az az: Az igaz Keresztyének kŏzŏtt, a' meg-mátkásodott, és házasságban lévŏ személyeknek, egy mástol valo tŏrvényes és helyes el=válásoknak igaz tudománya; és az egyházi Tanitoknak a' szerént való praxisok. Mellyet Az Vr nevének

ditsôsségére, a' hivek éppûletire irt és ki-botsátott Sz. T. A. U. R. E. L. P. (Szilágyi Tarpai András ungvári reformata ekklézsia lelki pásztora). Patakon, Nyomt. Rosnyai Janos által. M.DC.LXVII. Eszt. 8r. 91 lap.

Ajánlva van Ubrési Pál Ung vármegyei alispánnak ily kelettel: «Irtam Ungvárt Mind szent h. 30-dik napján 1666-ben . . . Tarpai Szilágyi András az Ur Jésus Christus egy-ûgyû szolgája.»

M. Akad. — Erd. Muz. — Kolozsvári unitár. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. (cziml. hij.).

1063 **Bécs. 1668.**

Czencz Romanus. Ereie és Haszna Szent Benedek Patriárka Keresztinek avagy ereklyeinek, és Azon lévô bôtûknek magyarázattya. Magyaról fordittatott. Az elôttem iárok engedelmebôl. Becsben Rickhesin Susanna által ki-nyomtattatott. Anno 1668. 12r. A—B6 = 1½ iv = 18 sztlan levél (az utolsó lev. üres).

Ajánlja a fordító «F. Románus Czencz S. Mártonyi Professus» gr. Csáky Lászlónak, Léva, Tata stb. örökös urának és sz. gotthárdi apáturnak.

A pozsonyi préposlság ktárában.

1064 **Franekéra. 1668.**

Váradi Mátyás. Egô Szôvetnek Avagy Rogyogo Fáklya Melynek Tündöklö világossága a' Romai Baal Isten Oltára alá rejtett lelki fertelmességet és az hét hegyeken feküö Anti-Christus Seregének Isten Nyajja közül valo ki szakadását, Eretnekséget, és otsmány bálványozását ki mutattya. Melyet A' Magyar Nemzet között szedegettetet Jésus Christus Aklaban legeltetendô Gyengébb Juhoknak ártalmas mételytöl valo megh oltalmaztatásokra Az Vr idvezittö kegyelme gyujtatott Varadi Mattyas által. Franekérában Nyomtattatott Wellens Janos által M.D.C.LXVIII. 12r. 284 lap. (nyomdai hibából *184* lap). — *Elül:* cziml., ajánlás, a kegyes olvasónak, mut. tábla, és Teremi István ajánló verse 12 sztlan levél.

A Béldi Pálhoz intézett ajánlás kelte: «Irtam Frisiában, Franekérai Tanóló Házamban. die 14. Februar. 1668. Kegyelmednek Alázatos Alumnussa Varadi Mattyas.»

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár. — Kolozsvári ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni*

ref. coll. (végül csonkán). — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1065 **Kassa. 1668.**

Drégely-Palánki János. Speculvm Mysticvm In quo magnum illud pietátis mysterium S. S. Trinitátis, et proximè distinctio trium personárum divinárum ih una essentia aliquatènus in Ideis enucleatur, et in uno quasi vestigio illustratur. Cui accesserunt. Medicina Sacra Conscientiae sauciatae. Expositio Orationis Dominicæ, Cum Orationibvs aliquot publicis atque privátis. Cassoviae, Typis, Viduae David. Türsch, Anno Dñi M.DC.LXVIII. 8r. Sectio I. 38. — II. 66. — III. 45. (igazán 46). — IV. 16. — V. 70 lap. — *Elül:* cziml., ajánló lev. 5 sztlan lev.

Ajánlva van Chernel Pálnak és Tokaji Istvánnak. — 2-dik kiadás. Debreczen. 1682. — Csak a czimlapok latinok, az egész szöveg magyar.

SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 46. l. ezt a könyvet helyesen veszi fől: de alább 144. l. tévedve teszi Kassa 1678-ra.

M. n. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld., egyikből a Sectio V. hiányzik). — *Kolozsvári ref. coll.*

1066 **Kassa. 1668.**

Evangelia et Epistolae Dominicorum, ac Festorum dierum, Latine et Hungarice: Evangeliomok és Epistolák egész esztendő által lévő minden Vasárnapokra és fő ünnepekre intesztetett és rendeltetett magyarul es deákul. — Cassoviæ Typis Davidis Türsch 1668. 8r. 111 lev.

M. n. Muz. — *Debreczeni r. cath. lyc.*

1067 **Kassa. 1668.**

Kalendariom (Uj es O). Christus Vrunk szűletése után való melly Bissextilis 1668. Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd helyekre alkalmaztatott NEVBARTH CHRISTOPH Theologus ès Astrologus. Cassán, Türsch David által. 16r.

Második részének czimlapja:

Astrologiai Visgalas; avagy: Az Plánétáknak és egyéb nevezetes fő Tsillagoknak forgásibol vőtt Jővendőles. Ez Christus Vrunk szűletése utan melly Bisextilis 1668. Esztendőre. Melly-

ben Az Esztendőnek négy Részeiről, Hadakrol és Békeségről, rővideden le-irt NEUBARTH CHRISTOPH B. S. Theol. és Astrol.

Két első ivének töredék levelei *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1068 **Kassa. 1668.**

Szőlősi Mihály. Sion Leanya Artatlan Vgyét védő Hitnek Paissa; avagy; A' Győri Collegium Harmadik kérdése ellen, az Ur Hadait viselő, s' igaz ügyért ki kelő. Bajnok Davidka. Ki amaz Collegiumnak, harmadik kęrdęsęben lęvő minden tűzes Nyilait végképpen viszsza veri; és az igaz Sion Leányának Szűzességének meg csalhatatlan becses jeleit, keserves életivél ez Világ Várossinak Lelki Vénei eleiben viszi; s' az igaz Catholica Ecclésiának minden hűvsęges Fiainak kővetesre Tárgyul ki-tészi: A' Jesus verselyes Zaszloja alatt vitezkedő. N. SZŐLŐSI MIHÁLY, Suranyi Lelki Tan. által. Ephes. 6. v. 16. Vegyétek fel a' Hitnek Paissát, hogy amaz Gonosznak minden tűzes nyilait meg olthassátok. Nyomtattatott 1668-ben. 8r. 662 lap. (nyomt. hibából 464 lap helyett). — *Elül:* cziml., ajánlás, lajstrom, sz. irási jelmondatok, nyomt. hibák 8 sztlan lev.

Ajánlva van Bereg vármegyének.

A lapszámozási hiba a 32-dik lapnál kezdődik s mind végig zavarral jár.

Nyomdai kiállitása után itélve kassai nyomtatvány: a Lugossy példányának czimlapján az évszám után régi kézirattal föl is van jegyezve: «Kassán.»

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (elül 9 lev. hij.) — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *N.-enyedi ref. coll.* (csonkán). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1069 **Lőcse. 1668.**

Debreczeni Péter. Tizenkét idvősęges Elmelkedesek; Mellyekben szép áhitatos és buzgóságos Kőnyőrgések vadnac foglaltatván; Minden hiveknek, valakik ez életnek háboruiban az ő idvősségeknek tzéllyára sietnek lelki fegyverűl adattattak, és PHILEP KEGELIUS D. által deákúl irattattak; Mellyeket DEBRETZENI PÉTER Magyarrá forditott. Most ismét utolszor e' szép kis formában ki-bocsátott: Lőcsén: Samuel Brever, 1668. 12r. 520 lap. — *Elül:* cziml., Typographus ad Lectorem,

régi Paterek mondatai 6, *végül:* mut. tábla s néhány zsoltár puszta idézése 4 sztlan lev.

Első kiadása: Leyden. 1637. — Deselvits István által javitott és pótolt ujabb kiadásai: Bártfa 1639. és Lőcse. 1639.

M. n. Muz. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1070 **S.-Patak. 1668.**

Csuzi Cseh Jakab. Kincses Tar-haz Avagy Az élő s-elevenitő Igaz Hitnek Idvesseges Gyakorlása. Mellyben világosan meg-mutatódik, mint kellyen az Keresztyén Embernek tellyes életében Hitből élni e' világon. Most leg elősőr a' keresztyén Magyar Nemzetnek lelki javára ki-bocsáttatott, Csuzi Cseh Jakab, Sz. I. M. Doct. és Comáromi Prædikátor által. Patakon Nyomtattatott, Rosnyai Janos által. 12r. 171 lap. — *Elül:* cziml. 1 levél.

Ajánlotta Nemes Nemz. Kelemen Demeter, Csapó György, Káposztás János és Káposztás Mihály Uraméknak, kik tanulói pályáján jótéteményeikkel segitették. Az ajánlás kelte: «Irám Comáromban, 1668. Esztendőben Szent Iván havának 27. napján. — Csuzi C. Jakab.» Ezen kelet után tettem e könyv megjelenési idejét 1668-ra.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Véghely Dezsőnél* Veszprémben.

1071 **S.-Patak. 1668.**

Komáromi Csipkés György. Elet Unandosaga. Az az: Olly temetesi rővid tanitás, ... mellyet Az b. eml. Néhai Nemzetes Biczó Anna Aszszonynak, ... Dobozi Istvan Uramnak, szerelmes házas-társának, ... sirban szállitásakor, ... a' Debreczeni nagy temetőben, az sir felett, tett 1667-ben, Kis aszszony havának 23. napján, délben. Comaromi C. György. S. I. M. D. E. D. P. Saros-Patakon, Nyomtatta Rosnyai Janos. M.DC.LXVIII. 4r. 32 lap.

Sándor István, *M. könyvesház* 42. *l.* tévedve teszi Patak. 1663-ra.

Erd. Muz. — *Debreczeni ref. coll.*

1072 **S.-Patak. 1668.**

Matkó István (Kézdi-Vásárhelyi). X, ut Tők, Kőnyvnek eltépése Avagy, Banyasz Csakany. Mellyel amaz Fővenyen épitetett s-már le-romlott házát, elébbi fővenyre sikeretlen sár-

ral raggatni akaró és 1000. mocskokkal eszelőssen szinlő s-mázló Sambar Mattyas nevű tudatlã sár gyúró meg-csákányoztatik KEZDI VASARHELLYI MATKO ISTVAN Mostan Zilahi Ecclésiának egyűgyű lelki Pásztora által. Ki Sambartol Bányásznak neveztetett. — Nyomtattatott M.DC.LXVIII. 4r. 460 lap. — *Elül:* cziml. és előbeszéd 3 sztlan lev., *végül:* mut. tábla 9 sztlan lap.

Irva van Sámbár Mátyásnak föntebb 1056. sz. alatt leirt könyve ellen, melyet Sámbár Matkó Istvánnak «Fövenyen épitett ház romlása» czimü s 1666-ban megjelent munkája ellen irt. Ezen könyvben Sámbár Matkót, ki akkor nagybányai ref. pap volt, több izben *bányásznak* gunyolta, s éppen ezért adta Matkó a «Bányász-csákány» czimet e munkájának, melynek czimlapján Sámbár jezsuita van ábrázolva, a mint két bányász között, kik őt csákányaikkal döngetik, egy asztalon a sárt gyúrja. Hogy Matkó ezen terjedelmes munkát harmadfél hónap alatt irta, kitetszik az olvasóhoz intézett előljáró beszéd e szavaiból: «12. Martij Anno 1668. érkezvén Zilahra ez X ut Tők Kőnyv. Annak Csákányoztatása el-végeződék 24-dik Maji Anni ejusdem.»

A nyomdai kiállitásból bizonyos, hogy ez a könyv S.-Patakon volt nyomtatva.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Kecskeméti ref. coll.* (2 péld). — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (elül s végül csonkán). — *Debreczeni r. cath. gymn.* — *Halasi ref. gymn.* — *Sz.-keresztúri nnitár. gymn.* — Betléren *gr. Nádasdy ktárában.* — Lugossy József, Szilágyi Sándor, B. Radvánszky Béla s több magánosok ktárában.

1073 **S.-Patak. 1668.**

(Pósaházi János). Gőrcsős Bot; Amaz détzeges fekete Bonasusnak a' hátára. Mellyel Vtólbi szilajkodása tétúl megegyengettetik. 4r. 100 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Irta Sámbár Mátyás ellen Pósaházi János, mint Veresmarti Mihály pápai ref. pap a birtokában volt s most a pápai ref. coll. könyvtárában lévő példányra följegyzette. A Lugossy József példányának czimlapjára is föl van jegyezve régi kézirással: «Pósaházi János pataki Professor által 1668.», miből a munka megjelenési idejét is biztosan megállapithatjuk.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (Matkó Bányász Csákánya után kötve). — *Pápai ref. coll.* (Veresmarti Mihály pápai ref. pap Dissertationes Academicae cz. gyüjteményében). — *Háromszéki Cserey-Muz.* — *Lugossy Józsefnél* F.-Bányán.

1074 **S.-Patak. 1668.**

Szántai Pócs István. Halotti Prædikatio, Mellyet tőtt SZANTAI POÓTS ISTVÁN Huszti Lelki Tanító, Amaz őrők emlekezetű, szelid, kegyes, eszes, okos, Istenfélő, &c. Tekintetes es

Nagysagos Nehai Groff Kedai Ferencz Urnak; Bihar és Máramaros Vár-megyéknek örökös Fő Ispánnyának, meg-hidegedett Teste felett a' Huszti Várbéli Templomban, minek-előtte a' testet bé-tennék a' sirba; An. 1667. Die 20. Nov. Saros-Patakon, Nyomtatta Rosnyai Janos, 1668-ben. 4r. 36 lap.

Ezzel együtt nyomtatva, külön czimlap nélkül, de külön ivjegyvel (A—D2) jelent meg:

Görgei Pál. Emlekezetnek Oszlopa. Mellyet Néhai kegyes Urának Méltóságos Groff Redei Ferencznek örökké-valo dicsiretes emlekezetire, fel-emelt, Kapos Városának Lelki-Tanitoja GÖRGEI PÁL. 28 lap.

Hozzá járul, külön czimlappal, ESZÉKI ISTVÁN Halotti Magyar Oratioja S.-Patak 1668.

Ezen halotti beszédek nem önállóan, hanem Czeglédi Istvánnak «Enochnak Istennel való minden-nap-járása» czimü halotti beszédével együtt s az után kötve jelentek meg, melyet láss alább S.-Patak, 1669.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — Szebenben *Bruckenthal-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon.

1075 **S.-Patak. 1668.**

Eszéki István. Halotti Magyar Oratio. Tekéntetes, Méltóságos Nagyságos, Urak, Aszszonyok: Nemzetes s-igaz nemesi szabadságnak czimerével ékes Férfiak s-Aszszonyi állatok: Isten beszédének tiszta hirdetésében igaz hűséggel forgolodó s-az Jésus Christus nyájja mellet serényen vigyázó Tiszteletes Lelki Pásztorok: Te-is Méltóságos udvarnak méltán meg-kesereded gyászos Nemes serege! Es mindenek, felső, kőzép, alsó rendben helyeztetet Istenes kegyes Halgatók, valakik ez Néhai Tekéntetes Méltóságos Groff RHEDEI FERENCZ Urunknak meg-hidegedet tetemének utolsó érdemlet tisztessége meg-adásának okáért, ez Ur napjának inneplésére, egyenlő lélekkel sok helyekről ide jőttetek! Saros Patakon, Nyomtatta Rosnyai Janos. 1668-ben. 4r. 38 lap.

Nem önállóan, hanem Szántai Pócs István és Görgei Pál halotti beszédeivel együtt jelent meg s azokkal együtt Czeglédi Istvánnak Rhédei Ferencz fölött mondott és Sáros-Patakon 1669-ben nyomtatott halotti beszéde után kötve maradt fön.

Példányait lásd a föntebbi sz. alatt.

1076 **S.-Patak. 1668.**

Szepsi W. András. Serkengető-Szozat. Az Az: Az üdvességről helytelenül értekezőknek, és annak el-vételében való kőnyűségnek reménsége alat hivolkodóknak s' a' bűnnek Vánkossán henyéldegelőknek oktatásokra és serkengetésekre Ezer hat Száz hatván-nyólczadik esztendő, első havának negyedik napján, halott temetesi alkalmatossággal, Sáros Patakon, ki-adatott elmélkedés. Sz. W. A. S. P. E. P. A. (Szepsi W. András Sáros Pataki Ecclesia Predikatora Altal.) Saros Patakon, Nyomtatta Rosnyai Janos. M.DC.LXVIII. 4r. 56 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 1 sztlan lev.

Ajánlva van Dalmadi Istvánnak, kinek középső leánya Zsuzsánna felett volt e halotti beszéd mondva.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll.

1077 **Szeben. 1668.**

Catonis Disticha moralia, cum germanica et hungarica versione nunc castigatius quam antea edita. Cibinii, apud Stephanum Jüngling. Anno 1668.

Emliti gr. Kemény József, *Lexicon Erud. Hung. cz. kéziratában* (Jüngling szó alatt).

1078 **Szeben. 1668.**

Szathmári Ötvös István. Titkok Jelenese, Avagy, Sz. Janos Apostol Mennyei-Latasa, Rővid magyarázo jedzésekkel edgyűtt. Mellyek, a' Belgiomi ujjonnan forditatott, és rővid Magyarázatokkal meg-bővittetett Bibliából, Magyar nyelven szedegettettek. A' Jesus Christus alázatos szolgája Szathmari Ötvős Istvan Ersek-Ujvari Prédikátor által. Szebenben, Nyomtattatott Udvarhelyi Mihaly által. M.DC.LXVIII. 8r. 310 lap. — *Elül:* Cziml., ajánló levél és tartalom 11 sztlan levél.

Ajánlotta Debr. K. János (Debreczeni Kalocsa János) K. R. T. Kamarás Ambrús özvegyének, Kele Zsuzsánnának, s fiainak és unokáinak Kamarás Ambrus, János, Gergely és Ambrus kecskeméti lakosoknak, Kecskeméten Sz. Iván hava 2-dik napján 1666. eszt.

Kitetszik ezen ajánlásból, hogy Szathmári Ötvös István, ki e munkát mint érsek-ujvári pap irta, Érsek-ujvárról «a közönséges pusztulásban» (1663-ban) elbujdosott s ezután az ácsi egyházban szolgált, hol nem sokára elhalálozott.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* (cziml. hij.). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (utolsó lev. hij.) *Kolozsári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (cziml. hij.) — *Debreczeni r. cath. gymn.* — Rosnyón és Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (végül csonkán). — Nagy István, Lugossy József s más magánosok ktáraiban.

1079 **H. n. 1668.**

Az Eötödik Evangelistanak Sámbár Mátyás Káplánnak Zenebonaja. Melly ez kis irásban meg mutatodván szęlel veretik. Jacobi. 3. v. 14. Ne hazudgyatok az igasság ellen. Nyomtattatott: M.DC.LXVIII. Eszt.ben. 8r. A—B4 = 12 sztlan levél.

Egyetlen példánya *a kolozsvári ref. coll. ktárában* (Zilahi János, Az igaz vallásnak világos Tüköre. Kolosvár. 1672. után kötve).

1080 **Bécs. 1669.**

Sennyei István. Keserves Dichérete az Néhai Méltoságos Groff Esterhas Anna Julia Aszonnak Méltoságos Groff Nadasdi Ferencz Országh Biráiának kedves Házas Társának. Melliet Teste Feôleôtt Az Tekéntetes es Nagijságos SENNYEY ISTVAN Weszpremi Püspôk, Lekan Szent Miklos Szentegyhazaban Mélto ôrôk emlekezetre Prædicallot. Ezer hat Száz Hatvan Kilencz Estendöben October Havanak Hetedik napian. Niomtattatot Beczben Az Academia Kônyvniomtatoia Hacque Ianos altal, 1669. esztendôben. 4r. A—G1 (2 levelenként) = 13 sztlan levél.

SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 43. *l.* tévedve teszi Bécs. 1665-re.

M. n. Muzeumban (*Collect. Fejérvári Vol. III.*, elül 3 lev. hiján). — Teljes péld. a *kolozsvári minorita zárda ktárában.*

1081 **Debreczen. 1669.**

Siderius János. Kisded gyermekeknek való Catechismus. Debreczen. 1669. 12r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 47. *l.*

1082 **Kassa. 1669.**

(Czeglédi István). Redivivus Japhetke. Az az: Czegledi Palkonak, Dobravicza-i Miklos Præceptorával való beszélgetése. Mellyet ajánlot az Author, Elsôben-nis Tekintetes, s-Nagysá-

gos Kapi György Uramnak; Hunyad, Zarand, S-Kôzépsô Szolnok Varmegyéknek, Fû-Ispanyának; a' Méltoságos, Apafi Mihaly, Erdélyi Fejedelemnek, Belsô-Tanácsának; mint Istent félô Fautor Urának. Az Után: A' Tekintetes Ur-i Férfinak; Nemzetes Vitezlô Cseghe-Káta-i Kata-i Ferencz Uramnak; Thorna váranak, eggyik ôrôkôs Urának; Nemes Aba-Ujvar, s-Thorna Vármegyéknek, kiváltképpen való Assessorának; Istenes Fautor Urának. Nyomtattatot: Anno M.DC.LXIX. 8r. 248 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, latin és magyar versek, nyomt. hibák 4 sztlan lev.

Irva van Sámbár Mátyás jésuita ellen, s különösen ennek hely és év nélkül (1664-ben) kiadott «Orvosló Ispotály» cz. munkája ellen, mely Czeglédinek 1663-ban megjelent «Barátsági dorgálás»-a ellen volt irányozva. A könyv beszélgetés alakjában van irva Czeglédi Palkó, Czeglédi István fia, és ennek tanitója Dobraviczai Miklós között, ki valamint a czimlapon, ugy az ajánlásban is mint ezen vitairat szerzője van föltüntetve. S éppen ezért tartják ezen munka szerzőjének Dobraviczai Miklóst régibb iróink, mint BOD PÉTER, *M. Athenás 72. l.*, SÁNDOR *M. kház* 48. *l.* stb. Hogy azonban ezen munka szerzője maga Czeglédi István, kitetszik Czeglédi kortársának, Köleséri Sámuel debreczeni ref. papnak szavaiból, ki Czeglédi »Sion Vára«-nak általa eszközlött kiadása előtt megirván Czeglédi életrajzát, s abban munkáit előszámlálván, a Redivivus Japhetkét is egyenesen Czeglédi Istvánnak tulajdonitja.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *M.-szigeti ref lyc.* (közben 2 lev. hij.) — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1083 **Kassa. 1669.**

Illyefalvi István. A' Harom Idvôssseges Kerdes Igassága ellen kôlt Bányász Csákánynak Tompitása. Avagy Vásárhellyi Matkó István Hazugságinak (kiket Tisztelendô Professorom ellen irt vala) másodszori meg-torkolása; kiből mind a' Gôrcsôs Botok; mind a Czigány Pallérozások; mind az Igasságra vezérlô Kalauz ellen való rothatt Istápok; mind az Gyermeki Japhetkék, kônnyen meg-czáfoltathatnak. Irta ILLYEFALVI ISTVAN, Kassai Kisdianum Seminarium-béli Philosophus, és Theologus. — Nyomtatták Cassan. M.DC.LXIX. Esztendôben. 4r. 343 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, lajstrom 8 sztlan lev.

Ajánlva Holló Zsigmondnak, a szepesi kamara tanácsosának.

Az ezen munka czimében emlitett vitairatok közül a «Görcsös Bot» Pósaházi János névtelenül, hely és év nélkül (Kassán 1668.) kiadott munkája; a «Czigány pallérozások» alatt Némethi Mihály 1669-ben megjelent «Igazság Próbaköve», a «Rothatt

Istápok» alatt Pósaházi János Patakon 1669-ben nyomtatott «Igazság Istápja», a «Gyermeki Japhetkék» alatt pedig Czeglédi István «Idös Noé becsületét oltalmazó Japhetke» h. és év n. (Kassa, 1664) és a Czeglédi által Dobraviczai Miklós neve alatt kiadott s h. n. (Kassán). 1669-ben nyomtatott «Redivivus Japhetke» értendö.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Egri érs. lyc. — Szepesi káptalan. — Jászai prép. — Kassai jogakad. — Kassai seminarium. — Pozsonyi r. cath. gymn. — Miskolczon, *a m.-országi minorita rend ktárában. — S.-pataki ref. coll.* (elül s végül csonkán). — Betléren a *gr. Nádasdi-ktárban.*

1084 **Kassa. 1669.**

A Régi Római Keresztyén Hitnek igaz Próba-kŏve: melylyel valami Gŏnczi rosz Próba-kŏ, merŏ porhányu Czigány Palla kínek lenni meg mutattatik: kivel Nemethi Mihaly a' Calvinista uj Vallást a' Római Sz: Régiségnek vén szakálával ŏsziteni akarván kopasz Vallását nyilvábban kijelenti . . . . .

Igy adja e könyv czimét, melyet *Kassai Uj próbakŏnek* nevez, NÉMETI MIHÁLY, *Igazság próba-kövének nyert peri* czimü munkájában *h. n.* 1669. 12r. 1. *lapon.* — Ezt a könyvet egy kassai névtelen (jézsuita) irta Némethi Mihálynak Igazság próbaköve cz. munkája ellen. — Ezen kassai Uj próbakŏ ellen, melyet Gönczön 1669. mart. 13. kapott kézhez, 8 nap alatt irta NÉMETI MIHÁLY *Igazság próbakövének nyert peri* cz. munkáját, mint annak elŏbeszédéből kitetszik.

Ma egy példány sem ismeretes.

1085 **Kolozsvár. 1669.**

Compilatæ Constitutiones Regni Transylvaniæ et Partium Hungariæ Eidem Annexarum. Ex Articulis ab Anno Millesimo Sexcentesimo Quinquagesimo Quarto, ad præsentem huncusque Millesimum Sexcentesimum Sexagesimum Nonum conclusis excerptæ. Claudiopoli, Apud Michaelem Szentyel Veres-egyhazi. cIↃ IↃ LXIX. 2r. 100 lap. — *Elül:* cziml. és praefatio (latinul) 3, *végül:* Index (magyarúl) 5 sztlan lev.

A bevezetésen és befejezésen kivül a szöveg magyar.

Ez az elsŏ kiadás. Ujabb kiadásai: Kolosvár. 1671. 2r. és Kolosvár 1695. 4r.

Erd. Muz. (Apafi Mihály erd. fejedelem pecsétjével és névaláirásával). — *Pesti egyetem.* — Szebeni *Bruckenthal-ktár. — Kolozsvári unitár. coll. — S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Késmárki ev. lyc.* (cziml. hij.). — *Segesvári ev. gymn.* — Gyömrŏn *a gr. Teleki-ktárban.*

1086 **Kolozsvár. 1669.**

Eszéki István. Rythmusokkal valo Szent Beszelgetes, Melyben, a' Profétiákbol világossan meg-mutogattatik a' Sidók ellen,

hogy az ô Testamentumban sokszor és sok képpen meg-igértetet Messias már régen el-jôtt: a' testben és hogy nem más az; hanem a mi Urunk Jesus Christus. Lôtt a' Tanulo gyermekek kôzôtt, a Nagy Banyai Scholában szép feles gyûlekezet elôtt, M.DC.LXVII. esztendôben. Nagy-Ka*rts*on estvéjén. Kolosvarat, Nyomtatt. Veres-Egyhazi Mihaly által M.DC.LXIX. 8r. 77 lap.

Ajánlva Teleki Mihálynak, Máramaros vármegye fôispánjának. — Az ajánlás végén: «Kegyelmednek alázatos szolgája Eszeki István N.-Bány. Sch. M.»

Egyetlen példánya a m.-v. *Teleki-ktárban* (közben egy levele = 17. 18. *l.*, hijával).

1087 **Kolozsvár. 1669.**

Nadányi János. Kerti dolgoknak le-irása. Négy kônyvekben rendessen bé-foglaltatott: Mellyek kôzzûl az elsô A' Kerteknek Gondviselését, ékesitését, és sok rend-béli titkait mutattya meg; a' második az óltásnak mesterségét adgya elônkben; az harmadik kerti holmiknek orvos hasznait rendre irja ki; a' negyedik a' kerti holmiknek parajoknak, gyôkereknek, gyûmôlcsôknek, szôlôknek, bornak és husnak gyônyôrûséges állapotban meg-tartásoknak módgyát fejtegeti. Mind ezek gyônyôrûséggel és ki-mondhatatlan haszonnal rakvak: sok kiváltképpen valo dolgokkal most elôszszôr meg-ôregbittettek és világositattak. Deákul Mizald Antal, Monluciai Orvos Doctor által. Magyarrá penig fordittattak és sok helyeken továbra-is értelmessebben magyaráztattak Nadanyi Janos által. Colosvarat, Nyomtattatott Veres-Egyhazi Szentyel Mihaly által 1669 Esztend. 4r. 526 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, summája stb. 8 sztlan lev.

Ajánlja Nadányi János «Enyeden 1669. Die 29. Januarii» Bornemisza Anna fejedelemasszonynak, kivel rokonságban állott. Hogy ô ezen munkát már 1666-ban befejezte, kitetszik az ajánlás ezen legelsô soraiból: «Kegyelmes Aszonyom harmadik esztendeje immár, hogy az Nagyságod kegyelmes parancsolattyabul e' kônyvnek forditásához kezdettem volt, s' az egész munkát négy holnapok alatt el-is végeztem vala Fogarasban a' Nagyságtok kegyelmes szárnya alat.» Még világosabban meghatározza a könyv elkészültének idejét a munka végére nyomtatott jegyzet, mely szerint e könyv «fordéttatott Nadányi János által s el végeztetett 5. Maji. 1666. Mikor az elôtt négy holnappal fogott volna hozzá és sok egyéb dolgoktul-is idestova vonattatnék.»

Hogy ezen könyv nyomtatásában mintegy két év telt el, maga Nadányi bizonyitja az ajánlásban e szavakkal: «Ugy vagyon hogy eddig régen ki-is kellett volna jôni, mivel hogy az elôtti kônyvnyomtatonak keze alat, majd két esztendeig állot, de ugy látom hogy a' mivel el-haladott, azzal el nem mult.»

Látjuk e nyilatkozatból, hogy e könyv két nyomdász kezén ment át: azonban valamint Nadányi idézett ajánlása, úgy a könyv czimlapja is teljes homályban hagy bennünket az iránt, ki volt az «az előtti könyvnyomtató,» ki ezen könyv nyomtatását megkezdette, s kinek keze alatt ez a munka «majdnem két esztendeig állott».

Ezt a kérdést teljesen tisztába hozza Udvarhelyi Mihály szebeni nyomdásznak Bornemisza Anna fejedelemasszonyhoz Szebenből 1668 aug. 3-dikáról intézett folyamodása, melyben irja, hogy ezen könyvből «épen 40 árkos vagyon kinyomtatva» s a további nyomtatásra a fejedelemasszonytól, ki a nyomtatás költségét viselte, s ki neki e munkára eddig csak 75 forintot adott, pénzt kér.

Udvarhelyi Mihályról tudjuk, hogy a Szebenben örökös nélkül elhalt Szenczi Kertész Ábrahám nyomdáját vette át és kezelte, mely nyomda a fejedelmi kincstárra szállott. Bizonyitja ezt Udvarhelyinek Radnóthon 1667 jul. 5-dikén kelt reversalisa, mely mellett Apafi fejedelem megbizásából ezen nyomda gondviselését és kezelését átvette, s melyet az erd. Muzeumban lévő eredetiből közzé tettem *Erd. Prot. Közlöny* 1871. 2. *szám*. Bizonyos e szerint, hogy ezen könyv első 40 ivét 1667 és 1668-ban Udvarhelyi Mihály nyomtatta Szebenben. A könyv hátra lévő részét azonban, mely 28 és egy fél ivre terjed, Kolozsvártt Veresegyházi Szentyel Mihály fejezte be 1669-ben, még pedig éppen azon betűkkel, melyekkel Udvarhelyi dolgozott, t. i. az egykor Szenci Kertész Ábrahám birtokában volt nyomdával, melyet a fejedelem Udvarhelyi Mihály kezéből kivévén a Kolozsvártt lakó Szentyel Mihályra bizott s később a kolozsvári s n.-enyedi iskoláknak ajándékozott. Ezért nem lehet ma e könyvben megkülönböztetnünk, hol végződött a szebeni s hol kezdődött a kolozsvári nyomtatás.

Udvarhelyi emlitett folyamodásában, önérzettel visszautasitván az ellene roszakarói által terjesztett restségi vádat, s méltán panaszkodván, hogy eddig tett munkái diját sem kapta meg a fejedelemasszonytól és igy szegénységben nyomorog, késznek nyilatkozott a szebeni nyomda kezelésétől visszalépni. S hogy leköszönése elfogadtatott, bizonyos abból, hogy Udvarhelyi által 1668 után Szebenben nyomtatott könyv nem létezik, s Nadányi munkáját már 1669 elején Kolozsvártt Szentyel Mihály éppen a Szenczi Kertész-féle szebeni nyomda betüivel fejezte be.

Udvarhelyi igen érdekes folyamodásában becses adatokat nyerünk az akkori nyomdai viszonyokra. Igy például értesülünk, hogy ő Nadányi ezen munkájának nyomtatását ivenként 3 forintért vállalta el, s a könyvet 75 példányban nyomtatta, még pedig 50 példányt görgényi, 25-öt szepesi papirosra, a papirost hozzá a fejedelemné adván.

A példányok ily kevés száma mellett gondolnunk sem lehet arra, hogy ezek könyvkereskedésbe mentek volna, hanem bizonyosnak tarthatjuk, hogy a fejedelemasszony a példányokat udvara környezetében s az általa pártolt tudományos férfiak közt ajándékúl osztogatta ki.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Nagy-enyedi ref. coll.* — Igen csonka példánya, az erd. Muzeum duplumaiból, a *debreczeni ref. coll. ktárában.*

1088 **Lőcse. 1669.**

Keresztyén Catechismvs. Az az: A Keresztyéni hitnek ágazatira való rővid tanitás, Kérdések és Feleletek által. Melly

mostan a Kérdéseknek, s Feleleteknek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel fejtegető kérdezkedésekkel, s némelly szükséges magyarázatokkal; a Sz. Irásbéli bizonyságoknak egészszen való le-irásával, végre a Catechizálásravaló út mutatással. újobban, meg-jobbitva s öregbitve ki botsáttatott. Az ötödik, vagy utolso Editio-szerint, meg-öregbittetett, mellyet az Elől-járó Beszédnek vége-felé eszedben vehetsz, kegyes Olvaso. Lőtsen, Brever Samuel által, 1669. Eszt. 8r. 247 lap. — *Elül:* cziml., előszó, sz. könyvek lajstroma 3 sztlan lev.

Ez a kiadás az előbeszédben «*hatod uttal*» való kinyomtatásnak van mondva. — Az ezt megelőző 5-dik kiadás: S.-Patak. 1667. — 7-dik kiadás: Kolozsvár. 1671.

M. n. Muz.

1089 **Nagy-Szombat. 1669.**

Az Evangeliomok és Epistolak, Mellyeket esztendő-által olvastat az Anya-Szent-egyhaz Romai rend-szerént Vasárnapokon, Innepeken és Bőytben minden nap, a' Kalendariummal; és Karáchony s' Husveti Enekekkel. Nyomtatta Nagy-Szombatban az Atedemiai (igy) betűkkel Byller Mathe, 1669. 12r. 386 lap.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* (cziml. hij.).

1090 **Nagy-Szombat. 1669.**

Két Egő Lampas Szent Loyola Ignatz, Iesus Tarsasaganak Kezdője, Es szent Xaverius Ferencz, Azon Jesus Tarsasagabol Indiai Apostol, Tiszteségére Deákbúl magyarra forditattatot áitatoságok, és imadságok. Mellyeket maga költségén leg-elsőbē ki-nyomtattatott Tekéntetes és Nag: Groff Monyorókeréki Erdődi Borbala Aszszony, Tekéntetes és Nagyságos Groff Czobor Adam, Kedves házas társa, maga es több ájtatos szivek lélki vigasztalásokra. Nyomtatta Nagyszombatban az Academia bőtűivel Byller Mátthé. 1669. 12r. 205 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Erdődi Borbálának) 4 sztlan lev.

Pesti egyetem.

1091 **Nürnberg. 1669.**

Comenius. Joh. Amos Comenii Orbis Sensualium Pictus trilinguis. Hoc est: Omnium fundamentalium in mundo rerum, et in vitâ actionum, Pictura et Nomenclatura. Latina, Germanica et Hungarica. Cum Titulorum juxtà atque vocabulorum indice. Die sichtbare Welt=Dinge, und Lebens Verrichtungen Vorbildung, und, Lateinische, Deutsche, und Ungarische Benamung. Samt einen Titel= und Wörter=Register. A Láthato Világ háromféle nyelven. az az: Minden derekassab ez világon lévő dolgoknak és ez életben való tselekedeteknek le ábrázolása és Deák, Német és Magyar megnevezése. A fellyűl való irásoknak és szóknak laystromával. Cum Gratia et Privil. Sac. Caes. Majestatis, et Sereniss. Electoris Saxonici. Noribergæ, Sumtibus Michaelis et Joannis Friderici Endteri, Anno Salutis cIↃ IↃc LXIX. 8r. 315 lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd és Dobner János András latin verse 6, *végül:* a háromnyelvű index 69 sztlan lev.

Egyetlen ismert példánya 1866-ban megvolt Pápán, *Tóth Gyula* akkor 8. osztálybeli tanulónál.

1092 **Pottendorf. 1669.**

Keresztyen Imadsagos Kőnyvechke, Mely, a' Ceremoniaknak, és egynéhány hitűnk agazatinak (az egyűgyűek kedvéért) rővid magyarázattyával kűlőmb féle imádságokat foglal magában. A' Bodog Emlekezetű Cardinal PAZMANY PETER Esztergami Eersek engedelméből, előszőr 1616. masodszor 1622. esztendőben nyomtattatott; mostan harmadszór valamennyi jobbitással es szaporitással. Nyomtatta Pottendorfon Hieronymus Verdussen. M.DC.LXIX. 12r. 293 lap. — *Elül:* cziml. és naptár 9 sztlan levél.

Mint a czimből is kitetszik, nem Pázmány Péter munkája, s e szerint tévedve hozza föl e könyvet, mint Pázmány Imádságos könyvének hetedik kiadását, FRANKL, *Pázmány Péter és kora III. köt.* 316. *l.* — A czimlapon emlitett első és második kiadás ma ismeretlen.

M. Akad. — Pesti egyetem.

1093 **S.-Patak. 1669.**

Czeglédi István. Enochnak, Istennel valo, minden-nap=i járása. Az az: Ama' ritka példáju, Fejedelmi Embernek; Méltóságos Grof, Rhedei Ferencz Uramnak, Maramaros őrökös Urának; s-néha-i, hires Bihor Vármegyének, Fő-Ispan-nyának; Halál által meg-hidegedet teste; minek előtte, szomorú, s gyászban bé-borult Udvarától, meg-indittatnék, az Huszthi Vár-ban való el-takaritásra; szép fényes, mind az által bánatos, Ur-i s Ur-Aszony-i; és, más Tekintetes személyek, s-Egyházzi Rend-ek előt; az Udvar-háznál elől-beszélgetet; de, annak utánna, sok-kal meg-jobbitott; és a' keresztyén léleknek, lelki szükségére ajánlot, s-ki-adott. CEGLEDI ISTVAN. Az Helvetica Confessio-t, tisztán valló Cassa-i Szent Gyülekezetben; a' Christus Evangeliumá-nak, méltatlan Sáfár-a. Patachini, Anno: *Vra M Ies Vs Chr Ist Vs*, ved *D* hozzád az én *L*elkemet! mert, *Io I*stenem vagy. (1669). 4r. 162 lap. — *Végül:* Sermo Panegyricus, authore et declamatore JOHANNE POSAHAZI. 8 sztlan lev.

Ezzel együtt egy kötetben jelentek meg s maradtak fön: *a*) SZÁNTAI POÓTS ISTVÁN és GÖRGEI PÁL hal. beszédei. S.-Patak. 1668. *b*) ESZÉKI ISTVÁN halotti magyar oratioja. S.-Patak. 1668.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — Szebeni *Bruckenthal-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (cziml. hij.). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1094 **S.-Patak. 1669.**

Némethi Mihály. Igazság próbaköve.

Miután már 1669-ben megjelent Némethi Mihálynak «Igazság Próba kövének nyert peri» czimű munkája, melyet ő az általa kiadott «Igazság próbaköve» ellen irt kassai «Uj próbakő» czáfolatául adott ki, bizonyos, hogy Némethi ezen munkájának már 1669-ben meg kellett jelenni. Ma egy példánya sem ismeretes. BOD PÉTER, *M. Athenás* 190. *l.* s utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 49. l. ezen könyvet Kolosvár. 1672. 8r. emlitik. Ez a kiadás, mely ma hasonlóan ismeretlen, csak második kiadás lehet.

1095 **S.-Patak. 1669.**

Némethi Mihály. Igasság Próba kővének Nyert Peri. Melyben Ujjonnan a' Reformata Ecclesiának, a' Római Apostali Hiten fundált Ecclesiával való edgyessége erőssittetik-meg; s-a' Pápista Ecclesiának penig azzal való ellenkezése s-ujsága,

most-is (s-az Gőnczi Chronicából is) meg-mutattatik; mellyeknek Deliberatuma, a' szent Pál Igasság Probakőve ellen erigált Cassai Uj-Proba Kő-ellen ki-adattatik. NEMETHI MIHALY. Azon igaz Apostali Hiten épűlt Római Ecclesiának edgyik alázatos Tanitója által. Nyomtattatott M.DC.LXIX. 12r. 270 lap. — *Elül*: cziml, ajánló levél 9 sztlan lap; *végül*: errata 1 sztlan lap.

Ajánlva van Szuhai Mátyás Abauj vármegyei, és Pathai János Zemplén várm. assessornak. «Irám Gőnczőn 1669. 2. Julii. Nemzetes Urainak alázatos Szolgája. Sz. NEMETHI MIHALY. G. S. M.» (gönczi scholamester).

Az ajánlásból kitetszik, hogy Némethi Mihály ezt a munkát nyolcz nap alatt irta az általa ugy nevezett «Kassai uj próbakő» ellen, melyet egy névtelen (kassai jésuita) irt az ő «Igazság próbaköve» czimű munkája ellen, s melyet Gönczőn 1666. martius 13. kapott kezéhez.

A nyomdai kiállitásból itélve s.-pataki nyomtatvány.

M. n. Muz. — Kolozsvári ref. coll. — Erd. Muz. (cziml. hij.).

1096 **S.-Patak. 1669.**

Pósaházi János. Igazság Istápja. Avagy olly Catechismusi Tanitás. Mellyben a' Keresztyén Reformata Vallás bőven megmagyaràztatik, és az ellen tusakodó fortélyos Patvarkodások ellen (jelesben a' mellyeket a' nagy Kalauzos kőnyv hellyel-hellyel elő-állatot) óltalmaztatik: Mellyet az egyűgyű Keresztyéneknek magok lelki támogatására irott, és mostan leg-elősőr nyomtatásban ki-bocsátott POSAHAZI JANOS. Saros-Patakon. Nyomtattatott Rosnyai Janos által. 1669-ben. 4r. I. könyv 735, II. könyv 720 lap. — *Elül*: cziml., ajánló levél, a k. olvasóhoz, lajstrom 6 sztlan lev.

Ajánlva van Bornemisza Annának, Erdélyország fejedelemasszonyának. Az olvasóhoz intézett ajánlás kelt Sáros-Patakon 1669-ben Szent Mihály havának 24-dik napján.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — M.-v. *Telekiktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — N.-enyedi ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Debreczeni ref. coll.* (1 ép és 1 czimlaptalan péld.). — *S.-pataki ref. coll. — N.-váradi püsp. — Pannonhalmi apátság. — Leleszi convent. — Jászói conv. — Miskolczi ref. gymn. — M.-szigeti ref. lyc.* (végül csonkán). — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (elül s végül csonkán). — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — B. *Radvánszky-ktár* Radványban. — *Lugossy Józsefnél* s más magánosoknál.

1097 **S.-Patak. 1669.**

Szokolyai István. Sérelmes Lelkeket gyógyító Balsamom, avagy Lelki próbákban nyavalygó embert vigasztalo kőnyvetske. Mellyet Belgiomi nyelvből Magyar nyelvre forditott Szokolyai Istvan. Patakon, 1669. Eszt. 24r. 222 lap. — *Elül:* cziml. és jelmondat 2 sztlan lev.

Első kiadása: Leyden. 1648. — 3-dik kiadása: Kolozsvár. 1671.
M. n. Muz. — M. Akad. — S.-pataki ref. coll.

1098 **S.-Patak. 1669.**

Szokolyai István. A Szent Biblianak O Testamentomi Kőnyveibűl egybe szedegettetett áhitatos Kőnyörgesek. Mellyeket Belgiomi nyelvből, Magyar nyelvre forditott. Szokolyai Istvan. Nyomtattat: 1669. Eszt. 24r. 339 lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd 3 sztlan lev., *végül:* mut. tábla 4 sztlan lap.

Első kiadása: Leyden 1648. — 3. Kolozsvár. 1672.
A föntebbi szám alatt leirt munkával együtt jelent meg s együtt maradt fön.

1099 **Kolozsvár. 1670.**

Beniczky Péter. Magyar Rithmusok avagy Versek. Mellyeket irt Nemzetes Benyeczki Peter Szentelt Vitéz, Első Része szép Isteni ditsétereteket, és pœnitentia tartásra Indito énekeket foglal magában. Második kőzőnséges Magyar példa beszédeket szép oktatással. Colosvarat. Nyomtatta Veresegyházi Szentyel Mihály. 1670. 24r. 257 lap. — *Elül*: cziml., a kegyes olvasóhoz («Nagy Szombatban 1664. esztendőben. Bartok István, Esztergomi Vicarius») 2 sztlan lev.

A n.-szombati 1664-iki eddig ismeretlen első kiadás utánnyomata.
M. n. Muz. — Lugossy Józsefnél Debreczenben.

1100 **Kolozsvár. 1670.**

Czeglédi István. Az Ur frigy szekrénye előtt. Dagon Le-dűlese. Az az, Gorup Ferencz, Györi Nagy Prepost Miserűl irt kőnyvecskéjének, olly meg-semmisétése; Ugy hogy: még a' tőbb mostani Romai Catholicusok-is, gondolkodora vehetik e' kőnyben, kőltőtt Miséjeket, s' szánva tapogathattyák annak meg-vagdalt· sebeit, Mellyett-is egy felől. A' Tekéntetes s

Méltoságos nagy hirű Fejedelemnek; Nemes Erdély Országa édes Attyának; Magyar-Ország némely Részeinek Urának; Székelyek Ispánnyának; Istenes élettel meszsze Országokban tündöklő s' fénlő nagy Fejedelemnek; Tekéntetes Nagyságos s' Méltoságos Apafi Mihaly Uramnak, Mint Kegyelmes Urának alázatos szivel dedical, C. P. A. I. Colosvarat. Nyomtattatott Veresegyhazi Szentyel Mihaly által. Anno 1670. 4r. 76 lap. — *Elül:* czimlap, örv. versek; készület; a kegyes olvasóhoz 21 sztlan levél.

Következik a könyv 2-dik része ily külön czimlappal:

A Frigy Szekrénye elől Dagon Le-dűlese. Mellyet is más felől: A' Tekintetes, Nemzetes, és Vitézlő Farkas Fabian Uramnak; Putnok Veg-Hazanak Fű Kapitannyanak; S' az ő Felsége Németh-Tábora mellet lévő kőnyű Hadaknak, Fű Strása-Mesterének, s' Magyar Commisariusnak; a' Christus Reformata Ecclesiának, *(igy)* egygyik Nagy lelkű oszlopjának; nékem Istenes Fautor Uramnak dedicálom. En. C. P. A. I. Nyomtattatott M.DC.LXX. 4r. 212 lap. — *Elül:* Ciml., ajánlás 3 sztlan lev.

Az első részben a k. olvasóhoz intézett 5 levélnyi elbeszélés, melynek czime: «Az Erdélyi Méltoságos Fejedelemnek, Apafi Mihalynak A' Fű Vezér Kőpőli Amhet Passa, Néhai Ersek-Uj-vár alá szállott táborában valo hivattatásának, menetelinek, s' ot létének, és vissza jövetelinek rövid le-irása; mely lőtt, 1663. esztendőben», az akkori eseményekre nézve becses forrás.

A második rész ajánlása alatt a szerző neve C. I. (Czeglédi István).

Irva van ez a munka Gorup Ferencz miséről irt munkája ellen, melyet Czeglédi lapról lapra (1—96. l.) idéz és czáfol. Gorup ezen munkája egy példányban sem ismeretes, sőt könyvészeinknél s irodalomtörténetünkben sem találjuk emlitve.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 48. *l.* ezen munka két részét mint két külön könyvet irja le.

M. n. Muz. – *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-vásárh. *Teleki-ktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Pápai ref. coll.* (1 ép és 1 csonka péld.). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *N.-kőrősi ref. lyc.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Kassai jogakad.* — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.* — Lugossy Józsefnél, Szilágyi Sándornál, stb.

1101 **Kolozsvár. 1670.**

Istennel valo magános Beszelgetes. Mellyet a' bűnein kesergő, s' azoktul meg-szabadulni kivánkozo sérelmes Lélek, minden helyben és időben gyakorolhat. A' mellyet irt édes hazája

szörnyű változásán, s' hazájával egygyűtt maga sorsán kesergő kegyes életű, N. Aszszony, várván Istennek atyai szabaditását. Colosvarat, Veres-egyhazi Sz. Mihály által 1670. 12r. A1—6 = ½ iv = 6 sztlan lev.

Egyetlen példány a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.*

1102 **Kolozsvár. 1670.**

Letenyei Pál. Az Szent Hitben való igaz oktatásnak szükségeről es modjáról. Egy oktatási hasznos beszédbe röviden foglalva LETENYEI PÁL által. Nyomt. Kolosváron. 1670. 8r. 28 lap.

Igy adja e könyv czimét GRÓF KEMÉNY JÓZSEF, *Lexicon Erudit. Hung.* cz. kéziratában (Letenyei név alatt), kinek följegyzése szerint ezen könyv 1811-ben megvolt gr. Bethlen Farkas ktárában. Ma egy példányt sem ismerünk.

1103 **Kolozsvár. 1670.**

Nánási L. István. Szű Titka. Az az: Az ember szivének természet szerént valo romlottságából, és annak követéséből származott ezer csalárdságinak ki-nyilatkoztatása és orvoslása. Mellyet, Az ő sziveket Istennek tisztán, szeplőtelenül készéteni, minden, dolgokban igazán, csalárdság nélkül járni és idvezülni akaro keresztyén embereknek nagyob éppülésekre; és az szű gonosságában meg-rothadt, de meg-gyogyulando, térendő bűnösöknek Isten kegyelme által orvoslásokra, egy nevezetes Anglus Authornak erről valo Discursusának, és mint egy Practicus Commentariusának (in loc. Jer. 17. v. 9.) rendi szerént, prédikátio formára rendelt és ki-adott: annak részeit punctumit, bizonyos Szent Irásbéli helyekre szabván és alkalmaztatván: sokkal, közel meg-annyival sok hellyeken interpolált, ujjitgatot, világositot és öregbitet az Ur Jésus Christusnak leg méltatlanb, alkalmatlanb, eggyűgyű szolgája. NANASI L. ISTVAN. A' Nagy-Bányai Keresztyéni Reformata sz. Gyülekezetben edgyik méltatlan lelki-tanito. Colosvarat. Ki-nyomtattatott Nagy-Bánya Nemes Királyi Városának költségével. Veres-egyhazi Szentyel Mihaly által. 1670. esztendőben. 4r. 767 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (N.-Bánya város tanácsához), az olvasóhoz, üdvözlő versek, I. II. Mutató tábla

20, *végül:* III-dik mut. tábla és Fogyatkozások megjobbitása 7 sztlan lev.

Az előszóban olvassuk: «Ez fő részént Anglus Author DANIEL DIKE munkája ugyan Angliai nyelven». — «Nem tudom pedig hogy másunnan egész prédikációt hellyheztettem volna ide, hanem a GOODVIN THAMÁSét, ki is Anglus volt.»

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kassai püsp.* — *N.-váradi püsp.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *N.-enyedi ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Zilahi ref. gymn.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* (utolsó 4 lev. hij.) — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Háromszéki Cserey-Muz.* — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten, stb.

1104 **Kolozsvár. 1670.**

Váradi Belényesi Ferencz. Isten eleibe fel bocsátandó Lelki Áldozatok, az az: Könyörgések és Hálaadások. Kolosvár. 1670. 8r.

Emliti BOD, *Athenás* 321. l. és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház.* 48. l.

1105 **Lőcse. 1670.**

Kalendariom (Uj és O), E' Christus Urunk szűletése után való 1670. Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd helyekre alkalmaztatott NEUBARTH CHRISTOPH. Theologus és Astrologus: Lőtsén, Brever Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1106 **Lőcse. 1670.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak, és Prophetanak Száz ötven Soltari; A' Franciai noták szerént Magyar versekre fordéttattak MOLNÁR ALBERT által. Nyomtattatot Brever Samuel által. Anno 1670. 12r. 348 lap. — *Végül:* mut. tábla és imádságok 6 sztlan lev.

M. n. Muz.

1107 **Nagy-Szombat. 1670.**

Kalendariom. Kristvs Vrunk szűletése Után való M.DC.LXX. Esztendőre, Mellyet a' Nemes, és Királyi Nagy-Szombat Városának és más kőzelvaló helyeknek Meridianumiára. A' tudos, és nevezetes Astronomusnak ARGOLVS ANDRASnak Calculatioia szerint, az Nagy szombati Academiában lévő Astro-

phylus nagy szorgalmatossággal el rendelt. Nyomtattatott, Nagy-Szombatban Byller Máthé. 1670. 8r. A—F = 6 iv = 48 sztlan lev.

M. n. Muz.

1108 **Lorétom (Sopron vm.) 1670.**

Sztankovics János. Rővid és Somma-szerent-valo bizonyitasa a' Lutherista és Calvinista Purgatoriumanak. Szedegettetet es irattatott A' Iesus Tarsasagabol-valo Lelki Tanito STANKOVICS IANOS által. Nyomtattatott Lauretumban, David Krausz Kőnyunyom-tató által 1670. Esztendőben. 8r. 64 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 2 sztlan levél.

Ajánlva van gr. Nádasdi Ferencz országbirónak.
Betüi egyeznek a n.-szombati nyomda betüivel.
M. Akad. — Pesti ref. coll.

1109 — — **1670.**

Gorup Ferencz. Miséről irt könyvecske.

Ezen könyv ellen irta Czeglédi István «Dágon ledülése» czimü s Kolozsvártt 1670-ben nyomtatott munkáját. — Ma csak a Czeglédi idézetei után ismerjük.

1110 **Kassa. 1671.**

(Bársony György). Magyar Orszag Tvkőre, kiben tekintvén Meg-ismérje magát, Mitsodás vólt hajdan? Mitsodás most? Es hoñét vőtte a' Keresztyén Országát, és Királyit? honnét az Angyali Koronáját? Cassan. 1671. 12r. 6 sztlan lev.

A II. Sylvester pápa által Sz. István királynak 1000-ben adott bulla fordítása, a következő czimmel: «Diploma, avagy, Második Sylvester Romai Pápa Pecsétes Levele, Első Magyar Országi szent István Királyhoz; mellynek az Első Originalis Exemplárja az Magyar-Országi szent Korona mellet tartatik.» — Fordítója s kiadója BÁRSONY GYÖRGY szepesi prépost s nagy-váradi czimzetes püspök; mint kitetszik a példányunk elébe tett ezen régi jegyzetből: «Püspök Bársony György csábitó munkája s irása im ez.»

SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 237. l. tévedve sorozza ezt a nyomtatványt a mult században megjelent azon könyvek közé, melyek nyomtatási helyét és idejét nem ismerte.

Egyetlen péld. az *erd. Muzeumban.*

1111 **Kassa. 1671.**

Credo in Deum. Hiszek egy Istenben, avagy, Keresztyeni Tudomanynak Első Része a' Hitről, es a' tizenkét Agazatiról. Mellyet Deákúl irt Jesus Társaságából-való P. WITFELT PE-

TER: Most pedig az Méltóságos Egri Püspök Szegedi Ferencz Urunk ô Nagysága akarattyából és kôltségéből, Magyarrá forditott: Csak ebbûl is, minden Hitbéli versengéseknek elégendô meg-fejtése lévén. Cassan: M.DC.LXXI. 12r. 236 lap. — *Elül:* cziml., és lajstrom 6 sztlan levél. Ez után következik uj czimlap: (Keresztyéni Tudomány..... Nyomtattatott Cassan).

Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Szepesi káptalan. — Pozsonyi r. cath. gymn.

1112 **Kolozsvár. 1671.**

Catechismus (Keresztyén), az az: A' Keresztyéni Hitnek ágazatira való rôvid tanitás, kérdések és feleletek által. Melly mostan ..... ujjobban, meg-jobbitva, s' ôregbitve ki-bocsáttatott. Ez *hetedik* illyen formán valo nyomtatás mivel ôregbûlt, lásd-meg az Olvasóhoz valo Elöl-járo beszédnek a' vége felé. Colosvarat, Nyomtattatott Veres-egyhazi Sz. Mihaly által cIↃ. IↃc. LXXI. 8r. 234 (hibásan 334) lap. — *Elül:* cziml. s az olvasóhoz 3 sztlan lev.

5-dik kiad. S.-Patak. 1667. — 6-dik kiad. Lőcse. 1669.
Kolozsvári ref. coll.

1113 **Kolozsvár. 1671.**

Compilatæ Constitutiones Regni Transylvaniæ et Partium Hungariæ Eidem Annexarum. Ex Articulis ab Anno Millesimo Sexcentesimo Quinquagesimo Quarto, ad præsentem huncusque Millesimum Sexcentesimum Sexagesimum Nonum conclusis excerptæ. Claudiopoli. Apud Michaelem Szentyel Veres-egyhazi. cIↃ IↃc LXXI. 2r. 100 lap. — *Elül:* praefatio 3, *végül:* lajstrom 5 sztlan lev.

A czimlapon, præfatión és conclusión kivül a szöveg egészen magyar.
Elsô kiadása: Kolosvár. 1669.
M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — M.-vásárhelyi ref. coll. — M.-vásárhelyi minor. zárda.* — Szebenben a *Natur-hist. Verein ktárában. — N.-enyedi ref. coll. — M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). — Gr. *Toldalagi Victornál* Koronkán. — Gyömrőn a *gr. Teleki-ktárban* (cziml. és utolsó lev. hij.). — *V. Nagy Jánosnál* Kolozsvártt.

1114 **Kolozsvár. 1671.**

Kalendariom (Uj és O). E' Christus Urunk szûletése után valo 1671. Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és

egyéb szomszéd hellyekre alkalmaztatott NEUBART CHRISTOPH, Theologus és Astrologus. Colosvarat, Veres-egyházi Szentyel Mihály által. 16r. A—E = 5 iv = 40 sztlan lev.

Erd. Muzeumban (közben 4 levele kivágva).

1115 **Kolozsvár. 1671.**

Komáromi Csipkés György. Papistasag Ujsaga, az az, Olly munka, mellyben a' Pápistaságnak, mind tudományának mellyet vall; mind egyházi rendeinek mellyekhez halgat; mind ceremoniáinak, szokásinak, s' rend tartásinak, mellyeket gyakorol, igaz régiségtűl üres, minapi ujsága, az magok irásibol, tanubizonságiból és Authoribol, meg-mutogattatik világossan. COMAROMI C. GYÖRGY S. I. M. D. E. D. P. által. Colosvarat, Veres-egyhazi Szentyel Mihaly által. 8r. 508 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél, előljáró beszéd, lajstrom és örv. versek 20 szzatlan levél; *végül*: nyomt. hibák 1 sztlan lap.

Ajánlva van Bornemisza Annának Apafi Mihály fejedelem nejének. «Debrecenben M.DC.LXX. esztendőben, Karácson szomoru estin». — Az előljáró beszéd kelt Debreczenben 1667. sz. Jakab hava 29-dikén, s éppen ezen kelet után teszi hibásan e könyvet SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 46. l. Kolozsvár. 1667-re. -- Az örv. versek legutolsója alatt ez áll: «Enyeden 1671. Johannes Nadányi»; miből kitünik, hogy e könyv nem 1670-ben jelent meg, mint SÁNDOR I. *M. könyvesház* 48. l. irja, hanem 1671-ben. — Kétségtelenné teszi ezt magának Komáromi Cs. Györgynek saját munkáiról irt latin catalogusa is, melyben e könyv igy van emlitve, Novitas Papismi. Imp. Claudiopoli. 1671. Lásd. *Századok* 1873. 139. l.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (3 péld). — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Egri érs. lyc.* — *Kassai jogakad.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon, Nagy István, Lugossy József s más magánosok könyvtáraiban.

1116 **Kolozsvár. 1671.**

Páriz Imre (Pápai). Keskeny Ut, Mellyet Az Embernek elméjébe ütközö csuda gondolatoknak akadékiból, háború elmélkedéseknek köveiből, és sok-féle kételkedéseknek sürüjéből, a' mennyire lehetet, ki-irtott; PAPAI PARIZ IMRE. Mely mostan negyedszer lelkek idvességét keresö hiveknek kedvekért ki-bocsattatott. Matth. 7. v. 14. Szoros kapu és keskeny út, melly viszen az életre, és kevesek kik meg-találllyák azt. Colosvarat, Nyomtatt. Veres-egyházi Mihály által Anno cIↃ IↃC LXXI. 12r. 240 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 lev.

Ajánlja Losonczi Bánfi Dénesnek a typographus.

Ez a munka terjed 240 lapra = A—K ivre. Következik utána az I. iven, külön czimlappal: Szent Dávidnak hét poenitentia-tarto Soltári. Kolozsvár. 1671. 12r.

Első kiadása: Utrecht 1647. — 2. Gy.-Fejérvár. 1657. — 3. S.-Patak. 1669. — 5. Lőcse. 1689.

M. n. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.*

1117 **Kolozsvár. 1671.**

Szent Davidnak Het Poenitentia-tartó Soltari. Meg ne emlekezzél Uram vetkeinkről, sem a' mi Atyánk vétkeiről, és boszszút ne álly rajtunk, bűneinkért. Colosvarat, Nyomtatta Veres-egyházi Mihály 1671. 12r. L—M2 = 14 sztlan lev.

Pápai Páriz Imre Keskeny Utjával Kolosvár 1671. együtt nyomtatva, de külön czimlappal jelent meg.

Példányai mint a föntebbi szám alatt.

1118 **Kolozsvár. 1671.**

Szokolyai István. Sérelmes lelkeket gyógyitó balsamom. Kolosvár. 1671. 12r.

Első kiadása: Leyden. 1648. — 2. S.-Patak. 1669.

SÁNDOR ISTVÁN *M. kház* 247. *l.* hibásan teszi Kolozsvár 1670-re. Ezen 1671-diki kolozsvári kiadás 1849-ig megvolt a n.-enyedi ref. coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei között.

1119 **Lőcse. 1671.**

Kalendarium (Uj és O), E' Christus Urunk szűletése után való 1671. Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd helyekre alkalmaztatott NEUBARTH CHRISTOPH Theologus és Astrologus. Lőtsén, Brever Samuel-által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1120 **Nagy-Szombat. 1671.**

Ágoston Péter. Szivek Kincse. Avagy Christus Urunk Szenvedésin, és Halálán, fohászkodo Kőnyvecske. Mellyet Szerzett a' Jesuiták szerzetiben lévő AGOSTON PETER Nyomtattatott N. Szombatban Gurub Ferencz, Novai Püspők ő Nāga költségével. Anno 1671. 12r. A—M5 = 131 sztlan lev. (az A iv kivételesen 6 levél lévén).

Ajánlva «T. és N. Fraknoi Groff Eszterhazi Laszlocska Ratholthi Praepostnak, gr. E. Pál fiacskájának».

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1121 **Nagy-Szombat. 1671.**

Kalendariom. E' Christus Vrunk szûletése után valò M.DC.LXXI. Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd helyekre alkalmaztatott. NEUBARTH CHRISTOPH, Theologus és Astrologus. Nyomttatta. Nagy-Szombatban Byller Máthé. 1671. 8r. A—E4 = 4½ iv = 36 sztlan lev.

M. n. Muz.

1122 **Nagy-Szombat. 1671.**

Libanvson termő cedrus-fának veleie. Az-Az A Tűres-szenvedes paizànak Sz. Ferencz szerzetébûl, Tisztelendő P. F. CORENUS IAKAB, Minorita atal iratott Kőnyvébûl, Nagyságos MEGYERI SIGMOND által egybe szedetett, es Deák nyelvẽ ki nyomtattatott Sententiáknak Summája. Egy Tűrés szenvedés szerető lélek által Magyar versekben Azon Jonak kővetői eleiben adatott. *(Fametszet: egy szamár, hátán paizszsal, melyen e szavak állanak: Tűry es tartoztasd magad.)* Nyomtatta Nagy-Szombatban az Acad: bőtűvel, Byller Máthé 1671. 4r. A—Aa3 = 23¾ iv = 95 sztlan levél.

Pesti ref. coll. (czimlevele rongálva). — *Szepes-váraljai seminarium. — Pozsonyi r. cath. gymn.*

1123 **Pozsony. 1671.**

Kűlőmbőző Vallasoknak egy Idvőséges Hitben, a' Szent Irás szerént, Meg-Eggyezése. Tekéntetes és Nagyságos, Nemes, Nemzetes és Vitézlő rendű Mágyar-országban lévő Statusoknak etc. bé-mutatott. Ugyan azon Eggyességet kéváno Egy Lelki Vitezlő által; Apostol. 1. Cor. 1. v. 10. Kérlek titeket Atyámfiai, a mi Urunk Jesus Christusnak neve-ért: hogy azon-egyet mondgyátok minnyájan, és ne legyenek ti-kőztetek szakadások. Legyetek pedig tőkélletesek azon értelemben, és azon itíletben: Posonban, Gründer Gottfried által. 1671. 8r. A—C és *elül* 4 lev. = 3½ iv = 28 sztlan lev. (az utolsó levél üres).

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1124 **Pozsony. 1671.**

Pázmány Péter. Bizonyos Okok, mellyek erejétül viseltetvén sok fö Ember, mind ennek elötte, mind e' napokban-is az Uj-Vallások Tőréből ki-feslet. Es az Romai Ecclesianak kebelebe szallot. 1. Petr. 3. v. 15. Készek mindenkor az elégtételre mindennek, valaki Okot kérd tőlletek arrúl a' Reménségrűl melly bénnetek vagyon. Posonban Gründer Gottfried által. M.DC.LXXI. 8r. A—D7 = 31 sztlan levél. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlja a jésuiták pozsonyi collegiuma Szelepcsényi György esztergomi érseknek, ki e kiadás költségét fedezte.

Első kiadása: Pozsony. 1631. — 2. Bécs. 1632.

M. n. Muz.

1125 **S.-Patak. 1671.**

(Pathai István). Amaz het fejű es tiz szarvu fene Bestian űlő Barsonynyal s' Draga kővekkel fel-ruháztatott parázna Babillonnak, melly az ő tisztátalan paráznaságának, arany pohárba tőltött részegitő utálatosságával meg-részegétette ez főldnek lakozoit, mezitelenségének tűkőre. Nahum. 3. v. 5. Ezt mondgya az Seregeknek Ura Istene. Im én az te orczádra fordétom-fel a' te ruhádnak kebelét, és meg-mutatom a' pogányoknak a' te mezitelenségedet, és sok országoknak a' te éktelenségedet. Anno. 1671. 12r. 158 szztlan levél. — A—Cc2 = 25 iv és 2 levél (minden ivjegy 6 levél, kivéve az A ivet, mely 12 levélből áll).

Első kiadása: H. és év n. (Pápa. 1626.)

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 49. l. a szerző neve s a nyomtatási hely nélkül helyesen veszi föl: de abban téved, midőn alább 247. l. ugyanezen könyvet 1671-re «Diafanes és Scotodulos beszélgetései» czim alatt mint külön munkát említi. Ez a könyv ugyanis, mint már BOD PÉTER, *M. Athenás* 195. l. megjegyezte, Diaphanes és Scotodulos közötti párbeszéd alakjában van irva.

Több azonkori s.-pataki nyomtatványnyal történt összehasonlitás után bizonyos, hogy S.-Patakon Rosnyai János betüivel volt nyomtatva.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Zilahi ref. gymn.* (cziml. hij.) — *Enyedi ref. coll.* (elején kézirattal pótolva). — *Lugossy Józsefnél.*

1126 **(Debreczen). 1672.**

A Debreceni Scholának estveli könyőrgése. 8r. 4 sztlan levél.

Czimlapja nincs; az első levél első lapja üres, második lapján szent irásbeli helyek állanak s ezek alatt: «I. D. I. S. D. C. P. 1.6.72. die 15. Octob.»; ezután jő a 2-dik levél elején a közlött czim.

Ujabb kiadása: Debreczen. 1682.

Debreczeni ref. coll. (Örvendi Molnár Ferencz, Lelki tárház. Debreczen. 1666. után kötve).

1127 **Kassa. 1672.**

Sámbár Mátyás. Három Idvősséges Kerdes: Most harmadszor meg-jobbítva ki-bocsáttatott, a' Sz. Mise Aldozatról-való tellyes tudománnyal edgyütt: Az Méltóságos Egri Püspők Szegedi Ferentz Urunk ő Nga kegyes akarattyából és bőkezű adományából, az Magyarság Lelki épületire. Cassan, M.DC.LXXII. 12r. 144 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Szegedi Ferentz egri püspöknek), lajstrom 6 sztlan lev.

Első kiadás: N.-Szombat. 1661. — 2-dik kiad. ismeretlen. — 4. N.-Szombat. 1690.

Pesti egyetem. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1128 **Kolozsvár. 1672.**

Köleséri Sámuel. Szem győnyőrűsegenek mertekletes Siratasa, avagy Olly Halotti rövid Elmélkedés, Mellyet A jó emlekezetű, Istenes életű és szelid erkőlcsű, nehai nemzetes Kalmar Kata aszszonynak; Kegyes és tisztességes élettel fénlő Nemes Boros Jenei Istvan Deak Uramnak, Szeme s szive Győnyőrűségének, Iffiuságának tiszta életű kedves Feleségének szomoru temetésekor prédikállott, a Debreczeni Nagy-Temetőben. Mostan pedig, azon szerelmes, igen meg-keseredett Férje kérésére, Maga s más hasonló keserűségben lévő Feleinek, oktatására, s vigasztalására, szem eleiben adott, Köleseri Samuel, C. J. Evangeliomának, edgyik méltatlan Sáfára, a Debreczeni Keresztyén Gyülekezetben. 1. Cor. 7. v. 30. A kik sirnak (ugy sirjanak) mint-ha nem sirnának. Colosvarat, Nyomtattatott, Veres-egyhazi Szentyel Mihaly által, a Szentek üldőztetésének 1672-dik Esztendejében. 4r. A—B iv = 8 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél (Borosjenei István Deáknak); kezdő beszéd 4 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Pesti ref. coll.*

1129 **Kolozsvár. 1672.**

Marosi István. Fűge Fiszek, Mellyben ôt Tojasok Vannak. Az az: Öt-féle dolgokban tébolygó elménec utban igazitása. Apoc. 3. vers. 15. Tudom à te dolgaidat, hogy te sem hideg nem vagy, sem hév. MAROSI ISTVAN, Szilágy-Horváti Prædicátor által. Colosvarat, Nyomtatta Veres-egyházi Mihály Anno cIↃ. IↃc. LXXII. 12r. 46 lap.

Egyetlen példány az *erd. Muzeumban* (gr. Teleki Domokos gernyeszegi könyvtárából).

1130 **Kolozsvár. 1672.**

Meny-ország Kinyittatòtt Edgyetlen-edgy Szoros Kapuja, Mellyen A' sok hivatalosok kôzzûl kevesen mennek-bé, az ôrôk életre. avagy A' sok-féle Vallásoknak világos Proba Köve: A' mellyen minden Pápista, Lutheranus, Ariánus, Calvinista, Arminianus, Religiojának igaz, avagy meg-csaló szép szines és hibás voltát, olly tôkélletesen meg-láthattya, mint ha azt a' régen Istenben boldogult Profétàk, Apostolok és Evangelisták Sz. Lélekkel szólló szájokból élô-nyelven tulajdon fûleivel hallaná. Most ujjonnan az edgyûgyûekért kibocsáttatott. Kolosvaratt. Veres Egy-Házi Mihaly által. Anno M.DC.LXXII. 12r. 11 sztlan lev.

Az egész könyvecske csak a külömböző dogmákra vonatkozó szent irásbeli helyek kijegyzéséből áll.

Régibb kiadása: Várad. 1656.

M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon (cziml. kézirattal pótolva). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1131 **Kolozsvár. 1672.**

Némethi Mihály. Igazság próbaköve. Kolozsvár. 1672. 8r.

Ezt a kiadást emliti BOD PÉTER, *M. Athenás* 190. l. és utánna SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshâz* 49. l. Hogy azonban az első kiadásnak már 1669-ben meg kellett jelenni, lásd föntebb (S.-Patak). 1669. — Ma sem az első, sem ezen második kiadás egy példányát sem ismerjük.

1132 **Kolozsvár. 1672.**

Némethi Mihály. Igazság próbakövének nyert pere. Kolosvár. 1672. 12r.

Hely és év. n. emliti BOD, *M. Athenás* 190. l.; Kolozsvárt 1672. 12r. megjelentnek irja SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshéz* 49. l. — Első kiadását lásd H. n. (S.-Patak). 1669.

1133 **Kolozsvár. 1672.**

Nógrádi Mátyás. Idvősség Kapuja, Sőt, A' meny-orszag csalhatatlan uta; Mellyen járt, bűneiből igazán meg-tért Isai fia, David Kiraly: Mellyet ez-előtt Angliai Nyelven ki-bocsátott, rész-szerint, HILDERSAM Londinumban, Isten népének, és à térendő bűnősők idvességére: Mostan pedig Magyar Nyelvre forditott, és az egész ötven-edgyedik Soltárt, őszve-szedegetvén, az üldőzés alatt nyőgő, Magyar Ecclesiák vigasztalására, és hitek álhatatos erőssitésére, ki-bocsátott, NOGRADI MATYAS. Colosvarat, Nyomtattatott Veres-egyhazi Szentyel Mihaly által. M.DC.LXXII. 4r. 1440 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 12, *végül:* mutató tábla 8 sztlan lev.

Ajánlva van Apafi Mihály erd. fejedelemnek prózában, s külön külön magyar versekben Bornemisza Anna fejedelemaszszonynak, Bethlen Jánosnak, Teleki Mihálynak, Tofaeus Mihálynak, a három debreczeni papnak, Belényesi Ferenczneк, Keresztes Andrásnak, Debreczen és Kolozsvár városának.

M. n. Muz. — *Érd. Muz.* — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Telekiktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Debreczeni r. cath. gymn.* — Megvolt *Nagy István ktárában* is.

1134 **Kolozsvár. 1672.**

(Nyéki Vörös Mátyás). Az földi reszeg szerencsenek, alhatatlan lakodalmaban tombolok jora intő Csengetyűje Melly az vilag csalardsagat az ember negy utolso dolgainak zengesevel Kinek-kinek eleibe adgya. Kolosvaratt Nyomtattatott 1672. esztendőben. 4r. 32 lap.

Régibb kiadásai: Pozsony. 1636. és Pozsony. 1644.
Egyetlen példány *Koncz József tanárnál* Maros-Vásárhelyt.

1135 **Kolozsvár. 1672.**

Szokolyai István. A' Szent Biblianak ő Testámentomi Könyveiből edgybe szedegettetett Ahitatos Könyörgesek. Mellyeket Belgiomi nyelvből, Magyar nyelvre forditott SZOKOLYAI ISTVAN. Colosvarat Nyomt: Szentyel Mihaly által. 1672. 16r.

Első kiadása: Leyden. 1648. — 2. S.-Patak. 1669.

Egyetlen csonka példánya, mely a 152. lap után szakad meg, megvan a *m. n. Muzeumban.* – Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1136 **Kolozsvár. 1672.**

Zilahi János (Idős). Az Igaz Vallasnak Vilagos Tükőre. Mellyben Az Cálvinista Vallásnak tökélletes tiszta igassága, és igaz fundamentomos régisége, minden jo lelki-ismeretű embereknek szemek eleiben tétettetik. Mellyet mind a' Szent Irásbol rendesen, s' mind a' Páterek értelméből bőségesen, s' mind a' Szem-látomásbol tapasztalhato-képpen mutat, és czáfolhatatlanul bizonyit Idős Zilahi Janos, Sibai Ecclesiának egygyűgű Lelki-Pásztora, és a' Szilágyságban lévő Lelki-Tanitóknak méltatlan Seniora. Colosvarat, Nyomtattatott Veres-egy-házi Sz. Mihály által. Anno cIↃ. IↃc. LXXII. 8r. 135 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, versek 16 sztlan lev.; *végül:* Ének a Sz. Háromsághoz 8 sztlan lap.

Ajánlva van a szent háromság egy örök Istennek.

Sándor István, *M. könyvesház* 50. l. helyesen irja le; de föntebb 24. l. tévedve teszi Kolozsvár. 1626-ra is.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* (cziml. hij.). — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *N.-enyedi ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1137 **Lőcse. 1672.**

(Cato). Libellvs Elegantissimus, Qui inscribitur Cato, de præceptis vitæ Communis. Az az: Igen Szep Kőnyvetske, Mely neveztetik Catonak: ki tanit ez kőzőnséges életben kinek-kinek életit és erkőltsét, hogy-hogy kellyen eszessen szabni és hordozni. Leutschoviæ, Typis Samuelis Brewer, 1672. 8r. A—C7 = 23 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.*

1138 **Lőcse. 1672.**

Kalendariom (Uj és O), E' Christus szűletése után való félelmes Bissextilis 1672. eszt: Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd helyekre alkalmaztatott Neubarth Christoph, Theologus és Astrologus. Lőtsén, Brever Samuel által. 16r. A– E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1139 **Lőcse. 1672.**

Lelki Viragos Kert. Az Mennyei Udvar Tiszteletiről, Mellyet A' Kertben Halálra-valt, és a' Kereszt-fán meg-hólt Ur Jesvs Titulussa alatt virágzó Gyöngyösi Congregátio, az üdvösséges Halált szomjuzó Hiveknek ki nyittatott. Hogy Ezt gyakorolván, s' ebben múlatozván, ki-ki a' szent Halálra, és az örökkén-való bóldog fel-támadásra, magát tehesse érdemessé. Boldogok az Halottak, kik az Urban halnak-meg. Apoc. 14. Lőtsen, Samuel Brewer által, M.DC.LXXII. 8r. 405 lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd, kalendarium 12 sztlan lev., *végül:* tábla 3 sztlan lap.

Egyetlen példány a *kolozsvári ref. coll. ktárában.*

1140 **Nagy-Szombat. 1672.**

Ágoston Péter. Mirra-szedő Szarandok, Avagy Christus Vrunk hét helyt lőtt Kinnyait, és halálát beszéllő könyvecske, Mellyet Szerzett a' Jesus Társaságában lévő P. Agoston Peter. Nyomtattatott Nagy-Szombatban. 1672. 12r. 394 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 11 sztlan lev.

Ajánlva van Szegedi Ferencz egri püspöknek.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Debreczeni ref. coll. — Debreczeni r. cath. gymn.

1141 **Nagy-Szombat. 1672.**

Énekes könyv. (Szelepcsényi György esztergami érsek rendeletére.) Nagy-Szombat. 1672. 4r.

Emliti Sándor István, *M. ház* 50. *l.* és Toldy, *M. költ. tört. 2. kiad.* 302. *l.*

1142 **Rhenopolis** (álnév). **1672.**

Összerontása annak a Czigány Tükörnek. Rhenopolis 1672 ....

Megvolt a *debreczeni ref. coll. ktárában,* de onnan 1840 körül elveszett, mint az elveszettek töredékes jegyzékéből bizonyos. (Lugossy József közleménye szerint.) Igen hihetőleg Zilahi Jánosnak Kolozsvártt 1672-ben megjelent «Az igaz vallásnak világos tüköre» czimü munkája ellen volt irva.

1143 **Zsolna. 1672.**

Kalendariom, Ez igen rettenetes bissextilis. Christus Vrunk születése után való M.DC.LXXII. esztendőre Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd helyekre

alkalmaztatott. Neubarth Christoph Theologus és Astrologus. Solnan Nyomtatta Dadán Janos altal. 8r. A—E4 = 4½ iv = 36 sztlan lev.

M. Akad.

1144 **Debreczen. 1673.**

Köleséri Sámuel. Arany Alma Avagy alkalmatos időben mondott ige. Az az, olly xxx. Predikatiok, Mellyeket nagyobb részre szomoru (ritkán őrvendetes) alkalmatosságokkal, a' Debreceni, sok tereh alatt Pálma fa modgyára, Egh felé nevekedő K. Gyűlekezetnek s' az ott nyomorgo Számkivetettek Seregének, oktatására, vigasztalására s' hitekben valo erősittetésekre, predikállott; Mostan pedig, azon Isten Nepe s' egyebek lelki hasznáért, ki-bocsátott. Kőleseri Samuel, C. J. Evangeliomának edgyűgyű Sáfára a' D. K. G. Peld. 25. 11. Mint az arany alma az ezüst rostélyokban, ollyan az alkalmatossan mondott ige. Debreczenben Nyomtattatott Karancsi György által. MDCLXXIII. Esztendőben. 8r. 250 (hibásan 150) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (a debreczeni gyülekezetnek), a kegyes olv., lajstrom 10 sztlan lev.; *végül:* errata 1 sztlan lap.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon (elül 6, végül 10 lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél.* — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (elül 10 lev. hij.).

1145 **Kassa. 1673.**

Tyukodi György. Halotti beszéd Sennyei Erzsébet, Károlyi László hitvese fölött. Kassa. 1673.

Emliti Sándor István, *M. könyvesház* 50. *l.*

1146 **Kolozsvár. 1673.**

Joh. Amos Comenii Janua lingvae latinae reserata aurea Sive Seminarium Lingvae Latinae et Scientiarum omnium. Hoc est, Compendiosa Latinam et aliam quamlibet Lingvam, unà cum Scientiarum et artium fundamentis, perdiscendi Methodus, sub Titulis centum, Periodis mille comprehensa.

Et In usum Scholæ Varadiensis, juxta Belgarum editionem postremam, accuratum et auctam, *in Hungaricam Lingvam translata,* Per STEPHANUM BENIAMIN SZILAGYI ejusdem Scholæ Rectorem. Aestimat ut sapiens pretio, non pondere gemmas: Utilitate probat sic quoque mentis opus. Claudiopoli. Apud Michaëlem Veresegyházi. 1673. 8r. 220 lap. — *Elül:* cziml., institutio didactica, ad auctorem G. V. S. S. Th. D. 8, *végül:* Indexek 6 sztlan levél.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll.

1147 **Kolozsvár. 1673.**

Ilosvai Péter. Az hires neves Tholdi Miklosnak jeles cselekedetiről es bajnaksagarul való Historia. Irattatott ILLOSVAI PETER által. Kolosvaratt Anno M.DC.LXXIII. 4r. A—B2 = 1½ iv = 6 sztlan levél.

Régibb kiadásai: Debreczen 1574. és Lőcse 1629.

Egyetlen példánya, melyben az utolsó levél legnagyobb része le van szakadva, *Koncz József tanárnál* Maros-Vásárhelyt.

1148 **Kolozsvár. 1673.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szûletése után valo 1673. Mellyet Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd hellyekre alkalmaztatott. NEUBART CHRISTOPH által. Ez nyomtatás, más nyomtatásoknál valamivel bûvebb és értelmesb. Colosvarat. Veres-egyházi Szentyel Mihály által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1149 **Kolozsvár. 1673.**

Némethi Mihály. Mennyei Tárház Kultsa, avagy: Olly idvességes egy ûgyô elmékhez alkalmaztatott Imádságok: mellyekkel minden rendben, karban, nyomoruságban lévô egy ügyû emberek, az Istẽ kegyelmes Tárházábã bé-mehetnek. Mellyet szedett a' sz. Irás szavaiból, NEMETHI MIHALY A' Colos. Ref. Eccl. edgyik Tanitoja. Colosváratt, Szentyel Mihaly által 1673. 12r. 212 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 5, *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

Ajánlva van Sóvári Soos György, Sáros, Zemplén és Ung vármegyei fő-assessornak, a bujdosó magyarok egyikének. «Irám Kolosvárban 25. Aug. A. 1673.»

Az ajánlásból kitetszik, hogy e munka egy részét kiűzettetése előtt (1671) Gönczön, nagyobb részét Debreczenben irta, s Kolozsvárt készitette sajtó alá.

Ez az első kiadás. — 2. Kolozsvár. 1676. — 3. Lőcse. 1679. — 4. Kolozsvár. 1681. — 5. Debreczen 1685. — 6. Debreczen. 1703. — 7. Lőcse. 1706. — 8. Bártfa. 1708.

S.-pataki ref. coll. (Pósaházi János, Sibelius Gáspár imádsági. Kolozsvár. 1673. után kötve).

1150 **Kolozsvár. 1673.**

Szathmár-Némethi Mihály. Az őrökke valo Egy Isteni állatban lévő Három Személyeknek Mutato Tűköre Męllyből Világossan meg-láthattyák az Evangelicusok, az Egy Isteni állatban lévő Három Személyek felől való Vallásoknak igasságát; és ezzel ellenkező Ariánusok, Sociniánusok, és Unitáriusok, vélekedéseknek, veszedelmes vóltát. Meg mutatván mint kellyen ezeknek ellen-vetésére felelni. Mellyet Irt Sz. NEMETHI MIHALY, Ez előtt Gőnczi; Mostan az Kolosvári Orth. Eccl. edgyik Tanitója; de a' Jésus Christus űldőztetésének Társa. Kolosvaratt, Nyomtatta V. Szentyel Mihaly 1673. esztendőben 12r. 111 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Apafi Mihálynak és Bornemisza Annának) 4 sztlan lev; *végül:* mut. tábla 1 sztlan lap.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 49. *l.* tévedve teszi Kolozsvár. 1672-re.

M. n. muz. — *Erd. Muz.* — *Lugossy Józsefnél* (csonkán, 5—94 lap). — Megvolt 1849-ig a nagy-enyedi ref. coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1151 **Kolozsvár. 1673.**

Pósaházi János. Sibelius Gasparnak Szent Irásbol szedegetett, és kűlőmb kűlőmb-féle alkalmatosságokra rendeltetett kőnyőrgő és hálá-adó Imadsagi: Mellyeket, Deák nyelvből, a' Magyar Keresztyéneknek hasznokra Magyar nyelvre forditott. POSAHAZI JANOS. A' Szentek mostani szenvedésének edgyik társa. Colosvaratt. Veresegyhazi Mihaly által, 1673. esztend: 12r. 284 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél 5 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Ajánlva van a magyar- és erdélyországi protestánsoknak.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.*

1152 **Kolozsvár. 1673.**

(**Szendrey Ferencz.**) Kellemetes Elmelkedesek, Az Szivnek meg-keménnyètéséről; a' Tophetről; a' Meg-aláztatásrol; és azokrol az Tekintetekről, az mellyek szerint az Isten Irgalmasságának valamelly Nép avagy Ember részese lehet. Holott légyen kedves és kelletlen a' vétek, ezek szerint nézhetni.

Edes a' bűn, tarcs-meg, mikor el-kezdetik,
Mint valamelly vendég kedvesen vétetik,
Az cselekedetben igen neveltetik;
De keserű lészen, ha el-végeztetik.
Pharahó tanithat, kit tengernek Habja,
El-boritott vala iszszanyatos Zajja;
Jézabel meg-mondgya; űldőzők Strásája,
El-szaggat titeket az Ebeknek Szája.

Kolosvaratt. Nyomtatt: Veres-egyházi Szentyel Mihály által. M.DC.LXXIII. 4r. — *Elül:* cziml., ajánlás 2 sztlan levél.

Ajánlja Apafi Mihálynak «Szendrey Ferencz hajdani Mádi és Zombori Prédidikátor».

M.-vásárh. ref. coll. — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.). — *S.-pataki ref. coll.* (a 30. lap után megszakad).

1153 **Kolozsvár. 1673.**

Técsi J. Miklós. Lilium Humilitatis. Az az: A' nyomoruságoknak tővisse kőziben bé-vettetett Isten Anyaszent-egyházának maga meg-alázása, es keserves siralma. Mellyet; Az űldőztetéseknek idején, à meg haragutt Istennek meg-engesztelésére; a' Christus ellenségének, meg-szégyenitésére, és a' Sion romladozott kö-falainak fel-éptettésére, ecképpen bocsát fel az Anyaszent-egyház magas Meny-országban. Mellyet az Ur dicsősségére, a' Keresztyén Ecclesiáknak hasznára; és a' megkeseredett Hiveknek vigasztalására ekképpen készitet-el, és és e' formában ki-is bocsátott Franequerában, An. 1659. Tetsi J: Miklos. Mostan penig újjobban, Istenéhez s' Hazájához valo buzgo szeretetiből ez kis formában ki-bocsátott: Kolosvaratt, Veres-egyhazi Szentyel Mihaly 1673-dik esztendöben. 12r. 87 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz és versek 4 sztlan levél; *végén:* mut. tábla 1 lap.

Első kiadása: Franequera. 1659. — 3. Kolozsvár. 1675. — 4. Kolozsvár. 1679. 5. Lőcse. 1679.

S.-pataki ref. coll.

1154 **Kolozsvár. 1673.**

Tolnai Mihály. A Sűrű kereszt-viselések habjai kőzt csűggedező leleknek lelki batoritása. Avagy; Olly szent Iráson fundáltatott, s' abbol ki-szedegettetett Lelki Flastrom; mellyel az Isten Atyai látogatása, dorgálása, és veszszeje miatt el-senyvedt Szerelmesi sebeit (a' kikkel ő szokta az övéit ez életben sebhetni látogatni,) orvosollya s' bé-kőtőzi: Mellyet élő nyelvel-is Prædikállott amaz Debreczeni nagy gyűlekezetben, 1673. Febr: az Belgiumi Academiákbol nem rég űldőzés alatt nyegő hazájában haza érkezett, THOLNAI MIHALY. Colosvaratt. Nyomtatta Veres-egyhazi Szentyel Mihaly A' Szentek űldőztetésének Anno cIↃ IↃc LXXIII. 4r. 24 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 2 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz.

1155 **Lőcse. 1673.**

Magyar Æsopvs. Az az; Æsopvsnak egesz elete es Fabulai; Mellyet Gőrőg Nyelvből Deakra, Deakbol Németre, és Németből Magyar Nyelvre forditottak. Es rővid, de hasznos magyarázattal és illendő Figurákkal-is meg-ékesitettek. *(Fametszet.)* Lőtsen, Brewer Samuel által, (1673). 4r. A—L iv = 11 iv = 44 sztlan lev.

Egyetlen példány az *erd. Muz. ktárában* (a Benkő Ferencz által adományozott colligatumból). — Ezen példányban a czimlevél alsó szeglete, hol az évszám állott, le van szakadva; hogy azonban a nyomtatási év 1673 volt, bizonyos abból, hogy BOD PÉTER, ki a Benkő-féle colligatumot ismerte, s annak minden darabját egyenként megemliti, ezen Magyar Aesopust *M. Athenas* 196. *l.* 1673-ra teszi. Bizvást következtethetjük ebből, hogy ezen példányon még Bod korában az 1673. évszám olvasható volt. — Ujabb kiadása: Lőcse. 1687.

1156 **Zsolna. 1673.**

Siderius János. Kisded Gyermekeknek való Catechismus; Az az: Rővid Kérdések és Feleletek által való Tanitas; A' Keresztyéni Hitnek fő Agazatiról. Melly irattatott SIDERIUS JÁNOS által. Most penig újobban e szép formában ki-botsátta-

tott. Solnan, Dádan János által. Anno 1673. 16r. A—B = 2 iv = 32 sztlan lev.

Egyetlen péld. a *pesti egyetem ktárában.*

1157 **Bécs. 1674.**

Kalendariom (Uy és Ô) Kristus Urunk szûletése után valo M.DC.LXXIV. Esztendôre kinek hossza 365. napot fóglal magaban, melyben nagy szórgalmatossągal. el rendeltettenek, Az Planetek Jarassi azoknak forgasi és kévalt kippen válo iely, a sokadalmakkal eggyût. Nemet Magyar, es ezek szomszédságában; levo, orszagok szolgalattyara, minden tehettsegel. KÛRNER JANOS, és JAKAB, Az Matématikanák Mehessinél. *(Nemz. czimer.)* Nyomtattatott Bechben Kûrner Janos, és Jakab, also Austrianak Kónyw nyomtatojanal. 8r. A—C3 = $2^3/_8$ iv = 19 sztlan levél.

(A iv naptárrész; BC Prognosticon és vásárok.)

M. n. Muz.

1158 **Debreczen. 1674.**

Temetési Pompa. Mellyel az jo indulatu kegyes erkôlcsû s' nagy remensegû Tekintetes és Nemzetes nehai Bocskai Ujlaki Ferencznek az Tekintetes és Nemzetes Bocskai Ujlaki György nek és kegyes erkôlcsû házas társának az Tekintetes és Nemzetes Komlosi Maria Asszonynak szerelmes egyetlen egy engedelmes fianak, meghidegedett testenec utolso tisztesseg tetetet 1673. Augustusban és Septemberben, es most boldog emlekezetire, s' az kegyes olvasoknak lelki epûletekre, azon rendel a' mint celebraltatott, ki bocsattatott. Debrecenben, Nyomtattatott Karancsi György által 1674-ben. 4r. 146 lap.

Tartalma: 1. TEREMI ISTVÁN, szamosujlaki pap praed. Szamos Ujlakon, aug. 6. reggel 8 órakor. — 2. Ugyanattól délután 2 órakor. Sz. Ujlakon, koporsóba tételkor, aug. 9. — 4. TATAI P. MIHÁLY sz.-németi pap. préd. Sz. Ujlakon az udvarháznál Sz. Mihály hav. 17-én. — 5. U. ott DÁNYÁDI GYÔRGY Magyar Oratioja. — 6. U. o. versek THURI SÁMUELtől. — 7. *Sepsi Korocs András* szathmári pap préd. a sirba tétel előtt. 17. Sept. (genealogiával). — 8. TEREMI ISTVÁN préd. 17. Sept. — Oratio funebris latinul BARSI JÁNOStól. — 9. Halotti versek SAMUEL TONSORIS által.

M. Akad. — Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll. (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.*

1159 **Kassa. 1674.**

Cantvs Catholici Latino-Hvngarici, In lucem dati Authoritate et Liberalitate Illustrissimi ac Reverendissimi D. D. Francisci Leonardi Szegedi Episcopi Agriensis. Az Méltóságos Egri Pûspôk Urûnk ô Nagysága akarattyából, és bôv-kezû adakozásából ki-bocsáttatott, Magyar és Déák, Keresztyeni Catholicvs Enekek; Istennek nagyob dicsôségére, és Magyar-Ország Lelki Vigasztalására. Cassoviæ, Typis Academicis Soc. Jesv per Franciscum Lubovienski, et Georgium Pilgram. An. 1674. 4r. 560 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, lajstrom 7 levél.

M. Akad. — Pesti egyetem. — Debreczeni ref. coll. — Debreczeni r. cath. gymn.

1160 **Kassa. 1674.**

Evangeliomok es Epistolak, Vasarnapokra és Innepekre valók, a' Kalendariommal és a' Satoros Innepi Enekekkel. — Cassan, az Iesvita Páterek bôtûivel, Lubovienski Ferencz által. 1674. 8r. 254 lap. — *Elül:* cziml. és calendariom 8, *végül.* könyörgés 1 sztlan lev.

Ajánlva (a czimlapon) Mokcsai András corbovai püspöknek és leleszi prépostnak, hrapkói Sz. Lélek apáturának, kinek költségén jelent meg ezen könyv.

Kassai jogakad.

1161 **Kolozsvár. 1674.**

Apafi Mihály. Marcus Fridericus Wendelinusnak, a' Keresztyen Isteni Tudomanyrol irott ket könyvei. Mellyek mostan, Isten dicsôsségére, az Erdélyi és Magyar-országi Reformata Ecclésiáknak, és minden Isteni dolgokban épûlni igyekezô Keresztyén Embereknek idvességes hasznára, Magyar nyelvre fordittattanak. Apafi Mihaly, Isten kegyelméból Erdély-országának Feiedelme, Magyar-ország részeinek Ura; és Székelyeknek Ispannya által. Kolosvaratt, Nyomtattatott Veresegy-hazi Szentyel Mihaly által. Anno cIↃ. IↃc. lxxiv. 4r. 1012 lap. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd, a részek mut. táblája 12, *végül:* mut. tábla 10 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. (2 péld.; egyik a Bornemisza Anna erd. fejedelemasszony diszkötésü példánya, melynek tábláján arany betükkel áll: «Bornemisza

Anna E. O. F. A. Anno Do. 1674.»). — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *Pannonhalmi apátság.* — *Enyedi ref. coll.* — Keszthelyen a *Festetics-ktárban*, gr. Toldalagi Victornál Koronkán, gr. Teleki-ktárban Gyömrőn, Lugossy Józsefnél s több magánosoknál.

1162 **Kolozsvár. 1674.**

Kalendariom (Uj és O), Ez igen szerencsétlen, Urunk szűletése után valo 1674. Esztendőre. Mellyet most-is, Magyar, Erdély és egyéb Szomszéd Országokra alkalmaztatott. NEUBART CHRISTOPH Boleslâ-Silesius Colosvaratt, Veres-egyházi Szentyel Mihály által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

Erd. Muz. (2 péld.)

1163 **Kolozsvár. 1674.**

Portsalmi András. Ministerialis Prudentia. az az, Testek sátorának bomladozását, eleve meg-ismérő Egyházi rendeket, s' halgatójokat, pállya-futásokban eszességgel elő-menni tanitó, és serkengető mesterség; Melly Isten dicsősségére szenteltetett. Es a' Tiszteletes bóldog emlekezetű KOVASZNAI PETERnek, Colosvári Reformat. Gyülekezetének serénnyen vigyázó őrállójának, Colos és Kalota-szegi Ecclésiáknak érdemes Senioriának, és az Erdélyi Orthodo. Ecclésiáknak dicséretes hirű nevű Püspőkének, szomorú halála, és főldben való tisztességes takarittatása, alkalmatosságával, a' Kolosv. Farkas útzai nagy Templomban az élő Szentek eleiben terjesztetett. PORTSALMI ANDRAS által. A. D. 1673. die 25. Jul. Colosvaratt. Veres-Egyhazi Szentyel Mihaly, 1674. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

Hozzá járul a C iven külön czimlappal: Oratio funebris . . . declamata . . . a . . . D. STEPHANO PATAKI, Collegii Reformati Claudiopolitani Rectore. Anno D. 1673. die 25. Julii. Claudiopoli. Anno 1674.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

1164 **Kolozsvár. 1674.**

Szomorú Halotti Pompa, melly, az Néhai Tekintetes, Méltóságos és Nagyságos Bocskai Istvannak, az Felséges Romai Császár és Magyar ország Királlyának (édes Magyar hazája s' Nemzete lelki és testi szabadságáért való szenvedése s' keserves számkivetése előtt) Tanátsának, Tekintetes Nemes Zemplény Vármegyének Fő Ispánnyának: Isten Anyaszentegyházának dajkájának és Isten dicsősségének, halálig hűséges óltalmazójának, &c. bujdosásában, Karácson havának 24. napján 1672. Kolosvárt bóldogul ki-múlt, s' meg-hidegedett Teste felett, ugyan Kolosvárt az Ház előtt és a' Reformatusok Templomában siralmason celebráltatott. 1673. Pűnkősd havának 29. napján. Colosvaratt. Veresegyhazi Szentyel Mihaly altal 4r. A—O = 14 iv = 56 sztlan lev.

Tartalma: 1. GÖRGEI PÁL praedikátioja a háznál a test felett. (A—C3). — 2. TÉCSI JÁNOS előbb Gálszécsi, most bujdosó préd. predikatiója a ház előtt (C4—E3). — 3. PORCSALMI ANDRÁS kolosv. ref. préd. predikatiója a templomban. (E3—H2). — 4. PÓSAHÁZI JÁNOS Oratioja latinul. Anno 1674. (H3—K3). — A Bocskai család genealogiája. (K4—L4). — 5. DIÓSZEGI SÁMUEL, minap s. pataki oskola tagja, most a fejérvári ref. coll. seniora, magyar oratiója és búcsúztató versei. (M—O4).

Diószegi Sámuel ezen oratióját, külön fölvéve s hibásan Kolozsvár 1673-ra téve, emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 51. *l.* — Hogy e gyüjtemény 1674. jelent meg, bizonyitja a Pósaházi latin oratiója czimlapján álló 1674. évszám.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár* (csonkán, C—N3). — *Lugossy Józsefnél* (Diószegi oratiója hij.). — *Szilágyi Sándornál* Budapesten (csonkán, C4—L4).

1165 **Lőcse. 1674.**

Keresztyén Catechismus. Az az: A' keresztyéni Hitnek ágazatira való rővid tanitás, kérdések és feleletek által. Mely mostan a Kérdéseknek s' feleleteknek summás értelmekkel és azokban foglaltatott dolgokat fel fejtegető kérdezkedésekkel, s' némelly szűkséges magyarázatokkal; a Szent Irásbeli bizonyságoknak egészszen-való le-irásával, végre a' Catechizálásra-való út mutatással, újobban, meg-jobbitva s' őregbitve ki botsáttatott. Az őtődik, vagy utolsó Editio szerint, melyet az Elől-járó Beszédnek vége-felé eszedben vehetsz; kegyes olvasó. Lőtsen. Brewer Samuel által. 1674. Eszten-

dőben. 8r. 194 lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd, szent könyvek lajstroma . . . . lev.

Az 5-dik kiadás, melyre a czimben hivatkozás történik, S.-Patak. 1667. — — 6. kiad. Lőcse. 1669., 7-dik kiad. Kolozsvár. 1671.

Egyetlen péld. *Keszthelyen a Festetics-könyvtárban.*

1166 **Lőcse. 1674.**

Kalendariom (Uj és O) Ez igen szerencsétlen, Urunk szűletése után való 1674. Mellyet mostis, Magyar, Erdély és egyéb Szomszéd Országokra alkolmaztatott NEUBART CHRISTOPH. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1167 **Lőcse. 1674.**

Lippai János. Calendarivm Oeconomicum Perpetuum. Az az Esztergami Érsek Urunk ő Nagysága Posoni Gondviselőjének Majorságrúl irt Laistroma, minden Esztendőre, kibűl minden Major Gazda hórúl hóra egész esztendő által mit munkálottasson az Majorság kőrűl, meg-tudhattya. Ismét újjonnan Magyar nyelven ki-bocsáttatott. *(Kettős nemz. czimer fametszetben.)* Lőtsen Brewer Samuel által, 1674. esztendőben. 8r. 96 lap. — *Elül:* cziml., a kegyes olvasóhoz 4, *végül:* index 8 sztlan lev.

Végén: Vege ez VI CaLenDarIVMnak. (1662.)

Első kiadása: N. Szombat. 1662.

M. n. Muz. — *M. Akad.*

1168 **Lőcse. 1674.**

Pázmány Péter. Imadsagos Könyv. Mellyet irt, A' Boldog Emlekezetű Cardinal, es Esztergomi Ersek; PAZMANY PETER Ki, most ötődikszer ki-nyomtattatott: Lőtsen 1674. Esztendőben. 8r. 536 lap. — *Elül:* czimlap, kalendáriom 20, *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

Ajánlása nincs, s ennyiben külömbözik a n.-szombati 1674-diki kiadástól.

M. n. Muz. — Gy.-Fejérvárt a *Batthiányi-ktárban* (cziml. hij.).

1169 **Lőcse. 1674.**

Politica Philosophiai Okoskodás-szerint való rendes életnek Példája. Mellyet valamely, Istenét, vallását, Királlyát és hazáját igazán szerető Nemes ember G. C. I. Deákból Magyarrá forditván, és ez mostani Udvariséggal tellyes Világh fiainak elméjekhez illettetvén kűlőmbőző indúlattyok és tudományok megh jobbitására rendeltetett. Lőtsen. Nyomt: Brever Samuel ál: 1674. 12r. A—G11 = 83 sztlan levél.

M. n. Muz. — M. Akad. — S.-pataki ref. coll. — Lőcsei ev. gymn.

1170 **Nagy-Szombat. 1674.**

Ágoston Péter. Mennyei Dicsőseg, Avagy Az *U*dvözült Szentek őrőkké meg maradando Boldogságok, és hellyek. Mellyet, Nemzete idvőssegiert Deákból Magyarra hozott. P. Agoston Peter Jesvita. Nyomtattatot Nagyszombatban. Az Académiai Bőtűkkel 1674. 8r. 271 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 5, *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Ajánlva van Tek. és Nagys. Szenttamási Máté erdélyi püspök, kir. tanácsos és csornai prépostnak.

M. Akad. — Pesti egyetem (a 265. lap után megszakad).

1171 **Nagy-Szombat. 1674.**

Pázmány Péter. Imádságos kőnyv. Nagy-Szombat. 1674. 8r. 591 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás és calendariom 14, *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

Az ajánlásból kitetszik, hogy ez a kiadás Hédervári Kata, Viczai János özvegye, költségén jelent meg. Emlitve van az ajánlásban az ezt megelőző 5-dik kiadás e szavakkal: »Az elmult 1650-dik esztendőben nyomtattatott volt ki őtődször ez az imádságos kőnyv.» A calendarium szól 1674—1696-ra. A nyomdai kiállitásból itélve a nyomtatás Nagy-Szombatban történt.

Minthogy ezen imádságos könyv Szécsi Mária, Vesselényi Ferencz nádor özvegye, költségén Bécsben 1665-ben is megjelent, ezen n.-szombati 1674-diki kiadást 7-diknek kell számitanunk; jóllehet ennek ajánlásában csak az 5-dik pozsonyi 1650-diki kiadásra történik hivatkozás.

M. n. Muzeumban (hij. a cziml. és az Index 2 utolsó levele).

1172 **Szeben. 1674.**

Catonis Disticha Moralia, Cum Germanica & Hungarica versione, nunc castigatiùs, quàm antea, edita. Ad minùs candidum Lectorem.

Cur ducis vultus, & non legis ista libenter?
Non tibi, sed parvis parva legenda damus.

Cibinii, Apud Stephanum Jûngling, Anno 1674. 8r. 51 lap. — *Hozzá járúl:* Septem Sapientium Sententiae 5 sztlan lap.

Egyetlen péld. az *erd. Muzeumban.*

1173 **Bécs. 1675.**

Szegi Lajos János (Bátorkeszi). Szôlô Gerezd; Az Melly le szakasztatott az Kristus lelki szôlôs kertében, ki az Pápista igaz Catholica Ekklésia Ezen Szôlô Gerezd szemeibûl csepegnek ki az tôbbi kôzôtt azok az igaz Okok, mellyeknek meg csalhatatlan erôs igasságoknak tekéntetekre nézve, változtatta meg elébbeni ôrôk halált Szegény Lelkének szerzô mérges Calvinusi vallását BÁTORKESZI SZEGI LAIOS JANOS. Nyomtattatott Becsben, Az Romai Császar ô Felsége, Udvari Typographusának Cosmerovius János Christofnak Bôtûivel. A. M.DC.LXXV-dik Esztendôben. 8r. 133 lap.

Ajánlva Szelepcsényi György kalocsai érseknek és győri püspöknek.
M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1174 **Debreczen. 1675.**

Kegyes Vitez Avagy a' nehai Felseges Sveciai Kiraly Gustavus Adolphus Ritka példáju Kegyes Életének, Lelki s' testi szabadságért valo Dicsiretes Hadakozásának, Gyôzedelminek, a' Luczen-nél lôtt Diadalmas Harczon valo szomoru el esésének és Svecianak Holmia nevû Anya Városában Gyászos Pompával lôtt Temetésének rôvid Historiaia. Mellyet, Tudos és hiteles Historia-Irokbul hûségessen ôszve-szedegetett és a' Kegyességgel szûkségesképpen egybe kôttetendô Vitézségnek; mint egy Aczél-Tûkôrben valo szemlélésére s' kôvetésére; az Isten Dicsôsségéjért, Vallásokért s' Hazájok Szabadságájért Bujdoso Igaz Magyaroknak, szemek eleiben fûggesztett, PHILOPATRIUS ARVADINUS THEAITETUS. Levit. II. v. 44. Legyetek szentek, mert én szent vagyok. stb. Nyomtattatott Christianopolyban. IôVel Vr IesVs ChrIstVs IstenI segeDeLMedddel! (1675.) 4r. 63 (igazán 64) lap. — *Elûl:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, versek 4 sztlan lev.

Ajánlva van Hadadi Wesselényi Pálnak, a bujdosó magyarság főgeneralisának. — A nyomtatás helye kétségtelenül Debreczen; a könyv betüi ugyanis éppen azok, melyekkel Bartha Boldizsár Debreczenben 1666-ban megjelent Chronicája van nyomtatva. — Az álnevü szerző PHILOPATRIUS ARVADINUS THEAITETUS (hazáját szerető, árva, Istenhez könyörgő) igen hihetőleg a bujdosó SZŐNYI NAGY ISTVÁN, ki 1675-ben a bujdosó magyarok tábori papja volt.

Erd. Muz. — *S.-pataki ref. coll.* (végül csonkán). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (cziml. hij.)

1175 **Debreczen. 1675.**

Tolvaj Ferencz (Menyői). Az Arithmetikanak; avagy Az Számlálásnak ôt Speciesinek rôvid Magyar Regulákban foglaltatott Mestersége. Taliter Disponente FRANC. TOLV. MENYÖI, Gyôngyôsini. An: 1674. 12. Decemb. Debreczenben. Nyomtatt: Karancsi Gyôrgy által. cIↃ IↃc LXXV. 12r. A—Dg = 45 sztlan levél.

Hogy ez az első kiadás, bizonyitja maga a szerző a későbbi kiadásokban és Maróthi Arithmeticájában. Mint első kiadást emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 51. *l.*

S.-pataki ref. coll.

1176 **Kolozsvár. 1675.**

Kalendariom (Uj és O), Ez boldógtalan, Christus Urunk szûletése után való 1675. Esztendôre. Mellyet most-is, Magyar, Erdély és egyéb szomszéd Országokra alkalmaztatott. Neubárt Christoph. Boleslâ-Silesius. Cum gratia & privileg: Celsiss: Prin: Colosvaratt, Veres-egyházi Szentyel Mihály által. 16r. A—E = 5 iv (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.*

1177 **Kolozsvár. 1675.**

Köleséri Sámuel. Atyai dorgalasnak jo izû Gyûmôlcse, Avagy, Olly Idvességes Halotti Elmelkedes, Mellyet, a Bóldog emlekezetû, Isten Atyai Dorgálásit, egy végben, kilencz-hólnapokig, nagy békesseges-tûréssel el-szenvedett, Isten kedves Szolgáló-Leányának; Nehai Nemz. Dobozi Kata Aszszonynak, Nemzetes Dobozi Benedek Uramnak edgyetlen edgy Szerelmes Leányának; Nemzetes Kovacs Andras Uramnak penig kedves Házas-Társának, Teste felett, prédikállott, Bôjt-más havának 6. napján, a Debreczeni Nagy-Temetôben; mostan

pedig meg nevezett édes Attya kévánságára, ki-bocsátott, Kőleseri Samuel A Debreczeni K. Gyülekezetnek edgyik tanitója. Nyomtattatott Colosvaratt Veres-Egyhazi Szentyel Mihaly által, 1675-ben. 4r. A—B = 8 sztlan lev.

Ajánlva van Dobozi Benedeknek és Kovács Andrásnak.
M. n. Muz.

1178 **Kolozsvár. 1675.**

Nánási V. Gábor. Lelki Tudakozas. Melyben, A' Kegyes Lélek, meg-tanulhattya, az Istennek őrőkké való décrétomának némellyeknek el-választásokrul, némellyeknek pedig meg-vettetésekről való igasságát: Bizonyosjeleit-is, mellyekből megtudhattya, hogy el-Választatott az őrők életre. Fel-is bonczoltatik némellyeknek vétkes értelmek az el-Választás felől. Nanasi V. Gabor által. Colosvaratt. Veres-egyhazi Szentyel Mihaly által. 1675. 12r. 178 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, Rédai Ferencznek és Veresegyházi Mihálynak, a kegy. olv. 8, *végül:* mut. tábla 5 sztlan lev.

Ajánlja Veresegyházi Mihály nyomdásznak, mint a könyv kiadójának, «a Tudósok egyik nevendékeny Fia, (hajdan a' Sáros Pataki Scholának: most Isten tetszéséből, a' Fejérvári Collegiumnak edgyic tagja) Nanasi V. Gabor».

M. n Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi minor. zárda. — Gr. Degenfeld Pálnál Erdő-Szádán. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1179 **Kolozsvár. 1675.**

Szathmár-Németi Mihály. A Négy Evangelisták szerint valo Dominica, Avagy Az Ur Jésus Christustól prédikáltatott, és ő Felségeről irattatott historiáknak, régen Vasárnapokra rendeltetett Evangyéliomi Letzkéknek Predikatziokban való magyarázatya: mellyekben az hitnek minden agazati summason meg magyaraztatnak, és az ember egész életét, erkőltsét s lelki esméretét néző, sok idvességes kérdések, meg világosittatnak. Mellyet a Sz. Lélek Isten vezérléséből irt és prédikállott öt esztendők forgásiban Szath. Némethi Mihály üldőztetése előtt Gőntzi, most a' Kolosvari Orth. Ekklesiának edgyik méltatlan Tanitoja, Christus üldőztetésének társa. Kolosváratt, Nyomtattatott Veres-egyházi Mihály által 1675.

4r. 732 (helyesen 834) lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* mut. tábla, lajstrom és nyomt. hibák 4 sztlan lev.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* (4 első levele hasonmással pótolva). — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Egri érs. lyc.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld., egyik csonka). — *N.-enyedi ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *Szebeni ev. gymn.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Tordai unitár. gymn.* — *Rima-Szombati prot. gymn.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Gömöri ref. esp.* (e négy utolsó helyen cziml. hiján). — *Kolozsvári unitár. coll.* (4 első lev. hij.).

1180 **Kolozsvár. 1675.**

Szőnyi Nagy István. Martyrok Coronaja, Melly Az Evangeliomi igaz vallásban Alhatatossaknak, és a' Mártyromság szenvedésben Diadalmassaknak, Fejekben Liliom szinű szép Gyemantokkal, Rosa szinű drága Rubintokkal fénlik: (tudni illik,) Olly idvességes Kőnyvecske: Mellyben, Miképpen kellessék a' Szenteknek a' Christus vallásában meg-maradni, az üldözésben magokat viselni, a' számkivetést, tőmlőczőt szenvedni, s' a' Martyromságban győzedelmeskedni? világossan meg-mutattya Szőnyi N. Istvan, Christus szolgája s' az ő üldőztetésének társa. Nyomtattatott Kolosvaratt. 1675. 8r. 222 lap. — *Elül:* Cziml., ajánlás, előljáró beszéd 16; *végül:* mutató tábla s üldőztetésének historiája 6 sztlan lev.

Ajánlva van Vesselényi Pálnak, a számkivetésben s fegyverben lévő magyarság főgenerálisának. Az ajánlás kelte: «Irtam az Isten Anyaszentegyházának Magyarországban. 1671. s' vele folyó esztendőkbéli, kőzőnségesebb s' nyilvábban való siralmas üldőztetésének ötődik esztendejében, 1675. Pünkősd havának 1. Napján. Nagyságod Hűségére s' engedelmességére kész szolgája Szőnyi Nagy Istvan, üldőztetése előtt Tornai, számkivetésében Debreczeni s osztán Zilahi Prædicátor, mostan penig a' meg-szabadúlásnak jó reménsége alatt, a' számkivetettek seregében visszá szállott Christus Szolgája.»

M. Akad. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *N.-váradi püsp.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. és utolsó lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1181 **Kolozsvár. 1675.**

Técsi J. Miklós. Lilium Humilitatis Az az: A nyomoruságoknak tővisse kőziben bé-vettetett Isten Anyaszent-egyházánac maga meg-alázasa. Es keserves Siralma, Mellyet; Az üldőztetéseknek idején; à meg haragutt Istennek meg-engesztelésére;

a' Christus ellenséginek, meg-szégyenétésére, és a' Sion romladozott kö-falainak fel-éppéttetésére, ecképpen bocsát fel az *Ayn*aszentegyház magas Menyországban. Mellyet az Ur dicsősségére, a' keresztyén Ecclesiáknak hasznára; es a' meg-keseredett Hiveknek vigasztalására ekképpen készitett el, és e' formában ki is bocsátott vólt Franequeraban, 1659. Esztendőben TECSI J. MIKLOS. Mostan penig ujjobban másodszor-is, Istenéhez s' Nemzetéhez való buzgó szeretetiből és az üldözést szenvedö Isten Anyaszent-egyházának, lelki javára maga költségén ki-bocsátott: Kolosvaratt, Veresegyhazi Szentyel Mihaly az Isten hivei üldöztetésének 1675. eszt: 12r. 86 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz, versek 4 sztlan lev., *végül:* mut. tábla 1 sztlan lap.

Első kiadás: Franekéra 1659. 2. Kolozsvár 1073. — Ujabb kiadásai: Kolozsvár. 1679. és Lőcse. 1679.

M. Akad. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (4 utolsó lev.hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1182 **Kolozsvár. 1675.**

Tolnai Mihály. Haza szam ki-vetet Bekessegenek Helyre Allatasa avagy Olly idvességes szent Irásból ki-szedegettetett Lelki elmélkedés: mellyben sikeretlen, és minden haszon nélkül való munkája fáradsága, meg-mutattatik annak, a' számkivettetet nemzetségnek, a' ki minden igaz Istenhez való meg-térése nélkül akarja el-vesztett békességét helyre állatni. Ellenben, mitsoda idvességes eszközökkel, s' minémű szabados jó módokat kellyen el-követni, annak hellyre állatásában, mint egy kézen fogva, az igaz utra hozattatik, és tanittatik: Mellyet élő nyelvel-is Prædikállott a' Debreczeni Nagy Gyülekezetben, a' Jesus Christus tanú bizonyság tételéért, számkivettetést szenvedő. THOLNAI MIHALY, Cselek. 5. v. 38, 39. Azt mondom néktek, hadgyatok békét az embereknek: mert ha emberek tülvagyon, e' tanács és dolog, semmivé lészen. Ha penig Istentül vagyon, ti fel nem bonthattyátok, hogy ne-láttassatoc Isten ellen tusakodni. Colosvarat, Nyomtattatott, Veresegyhazi Szentyel Mihaly által, A' Szentek üldöztetésének 1675,

Esztendejében. 4r. A—C = 12 sztlan levél. — *Elül:* czimlevél, ajánlás Bornemisza Annának, a 12 levélbe befoglalva.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll.

1183 **Lőcse. 1675.**

(**Gönczi György.**) Keresztyeni Isteni Ditsiretek, Mellyek az Magyar Nemzetben reformáltatott Ecclesiákban szoktanak mondattatni. Ezek mellé adattak szép Rendel Az Szent Davidnak Franciai Notáknak és Verseknek módgyokra rendeltetet Soltari. Masodszor, Az Egesz Esztendőre tartozandó Hymnusok. Harmadszor. Az Halott temetéskorra való Enekek. Mostan újobban, de leg-kiváltképpen az Hymnusokat nagyobb bőtűvel és bővebben, az Kőzőnséges és Halott Enekeket-is, az mennyire lehetett meg-jobbitván, (mellyel mint edgy kis Graduvaleval elhetsz) ki-botsáttattak. Lőtsén Brever Samuel által 1675. Esztendőben. 4r. Hymnusok 94 lap. — Dicsiretek és Halott Énekek 501 lap. — *Elül:* cziml. Gönczi György előbeszéde (Gönczi nevének kitétele nélkül), a typographus intése a k. olvasóhoz 4, *végül:* mut. tábla 5 sztlan levél.

M. n. Muz.

1184 **Nagy-Szombat. 1675.**

Paduai Szent Antal Solosmaja eletenek, es csuda tetelenek rővid sommaban foglaltatott le-irasaval, sok szep imadsagokkal, es soltarokkal, ugyan azon Sz. Antalhoz, es a' boldogsagos Szűz Mariahoz, Ez előtt tizen-két esztendővel Déákbúl Magyarrá fordittatott és most úijonnan ki nyomtattatott. Nagy-Szombatban az Academiaj Bőtűkkel, Año 1675. 12r. 233 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlja a n.-szombati könyvnyomtató Boka Annának, gr. Eszterházi Farkas m. országi personalis özvegyének.

Ujabb kiadása: Kassa. 1684. és Kassa. év n. (XVII. száz.).

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1185 **Nagy-Szombat. 1675.**

Tarnóczi István. Menyben Vezető Kalauz, Melly Magában foglallya, a' Szent Atyáknak, és a' régi Philosophusok tetczé-

sének veleit. Elsőben Bona Janos, A' Romai Anyaszentegyháznak Méltóságos Kardinállya által, Deákúl irattatott. Most Pedig A' régi buzgó ájitatosságot szomjúhozó Magyar Nemzetnek vigasztalására kibotsáttatott P. Tarnoczi Istvan A' Jésus Társaságából való Theologus által. Nyomtatt: Nagy-Szombatban az Academ: Betűkkel, Año 1675. 12r. 321 (igazán 322) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 3, *végül:* lajstrom 4 sztlan lev.

Ajánlva van Szegedi Ferencz egri püspöknek. — Ezen később többször kiadott forditás első kiadása. — Ujabb forditását a reformatus Huszti Istvántól lásd H. n. (Debreczen). 1705.

Pesti ref. coll. — *Pápai franc. zárda.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (a lajstrom két utolsó levele hijával).

1186 **Pozsony. 1675.**

Liliom Kertecske Azaz Szep Istenes Viragokkal, őszve szedet kűlőmb kűlőmb-féle Imadságokkal, Littaniakkal, és az Szentséges Papaktul engedtetet tellyes Buczúkkal be vettetett Aétatos Kőnyvecske. Mellyet Az Keresztyén Hiveknek Lőlki vigasztalasokra Egy Aétatos Szerszetes Lélek, maga Kőltségével ki nyómtattatot. Az Tisztelendő Pr. Provincialis engedelmével. Nyomtatta Posoniban Zerweg Johann Gergely. 1675. Esztendőben. 12r. 529 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd stb. 4, *végül:* index és nyomt. hibák 5 sztlan lev.

Pesti egyetem.

1187 **S.-Patak-Kolozsvár. 1675.**

Czeglédi István. Már minden épűletivel s-fegyveres Házaival edgyűtt, el-készűlt, Sion Vara, Mellyet, a' Néhai Bóldog emlekezetű J. C. Hűséges Tanubizonyság-tévője, a' Cassai Reformata Ecclesia, Munkás Tanítója Idvezűlt Czegledi Istvan, A' Magyar Nemzetben lévő Christus, Igaz Reformata Ecclesiá-ja, régen kivánt, lelki javára, Evangeliumi Vallásban valo erőss és álhatatos meg-állására, Eltében fel-rakott és el-végezett volt; a' végre, hogy mikor ennek Bástyái ostromoltatnak, lehessen készen minden Munitio-ival, tudgya magát oltalmazni, és győzedelemmel a' Var vivokat alolla el-űzni; Mostan penig, hólta után, a' Méltóságos Erdélyi Fejedelem, mostani Ke-

gyelmes Urunk Parancsolattyából és a' meg-hóltnak utolso kötelező Akarattyából, ki-bocsáttatott, Köleseri Samuel, a' Debreczeni K. G. edgyik alázatos Tanitójának forgolodása által. 2. Sam. 5. v. 7. 9. Meg-vővé Dávid a' Sion varat s-lakozek benne. Kezdetett Nyomtatása Saros-Patakon, s-Elvégeztetet Colosvarat Rosnyai Jan. által, Exiliumában. 1675. 4r. 655 lap (656 helyett hibásan). — *Elül:* cziml., a kiadó ajánlása s ajánló levele, előljáró beszéd, Czeglédi Istvánnak életének és halálának rővid leirása, Czeglédi István barátitul iratott Magyar versek 16, *végül:* mut. tábla 32 sztlan levél.

Ajánlja e könyvet Köleséri Sámuel debreczeni ref. pap Apafi Mihály erd. fejedelemnek, ki a s.-pataki nyomdában 1671-ben félbenmaradt könyv hátralévő részét maga költségén nyomatta ki. — Czeglédi István életének leirásában elő vannak számlálva nyomtatásban megjelent munkái.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Telekiktár.* — Gy.-Fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Egri érs. lyc.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (cziml. hij.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* (2 péld.). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* (3 péld.) — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Nagy-kőrösi ref. lyc.* — *Szebeni ev. gymn.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Zilahi ref. gymn.* (2 péld.) — *Rima-szombati prot. gymn.* (csonkán). — Csetneken, *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *B. Radvánszky-könyvtárban* Radványban.

1188 **Csik. 1676.**

Kájoni János. Cantionale Catholicum. Régi, és Uj Deák, és Magyar aitatos egyházi Enekek, Dicséretek, Soltárok, és Lytaniak; kikkel a' Keresztyének Esztendő által való Templomi Solemnitásokban, Processiokban, és egyébb aitatosságokban szoktanak élni. Halottas Temetéskor-való, és a négy utólsó dolgokról emlékeztető Énekekkel eggyűtt. Most újonnan nagy szorgalmatossággal egybe szedettek, meg jobbittattak, és a Keresztyének épületire, s lelki vigasztalásokra kibocsáttattak. A' Szent-Ferencz-szerzetiben lévő Kajoni P. Frater János által. Superiorum permissu. A' Csiki Kalastromban. Nyomtattatott Cassai András által 1676-ban. 786 lap. — *Végül:* Index Alphabeticus.

Igy adja a czimet gr. Kemény József, Sándor István *M. könyvesháza* 52. lapjához irt sajátkezü jegyzetében.

1189 **Debreczen. 1676.**

Köleséri Sámuel. Idvesség sarka. Debreczen. 1676. 8r.

Első kiadása: S.-Patak. 1666.
Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház.* 52. *l.*

1190 **Kassa. 1676.**

Comenius (J. A.). Januae Linguae Latinae: Vestibulum, Primum In usum Illustris Paedagogei, Albensis Hungaricè redditum. Deinde, Orthodoxarum in Hungaria, Scholarum usui, accomodatum. Cassoviae. Impensis Johan. Seiderlich. 1676. 8r. A—C4 = 2½ iv = 20 sztlan lev.

Dr. Kiss Áronnál Budapesten.

1191 **Kassa. 1676.**

Sámbár Mátyás. Lilivm inter spinas. Cant. 2. 2. Az az: Az halotti siránkozások kőzőtt Istenes jó maga viseléséről való Boldog Emlekezeti Az Méltóságos Nagyságos néhai Egri Pűspőknek, Szegedi Ferencznek: Heves Vár-megye, és mind a' két Szólnok, Fő Ispánnyának: Felséges Császár és Király Vrunk Tanátsának: etc. Készittetett és mondatott• A' Jesus Társaságából való P. SAMBAR MATYAS által. Cassan nyomtattatott. VIgesIMa seCVnDa IanVarII LVgentIs. (1676) 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

Kolozsvári r. cath. lyc.

1192 **Kolozsvár. 1676.**

Hit szakadas ellen valo Orvossag. Avagy Rővid Tanitás a' szent Lélek ellen való vétekről, s' annak rettenetes és halálos voltárul: mellyet Pűnkősd második napján a' Fejer vari nagy Templomban, az Ur nevében akkor őszve gyűlekezett szép Keresztyéni Sereg előtt el-beszélgetett P. K. J. C. S. S. 1675-ben Colosvaratt. Nyomtat: Veres-Egyházi Sz. Mihály. 1676-ban. 4r. 31 lap. (az utolsó 32-dik lap üres).

Ajánlva van Béldi Pálnak. — A 27—31-dik lapon «David Pareusnak Hajdan Hejdelbergai Szent Irást magyarázó Doctornak Hálá-adó Imádsága: mellyben a' szent János látása Summásképpen meg-fejtegettetik; mostan leg-először Magyarrá fordittatott.»

A szerző neve hihetően P. K. J.; a C. S. S. betük aligha nem azt jelentik: «Colosvári Schola Seniora» — alkalmasint innepkövetségi prédikátzió.

M. n. Muz. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1193 **Kolozsvár. 1676.**

Nagy Szőlősi Mihály. Az Isten Házában meg-gyujtatott, s' másoknak világoló, de magát meg-emésztő Lobogo Szővetnek, Vagy a' Lelki-Pásztorságnak tiszta Tükőre. Melly, Christus Jésus minden igaz szolgájának miképpen kellyen lenni Világ világosságának Pásztori Személyiben és Tisztiben rővideden meg-mutattya: Hogy akár minémű állapotban fenn-álló, vagy meg-romlott szivű, és el esett Lélekkel, tudgyon mennyei mesterséggel, s' nagy haszonnal kegyesen dajkálódni. Mellyet az Egyűgyűek kedveért illy őszve szoritva, Anyai nyelven kőzőnségessé tőtt. NAGY SZŐLŐSI MIHALY. Az Ur Jésusnak méltatlan Szolgája, és a' Szentek mostani szenvedésinek edgyik Társa. Matth. 5. v. 14. Ti vadtok, Világnak világossága! Colosváratt. Veres-Egyházi Sz. Mihaly által. 1676. 41 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 5 sztlan lev., *végül:* lajstrom 2 sztlan lap.

Ajánlva van Nagy-Megyeri Keresztes Sámuelnek, Drassón 1675. Karácson havának 27. napján.

Pesti ref. coll.

1194 **Kolozsvár. 1676.**

Némethi Mihály. Mennyei Tárház Kulcsa, Avagy, Olly idvességes egyűgyű elmékhez alkalmaztatott Imádságok: melyekkel, minden szűkségben lévő egyűgyű emberek az Isten kegyelmes Tárházában bé-mehetnek, Mellyet szedett a' Sz. Irás szavaiból, s' most meg-bővitett imádságokkal s' énekekkel. NEMETHI MIHALY A' Colos. R. Ec. T. Colosváratt Szentyel Mihaly által 1676. 12r. 216 lap. — Reggeli s estveli énekek 7 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, rővid oktatás 6 sztlan levél, *végül:* mutató tábla 5 sztlan lap.

Ajánlja Bornemisza Katának, Bánfi Dénes özvegyének, Sz. NEMETHI MIHÁLY. 1. kiadása. Kolozsvár. 1673. — 3. Lőcse. 1679. — 4. Kolozsvár. 1681. — 5. Debreczen. 1685.

Pesti egyetem. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (cziml. hij.).

1195 **Kolozsvár. 1676.**

Pernyeszi Zsigmond (Osztopányi) A' Kegyes Léleknek, lelki vigasztalást szerző Idvesség Paissa. Mellyet: Az Isten Anya-szentegyházának a' Magyar Nemzetben lévő igaz tagjainak lelki hasznokra Forditott AVENARIUS JANOSból. Osztopanyi PERNYESZI SIGMOND. Colosvaratt, Veres-egyházi Mihály által, M.DC.LXXVI. 12r. 272 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél és a Kegyes Olvasóhoz 15, *végül:* mut. tábla, Soltárokból való könyörgések 18 sztlan lev.

Az ajánlás «Istennek igaz hiveinek» szól; aláirva: «Az nyomorusagok szenvedésében társotok, a' Christus isméretiben egyűgyű atyátokfia, az Politiaban penig alázatos szolgátok O. P. S.»

Szebeni *Bruckenthal-könyvtár.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Erd. Muz.* (elül s végül csonkán).

1196 **Kolozsvár. 1676.**

Szántai Mihály. Az Urért s' Hazájokért el széledett és számkivettetett bujdosó Magyarok Fűstölgő Csepűje; Az az: Mellyben az élvén haló, s' halván élő bús Lélek egynéhány nevezetes alkalmatosságokkal Istene előtt fel-romboltatik, és az Isten Háza mennyei tűzével meg-illettetik; hogy a kegyelem kapuján ha szintén bölcsen formáltatott ékes beszédü imádságával nem loboghat-is: de még is meg-romlott szive égben szakadásával, a' mennyei jó válasz tételnek igaz reménsége alatt ekképpen mind addig fűstölőghessen, mig az égből reá kegyelmesen nem tekint az irgalmas Ur. Mellyet az Isten házából igy gerjesztett meg az Urért szenvedőknek edgyik Társa Sz. M. N. B. L. T. (SZÁNTAI MIHÁLY, Nagy-Bányai Lelki Tanitó). A fűstölgő csepűt nem óltya el. Esa. 42. 3. Nemzetes Ubrisi Pal költségével. Colosvarat, Nyomt: Veresegy-házi Mihály, 1676. 12r. 141 lap.

Kolozsvári ref. coll. — *Sáros-pataki ref. coll.* (elül 2, végül 6 lev. hij.).

1197 **Kolozsvár. 1676.**

Tolnai Mihály. Szent Had. az az, Lelki s' Testi szabadságokért fegyvert vont Vitezek Tűkőre Avagy Ollyan idvességes Szent Irasbul őszve szedegetettetett Lelki Tanács, a' mellyben az igaz Hadakozásnak bizonyos okai, igaz módgyai,

hasznos végei, rövideden egyben szerkeztettettenek. Mellyben ha valaki jól el-készittetett elmével belé teként, nagy könnyen meg-itélheti, mitsoda tészi a' Vitézlő rendeket bátortalanokká, ellenségek előtt futókká, szaladókká. Viszont, mint kellyen ő magokat olly karban állatni, hogy ellenségekkel bátran szemben szállyanak, s' dicsiretessen harczollyanak, s' kivánatos győzedelemmel is ékesüllyenek; ez vitézeknek kedvekért irattatott Tűkörből, mint meg-annyi Tanitó Mester által, igen rövideden, de világossan meg-tanittatnak. A' mellyet Tanitási alkalmatossággal-is prædikállott a' Vitézek előtt. THOLNAI MIHALY. A' Szentek mostani üldöztetésének edgyik Társa. Colosvaratt. A' Szentek üldöztetésének M.DC.LXXVI. esztendejében. 4r. 34 lap. — *Elül:* cziml. és ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlva van Wesselényi Pálnak «az igaz magyaros magyarok — választott Fő Gyeneralissának».

M. n. Muz. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll. — S.-pataki ref. coll. — Erd. Muz. (cziml. és ajánlás hij.).

1198 **Lőcse. 1676.**

Cseh Márton. Lovak orvossagos szep uj könyvetskeje. Mellyben sok-féle probált Experimentumok és Orvosságok találtatnak, kiket Törők, Magyar és Német Országokban Fejedelmeknek és Nagy Uraknak udvariban őszve szedegetett, A' Brandenburgomi Hertzeg fő Lovászsza TSEH MARTON. Mostan penig Magyarul ki-nyomtattatott. Lőtsen, Brever Samuel. 1676. Esztendőben. 8r. 104 lap. — *Elül:* czimkép, czimlevél, előszó s képmagyarázat 5, *végül:* Registrom 4 sztlan lev.

Első kiadása: Lőcse. 1656.

M. n. Muz. — Kolozsvári unitár. coll. — Erd. Muz. (cziml. hij.) — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.).

1199 **Lőcse. 1676.**

(Hunyadi Ferencz). Historia Az Regi Hires Neves Troia Varosanak. Tiz esztendeig való meg-szállásáról, és rettenetes veszedelméről. *(Fametszvény.)* Lőtsén, Samuel Brever által, 1676. 8r. A—D7 = 31 sztlan levél.

M.-v. *Teleki-ktárban.*

1200 **Lőcse. 1676.**

(Kalendariom). Neubarth Christoph Uj és O Kalendarioma, Melly Szőkő Esztendő, Christus szűletése után való M.DC.LXXVI. Az melyben az felső Aspectusok és Planeták futásit, és azoknak jegyzendő dolgait irja le. Mellyet most-is, Magyar, Erdély, és egyéb szomszéd Országokra alkalmaztatott. Lőtsén, Brevver Samuel által. 4r. A—E = 5 iv = 20 sztlan levél.

M. n. Muz.

1201 **Lőcse. 1676.**

Kalendarivm (Uj és O) Christus szűletése után való 1676. Bissextilis esztendőre. Mellyet mostis, Magyar, Erdély és egyéb Szomszéd Országokra alkalmaztatott. NEUBARTH CHRISTOPH Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1202 **Lőcse. 1676.**

(Magyellona). Kedves es nyajas Historia, Szep Maǵelonarol, Neapolis Királynak leányáról, és edgy Peter nevű Vitézről az ezűstős kúltsokkal, ki edgy Provinciabeli Gróf fia volt. Francziai nyelvből Nemet nyelvre meg-fordittatott Spalatini György küldőtt levelével edgyűtt M. WARBECK VITUS által. Mostan penig Németből Magyarrá forditotta TESSENI WENCZEL, az Magyar Olvasók kedvéjért. Lőtsen, Samuel Brever által, Anno 1676. Eszt. 8r. A—G = 7 iv = 56 számozatlan levél *(prózában).*

A forditó Tesseni (azaz véleményem szerint Teschenі) Venczel, kit TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 134. *l.* Tessényi Venczelnek nevez, aligha nem egy személy a külföldi eredetü Gyirva Venczellel, ki Brever Lőrincz lőcsei nyomdász számára 1649-ben két munkát forditott németből magyarra. Lásd: Lőcse. 1649.

TOLDY e h. szerint az első eredeti kiadás nyom nélkül eltünt.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — M.-v. *Teleki-ktár.*

1203 **Lőcse. 1676.**

Poncianus császár historiája . . . . . Lőcse. 1676. 8r. A—L = 11 iv = 88 sztlan levél. *(próza).*

Régibb kiadásai: 1. Bécs. 1573. — 2. Lőcse. 1633. — 3. Lőcse. 1653. — Ujabb kiadása Lőcse 1679.

Emliti e kiadást TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 133. *l.*

Egyetlen példánya, melyből a cziml. hiányzik, *M. n. Muz.*

1204 **Lőcse. 1676.**

Veres Gáspár (Szegedi). Szep rővid Historia ket nemes iffiaknak igaz barátsagokról. Ad Notam: Abigail Aszszony Historiáját etc. — Lőtsen, Samvel Brever által, An. 1676. 8r. A—B4 = 1½ iv = 12 szzatlan levél.

Régibb kiadásai: 1. Kolozsvár 1578. — 2. Kolozsvár 1580. — 3. Lőcse 1629. *M. n. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.*

1205 **Nagy-Szombat. 1676.**

Landovics István. Elválasztott juh. N. Szombat. 1676 4r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 53. *l.*

1206 **Nagy-Szombat. 1676.**

Tarnóczi István. Titkos ertelmű Rosa, avagy B. Aszszony koronaja. Melly magaba foglallya A Sz. Irásnak, es a Sz. Atyáknak a' Bóldogságos Szűzhőz-való aitatos Dicsiretit; és à Tőkélletessegre inditó belső jószágos cselekedeteknek gyakorlását. Heti napokra Osztatott P. TARNOCZI ISTVAN Jesuvita által. Nagy-Szombatban, Nyőtattatott az Acad: Betűkkel Thamas Marton altal ↄIc. Iↄc. LXXVI. Esztend: 12r. 422 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a k. olvasóhoz 5 sztlan lev.

Ajánlva van Fodor Jánosnak, Kassa város birájának.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.*

1207 **Pozsony. 1676.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** A Néhai tekintetes és Nangos vitéz Urnak GYARMATI BALASI BALINTnak. Es amaz jó emlekezetű Istenben bóldogul ki-múlt RIMAI JANOSnak igaz haza fiának, és a' Magyar nyelv két ékességének Istenes Eneki. Mellyet a' Váradi negyedik Editio-szerint egynehány új Enekekkel és Imádságokkal ki botsátott. Posonyban Faber Mihály által 1676. 24r. 702 lap. — *Elül:* cziml., Elogia Ba-

lassae (Rimai Jánostól és Tolnai Balog Jánostól magyar és latin versekben) 11 sztlan lap.

A czimlap szerint ez már 5-dik kiadás. — A 4 előbbi kiadás nyomtatási idejét és helyét nem ismerjük. — TOLDY, *M. nyelv és irod. kézikönyv I. köt.* 155. *l.* a váradi 4-dik kiadást 1666-ra teszi, a mi lehetetlenség; miután 1660-ban Várad török kézre jutván, Szenczi Kertész Ábrahám ottani nyomdája onnan Kolozsvárra költözött, s a XVII. században többé Váradon nyomda nem működött. — A 4 eddig ismeretlen első kiadás közül én csak a bártfai 32-rét kiadást ismerem, melyet Klösz Jakab bártfai nyomdász hozzávetőleg a XVII. század közepén adott ki s melyhez vannak csatolva Péczeli Király Imrének egynéhány szép énekei; minthogy azonban ezen kiadás általam látott egyetlen példányának czimlapja hiányzik, annak megjelenési évét meg nem határozhattam, s igy ezen kiadást, mely a váradi 4-dik kiadást megelőzte, az évnélküli könyvek közé voltam kénytelen fölvenni. Lásd alább Bártfa. év n. (XVII. száz.).

Egyetlen példánya a *m. n. Muzeumban.*

1208 **Debreczen. 1677.**

Kabai Bodor Gellért. Lelki flastrom . . . . . Debreczen 1677. 8r.

Emliti BOD, *Athenás* 125. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 53. *l.*

1209 **Debreczen. 1677.**

Köleséri Sámuel. Szent Iras Ramaiara Vonatott Fel-Keresztyen, Avagy Igaz Vallas Szines Vallójanak Proba-Kőve; Mellyben, melly magassan fel hághasson a' Fél-Keresztyén egy husz fogú Lajtorjan, Menyország felé, de még is oda bé ne mehessen; Ellenben, Az Egesz Keresztyen, A' Iákob husz fogú Lajtorjáján, melly szépen fel ballagjon a' mennyei Ierusalemben, meg-mutogattatik: Mellyet, rész szerint Anglus Authorokból, rész szerint maga Elmélkedésiből, őszve szedegetvén, tiz Prédikatiokban foglalva, az Emberek lelki állapottyának meg-rostálására, kibocsátott KŐLESERI SAMUEL, A' Debreczeni K. G. edgyik Tanitója. Ti vattok kik emberek előtt magatokat igazíttyátok: Az Isten pedig tudgya à ti sziveiteket; mert a mi becsületes az emberek elött, az Istennek elötte utálatos. Luc. 16. v. 15. Debreczenben, Nyomtatt. Rosnyai Ianos által. 1677. 8r. 219 lap. (A—O 6 lev.) — *Elül:* czim., ajánlás (Dobozi István debreczeni főbirónak, Dobozi Benedek esküttnek és Dobozi Istvánnak) előlj. beszéd, mut. tábla 8 sztlan lev.

Ezzel együtt nyomtatva s egybekötve, de külön czimlappal jelent meg (O7—P8 lev.) KÖLESÉRI SÁMUELtől, Keserű-Edes. Debr. 1677.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-vásárh. *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Kassai püsp.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1210 **Debreczen. 1677.**

Köleséri Sámuel. Keserű-Edes; Avagy Olly Idvességes Elmélkedés, mellyben a' nyomoruságoknak, a' kűlső és Belső Emberre nezve kűlömbőző Gyűmőlcsei le-rajszoltatnak, es megmutattatik: hogy jóllehet a' világi nyomorúságok a' Testnek kárára s' fogyatására vadnak; de a' Léleknek igen nagy hasznára. Mellyet, minapi sullyos betegségébűl való fel-épűlésének alkalmatosságával, maga nyomoruságin tanult, és Kis-Aszszony-Havának 27. Napján, a' Nagy Templomban prédikállott; mostan penig edgy Isten Beszedének halgatásában Lelket győnyőrkődtető Halgatójának kivánságára, ugyan annak kőltségével ki-bocsátott. KŐLESERI SAMUEL, A' Debreczeni K. Gyűlekezetnek edgyik Tanitója. Debreczenben, Nyomtatt: Rosnyai Ianos által. 1677. 8r. 19 lap.

Köleséri Sámuel föntebbi szám alatt leirt «Fél Keresztyén»-évél együtt nyomtatva (O7—P8 levelen) és igy nem önállóan jelent meg. Példányait lásd a föntebbi szám alatt.

1211 **Kassa. 1677.**

Tyukodi György. Eghi Zenges; avagy mennyei vigasztalo szozat: Mely alá-szállott à Méltóságos Fejedelmi Rakoczi és Bathori, igen meg-keseredett, és igen nagy szomorúságban lévő gyászos Vdvarhoz. Cassan, Nyomtatott Bosytz Istvan által 1677. esztendőben. 8r. A—O = 14 iv = 112 sztlan lev. — *Elül:* czimL., ajánló levél 4 sztlan lev.

«A Fejedelmi udvar kesergő asszonyainak» ajánlja «Ngtok alazatos káplánnya Jésus szerzetében lévő P. Tyukodi György.»

Kolozsvári ref. coll. — *Szathmári püsp. ktárában* (Török Jánostól.)

1212 **Kolozsvár. 1677.**

Approbatæ Constitutiones Regni Transylvaniæ et Partium Hungariæ Eidem Annexarum. Ex Articulis ab Anno Mil-

lesimo Quingentesimo Quadragesimo, ad præsentem huncusque Millesimum Sexcentesimum Quinquagesimum tertium conclusis, compilatæ; Ac primùm quidem per Dominos Consiliarios revisæ, tandemque in Generali Dominorum Regnicolarum, ex edicto Celsissimi Principis, D. D. Georgii Rakoci, Dei gratia Principis Transylvaniæ &c. Dñi eorum Clementissimi, in Civitatem Albam Juliam ad diem decimum quintum mensis Januarii Anni præsentis congregatorum, conventu, publicè relectæ, intermixtis etiam Constitutionibus sub eadem Diæta editis. Claudiopoli, Impressit: Michael Szentyel Veresegyhazi. cIↃ IↃc LXXVII. 2r. 250 lap. — *Elül:* cziml. és praefatio 3, *végül:* Conclusio és index 13 sztlan lev.

A czimlapon, praefatión és conclusión kivül magyar nyelven.
Első kiadása: Várad. 1653.
M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Szebenben, *a Naturhist. Verein ktárában.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *N.-enyedi ref. coll.*

1213 **Kolozsvár. 1677.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szuletése után valo 1677 Esztendőre. Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra és egyéb szomszéd Országokra alkalmaztatott NEUBART CHRISTOPH. Theologus és Astrologus által. Cum gratia & Privileg. Celsiss Princip. Ez nyomtatás a' Lőcsei és Cassai nyomtatásoknál hellyesb és sokkal bövebb, olvasd-meg s' ugy talalod Kolosvaratt, Veres-egyházi Szentyel Mihály által. 16r. A—E = 40 sztlan lev.

Erd. Muz.

1214 **Kolozsvár. 1677.**

Kún István. Hét napi Uti-Tars, az az: Az hétnek minden napjaira rendeltetett idvességes mindennapi Imádságok; hét pœnitentia-tartó (a' mint kőzőnségesen hivattatnak) Soltárokkal, s' ezekhez illendő Kőnyőrgésekkel, és egyéb lelki idvességes elmélkedésekkel s Soltárokkal. Mellyet kőzőnséges haszonra, és az edgyügyüebbek oktatására közönségessé tőtt KUN ISTVAN, de Osdola. Példabesz. 11. 31. Imé az igaz e' főldőn meg-sanyargattatik, mennyivel inkább az hitetlen és a' bűnős. Colosvaratt, Veres-egyházi Szentyel Mihály által.

1677. 12r. 204 lap. — *Elül:* cziml. a k. olvasóhoz (Irtam Zabolán, 1671.) 4, *végül:* lajstrom 2 sztlan levél.

M. n. Muz. — Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1215 **Kolozsvár. 1677.**

Medgyesi Pál. Praxis Pietatis. Az az: Keresztyén embert, Isten tetczése szerént való járásra igazgató Kegyesseg Gyakorlas. Melly Angliai nyelvből Magyarrá fordittatott a' b. e. MEDGYESI PAL által. Es immár hatodszor, az e' kédiekben esett minden-némű hibáktúl meg-tisztúltan, sőt sok hellyeken meg-is jobbultan: az Authornak szép és igen szűkséges Elől-járó beszédével egygyűtt, ki-bocsáttatott. A jobbitások ez hatodszori nyomtatásban, a' következendö levél szàlon adattatnak elödben. I. Tim. 4. 8. A' kegyességnek igéreti vagyon. Colosvaratt. Nyomtat: Veres-egyhazi Mihaly által. M.DC.LXXVII. 8r. 745 lap. — *Elül:* czimlap, ajánló levél stb. 18., *végül:* lajstrom és könyörgések 15 sztlan levél.

Ezen 6-dik kiadást ajánlja az örökké való Istennek Kecskeméti Sós János.

Régibb kiadásai: 1. Debreczen. 1636. — 2. Lőcse. 1638. — 3. Bártfa. 1640. — 4. Lőcse. 1641. — 5. Várad. 1643. — Ujabb, 7-dik kiad. Lőcse. 1678.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M. v. *Teleki-ktárban.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (csonkán). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kassai püsp.* — *Zilahi ref. gymn.* — Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.* — *Gr. Toldalagi Victornál* Koronkán, *Lugossy Józsefnél* Debreczenben, *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

1216 **Lőcse. 1677.**

Kalendarivm (Uj és O), Kit Christus szűletése után való 1677. ki-botsátott NEUBARTH CHRISTOPH Melly most az Olvasoknak kedvekért szép újtágokkal meg-jobbittatott. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.*

1217 **Lőcse. 1677.**

Kis Imre. Midőn A' Méltoságos Rakoczi Ferencz, Valasztot Erdelyi Fejedelem Halotti Temetésével A' Nagy Hirrel Tűndőklő Fejedelmi Rakoczi Hazanak Czimeres Sassa Szomorú Szárnyait le-eresztette; Igy Praedicállot Cassán Páter

Kyss Imre Jesuita 1677 Esztendőben, . Junij. Lőtsen Nyomtatt: Brewer Samuel által. 4r. A—E2 = 4½ iv = 18 sztlan lev.

Kolozsvári r. cath. lyc. (Sámbár Mátyás, Lilium inter spinas. Kassa. 1676. után kötve).

1218 **Pozsony. 1677.**

Szenkviczi Pál. Szent Bonaventura Albáni Püspők Kárdinál és Seráficus Doktor. Szerzetes Rend-tarto. Fenétték Tükre és Azon Szerzetes Tökélletes Jóbann Nevelkedést Mutató jgen hasznos Vezér Könyvecskéi mellyek Szent Ferencz Rendin valo F: Henricus Sedulius, Antverpiai Gvárdián által, nagy Szorgalmatossággal megh Jobbéttattanak. Most pedigh. Azon Szerzet-béli Egy áhétatos Lélek által. Elsőbenn; Magyarrá fordéttattanak. Posonban, Zerweg Janos Gergely által 1677. 8r. 582 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

Ajánlja a «Sz. Klara rendin lévő Posonyi, es Nagy-Szombati Szerzetes Szűzeknek» a fordító, «A' Ti Szolgátok az Urban. Fr. Paulus Senquiczy Minister Provincialis.»

Pápai franc. zárda. (1 ép és 1 csonka példány).

1219 **H. n. 1677.**

Tolvaj Ferencz (Menyői). Praecepta Morvm. Institutioni puerorum accomodata: collecta primum textu soluto a Cl. ac Doct. Viro D. Joh. Commenio, Ligato deinde Stylo tradita operâ Cl. D. Sam. Enyedi, M. D. Postea vero ex textu utroque pro moribus teneriorum instituendis Hungarico idiomate Rhythmicè transfusa (neglecto quidem textu soluto; sed ligato e regio exhibito) ingenio et calamo Franc. Tolv. Menyői p. t. Scholae Losoncinae Directoris; tandemque publicae luci data hac in dispositione expensis discipulorum suorum, signanter infra notatorum Anno 1677. Mense Julio. 8r. A—C2 = 18 sztlan levél.

Bizonyosan lőcsei nyomtatvány. — 2-dik kiadása: Lőcse. 1690.

Lőcsei ev. gymn.

1220 **Debreczen. 1678.**

Kabai Bodor Gellért. Hegyes Ôsztôn A Sátánnak Angyala. Kinek Az Isten választotti ellen való külömb külömb practikai fel-fedeztetnek, és azok ellen 's azokon lehetö diadalomnak mind módgyai 's mind eszközei nagy részben, Szent Pál 2 Corinthusban irt levelének 12-dik részének, 7, 8, és 9-dik verseiböl csináltatott öt idvesseges Predikatiokban elö adattatnak KABAI BODOR GELLERT Debreczeni Lelki Tanitó által. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai Janos M.DC.LXXVIII. 8r. 61 lap. — *Elül:* cziml. és ajánlás (Rima-Szombati Szabó Pálnak) 1 sztlan lev., *végül:* A Sátán Kisirteti ellen való Kônyôrgés. 1 sztlan lap.

Második kiadása: Debreczen. 1682.
Pápai ref. coll.

1221 **Kolozsvár. 1678.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szûletése után való 1678 Esztendôre. Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd Országokra alkalmaztatott NEUBART CHRISTOPH Theologus és Astrologus által. Cum gratia & Privileg. Celsiss. Princip. Kolosvaratt, Veres-egyházi Szentyel Mihály által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld.).

1222 **Kolozsvár. 1678.**

Pernyeszi Zsigmond (Osztopányi). Az Isten Anyaszentegyházában Lelki harczot tartó Vitézeknek, lelki sebek fajdalmát enyhitô Lelki Flastrom. Mellyet: Egy tudós Doctornak, Lelkek sebeit enyhiteni kivánó hivek számára, nagy tanátsal, és munkával állitott, Lelki Patikájából készitett OSZTOPANYI PERNYESZI SIGMOND. Colosvaratt, Nyomtattatott Veres-egyházi Szentyel Mihály által, 1678. 12r. 208 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás a prédikátoroknak, a kegyes olvasóhoz, magyar versek T. Ujhelyi Ujhelyi Páltól 10 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *N.-enyedi ref. coll.* (végül csonkán). — *Sepsi-szentgyörgyi ref. gymn.* (elül cziml., végül 2 lev. hij.). — *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

1223 **Kolozsvár. 1678.**

Szentgyörgyi P. István. Jo cselekedetek gyemant kőve. Az az: Amesius Villyám Sz: Irás magyarázó Doctornak a' jó cselekedetekről irt tractája, melly a' Reformáta Vallásnak igasságának abban a' valóságos jó cselekedeteknek mivoltának megmutatására Prédikátiókban ki-bocsáttatott. Sz: Györgyi P. Istvan által. Colosvaratt Nyomtattatott Veresegyházi Mihály által. 1678. 12r. A—C6 = $2^1/_2$ iv = 30 sztlan lev.

Ajánlva van Tek. és Nemzetes Budai Péternek, az erdélyi aknák és portusok fő Árendátor urának. — Az egész áll 3 prédikátzióból.

Sándor István hibásan veszi föl Kolozsvár. 1688-ra is, *M. könyvesház* 59. *l.* Egyetlen péld. *m.-vásárhelyi ref. coll.*

1224 **Lőcse. 1678.**

Kalendarivm (Uj és O) Mellyet Christus szűletése után való 1678 irt, Neubarth Christoph Melly most-is az Olvasoknak kedvekért szép ujságokkal meg jobbittatott. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1225 **Lőcse. 1678.**

Medgyesi Pál. Praxis Pietatis, Az az: Keresztyén Embert, Isten tettszése szerint való járásra Igazgató Kegyesség Gyakorlás. Mely Angliai nyelvből Magyarrá fordittatott a' b. e. Medgyesi Pal által. És immár hetedszer, (a' Colosvári hatodik Editio szerint) minden-némű hibáktúl meg-tisztúltan, sőt sok helyeken meg-is jobbúltan: az Authornak szép és igen szűkséges Elől-járó Beszédével edgyűtt ki-botsáttatott: 1. Tim. 4. 9. A' kegyességnek igéreti vagyon. Lőtsén, Brewer Sámuel által, 1678. 12r. 1030 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás stb. 18, *végül:* lajstrom, imádságok 24 sztlan levél.

Régibb kiadásai: 1. Debreczen. 1636. — 2. Lőcse. 1638. — 3. Bártfa. 1640. 4. Lőcse. 1641. — 5. Várad. 1643. — 6. Kolozsvár. 1677.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — Toldy Ferencz ktárában.

1226 **Nagy-Szombat. 1678.**

Derkai György. Az örök eletnek uttya, tavozzal-el a' gonosztul es cselekedgyel jot. Mellyet alkalmatos kepekkel ki-abrazolt,

és egynéhány aitatos elmelkedesekben ez előtt Deákúl megmagyarázott A' Jesus Tarsasagaban levő P. Sucquet Antal. Most Ismet A' Magyar Nemzetnek kedvekért, és lelkek üdvösségekben való öregbülésekért, magyarrá forditott Ugyan azon Jesus Társaságából való P. Derkay György. Nagy-Szombatban, Nyomtattatott az Acad: Betükkel. M.DC.LXXVIII. 4r. A—R = 14 iv = 56 sztlan lev. — *Elül:* cziml. és ajánlás 2 levél.

Ajánlva van Vizkeleti Lindvai Mártonnak, ki gr. Eszterházy Miklós nádor és később fiai Pál és Ferencz parancsára nem annyira a jószágokat igazgatta, mint a lelkeket térengette, miért sebet is kapott.

M. n. Muz. — *M. Akad.* (2 péld.) — A *beszterczebányai püsp. ktárban* Szent-Kereszten. — Ez utóbbi, valamint a m. akadémiai egyik példányban a forditó neve *Derekay*; különben a példányok nyomtatása teljesen egyezik.

1227 **Szeben. 1678.**

Practica Arithmetica, Az az: Szamvető Tabla. Melyben minden féle Adásrol és vételről akárminémű kereskedésben-is bizonyos számoknak summáját készen és könnyen fel-találhatni. Padvai Julius Caesar által irattatott. Mostan pedig uijonnan e' szép formában ki-bocsáttatott. Szebenbe, Jüngling István által. M.DC.LXXVIII. 12r. A—T4 (6—6 levelenként) 9 iv és 4 lev. = 112 sztlan lev.

Végén: Szebenben, Nyomtatta Jüngling Istvan. Anno M.DC.LXXVIII.

A számok sokszorozó táblája 100-ig, s a százasokkal 1000-ig, 2 levélre terjedő használati utasitással.

Gr. Toldalagi Victornál Koronkán.

1228 **Bártfa. 1679.**

Balassa Bálint és **Rimai János** Istenes Éneki. (a váradi 4-dik editio szerint). Bártfán Berger Mihály költségével 1679-ben. 12r. 392 lap. — *Elül:* cziml. stb. 5; *végül:* Index 4 levél.

Hozzá járúl: Via Jacobea . . . . . Bártfa 1679. 12r.

Néhrén Szepesben, *b. Mednyánszky-ktárban.* — Teljes czimmást e példányról a Néhrén utközben töltött idő rövidsége miatt nem vehettem.

1229 **Debreczen. 1679.**

Diószegi K. István. Ki-osztatott Talentom, Az az Ollyan idvességes Magyar Predikaciok; Mellyekben Az hibás vallás megczáfoltatik, az igaz Vallás értelmessen le-iratik, és többire minden alkalmatosságrúl a' Keresztyén lélek tanittatik: Mellyeket Prédikállott a' maga hazájában Diószegen, és hogy más Keresztyén Gyülekezetet-is tanitson, a' kegyesség munkájában másokat-is segéllyen, és hogy a' Talentommal kereskedgyék a' nagy Isten dicsőségére ki-bocsátott DIOSZEGI K. ISTVAN, S. I. M. D. H. P. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai Janos, M.DC.LXXIX. 4r. 321 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, versek 8, *végül:* könyörgések 5 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Csurgói ref. gymn. — Lugossy Józsefnél Debreczenben (cziml. hij.).

1230 **Debreczen. 1679.**

Felvinczi Sándor. A Jehova neveben a' pestisről valo Rövid Beszelgetes, Mellyben Le-rajzoltatik Nyólcz Prédikációknak alkalmatossagával a' Pestisnec, avagy dög-halált szerző nyavalyának egész természete, minden ehez tartozandó környülálló dolgokkal egyetemben, a' mennyire az Istennek szent Könyve és a' Természet vizsgálók azt minekünk elönkben adgyák. Mellyet a' melléje foglalt bőjtre tartozó Könyörgéssel egygyűtt, az Isten igaz itéletinek meg-mutogatására, a bünösöknek fel-serkentésére, és a' sok gyászos epekedő lelkeknek vigasztalására tőtt FELVINCZI SANDOR, A' Debreczeni K. G. edgyik egyűgyű L. P. akkor, MIkor a' IehoVa angyaLa s kezIIe-Is DebreCzen Várossában az IfIakat és a' Véneket-Is pVsztItá. (1679). Debreczenben, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. 8r. 156 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás 4 sztlan lev.

M. n. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Zilahi ref. gymn.* (cziml. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1231 **Debreczen. 1679.**

Martonfalvi György, Sz. I. M. D. és a' Debreczeni Collegium Professora Taneto és Czafolo Theologiaja: Mellyet Amesius

és Vendelinus szerint irt azoknak kedvekért, a' kik az igaz Theologiat, és Vallást, hamar kévánnyák meg-tanúlni: és mellyet, ezen jó végért, a' Debreczeni Collegium, a' maga költségén nyomtattatott-ki. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai Janos, M.DC.LXXIX. 12r. 628 lap. — *Elül:* cziml. ajánló levél, üdv. versek stb. 12, *végül:* mutató tábla 16 sztlan lev.

Ajánlva van II. Apafi Mihálynak.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *M. Akad.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.). — *Kassai jogakad.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Kolozsvári ref. coll.* (cziml. hij.) — *M.-vásárh. ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Zilahi ref. gymn.* — Rosnyón és Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában.* — Hosszufaluban *gr. Teleki-ktárban.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten. — *Véghely Dezsőnél* Veszprémben.

1232 **Kolozsvár. 1679.**

Confessio et Expositio Fidei Christianæ, Az az: Az Keresztyeni Igaz Hitről való Vallás-tétel. Mellyet elsőben Helvetiában irtanak és bé-vőttenek: Annak utánna 1567. Esztendőben Magyar Országban-is javallottanak, bé-vőttenek, és mind ez ideig sok Ecclésiákban meg-tartottanak. Most újjobban az Erdélyi Orthoxa *(igy)* Ecclésiáknak költségekkel kibocsáttatott. Colosvaratt, Nyomtatt: Veres-egyhazi Szentyel Mihaly által, 1679. Esztend. 8r. 281 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás Christus összes hiveinek (latinúl), alkalmatossága ez confessiónak, császári parancsolat arról, kik tartassanak Catholicusoknak és kik Eretnekeknek 8 szzatlan levél; *végül:* Az kegyes olvasónak és Mutató tábla 13 sztlan lap.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Toldy Ferencz ktárában.* (2 első lev. hij.).

1233 **Kolozsvár. 1679.**

Kalendariom (Uj és Ov). Christus Urunk születése után való 1679 Esztendőre, Mellyet most-is Magyar és Erdély Országra, és egyéb szomszéd Országokra alkalmaztatott. NAUBART CHRISTOPH Theologus és Astrologus által. Cum Gratia & Privilegio Celsissimi Principis Transylv. Kolosva-

ratt, Veres-edgyházi Szentyel Mihály által. 16r. A—E7 (8 levelenként) = 39 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld.)

1234 **Kolozsvár. 1679.**

Némethi Mihály. Sz. Dávid Psalteriuma: Avagy A' CL. Sóltároknak rővid el-osztása, magyarázattya, s azokból származot 550. Tudományok által való meg-világositása: Mellyet Irt NEMETHI MIHALY a' Colosv. Orth. Eccl. m. L. P. Colosv. Veresegyházi Mihály által. 1679. 12r. 649 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás, a k. olvasóhoz, üdv. versek 10 sztlan lev.

Ajánlva van Veresegyházi Szentyel Mihály kolozsvári nyomdásznak.
Ujabb kiadásai: Lőcse. 1680. és Lőcse. 1685.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Telekiktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (2. péld.) — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2. péld.) — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (cziml. hij.). — *Kassai püsp.* — *N.-váradi püsp.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Rima-szombati prot. gymn.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben, *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten s több magánosoknál.

1235 **Kolozsvár. 1679.**

Técsi Miklós. Lilium Humilitatis Az az: A' nyomoruságoknak tővisse kőziben bé-vettetett Isten Anyaszentegyházának maga meg-alázása. Es Keserves Siralma, Mellyet az üldőztetéseknek idején, à meg-haragutt Istennek meg-engesztelésére, és a' Christus ellenséginek, meg-szégyenitésire, és a' Sion romladozott kő-falainak fel-épittetésére, ekképpen bocsát-fel az Anyaszentegyház magas Menyországban. Mellyet az Ur dicsősségére, a' keresztyén Ecclesiáknak hasznára, és a megkeseredett Hiveknek vigasztalására ekképpen készitett-el, és e' formában ki-is bocsatott volt Franequerában 1659. Esztendőben TÉTSI I. MIKLÓS. Mostan penig ujjobbã harmadszor-is Istenéhez s' nemzetéhez való buzgó szeretetiből és az üldőzést szenvedő Isten Anyaszentegyházának lelki javára maga költségén ki-bocsátott: Kolosvaratt. Veresegyhazi Szentyel Mihály az Isten hivei üldőztetésének 1679. eszt. 12r. 86 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek 4; *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

Régibb kiadásai: 1. Franequera. 1659. — 2. Kolozsvár. 1673. — 3. Kolozsvár. 1675. — Megjelent ugyancsak 1679-ben Lőcsén is.

M. n. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* (cziml. kézirattal pótolva). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (2 péld., egyiknek czimlapja hij.).

1236 **Kolozsvár. 1679.**

Tolnai F. István. Igaz Keresztyéni és Apostoli Tudomány s' vallás Utára vezető és az el-tévelyedésről jó Utban hozó. KALAUZ. Az az: Olly Munka; Mellyben, mindennek előtte a' Pápistáknak az Uri vacsorában a' kenyérnek és bornak Christus valóságos és természeti testévé és vérévé való Altalállatozása vélekedése, önnön Irásokbul elő adatik, és a' derekasb ki-fogásokkal egyben az Atyákbul, s' magokból el-rontatik; a' Reformatusoknak az Uri vacsora felől való igaz értelmek, meg-mutogattatik: a' Mise és Uri vacsora közt való külömbség le-rajzoltatik: az után az Első könyv alkalmatosságával irt egy néminémű Pater Tractája pontrul pontra Rámára vonatik, és mind a' régi Atyákból, mind magokból a' Pápistákból, mind a' mi nagyobb a' szent Irásbul meg-erőtelenittetik és ki forgattatik. Végre az igaz Reformata Vallásnak a' sok üldöztetések és szörnyű vér-ontások között-is az Apostolok idejétül fogván ez ideig álhatatos fenn állása, s' onnét reánk alá szállása meg-világositatik; ellenben a' Pápista Vallás ujsága, eredete, s' az Ecclésiában való csuda bécsuszása nap fényre hozatik. Tolnai F. Istvan, Mostan a' K. R. C. edgyik méltatlan Professora által. Kolosvaratt, Nyomtattatott Veres egyházi Mihály által, 1679. 8r. 1049 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, mut. tábla 8, *végül:* mut. tábla 14 sztlan lev.

Ajánlva van Bornemisza Kata asszonynak, Bánfi Dienes özvegyének.

Sándor István, *M. ház* 54. l. helyesen veszi föl, de alább *244. l.* tévedve teszi 1670-re is.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Gy.-fejérvári Batthiányi-ktár.* — *Pesti ref. coll.* (2 péld.) — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (cziml. hij.). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* (végén csonkán). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (3 péld.) — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Csurgói ref. gymn.* — *N.-váradi püsp.* — *Enyedi ref. coll.* — Kesthelyen *Festetics-ktár.* — Gr. Degenfeld Pál, Lugossy József s többek könyvtárában.

1237 **Lőcse. 1679.**

Kalendarium (Uj es O), Mellyet Christus születése után való 1679. irt, NEUBARTH CHRISTOPH. Es most-is Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Lőtsen, Brewer Samuel által 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1238 **Lőcse. 1679.**

Poncianus Tsaszar Historiaia Miképpen az ő Fiának Diocle-cianusnak Hét bőlts és tudós Mestereket fogada, kik azt tanitanák az hét Nemes Tudományokra. És minek-utánna az mostoha annya meg-tsalta vólna az Tsászárt, hogy hétszer az ő Fiát, a' Dioclecianust, ki vitette volna fel-akasztásra, miképpen mind az hét.úttal a' bőlts Mesterek meg-szabaditották azt az ő bőlts beszédekkel. Hogy annak utánna az ő Attya helyet Romai Tsászár lőtt. Lőtsen, Brever Samuel által: 1679. 8r. A—L3 = $10^3/_8$ iv = 83 sztlan lev. (prózában).

Régibb kiadásai: Bécs. 1573. — Lőcse. 1633. 1653. és 1676.
M.-vásárhelyi *Teleki-ktárban.*

1239 **Lőcse. 1679.**

Némethi Mihály. Mennyei Tar-Haz Kulcsa. Avagy Oly idvősséges egy igyű Elmékhez alkalmaztatott Imádságok; Mellyekkel Minden Rendben, Karban, Nyomorúságban lévő egy-igyű Emberek az Isten kegyelmes Tar-Hazaban bé-mehetnek. Mellyet szedett a Szent Irás szavaiból; NÉMETHI MIHALY, a Colosvári Ecclésiának edgyik Tanitója. Lőtsén, Bréver Sámuel ált: 1679. 12r. 236 lap. — *Végül:* mut. tábla 2 sztlan levél.

Régibb kiadásai: Kolosvár 1673. és 1676. — Ujabbak: 4. Kolosvár. 1681. — 5. Debreczen. 1685. — 6. Lőcse. 1706. — 7. Bártfa 1708.
M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (czimlap hij.). — *Pozsonyi r. cath. lyc.*

1240 **Lőcse. 1679.**

Técsi Miklós. Lilium humilitatis; Az az: A' Nyomorúságoknak Tővisse kőziben bé-vettetett Isten Anyaszentegyházának maga

meg-alázása, és keserves siralma. Mellyet; az Üldöztetéseknek idején, a' meg-haragutt Istennek meg-engesztelesére; a' Christus ellenséginek meg-szégyenitésére: és a' Sion romladozott Kő-falainak fel-épittetésére, ekképpen botsát-fel az Anyaszentedgyház magas Meny-országban. Mellyet az Ur ditsősségére, a' Keresztyén Ecclésiáknak hasznára, és a' megkeseredett Hiveknek vigasztalására, ekképpen készitett el, és ily formában ki is botsátott Franequeraban, 1659. esztendőben, TECSI MIKLOS. Lőtsén, Bréver Samuel ált. 1679. 12r. 116 lap, *végül:* mut. tábla 2 sztlan levél.

Régibb kiadásai: 1. Franequera 1659. — 2. Kolozsvár 1673. — 3. U. o. 1675. — 4. U. o. 1679.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll. — Pozsonyi r. cath. gymn.

1241 **Nagy-Szombat. 1679.**

Szili András. A keresztyén igaz vitézeknek gyenerálja Szent István Mártir. N. Szombat. 1679. 2r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 54. *l.*

1242 **Debreczen. 1680.**

Csuzi Cseh Jakab. Lelki Bölcseségre Tanito Oskola. Mellyben Az Istenhez való igaz Meg-térésnek bölcs tudományát s' idvesseges gyakorlásának rendit és módgyát, világos kérdések s' feleletek által Az istenes életben gyönyörkődőknek lelki hasznokra ki-adta CSUZI CSEH JAKAB, Sz. I. T. Doct. és Préd. Debreczenben, Nyomt: Rosnyai Janos által. 1680. 12r. 202 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, versek 8, *végül:* lajstrom 2 sztlan lev.

Ajánlja a szerző, ki az üdvözlő versek szerint akkor kocsi ref. pap volt, Sándor Gergelynek, Szala vármegye volt alispánjának, Gyürki Pál Nógrád vármegyei jegyzőnek, Iványos Miklós Győr vármegyei assessornak és Csapó Jánosnak, Komárom vármegye hites birájának.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki ktár. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — Háromszéki *Cserey-Muzeum. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1243 **Kolozsvár. 1680.**

Agenda Az az: Az Anyaszentegyházbéli szolgálat szerént való Cselekedet: Mellyben az Uj Testámentomi két Sácramento-

moknak, a' Szent Keresztségnek és az Ur Vacsorájának ki-szolgáltatásának, és az Házassulandóknak egyben-adattatásoknak Módgya és Formaja meg-irattatik, Illyen véggel: Hogy az Erdély Országi Reformáta Ecclésiákban, Egyenlőképpen szolgáltassanak ezek ki; hogy ebben-is Vallásunknak s' Ritusinknak edgyező vóltok ki-tessék. Melly szedegettetett a' b. e. MELOTAI ISTVAN Agendájából: és ki-bocsáttatott az Erdélyi Szent Generális költségével. Colosvaratt, Nyomtatta Veres-egyhazi Szentyel Mihaly. M.DC.LXXX. 8r. A czimlappal s Melotai Nyilas István előszavával együtt összesen 20 sztlan levél (a—c4).

A Kolozsvártt 1679-ben nyomtatott Confessio Helveticával együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg.

Példányait lásd föntebb Confessio. Kolosvár. 1679. alatt.

1244 **Kolozsvár. 1680.**

(**Énekes könyv**). Az Sz. David Prophetanak ékes Rythmusu Soltarival, Es A' Soltarokból szereztetett Dicsiretekkel, S' egyéb Istenes Enekekkel, és Hymnusokkal tellyes Kőnyv. Ezek után vannak egy néhány áitatos imádságok. Melly most ujjobban, egy néhány Halott Enekekkel, és egyéb Istenes Enekekkel és Imádságokkal meg-bővittetett. Kolosvaratt, Veresegyhazi Szentyel Mihaly, 1680. 12r. Hymnusok 82 lap. — Dicsiretek s halotti énekek 382 lap, mut. tábla 6 lev. — Sz. Dávid Zsoltári (külön czimlappal, Kolosvár. 1681.) 349 lap. — Buzgó hálaadások és könyörgések 46 lap; mut. tábla 1 levél.

Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll.

1245 **Kolozsvár. 1680.**

Kalendariom (Uj és Ov), Christus Urunk szűletése után való 1680, Esztendőre, Melly Bissextilisnek mondatik. Mellyet mostan-is Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb szomszéd Tartományokra alkalmaztatott, NAUBARTH CHRISTOPH Theologus és Astrologus által. Cum Gratia & Privilegio Celsissimi Principis Transylv. Kolosvaratt, Veresegyhazi Szentyel Mihaly által. 16r. A—E7 = 39 sztlan lev.

Erd. Muz.

1246 **Kolozsvár. 1680.**

Páriz Ferencz (Pápai). Pax Animæ, Az az, A' lelek bekessegerôl, es az elme gyônyôrûsegerôl való Tracta, Francia Nyelven irattatott MOLINÆUS PETER által. Ugyan azon Nyelvbôl Magyarra fordittatott. PAPAI PARIZ FERENCZ Med. Dr. és a' Nagy Enyedi Collegiumban edgyik méltatlan Professor által. 1. Joh. 3. v. 18. Cselekedettel és Valósággal. Kolosvaratt. Nyomtat: Veresegyházi Szentyel Mihály által. 1680. 8r. 664 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás stb. 16., *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlva van II. Apafi Mihálynak.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — M.-szigeti ref. lyc. — Pozsonyi ev. gymn. — Sz.-keresztúri unitár. gymn. — Lugossy Józsefnél* s több magánon soknál.

1247 **Kolozsvár. 1680.**

Rozgonyi Mihály. Magyar Strophak, Mellyeket A' Zilahi Seminariumban (az Iffiuságnak Tavaszi Examene végezôdvén) 1680. eszt: sz. György havának 10-dik napján, az ott lévô sok becsûletes Személyek elôtt, mondatott a' meg-nevezett Oskolának Igazgatója, ROZGONI MIHALY. Hogy ezekben kegyességét, s' ezen Seminariumhoz való buzgó szeretetit Zilah Városának meg-kôszônné az Iffiuság; mellyet ô kegyelmek halván, szivessen meg-indultanak, s' kegyességeket ajánlották; nevezet szerént Nemzetes Szûcs Balint Uram, Ki ez gyermeki Eneknek nap fényre való jövetelit kivánván, ki-is nyomtattatta, az oda valóknak kedvekért. Colosvaratt. Nyomt: Veresegyhazi Mihaly által. 1680. 8r. 4 sztlan lev.

Egyetlen példány az *erd. Muzeum könyvtárában.*

1248 **Lőcse. 1680.**

Kalendarium (Uj és O), Mellyet Christus szûletése után való Bissextilis 1680. irt, NEUBARTH CHRISTOPH Es most-is Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Lôtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1249 **Lőcse. 1680.**

Némethi Mihály. Sz. Dávid 150 Soltárinak el-osztása és magyarázatja. Lőcse. 1680. 12r.

Első kiadása: Kolozsvár. 1679. — Ujabb kiadása: Lőcse. 1685.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 55. *l.*

1250 **N.-Szombat. 1680.**

Énekes könyv. N. Szombat. 1680. 4r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 55. *l.*, ki azonban tévedve mondja ezen énekes könyv szerzőjének Szelepcsényi György esztergomi érseket.

1251 **N.-Szombat. 1680.**

Kis Imre. Halotti beszéd Báthori Zsófia felett. N. Szombat. 1680. 4r.

SÁNDOR, *M. kház.* 55. *l.*

1252 **Nagy-Szombat. 1680.**

Tarnóczi István. Nagy mesterseg a jo elet. Mellyet A Jesus Társaságbéli Robertus Bellarminus a' Romai Annya Szentegyháznak méltósságos Kardinállyának Stilusa szerint. A Magyar Nemzetnek vigasztalására Ugyan azon Jesus Társaságából való P. TARNOCZI ISTVAN meg-magyarázot Anno 1679. Nagy-Szombatban Nyomtattatot az Academ: Bőtűkkel Srnensky Mattyas által M.DC.LXXX. Esztend: 12r. 546 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd 10, *végül:* lajstrom és nyomt. hibák 5 sztlan levél.

Ajánlva van Székesi Bercsényi Miklósnak, a dunáninneni részek vicegeneralisának.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — Ugyanott megvan épen ezen nyomás, uj czimlappal: «Nagy Mesterség 'a jó élet. A Tekéntetes, és Nagyságos Bercseni Miklósnak, etc. P. Tarnoczy Istvan Iesuitatól aiánlatott. 1682.» — Csetneken, a *gömöri ev. esp. ktárában.*

1253 **Csik. 1681.**

Balás Ágoston. Cantionale Catholicum, avagy régi és uj deák és magyar áhitatos énekek. Csik. 1681. 4r.

Említi SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház.* 46. *l.*, NÉMETH JÁNOS *Memoria Typogr. Hung.* és TOLDY, *M. költ. tört.* 2. *kiad.* 303. *l.*

1254 **Debreczen. 1681.**

ABCDEFGHIKLMNOPQRSTUXYZJV. Aabcdef *stb. stb.* — Debreczenben Nyomt: Rosnyai Janos altal 1681. 8r. sztlan levél.

Az első ismeretes magyar A. B. C. könyv.
Egyetlen példánya a *kolozsvári ref. coll. ktárában.*

1255 **Debreczen. 1681.**

Gyulai Mihály. Fertelmeskedö, s' bujálkodó Tancz Jutalma, az az: Ollyan idvességes Lelki Tanitás; mellyben a' Tánczolás micsodás vétek légyen Isten ellen bőségessen megtanittatik; és az Isten Szent Kônyvéből elégedendöképpen meg-világosittatik; a' Tánczolókat miképpen bûntesse-meg Isten, elônkben adatik; a' Tánczot javalló embereknek ellenvetésire felelet bövön, és igazán nyujtatik; mi légyen azért tisztûnk a' Táncz hellyet elönkben számláltatik. Mellyet kôzönséges haszonra ki-bocsátott GYULAI MIHALY, a' Dobi Ecclésiának L. Pásztora. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai János, M.DC.LXXXI. 8r. A—D (4 levelenként) = 16 sztlan lev.

Ajánlja a szerző Tiszt. Tudós Csernátoni János löki lelki pásztornak, komájának «Dobon die 6 Januarii 1681. esztendőben.»

M. n. Muz. — Csonkán (B2, 3 és C—D ivek) a *Fáy-könyvtárban* Tibold-Daróczon.

1256 **Debreczen. 1861.**

Mártonfalvi György. Nagy Martonfalvi Gyôrgynek, Sz. I. M. D. és a' Debreczeni Collegiumnak néhai Professorának. Szent Historiaja. Mellybẽ azokat a' dolgokat, a' mellyek ez világnak Teremtésętûl fogván a' Sz. Irásban meg-irattattanak, az idôknek meg-külômbôztetésęvel, és az esztendôknek meg-jedzésęvel; summáson, s' értelmessen le-rajzolta. Azoknak kedvekért, a' kik a' Szent Bibliát, s' abban le-tett Historiákat hamar és summáson akarják meg-tanúlni. Mellyet maga kölcségén ki-nyomtattatott a' Debreczeni Collegium, és a' meg-hóltnak vótuma, s' testamentoma szerént világra bocsá-

tott, SZILAGYI MARTON, azon Collegiumnak egygyik Professora. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai Janos, M.DC.LXXXI. 12r. 276 lap. — *Elül:* cziml. ajánló levél (Teleki Mihálynak), a kegyes olvasónak, versek 19, *végül:* mut. tábla 7 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — M.-v. *Telekiktár. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — M.-szigeti ref. lyc. — Miskolczi ref. gymn. — Halasi ref. gymn. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Szilágyi Istvánnál* M.-szigeten (végül 3 lev. hij.) s többeknél.

1257 **Debreczen. 1681.**

Szőnyi Nagy István. Kegyes lélek' vezér csillaga, Istennel otthon s' uton valo járásában. t. i. Olly buzgo Imadsagok, Mellyeket, Egy igaz vallása miatt hazájábul s' szerelmesi közzül ki-bujdosot K. ember: N. K. K. M. U. Kivánságára s' kérésére Az honn lévô s' széllyel járo Szentek Istennel jarásokban valo igazgattatásokra intézett SZŐNYI N. ISTVAN Ujvárosi Praedikator. Mat. 2. 9. Es elöttök a' Csillag mégyen vala. Debreczenben. Nyomtattatott Rosnyai Janos által. M.DC.LXXXI. 12r. 151 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, Approbatio, k. olvasóhoz 12 sztlan lev. — *Végül:* mut. tábla 1 levél *(a többi hij.)*

Az ajánlás végén: «Irtam Ujvárason cIↃ IↃc Lxxx. Kar. hav. 15. napj. — Szőnyi Nagy István U. V. P.»

Ugyanazon évi másik kiadása H. n. 1681. 12r.

Egyetlen péld. a *s.-pataki ref. coll. ktárában* (cziml. és a mutató tábla végének, hihetőleg csak egy levelének, hijával). — Megvolt még 1856-ban *a debreczeni városi nyomda irodájában,* a mikor Lugossy József e példányról czimmást vett, melyet velem közölni szíveskedett.

1258 **Kolozsvár. 1681.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** Az Néhai Tekintetes, Nãgos vitéz Vrnak Gyarmati BALASSA BALINTnak; Es Amaz jó emlekezetű néhai Nemzetes RIMAI JANOSnok; Igaz haza fiának, és a' Magyar nyelv két ékességének Istenes Eneki. Mostan ujjobban e' kis formában ki bocsáttattak. Colosvaratt, Veresegyházi Mihály által, 1681. 24r. 288 lap. — *Elül:* czimlap, előszó 6, *végül:* lajstrom 3 sztlan lev.

A lajstrom után következik külön czimlappal, de az ivjegyek folytatásával (N10—P 12 lev.), *Edgynéhány oktató Reguláknak által Vezerlő Uta. Minden úton járó igaz Izraelitá*nak. összesen 27 levél, melynek 5 első levele nincs lapszámozva; a következő 21 levél lapszáma 42; a legvégső levelen a Mutató táblácska áll.

A kiadó Veresegyházi Szentyel Mihály nyomdász az olvasóhoz intézett előbeszédben emlékezik az előbbi bártfai, lőcsei és a váradi első kiadásról is.

Egyetlen példány az *erd. Muzeum ktárában.*

1259 **Kolozsvár. 1681.**

Kalendariom (Uj és Ov), Christus Urunk szűletése után való 1681, Esztendőre, Melly mostan-is Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb szomszéd Tartományokra alkalmaztatott, NEUBARTH CHRISTOPH Theologus és Astrologus által. Cum Gratia & Privilegio Celsissimi Principis Transylv. Kolosvaratt, Veresegyhazi Szentyel Mihaly által. 16r. A—E7 = 39 sztlan lev.

Erd. Muz. (6 utolsó lev. hij.)

1260 **Kolozsvár. 1681.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak és Profetanak más-fél száz Soltari, A' Francziai Noták és Rythmusok szerint Magyar versekre fordittattak SZENCZI MOLNAR ALBERT által. Kolosvaratt, Szentyel Mihály által, M.DC.LXXXI. 12r. 238 lap. — *Végül*: mutató tábla 3 szztlan levél.

Egyetlen péld. az *erd. Muzeumban.*

1261 **Kolozsvár. 1681.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak és Prophetanak Szaz Ötven Soltari; A' Franciai Noták szerint Magyar Versekre fordittattak MOLNAR ALBERT által. Kolosvaratt, Veresegyhazi Szentyel Mihaly által, M.DC.LXXXI. 12r. 349 lap. *Végül:* mut. tábla, regg. és estveli könyörgések 11 sztlan lap.

A Kolozsvártt 1680-ban nyomtatott Énekes könyvbe foglalva s azzal egybekötve az *erd. Muz.* és a *debreczeni ref. coll. ktárában.*

1262 **Kolozsvár. 1681.**

Némethi Mihály. Mennyei Tárház Kulcsa. Avagy: Olly idvességes egyűgyű elmékhez alkalmaztatott Imádságok: mellyek-

kel, minden szükségben lévő együgyű emberek, az Isten kegyelmes Tarhazaban bé mehetnek. Mellyet szedett a' szent Irás szavaiból, s' most meg-bővitett Imádságokkal s' énekekkel és Elmélkedésekkel. NEMETHI MIHALY A' Kolos. R. E. T. Colosváratt Szentyel Mihaly által 1681. 12r. 216 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 3 sztlan levél; éjjeli s reggeli elmélkedések 6 szzott lap; *végül:* énekek 7 szzott lap, mut. tábla 5 sztlan lap.

Ajánlva van Bánfi György Doboka vármegyei főispánnak. — Az ajánlásból kitetszik, hogy a szerző e munka *2-dik kiadását* 1676-ban ajánlotta Bánfi György anyjának Bornemisza Katának.

Régibb kiadásai: 1. Kolozsvár. 1673. — 2. Kolozsvár. 1676. — 3. Lőcse. 1679. — Ujabb kiadásai: 5. Debreczen. 1685. — 6. Lőcse. 1706. — 7. Bártfa. 1708.

Egyetlen példány az *erd. Muzeumban.*

1263 **Kolozsvár. 1681.**

S. Pataki István. Ez Világnak Dolgainak Igazgatasanak Mestersege, Mellyet Szaz Jeles Regulak, Es azoknak minden ez életbéli alkalmatosságokra hathatós ki-terjesztése által a' Deáki nyelvnek nagy ékességével adott-ki nem régen egy Austriai Németh Grof Ur: és azon formában Magyarrá forditotta S. PATAKI ISTVAN, A' Kolosvári Reformátum Collegiumnak edgyik Tanitó Mestere. Kolosvaratt, Nyomtattatott Veresegyhazi Mihaly által, M.DC.LXXXI. 4r. 310 lap. — Cziml., ajánlás 6 sztlan lev.

Ajánlva van Széki Teleki Mihálynak.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *N.-enyedi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Sepsi-szentgyörgyi ref. gymn.* — Zsibón a b. *Wesselényi-ktárban.* — Erdő-Szádán *gr. Degenfeld Pálnál.* — *Szilágyi Sándornál* Budapesten stb.

1264 **Kolozsvár. 1681.**

Sárpataki N. Mihály. Noe Barkaja, Az az: Az Atya, Fiu és Szent Lélek egy őrökké való Istennek üdvösséges ismereti. Melly A' Sinai és amaz dicsősséges Sionnak hegyein nevekedett Elő-fákból éppittetett: az az, mind az ô s' mind az Uj

Testamentumnak egyben-vettetett helyeiből XXII. Demonstratiokban meg-világositтatott tudománya az egy Istenségben imádandó Sz. Haromsagnak. Melyben az Igasságnak Prædikátora Noenak Lelkével hivja s kénszeriti bé-szállani az Háládatlan Világot minden szelidséggel. Melynek éppitője SÁRPATAKI N. MIHALY az Colosvári Reformata Ecclésiában a' Jesus Christusnak kissebbik szolgája. Kolosvaratt Nyomtattatott Veres-egyházi Mihály által. M.DC.LXXXI. 4r. 685 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, apologia, a k. olvasónak 12, *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

Ajánlva van Apafi Mihály erd. fejedelemnek.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — (Bornemisza Anna erd. fejedelemasszony példánya, tábláján aranyozott betükkel: B. A. E. O. F. A. 1681. — *Pesti egyet.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld.). — *M.-szigeti ref. lyc.* (2 péld.). — *Kassai püsp.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — Magánosoknál több péld.

1265 **Kolozsvár. 1681.**

(Siderius János). Kisded Gyermekeknek való Catechismus, Az az: Rövid Kérdések és Feleletek által való Tanitas, A' Keresztyéni Hitnek fő Agazatiról. Melly most uijonnan e' szép formában ki-bocsáttatott: Kolosvaratt, Veresegyházi Szentyel Mihály által, M.DC.LXXXI. 12r. A—B = 2 iv = 24 sztlan lev.

Erd. Muz. — *Debreczeni ref. coll.* — (Mind két példány a kolozsvári 1680-diki Énekes könyvvel egy kötetben.).

1266 **Lőcse. 1681.**

Evangelia et Epistolæ Dominicorum, ac Festorum Dierum, Latinè et Hungaricè. Evangeliomok Es Epistolak, Egész Esztendő által lévő minden Vasárnapokra és fő Ünnepekre intesztetett és rendeltetett, Magyarúl és Deákúl. Leut*s*hoviæ, Typis Samuelis Brewer, A. 1681. 8r. A—T = 19 iv = 152 sztlan levél.

M. n. Muz. — *S.-pataki ref. coll.*

1267 **Lőcse. 1681.**

Kalendarium (Uj és O), Mellyet Christus szűletése után való 1681. irt, NEUBARTH CHRISTOPH. Es most-is Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkolmaztatott. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz.

1268 **Nagy-Szombat. 1681.**

Káldi György. Istennek szent akarattya. Az Az: A' nagy Ur tiz parantsolattyanak egynehány Prédikaciókkal való megmagyarázása, Mellyben Néhai, Jesuiták Szerzetéből való Catholicus Pap KALDI GYÖRGY, Istenessen munkálkodván, nem szintén végig vihette, más sok Munkái után, az Istenhez elsietvén: Már most Méltosságos Nagyságos Groff Kollonicz Leopold, Német Ujhelyi Püspők, és Nemes Posonyi Kamorának leg főbbik Præsidens Feje, az Fölséges Császár és Király Urunk Belső Tanácsa, Keresztyéni buzgoságtól viseltetvén ki-adatta. — Nagyszombatba, M,DC,LXXXI. Esztendőben, Srnensky Mattyás által. 2r. 251 lap. — *Elül:* cziml. és Epist. Dedicatoria 2 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Egri érs. lyc. — Rosnyai káptalan. — Szepesi káptalan. — Kassai jogakad. — Pannonhalmi apátság. — Jászai convent. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Szegedi franc. zárda. — Pozsonyi r. cath. gymn. (2 péld.). — *Pozsonyi franc. zárda.*

1269 **Nagy-Szombat. 1681.**

Kiss Imre. Az igaz hitre vezérlő könyvecske, Jesuita Pater KISS IMRE által. Nagy-Szombatban Anno 1681. Az Academiai Bötűkkel Srnensky Mátyás által. 12r. 126 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (N. Szombat városának), a k. olvasóhoz 6 sztlan levél.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem.

1270 **N.-Szombat. 1681.**

Regulai A' Jesus Társaságának Azokkal eggyűt, mellyek kiváltképpen az Coadjutorokhoz tartozandók. Nyomtattattanak

Nagyszombati Academiának Bôtûivel Srnenski Mattyas általi M.DC.LXXXI. Esztendôben. 8r. 146 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 55. *l.* bizonyosan tévedésből teszi Bécs. 1681-re.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* (3 péld.).

1271 **H. n. 1681.**

Szőnyi Nagy István. Kegyes Lélek' Vezér Tsillaga, Istennel othon 's uton valo járásában. t. i. Olly Buzgo Imádságok Mellyeket, Egy igaz vallása miatt hazájából 's szerelmesi kőzzûl ki-bujdosott K. ember: N. K. K. M. U. Kivánságára 's Kérésére Az othon lévő 's széllyel járó Szentek' Istennel járásokban való igazgattatásokra intézett SZŐNYI N. ISTVAN Ujvárosi Prédikátor. Mat. 2: 9. És elôttôk a' Tsillag mégyen vala. Nyomtattatott M.DC.LXXXI. Eszt. 12r. 179 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a k. olvasónak 12 sztlan levél; *végül:* A könyörgések táblája 4 sztlan lap.

A debreczeni 1681-diki kiadástól külömbözô nyomtatás.
Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.*

1272 **Bécs. 1682.**

Telekesi István. A világ pompás dücsőségének sietsége, az az: Gróf Erdődi Sándornak keserves dicsérete. (Halotti beszéd Szombathelyen 1681.). Bécs 1682. 4r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 56. *l.*

1273 **Csiki klastrom. 1682.**

Haller János. Pays, a' békeséges tûresnek Payssa. Isten kegyelmeből minden rendbeli embereknek vigasztalásokra, kik e' Világnak álhatatlansága-miatt háboruságok-szenvedésire jutottak. Mellyet: HALLER JANOS, Erdelyi Magyar, Deákból Magyarrá forditott, az KORENUS JAKAB múnkájából. Es a' maga kőltségén ki-bocsátott Fogaras Várában-Való Rabságában. Nyomtattatott a' Csiki-Kalastromban, M.DC.LXXXII. 4r. 535 lap. — *Elül:* czimlap, előbeszéd 8, *végül:* Index 2 sztlan levél.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-szigeti ref. lyc. — Kolozsvári franc. zárda. — N.-enyedi ref. coll. — Háromszéki *Cserey-Muz.*

1274 **Debreczen. 1682.**

Csúzi Cseh Jakab. Edom Ostora. Avagy, Abdias Profeta Latásának, egynéhány Elmelkedesekben foglaltatott világos Magyarazattya: Mellyet Az Losonci Helvetica Confession lévö keresztyén Ecclesiában, élô nyelvel hirdetett; most pedig némelly Istenessen buzgolkodóknac kivánságokra ki-is bocsátott, Csuzi C. Jakab. D. E. P. Debreczenben, Nyomt: Rosnyai Janos által. 1682. 8r. 307 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás, a ker. olvasóhoz, örv. versek 8 szzatlan lev.

Ajánlva van a losonczi ref. gyülekezetnek, Komáromi István ácsi prédikátornak és a tatai egyházvidéki esperestjének, Alistali György szőnyi, Marosi István udvardi és Kölykedi Imre perbetei prédikátoroknak. — Az ajánlás kelte: «Irtam Kocson, az én jómra engemet meg-alázó Istenemtûl reám bocsátott kereszt-viselés alatt való nyögésimkor, Karácsony havának XII. napján. 1680. esztendőben.» — A könyv végén ez a jelentés áll: «Kereszteny olvaso. Tôbbekkel akartam kedveskedni, de reá nem erkeztem: mert hirtelen a' Tekintetes Nemes Helvet. Confession levö Evangelicus Statustol, az Nemes Orszag Gyülesere hivattatván, Egyhazi tiszteimnek gyakorlasara, el-kellett hadnom hazamnal valo dolgaimat; sôt ez utolso Predikacionak-is le-irasat Sopronban kellett el-végeznem die XV. Julii 1681. Legy egességben. Vege.»

M. n. Muz- — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki ktár.* — *Pesti ref. coll.* (2 péld.) — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld). — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld). — *Pápai ref. coll.* (2 péld). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon.

1275 **Debreczen. 1682.**

A' Debreczeni Scholanak mindennapi estveli Könyörgése. Melly most ujjobban kibocsattatott. Debreczenben, Rosnyai Janos által, M.DC.LXXXII. 12r. 4 sztlan lev.

Régibb kiadása: Debreczen. 1672.

Egyetlen példány a *debreczeni ref. coll. ktárában.*

1276 **Debreczen. 1682.**

Diószegi István. A' Sz: Gẽeralis Gyülésbẽ lett Némelly Deliberatumok, Es azok felöl valo Tanitás. Mellyet. Predikaciokban foglalt, Dioszegen elpredikállot és az Vr Isten dicsôsségére ki bocsátott. Dioszeghi Istvan. Hazájabéli Predi-

kátor. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai Janos, M.DC.LXXXII. 8r. A—E (4 levelenként) = 20 sztlan levél. — *Elül:* cziml., a k. olvasóhoz, és lajstrom 2 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 55. *l.* hibásan teszi Debreczen. 1681-re. *M. n. Muz.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1277 **Debreczen. 1682.**

Drégely-Palánki János. Via Salutis Secundum Catechesin Palatinam ex posita. Quæ ex Calvino, Amesio, Vollebio, Vendelino, Bucano, Ursino, & aliis Authoribus Theol. est collecta, atque in usum ministerii sacri accommodata. Cui annexa est. Catena Salutis. Ex Med. Ames. lib. I. Cap. 26. 27. 28. 29. 30. Sumpta, & in praxin Concionatoriam contracta. Unacum. Ala Seraphina Orationes publicas comprehendente. Editio nova, ab Authore recognita, aucta, & emendata. Per JOHANNEM DREG. PALANKINUM. Debrecini, Per Johanem Rosnyai. 8r. 489 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (az Ur Jesus Christushoz), az olvasóhoz, üdv. versek, index concionum 10, *végül:* Ala Seraphina (6 könyörgés) 8 sztlan levél.

A czimlapon és az indexen kivül az egész könyv magyar.

Első kiadása, melyet a szerző mint tályai ref. pap adott ki, Kassán 1667-ben «Conciones im Catechesim Palatinam» czimmel jelent meg.

Ezen 2-dik kiadás előbeszédét a szerző igy irja alá: «Dregely Palanki Janos Ur. J. Christus együgyű ęs alázatos szolgája, ęs az Evang. igasságáért szenvedő Egyházi Szolgáknac egyik társa.»

Hogy ezen kiadás 1682-ről való, kitetszik Debreczeni D. István üdvözlő versének keltéből, mely 1682. jan. 14-dike.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — *Pápai ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld., egyikből az Ala Seraphina hiányzik). — *Debreczeni ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Haan Lajosnál* B.-Csabán (az Ala Seraphina hijával).

1278 **Debreczen. 1682.**

Drégely-Palánki János. Speculum Mysticum. (Debreczen. 1682). 8r. 292 lap. — *Elül:* . . . . . *végül:* Appendix addita est praefatis. Praxis Repudii et Divortii. O03—Tt4 (4 levelenként) 22 sztlan levél.

Első kiadása: Kassa. 1668.

Egyetlen csonka példánya, — melyből a czimlap, ajánlás stb. s a szöveg első 8 lapja hiányzik, a *pápai ref. coll. ktárában* (Drégely-Palánki János Via Salutisának debreczeni 1682-diki 2-dik kiadásával egybekötve). — Betüi az emlitett kiadás betüivel azonosok lévén, kétségtelen, hogy ez debreczeni 2-dik kiadás.

1279 **Debreczen. 1682.**

Felvinczi Sándor. A' Jo Istennec Nevében, Lelki Diadalomrul valo oktatas. Mellyet A' Debreczeni Nagy Templomban 1682 Esztendôben Boldog Aszszony havának negyedic napjánac reggeli oráján tett. FELVINCZI SANDOR. Meg nevezett Debreczeni Ecclésiának edgyik méltatlan. L. P. Debreczenben, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. M.DC.LXXXII. 8r. A—B2 = (4 levelenként) = 6 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll.*

1280 **Debreczen. 1682.**

Kabai Bodor Gellért. Hegyes Ôsztôn A' Sátánnak Angyala. Kinek az Isten választotti ellen való külömb külömb practikai fel-fedeztetnek, és azok ellen s' azokon lehetö diadalomnak mind módgyai s' mind eszközei nagy részben, Szent Pál 2 Corinthusban irt levelének 12-dik részének, 7. 8. és 9-dik verseibôl csináltatott ôt idvesseges Predikatiokban elö adattattanak. KABAI BODOR GELLERT Debreczeni Lelki Tanito által. Es mostan az Authornak holta után másodszor is világ eleiben bocsáttattak. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai Janos M.DC.LXXXII. 8r. 61 lap. — *Elül:* cziml. és ajánlás (Rima-Szombati Szabó Pál debreczeni lakosnak) 1 sztlan lev.; *végül:* A Sátán kisirteti ellen való Kônyörgés 1 lap.

Első kiadása: Debreczen. 1678.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll.* (2. péld.)

1281 **Debreczen. 1682.**

Köleséri Sámuel. Josue szent maga-el-tökellese, Avagy. Haz nepbeli isteni tiszteletnek es kônyörgesnek gyakorlasa; Mellyet, élô nyelvel egy idvességes Tanitásban a' Debreczeni

Sz. Gyülekezet elöt summáson meg fejtegetett, mostan pedig a' Háznépbeli porban heverö kegyességnek fel allatásáért (nem a' Tudosoc kedvéért, kik e' nélkül nem szükölködnek, hanem a' Christus gyenge Juhaiért) egy buzgo Halgatojának kivánságára s' ugyan annac kölcségével bövebbetken világ szeme eleiben terjesztett, Köleseri Samuel D. E. L. P. Solt. 101. v. 2. Járok az én szivemnek tökélletességében az én házamban. Debreczenben, Nyomtatta Rosnyai Janos 1682-ben. 8r. A—H2 (4 levelenként) = 30 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev.

M. n. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.*

1282 **Debreczen. 1682.**

Köleséri Sámuel. Ertelmes Catechizalasnak szükseges volta. Avagy, Olly idvességes elmélkedés mellyben a' gyengék Kęrdesekben és rövid Feleletekben valo mindenhai Oktatása meg mutogattatik: mellyet a' Catechizálásnac el kezdésének alkalmatosságával nagyobb épületnek okáért elöl botsátott, és a' Debreczeni Nagy Templomban prædicállott; mostan pedig közönséges haszonra ki-nyomtattatott, Köleseri Samuel D. E. L. P. Debreczenben, Nyomtattatott Rosnyai Janos által. M.DC.LXXXII. 8r. A—C (4 levelenként) = 12 sztlan lev.

Ajánlva van a debreczeni tractusban lévő praedikátoroknak, nevezetesen Érsekújvári Orbán szoboszlai, és Liszkai András ujfalvi praedikátornak.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.*

1283 **Debreczen. 1682.**

Szenczi A. Pál. Reszegesek Jajos Pohara. Avagy: Részegségröl valo prædicatio, mellyet élö szoval az Debreczeni Nagy Templomban 23. Nov. Anni. 1681. el prædicallott, és B. Szabo Pal Uram kivánságára typus alá bocsátott. Szenczi A: Pal. Debreczeni Ecclésiának edgyik L. Pásztora. Debreczenben, Nyomtattatott Rosnai Janos által. M.DC.LXXXII. 8r. A—B2 (4 levelenként) = 6 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.*

1284 **Kolozsvár. 1682,**

Benyiczki Péter. Magyar Rithmusok avagy Versek, Mellyeket irt Nemzetes BENYICZKI PETER Szentelt Vitéz. Elsô Része szép Isteni dicsireteket, és penitentia tartásra inditó énekeket foglal magában. Második kôzônséges Magyar példa beszédeket szép oktatással. Colosvarat, Veresegyházi Mihály, 1682. 24r. 255 lap. — *Elül:* czimlap s a kegyes olvasóhoz 2 számozatlan levél.

Régibb kiadásai: Nagy-Szombat. 1664. és Kolozsvár. 1670.

Erd. Muz. (243—254. lap hij.). — *Rediger Árpád unitár. esperestnél* Dicsô-Szentmártonban. — *Sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában* (elül s végül csonkán, 9—236. l.).

1285 **Kolozsvár. 1682.**

Kalendariom (Uj és Ov), Christus Urunk szûletése után való 1682, Esztendôre, Melly mostan-is Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb szomszéd Tartományokra alkalmaztatott, NEUBARTH CHRISTOPH Theologus és Astrologus által. Cum Gratia & Privilegio Celsissimi Principis Transylv. Kolosvaratt, Veresegyhazi Szentyel Mihaly által. 16r. A—E7 = 39 sztlan lev.

Erd. Muz.

1286 **Kolozsvár. 1682.**

Otrokocsi Fóris Ferencz. Kereszt alatt nyôgô Magyar Izraelnek Hálá-adó és Kônyôrgô Imadsagi. Siral. 3. v. 48. 49. 50. Vizeknek folyamati mennek alá az én szemembûl az én népem leányának nyomorusága miatt. Az én szemem folly, és nem szûnik meg [a' sirástúl] (azért hogy nints szûneti a' nyomorúságnak;) mig reánk nem tekint, és meg nem lát a' Jehova az égbûl. A' G. R. K. G. L. T. O. F. F. (A gyöngyösi ref. ker. gyülekezet lelki tanitója OTROKOCSI FÓRIS FERENCZ) által iratott. Kolosvarat, 1682. 12r. 71 lap.

A könyvecske tartalma 5 imádság, melyeket szerzô, mint az ajánló levélben elmondja, 1673. 1674. és 1678-ban irt. Az ajánlás végén: «Adtam ki ezeket kezembûl, 1681. eszt: die 15. Decembris. a' mikor 12-dik esztendeie vólna annak, hogy a' Magyar Nemzet magát emésztené, és maga karjanak husát enné.»

SÁNDOR ISTVÁN, ki e munkát *M. könyveshâz* 56. *l.* helyesen irja le, ugyanezen könyvet ugyanezen lapon h. n 1681-re is fölveszi, kétségtelenül a m.-v. Teleki-

ktár czimlaptalan példánya után, a következő czim alatt: «Imádságos könyvecske, melyben öt Imádság vagyon a Kristus Szolgáinak megszabadulásokért és Ekklesiáinkba visszajövetelekért. 12r.»

Erd. Muz. (gr. Teleki Domokos gernyeszegi ktárából). — *M.-v. Teleki-ktárban* (cziml. hij.). — Megvolt 1849-ig az *enyedi ref. coll. ktárában* is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1287 **Lőcse. 1682.**

Gönczi György. Énekes könyv. (Lőcse. 1682.) 4r. — Hymnusok és Litaniak 94 lap és mut. tábla 1 sztlan lev. — Ditsiretek 501 (igazán 502) lap és mut. tábla 5 sztlan lev.

Hozzá járul: MOLNÁR ALBERT (SZENCZI). Sz. Dávid Soltári Lőcse. 1682. 4r. Egyetlen példánya, melyből a cziml. hiányzik, a *s.-pataki ref. coll. ktárában.*

1288 **Lőcse. 1682.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak, és Prophetanak Száz Eötven Soltari; Az Franciai notáknak és verseknek módgyokra Magyar versekre fordittattak és rendeltettek, SZENCZI MOLNAR ALBERT által. Lőtsen Brewer Samuel által, 1682. eszt. 4r. 195 lap. — *Elül:* cziml. és versek 2 sztlan lev., *végül:* mut. tábla 5 sztlan lap.

M. n. Muz. (Gönczi Énekes könyvének lőcsei 1675-diki kiadása után kötve). — *S.-pataki ref. coll.* (Gönczi Énekes könyvének lőcsei 1682-diki kiadásával egy kötetben).

1289 **Lőcse. 1682.**

Kalendarium (Uj és O), Mellyet Christus szűletése után való 1682. irt, NEUBARTH CHRISTOPH Es most-is Magyar-Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkolmaztatott. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E = 40 sztlan lev.

Erd. Muz.

1290 **Lőcse. 1682.**

Lippóczi Miklós. Jubil*u*m Ecclesiæ Evangelicæ Cassoviensis, Az az, Lelki örömmel és vigasztalással tellyes Praedicatio, Mellyet tőtt Nemes Cassa Várasának meg-vétettetésekor az Nagy Templomnak nagy solennitással vissza-foglaltattattásában ben az Templomban 1682. Eszt. Kis-Asz. Havának 17. reggeli 9. Orakor. Az Méltosagos Thőkőli Imrenek Magyar

Országnak Fejedelmenek s-eggyik részének Uranak Udvari és Tábori Praedicatora. Lippóci Miklós. Lőtsen, Nyomtatt: Brewer Samuel által. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev.

Ajánlva van Tökŏli Imrének.

M. n. Muz. — Miskolczi ref. gymn.

1291 **Nagy-Szombat. 1682.**

Illyés András. A' keresztyeni eletnek peldaja vagy tűkőre, Az-az: A' szentek elete. Mely minden szorgalmatossággal, Nevezetes Autorok Irásiban, kivált képpen Villegas Alfonsus irásiban fel-kerestetet, Sommában foglaltatot, és Olaszbol Magyarra fordittatot, s' rendesen ŏtt Részre osztatot. Illyes Andras, Posoni Kanonok által. Elsŏ Resze. Ki-nyomtattatot Nagy-Szombatban az Academiai Bŏttűkkel, Srnensky Mátyás-által, M.DC.LXXXII. Esztendŏben. 4r. 132 (igazán 131) lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, üdv. versek stb. 12 sztlan lev.

— — . . . Masodik Resze. . U. o. 1683. 4r. 154 lap. — *Elül:* cziml. tartalom 2, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan levél.

— — . . . Harmadik Resze. . U. o. 1682. 146 (igazán 149) lap.

— — . . . Negyedik Resze. U. o. 1682. 4r. 395 lap. — *Elül:* cziml. stb. 5 sztlan lev.

— — . . . Ŏtŏdik Resze. U. o. 1682. 4r. 135 lap. — *Elül:* cziml. tartalom 2 sztlan lev.

Második kiadása: N.-Szombat. 1705. 1707.

M. n. Muz. — Késmárki ev. lyc. (a 3-dik rész hijával). — *Pozsonyi r. cath. gymn.* (1—3. rész). — *Erd. Muz.* (3. 4. 5. rész).

1292 **Nagy-Szombat. 1682.**

Szily András. Lectulus Genialis in quo Sponsus, et Sponsa commorantur. Az az: Praedikatio, Mellyet Egy árva, Gyŏnge Alázatos Szűznek (fel-találtatik benne az neve) készétet. Tekéntetes, és Nagyságos Szily Andras Scopiai Pűspŏk, Fŏldvári Apátur, Esztergami Canonok, Császár, és Koronás Király Urunk ŏ Felsége Tanacsa. Nyomtattatott Nagy-Szombatban, az Academiai Bŏtűkkel, Srnensky Matyas által. 1682. Esztendŏben. 4r. 17 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Szelepcsényi György esztergomi érseknek) 3 sztlan lev.

A leány neve Csatári Juliánna.
Egyetlen példány a *pesti egyetem ktárában.*

1293 **Bécs. 1683.**

Az Evangeliomok es Epistolak, Mellieket esztendő által olvastat az Anya-szent-egyház Romai rend-szerént Vasárnapokon, Innepeken, és Bőytben minden nap a' Kalendariummal; és Karáchonyi s' Husvéti Enekekkel. Nyomtatta Becsben. M.DC.LXXXIII. Esztendőben Kűrner Jacob János. 12r. — *Elül:* cziml., az olvasónak, naptár 8 sztlan lev.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1294 **Debreczen. 1683.**

Debreczeni Fóris István. Isten szent satoranak becsülletben valo tartasa és tartattatasa. az az: Olly rővid edgyűgyű Tanitás, melyben, az Isteni tiszteletre, és egyéb szent dolgokra s' végekre eleitűl fogván rendeltetett Helyeknek, kiváltképpen az Isten szent Templominak tisztán, s minden illetlen dolgoktul valo űressen Tartattatása, szent irás szavaibul, és erössegibűl tanitatik, es probaltatik. Mellyet Praedicállot Endreden az szent Partialis elôt. A. 1682. Die 11. Novemb. s' ugyan a' Sz. Partiális kivánságára Typus alá is bocsátot DEBRECZENI FORIS ISTVAN, Király-Daroczi Prædicátor. Debreczenben, Tôltesi Istvan által. 1683. Eszt. 8r. A—C3 (4 levelenként) = 11 sztlan lev.

Végén: «Irám K. Daroczon a' Karaszna Viz mellet. 1683. Eszt. 17. Martij. Debreczeni Foris István, a' Kuruczok Qvártélyozásakor.»

Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Fáy-könyvtárban Tibold-Daróczon.

1295 **Debreczen. 1683.**

Gyulai Mihály. Régen fundamentumban el-készűlt, és magas Toronyban fel-vonattatott Vilag Harangja, a' mellyel; a' Bőlts Praedicator Salamon minden rendben karban, 's állapotban lévöket az Isteni Tiszteletre öszve gyüjt, ês be-harangoz: az az: Jozan Tanacs, melyben, Az Isteni szolgalat-

nak azö idejeben 's alkalmatosságában valo végben vitele ugy tanácsoltatik, hogy egyszer s-mind parancsoltatik-is: Hogy e' világ Iffiai, legyenek Istennek jo szo hallo Juhai, és szolgai. avagy; Lelki Elmelkedesek mellyekben; az Iffiaknak az Isteni szolgálatban valo serenség javaltatik; a' bün vélek utáltatik, â veneknek tehetetlenségek erôtelenségek ki-fejesztetik; melyet a' Dobi Keresztényi Gyülekezetben el-praedikállott, mostan már kôzônsiges haszonra ki-bocsátott: GYULAI MIHALY D. E. L. P. Debreczenben Nyomt. Töltesi Istvan által 1683. 8r. 56 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás stb. 11, *végül:* 2 sztlan lap.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 32. *l.* hibásan veszi föl Debreczen. 1643-ra is.

M.-v. *Teleki-ktár.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Zilahi ref. gymn.* (cziml. hij.).

1296 **Debreczen. 1683.**

Pathai János. Tancz felbonczolasa. Az az Oly együgyü Praedicállás, melyben hogy a' Pokolbeli ördögnek, egy hathatob eszköze, Pokla tôltesere, az ö tojta Táncznal nem lehet, es hogy a' Parazna, Gi*y*lkos nem nyavalyássab állapatu, a' Tãcz szeretö s gyakorlo Embernel, az O es az Uj T. Könyveiböl ki fejtegettetik: annak tilalmanak az Ecclesiaban helyes es mindenkori volta, az Isten Kônyveiböl. E. sz. D. irasabul &c. meg mutogatattvan, szeretöi s gyakorloi ellenvetesek elharitasaval, intetnek meg-utalasara, el-hagyasara, es a' L. Pásztorok, Magistratusok Atyak &c. a' Tantsosok körûl valo tisztök elkôvetesere. Mellyet Praedikállòt három orákon az A. N. Templomban 1682. Estendöben 14. es 21. napjain Juniusnak. Es mostan közônsegesse tett PATHAI IANOS A. N. L. P. (= Alsó-Némedi Lelki Pásztor) es a' Kürnyek beli sz. E. Seniora. Debreczenben Nyomtatta Töltesi Istvan 1683. 8r. 39 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás 5 sztlan lap.

Ajánlva van Nemes ifjú Halász Mihálynak, ily kelettel: «Irtam 1682. 26 Junii szokot mühelyemben A' Nemeden. Kegyelmednek (tôbbire) gyermeki idejétül fogva valo L. Pasztora, Pathai Janos.»

Egyetlen példány a *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon.

1297 **Kassa. 1683.**

Az Igaz Keresztyéni Vallásban lévő Tudmánynak Fvndamentomi; Mellyek Rövideden foglaltatnac Eőt Summás Articulusokban: Ezekhez melléje-adattattac Mindennapi Reggeli 's Estvéli Kőnyörgések, es Hala-adasok. Mostan elöször a gyengéb Iffiúságnac kedveért ki-adattattac. Cassan, Nyomtatt: Bostyz István által, 1683. esztendőben 12r. 24 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

M. n. Muz.

1298 **Kassa. 1683.**

Kisztei Péter. Vstőkős Csillag; Avagy: Olly edgyûgyû rôvid Elmélkedés, mellyben meg-mutogatódik, mind a Sz. Irási Tudomány szerint, 's mind a kűlsö Historiákbol, és a minden idöbéli Experientiából, micsoda itéletben kellyen lenni kinek kinek az üstökös Csillagok felől. Mellyet az 1680-dik Esztendőbē Karácson Havának 22-dik napján támadott, és azután 1681-dik Esztendőben-is, az Elsö Hónak, avagy Boldog Asszony Havának 26-dik napjáig láttattatott, csudálatos nagyságú üstőkös Csillagnak alkalmatosságával irt, és à Gőntzi Gyülekezetben el praedicállott, Kisztei Peter, Christus Urunk Születésének 1682-dik Esztendejében Böjt más Havának 2-dik, és 16-dik napján. Cassan, Nyomtattatott Bosytz Istvan által, 1683. eszten. 8r. 116 (helyesen 117) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz 8 lev.

Ajánlva Késmárki Tököly Imrének.

S.-pataki ref. coll. (ép és csonka péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *Szepesi káptalan.*

1299 **Kassa. 1683.**

Somosi Petkó János. Meny-orszag dicsőssége, pokol rettenetessege; Avagy: Két Dòlgokról való Tanitás; A' Szenteknek Christus Jésussal edgyütt való dicsőssegekrűl: Masik, Az Elkárhoztaknak Gyötrelmekrűl a' Pokólban. Mellyekrül Angliai Nyelvből Magyar Nyelvre forditván, elöször élö nyelvel tanitott, az-után az Hiveknek Lelkekben való épületekre Nyomtatásban ki-bocsátott, Somosi P. Janos, M. E. P. és A. T.

S. E. M. I. Cassan, Nyomtattatott Bosytz Istvan által, M,DC,LXXXIII. esztendőben. 4r. 182 és 118 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előlj. beszéd és üdv. vers 12 sztlan lev.

Ajánlva van Sátoralja-Ujhelyi Szent Imrei Szabó András Abaúj és Zemplén vm. Assessornak és nejének Krasznik-Vajdai Horváth Zsuzsánnának. «Irtam Megyaszón die 19. Junij, Anno 1682.»

S.-pataki ref. coll.

1300 **Kolozsvár. 1683.**

Otrokocsi Fóris Ferencz. Idvesseges Beszélgetések, Némelly válogatott Szent Irásbéli hellyekrűl. Mellyeknek alkalmatosságával, hellyel hellyel, a' szent Irásnak értelmében győnyőrkődő elméknek, igen szűkséges Kérdések meg-magyaráztatnak; és minden idvezűlni kivánkozó lelkeknek épűletire, szép Tanúságok, és azokbúl ki-folyó Hasznok alkalmaztatnak. Otrokocsi Fóris Ferencz, a Christusnak edgyűgyű méltatlan Szolgája, (most a' Gyöngyősi R. Eccl. T.) által. Kolosváratt, Nyomtattatott, Veres-egyházi Szentyel Mihály által. 1683-dik Esztendőben. 8r. 414 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás 4 sztlan lev.

Az ajánlás, a magyar anyaszentegyháznak, kelt Gyöngyösön 29. Dec. 1681.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Pápai ref. coll.* (3 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Székely-udvarhelyi ref. coll. — Enyedi ref. coll. — Kassai püsp. — N.-kőrösi ref. lyc. — H.-m.-vásárhelyi gymn. — Miskolczi ref. gymn. — Zilahi ref. gymn. — Csurgói ref. gymn. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben stb.

1301 **Kolozsvár. 1683.**

Szathmár-Németi Mihály. Halotti Centuria, Az az: Száz, Halotti Prædikációk: mellyeket, az Isten Szent Lelkének kegyelme által, az Ur Jesus Nevében, többire minden rendben, tisztben, s' állapotban, Férfi és Asszonyi nemben, meghóltak alkalmatosságával irt, és mind ben Kolosvart, s' mind kin, Nagy Urak szomoru Udvarokban-is prædikállott, Szath. Németi Mihaly, A' Kolosv. Orth. Ecclesiának edgyik egyűgyű Tanitója. Kolosvaratt. Nyomtattatott, 1683-dik Eszt. 8r. 596 lap. (valósággal *708* l.) — *Elül:* cziml., ajánló levél, lajstrom 6 sztlan lev.

Ajánlva van Gyarmati Tamás szántai ref. papnak, «a' Gönczi szent Ecclesiában, üldöztetesünk előtt szerelmes szolga társomnak» és Trencsini Péter Zemplin vármegyei assessornak.

BOD PÉTER, *M. Athenás* 191. l. hibásan teszi 1684-re.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem* (2 péld.). — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Egri érs. lyc.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Zilahi ref. gymn.* (2 péld.). — *Csurgói ref. gymn.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (2 első lev. hij.). — *N.-kőrösi ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Hód-mező-vásárhelyi gymn.* — Háromszéki *Cserey-Muzeum.* — Magánosoknál több példány.

1302 **Kolozsvár. 1683.**

(**Tofeus Mihály**). A' Szent Soltarok Resolutioja, Es azoknak az Erdelyi Fejedelmi Evangelica Reformata, udvari szent ecclesiara, lelek es igassag szerint valo szabasa. Meg-ércs a' mit mondok, adgyon az Ur tenéked értelmet mindenekben, 2. Tim. 2. v. 7. Ki-nyomtattatott, a' Fejedelmi Méltóságok parancsolattyából s' költségével. Kolosvaratt, 1683. esztendőben. 4r. 876 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 3 sztlan levél.

Ajánlják Apafi Mihálynak és nejének Bornemisza Annának Tisza-Ujhelyi István és Óvári Keszei János, a fejedelemasszony iró deákjai, kik Tofeusnak, a fejedelmi udvar papjának, ezen praedikátzióit hallás után leirták, s a fejedelem és neje parancsára nyomtatás alá bocsátották. A szerző Tofeus sem a czimlapon sem az ajánlásban nincs megnevezve, s a kiadók őt csak «Nagyságtok bölcs lelki tanitója» czimen emlitik.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Szebeni *Bruckenthal-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (2 péld.). — *Enyedi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 ép s 1 csonka péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *N.-váradi püsp.* — *Kassai püsp.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Gömöri ref. esp.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Hód-mező-vásárhelyi ref. gymn.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — Zsibón a *Vesselényi-ktárban.* — Magánosoknál számos példány.

1303 **Lőcse. 1683.**

Balassa és **Rimai** Énekei ..... 24r. 395 lap. — *Elül:* cziml., Elogia Balassae (Rimaitól és Tolnai Balog Jánostól) 4 sztlan levél; *végül:* az énekek táblája 5 sztlan lap.

Hogy ezen kiadás *Lőcsén* 1683. látott világot, kétségtelenné teszi a vele együtt nyomtatott *Via Jakobæa Lőcse.* 1683. — Balassa, Rimai és Istenes énekek ivjegye A—R., a Via Jakobaeá-é S—T.

Egyetlen példánya (czimlap hijával) *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1304 **Lőcse. 1683.**

Via Jákóbaea, az az: Jakob Patriarkanak. Olly úta, Melly mindē Uton-Jaró s' bujdoso igaz Izraelitákat, bátorságos és bóldog Derek Utra igazgat. Egynehány oktató Regulák és Istenes Imágsagok által. Terem. 48. 15. 16. . . . Lőtsén. 1683. 24r. 46 számozott lap (S—T11.) *s itt megszakad* (valószinüen csak egy levele hiányzik).

Balassa és Rimai Énekeivel együtt nyomtatva, azonban külön czimlevéllel és lapszámozással jelent meg.

Egyetlen példány *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1305 **Lőcse. 1683.**

Comico-Tragoedia. Constans Scenis Quatuor. Quarum 1. agit De Virtute et Vitio. 2. agit De Divite purpurato et Paupero Lazaro. 3. agit De Milite scelerato. 4. agit De Praefecto tyranno. Lőtsen, Nyomtatt: Brewer Samuel által, 1683. 8r. A—E4, = 4½ iv = 36 sztlan levél.

Csak a czimlap, s az actusok és scenák feliratai vannak latinul, a szöveg maga magyar.

Beőthy Zsolt «Az első magyar politicai szinmü» czikkében ezen Comico-tragoediáról igen helyesen jegyzi meg, hogy az bár sokkal későbbi lenyomatokból ismeretes, «alapeszméjével, hangjával, fenyegetőzéseivel és tréfáival a XVI. századnak eltagadhatatlan gyermeke.» Ezen drámát TOLDY is határozottan a XVI. század termékei közzé sorozza, *M. költ. tört. 2. kiad.* 201. l. — Ez az eddig ismert legrégibb kiadás. Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1699.

M.-v. *Teleki-ktárban.* — Csonka péld. (A—B6) *M. n. Muz.*

1306 **Lőcse. 1683.**

Enyedi György. Igen szep Historia, az Tancredvs kiraly leanyarol Gismundarol, és az Kiralynak titkos Tanátsossáról Guisquardusról, kik kőzőtt fel-bomolhatatlan szeretet lévén, halálra adták magokat: Olasz nyelvből az BOCATIUSból Deákra fordittatott PHILIPPUS BEROALDUS által: Magyar nyelvre penig fordittatott G. E. T. által. Lőtsen, Brewer Samuel által, 1683. Esztend. 8r. A—B = 2 iv = 16 sztlan lev.

Régibb kiadásai: 1. Debreczen. 1577. — 2. Monyorókerék. 1592. — 3. H. n. (Kolozsvár.) 1624.

Egyetlen példány *M. n. Muz.*

1307 **Lőcse. 1683.**

(Görcsönyi Ambrús). Az felséges Matyas kiralynak, az nagyságos Hunyadi Janos fianak jelesûl viselt dolgairol, eletérôl, és halaláról való szép Historia. Lôtsen Nyomtattatot Brewer Samuel által. Anno 1683. 8r. A—E = 5 iv = 40 sztlan levél.

Az utolsó E iv másféle régiesebb betükkel van nyomtatva.
Régibb kiadásai: Kolozsvár. 1577. és 1581.
M. n. Muz. — Csonkán (D1—E7 lev.) *U. ott.*

1308 **Lőcse. 1683.**

Imádságos Könyvecske. Lőcse. 1683. 32r. 5—186 lap. — *Végül:* lajstrom 1 sztlan lev.

Egyetlen elül csonka példánya *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Az «Imádságos Könyvecske» czimet az 1623-diki kiadás czime után adtam; a lapok fölött «Szép Aitatos Könyörgések» áll.

1309 **Lőcse. 1683.**

Szép és aitatos isteni dicsiretek. Lôtsén Brewer Samuel altal 1683. 32r.

Együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg a föntebbi szám alatt leirt Imádságos könyvecskével.
Egyetlen végül csonka példánya, mely a 268. lap után szakad meg, *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1310 **Lőcse. 1683.**

Kalendarium (Uj és O), Mellyet Christus szûletése után való 1683. irt, NEUBARTH JÁNOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkolmaztatta. Lôtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1311 **Lőcse. 1683.**

Szent-Mártoni Bodó János. Historia Az Maria Magdolnanak Sok bûneibôl valo, jó remenseg alatt, kegyes meg-téréséről. à JOHANNE B. SZENT-MARTONI. Ad notam: Keserves bánattal megrakodott idô &c. Ez után adattatott Az Vadaszasnak Eneke-is, Bôvebbségnek okáért. Lôtsen, Brewer Samuel által, 1683. 8r. A—B4 = 12 sztlan levél.

Magdolna Historiájának végső verse:

Ezt harmintz kettőben ezer hat száz után,
Szép Pünkőst havának kezdetire jutván,
Két Apostoloknak örvendetes napján,
Irtam mindnyájunknak büneit siratván.

Erre következik ugyanazon lapon: A vadaszasnak ditsiretiről valo Enek. Auth. JOHANN. B. SZENTM.

Végső verse: Ezer hat száz felett a' harmintz háromban,
Meleg Nyár kezdetin szent Antal nap tájban,
Edgy Urfinak irtam jó akaratomban,
Jó neven-is vészi remenlem magamban.

Egyetlen példány m.-v. *Teleki-ktárban.*

1312 **Nagy-Szombat. 1683.**

Evangeliomok és Epistolák ..... (mint *Bécs. 1662*) ..... Nagy Szombatban 1683. 12r. 280 lap.

M. n. Muz. (Cat. Bibl. Szech. I. 336. l.).

1313 **Nagy-Szombat. 1683.**

Illyés István. A' keresztyeni eletnek peldaja vagy tükőre. Masodik Resze. N. Szombat. 1683. 4r.

Leirását és példányait lásd föntebb: N.-Szombat. 1682.

1314 **Debreczen. 1684.**

Debreczeni Fóris István. Halottak Laistroma. Mellyben Mindenek, kikrûl a' szent Iras Canonicus Könyvei; vagy közönségessen; vagy szemęly szerint; vagy egy vagy más tekintet alatt; vagy edgyûtt vagy másutt emlékeznek, fel-jegyeztettek, életekbéli oda-tartozó rövid állapottyokkal edgyütt. Mellyet irt à szent Bibliábul. DEBRECZENI FORIS ISTVAN. K. Daroczi Prædikator. Ki felöl is: Hebr: 9. v. 27. El-végeztetett dolog hogy edgyszer meg-halljon. Es, Job. 5. v. 26. Mint à learatott buza à csürben vitessęk ideje korán. Azért adgyad Uram néki. Hogy meg-halljon minek elötte meg-halna, hogy meg ne halljon mikoron meg-hal. Psal. 102. v. 25. Debreczenben Töltési Istvan által 1684. Esz. 8r. A—J (az A 8, a többi ivjegy 4 levelenként) = 40 sztlan lev.

Debreczeni ref. coll. — *Pápai ref. coll.* (cziml. és 2 utolsó lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1315 **Debreczen. 1684.**

Felvinczi Sándor. Igaz Özvegy. Az az: Olly idvességes halotti pompának alkalmatosságával lett tanitás, mellyben az Igaz Özvegynek minden tisztei és dicséreti egy csomóban kőttetnek, és le rajzoltatnak. Mellyet: Nehai, Nemzetes Isaah Peter Uramnak, (az ő idejében N. Debreczen Várássának nevezetes, és igen hasznos tagjának s' edgyik tereh hordozojának) meg-maradott igaz özvedgyének, néhai bóldog emlekezetű Csapo Borbala Aszszonnak, meg-hidegedett tetemeinek el-takarittatásának idején, a' Debreczeni nagy Temetőben, Kis-Aszszony havának első napján, 10. órakor 1684-ben prædikállott; mostan pedig mind az idvezült Aszszonynak s' mind kedves edgyetlen egy leányának, N. Isaah Ersebeth Aszonynak kévánságára szem-eleiben terjesztett. Felvinczi Sandor: A' Debreczeni Sz. Gyülekezetnek Lelki Pásztora, és azon Tractusban lévő Sz. Társaságnak Seniora. Debreczenben, Töltesi Istvan által MDCLXXXIV. Eszt. 8r. A—B (4 levelenként) = 8 sztlan lev.

Debreczeni ref. coll.

1316 **Debreczen. (1684).**

Szenczi Pál. Emlekezetnek Oszlopa. avagy: Egy prædicatio, mely Isten félő tanácsos üdvözült Iona Istvan Uram temetésekor el mondatott, (ki, minek utánna az Tanácsi rendben, minden második esztendőben Polgári vagy Eskût Biroi tisztben 22. esztendőket nagy haszonnal el töltött volna, életének 54. esztendejében, ennek az Városnak és Ecclésiának szomoruságára az élők közzül ki szolittaték 15. Febr. An. 1684.) Es boldog emlekezetire Oszlop gyanánt fel emeltetett, Szenczi Pal D. E. E. L. P. által Az kiknek illik edgyezésekből. Debreczenben, Nyomtattatott Toltesi Istvan által. 8r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

S.-pataki ref. coll. (2 péld.). — *Debreczeni ref. coll.*

1317 **Debreczen. (1684).**

Szenczi Pál. Halotti Ket Prædicatiok, mellyek közzül: Az elsőt 10. Decemb. An. 1682. üdvözült Rosnyai Janos Uram:

az másodikat, 16. Jan. An. 1684 üdvözült Hodosine Aszszonyom felet az Debreczeni Nagy Temetőben el-prædikállotta; Es kettős gyászban lévő Becsülletes özvegynek, Rosnyai Jánosné Aszszonyomnak kivánságára typus alá adta, SZENCZI PÁL. D. E. E. L. P. Debreczenben, Töltesi Istvan által. 4r. A. B = 2 iv = 8 sztlan levél.

S.-pataki ref. coll. — Pápai ref. coll.

1318 **Kassa. 1684.**

Paduai Szent Antal Solosmája. Kassa. 1684. . . . . .

Első kiadása: Kassa év n. (1670 körül). — 2. Nagy-Szombat. 1675. — Ezen kassai 1684-diki kiadás emlitve van az 1747-diki kiadás czimlapján e szavakkal: «Ennek előtte nyomtattatott 1684-dik esztendőben Kassán.»

1319 **Keresd. 1684.**

Medgyesi Pál. Lelki A BE CE. A' Christus Oskolájában az alsó Rendben bé-állatandó Csecsemőknek Kőzönsegessen; Kivaltkeppen penig A' Méltóságos kegyes Fejedelem Aszszonynak Lorantfi Susannanak, appróbb Cselédgyének hasznokra. Egy Isten-félő tudós Anglus Tanitónak irásából fordittatott. Es most újjonnan ki-nyomtattatott. Keresden, Székesi Mihály által. Año ↄIc. Iↄc. Lxxxiv. 8r. 40 lap. — *Elül:* cziml., előszó, tartalom 4, *végül:* könyörgések 3 sztlan levél.

Régibb kiadásai: 1. Gy.-Fejérvár. 1645. — 2. H. n. 1648. — 3. S.-Patak. 1652.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Debreczeni ref. coll.*

1320 **Kolozsvár. 1684.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szűletése után való 1684. Bissextilis Esztend. Melly mostan-is Magyar, Országra, Erdélyre, és egyéb szomszéd Tartományokra alkalmaztatott, Neubarth Janos, Theol. és Astr. által. Es az eddig ki hagyattatott, nevezetes viselt dolgok, a' Crónikában bé-téttetének. Cum gratia & Privilegio Celsissimi Principis Transylv. *(Erdély s benne Apafi czimere).* Nyomtattatott Colosvaratt. 16r. A—F6 = (8 levelenként) = 46 sztlan lev.

Erd. Muz.

1321 **Lőcse. 1684.**

Catechesis Minor, D. Martini Lutheri, Latine et Ungarice. Leutschoviae, Typis Samuelis Brewer, Anno, M.DC.LXXXIV. 8r. A—D4 = 3½ iv = 28 sztlan lev.

M. n. Muz.

1322 **Lőcse. 1684.**

Kalendarivm (Uj és O), Mellyet Christus szűletése után való Bissextilis 1684. irt, NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkolmaztatta. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1323 **Nagy-Szombat. 1684.**

Jaklin Balázs. Regulai, avagy rend-tartasi, Tekintetes es Nemes Nagy-Szombath Városában lévő Nagy Bóldog Aszszony Congregatiojának Sz. Miklós Pűspők és Confessor Templomában, Néhai Méltosagos Forgacs Ferencz Cardinál, és Esztergami Érsek-által rendeltetet, ötődik Pál Pápától adatot Indulgentiákkal, és Búcsúkkal, Más hozzá tartozando szép Imádságokkal ki-szedetet aitatosságok. Mellyeket nyomtatot-ki az Academiai Bőtűvel, Nagy-Szombatban Anno. M.DC.LXXXIV. 8r. 328 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, naptár 17, *végül:* mut. tábla 1 sztlan levél.

Ajánlja a «Nagy-Szombath Városában, Szent Miklós Püspök, és Confessor Templomában, Nagy Bóldog Aszszony neve-alat vitézkedő Szent Gyülekezetnek» . . . «e' Szent Társaságnak érdemetlen Rectorá, és Præfectussa JAKLIN BALAS, Schauniki Apátur, Nemes Esztergomi Cáptolomnak Cántora, és Canonokja.»

Megvan a *M. Akad. ktárában.*

1324 **Amsterdam. 1685.**

Károli Gáspár. Szent Biblia. Az-az, Istennek Ó és Uj Testamentomaban Foglaltatott egész Szent Iras. Magyar Nyelvre Fordittatott KAROLJ GASPAR által. Es mostan Hatodszor e' kis formában kibotsáttatott a' Belgyiomi Académiákban tanúló Magyaroknak forgolódások által. Nyomtattatott Amstelodámban M. Tótfalusi Kis Miklós Költségével 's Betűivel 1685 esztendöben. 12r. 1197 lap. — *Elül:* cziml., előszó, mut. tábla 2 sztlan lev; *végül:* errata 1 sztlan lap.

Hozzá járul: MOLNÁR ALBERT (SZENCZI). Szent Dávid Soltári. Amsterdám. 1686. 12r.

Régibb kiadásai: 1. Vizsoly. 1590. — 2. Hanau. 1608. — 3. Oppenheim. 1612. 4. Amsterdam. 1645. — 5. Várad-Kolosvár. 1660—1661.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Enyedi ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Rosnyai káptalan.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* (cziml. hij.). — Háromszéki *Cserey-Muzeum.* — Lugossy Józsefnél, gr. Toldalagi Victornál, Hosszúfaluban gr. Teleki-ktárban.

1325 **Bécs. 1685.**

Tarnóczi István. Io Akarat melly altal az ember Istennel egy ertelmövé válik. Mellyet Minden keresztyén embernek, de leg-föképpen a' mostani idöre nézve a' meg-nyomorodott Haza fiainak, üdvösséges vigasztalására igen hasznosnak itélt lenni. A' Jesus zaszloja alatt vitezkedö Tisztelendö P. TARNOCZY ISTVAN. 1685. Nyomtattatot Bécsben, Cosmerovius János Christoff, ö Fösége *(igy)* könyv nyomtattatóia által. 12r. 256 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 4 sztlan lev.

Ajánlva van Ttes es Nsgos Bercsényi Miklósnak de Szekes, a dunántuli részek és a bányavárosok véghelyei vice-generalisának, kir. kamarásnak és szentelt vitéznek.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Nyitrai kegyes r. ház.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.*

1326 **Bécs. 1685.**

Tarnóczi István. Választott nyil, Avagy a ió igyekezet Mellyet a keresztyének üdvössegere, Ki bocsátott a Jesus Zaszloia alat vitezkedö Tisztelendö P. TARNOCZY ISTVAN, A Superiorok engedelmeböl. Nyomtattatott Bétsben, Cosmerovius János ö *E*ölsége Udvari Könyv-Nyomtatò bötüivel. 1685. 12r. 126 lap. — *Végül:* errata 1 sztlan lap.

Ajánlva Lomnitzai Kissevith Horváth Györgynek.

M. n. Muz. — *Pesti ref. coll.*

1327 **Bécs. 1685.**

Tarnóczi István. Vigyazo Szem, Avagy Istennek mindenütt ielen lete. Mellyre emlekezteti minden keresztyén embert irásával a Jesus Tarsasagbeli, Tisztelendö P. TARNOCZY

ISTVAN. Az elötte Jároi engedelmetûl, 1685. Nyomtattatott Bétsben, Cosmerovius János Christoff, ö Fölsege Udvari Könyv-Nyomtató bötüivel. 12r. 155 lap. — *Végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lap.

Ajánlva van gr. Erdődi Kristófnak.
M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll.

1328 **Csik. 1685.**

Balás Ágoston. Cantionale Catholicum, avagy régi és uj deák és magyar áhitatos énekek. Csik. 1685.

Előbbi kiadása: Csik. 1681.
Emliti TOLDY FERENCZ, *M. költ. tört. 2. kiad.* 303. *l.*

1329 **Csiki klastrom. 1685.**

(Ágoston Péter.) Szivek Kincse. Avagy Kristus Urunk szenvedésén, és Halálán fohászkodó Kőnyvecske. Mely Nagy lelki buzgóságra gerjeszti, és Istenhez emeli, az aitatos sziveket. Nyomtattatott A' Csiki Kalastromban. 1685. Eszten. 12r. A—U3 (6 levelenként) = 117 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás, versek 4 sztlan lev.

Ajánlva van Altorjai Apor Istvánnak. Az ajánlás kelte: «Irám a' Csiki Kalastromban Pűnkősd Havának 25-dik Napján. 1685. Esztendőben Kegyelmednek Isten imádó Szolgája. A Sz. Ferencz szerzetiben lévő Frater JANOS KAJONI.» — Az ajánlásból kitetszik, hogy Apor István ezen könyvet, melynek e kiadásban meg nem nevezett szerzője Ágoston Péter, «ujolag ki nyomtattatta.»

Első kiadása: N.-Szombat. 1671.
Egyetlen példány a *kolozsvári ref. coll. ktárában.*

1330 **Debreczen. 1685.**

Debreczeni T. István. Kettős kereszt, Es Késértet alatt nyőgő Keresztyén embernek lelki orvoslasa, Az az: Első, A' Satan keserteti ellen való Lelki Fegyver, Es Masodik, Egy Lelki Tanitó, és egy gyengélkedö Keresztyén között való gyönyörüséges Beszelgetes; Mellyet amaz b. e. PERKINSUS VILLYÁM Angliai nyelven irott, és abból Deák nyelvre fordittatott múnkájából, Istene dicsössére (igy), s' Nemzete javára Magyarra forditott. DEBRECZENI T. ISTVAN D. Debreczenben, Töltesi István által, 1685. Eszt. 12r. A—E = 5 iv = 60 sztlan lev. — *Elül:* cziml., a k. olvasóhoz 2 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz.

1331 **Debreczen. 1685.**

Kalendariom (Uj és O), Mellyet Christus Urunk szûletése után való 1685. Esztend. irt, NEUBARTH JANOS. Melly Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatott. *(Magyarország czimere, 2 oroszlán által tartva.)* Debreczenben, Töltesi Istvan altal. 16r. A—E4 (8 levelenként) = 36 sztlan levél.

M. Akad.

1332 **Debreczen. 1685.**

Némethi Mihály. Mennyei Tarhaz Kulcsa, Avagy: Oly idvességes együgyü elmékhez alkalmaztatott Imádságok: mellyekkel, minden szükségben lévö együgyü emberek az Isten kegyelmes Tarhazaban bé-mehetnek. Mellyet szedett a' Szent Irás szavaiból, s' most meg-bövitett Imádságokkal s' Enekekkel és Elmélkedésekkel. NEMETHI MIHALY. A' Colosvári Reformáta Ecclésiának Tanitója. Debreczenben, Töltési István által, 1685. 24r. 296 lap. — *Elül:* cziml., oktatás, éjjeli s reggeli imák 7, *végül:* mut. tábla 2 sztlan levél.

Régibb kiadásai: 1. Kolozsvár. 1673. — 2. U. o. 1676. — 3. Lőcse. 1676. — 4. Kolozsvár. 1681.

Erd. Muz. — Pozsonyi ev. lyc. (cziml. hij.)

1333 **Keresd. 1685.**

Szent-Mártoni Bodó János. Dialogismus a Kristus haláláról, és feltámadásárol. Nyomtattatott Keresden 1685. esztendöben 12r.

Irta 1621-ben.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 58. *l.* — Leirja KÉNOSI TŐZSÉR JÁNOS, *Biblioth. Unitar. Trans.* cz. kéziratában. — Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1334 **Kolozsvár. 1685.**

Buzgo Imadsagok Es Isteni Dicsiretek. Kolosvarat 1685. 32r. 234 lap. — *Végül:* mut. tábla 3 sztlan levél.

M. n. Muz.

1335 **Kolozsvár. 1685.**

Kalendariom (Uj és Ov) Christus Urunk szűletése után valo 1685. Esztendőre. Melly mostan-is Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb szomszéd Tartományokra alkalmaztatott NEUBARTH JANOS Theologus és Astrologus által. Kolosvaratt Nemethi Mihaly által. 16r. A—E4 (8 levelenként) = 36 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld.).

1336 **(Leyden). (1685.)**

Komáromi Csipkés György. Magyar Biblia Avagy az Ó és Uj Testamentom kőnyveiből álló tellyes Szent Irás à Magyar nyelven. Mellyet A' Sidó Cháldeai és Gőrőg nyelvekből Magyar nyelvre forditott és minden rész kőzőnséges Summáját és részeit meg-mutató marginalis jegyzésekkel meg-világositott: COMÁROMI C. GYÖRGY S. I. M. D. és D. P. M.DC.LXXXV Esztendőben. 8r. 1386 lap; nyomt. hib. 2 sztlan lap. — Szent Dávid-Soltári (Ford. MOLNÁR ALBERT) 104 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* tábla 1 sztlan lev.

Nyomtatása valósággal később 1719-ben történt; az 1685-dik évszám a forditás évét jelöli.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.). — *Egri érs. lyc.* (2 péld.). — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Pannonhalmi apátság.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — Hosszufaluban gr. Teleki-ktárban s magánosoknál számos példány.

1337 **Lőcse. 1685.**

Beniczky Péter. Magyar Rithmusok, Mellyeket irt Nemzetes BENICZKY PÉTER, Szentelt Vitéz. Első Része, szép Isteni dicsireteket, és poenitentia tartásra inditó Énekeket foglal magában. Második Kőzőnséges Magyar példa beszédeket szép oktatással. Kit mostan jobban és tisztábban ki-bocsátott: Lőtsen, Brewer Samuel, Anno 1685. 24r. 299 lap. — *Elül:* cziml., a kegyes olvasóhoz 2 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Kolozsvári ref. coll.* (végül csonkán; a 282 lap után szakad meg).

1338 **Lőcse. 1685.**

Comenius (Joh. Amos). Orbis Sensualium Pictus Quadrilinguis. Hoc est Omnium fundamentalium, in mundo rerum, et in vitâ actionum, Pictura et Nomenclatura Latina, Germanica, Hungarica, et Bohemica. Cum Titulorum juxtà atque Vocabulorum indice. — Die sichtbare Welt in vier Sprachen. — A' Láthato Világ négyféle nyelven. — Swet Wyditedlny. — Leutschoviæ, Typis Samuelis Brewer. Anno 1685. 4r. A—Rr1 = 39¼ iv = 157 sztlan lev. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd (csak magyarúl) 4, *végül:* Index titulorum és Index vocabulorum 4 nyelven 66 sztlan lev.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll. — Rosnyai franc. zárda.

1339 **Lőcse. 1685.**

Comenius (Joh. Amos.) Orbis Sensualium pictus trilinguis. — Die sichtbare Welt in dreyen Sprachen. — A' Láthato Világ háromféle nyelven. az az: Minden derekassab ez világon lévő dolgoknak és ez életben való cselekedeteknek le-ábrázolása és Deák, Német, és Magyar meg-nevezése, A' fellyűl való irásoknak és szóknak laystromával. Leutschoviæ, Typis Samuelis Brewer. Anno Salutis 1685. 8r. 304 (helyesen 315) lap. — *Elül:* czimlap és előljáró beszéd (csak magyarúl) 7 sztlan lev., *végül:* Index, Register, Lajstrom 10 iv és 9 lap = 169 számozatlan lap.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Szathmári püsp. ktár. (Török Jánostól). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1340 **Lőcse. 1685.**

Kalendarium (Uj és O), Mellyet Christus szűletése után való 1685. irt, NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. *(Magyarország czimere, 2 oroszlán által tartva).* Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

M. n. Muz. — M. Akad. — Csornai convent.

1341 **Lőcse. 1685.**

Némethi Mihály. Sz. Dávid Psalteriuma; Avagy A' CL. Sóltároknak rővid el-osztása, magyarázattya, s' azokból szárma-

zott 550. Tudományok által való meg-világositása: Mellyet irt, NÉMETHI MIHALY, a' Colosv. Orth. Eccl. m. L. P. Lőcsen, Brewer Samuel által. Anno 1685. 12r. 577 lap. — *Elül:* cziml. elöszó 4 sztlan lev., *végül:* Toldalék 2 számozatlan lap.

Első kiadása: Kolozsvár. 1679. — 2. Lőcse. 1680.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Kolozsvári ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Halasi ref. gymn.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Dániel Gábornál* Vargyason. — *Toldy Ferencz* ktárában.

1342 **Lőcse. 1685.**

Neumann Gáspár. Minden Imádságoknak Veleje, Mellyel Akár melly korbéli és renden lévő Ember, minden-fęle, és mindennemű szükségében reggel, estve, Szent-egyházban való kőnyőrgések helyett, és minden-fęle kőnyőrgésbéli buzgóságában élhet. Igen rővid szókba s' formába foglaltatott NEUMAN GASPAR, Baraszlai Sz. Mária Magdolna nevét viselő Templomához rendeltetett Lelki tanitó által. Melly német nyelvből Magyarra fordittatott, egy akkori bújdosó által. Lőtsen, Brewer Samuel által, 1685. 12r. 89 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz 3 sztlan levél.

M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pozsonyi ev. lyc.*

1343 **Lőcse. 1685.**

Rényes István. Szép Neveinek mindenekben tőkélletesen megfelelő, és Őrők emlekezet érdemlő Dicsiretes Aszszonyi-allat. Az az: Tekintetes és Nagysagos Milith Klara Anna Aszszony, Méltóságos Groff Csáki Istvánnak, Felső Magyar Ország Fő Generalissának &c. néhai kedves Házas-Társa; Kinek gyàszos halotti pompáján igy prédikállott Szepes-Várában, A Jesus Társaságából-való P. RÉNYES ISTVAN, Ezer hat Száz Nyóltzvan Ötődik Esztendőben. 4r. A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan levél.

A betükből és nyomdai kiállitásból itélve bizonyosan lőcsei nyomtatvány.

A *n.-enyedi minor. zárda* könyvtárában.

1344 **Lőcse. 1685.**

Rényes István. Tekintetes es Nemzetes Krompachi Udősbik Hollo Sigmondnak, Felséges Császárink, és Koronás Királyink ötven esztendeig való igaz és álhatatos jámbor Szólgájának, Magyar és Szepesi Kamorák Tanáttsának, éltében erdemlett jeles dicsirete; mellyet hólta után örök emlekezetre, prédikatióba foglalt, és temetésének gyászos pompáján világ eleibe terjesztett, a' Jesus Zászlója alatt vitézkedő Társaságbeli P. RÉNYES ISTVAN. Nyomtattatott Lőcsén, és prédikáltatott Szepes-Várallyán, abban az esztendőben, Melyben FeLséges KIraLyVnknak VItéz ArMaDáIa Erse(k)-VI-Várat a' TőrőktőL VIszsza Vette. (1685). 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 59. l. tévedve teszi Lőcse. 1688. 8-rétre. A *n.-enyedi minorita zárdában.*

1345 **Amsterdam. 1686.**

Molnár Albert. Szent David Kiralynak és Profetanak Szaz Ötven Soltari A' Francziai Nótáknak és Verseknek módjokra Magyar Versekre fordittattak és rendeltettek, SZENTZI MOLNAR ALBERT által. Mellyek most ujjolag kinyomtattattak M. Totfalusi Kis Miklos által Amstelodamban, MDCLXXXVI. esztendöben. 12r. 103 lap.

A Biblia 1685-diki amsterdámi kiadásához mellékelve jelent meg, s azzal egy kötetben fönmaradt példányait lásd föntebb, Amsterdam. 1685. — Külön is megvan a *halasi ref. gymn. ktárában.*

1346 **Amsterdam. 1686.**

Molnár Albert. Szent David Kiralynak és Profetanak Szazötven Soltari A' Francziai Nótáknak és Verseknek módjokra Magyar Versekre fordittattak és rendeltettek, SZENTZI MOLNAR ALBERT által. Mellyek most e' kisded formában kinyomtattattak M. Totfalvsi Kis Miklos által Amstelodamban, 1686. esztendöben. 32r. 337 lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd 3 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla, imádság 9 sztlan lap.

Pozsonyi ev. lyc.

1347 **Csik. 1686.**

Kalendariom (Uj és O). Mellyet KRACKER BERNARD szerint Christus Urunk szûletése után M.DC.LXXXVI. Esztendőre irt: Es mostan-is Magyar Országra, Erdélyre, s' egyébb szomszéd Tartományokra alkalmaztatott NEUBARTH JANOS, Theologus és Astrologus. Nyomtattatott, a' Csiki Kalastromban. 16r. A—F (8 lev.) = 48 sztlan lev.

Erd. Muz. (egy ép és egy csonka péld.).

1348 **Debreczen. 1686.**

Debreczeni Kalocsa János. Dicsiretes emlekezet. Avagy Halotti Egyûgyû Tanitas, Mellyet Ama tudós, eszes, okos, tanácsos, szelid, és nagy becsûlletre méltó Ferfiunak: Tiszteletes Felvinczi Sandornak, a Debreczeni Szent Gyûlekezetnek edgyik hûséges Lelki Pasztoranak, es azon Tractusban lévö Christus Jesus Szolgainak érdemes Senioranak meg-hidegedett teste felett, a szomorú háznál, az Ur dicsőségére, az élő hiveknek lelkekben való épületekre, a meg-szomorodtaknak vigasztalásokra, a meg-hóltnak örök dicsiretire, és jó hirének, s nevének fenn maradására tött: DEBRECZENI K. JANOS, Néhai Kecskemeti hires Reformata Ecclésiának, ekkor a Samsoni együgyü Gyûlekezetnek Lelki Pasztora, a harmadik hónak 30-dik napján. 1686-ben. Debreczenben, Nyomtatta Kassai Pal, M.DC.LXXXVI. esztend. 4r. A—B2 = 6 sztlan levél.

M. n. Muz.

1349 **Debreczen. 1686.**

Érsek-Ujvári K. Orbán. Győző Hitnek I. Ján. 5. 4. Lakozása. 2. Tim. I. 5. A' melly a' hol vagyon, csak kis mustárni màg-képpen-is: magas hegyeket birhat: Errül együgyü Tanitását közli, mind a' nagy s' mind a' kis hitü Szent Társaival. ERSEK-UJ-VARI K. ORBAN. Ref. Tokai E. L. P. Az kiknek illik edgyezésekből. Vadtok-é a' hitben? most késértsétek meg. 2. Corinth. 13. 5. A' kinek vagyon adatik annak, és inkább bövölködik. Matth. 13. 12. Debreczenben, Nyomtatta Kassai Pal, 1686-ben. 8r. A—C (4 levelenként) = 12 sztlan levél.

Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll.

1350 **Debreczen. 1686.**

Érsek-Ujvári K. Orbán. Hogy az hit Isten munkaja de nem mindenekben. Dragalatos. Igevel baratsagos. Batorsagos és Bizodalmas. Ezekrûl tanitott a' T. Tokai Ref. Ecclésiában, és a' Néhai Nemzetes Vajdai Szabo Istvan kegyes özvegyének két kis fillére után épületre ki-adott. ERSEK-UJ-VARI K. ORBAN. T. T. R. H. P. Az kiknek illik edgyezésekbôl. Sz. Mát. 9. 22. Jésus monda: Bizzál leányom, a' te hited tégedet meg-tartott. Debreczenben, Nyomtattatott Kassai Pal által, 1686. 8r. A—B2 = 1 ½ iv = 6 sztlan levél.

Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll.

1351 **Debreczen. 1686.**

Szőnyi Nagy István. Elö-Hóltak jo illattya. Mellyel, ama' Bóldog emlekezetü, tiszteletes s túdos Felvinczi Sandor Uramnak, Debreczeni Prédikátor s à kôrnyékbéli Ecclésiák Erdemes Seniorjának temetését temjénezte 1686. 30. Mart. SZŐNYI N. ISTVAN, Szoboszlai Prædic. Sólt. 116. 15. Drágalátos Jehova szemei elôtt az ô kegyessinek halálok. Debreczenben, Nyomtatta Kassai Pal, M.DC.LXXXVI. esztend. 4r. 6 sztlan levél.

Ajánlva van Szücs Bódis Annának, Felvinczi Sándor özvegyének.
M. n. Muz.

1352 **Kolozsvár. 1686.**

Hegyesi István (Boros-Jenei). Kegyessegnek Nagy Titka, A' menybéli amaz Három Tanubizansagoknak, Atyanak, Fiunak, Szent Leleknek Egy ôrôk Istenségéről. Mellyet azon jó Istenének dicsôssęgére, annak szent segedelme által, és tiszta szent igéjéből, rôvid kérdésekben és feleletekben foglalva, csekélyen és eggyûgyûképpen-kibocsátott *B. J. H. I.* Kolosváratt, Némethi Mihaly által. M.DC.LXXXVI. 8r. 855 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, elöbeszéd 8 sztlan lev.; *végül:* nyomt. hibák 3 lap.

Ajánlva van Naláczi István tanács-úr-s fő hopmesternek, Hunyad és Zaránd vármegye főispánjának. «Alvincz. Anno 1683. Mense Julio.»

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. —S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll.* (3 péld.). —

Sz.-udvarhelyi ref. coll. (2 péld.) — *Kassai püsp.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Lugossy Józsefnél* s más magánosoknál.

1353 **Kolozsvár. 1686.**

Szathmár-Némethi Mihály. Dominicalis Prædikaciok, Toldalikia. Mellyben az Evangeliumi Leczkékből el-maradot, Ur Iesus Ægyptumban való futása: onnét való vissza térése: Bethlehembéli appro gyermekeknek le-vágattatása: Ur Iesus szine változása: Terméketlen fiege fa: Tékozlo fiu pelda beszéde: Ur Iesus szűletésének helye, &c. Tőbb Dominicalis Tudományok L. Prædicatiókban, meg-magyaráztatnak. Mellyet irt, s' prædikállott, SZAT. NEMETHI MIHALY. A' Kolosv. Orth. Eccles. edgyik m. Prædicatora, s' a' Christus űldőztetésének társa, az A. S. Kolosvaratt Nyomtattatot Nemethi Mihaly altal, 1686. 8r. 464. lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a k. olvasóhoz, lajstrom 8 sztlan lev.

Ajánlja Ns Nz. Köbölkúti Szántó Györgynek, a kolosv. ekkl. curatorának, ki a könyv kiadási költségét viselte, Colosvárt 1686. 23. Junii Kegyelmed egyűgyű Sogora Szat. Némethi Mihály.

A kegyes olvasóhoz intézett előbeszédben elősorolja a szerző nyomtatásban megjelent 13 munkáját, valamint sajtó alá készitett kéziratait, melyeknek holta után leendő kiadását vagy hasonnevü kis fiától vagy erre magát kötelezett fogadott fiától várta és reménylette. 1689-ben történt halála után azonban kézirataiból nyomtatásban semmi sem jelent meg.

SÁNDOR ISTVÁN hibásan veszi föl 1676-ra is *M. könyvesház* 53. *l.*

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Telekiklár.* — *Kassai püsp.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *N.-enyedi ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* (végül csonkán). — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (4 utolsó lev. hij.) — *Sepsi-szentgyörgyi ref. gymn.* — *Szebeni ev. gymn.*

1354 **Lőcse. 1686.**

Kalendarium (Uj és O), Mellyet Christus szűletése utan való 1686. irt, NEUBARTH JANOS, Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkolmaztatta. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1355 **Nagy-Szombat. 1686.**

A' Christus Halala Congregatiójanak, Melly Nagy Szombatban A' Jesus Tarsasaganak Templomaban M.DC.LX-dik Esz-

tendőtűl fogvást gyakoroltatik, Regulái, Búcsúi, és némely bizonyos Ahitatossági. Nagy-Szõbatbã Nyomtattatot 1686. 12r. 86 lap.

Pesti egyetem.

1356 **Nagy-Szombat. 1686.**

Illyés István. Lelki Téj, Avagy Catechismus. Az az, A' Keresztyéni Tudománnak Elsõ és az üdvösségre szükségesb részeiröl-való. Tanitások. Mellyeket Nevezetes Autorokból, és főképpen a' Romai Catechismusból, egy formaba szedett; hasznos kérdésekkel, és feleletekkel magyarázott. P. ILLYES ISTVAN, Püspöki Plebanus. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Academiai Bőtűkkel, M.DC.LXXXVI. Esztend. 8r. 604 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás (a Szüz Máriához) 8 sztlan lev.

Második kiadása: N.-Szombat. 1697.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Szegedi minor. zárda. — Pozsonyi franc. zárda. (2 péld.)

1357 **Szeben. 1686.**

Gyulafejérvár dicséretéről való versek. Szeben. 1686. 4r.

Igy adja a czimet gr. KEMÉNY JÓZSEF, SÁNDOR ISTVÁN *Magyar Könyvesháza 59-dik lapjához irt jegyzetében.*

1358 **Zsolna. 1686.**

Kalendarium (Uj) Mellyet Christus Urunk szűletése után való M DC LXXXVI. irt NEUBARTH JANOS. Es Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Solnan, Dádan János által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

M. n. Muz.

1359 **Amsterdam. 1687.**

Károli Gáspár. A' mi Urunk Jesus Christusnak Uj Testamentoma Magyar Nyelvre fordittatott KÁROLI GÁSPÁR által Es mostan Ujonnan e' kisded formában kibocsáttatott. Amstelodámban M. Totfalusi Kis Miklos által 1687 esztendöben. 12r. 640 lap.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — Háromszéki *Cserey-Muzeum.* — Az erd. muzeum példánya egykor Apafi Mihály erdélyi fejedelemé volt; első fedelére van nyomtatva «Apafi Mihály E. F.», hátulsó fedelére «1688.»

1360 **Bécs. 1687.**

Az Szentséges, es, sok isteni ajandekokkal tellyes, Jesus és Maria Rosariumja, avagy Olvasoja legh föb Tarsaságának, és erröl valo sok Indulgentiáknak, vagy búcsúknak rövid magyarázattya; mellyeket az Szentséges Romai Pápák, ebben a' szentséges, s legh föb Társaságban bé irt hiveknek, mind éltekben, mind hóltok után kegyelmessen engettenek. Nyomtattatot Bécsben, Susánna Christina Cosmerovius Maté, Eö Fölsége Udvari Könyvnyomtatóiának özvegye bötüivel. 1687. 12r. 47 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 6 sztlan lev.

M. n. Muz.

1361 **Debreczen. 1687.**

Érsek-Ujvári K. Orbán. Elő Jó cselekedeteket szolgaltato lelket feltamaszto tisztito biztato gazdagito alkalmaztato valtoztato taplalo nyugoto őrvendeztető vezerlő erősitő nemesitő hitrül. Tizen négy órákban, T. Tokajban ezek szerint predikállot, a' kinyomtatásban elötökben állot. Ersek-Uj-Vari K. Orban T. R. E. P. Az hiven cselekedö számadatlan. 2. K. K. xii. 15. Debreczenben, Nyomtattatot Kassai Pal által, 1687-ben. 8r. A—F (4 levelenként) = 24 sztlan levél.

S.-pataki ref. coll.

1362 **Debreczen. 1687.**

Érsek-Ujvári K. Orbán. Hitnek titka foglalasa epsege igassaga paisa. Követik az igaz hitbéli tudományban, már ött rendbéli ki-nyomtatott Titulusokat, mellyeket igy predikállot a' Ref. Tokai Ecclesiában sáfársága szerint. Ersek-Uj-Vari K. Orban. Csak hidgy, Marc. v. 36. Tudom, kinek hittem. 2. Tim. i. 12. Debreczenben, Nyomtatta Kassai Pal, 1687-ben. 8r. A—C (4 levelenként) = 12 sztlan levél.

S.-pataki ref. coll.

1363 **Lőcse. 1687.**

Magyar Æsopvs. Az az: Æsopusnak egesz elete s fabulai; Mellyet Görög Nyelvből Deakra, Deakbol Németre, és Németből Magyar Nyelvre forditottak. Es rövid, de hasznos magyarázattal és illendő Figurákkal-is meg-ékesitettek. *(Fametszet.)* Lőtsen, Brewer Samuel által. 1687. 4r. A—M2 = 11 ½ iv = 46 sztlan levél.

Régibb kiadása: Lőcse. 1673.
Egyetlen példány *Koncz József tanárnál* Maros-Vásárhelyt.

1364 **Lőcse. 1687.**

Kalendarium (Uj és O), Mellyet Christus szűletése után való 1687. irt, NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkolmaztatta. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

A Di. 2. levelen: «Az hires nevezetes Ersek Új-Várának meg-szállásárul és meg viteléről rövid Descriptiója.»
M. n. Muz. — Lugossy Józsefnél Debreczenben.

1365 **Nagy-Szombat. 1687.**

Jaklin Balas. Keserves Gyasz, Mellyet A' Nemes Magyar Orszag Posonyi Gyűleseben Midőn az irigy Halál A Tekéntetes és Nagyságos Groff Trakostyani Draskovich Miklost Ország Biráját, és fő Oszlopát, Koronás Királyunk Tanácsát, és Komornikját Az élők-közűl véletlenül ki-ragatta vólna, Posonban Sz. Martony öreg Templomában Szent András Havának huszon hetedik napján ezer hat száz nyolczvan hetedik esztendőben Temetési pompás Tiszteletek-közőt Elő nyelvel, halotti dicsérettel ékessitett. JAKLIN BALAS, Scardonai Püspők, Schavniki Apatur, a' Nemes Esztergami Káptolomnak Nagy Praepostya, és Canonokja, a' Királyi Törvényes Táblának Praelatussa. Nyomtattatott az Academiai Betűkkel Nagyszombatban Martius Miklós által, M.DC.LXXXVII. Esztendőben 4r. 26 lap.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1366 **Nagy-Szombat. 1687.**

Szili András. A keresztyén biráknak tüköre. (Halotti beszéd.) Nagyszombat. 1687.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshâz* 59. *l.* — Bizonyosan gr. Draskovics Miklós országbiró fölött volt mondva, s mint Jaklin Balázs halotti beszéde ez is 4r. jelent meg. SÁNDOR ISTVÁN, *e. h.* 56. *l.* N.-Szombat. 1681. 4r. emlit egy ily czimü könyvet: «A kereszt barátnak tüköre.» Kétségtelennek tartom, hogy ily czimü munka nem létezett, s ez a czim Szili András 1687-ben megjelent halotti beszéde czimének el-ferditéséből keletkezett.

1367 **Brassó. 1688.**

Catonis Disticha Moralia cum Germanica et Hungarica versione, nunc castigatius quam antea, edita. — 1688. Coronae, Typis et impensis Michaelis Hertmanni. 8r. 72 lap.

Kolozsvári ref. coll. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1368 **Lőcse. 1688.**

Constantinapoly Várossának, és ahoz tartozando részeinek az ő veszedelmének az Gőrög Birodalommal együtt rővid le irása. Lőtsén, Anno 1688. 8r. A—B = 2 iv = 16 sztlan lev. *(Próza.)*

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.*

1369 **Lőcse. 1688.**

Kolosi Török István. Az edgyes életnek kedvetlen és káros vóltáról, az Társal valónak győnyőrűséggel tellyes hasznáról, s-az jó Gazda-Aszszonynak ditsiretiről iratot Versek. Az Fariséus és Fukar Eneke notájara. Ezek mellé adatott az Kakasról vőtt Hasonlatossagban a Papok tiszt*r*itől valo Enekis. à STEPHANO T. COLOSSINO. Genes. 2, 18. Nem jó embernek egyedűl lenni, azokáért segitőt teremtek néki, hogy ő előtte légyen. Lőcsén, Nyomtattatott 1688. Eszt. 8r. A1—8 = 1 iv = 8 sztlan levél.

Első kiadása H. és év n. (Kolozsvár 1643.) — 2. Lőcse. 1647.
Ujabb kiadása: Lőcse. 1696.
M. n. Muz.

1370 **Nagy-Szombat. 1688.**

Illyés András. A' Keresztyeni Jossagos-Cselekedeteknek es a' tekelletessegnek gyakorlatossaga, Mely a' Jesus Tarsasaga-

beli Tisztelendô Rodericus Alfonsus Spanyól Pap-által Spanyólúl meg-irattatott; annak-utánna kûlômb-féle nyelvekre; Mostan pedig Olaszból, és Deákból, szorgalmatosson meg-magyaráztatott Illeys Andras-által, A' Tekéntetes, és Tiszteletes Posoni Káptolom Anyaszentegyházának Lectora-által. *Elsö Resze:* Kûlômb féle ezkôzôkrôl, mellyekkel a' jósságos-cselekedeteket, és a' tôkélletességet meg-nyerhetni. Nyomtattatott Nagy-Szombatban, az Academiai Bôtûkkel: M.DC.LXXXVIII. Eszt. 4r. 582 lap. — *Elül:* cziml., elölj. beszéd, mut. tábla, nyomt. hibák 8 sztlan levél.

Az elôbeszéd kelte «Irtam Posonban 1682. Esztendôben. Illyes Andras Posoni Lector.»

II. rész. N.-Szombat. 1701. — III. rész. U. ott. 1708.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár. — Egri érs. lyc.* (2 péld). — *Kolozsvári r. cath. gymn. — Pesti ref. coll. — Rosnyai seminár. — Rosnyai r. cath. gymn. — Pozsonyi r. cath. gymn. — Pozsonyi franc. zárda. — N.-enyedi ref. coll.* (közben és végül csonkán). — *M.-vásárhelyi franc. zárda.*

1371 **Debreczen. 1689.**

Catechismus (Keresztyen) Az az: A' keresztyéni hitnek ágazatira való rövid tanitás, Kérdések és Feleletek által. Melly mostan a' Kérdésnek s Feleletnek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel-fejtegetö kérdezkedésekkel, s' némelly szûkséges magyarázatokkal; a' szent Irásbéli bizonyságoknak egészszen való le-irásával, végre a' Catechizálásra való út mutatással ujjobban meg-jobbitva s' ôregbitve ki-bocsáttatott. E' kis formában ki-bocsáttatott Catechesis: mindenekben edgyez az elébbi öregebb formában kibocsáttatott Catechesissel. Debreczenben, Nyomtattatott, Kassai Pal által. M.DC.LXXXIX. 12r. 240 lap. — *Elül:* cziml., az olvasóhoz és lajstrom 3, *végül*: fejtegetés, utmutatás, könyörgések 21 sztlan lev.

S.-pataki ref. coll.

1372 **Debreczen. 1689.**

Erdödi János. A' Léleknek Istennel való magános beszélgetési, Mellyek elsôben amaz emlekezetes Agoston Doctortul Deák nyelven irattattak: mostan penig az Isten Házának javára, s

Tekintetes Nemzetes Vitézlő &c. Gyürki Pal Urnak, kegyes buzgóságából származott kivánságára, Magyar nyelvre forditttattak, ERDŐDI JÁNOS A' Debreczeni Collegiumnak edgyik méltatlan tagja által. Debreczenben, Nyomt. Kassai Pal által. M.DC.LXXXIX. 12r. 160 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, elöljáró beszéd, versek 14., *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, hibásan veszi föl h. n. 1680-ra *M. könyvesház* 55. *l.*

M. n. Muz. — Kolozsvári ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Debreczeni ref. coll.

1373 **Kolozsvár. 1689.**

Teleki Mihály. Fejedelmi Lelek Avvagy A' Jo Fejedelemnek szűkseges ajandeki, Mellyeket rővid Szakaszokban foglalván, Historiákkal és Politiai elmélkedésekkel világositván, Deák nyelven adott-ki WEBER ADAM JANOS Sz. Agoston Regularis Canonokja, Tyrolisban Uj Cella Collegiumnak Professusa, Szent Irás és Sz. Canonok magyarázó Doctora, Római Császár ő Felsége Tanácsossa, az Hőlgwerthumi Præpostságnak p. t. Administrátora. Es Deák nyelvből Magyarra forditott Iffiú SZEKI TELEKI MIHALY. Kolosvaratt nyomtatta Némethi Mihály, 1689. 4r. 138 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 3 sztlan lev.

Ajánlva ifj. Apafi Mihály választott fejedelemnek. «In Gernyeszeg die 15. Mens. Apr. Aõ 1689.»

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — S.-pataki ref. coll.* — (1 ép és 1 csonka péld.) — Zsibzn a b. *Vesselényi-ktárban.* — Hosszúfaluban gr. *Teleki-ktárban.* — Gyömrőn *gr. Teleki-ktárban* stb.

1374 **Lőcse. 1689.**

Felvinczi György. Igen szép historia az Jerusalemből Jerichóba menő tolvajoktól megsebesittetett embernek állapattyáról. Mostan Rhytmusokban meg-iratott, és ki-bocsáttatott. Leutschoviæ. 1689. 8r.

Emliti Seivert, *Siebenbürg. Quartalschrift VII. köt. 2. l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 59. *l.*

1375 **Lőcse. 1689.**

Fortunatus historiája. Lőcse. 1689.

Emlitve van ezen kiadás, melynek példányát nem láttam, a pesti 1778-diki kiadás czimlapján e szavakkal: «Melly régenten Németből Magyarra forditttatott,

és az ujságokban Gyönyörködőknek kedvekért elsőbben Lőtsén 1689. Esztendőben, most pedig a régiségből elől vétetvén ugyan azoknak kedvekért nyomtattatott.»

1376 **Lőcse. 1689.**

Kalendarium (Uj és O), Kit Christus Urunk szűletése után való 1689. Eszt. irt. NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Lugossy Józsefnél (csonkán).

1377 **Lőcse. 1689.**

Páriz Imre (Pápai). Keskeny Ut, Mellyet Az Embernek elmé-jebe ûtkőző csuda gondolatoknak akadékiból, háború elmél-kedéseknek kőveiből, és sok-fele kételkedéseknek sűrűjébűl, a' mennyire lehetett, ki-irtott: PÁPAI PÁRIZ IMRE. Melly mostan ótődszer lelkek idvességét keresö hiveknek kedvekért ki-bocsattatott. Matth. 7. v. 14. Szoros kapu és keskeny út, melly viszen az életre, és kevesek kik meg-találllyák azt. Lőtsen, Nyomtatt: Brewer Samuel által. Anno M.DC.LXXXIX. 12r. 214 lap. — *Elül:* cziml., a k. olvasóhoz 3 sztlan lev.

Hozzá járul: Szent Davidnak hét poenitentia-tarto Soltari. Lőcse. 1689. 12r. Első kiadása: Utrecht. 1647. — 2. Gy.-Fejérvár. 1657. — 3. S.-Patak. 1662. — 4. Kolozsvár. 1671.

M. Akad.

1378 **Lőcse. 1689.**

Szent Dávidnak Hét Poenitentia-tartó Soltari. Meg ne emlékezzél Uram vétkeinkről, sem a' mi Atyánk vétkeiről, és boszszut ne álly rajtunk, bűneinkért. Lőtsén. Brewer Samuel által. Anno. M.DC.LXXXIX. 12r. 10 sztlan lev.

Nem önállóan, hanem Pápai Páriz Imre Keskeny Utjának lőcsei 1689-diki kiadása mellett, mint annak függeléke, jelent meg. Az terjed A—K2, ez K3—12 levélre.

M. Akad.

1379 **Lőcse. 1689.**

Szép ének, az hires nevezetes nemes nemzetes és vitézlő Tunyogi Sámuelről. Lőcse. 1689.

Emliti NAGY IVÁN. *M. orsz. családai* XI. *köt.* 341. *l.* — Has. TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 292. *l.*

1380 **Nagy-Szombat. 1689.**

Landovics István. Novus Succursvs, Az az Uj Segétség, Mellyet A' Magyar Nemzeten könyörülö Istennek szemlátomást segitö keze által killyebb terjesztett Országunknak határiba a' lélek ellenségi ellen, a bűnnek, és ördögnek ereje ellen, azon hatalmas Istennek igéje fegyverével, hadakozó lelki Gondviselőknek könnyebitésére, az egész esztendőbéli Vasárnapokra rendelt Prédikátziókkal nyujtott, És a' Meltosagos Groff General Czobor Adam Urnak ő Nagyságának, Istenes költségével két Részben, élő nyelven ki bocsátott. A' Jesus alatt vitézkedő Társaságbéli P. LANDOVICS ISTVAN. Elsö Része. Nagy-Szombatban az Academiaj Bőtűkkel, Háuck András által. 1689. esztend. 4r. 864 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, lajstrom 17, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (2 péld.). — *Pannonhalmi apátság.* (2 péld.) — *Gy.-fejérvári seminár.* — *Jászai convent.* — *Csornai convent.* (2 példány.) — *Szepesváraljai seminár.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *Szombathelyi seminár.* (2 péld.). — *Szombathelyi franc. zárda.* — *Pápai franc. zárda.* — *Rosnyai franc. zárda.* (3 péld.). — *Kolozsvári minor. zárda* (2 péld.). — *Kolozsvári franc. zárda.* — *N.-enyedi minor. zárda.* — *Szombathelyi dominic. zárda.* — *Szent-antali franc. zárda.* — Parochiák és magánosok ktáraiban több példány.

1381 **Nagy-Szombat. 1689.**

Landovics István. Novus Succvrsvs, Az az Uj Segetseg .... Masodik Resze. Nagy-Szombatban az Academiaj Bőtűkkel, Hauck András által. 1689. esztend. 4r. 978 lap. — *Elül:* cziml. és lajstrom 14 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (2 péld.). — *Pannonhalmi apátság* (2 péld.). — *Szombathelyi seminár.* (2 péld.). — *Szombathelyi franc. zárda.* — *Szombathelyi dominic. zárda.* (2 péld.) — *Kolozsvári minor. zárda.* (2 péld.). — *M.-vásárhelyi minor. zárda.* — *N.-enyedi minor. zárda.* — *Rosnyai franc. zárda.* (5 péld.) — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *Pozsonyi franc. zárda.*

1382 **Debreczen. 1690.**

Siderius János. Kisded Gyermekeknek való Catechismus, Az Az: Rövid Kérdések és Feleletek által való Tanitas; A' Keresztyéni Hitnek fő Agazatiról. Melly irattatott SIDERIUS JANOS által. Most penig újobban e' szép formában ki bocsáttatott. Debreczenben Nyomtat: Kassai Pal által. M.DC.XC. 12r. A—C6 = 2½ iv = 30 sztlan levél.

M. n. Muz.

1383 **Franekéra. 1690.**

Bándi Sámuel. M. Bándi P. Sámuelnek. Rövid. Magyarázattya a LXVIII. Soltárra. Mellyet tött, ő Felsége jo voltabol, midôn tudomànyànak rendes uttyat nyomnà, a Belgiomi hires Académiákban. Nyomtattatott. Franékérában Gyselaar János altal. 1690. Esztendében. 12r. 289 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a k. olvasónak, versek 13 sztlan lev.

Ajánlva Széki Teleki Mihály nejének Weer Judithnak és Hadadi Wesselényi Pál nejének Béldi Zsuzsánnának. — A k. olvasóhoz. Végén: «Irám Franekérában 1. Junij 1690. M. Bándi P. Samuel».

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Kolozsvári ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll.

1384 **Kolozsvár. 1690.**

Gönczi György. Az Sz. David Prophetanak ekes Rythmusu Soltarival, Es a' Soltarokból szereztetett Dicsiretekkel, S' egyeb Istenes Enekekkel és Hymnusokkal tellyes Kônyv. Ezek után vannak egy-néhány áhitatos Imadsagok. Melly most ujobban jó rendben vétettetett, és az elébbeni fogyatkozásoknak meg-jobbittatásával ki-bocsáttatott. Kolosvaratt, Veresegyhazi Istvan által, M.DC.XC. 12r. Hymnusok 67 lap és mut. tábla 3 sztlan lap. — Isteni dicsiretek 350 lap, és mut. tábla 5 sztlan lev.

Kolozsvári r. cath. lyc. — Debreczeni ref. coll. (cziml. hij).

1385 **Kolozsvár. 1690.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Dávid Soltári .... Kolosvár. 1690. 12r. 354 lap, — *végül:* mut. tábla 3 sztlan lap.

A Kolozsvártt 1690-ben nyomtatott Gönczíféle Énekes könyvvel együtt nyomtatva jelent meg.

Debreczeni ref. coll. czimlap nélkül (a kolozsvári 1690-diki énekes könyv után kötve).

1386 **Kolozsvár. 1690.**

Siderius János. Kisded Gyermekeknek való Catechismus, Az az: Rövid kérdések és Feleletek által való Tanitás, A' Keresztyéni Hitnek fő Agazatirol. Mellyet SIDERIUS JÁNOS Néhai Tarczali Prædikátor irt ..... Most penig ujjonnan e' szép formában ki-bocsátotta. Kolosvaratt, Veres-Egyhazi Istvan, 1690 Eszt. 12r. 16 sztlan lev. — *Hozzá járul:* Buzgo-Halaadasok, es könyörgesek. 1—48 l. *(itt megszakad).*

Debreczeni ref. coll. (a kolozsvári 1690-diki énekes könyv és zsoltár után kötve).

1387 **Kolozsvár. 1690.**

Pápai Páriz Ferencz. Pax Corporis az az: Az emberi Testnek belső Nyavalyáinak Okairól, Fészkeiről, s' azoknak Orvoslásának módgyáról való Tracta. Mellyet mind élő tudós Tanitóinak szájokból, mind a Régieknek tudós Irásokbol, mind pedig maga sok Betegek kőrűl való Tapasztalásiból summáson őszve-szedett, és sok ügyefogyott szegényeknek hasznokra, mennyire lehetett értelmessen, világossan Magyar nyelven ki-adott: PAPAI PARIZ FERENCZ, M. D. Helvetiában azon Facultásban Hites Assessor, az Enyedi Collegiumban edgyik méltatlan Tanító. I. Johan. 3. v. 18. Cselekedettel és valósággal. Kolosvaratt Nyomtatta Némethi Mihály, M.DC.XC. Esztendőben. 4r. 320 lap. — *Elül:* cziml. ajánlás, versek 6, *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Ajánlva van Széki Teleki Mihálynak és nejének Vér Judithnak. Az ajánlás kelte: «Irtam N: Enyeden Sz. Jakab havának 24. napján, 1687. siralmas Esztendőben.»

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 249. *l.* az ajánlás kelte után tévedve teszi 1687-re.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Véghely Dezsőnél* Veszprémben. — *Dániel Gábornál* Vargyason (az ajánlás 5. 6. lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (5 utolsó lev. hij.).

1388 **Lőcse. 1690.**

Gyöngyösi István. Rosa-Koszoru, az mellyet Az Testé lett Ige Jesus Christusnak és az ő édes Annyának, a' szeplőtelen Szűz Marianak, őt rendbéli kiváltképpen való Őrőmének, Keserűségének; és Dűtsősęgének fei*t* és piros Rosáibúl kőtőtt Es az Méltóságos Groff Kohari Istvan Urnak, Csábrág és Szitnya Várai őrőkős Urának, az Főlséges Első Leopold Császár és koronás Király Urunk ő Főlsége Komornikjának, Tanátsának, Mezei Ezeres Kapitányának, és a Dunán innet lévő Vég-hazi Vice-Generalissának, régi nagy jó Urának Uj Esztendőbeli ajándékul ajánlott. Nemes Gőmőr Vármegye Vice-Ispánnya Győngyősi Istvan. Nyomtattatott Lőtsén 1690. Eszt. 12r. 228 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás és az olvasóhoz 26, *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Késmárki ev. lyc.

1389 **Lőcse. 1690.**

Énekes könyv . . . . . Lőcse. 1690. 12r.

Igy találtam bejegyezve ez előttem addig ismeretlen kiadást Pozsonyban Rakovszky Istvánnál, a *Rakovszky családi ktár catalogusában* (A. 12. S. 6. Nro 115 ktári jegy alatt). — Magát a Lontón Hont vármegyében lévő könyvet nem láthattam.

1390 **Lőcse. 1690.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David prophéta Soltári. Lőcse. 1690. 12r.

A föntebbi számmal egy kötetben megvan Lontón a *Rakovszky család könyvtárában.*

1391 **Lőcse. 1690.**

Siderius János. Kisded Gyermekeknek való Catechismus, Az az: Rővid Kérdések és Feleletek által való. Tanitas; A Keresztyéni Hitnek fő-Agazatiról. Melly irattatott Siderius Janos által. Most pedig újjobban e szép formában ki-botsáttatott. Lőtsén, Brewer Samuel által. Anno 1690. 12r. A—B = 24 sztlan levél.

M. n. Muz.

1392 **Lőcse. 1690.**

(Szentmártoni Bodó János). Az tisztes és nemes Kalmaroknak Avagy Arus Embereknek illendő ditsireti. Nóta: A Szent Irás mondgya etc. 8r. A1—8 = 1 iv = 8 sztlan levél.

Colophon: Lőtsén. Nyomtattatott 1690-ben.

Külön czimlevele nincs és nem volt: a szerző nincs meg nevezve, neve a versfejekben sem található. Mind e mellett sem kételkedem szerzőjének Szentmártoni Bodó Jánost tartani, ki 1621—1645. Az vas, Az vadászás, Az ácsmesterek, és az Sónak dicsireti czimü verseket irt.

Egyetlen példány *M. n. Muz.*

1393 **Lőcse. 1690.**

Tolvaj Ferencz (Menyői). Praecepta Morum Institutioni Puerorum accommodata: collecta primum textu soluto a Cl. ac Doct. Viro D. Joh. Commenio; Ligato deinde Stylo tradita opera Cl. D. Samuelis Enyedy M. D. Postea vero ex textu utroque pro moribus teneriorum instituendis Hungarico idiomate Rythmice transfusa (neglecto quidem textu soluto; sed ligato e regio exhibito) ingenio et calamo Franc. Tolv. Menyői p. t. Scholae Losoncinae Directoris; tandemque publicae luci data hac in dispositione expensis discipulorum suorum, signanter infra notatorum Anno 1677. Mense Julio. Leutschoviae Typis Samuelis Brewer 1690. 8r.

Első kiadása H. n. (Lőcse.). 1677.

A *m. tud. Akadémia ktárában* (csak 16 lapja van meg, a többi hiányzik). — Ismertette Nagy Iván, *Uj M. Muz.* 1873. II. 214—216. *l.*

1394 **Nagy-Szombat. 1690.**

Eszterházi Pál (Herczeg). Az egesz vilagon levő csvdalatos Boldogsagos Szűz Kepeinek Rővideden föl tett Eredeti: Mellyet sok tanuságokbol öszve szerzett, és az Aétatos hivek lölki üdvösségére ki bocsátott Galanthai Esteras Pal Szentséges Romai Birodalombéli Herczeg 's, Magyar Országi Palatinus. 1690. Esztendöben. Nagy-Szombatban, az Academiai Bötükkel. 4r. 217 lap. — *Elül:* cziml., az Eszterházy család czimere, ajánló levél 4, *végül:* A képek rendi és nyomt. hibák 4 sztlan levél. (117 rézmetsz. képpel).

Második bővitett kiadása: N.-Szombat. 1696.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — Keszthelyen *a Festetics-ktárban.*

1395 **Nagy-Szombat. 1690.**

Illyés András. A' Kristus Jesus Elete és tudomanya az negy Evangelistak Irásibol egybe-szedetett és Elmelkedeseknek Materiajara egész esztendőnek minden napjaira elosztatott A-Jesus Társaságából-lévő Tisztelendő Avancinus Miklos Pap-által. Es Szorgalmatosson meg-magyaráztatott, és Keresztyén Nemzetének lelki vigasztalására, és épületére kibocsáttatott Illyes Andras-által, A' Tekéntetes, és Tiszteletes Posoni Káptolom Anyaszentegyházának Lectora-által. Nagy-Szombatban Nyomtattatott az Academiaj Betűkkel, M.DC.LXXXX. 8r. 564 lap. — *Elül:* cziml., a k. olvasóhoz 4; *végül:* mut. tábla 6 sztlan lev.

Sándor István ezen kivül még két ujabb kiadást is vesz föl a XVII. századból, N.-Szombat. 1693. és 1698-ra, *M. könyvesház 62. és 65. l.*, melyekből én egy példányt sem láttam s igy ezen kiadások léteztét biztosan állitni nem merem.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Nyitrai kegyesr. ház. — Dézsi franc. zárda. — Háromszéki Cserey-Muzeum (cziml. hij.).

1396 **Nagy-Szombat. 1690.**

(Sámbár Mátyás.) Harom idvősseges kerdes. Első. A' Lutteránosok és Kálvinisták, igaz Hitben vadnake? Masodik. Csak az egy Pápista Hité igaz? Harmadik. A' Pápisták ellenkezneké a' Sz. Irással, avagy inkább a' Lutterek, és Kálvinisták. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Academiai bőtűkkel János Friedl. által. 1690. 12r. 100 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 3, *végül:* könyörgés és lajstrom 7 sztlan lev.

Ajánlva Nagy-Ecsi Ravasz Istvánnak.

Első kiadása: N.-Szombat. 1661. — 2. ismeretlen. — 3. Kassa. 1672.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Debreczeni ref. coll.

1397 **H. n. 1690.**

Meisner Boldizsár. Catholicus Valasz az Esaviták Eretnek kérdésére: Hol volt Lutherus elött az igaz Vallás avagy Anya Sz. Egyház? Az Pápisták között szorongatásban lévö minden Evangelicus keresztyéneknek Ao. 1627. ki adatott Meisner Boldisár a' Sz. Irás Doctora, és Wittenbergai Professor által. Mostan penig Az Ecclesia nyomorúságin keserves könyveket hullató egy nevezetlen személy Nemzetének hasznára, s

az, veszedelemben tántorgó lelkek javára Magyar nyelvre Németből forditván nyomtatásban ki adott A. C. 1690. 12r. 56 lap. — *Végül:* mut. tábla 3 sztlan lev. — Összesen A—C7 = 31. levél.

Ezzel együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg:

1. *Hunnius.* Rövid és Fundamentomos Tracta. 1690. (=C8—I9.)

2. *Mayer.* A Papista Vallasra hajlott Lutheranusok Lelkek ismeretinek kinnya. 1690. (=I10—Q4.).

Ugyanezen három munkát, ugyan ezen nyomásban, csak a czimlapok változtatásával lásd alább: Frankfurt. 1692.

A két első munka fordítóját nem ismerjük; a harmadikat Petrőczi Kata Szidonia forditotta.

Erd. Muz. — M.-szigeti ref. lyc.

1398 **H. n. 1690.**

Hunnius Miklós. Roevid és Fundamentomos Tracta, Mellyből a kegyes olvasó a Romai és Evangelica Ecclesiákról itiletet tehet. Isten igéjéből elö adatott NICOL. HUNNIUS D. és Lübeki Superintend: álltal. A. 1690. 12r. 147 lap.

Nem önállóan, hanem Meisner Boldizsár Catholicus Válaszával együtt nyomtatva (C8—I9 levelen) s egybekötve jelent meg.

Példányait lásd a föntebbi sz. alatt.

1399 **H. n. 1690.**

Mayer Fridrik János. A Papista Vallasra Hajlott Lutheranusok Lelkek isméretinek kinnya, Mellyet edgy Sz. Irás Magyarázó MAYER FRID. JANOS, nevü Doctor és P. P. eleikben irása által ki bocsátott. Hamburg varosában Anno 1690. 12r. 149—305 lap.

Nem önállóan, banem Meisner Catholicus Válaszával és Hunnius Rövid és fundamentomos Tractájával együtt nyomtatva (J10—Q4 levelen) s egybekötve jelent meg.

Forditotta *gr.* PETRŐCZI KATA SZIDONIA, midőn férje gr. Pekri Lőrincz világi méltóság elnyeréséért vallását változtatta. BOD, *M. Athénás* 222. *l.*

BOD e. h. és utánna SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 60. *l.* az ezen könyv czimében előjövő Hamburg várost, mely Mayer eredeti munkájának megjelenési helyét jelöli, tévedve veszik a magyar forditás nyomtatási helyének.

Példányai, mint a föntebbi két szám alatt.

1400 **H. n. 1690.**

Szőnyi Nagy István. Paradicsomi Mulatság. H. n. 1690. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 60. *l.*

1401 **Bécs. 1691.**

Kis Iskola, avagy a Gyónás és Áldozásról való Oktatások. Bécs. 1691. 12r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshâz* 60. *l.*

1402 **Debreczen. 1691.**

Debreczeni Kalocsa János. Halotti tanitas. Mellyet Ama bóldog emlekezetü, ritka példájú, ékessen szóllo, nagy itéletü, eszes, okos, és tiszta tudománnyal fénlő Férfiúnak: Szenczi Pal Uramnak, A' Debreczeni Tractvsnak érdemes Senioranak, és azon helyben lévő Isten Ecclésiájának edgyik hüséges Lelki Pásztorának meg-hidegedett teste felett, a háznál tett Racz-Beszermenyi Gyülekezetnek Tanitója DEBRECZENI K. JANOS, Ezer hatszáz 91-dik esztendőben, Bőjtelő havának 20-dik napján. Eccles. 2. 17. Miképpen meg-hal a bőlcs, azonképpen meg-hal a bolond is. Azért Ha sok esztendeig él-is az ember, és mind azokban őrvendez-is; mindazonáltal meg-emlekezzék a setétségnek napjairól, Eccles. 11. 8. Debreczenben, Nyomtattatot Kassai Pál által, 1691-ben. 4r. A—B2 = 6 sztlan levél.

M. n. Muz.

1403 **Debreczen. 1691.**

Szentpéteri István. Izrael Szekerei, es Lovagjai Avagy Olly idvesseges Tanitás, melyben a kegyes s buzgó Lelki Pásztoroknak nagy használatosságok, az Országok, Tartományok, Városok és Faluk iránt, graphicè, bőtűsőn le-rajzoltatik: és e világtalan világnak azokhoz való nagy háládatlanságok felfedeztetik: s egyszer s mind tisztek, mind a Tanitóknac, mind a Halgatóknac (ez iránt) elejekben adattatik, mellyet, ama jozan tudományú, Sz. életü, nagy tanácsú, s nagy becsûletre méltó, és áldott emlekezetü Férfiúnak (igy): Tiszteletes Szenczi Pal Uramnak A Debreczeni Sz. Gyülekezetnek hűséges Angyalának, és a kőrnyékbéli Ecclésiáknak érdemes Séniorának, utólsó tisztesség-tételének alkalmatosságával, a Temetőkertben élö-szóval ki-adott SZENT-PETERI ISTVAN. Az Ur Jesus Christusnak alázatos Tanitványa, és a

Sz-Mihályi Ecclésiának akkori Lelki-Pásztora. Debreczenben, Nyomtattatott Kassai Pál által, 1691-ben. 4r. B3—D2 = 8 sztlan levél.

Elől a czimlevél belső lapján vigasztalás az özvegy számára.

Nem önállóan, hanem Debreczeni Kalocsa Jánosnak a föntebbi szám alatt leirt halotti beszédével együtt nyomtatva s egybekötve jelent meg.

M. n. Muz.

1404 **Kassa. 1691.**

Warmer (Christophorus, Cassoviensis). Gazophylacium decem lingvarum Europaearum apertum . . . Germanicae, Polonicae, Bohemicae, Belgicae, Anglicae, Latinae, Gallicae, Hispanicae, Italicae et Ungaricae. Cassoviæ. 1691.

Igy adja a czimet NÉMETH, *Memoria Typogr. Regni Hung.* 50. *l.*

1405 **Kolozsvár. 1691.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** Az Néhai Tekintetes, Nãgos vitéz Urnak Gyarmati BALASSA BALINTnak; Es Amaz jó emlekezetű néhai Nemzetes RIMAI JANOSnak; Igaz Haza-fiainak, és a' Magyar nyelv két ékességének Istenes Eneki. Most újjobban e' kis formában ki-bocsáttattak: Kolosvaratt, Veres-egyhazi István által 1691. 24r. 289 lap. — *Elül:* ciml., és dics. versek 3 sztlan levél; *végül:* Énekek lajstroma és Egynéhány oktató regulák által vezérlő úta minden igaz Izraelitának 15 sztlan lap. — Következnek Imádságok 50 lap (az utolsó lapon a lapszám *50* ki van hagyva).

Erd. Muz. — Kolozsvári ref. coll. (4 első lev. hij.).

1406 **Kolozsvár. 1691.**

Kalendariom (Uj és O) Christus Urunk szűletése után való 1691. Eszt: Melly, Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatott NEUBART JANOS Theologus és Astrologus által. Kolosvaratt, Nyomt: Veres-Egyhazi Istvan. 16r. A—E (8 lev). = 5 iv = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — Sepsi-szentgyörgyi ref. gymn.

1407 **Kolozsvár. 1691.**

Matkó István (Kézdi-Vásárhelyi). Kegyes lelkeket idvességre tápláló Mennyei Élő Kenyér: Avagy az Ur Vacsorájával jól élőknek, a' Jesus Christus szent Testével és Vérével való igaz kőzősűléseknek Sz. irás szerint való jó módgya és rendes úttya; Mellyet Anglia nyelvből Magyar nyelvre forditott, Nemzete hasznára K. VASARHELLYI MATKO ISTVAN, Az Kolosvári Orth. Ecclesiának edgyik együgyü Lelki Pásztora; ott való Pásztorságának IX-dik Esztendejében. Joh. 6. v. 51. En vagyok az Elő Kenyer, a' ki Menyből le-szállottam; ha valaki észik e' Kenyérben, él őrőkké: és a' Kenyér mellyet én adok, az én Testē, mellyet én adok e' Világ életéjért. Kolosvaratt, Nyomtatta Veresegyhazi Istvan. 1691. eszt. 12r. 132 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előlj. besz. 13 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 60. *l.* ezen egy munkát két külömböző czim alatt hozza föl.

M. n. Muz. — *Kolozsvári ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* (2 péld.). — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Gr. Toldalagi Victornál Koronkán.

1408 **Kolozsvár. 1691.**

Matkó István (Kézdi-Vásárhelyi). Isten Haragjanak Igazat, és hitetlent ki-vágó Eles Kardgya; Mellyet hűvelyéből maga ki-vonván 1, Fenyeget minden bűneiben meg-átalkodott Népet, el-kerűlhetetlen romlással. Ezech. 21. v. 1. 2. 3. 4. 2, Inti a' Prophétát minden rendek előtt, fohászkodásra és fájdalmas kesergésre. Vers. 6. 7. Mellyekről: Tanitott az Kolosvári Orth. Ecclesiában, az két hatalmas Nemzet kőzőtt támadott hosszas hadakozásnak, és vér-ontásnak idején; K. VASARHELLYI MATKO ISTVAN, azon Ecclesiának edgyik edgyűgyű Lelki Pásztora. Año M.DC.XCI. die 28. Jan. Kolosvaratt, Nyomtatta Veres-Egyhazi Istvan. 8r. A—C4 = 2½ iv = 20 sztlan lev.

Kolozsvári ref. coll.

1409 **Kolozsvár. 1691.**

Verőczi Ferencz. Lelki Harcz. Avagy: Olly Halotti Prédikácziós rővid Tanitas, Mellyben a' Keresztyén Léleknek Ellen-

ségeivel való kemény tusakodása, erre való fegyverei, bajviadallyának módgya; és végre minden Ellenkezôin vehetendô igaz gyôzedelme, szem eleibe adatik. Mellyet Sáros-Patakon, 1656 esztendôben prédikállott WERÖCZI FERENCZ. Mostan penig újobban, némelly kegyes Lelkek kivánságára ki-nyomtatott Kolosvaratt, Veres-egyhazi Istvan. 1691. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

Első kiadása: Várad. 1656.
Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll.

1410 **Lőcse. 1691.**

(Gönczi György.) Az Sz. David Profetának ékes Rhytmusu Soltarival; Es a Soltarokbol szereztetett Ditsiretekkel, s egyéb Istenes enekekkel és Hymnusokkal tellyes Kônyv. Kit mostan egynéhány szép új Enekekkel meg-jobbitott, s az Halott Énekekkel meg-bôvitett; Az utollyán osztán szép áhitatos Imadsagokat-is hozzája adott, és ki-botsátott; Lôtsen, Brewer Samuel, 1691. 12r. 640 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél; *végül:* utasitás Macsonkai Miklóstól és mut. tábla 9 sztlan lev.; Hálaadások és könyörgések 58 lap és mut. tábla 1 sztlan levél.

Hozzá járul: Sz. Dávid Soltári. Lőcse 1691. 12r.
M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1411 **Lőcse. 1691.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak, és Prophétának Száz ôtven Soltari; A Franciai nóták szerént magyar versekre fordéttattak MOLNAR ALBERT által. Lôtsen, Nyomtatta Brewer Samuel, Anno 1691. 12r. 438 lap. — *Végül:* mut. tábla és buzgó imádságok 6 sztlan lev.

A Gönczi-féle lőcsei 1691-diki énekes könyvvel együtt nyomtatva s egybekötve jelent meg. — SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 61. *l.* Lőcse. 1692-re is fölhozza.
M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1412 **Lőcse. 1691.**

Kalendarium (Uj és O), Kit Christus Urunk szûletése után való 1691. Eszt: irt. NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra,

Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E = 5 iv (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (Cserey Mihály jegyzeteivel).

1413 **Nagy-Szombat. 1691.**

Eszterházi Pál. Az Boldogsagos Szűz Maria Szombattya az-az mindenszombat napokra valo aetatossagok. Mellyet Azon Szent Szüz Igaz, és Buzgó Hiveinek üdvösségére Szerzett GALANTAI ESTERAS PAL Szentséges Romai Bírodalom-béli Herczeg, s' Magyar Országi Palatinus, az 1691. Esztendőben. Nyomtattatot Nagy Szombatban az Akademiai Bötükkel Friedl János által. 4r. 164 lap. — *Elül:* czimer, czimlap, ajánló levél 3, *végül:* mut. tábla 4 sztlan levél.

Legelül áll az Eszterházi család• czimere ezen aláirással: «Matthias Greischer Celsissimi S. R. J. Principis Pauli Esterhazi Hungariæ Palatini Geographo-Calchographus fecit Kismartonij 1690.»

Második kiadása: N.-Szombat. 1701.

M. n. Muz. — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Pesti ref. coll.*

1414 **Nagy-Szombat. 1691.**

Ho-napi napok avagy Minden Ho-nap napiaira rendeltetett Istenes Gondolatok. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Acad. Bötük. Friedl János által. 1691. 12r. 90 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz 3 sztlan lev.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* (cziml. és a ker. olvasóhoz hij.).

1415 **Nagy-Szombat. 1691.**

Illyés András. Megrövidittetet Ige Az-az: Predikatios Könyv, Melyben hetven négy Prédikátiok foglaltatnak, mellyekben az Igaz Hit Fő Agazatinak nagy titkai, a' Szent Atyák által megmagyaráztatnak, és szép üdvösséges tanuságok adatnak. Mellyeket sok esztendök alatt elö nyelvel prédikállott, most pedig rendesen öszveszedvén, rövid summában foglalván, és meg irván ki bocsátott. ILLYÉS ANDRÁS, Szebeni Præpost, és A' Tekintetes, és Tiszteletes Posoni Káptolom Anyaszentegyházának Lectora, Istennek nagyobb dicsöségére, Szenteknek tisztességére, és sok lelkeknek épületére, és udvösségére.

Elsö Reszsze. Nagy-Szombatban az Academiai Bötükkel, Friedl János által. 1691. Esztend. 4r. 552 lap. — *Elül:* cziml., elölj. beszéd, lajstrom 3, *végül:* nyomt. hibák 3 sztlan levél.

A II. és III. rész megjelent Bécsben. 1692-ben.

Pesti egyetem. — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Kassai jogakad.* — *Kolozsvári minor. zárda.* (3 péld.) — *Kolozsvári francisc. zárda* (2 péld.). — *Szombathelyi seminár.* — *Rosnyai seminár.* — *Rosnyai franc. zárda.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *Szombathelyi franc. zárda.* — *Dézsi franc. zárda.* — *Pozsonyi franc. zárda.*

1416 **Bécs. 1692.**

Illyés András. Megrövidittetet Ige az az: Predikátios Könyv, Melyben kilenczven Prédikátiok foglaltatnak: a' Szentekről. Mellyeket (stb. Lásd: *N. Szombat. 1691.) Masodik Resze.* A' Szentséges Szűz Máriáról: Szent Apostolokról, Mártyrokrol, Confessorokrol, &c. Becsben Nyomtattatott, Sischowitz Máttyás által. M.DC.XCII. 4r. 640 lap. — *Elül:* cziml., elölj. beszéd, mut. tábla 8 sztlan lev., *végül:* nyomt. hibák 1 lap.

I. része: N.-Szombat. 1691.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *N.-körösi ref. lyc.* — *Kolozsvári minor. zárda* (2 péld.). — *Kolozsvári franc. zárda.* — *Pápai franc. zárda.* — *Szombathelyi franc. zárda.* — *Dézsi franc. zárda.* — *Rosnyai seminár.* — *Pozsonyi franc. zárda.*

1417 **Bécs. 1692.**

Illyés András. Megrövidittetet Ige, az az Prédikátios Könyv, Melyben ötvennégy Prédikátiok foglaltatnak, minden Renden, és Allapotban lévő Keresztyén embereknek Hármas Tükört adván elejekbe. Mellyeket *stb.* (Lásd. *N. Szombat. 1691.) Harmadik Resze,* Két száz, és három Magyar Prédikátioknak; kissebb az Elsőnél, és Másodiknál. Becsben Nyomtattatott, Sischowitz Máttyás által M.DC.XCII. 4r. 359 lap. — *Elül:* cziml., elölj. beszéd, lajstrom 4 sztlan levél.

I. rész. N.-Szombat. 1691. — II. rész. Bécs. 1692.

M. Akad. — *Pesti egyet.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *M.-vásárhelyi franc. zárda.* — *Rosnyai seminár.* — *Pozsonyi franc. zárda.*

1418 **Bécs. 1692.**

Jaklin Balázs. Halotti beszéd gr. Czobor Ádám felett. Bécs. 1692. 4r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 60. *l.*

1419 **Debreczen. 1692.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** Az Néhai Tekintetes, Nagyságos vitez Urnak Gyarmati BALASSA BALINTnak, es Amaz jó emlekezetü nehai Nemzetes RIMAI JANOSnak, Igaz haza fiának, és a' Magyar nyelv két ékességének Istenes Eneki. Mostan újjobban e' kis formában ki-bocsattatott. Debreczenben, Kassai Pal által, 1692. 32r. 288 lap. — *Elül:* cziml., az olvasónak, Elogia Valentini Balassæ 6, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Hozzá járul: Edgynehány Oktato Regvlak által vezerlő uta, Minden uton járo igaz Izraëlitának 5 sztlan levél, és Imádságok 42 lap. — *Végül:* mut. tábla 1 sztlan lap.

Pozsonyi ev. lyceum.

1420 **Debreczen. 1692.**

Drégely-Palánki János, Praxis Pietatis Contracta. Et Secundum Documenta Practica. Compendiosè exposita. az az: A' Praxis Piétátisból vett és a' szerint el intéztetett, alkalmaztatott, és rövid summában bé-foglaltatott, kegyesség gyakorlására tartozó idvességes Textusok és Tanúságok. Mellyekhez adattatott ama' Harmas Kesertetnek t. i. Az ördög, a' test, és e' világ késértetinek bizonyos Tanitásokban foglaltatott. Lelki Diadalma. Es a' Divortiumnak-is Praxisa. Ama' jeles Templombęli és magánosan való valogatott könyörgésekkel edgyütt, mellyek közönsęges lelki épületre ki-adattak. D. P. J. L. E. T. A. (DRÉGELY-PALÁNKI JÁNOS Losonczi Ecclesia Tanitója által). Debreczenben, Nyomtatt. Kassai Pal által, Anno M.DC.XCII. 8r. 292 lap. — Praxis Divortii 22 számozatlan levél. — Imádságok 136 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a k. olvasóhoz, approbatio, index 8 sztlan levél.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Kecskeméti ref. coll. — Pápai ref. coll. (12 első lev. hij.).

1421 **Debreczen. 1692.**

Lisznyai Kovács Pál. Magyarok Cronicaja. Melly be foglal M.C.XCVI. Esztendőket. Avagy Christus születésének 268—1464. Esztendei alatt lett dolgait A' Magyaroknak: Mellyet Chronologicè, az az: Christus Urunk Esztendeinek folyása szerint illendö rövid formában, Tsinalt, Es Ki-bocsatott LISZNYAI K. PAL Debreczeni Schóla Mester. Debreczenben, Nyomtattatott Kassai Pal által, M.DC.XCII. Esztendöben. 12r. 338 lap. — *Végül:* mutató tábla és nyomt. hibák 11 sztlan levél.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Zilahi ref. gymn.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — Magánosoknál számos példány.

1422 **Frankfurt. 1692.**

Meisner Boldizsár. Catholicus Valasz Az Esaviták Eretnek kérdésére: Hol volt Lutherus előtt az igaz Vallás avagy Anya Sz. Egyház? Az Pápisták között szorongatásban lévő minden Evangelicus kereszténveknek Ao. 1627. ki adatott MEISNER BOLDISAR a Sz. Irás Doctora, és Wittenbergai Professor által. Mostan penig Az Ecclesia nyomorúságin keserves könyveket hullató egy nevezetlen személy Nemzetének hasznára, s az, veszedelemben tántorgó lelkek javára Magyar nyelvre Németből fordítván nyomtatásban ki adott. Francofurti, Anno 1692. 12r. 56 lap. — *Végül:* Mut. tábla 3 sztlan lev. — Összesen A—C7 = 31 levél.

Ezzel együtt nyomtatva s egy kötetben jelent meg:

1. *Hunnius.* Rövid és fundamentomos Tracta. U. o. u. a. (C8—I9).

2. *Mayer.* A pápista vallásra hajlott Lutheranusok lelkek ismeretinek kinnya. U. o. u. a. (I10—Q4 lev.).

Azon egy nyomás a h. n. 1690. megjelent kiadással; csak a czimlevelek voltak ujra nyomtatva.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* (egy ép és egy czimlaptalan péld.). — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (cziml. hij.). — Rosnyón és Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában.*

1423 **Frankfurt. 1692.**

Hunnius Miklós. Roevid és Fundamentomos Tracta, Mellyböl a kegyes olvasó a Romai és Evangelica Ecclesiákról itéletet tehet. Isten igéjéböl elö adatott NICOL. HUNNIUS D. és Lübeki Superintend: álltal. Francofurti, Anno 1692. 12r. 147 lap.

Nem önállóan, hanem Meisner Boldizsár Catholicus Válaszával együtt nyomtatva (C8—I9 levelen) s azzal egy kötetben jelent meg.
Példányait lásd a föntebbi szám alatt.

1424 **Frankfurt. 1692.**

Mayer Fridrik János. A papista vallasra hajlott Lutheranusok Lelkek isméretinek kinnya, Mellyet edgy Sz. Irás Magyarázó MAYER FRID. JANOS nevű Doctor és P. P. eleikben irása által kibocsátott. Francofurti, Anno 1692. 12r. 149—305 lap.

Nem önállóan, hanem Meisner Catholicus Válaszával és *Hunnius* Reovid és Fundamentomos Tractájával együtt nyomtatva (I10—Q4 levelen) s egybekötve jelent meg. Forditotta gr. PETRŐCZI KATA SZIDONIA.
Példányai, mint a föntebbi két szám alatt.

1425 **Kolozsvár. 1692.**

Kalendariom (Uj és O), Mellyet Christus Urunk szűletése után való Bissextilis 1. 6. 92. Esztēdőre irt NEUBART JANOS, Es Magyar Országra, Erdélyre, s' egyéb Tartományokra alkalmaztatott. *(Erdély s benne Apafi czimere).* Kolosvaratt, Veresegyhazi Istvan által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld., egyik Cserey Mihály jegyzeteivel).

1426 **Lőcse. 1692.**

Arithmetica (Practica), Az az: Szamvetō Tabla; Melyben minden féle Adásról és Vételről akár minémű kereskedésben is bizonyos számoknak summája készen és kőnnyen fel-találtathatik. PADVAI JULIUS CÆSAR által irattatott. Most pedig újobban e' győnyőrű kis formában ki-botsáttatott. Lőtsen, Brewer Samuel által, Anno M.DC.XCII. 24r. A—K6 (12 levelenként) = $9^1/_2$ iv = 124 sztlan lev.

Háromszéki Cserey-Muzeum.

1427 **Lőcse. 1692.**

Beniczky Péter. Magyar Ritmusok avagy Versek, Első Része szép Isteni ditséreteket és Poenitentia tartásra inditó Énekeket foglal magában; Második, közönséges Magyar példa beszédeket szép oktatással. Lőtsén Brewer Samuel által. 1692. 24r. 236 lap.

M. n. Muz. (Catal. Bibl. Széchény. Suppl. I. 56. l.)

1428 **Lőcse. 1692.**

(Hunyadi Ferencz). Historia Az Regi Hires Nevezetes Troia Varosanak Tiz esztendeig való meg-szállásáról, és rettenetes veszedelméről. Lőtsén. 1692. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev. (az utolsó levél üres).

M. n. Muz.

1429 **Lőcse. 1692.**

Evangeliomok és Epistolák, Az Evangeliomokból szereztetett áhitatos Imádságokkal egyetemben. A' Regi Keresztyenektől egész Esztendő által lévő minden Vasárnapokra intéztetett és rendeltetett. Lőtsen Brewer Samuel által, 1692. A—Ii = 32 iv (8 levelenként) = 256 sztlan lev. (az utolsó levél egészen üres).

Pesti egyetem.

1430 **Lőcse. 1692.**

Kalendarium (Lőcsei Uj és O), Kit Christus Urunk szűletése után való Bissextilis 1692. Eszt. irt. NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, s' egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Lőtsen, Brewer Samuel által 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. Akad. — Erd. Muz. (2 péld.)

1431 **Lőcse. 1692.**

Őrvendi Molnár Ferencz. Lelki Tarhaz, Avagy Az O Es Uj Testamentum Canonicus Kőnyveinek rővid Summái. Mellyek Magyar Rythmusokba foglaltattak, és egy-módu nótára sza-

battattak, Eőrvendi Molnar Ferencz, által. Lőtsen, Nyomtatta Brever Samuel, 1692. 12r. 213 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd 3, *végül:* lajstrom, és Uri imádság Versben 4 sztlan levél.

Első kiadása: Debreczen. 1666.

Sándor István *M. könyvesház* 61. *l.* ugyanezen munkának nem csak lőcsei 1692-diki, hanem debreczeni 1692-diki kiadását is fölhozza. — Én debreczeni 1692-diki példányt nem láttam s hajlandó vagyok annak léteztét kétségbe vonni.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Kassai jogakad.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Soproni ev. lyc.* — *Csurgói ref. gymn.* — *Debreczeni r. cath. gymn.* — Gr. Toldalagi Victornál Koronkán.

1432 **Lőcse. 1692.**

Páriz Ferencz (Pápai). Pax Corporis, Az az: Az emberi Testnek belső Nyavalyáinak Okairól, Fészkeiről s'-azoknak Orvoslásának módgyáról való Tracta. Mellyet mind élő tudós Tanitóinak szájokból, mind a' Régieknek tudós Irásokból, mind pedig maga sok Betegek kőrűl való Tapasztalásiból summáson őszve-szedett az Házi-Czelédes Gazdáknak és Gazdaszszonyoknak, kik Városokban és falukon láknak, és sok űgyefogyott szegényeknek hasznokra, mennyire lehetett értelmessen, világossan és bővebben Mágyar nyelven másodszor ki-adott Papai Pariz Ferencz, M. D. Helvetiában azon Facultásban Hites Assessor, az Enyedi Collegiumban edgyik méltatlan Tanitó. I. Johan. 3. v. 18. Cselekedettel és valósággal. Lőcsén, Nyomtat: Brewer Samuel, 1692. Eszt: 8r. 339 lap. — *Elül:* cziml., a k. olvasóhoz és üdv. vers. 8 sztlan lev., *végül:* toldalék és mut. tábla 5 sztlan lap.

Első kiadás: Kolozsvár. 1699. — 3. Kolosvár. 1695. — 4. Lőcse. 1701.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pápai ref. coll.* — *Kolozsvári franc. zárda.* — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (végén 5 utolsó lev. hlj.).

1433 **Nagy-Szombat. 1692.**

Evangeliomok es Epistolak (Az), Mellyeket Esztendő által olvastat az Anya-szent-egyház Romai rend szerént Vasarna-

pokon, Innepeken, és Bőjtben, minden nap, a' kalendariummal és Karácsonyi s' Husvéti énekekkel edgyűtt. Kiket Istennek nagyobb dieséretire, és a' lelkek üdvősségére újobban ki-nyomtattatott, s' e' Világ eleibe terjesztett, A' Méltoságos Magyar Országi Fejedelem SZECHENYI GYÖRGY, Esztergami Ersek etc. Nagy Szombatban Nyomtat. az Acad. bötükkel Fridl János által 1692. Esztendőben. 12r. 355 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd, kalendariom 10 sztlan lev.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Pozsonyi franc. zárda.

1434 **H. n. 1692.**

Augustana Confessio (Az) Magyarul. Nyomtattatott 1692-ben. 12r. A—G = 7 iv = 84 sztlan lev.

Ezen kiadást, mint az Augustana Confessionak Bárány György által forditott s Jénában 1740-ben megjelent ujabb kiadásában az előbeszédben olvashatjuk, a közhiedelem szerint Lövei Balázs győri evang. predikátor eszközölte Regensburgban.

M. n. Muz. — Erd. Muz.

1435 **Debreczen. 1693.**

Debreczeni Kalocsa János. Isten ajandekeval valo kereskedes. Avagy Enekek Enekenek Magyarazattya, az Urtul adatott ajándéknak mértéke szerént. Melly nagyobb részént Az Isteni tudományban méllyen forgott kegyes Férfiúnak, DEODATVS JANOSnak, a' Szent Könyvre Olasz nyelven tött értelmes jedzésiből vétettetett: és azon nyelvből, közönséges haszonért Magyarra fordittatott, a' szókra szabattatott; sok helyeken penig a' Versekre tött Praxissal meg-bővittetett: DEBRECZENI K. JANOS, Jesus Christusnak méltatlan Szolgája és a' Debreczeni Tractusban lévö Sz. Társaságnak Seniora által. Luc. 19. 13. Kereskedgyetek mig meg-jövök. Debreczenben, Nyomtattatott, Kassai Pal által. M.DC.XCIII. 8r. 477 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, versek stb. 24 szztlan lev.; *végül:* hálaadás, nyomt. hibák 3 szztlan lap.

Ajánlva van Tordai Ferencz Bihar vármegyei szolgabirónak, Fogarasi Tamás kir. postamesternek R. Böszörmény hajdu városban, a debreczeni tractusban lévő papoknak, Kecskeméti János kőrösi papnak és seniornak; a kecskeméti ref. ekkl.-nak és Szalontai István kecskeméti papnak. — Az ajánló levél végén: «Irám Debreczenben, a' Szűznek születése után, 1692-dik esztendőben Karácson havának

utollya felé. Kegyelmeteknek holtig magát ajanlo, és szives szolgálattyára kötelező Jo-akaroja. DEBRECZENI KALOCSA JANOS. Néhai Kecskeméti Reformata Ecclesiának Tanitoja, mostã penig Nagy-Bajoni Eccl: Lelki Pásztora és a' Debreczeni Tractusnak méltatlan Seniora.»

A munka végén 477. *l.*: «Végeztem el, Rácz Böszörményben. Anno. Domini 1690. 6. Februarii.»

M. n. Muzeum. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (3 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *Zilahi ref. gymn.* — *Halasi ref. gymn.* — *Kecskemeti ref. coll.* (csonkán). — *Fáy-ktárban* Tibold-Daróczon. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten (2 péld.) stb.

1436 **Kassa. 1693.**

Debreczeni Ember Pál. Szomorv halotti Parentatio, mellyet Amaz áldott emlekezetu, Istenfélo, Nagy tanácsú Vri Embernek Tekintetes Nemzetes Waradi Mihaly Vramnak Utolso tisztességes el takarittatásának alkalmatosságával tett a Sir felett, a Nemes Cassai Helv. Conf. lévő Evangelicusok Templomában Anno 1691: 27. Maij. DEBRECENI E. PAL, A Sáros Pataki Reform. Ecclesiábul számkivetésre jutott, Christus Jesus edgyűgyű Szolgája. Es mostan szem eleiben bocsatott Cassan, Nyomtattatott Klein Janos által, 1693. Eszt, 4r. A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan levél.

Ajánlva van Váradi Mihály özvegyének Máriási Zsuzsánnának. «Irám Patak mellett, Hotyka nevű falubnn . . . . . 20 Decembris 1692. Debreceni Pal.»

M. n. Muz.

1437 **Kassa. 1693.**

Ónadi János. Practici Algorithmi Erotemata Methodica. Az Az Olly Cselekedö Számok, Mellyek Kőnyű Kérdések és Feleletek által rővid utat mutatnak arra à tudományra, melyben akár mely féle adásnak s vételnek, osztálynak, vagy egyéb Kereskedésben, csak à legg-kissebb Summának-is bizonyos Száma tanittatik, à Számlálásnak hat kivált-képpen való nemeiben, és ezek szerint valo fractiokban, mind kűlső, s' Szent Irási s' mind penig Szent Iráson fundáltatot példákkal világositvá. Kik-is A' Cassai H. C. lévö Scholában tanuló Iffjaknak kedvekért irattattak ONADI JANOS, mostani Schola Mester által. hoc Simbolo 1. Cor. 15. v. 10. Non ego tamen sed Gratia Dei quæ mecum est. Anno Salutis

M.DC.XCIII. Nyomtatt: Cassán Klein Janos által. 12r. 230 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, magyar és latin versek, mensa Pythagoræ 8, *végül:* Errata 1 sztlan lev.

Ajánlva van Vaji Katának, Szemere László özvegyének.
M. n. Muz. — Kolozsvári ref. coll.

1438 **Kolozsvár. 1693.**

Kalendariom (Uj és O), Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1693. Esztendőre irt. NEUBARTH JANOS, Es Magyar Országra, Erdélyre, s' egyéb Tartományokra alkalmaztatott. *(Erdély czimere, közepében az Apafi család czimerével).* Kolosvaratt, Nyomtatta Veres-egyhazi Istvan. 16r. A—E = 5 iv (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

Erd. Muz. (Csercy Mihály sajátkezü egykoru jegyzeteivel).

1439 **Lőcse. 1693.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** Az Néhai Tekintetes Nãgos Vitéz Urnak, Gyarmati BALASI BALINTnak, És Amaz jó emlekezetű, Istenben bóldogúl ki-múlt Néhai Nemzetes RIMAI JANOSnak, Igaz háza fiának, és a' Magyar nyelvnek két ékességének. Istenes Eneki. Mellyet a' Váradi Negyedik Editio szerint edgynehány uj Enekekkel és Imádságokkal ki-botsátott. Lőtsén, Brewer Samuel, Anno 1693. 16r. 379 lap. — *Elül:* cziml., dicsöitő versek 4 sztlan lev., *végül:* mut. tábla 5 sztlan lap.

Hozzá járul: Via Jacobaea, az az: Jakab Patriarkanak Olly uta stb. . . . . Lőtsén. 1693. 38 lap.
M. Akad.

1440 **Lőcse. 1693.**

Comenius (Joh. Amos). Janua lingvae Latinae . . . . . Löcse. 1693. 8r.

Szebenben, a *Natur-hist. Verein* könyvtárában.

1441 **Lőcse. 1693.**

Gyöngyösi István. Porából meg-eledett Phoenix, Avagy A Néhai Gyerő Monostori Kemeny Janos, Erdéli Fejedelemnek

Lonyai Anna Aszszonnyal lévő házasságának, Tatár Országi rabságának, az Tőrők ellen viselt Hadi dolgainak, és végre, Hazája mellett Vitézűl le-tett életének, halála utánnis élő emlékezete, Az Mellyet a' Magyar Versekben gyönyörködőknek kedvert ke (igy) ugyan Magyar Versekkel ennek előtte egynehány Esztendővel irt vólt, és el-rongyollott első irásinak töredékibűl most ujab le irással kisseb rendben vett Nemes Gömör Varmegye Vice Ispannya Gyöngyösi István. Lőtsén Brewer Samuel altal 1693. Esztendőben. 8r. 209 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, 6 sztlan lev.; *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lap.

Ajánlva Apor Istvánnak, Csik, Gyergyó és Kászon székek fő királybirájának, Kraszna horka Váraljan Szent Iván hó 20-án 1693.

Pesti egyetem. — Besztercze-bányai püsp. ktárban Szent-Kereszten. — *Deák Farkasnál* Budapesten.

1442 **Lőcse. 1693.**

Gyöngyösi István. Porából meg-éledett Phoenix, Avagy A' Néhai Gyerö Monostori Kemény Janos Erdéli Fejedelemnek Lonyai Anna Aszszonnyal lévő házaságának, Tatár Országi rabságának, az Tőrők ellen viselt Hadi dolgainak, és végre, Hazája mellett Vitézűl le-tett életének, halála utánnis élő emlékezete, Az Mellyet a' Magyar Versekben gyönyörködőknek kedvekért ugyan Magyar Versekkel ennek előtte egynehány Esztendővel irt vólt, és el-rongyollott első irásinak töredékibűl most ujab le irással kisseb rendben vett Nemes Gömör Varmegye Vice-Ispannya Gyöngyösi István. Lőtsén, Brewer Samuel által 1693. Esztend. 8r. 210 (valósággal 211) lap. (= A7—O$^{8}/_{1}$.) — *Elül:* cziml., ajánlás 6 sztlan lev. (= A1—A6); *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lap (= O$^{8}/_{2}$).

Ajánlva: «Also Torjai Apor István . . . Czik, Györgyö, és Kászon Székek Fő-Király Birájának, és az Erdéli Harmintz-Adóknak Fő Administratoranak» . . . «Kőlt Kasznahorka Varallyán Szent Iván Havának 20. napján 1693. Esztendőben.»

Hogy ezen munkának Lőcsén 1693-ban két egymástól külömböző kiadása jelent meg, kitetszik Kovásznai Sándor szavaiból, ki az általa bő jegyzetekkel kiadni tervezett, de maig is kéziratban maradt «Phoenix» jegyzeteihez irt előbeszédében, megemlitvén, hogy idősb L. B. Ráday Gedeontól kapott egy 1693-diki példányt, igy folytatja: «Ezen Ráday Urtól küldött könyvön kivül volt még kezemnél *két löcsei nyomtatás*, az egyik ugyanazon 1693-béli *(mert 1693-ban kétszer jött ki Löcsén ez a munka némely külömbségekkel)*, *a másik* 1713-*beli editio*, mely

megegyezik az 1693-diki egyik nyomtatással (Lásd: Kovásznai emlitett kéziratát az *Erd. Muzeumban*). — Erre nézve megjegyzendőnek tartom, hogy a lőcsei 1713-diki kiadás az Ajánlás föliratában és keletében több betüben eltéréseket mutat a most leirt lőcsei kiadástól; a másik lőcsei kiadástól pedig lapszámban különbözik; és igy azt nem lehet sem az egyik, sem a másik lőcsei 1693-diki kiadás puszta czimkiadásának tartani.

M. n. Muz. — *Pesti ref. coll.* (2 péld.). — *Pápai ref. coll.* (cziml. és ajánlás hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1443 **Lőcse. 1693.**

Kalendarium (Lőcsei Uj és O), Kit Christus Urunk szűletése után való 1693. Esztendőre irt NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, s' egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Kőlt Lőtsen, Brewer Samuel Typogr. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — *M. Akad.* (2 péld.). — *Erd. Muz.* (2 péld.).

1444 **Lőcse. 1693.**

Lelki Utikőltség avagy. E Földön Buidoso Léleknek Üdvősséges foglalatossága. mellyet Az halálra vált, és keresztfán meg-Hólt Ur Jesus neve-alat kezdetett Rosnyai Congregatio egyben szedet. à Boldog halálra kiszűlő Hiveknek vigasztalására. Ki-nyomtattatott Nemzetes Posgai Gaspar. Uram költségével. Lőtsén Brewer Samuel által. M.D.XCIII. 12r. 191 lap. — *Elül:* cziml., elöszó, naptár 12 sztlan levél, *végül:* lajstrom 1 sztlan lap.

M. n. Muz.

1445 **Lőcse. 1693.**

Libellus Elegantissimus, Qui inscribitur Cato, de Præceptis Vitæ Communis. Az az: Igen Szep Kőnyvetske, Melly neveztetik Catonak: ki tanit ez közönséges életben kinekkinek életit és erkőltsét, hogy-hogy kellyen eszessen szabni és hordozni. Leutschoviæ, Typis Samuelis Brewer, 1693. 8r. A—C4 = 2½ iv = 20 sztlan lev.

Kolozsvári ref. coll.

1446 **Nagy-Szombat. 1693.**

Illyés István. Soltari Énekek A' Magyar Anyaszentegyház vigasztalására és Halottas Enekek A' Szomorú Temetések alkalmatosságára. Hozzá-adatván rövideden. A jól meg-haláshoz való Keszűlet.

Ezen előczimlevelen kivül e könyv mind három részének külön czimlevele következö:

Első Rész. Soltári Énekek, Mellyek. A' Magyar Anyaszentegyház vigasztalásra nagy Szorgalmatossággal, a' Szent Biblia bőtűjehez; inkáb mint az-előtt alkalmaztatvan, most ujonnan ki-bocsáttattak, ILLYÉS ISTVÁN Szent Thamási praepost, és Esztergomi Canonok által. Nyomtatta Nagy-Szombatban az Academiai bőtűkkel Hőrman János 1693. 8r. 166 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Szelepcsényi György esztergomi érseknek), a ker. olvasónak, lajstrom és nyomt. hibák 11 sztlan lev.

Második Resz. Halottas Enekek: Mellyek A' szomorú temetések alkalmatosságára egybe-szedettek, és meg-jobbittatván, most újjonnan ki-bocsáttattak. ILLYES ISTVAN Szent Thamasi Praepost, és Esztergomi Canonok által. Hozzá-adatván rövideden Az halálhoz-való készűlet, szép oktatásokkal, biztatásokkal, fő-fő jószágos cselekedetek gyakorlásával, és imádságokkal: Az halandók és halálos betegségben vonakodók vigasztalására, segédelmére; és az őket vigasztalók üdvősséges foglalatosságára. Nyomtattatot Nagyszombatban, Az Academiai bőtűkkel Friedl János által. 1693. 8r. 176 lap.

Készűlet A' jól meg-haláshoz. Szép oktatásokkal, bíztatásokkal, főfő jószágos cselekedetek gyakorlásával, Imádságokkal, és Istenhez-való fohászkodásokkal, felkészittetett; és elősző Francziául, az-után Olaszúl, és Deákúl bevebben: Most pedig ILLYES ISTVAN, Szent Jobi Apátur, és a' Tekintetes, Nemes Esztergami Cáptolonnak Custosa, és Canonokja által, Magyarúl rővidebben, és némely változással, 's néhol hozzá-adással-is, ki-bocsáttatott: a' halandók, és halálos betegségben vonakodók vigasztalására, segédelmére: és az őket vigasztalók üdvősséges foglalatosságára. Nyomtattatot Nagyszombatban, Az Academiai Bőtűkkel Hőrman János által. M.DC.XCIII. Esztendőben. 8r. LXXIII lap. — *Végül:* lajstrom 5, nyomt. hibák 1 sztlan lap.

M. n. Muz. (a harmadik rész a LXVI. lappal szakad meg). — *Pozsonyi r. cath. gymn.* — *S.-pataki ref. coll.* — Csak az I. rész az *egri érs lyc. könyvtárában.*

1447 **Nagy-Szombat. 1693.**

Illyés István. Kèszűlet A' jól meg-haláshoz, Szép oktatásokkal, biztatásokkal, főfő joszagos cselekedetek gyakorlásával, Imádságokkal, és Istenhez-való fohászkodásokkal, fel-készittetett; és elősző Francziául, az-után Olaszúl, és Deákúl bévebben: Most pedig ILLYES ISTVAN, Szent Jóbi Apátur, és a Tekintetes, Nemes Esztergami Captolonnak Custosa, és Canonokja által, Magyarul rővidebben, és némely változással, s néhol hozzá-adással-is, ki-bocsáttatott: a halandók, és halálos betegségben vonakodók vigasztalására, segédelmére: és az őket

vigasztalók üdvösséges foglalatosságára. Nyomtattatot Nagy-szombatban, Az Academiai Betűkkel Hörman János által. M.DC.XCIII. Esztendőben. 8r. LXXVI lap. — *Végül:* lajstrom és sajtóhibák 3 sztlan lap.

Az Illyés István Soltári Énekeihez mellékelt nagy-szombati 1693-diki kiadástól különböző önálló kiadás.

Kassai jogakad. — Nyitrai kegyesrendi ház. — Kolozsvári r. cath. lyc. (csonkán, III—LXXIV lap).

1448 **Nagy-Szombat. 1693.**

Az Szörnyü Halálnak mérgén erőt vett Nyereséges Győzödelemnek Palmaia. Midőn A' Méltoságos, Tekéntetes Nagyságos Groff Öreb*b*ik Zicsy Istvan, Császár és Koronás Király Urunk ő Fölsége Tanácsa Komornikja; a' Magyar Angyali Szent Koronának Őrzője; Királyi Nemes Szabad Várasinak Fő Tárnok Mestere; &c. &c. Ez Világ Tengerében szerencséssen evezett, és kormányozott, Életének minden jóságokkal, válogatott lőlki, testi gyűjteményekel gazdag ékes Hajójat szinűltig meg-tőltvén a' boldog Örökénvalóságnak partyához állétotta 's szállétotta; a' hol már, Hajó-törést nem szenvedhet. Melly Élő nyelvel, árnyékoztatott inkab, hogysem elégségessen ki-magyaráztatott; Oroszváratt, Szent Maria Magdolna Aszszony tiszteletire, maga költségével, fundamentomból épéttetett 's Dotált Sz. Templomban Szent György Havának 20. Napján, az 1693. Esztendőben. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Academiai Betűkkel, Fridl Janos által. 4r. 45 lap.

SÁNDOR ISTVÁN. *M. könyvesház* 66. *l.* tévedve teszi N.-Szombat. 1700-ra. *Szombathelyi seminárium.*

1449 **H. n. 1693.**

Felvinczi György. Comico-Tragoedia, Plutónak és Jupiternek egymás között való villongások. 1693. 8r.

Igy adja a czimet Seivert János, *Siebenb. Quartalschrift* VII. 2. *l.* — Felvinczi e munkáját «Tragoedia» cz. alatt H. n. 1692. 8r. hozza föl SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 62. *l.* — Én e munkának csak 1767-ben h. n. megjelent kiadását ismerem (8r. A—C = 3 iv, az erd. Muzeum ktárában), melynek czimlapján e szavak állanak: «Mellyet ujonnan meg is jobbitott az 1693-dik Esztendőben.» — Létezett-é valósággal 1693-diki kiadás, melynek példányát nem láttam, állitni nem merem.

1450 **Debreczen. 1694.**

Csuzi Cseh Jakab. Alkalmatos időben mondott Beszed, a Szenteknek Edgyessegeről. Egyházi Gyülésnek szine előtt prædikáltatott a' Veszprémi Templomban 9. Aug. 1693. Esztend. Debreczenben Nyomtatt: Kassai Pal által, 1694. 8r. A iv = 8 sztlan lev.

Ajánlja Németi István mező-örsi, Kőrősi Mihály szent-miklósi, Ujvári János tápi, Szikszai Mihály rédei papoknak, CSUZI C. JAKAB.

Debreczeni ref. coll. — *Pápai ref. coll.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon.

1451 **Debreczen. 1694.**

Rápolti P. Mihály. Temetesi Tanitas. Mellyel Az Istent-fęlő, és másokkal-való jó-tételénnyel bővölködő, Bóld. Eml. Férfiúnak, Jenei Mihaly Deak Uramnak, A' Debreczeni Kalmári Rendnek igaz kereskedésű Tagjának; sokszori változási és sziv fájdalmi után, Vrban való ki-múlását, meg-tisztelte, Bőjt-más Havának 26. napján, 1694. esztendőben a' N. Temetőben; Iffiabbik RAPOTI P. MIHALY, A' Debreczeni Sz. Gyűlekezetben Vr Jésus Christusnak Szólgája. Debreczenben, Nyomtattatot Kassai Pál által 1694-ben. 4r. A—Bı = 5 sztlan lev.

M. n. Muz.

1452 **Kassa. 1694.**

Filepszállási Gergely. Præsidium Christianorum. Avagy a' Keresztyenek kőzőtt Magyarok Fegyvere, Mellyel A' lelki és testi nyomoruságban sinlődő és el szakaszkodott Keresztyenek azok kőzőtt a' Magyarok ha igazan tusakodnak, minden Világi Fegyver felett leg-jobban óltalmazhattyác magokat, triumphálhatnak, mellyet a' bűnősőknek kedvekért Istennek ő Szolgainac, Profetáinac, Apostolinak szavokból őszve-hordott, és formált maga Kegyes Elmelkedésivel edgyűtt, FILEPSZALLASI GERGELY, A' Szomoru üdöben Tornyos-Némethi Predikator. Cassan, Nyomtattatott Klein Janos Betűjével. 1694. 12r. 300 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, a k. olvasónak 6, — *végül:* énekek, lajstrom, nyomt. hibák 11 sztlan lev.

Debreczeni ref. coll. (2 péld.). — *S.-pataki ref. coll.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1453 **Kassa. 1694.**

Otrokocsi Fóris Ferencz. A jó lelki isméretnek maga mentő tanubizonysága. Kassán 1694. 8r.

Említi Bod, *M. Athenás* 206. *l.*, ki szerint latinul és magyarul jelent meg, utána Sándor István *M. könyvesház* 61. *l.* — Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1454 **Kolozsvár. 1694.**

Kalendariom (Uj és O), Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1694. Esztendöre irt Neubart Janos, Es Magyar országra, Erdélyre, s' egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Kolosvaratt, Nyomt. M. Totfalusi K. Miklos által. 16r. A—E7 = 39 lev.

Erd. Muz. (2 péld., egyik Cserey Mihály jegyzeteivel).

1455 **Kolozsvár. 1694.**

A' Napnyu(goti) India .... [Melly Americana ..... világnak-is nevez ....] Az Uj-Angliai ..... zött az Evangéliomnak (terjedeséröl) irott-l(evelek) A' Tisztele(tes) Leusden Ja(noshoz) Az Ultrajectumi Acad ..... Nyelvnek Professo(rahoz) Crescentius M(atherus) Bostóniai Lelki-tanító..... ..... Cantabrigiában való ..... ollegiomanak Igazg..... Melly Angliában elsöben 1688-ban, azutánis egy-néhány izben; Az elmúlt esztendöben penig Belgiumbanis Napkeleti Indiában az Evangéliomnak hasonló terjedéséröl Irottlevelekkel együtt Deák nyelven kibotsáttatott. Már most a' Magyar Nemzet kedvéért Magyarrá fordittatván közönségessé tétetett. Kolosvaratt M. Tótfalusi Kis Miklós által. 1694-ben. 8r. A = 1 iv = 8 sztlan levél.

Debreczeni ref. coll. — Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában is, gr. Bethlen Kata könyvei között.

1456 **Kolozsvár. 1694.**

Tolvaj Ferencz (Menyői). Az Arithmeticának mestersége. Kolozsvár. 1694. 8r.

Ezen kiadást láttam s leczimeztem, de czimmásom néhány más darabbal együtt Toldy Ferencznél véletlenül elveszett, s igy sem teljes czimmást nem adhatok, sem a lelhelyet meg nem nevezhetem.

1457 **Lőcse. 1694.**

Abecedarium Latino-Hungaricum pro pueris. Leutschoviae, Typis Samuelis Brewer, Anno M.DC.XCIV. 8r. 16 sztlan levél.

Protestáns gyermekek számára van irva.

M. Akad.

1458 **Lőcse. 1694.**

Balog György. A' Marcus Tullius Ciceronak Négy kőnyvei mellyek STURMIUS JAKAB által őszve szedegettettenek. Most pedig a' tánulo iffjaknak kedvekért, Magyar nyelvre fordéttattanak BALOG GYŐRGY által. Lőtsén, M.DC.XCIV. 8r. A—K = 10 iv = 80 sztlan lev. (Ebből elül: cziml., ajánlás elsorolt 35 tanitványának, és Sturm János levele öccséhez Jakabhoz A1—3 = 3 sztlan lev.)

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll. — Fáy-ktárban Tibold-Daróczon.

1459 **Lőcse. 1694.**

Felvinczi György. De conservanda bona valetudine Liber Scholæ Salernitanæ. Az Angliai Orszagban lévő Salernitana Scholanak Jo Egessegről való Megtartásnak módgyáról irott Kőnyve. Melly most Magyarra fordittatott és Rhytmusokban alkalmaztattot. FEL-VINCZI GYŐRGY. Lőtsén. Nyomt. Brever Samuel. 1694. 8r. A—C = 3 iv = 24 sztlan lev.

Ez az első ismert kiadás. — TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 299. *l.* az első kiadás megjelenési idejét 1693-ra teszi.

M. Akad. — S.-pataki ref. coll.

1460 **Lőcse. 1694.**

(Énekes könyv). Az Sz. David Profetának ékes Rhythmusu Soltarival; Es A' Soltarokból szereztetett Dicsiretekkel, s' egyéb Istenes sok rendbéli szép új Enekekkel és Hymnusok-

kal meg-bővitett tellyes Kőnyv. Most ujjonnan ez ékes formában Manuale hellyet egy szép áhitatos Imadsagos Könyvetskével ki-bocsattatott. Lőtsén, Brewer Samuel által, 1694. 12r. Hymnusok, Dicséretek és halotti énekek 746 lap és mut. tábla 9 sztlan lev. — Buzgó hálaadások és könyörgések 71 lap. — Sz. Dávid Soltári (külön czimlappal) 425 lap és mut. tábla 7 sztlan lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

Egyetlen példány a *rima-szombati prot. gymn. könyvtárában.*

1461 **Lőcse. 1694.**

Molnár Albert. Szent David Kiralynak, és Prophétanak Száz ötven Soltari; A' Franciai noták szerént Magyar versekre fordittattak MOLNAR ALBERT által. Lőtsén, Nyomtatta Brewer Samuel, Anno 1694. 12r. 425 lap. — *Végül:* mut. tábla 7 sztlan lap.

Mint a fentebbi szám alatt leirt Énekes könyv alkotó része, azzal együtt nyomtatva, de külön czimlappal jelent meg.

Egyetlen példány a *rima-szombati prot. gymn. könyvtárában.*

1462 **Lőcse. 1694.**

(Énekes könyv). Az Szent Dávid Prophétának ékes Rhythmusu Soltarival és a Soltárokból szereztetett Dicséretekkel, s egyéb Istenes Énekekkel és Hymnusokkal teljes kőnyv. Lőcse. 1694. 8r. 774 lap. — *Végül:* lajstrom 7 sztlan lev.

Néhrén Szepesben, a *b. Mednyánszky-ktárban.*

1463 **Lőcse. 1694.**

Kalendarium (Lőcsei Uj és O), Kit Christus Urunk szűletése után való 1694. Esztendőre irt NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, s' egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Kőlt Lőtsen, Brewer Samuel Typogr. 16r. A—E = 40 sztlan levél.

M. Akad. (2 péld.). — *Erd. Muz.*

1464 **Nagy-Szombat. 1694.**

Nuptiae Agni, azaz: A Bárány Menyekezője, avagy gr. Erdődi Erzsébetnek Sz. Klára Rendébe való felvétele. Nagyszombat. 1694. 4r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 63. *l.*

1465 **Nagy-Szombat. 1694.**

Otrokocsi Fóris Ferencz. A tévelygő juhról való Praedikatzio. N. Szombat. 1694.

BOD, *M. Athenás* 306. *l.* szerint irta és elmondotta, midőn a róm. cath. hitre általtért, N.-Szombatban 1694. aug. 29-dikén. — Bod után emliti SÁNDOR ISTVÁN. *M. könyvesház* 62. *l.*

1466 **Nagy-Szombat. 1694.**

Pomum Aureum Az-Az Ez álhatatlansággal álhatatos halandó életnek arany fonalára függesztetett Arany Alma Tekentetes Groff Trakostyani Draskovics Paal Kit, Az Irgalmatlan Halál, éles, kaszájával, a' kedves, és kellemetes megh-értségre jutott, legh jobb s-legh szebb korában, élete arany fonaláról le-meczett. Melly A' Halotti Tiszteletek kőzőtt, Magyar élő nyelvel ki-Magyaráztatott Lékánn, tulaidon Nemzetségh temető helyén, Szent Agoston Szerzetin lévő Boldogh Aszony Szent Templomában, Bőjt más havanak . . . napján. M.DC.LXXXXIV. Esztendőben. Superiorum permissu. Nagyszombatban Nyomtattatott az Academiai bőtűkkel Hőrmann János által 4r. 20 lap. (A—C2).

M. n. Muz. — Kolozsvári minor. zárda.

1467 **H. n. 1694.**

Dányádi János. Siralmas Versek. Mellyek, Magyar-Ország egy darab részének, kiváltképpen Debreczen vidékének, Berettyó kőrnyékének, és Sár-réte mellyékének, a' Pogány Tatárok miatt esett romlását, és el-pusztúlását keservessen zokogják, és az Istennek ennek utanna való kegyelmes óltalmát óhajtva kivánnyák. őszve szedettetvén DANYADI JANOS által, E' kővet-

kezendő csekély Rythmusokban. Nyomtattatott 1694-ben. 8r. 5 sztlan lev.

Lugossy Józsefnél Debreczenben.

1468 **Kolozsvár. 1695.**

Catechismus. A' Genevai Szent Gyülekezetnek Catechismussa. Avagy: A' Christus tudományában gyermekeket tanító Formatskaja. Mellyet, A' nagy Theologus CÁLVINUS JÁNOS, A' Genevai Szent Gyülekezetben, elöször Galliai nyelven 1538 esztendöben, igen rövideden; azután 1545 és 1553 esztendökbẽ, Francziai és Deák nyelven egyszersmind ezen renddel bövebben kibotsátott: következendö idökben, Német, Ángliai, Scótiai, Belga, Spanyol nyelvre; Immanuel Tremelliustól, keresztyén Sidótól, Sidó nyelvre; és Henricus Stephanustól Görög nyelvre; mostan Magyar nyelvre fordíttatott, és kibotsáttatott Kolosvaratt, M. Tótfalusi Kis Miklós által. 1695. esztend. 12r. 111 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev., *végül:* Gyermekek imadsága 6 sztlan lap.

A czimlevél hátlapján Zilahi István m.-vásárhelyi ref. pap. bizonyitja, hogy ezen könyv Nagy-Baczoni Baló Mátyás és neje Baksai C. Judith ötödik évben járó leányának Baló Judithnak költségén jelent meg.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Lugossy Józsefnél Debreczenben.

1469 **Kolozsvár. 1695.**

Compilatæ Constitutiones Regni Transilvaniæ & Partium Hungariæ eidem annexarum. Ex Articulis ab Anno Millesimo Sexcentesimo Quinquagesimo Quarto, ad præsentem huncusque Millesimum Sexcenessimum Nonum conclusis, excerptæ. Claudiopoli, Ex Officina Nicolai Kis de M. Tótfalu. Anno M.DC.XCV. 4r. 118 lap. — *Elül:* cziml., praef. 2, *végül:* Index 7 sztlan lev.

Czimlapon és Praefatión kivül szövege magyar.

Első kiadása: Kolozsvár. 1669. — 2. Kolozsvár. 1671.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — M.-v. *Telekiktár. — Kolozsvári unitár. coll.* (2 péld.). — *M.-vásárhelyi ref. coll. — M.-szigeti ref. lyc. — Fáy-ktár* Tibold-Daróczon.

1470 **Kolozsvár. 1695.**

Haller János. Hármas Istoria. Kinek Elsŏ Része, Nagy Sandornak egynéhány nevezetes dolgait illeti. Második, Jeles Példa-beszedekböl áll. Harmadik, A' Nagy Troja veszedelmenek leg-igazabb Istóriája. Mellyet, Fogaras várában Rabságában Magyar nyelvre fordított 1682. esztendöben, és maga költségével ki-nyomtattatott HALLER JANOS. Kolosváratt. M. Tótfalusi Kis Miklós által. 1695. Esztendöben. 4r. I. könyv. 96 lap és lajstrom 2 sztlan lev. — II. könyv. 415 lap és lajstrom 7 sztlan lap. — III. könyv. 319 lap és lajstrom 3 sztlan lap. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd s ajánló levél, versek 10 sztlan lev.

Ajánlva van Hallerkői Haller Pál fejedelmi tanácsosnak s Küküllő vármegye főispánjának.

Igen ritka, első kiadás. — Ujabb kiadásai: Pozsony 1731. 4r., Pozsony 1767. 4r. *M. n. Muz.* (igen szép példány.) — 1849-ig megvolt a n.-enyedi ref. coll. ktárában is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1471 **Kolozsvár. 1695.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk szűletése után való 1695. Esztendöre. Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokrais alkalmaztatott NEUBART JÁNOS Astrólogus által. *(Erdély s benne Apafi czimere).* Cum Privilegio. Kolosváratt. Ny: M. Tótfalusi Kis Miklós által. 16r. A—E9 = 41 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld., egyik Cserey Mihály jegyzeteivel).

1472 **Kolozsvár. 1695.**

Koncz Boldizsár (Solymosi). Hetedszakai Reggeli s' Estvéli Könyörgesek Mellyekkel A' Bóldog emlekezetü SOLYMOSI K. BÓLDISAR Erdélyi Unitarius Püspök, És Azon jó emlekezetü Járai János Kolosvári Unitarius Plébánus Uramék ö Kegyelmek éltek. Mostan sokaknak lelkeknek épületekre ki-nyomtattattak Nagy Iklódi Toldalagi Andras költségével. Kolosváratt. M. Tótfalusi K. Miklós által, 1695. Eszt. 12r. A—B6 = 1½ iv = 18 sztlan lev.

Székely-keresztúri unitár. gymn. (Jakab Elektől). — *Simén Domokosnál* Kolozsvártt.

1473 **Kolozsvár. 1695.**

Magyar Oskola, mellynek mesterségével az okos és serény Tanitó, kiváltképen az idösbeket, irás olvasásra XII. órák alatt meg-tanithattya. Ján. 11 : 9. Avagy nem XII órája vagyon-é a' napnak? Mát. 24 : 42. Nem tudgyátok, melly órán jö el az Ur. I. Ján. 2 : 15. Fiatskáim az utolsó óra eljött. I. Tim. 4 : 13. Foglalatosok legyetek az olvasásban. Luk. 22 : 53. Ez a' ti órátok. Luk 12 : 12. És ez az óra megtanit benneteket. Kolosváratt Nyomtt. M. Tótfalusi Kis Miklós által. 1695. Esztendőben. 8r. A—B = 2 iv = 16 sztlan lev.

Hangoztató módszerü A. B. C. — Ismertette Lugossy József, *M. Akad. Értesitő* 1844. 162. *l.*

Debreczeni ref. coll.

1474 **Kolozsvár. 1695.**

Páriz Ferencz (Pápai). Pax Corporis. Az-az: Az emberi Test Nyavalyáinak Okairól, Fészkeirôl, s' azoknak Orvoslásának módgyáról való Tracta. Mellyet mind élő Tudós Tanítóinak szájokból, mind a' Régieknek tudós Irásokból, 's mind pedig maga sok Betegek körül való Tapasztalásiból summáson ôszve-szedett, és sok ügye-fogyott Szegényeknek hasznokra, mennyire lehetett, értelmesen 's világoson Magyar nyelven kiadott: Ez harmadszori kiadással pedig sok helyeken, utól nevezet szerint a' Nyóltzadik egész Könyvvel bövített PÁPAI PARIZ FERENCZ; M. D. Helvétiában azon Facultásban Hites Assessor; az Enyedi Collegiumban egyik Tanitó. 1. Ján. III. v. 18. Tselekedettel és valósággal. Kolosváratt, Nyomt. M. Tótfalusi Kis Miklós által. 1695. Esztendöben. 8r. 354 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előlj. beszéd, örv. versek 12, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlva Bethlen Klárának, Losonczi Bánfi György erd. kormányzó nejének, N.-Enyeden, 1694. aug. 2-án. — Az ajánlásban a szerző ezt második kiadásnak nevezi, «mert a lőcsei nyomtatást magaménak nem ismérem.»

1. kiad. Kolozsvár. 1690. — 2. Lőcse. 1692. — 3. Kolozsvár. 1695. — 4. Kolozsvár. 1701.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *N.-váradi püsp.* — *Nagy István kt.*

1475 **Kolozsvár. 1695.**

A' Szent Irás Summaja: Mellyben a' Historiák, Törvények, Parantsolatok, Jövendölések, Intések, és Oktatások, más több a Sz. Iráshoz tartozandó emlekezetes dolgokkal eggyütt rövideden foglaltatnak, és most a' Keresztyének lelki épületire ki-botsáttattak, A' Tekintetes es Nagysagos Ruszkai Kornis Kata Aszszonynak ő Nagyságának istenes költségével, A' Gyula-Fejervari Paterek által. Kolosváratt, Nyomt: 1695. Eszt. 12r. 454 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, lajstrom, a k. olvasóhoz 12 szztlan levél.

Ajánlják Hallerkői Haller Jánosnénak, Ruszkai Kornis Kata aszszonynak, Gy.-Fejérvártt 1695. nov. 1-én a gy.-fejérvári paterek.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 63. *l.* tévedve állitja e könyv szerzőjének Szőnyi Nagy Istvánt.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Kolozsvári unitár. coll. (végül csonkán). — *Kolozsvári franc. zárda. — Szombathelyi franc. zárda.*

1476 **Lőcse. 1695.**

(Gyöngyösi István.) *ΠΑΝΩΔΙΑ* Prosopopoeia Hungariae. Az az: Maga gyamoltalanságát kesergő, és abban a' Kardos-Griffnek szárnya alá folyamodo Nympha, A' mellyel Magyar-Ország, mostani allapottyát példázza. Lőcsen, 1695. Esztendőben. 8r. 1 iv = 8 sztlan lev.

Pesti egyetem (Gyöngyösi Porából megéledett Phoenixe. Lőcse. 1693. után kötve).

1477 **Lőcse. 1695.**

Kalendariom (Uj és O), Kit Christus Ur: születése után való 1695. Esztendőre irt NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, s' egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Kőlt Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad.

1478 **Lőcse. 1695.**

Matusek András. Arbor tangens caelum Az Az leg főbb tisztre emeltetet Meltosagos es Nagysagos Fejedelem, Szecheny György, Esztergami Ersek, Magyar Ország Primasa, Apostoli Követ, Nemes Esztergam Varmegyének örökös Fő Ispannya, Első és leg főb Secretarius, Cancellarius, Fölséges Romai Császár, és Magyar Ország Királyának Belső Titkos Tanácsa Eletének Fejedelmi Faja. Melynek A' Magyar Országi Egyhazi Fő Rendeknek közepéből, az ir*galgal*matlan halál altal való szomorú ki vágását, a' tőb halotti tisztességek közöt, magyar élő nyelvel prædikallotta. Tekentetes es Nagysagos MATUSEK ANDRAS Scopiai Püspők, Szekes Fejérvari Custos, Szent Alberti, és Sz. Lőrinczi Præpost, Győri Kanonok, Soproni Beneficiatus, Posoni Nemes Captolon Sz. Marton Püspők Templomában, die 18. Martij. Anno 1695. Nyomtattatot Nagy Szombatban, az Akademiai Bötükkel, Frey János által. 4r. A—D = 4 iv = 16 sztlan levél.

M. n. Muz. — Zágrábi érs. ktár. — N.-enyedi minor. zárda.

1480 **Lőcse. 1695.**

Náray György. Lyra Coelestis svavi concordia Divinas Laudes personans. Hominúmque animos A Terrenis Ad Coelestia avocans. Elaborata, et juxtà Musicales Notas In Harmoniam adaptata. Nuncquè primò Typis edita: Operâ et Studio Admodum Reverendi Domini GEORGÿ NARAY, Archidiaconi Zoliensis, Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis Canonici, Seminarij S. Stephani Regis Ungariæ p. t. Præfecti. Superiorum permissu. Tyrnaviæ Typis Academicis, per Joannem Andream Hörmann. Anno M.DC.XCV. 4r. 237 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Kolonics Leopold esztergomi érseknek), proemium, praef. és approbatio (mind latinul) 8, *végül:* Index és errata 4 sztlan lev.

A szöveg legnagyobb részét magyar énekek teszik, hangjegyekkel.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Kassai püsp. — Kolozsvári franc. zárda. — Pozsonyi r. cath. gymn.

1480 **Nagy-Szombat. 1695.**

Nagy Dücsősségre emeltetett Hiv Szolga, Az Az Tekentetes, és Nagysagos HASKO JAKAB, Kit éltében a' Felséges Isten Apátúrsági, Præpostsági, Pűspőkségi, és Fő-Ispánsági Nagy Tisztekkel fel-ékesitett, 's hólta utan, (a' mint reménlyük) hetven négy esztendeig való jámbor szólgálattyáért őrők dűcsősségnek Koronájával meg jutalmazott, Es Halotti Pompájának napján a' Jesus Tarsasagából egy méltatlan Lelki Tanitó ezzel az egyűgyű dicsirettel tisztelt Vág VIheLy Városában, Meg-neVezett Istenes Vr haLáLának szIV-her-Vasztó, és keserItő bVs esztenDeIében. Nyomtattatot Nagyszombatban az Akademiai Bőtűkkel Hőrmann János által, 1695. Esztendőben. 4r. A—C = 12 sztlan lev.

Pesti egyetem.

1481 **Nagy-Szombat. 1695.**

Ordódi Zsigmond. Sol in splendore suo occumbens. Dücsőséges Fényességében, el hanyatlott Nap. Az Az a nehai Tekentetes es Nagysagos Hasko Jakabnak, Emeritus Nitriai Pűspőknek, Nemes Nitra Vármegye Fő Ispánnyának, Vágh-Uyhellyi Præpostnak, Rajki Apáturnak, Koronás Királyúnk ő Főlsége Tanátsának, csendes, boldogh el nyugovása. Kit temetesi tiszteletek kőzőt Elő nyelvel, halotti dicsirettel ékesítet Ujhelyi Præpostságának Templomában, Szent András Havának Tizen-negyedik napján. ORDODI SIGMOND. Szent Margarétai Apátur, a Nemes Esztergami Captolonnak Lectora, és Canonokja, a Királyi Tőrvényes Táblának Assessora. Nyomtattatot Nagyszombatban az Akademiai Bőtűkkel Hőrmann János által, 1695. Esztendőben. 4r. A—C1 = 9 sztlan lev.

A 3 utolsó lapon Allocutio Epitaphica czimmel latin versek vannak.
M. n. Muz.

1482 **Nagy-Szombat. 1695.**

Pázmány Péter. A' Romai Anyaszentegyház Szokásából minden Vasárnapokra es egy-nehany Innepekre Rendelt Evangeliomokrúl, Predikácziók. Mellyeket élö nyelvnek tanitása-

után irásban foglalt Cardinal PÁZMÁNY PÉTER Esztergami Érsek. Most újobban, A' Méltóságos Fejedelem Széchény György Esztergami Érsek Költségével ki-nyomtattattak és ki-bocsáttattak. Nagy-Szombatban, az Academiai bötükkel, Hörmann János által, M.DC.XCV. Esztendöben. 2r. 1248 lap. — *Elül:* cziml., Széchényi György elöljáró levele, a ker. olvasóhoz, a ker. prédikátorokhoz intés, és mut. tábla 13, *végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lev.

Első kiadása: Pozsony. 1636.

M. n. Muz. — Pesti egyet. — Egri érs. lyc. — Pozsonyi káptalan — Szepesi káptalan. — Pannonhalmi apátság. (2 péld.). *— Csornai convent.* (2 péld.). *— Kassai seminár. — Kolozsvári róm. cath. lyc.* (végén 3 lev. hij.). *— Kolozsvári minor. zárda. — Kolozsvári franc. zárda. — Pesti ref. coll. — Pozsonyi r. cath. gymn. — M.-vásárhelyi ref. coll. — M.-vásárhelyi minor. zárda. — Szegedi franc. zárda.* — Parochiák és magánosok ktáraiban több példány.

1483 **Nagy-Szomhat. 1695.**

(Tarnóczi István). Regi Magyar Szentseg, Avagy: Magyar-Ország bóldog emlekezetü ötven Szenteinek, és Bóldoginak le-képzett élete, kik Sz. István Király idejében Magyar-Országban vóltanak. Avagy A' Római Széken, avagy élö embertöl nem emlithetö régiek egyenlö értelméböl, avagy szava hitt Históricusoknak irásiból szentek közzé számláltattak. Most pedig az idvözült Szentekhez illendö tiszteletnek buzgóbb gerjesztésére világ eleiben tétetnek. Ezeken kivül A' könyvnek végén más két száznál több afféle Magyar Szentek, 's Bóldogok neveit olvashatni a' Deák Authorban. Nyomtatt: Nagy-Szombatban, az Academiai bötükkel, Hörmann János által, 1695. 8r. 170 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (Klobusiczky Ferencz kir. tanácsosnak) 7, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Tarnóczi István «Ungaricæ Sanctitatis Indicia» cz. alatt N.-Szombatban 1692-ben megjelent latin munkájának más valaki által készitett forditása.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll.

1484 **Nagy-Szombat. 1695.**

Tarnóczi István. Holtig-valo baratsag. Avagy mi modon kellessek az beteg, es halalra valt embert, avagy meg-senten-

cziazot bünöst segeteni Mellyet Mind egésségesek, 's mind betegek nagy hasznára magyarázott, és ôszve szerzett. A' Jesus Zászlója alat vitézkedô P. TARNOCZY ISTVAN. Nagy-Szombatban Nyomtattatott az Academiai bôtûkkel, Frey János által, 1695. Esztendôben. 12r. 301 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, resolutiones morales 12 sztlan lev.

Más kiadása: N.-Szombat. év n. (XVII. száz.)
Pozsonyi r. cath. gymn.

1485 **Bécs. 1696.**

Illyés András. Megrôvidittetet Ige, Az az; Vasárnapi Prédikátioknak Kônyve, Melly egész esztendôt által minden Vasárnapokra Harmas Predikatiot foglal magában: Mellyeket, Sok esztendôkben eleven nyelvel prédikállott azután egybeszedven, és rôvid sommába foglalván, Két részre rendesen elosztván vilagosságra bocsátott, elsôbben Deákul, most pedig Magyarul. Istennek nagyobb dicsôségére; Sok Lelkeknek vigasztalására, épûletére, és idvôsségére. ILLYES ANDRAS, Erdelyi Pûspôk. Elsô Resze. Becsben Nyomtattatott, Sischowitz Máttyás által. M.DC.XCVI. 4r. 615 lap. — *Elül:* cziml., elôlj. beszéd, mut. tábla 6 sztlan lev. — Masodik Resze. U. o. u. a. 568 lap. — *Elül:* cziml. stb. 6 sztlan lev.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem* (a II. részbôl 369—568 l. hij.). — *Erd. Muz.* (az I. rész cziml. hij.). — *Pesti ref. coll.* — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Rosnyai káptalan.* — *Pozsonyi franc. zárda.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* (csak az I. rész). — *Csornai convent.* — *Szombathelyi seminár.* — *Kolozsvári minor. zárda.* — *M.-vásárhelyi franc. zárda.* — *Szombathelyi franc. zárda.* — *Dézsi franc. zárda.* (2 péld.). — *Rosnyai franc. zárda.* — Betléren *gr. Nádasdy-ktárban.* — Csak az I. rész a *jászai convent ktárában.*

1486 **Kolozsvár. 1696.**

Approbatæ Constitutiones Regni Transilvaniæ & Partium Hungariæ eidem annexarum. Ex Articulis ab Anno Millesimo Quingentesimo Qudragesimo, ad præsentem huncusque Millesimum Sexcentesimum Quinquagesimum tertium conclusis, compilatæ; Ac primum quidem per Dominos Consiliarios revisæ, tandemque in Generali Dominorum Regnicolarum, ex edicto Celsissimi Principis, D. D. Georgii Rakoczi II. Dei Gratiâ Principis Transilvaniæ, Partium regni Hun-

gariæ Domini, et Siculorum Comitis, &c. Domini eorum Clementissimi, in Civitatem Albam Juliam ad diem decimumquintum mensis Januarii Anni praesentis 1653. congregatorum, conventu, publicè relectæ, intermixtis etiam Constitutionibus sub eadem Diæta editis. Claudiopoli, Ex Officina Nicolai Kis de Miszt-Tótfalu, Anno M.DC.XCVI. 4r. 280 lap. — *Elül:* cziml. és praef. 3 sztlan lev.; *végül:* Index 13 sztlan lev.

Csak a czimlap és praefatio latin; a szöveg magyar.
Első kiadás Várad. 1663. — 2. Kolozsvár. 1677.
M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Telekitár.* — *Kolozsvári uuitár. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Fáy-tár* Tibold-Daróczon.

1487 **Kolozsvár. 1696.**

Kalendariom (Uj és O), Christus Urunk születése után való Bissextilis 1696. Esztendöre. Melly Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott NEUBÁRT JÁNOS Astrologus által. Cum Privilegio. *(Erdély czimere, közben az Apafi czimerrel).* Kolosváratt, Nyomt: M. Tótfalusi K. Miklós által. 16r. A—E = 5 iv (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld.). — *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

1488 **Kolozsvár. 1669.**

Páriz Ferencz (Pápai). Pax Aulæ. az-az: Bölts Salomon Egynéhány válogatott Regulainak rövideden való elö-adása, mellyek, embernek itt ez életben való bölts maga-viselésére, kivált képen a' Méltóságban és Méltóságok elött, szükségesképen megkívántatnak. Rész szerint Francziai nyelven való Irásból, rész szerint pedig másunnan szedegettettek és Magyar nyelven ki-adattattak PÁPAI PARIZ FERENCZ Med. Dr. és a' Nagy-Enyedi Collegiumban egyik Tanító által. 1. Ján. 3: 18. Tselekedettel és valósággal. Kolosváratt, Nyomtatt: M.-Tótfalusi K. Miklós által. 1696. Esztendöben. 12r. 256 lap. (helyesen 276 l.) — *Elül:* cziml., ajánlás, üdv. versek, elöljáró beszéd 38, *végül:* Mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlva van Széki Teleki Lászlónak és nejének Vaji Annának, N.-Enyeden 24. Febr. 1696.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *Tordai unitár. gymn.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Toldy Ferencz ktárában.*

1489 **Lőcse. 1696.**

Ács Mihály. Arany Lancz, Avagy: Olly buzgó Fohászkodások; és rővid alázatos Imádkozások; kikkel az győzhetetlen Istent meg-győző Igaz Hűt, Ő Felségét magához kapcsolhattya; és az ő el-menetelit jelentő szándékjában, maga szíve házban a' Keresztyén Ember Ez Nagy Urat meg-maraszthattya. Mellyeket az Imádkozó Lelkek könyebségéért az hivek eleiben botsátot. Aács Mihály, Aug. Confession lévő Lelki Tanitó. Nyomtatta: Lőtsén 1696. 12r. 210 lap. — *Elül:* cziml., előbeszéd, és Lővei Balázs györi ág. hitv. pap előbeszéde a szerzőhöz 7, *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Ujabb kiadásai: Lőcse. 1701. és 1706.

M. Akad. — *M. n. Muz.* (csonkán). — Csetneken, *a gömöri ev. esp. konyvtárában.*

1490 **Lőcse. 1696.**

(Ács Mihály). Zőngedőző Mennyei Kar, Az az: Németből Magyarrá forditatott szép Isteni Ditsiretekét, és hálá adó Enekeket, más magyarúl szereztetett kegyes énekekkel edgyűtt magában foglalo Könyvetske. Lőtsén, Nyomtattatott 1696. 12r. 264 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* mut. tábla 5 sztlan levél.

M. Akad. (Ács Mihály, Arany Láncza Lőcse. 1696. után kötve). — *M. n. Muz.* — *Erd. Muz.* — *Lőcsei ev. gymn.*

1491 **Lőcse. 1696.**

Beniczki Péter. Magyar Rithmusok, avagy Versek, Mellyeket irt Nemzetes Benyiczki Péter Szentelt Vitéz. Első Része szép Isteni Ditsireteket, és Pœnitentia tartasra inditó énekeket foglal magában. Második közönseges Magyar példa beszédeket szép oktatással. Lőtsen, Brewer Samuel által, 1696.

Esztend. 32r. 236 lap. — *Elül:* cziml., a kegyes olvasóhoz 2 sztlan levél.

M. n. Muz.

1492 **Lőcse. 1696.**

Berekszászi Pál. Keserves zokogó sirással tellyes Historia Az mellyet gyakorlott Isten egyen az Aronnak háza népe kőzzűl, az pogányok által; az melly el-ragattatván, és ki-vonattatván, az Istennek Oltára mellől lelkének győtrelmével, győtrelmit versekben szedte Berekszaszi Pal, Istennek Szolgája. Lőtsén, M.DC.XCVI. 8r. A1—8 = 8 sztlan lev.

M. n. Muz.

1493 **Lőcse. 1696.**

Kolosi Török István. Az edgyes életnek kedvetlen és káros vóltáról, az Társal valónak győnyőrűséggel tellyes hasznáról, s-az jó Gazda-Aszszonynak ditsiretiről iratot Versek. Az Fariséus és Fukar Eneke notájára. Ezek mellé adatot az Kakasról vőtt Hasonlatosságban à Papok tisztitől való Énekis. à Stephano T. Colossino. Genes. 2. 18. Nem jó embernek egyedűl lenni, azokáért segitőt teremtek néki, hogy ő előtte légyen. Lőcsén, Nyomtattatott 1696. Eszt. 8r. A1—8. (Az egyes életről), A1—8 (A jó gazda-asszonynak dicsireti). = 16 sztlan lev.

Az első munka Kolosi Török Istváné; melynek első kiadása H. és év n. (Koloszvár 1643), 2. Lőcse. 1688. — Ennek végéről a Kakasról-való ének az általam látott egyetlen példányban hiányzik. A második munkának (A jó gazdaasszony dicséretének) szerzője ismeretlen; magát a könyv végén az Author ad lectorem czimü magyar vers alatt igy nevezi meg: G. W. R. Sz. 1691. Ennek iratási éve az utolsó vers szerint 1688. — Az 1691. évszám nézetem szerint a nyomtatás idejét jelenti; a második munka (A1—8) 1696-ban csak mellékelve jelent meg Kolosi Török István 1696-ban nyomtatott munkája mellett.

Egyetlen példány a *pesti ref. coll. ktárában.*

1494 **Nagy-Szombat. 1696.**

Catechismus, deákúl s magyarúl. Irta Canisius Péter. Ford. Vásárhelyi Gergely. N. Szombat. 1696.

Emliti Sándor István, *M. könyvesház* 240. *l.*

1495 **Szeben. 1696.**

Nagy-Solymosi Mihály. Genethliacon, Metris Hungaricis Conscriptum in Natalem Ampl. Prudentissimi ac Circumspecti, Dni. Dn. Petri Weber, Sedis, Urbis Metropolitanae Cibiniensis, Judicis Aequissimi, Meritissimi &c. Quod Sub Regimine MICHAELIS N. SOLYMOSI Praec. Cib. Declamavit Classis Grammatica Scholae H. (Hungaricae). Cibinii, recudit Johann. Barth. Anno 1696. 12r.

Egyetlen csonka példánya, mely a 11-dik levél után szakad meg, a *segesvári ev. gymn. ktárában.*

1496 **H. n. 1696.**

Eszterházy Pál. Mennyei Korona az az Az egèsz Világon lévő Csudálatos Boldogságos Szűz Kepeinek rövideden föl tett Eredeti. Mellyet sok tanuságokbol öszue szerzett, és az aetatos hivek lelki idvösségekre ki bocsatott uÿonann GALANTHAI ESTERÁS PÁL, Szentséges Romai Birodalombeli Herczeg Magyar Országi Palatinvs 1696. Esztendőben. Meg szaporittatott pedig az előbbenni, könyu ugy hogy az Historiáknak száma Ezer Harom Száz. H. n. 2r. 794 lap. — *Elül:* cziml., ajánl, Eszterházi arczképe, a k. olvasóhoz 4, *végül:* Catalogus és Mut. tábla 7 sztlan lev.

Első kiadása: N.-Szombat. 1690.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Egri érs. lyc. — N.-váradi püsp. — Pannonhalmi apátság (2 péld.). — *Csornai convent.* (2 péld.). — *Kolozsvári r. cath. lyc. — S.-pataki ref. coll. — Pesti ref. coll. — Nyitrai kegyesrendi ház. — Pozsonyi r. cath. gymn.*

1497 **H. n. (Nagy-Szombat). 1696.**

Illyés András. Novae, Spirituales, ac morales duarum linguarum Cantiunculae. Quas Diversis Temporibus, varÿs occurrentibus occasionibus solerter composuit. Nunc porrò in lucem edidit, ad laudem et gloriam Domini Dei: et spiritualem consolationem, ac aedificationem Hominum Christianorum. ANDREAS ILLYES, Episcopus Transilvaniensis, Praepositus Cibiniensis, et S. Stephani Protomartyris de Castro Strigoniensi, Abbas B. M. V. de Pilisio, Eccl. Metrop. Strigon.

Canon. Sac. Caes. Reg. Majestatis Consiliarius. Anno M.DC.XCVI. 8r. 35 lap. — *Elül:* cziml., praefatio 2 sztlan lev.

Csak a czimlap és a praefatio latin, a szöveg maga, t. i. az énekek két nyelven, latinul és magyarul, vannak.

Az előbeszédben irja a szerző, hogy őt ezen vallásos és erkölcsi énekecskék irására és kiadására az ösztönözte, hogy némely világiak, étel ital közt mulatva, nem tiszteséges dalokat szoknak énekeltetni, s ha valaki ezt szemökre veti, azt felelik, hogy nincsenek asztali énekeik, melyek mellett vigan mulathassanak.

Kétségtelenül a n.-szombati jésuita nyomdában volt nyomtatva.

M. n. Muz. — Szilágyi Istvánnál M.-Szigeten.

1498 **H. n. 1696.**

Siralmas Krónika, mellyben Tsászári Tésla Mihály Urnak ő Felsége fő Kapitányjának erőszakos halálát igy kesergé valaki.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 64. *l.* 1696-ra, a nyomtatási hely s a könyv alakja említése nélkül. Emliti TOLDY is *M. költ. tört. 2. kiad. 292. l.* 1696-ra. — Minthogy Sándor M. könyvesházába több oly munkát is fölvett, melyekről kétségtelen bizonyos, hogy nyomtatásban nem jelentek meg, hajlandó vagyok ezen Siralmas Krónikát is, melynek tudtomra egy nyomtatott példánya sem ismeretes, kéziratban fönmaradtnak hinni s az 1696-diki évet az iratás évének tartani.

1499 **Debreczen. 1697.**

(Énekes könyv). A' Sz. David Prophetanak ékes Rythmusu Soltarival, Es a' Soltarokból szereztetett Ditsiretekkel, Istenes Enekekkel, és Hymnusokkal tellyes Könyv. Ezek után vadnak egy-néhány áhitatos Imádságok. Melly most újjobban sok hibás Verseknek jó rendben való vétetésekkel, és az Enekekhez illő Nótáknak eleikben való tételekkel meg-jobbittatott és ki-botsáttatott. Debreczenben, Vintze György által M.DC.XCVII. 12r. 294 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* mut. tábla 5 sztlan lev.

Pesti egyetem.

1500 **Debreczen. 1697.**

Molnár Albert (Szenczi). A' Szent David Kiralynak és Profetanak Száz ötven Soltari. A' Franciai nóták szerint Magyar versekre fordittattak MOLNAR ALBERT által. Mellyek most újonnan ki-nyomtattattak Debreczenben, Vintze György által. M.CD*(igy)*.XCVII. 12r. 285 lap. — *Elül:* cziml., üdv. vers 2

sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 5 sztlan lap. — *Hozzá járúl:* Buzgo hala-adások és kőnyörgesek. 44 lap, mut. tábla 1 sztlan lap.

Pesti egyetem. (Énekes könyv. Debreczen. 1697. után kötve).

1501 **Debreczen. 1697.**

Szentpéteri István. Tancz pestise. Avagy. Olly alkalmatos ůdőben mondott Ige, mellyben ama' nem tsak endemia; hanem epidemia pestisnek, a' fajtalan Tántznak, kárhozatos volta graphicè, bőtűsőn le rajzoltatik, és annak autorának az álnok Ördőgnek azt óltalmazó erősségei enervaltatnak, megerőtlenittetnek. Mellyett a' Sz. Irásnak folyamattyában talált SZENT-PETERI ISTVAN. Az Ur Jésus Christusnak alázatos tanitvánnya és a' Szent-Mihályi Ekklésiának ackori Tanitoja. Jer. 1. v. 10. Gyomlály, ronts, veszess, törj, éppits és plantally. Debreczenben, Nyomtat: Vincze György, által. 1697. 8r. A—D = 4 iv = 32 sztlan lev.

Ajánlva van «a sz. mihályi Ekklesiának Anno 1696. esztend.»

Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Lugossy Józsefnél Debreczenben.

1502 **Kolozsvár. 1697.**

Felvinczi György. Procuratoria dicsérete. Kolozsvár. 1697. 8r.

Emliti Seivert János, *Siebenb. Quartalschrift.* VII. 3. *l.* és SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 64. *l.*

1503 **Kolozsvár. 1697.**

Isteni dicsiretek, Imadsagok es vigasztalo Enekek. Mellyek most ujjobban jórendben vétettek, és az elébeni fogyatkozásoknak meg jobbittatásával ki-botsattattak Kmita Andrasne kőltségével. Kolosvaratt, Az Unitária Ecclesia betűivel, Liszkai Mihaly által. Anno 1697. 12r. 538 lap. — *Elül:* cziml., a k. olvasóhoz, mut. tábla, imádságok 11, *végül:* énekek mut. táblája 7 sztlan lev.

Kolozsvári unitár. coll. (3 péld., egyiknek 3 első lev. hij.). — *Kolozsvári r. cath. lyc.* (2 ép péld.) — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.*, Jakab Elektől (cziml. és 16 utolsó lev. hij.).

1504 **Kolozsvár. 1697.**

In exequiis de functorum canendæ. Halot Temeteskorra Való Enekek. Mellyek mostan ujjonnan szép hellyes, és tőbb, Halotti Enekekkel és Sóltárokkal, az Abece rendi szerént, meg jobittattak, és ki botsáttattak. Kmita Andrasne kőltségével. Kolosvaratt, Az Unitaria Ecclesia Typussival, Liszkai Mihaly által, Anno 1697. 12r. 124 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Régibb kiadása: Kolozsvár. 1660.

Kolozsvári unitár. coll. — Sz.-keresztúri unitár. gymn. (Jakab Elektől).

1505 **Kolozsvár. 1697.**

Tótfalusi Kis Miklós. Siralmas Panasz; Istennek Kolosváron fekvő nagy haragjáról, abból származott egynéhány súlyos ostoriról, és annak nevezetesen ez 1697 Esztendöben, Pünköst Havának 6-dik napján iszonyú tüzzel való megpusztitásáról. Mellyben e' Városnak siralmas sorsának lerajzolását és a' Megtérésre való Intést Istenhez nyújtott áhítatos Könyörgő Ének rekeszti-bé. Emlekezetnek okaért irattatott M. Tótfalusi K. Miklós által. Nyomtattatott Kolosváratt 1697. Esztendöben. 8r. A1—8 = 1 iv = 8 sztlan lev.

M. Akad. — Kolozsvári unitár. coll.

1506 **Kolozsvár. 1697.**

Utolso Tisztesseg, melly adatott Amaz minden Virtusoknak kiváltképen pedig a' Kegyesség, Emberség, Mértékletesség és Békességes-türés Tükörének Malom-vízi Kendeffi Janos Uramnak, &c. Mellyet idvességes Prédikátiókban és tudós Oratiókban foglalván, a' Nemes Erdély Országa akkor egybegyült szine elött, 1694. Esztendöben, Böjt-más Havának 23-dik napján, kőzőnséges helyen beszéllettenek Az Istennek arra rendesen hivattatott Szolgái, Kolosváratt. Boldogok az hóltak, kik az Urban halnak-meg. Kolosváratt, Nyomtattatott M. Tótfalusi Kis Miklós által, 1697. Esztendöben. 4r. A—J = 9 iv = 36 sztlan lev.

Tartalma: 1. Szőnyi N. István. — 2. Bátai György. — 3. Enyedi István prof. — 4. Sár-Pataki N. Mihály beszéde. — 5. Benedictio Juventutis (latinul) Csepregi Turkovics Mihálytól.

M. Akad.

1507 **Lőcse. 1697.**

Comenius (J. A.). Januae Lingvae Latinae Vestibulum Primùm In usum Illustris Paedagogei Albensis Hungaricè redditum. Deinde Orthodoxarum in Hungaria Scholarum Usui accomodatum. Leutschoviae, Typis Samuelis Brewer, 1697. 8r. A—C = 3 iv = 24 sztlan lev. (az utolsó levél üres).

M. n. Muz. — Debreczeni ref. coll.

1508 **Lőcse. 1697.**

Kalendariom (Uj és O), Kit Christus Urunk szűletése után való 1697. Eszt. irt. NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Kőlt Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti ref. coll.

1509 **Lőcse. 1697.**

Libellus Alphabeticus. Cui praeter Rudimenta quaedem fidei Christianae, et aliquot Preces, adjectą est brevis Nomenclatura Latino-Hungarica. Leutschoviæ, Typis Samuelis Brewer. M.DC.XCVII. 8r. A—C = 3 iv = 24 sztlan lev.

Lőcsei ev. gymn.

1510 **Lőcse. 1697.**

Szathmár-Némethi Mihály. Szent Dávid Király és Prophétának hét poenitentia tartó Soltaribol formált hét Kőnyőrgések; Ejjeli s' Nappali Elmélkedésekkel Es Estvéli s' Reggeli Fohászkodásokkal és Enekekkel meg-bővitett Kőnyvetske irt néhai SZATH. NÉMETHI MIHÁLY a' Kolosvári Ref. Eccl. edgyik Tanitója által. Lőtsen, Brewer Samuel által. Anno M.DC.XCVII. 12r. 98 lap. — *Elül*: cziml., előljáró beszéd 10 sztlan levél.

Pesti ref. coll.

1511 **Szeben. 1997.**

Nagy-Solymosi Mihály. Obsequium Honore, filialique combinatum amore, Ergà Spect. Gen. Amplis. Prud. àc Circum-

spect. Dominum: D. Valent. Franck, à Frankenstein. Regii Transylv. Gubernii, Consil. Intimum, Nationis Sax. Comitem confirm. nec non Urbis Metrop. Cibin. Judicem Regium &c. latum, in ipsa diei Valentiniani Celebritate, exhibitum, MICHAELIS N. SOLYMOSI Paed. Cib. Hung. synceritate; Declamatum, Dilectorum ejusdem Discipulorum alacritate. Cibinii. A. MDCXCVII. 12r. A—B (6 levelenként) = 12 sztlan lev.

Latin és magyar névnapi üdvözlő versek.
Segesvári ev. gymn.

1512 **Nagy-Szombat. 1697.**

Illyés István. Catekismus Avagy Lelki Téj. Az Az, A' Keresztyéni Tudomány Kezdetiről, es az üdvösségre szükségesb reszeiről-való Tanitások. Mellyeket Nevezetes Autorokból öszve-szedett, és most másodszor (Ötödik Részszel öregbitvén.) Ki-bocsátott ILLYÉS ISTVÁN, Sz. Jóbi Apátur, Esztergami Cant. és Canonok. Nyomtattatott Nagyszombatban az Academiai Bötükkel. Hörmann János által. M.DC.XCVII. Esztend. 8r. 678 lap. — *Elül*: cziml., ajánlás stb. 8; *végül*: könyörgések és lajstrom 9 sztlan lev.

Első kiadás: N.-Szombat. 1686.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Egri érs. lyc. — Szepesi káptalan. — Pannonhalmi apátság. — Csornai convent.. — Szegedi minor. zárda. — Kolozsvári minor. zárda. (cziml. hij.). — *N.-enyedi minor. zárda.* (ép és csonka péld.). — *Nyitrai kegyes r. ház. — Körmöczi franc. zárda. — Szombathelyi franc. zárda.* (cziml. hij.). — *Pápai benedict. zárda* (4 utolsó lev. hij.). — *Pesti ref. coll.* —

1513 **Nagy-Szombat. 1697.**

Tallián Péter. Titkos értelmű liliom, az az Boldogsagos Szűz Maria, A' ki Szentséges szűletésével magában foglalván a' Liliomnak tulajdonsághit; ki-ábrázolta önnön magában Christus Urunk hasonlatosságát, és mint egy Istentől szűletettnek, s' Istenesséttetettnek láttatott lenni. Ezen Élő nyelvel magyaráztatott Maria Thalban, Nemes, és Tisztelendő TALLIAN PETER Paulinus által, Midőn azon ThaLI ConVentben KrIstVs VrVnknak gratIakkaL fenLő MéLtóságos szűz Annyát KIs Aszszony napIán kIVáLtképpen VaLó aétatos-

sággaL ôszVegyûLt népség eLôtt tIszteLte VoLna (1697). Nagy-Szombatban Nyomtattatott az Academiai bôtûkkel, Hôrmann János altal 1697. Esztendôben. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

Szombathelyi seminár.

1514 **Nagy-Szombat. 1797.**

Égről leesett nagy csillag, Erdődi Juliánna Aszszony, kit Halál, Eszterházi Antaltól elválasztván, Koporsóba ejtett. N. Szombat. 1697. 4r.

Említi SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 64. *l.*

Pesti egyetem.

1515 **H. n. 1697.**

(Sámbár Mátyás). Orvoslo Ispitaly. Melyben, egy o-kos Prædcians Az Igaz Romai Pápista Hitre, Cálvinista vallásbúl meg-tért embernek erôs Nyólcz Okai ellen, ok nélkûl való haszontalan ûtkôzetiben, Feje falban-veréstôl orvosoltatik. Egy Frater Misericordiæ által. Rom. I. v. 18. & 21. Elmélkedésekben hivságosokká váltak, meg-setétedett az ô esztelen szivôk, és bôlcseknek álítván magokat, Bolondokká lôttek. Isa. 19. v. 14. Az Ur kôzikbe elegyitette a' Széditô lelket, és úgy tántorognak 's csavarognak minden munkájokban mint &c. Nyomtattatott Másodszor 1697. Esztendôben. 8r. A—H = 8 iv = 64 sztlan lev.

Irva van Czeglédi István 1663-ban megjelent Barátsági Dorgálása ellen, mint az elôbeszédbôl kitetszik, 1664-ben.

Elsô kiadása H. és év n. kétségtelenül 1664-ben jelent meg.

Erd. Muz. — *M. n. Muz.* (cziml. hij.).

1516 **Bártfa. 1698.**

Comenius (J. A.) Januae lingvae Latinæ Vestibûlum, primum in usum Illustris Paedagogei Albensis Hungarice redditum. Deinde orthodoxarum in Hungaria scholarum usui accommodatum. Bartphæ, Typis Civitatis, per Thomam Scholtz. Anno M.DC.XC.VIII. 8r. 39 lap. — *Elûl*: cziml. és Informatio ad informatores puerorum. 4 sztlan lev.

Soproni ev. lyc.

1517 **Bártfa. 1698.**

Evangeliomok es Epistolak (Az egész esztendő által való Vasárnapokra és Innepekre rendeltetett), Az Evangeliomokbol szeresztetet Imadságokkal egyetemben. Mellyeket mostan újob revisio és meg-iga*zétágás*at, maga költségével újonnan ki-nyomtatot. Bartfan, Nyomtattatott 1698. Esztendőben. 12r. A—P = 15 iv = 180 sztlan levél.

Ajánlja Lővei Balázs Telekesi Török Istvánnak. «Irám . . . Győri Uj-Városban . . . . Anno 1698. Lővei Balas.» Ajánlásában azt irja Lővei, hogy az «1643. esztend. el-fogyván az 1636. esztend. ki-nyomtattatott Evangeliomos Kőnyvnek Exemplari, Csepregi Kőnyvnyomtato Farkas Imre, maga költségével újjonnan ki-Nyomtatta» . . . . . «Hasonlo el-fogyását látván penig én-is a mi mostani időnkben az főllyebb emlitett Evangeliomos Kőnyvnek, teczet azt nékem ugyan azon Csepregi nyomtatás szerint a . . . . Bartfa Várossának Typographiában (igy !) . . kinyomtattatnom.»

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1518 **Bécs. 1698.**

Titkos Értelmő Rózà A'vagy a' Főrtő mellett lévő Boldog Aszszony csudálatos érdeminek, Drága illattyáról, és Jó-tétemenyinek, s lelki, testi üdvősséges orvoslásinak egynéhány Példáiról együgyüen emlekező kőnyvecske. Melly, A' Tisztelendő Páter Narcissus Remetei Magyar-Országi Boldog Aszszony Provinciájának Vicarius Provinciálisa, Prædikátora Engedelmével. Meg-iratott 1697. A' Főrtő melléki Páter Franciscánusok által. Nyomtatták Béczben, Voigt Leopold, kőnyvnyómtató bőtűivel. M.DC.XCVIII. Esztendőben. 4r. 337 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (gr. Eszterházi Pál nádornak), előbeszéd 5 sztlan lev., *végül*: mut. tábla 2 sztlan lap.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Szombathelyi franc. zárda. — Pozsonyi franc. zárda. — Keszthelyen a *Festetics-ktárban. — Gr. Eszterházy Jánosnál* Kolozsvártt.

1519 **Debreczen. 1698.**

Debreczeni Ember Pál. Boanerges, Menydőrgesnek, (Két) Fiai: Az Az; A' Termèszet szerint valo Menydőrgesekben, villámásokban, s' menykővek hullásában; és viszont az ég kőzepin repülő Angyalnál levő őrők Evangeliomnak Menydőrgesiben, s' menykőveiben, ki tsillámló, Isten Mindenhato

Hatalmas Erejenek Fenyes Dicsőseget, hirdető s' magasztaló. Ket Szakaszbol Allo Rövid Elmelkedesek: Mellyekben a' Sz. Dávid Profeta xxix. Soltara egészszen meg magyaráztatik, DEBRECZENI E. PAL, az Ur Jesus méltatlan szolgája, es mostan a' Losontzi H. Conf. levő Ekklesiának Lelki Pásztora által. Debreczenben, Nyomtat. Vintze György, által, 1698. 8r. A—E6 = 38 sztlan lev.

Ajánlva van Dobozi Istvánnak.

Pápai ref. coll. — *Debreczeni ref. coll.* (A2—8 és E6 lev. hij.).

1520 **Debreczen. 1698.**

Kalendariom (Uj és O), Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1698. Esztend: irt NEUBARTH JANOS. Melly Magyar Országra, Erdélyre és egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Debreczenben, Nyomt. Vintze György által. 16r. A—E = 5 iv (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. Akad.

1521 **Debreczen. 1698.**

Szentpéteri István. Hangos Trombita. Avagy. Olly terhes s' menydörgő Tanitas, mellyben a' Fölséges Istennek a' Részegeskedésnek meg-bűntetésében ki-tetsző Birói igazsága, emberi bőtűvel le-iratik s' világ eleiben terjesztetik, amaz erős fegyveresnek pedig a' Részegeskedést óltalmazó. fegyverének éli ki-vonatik. Mellyet a' Profeták, Apostolok, és Evangelisták irásokból vőtt és szedegetett SZENT-PETERI ISTVAN. A' Jesus Christus alázatos tanitványa, és a' Szent Mihalyi Ekklésiának akkori Tanitója. Esa. 58. v. I. Kiàlts torockal, ne kedvezz, mint a' Trombita emeld-fel a' te szódat, és mond meg az én népemnek az ő vétkét, és a' Jákób házának az ö bünét. Debreczenben, Nyomtat: Vincze György, által. 1698. 8r. A—J = 9 iv = 72 sztlan levél.

Ajánlva van a szent-mihályi tanácsnak és gyülekezetnek.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház*, 64. *l.* hibásan veszi föl Debreczen 1697-re is.

M. n. Muz. — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1522 **Kolozsvár. 1698.**

Catechesis. Az az: Keresztényi Vallásra való tanitás. Melly az Erdélyben lévő Unitária Ecclesiáknak és Scholáknak szükségekre mostan ki botsátattott. KMITA ANDRASNE költségével. Kolosvaratt. Az Unitária Ecclesia Typusival, Anno 1698. 12r. A—E = 5 iv = 60 sztlan lev. •

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Gy.-fejérvártt *Batthiányi-kt. — Kolozsvári unitár. coll. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári r. cath. lyc. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll.* — Rosnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.*

1523 **Kolozsvár. 1698.**

Comenius (Amos Joh.) Orbis Sensualium Trilingvis, Hoc est: Omnium fundamentalium in Mundo rerum et in vita Actionum Nomenclatura. Latina, Germanica, et Hungarica. In usum et commodum Scholasticæ nostræ Juventutis noviter emissa. Claudiopoli. Ex officina Nicolai Kis de M. Tótfalu. Annô M.DCXCVIII. 8r. 263 lap. — *Végül:* Index 9 sztlan lap.

Kolozsvári ref. coll. — Zilahi ref. gymn. — Segesvári ev. gymn.

1524 **Kolozsvár. 1698.**

Huszti István. Keresztyéni Jósagos tselekedetekkel tellyes Paraditsom Kertetske; Melly Hogy a' figyelmetes tanúság és vigasztalással tellyes Könyörgések által a' lelkekbe béplántáltassék: azoknak Keresztyéni épületekre, kik az igaz isteni idvezítést szeretik, egybe-foglaltatott és elkészíttetett ARND JÁNOS, A' Lüneburgumi Fejedelemségnek Püspöke: Mostan pedig Német nyelvből Nemzete hasznára, egy Méltóságos Aszszony akaratjából hasznos Registromával együtt Magyarrá fordittatott M. D. HUSZTI ISTVAN által. Kolosváratt, Nyomt: Tótfalusi Miklós által. 1698 eszt: 12r. 545 lap. — *Elül*: cziml., ajánlás, előljáró beszéd 12, *végül*: mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlva van fejedelem Apafi Mihály nejének, Bethlen Kata fejedelem asszonynak. «Ebesfalván 16. napján Böjtmás havában 1698. eszt. Ngöd alázatos szolgája orvos Doctora Huszti István.»

M. n. Muz. — Erd. Muz. (egy diszpéldány, zöld bársonyba kötve, aranyozott ezüst diszitménynyel, Tököli Imre fejedelmi czimerével, és egy közönséges példány). — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. — Pozsonyi ev. lyc.*

1525 **Kolozsvár. 1698.**

Kalendariom (Uj és O) Christus Urunk születése után való 1698 Esztendöre. Melly Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatott NEUBART JÁNOS Astrologus által. Cum Privilegio Gubern. Trans. Kolosváratt, Nyomt: M. Tótfalusi Kis Miklós által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld., egyik Cserei Mihály jegyzeteivel).

1526 **Kolozsvár. 1698.**

Páriz Ferencz (Pápai). Pax Sepulcri Az-az: Idvességes és igen szükséges Elmélkedés arról, miképen kellessék Embernek mind keresztyénül élni, mind pedig idvességesen meghalni. Német Irásból szedegettetett és e' kisded hordozható formában szoríttatott, az áhétatos együgyü Magyar Keresztyének számára PAPAI PARIZ FERENCZ, M. D. És a' Nagy-Enyedi Collegiumban egyik Tanító által. I. Ján. 3: 18. Tselekedettel és Valósággal. Kolosvaratt, Nyomt: M. Tótfalusi Miklós által. 1698 Esztendöben. 12r. 206 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél, elöljáró beszéd, üdv. versek 21, *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

Ajánlva van Kendefi János özvegyének Teleki Cristinának «Ekklésiák és Skólák kegyes Dajkájának.»

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 59. *l.* hibásan 1689-re is fölveszi.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* (elül csonkán).

1527 **Kolozsvár. 1698.**

Tolvaj Ferencz (Menyői). Az Arithmetikanak; Avagy A' Számlálásnak öt Speciesinek rövid Magyar Regulákban foglaltatott Mestersége. Taliter disponente FRANC: TOLV: MENYÖI, Gyöngyösinen. Sch. Rectore. Az Arithmetikát tanuló Magyarok kedvekért irattatott és bövebben ki botsáttatott. Kolos. váratt, Nyomt: M. Tótfalusi Miklós által M.DC.XCVIII. 12r. 83 lap. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd stb. 6 sztlan lev., *végül:* Bérekesztés 1 sztlan lap.

Első kiadása: Debreczen 1673.

M. n. Muz. — *Dániel Gábornál* Vargyason. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1528 **Kolozsvár. 1698.**

Tótfalusi (M.) Kis Miklosnak maga személyének, életének, és különös tselekedetinek Mentsége. Mellyet Az Irégyek ellen, kik a' közönséges Jónak ezaránt meggátolói, irni kénszerittetett. Kolosváratt, 1698. Esztendöben. 8r. A—G4 = 52 sztlan lev.

Külön czimlevele nincs és nem volt.

Egyike a legritkább magyar nyomtatványoknak. E könyv ritkaságának okát igy világositja föl Szathmári Pap Mihálynak Bod Athenása 302. lapjához irt sajátkezü jegyzete (az erd. Muzeumban): «Ezen könyvetskének ritkasága onnan vagyon, hogy mivel a szegény Tótfalusi ebben azt irván, hogy a Gubernator is az ő Jószágából el-vett, és egynéhány papokat is megsértett, meg-parancsoltatott neki, hogy az Exemplárokat mind be szedje». — A könyv tartalma rendkivül érdekes mind Tótfalusi Kis Miklós életrajzára, mind az erdélyi s különösen a kolozsvári ref. egyház belviszonyaira nézve.

Teljes példány a *m. n. Muzeumban* és *Erd. Muzeumban*. — Kézirattal pótolt példánya, melyben a hijányzott két első ivet s az utolsó 3 levelet Cséri Verestói György kolozsvári ref. tanár egészitette ki, a *kol. ref. coll. ktárában*. — 1849-ig megvolt a n.-enyedi ref. coll. ktárában is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1529 **Kolozsvár. 1698.**

Verbőczi István. Decretum Latinô-Hungaricum. Sive, Tripartitum Opus Juris Consvetudinarii Inclyti Regni Hungariæ et Transsilvaniæ, ac partium eidem subjectarum. Authore Stephano Werböczi. Huc accessit Enchiridion Articulorum, in hoc libro vel in Decreto Generali contentorum. Az az, Magyar és Erdély Országnak három részre osztott Tőrveny Kőnyve. Iratott Verböczi Istvan által. Mostan ismét újonnan a' Haza fiainak szükségekre 's hasznokra, Deákúl 's Magyarúl, szép hasznos Regestromokkal és Rövid-Summákkal együtt ki-nyomtattatott Kolosváratt, M. Tótfalusi Kis Miklós által. 1698 esztendöben. 4r. 425 (hibásan 225) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, ad lectorem, Approbatio, Index titulorum 12, *végül:* Conclusio, Index verborum, 17½ lev. — Index, sive Enchiridion. Claudiopoli. 1697. 12 iv = 48 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — *B. Mednyánszky-ktár* Néhrén. — Gr. *Teleki-ktár* Hosszufaluban, s magánosoknál több péld.

1530 **Lőcse. 1698.**

Comenii (Joh. Amos) Janua Lingvæ Latinæ reserata aurea. Sive, Seminarium Lingvæ Latinæ & Scientiarum omnium, Hoc est, Compendiosa Latinam & aliam quamlibet Lingvam, unà cum Scientiarum & Artium fundamentis, perdiscendi Methodus, sub Titulis centum, Periodis mille comprehensa. Et in usum Scholarum in Hungaria passim habitarum, juxta editionem postremam, accuratam & auctam, in Hungaricam Lingvam translata Per: STEPHANUM BENJAMIN SZILAGYI. Æstimat ut sapiens precio, non pondere gemmas, Utilitate probat sic quoque mentis opus. Leutschoviæ, Typis Samuelis Brewer. MDCXCVIII. 8r. 276 lap. — *Elül:* cziml., üdvözlö vers Comeniushoz latinul (G. V. S. S. Th. D.) Institutio Didactica 6, *végül:* Index 8 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pápai ref. coll. — Toldy Ferencz ktárában.

1531 **Lőcse. 1698.**

Evangelia et Epistolæ Dominicorum, ac Festorum Dierum, Latinè et Hungaricè. Evangeliomok Es Epistolak, Egész Esztendő által lévő minden Vasárnapokra és fő Ünnepekre intesztetett és rendeltetett, Magyarúl és Deákúl. Letschoviæ, Typis Samuelis Brewer, A. 1698. 8r. A—T = 19 iv = 152 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — S.-pataki ref. coll.

1532 **Lőcse. 1698.**

Kalendariom (Uj és O), Kit Chrjstus Urunk szûletése után való 1698. Eszt. irt. NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Kőlt Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Pesti ref. coll.

1533 **Nagy-Szombat. 1698.**

Canisius Péter. Magyar Catechismus. Melly A' Jesus Társaságábúl való Tisztelendő Pater CANISIUS PETER Theologus Pap által iratott Es most uijonnan a' Keresztyén hiveknek okta-

tásokra Magyar nyelven ki-nyomtattatott. Nagy-Szombatban, Az Academiai bötükkel, Hörmann János által, 1698. Esztendöben. 8r.

Csonka példánya, melyből hiányzik C1 levél, s mely a C7 levél után szakad meg, a *debreczeni ref. coll. kárában.*

1534 **Nagy-Szombat. 1898.**

Eszterházi Pál. Regina Sanctorum Omnium Minden Szentek Királynéja Boldogsagos Szüz Maria Tisztelete, Az az Az Esztendönek minden napjaira ki-osztott Szentek élete. Mellyekben foglaltatnak ugyan azon Bóldogságos Szüznek csudálatos jó-tételényi, és hét Innepei a' Változó Sátoros Innepekkel edgyütt. Mellyet írt Deákúl a' Jesus Társaságából való P. Brunner Andras. Most pedig a' Magyar Nemzetnek nagyobb lelki vigasztalására Magyar nyelvre fordittatott és ki-bocsáttatot A' Meltosagos Herczeg Eszterhasi Pál Magyar Ország Palatinussa költségével. Nagy-Szombatban, Az Academiai Bötükkel, Hörmann János által, 1698. Esztendöben. 4r. I. rész (jan.—junius) 537 lap. — II. rész (julius —december) 477 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (a Bold. Szüz Máriához) 3 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.* — *Pesti ref. coll.* — *Pozsonyi r. cath. gymn.* (2 péld.). — *Szombathelyi franc. zárda* (csak az I. rész).

1535 **Nagy-Szombat. 1698.**

Otrokocsi Fóris Ferencz. Róma Istennek Sz. Városa. Avagy, Olly Múnkácska, Mellyben a' 47-dik (másként 48-dik) Sóltárnak vezérlése szerint, meg mutattatik, hogy a' régi betü szerint való Jerusalemen és Sionon (szorossabb értelemben) a' Roma-Város-béli Ecclesia, mint egyéb Ecclésiáknak Feje példáztatott. Végre, A' Protestansokhoz, idvösséges bé rekesztö-beszéd fordittatik. Otrokocsi Foris Ferencz által. Sz. Agoston a' 47-dik Sólt. v. 8. A' mi fundamentumúnk a' Sionban légyen; ott kell meg erösittetnünk, és nem a' tudománynak akármelly szelével meg fuvattatnúnk. Nyomtattatot, Nagy Szombatban, az Academiai Bötükkel, Hörmann János által.

1698. esztendőben. 8r. 117 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd 8 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 3 sztlan lap.

Ajánlva van Kovacsóczi Mihály búcsi apátúrnak, esztergomi őrkanonoknak. Az előlj. beszéd kelt N. Szombatban 26. Sept. 1698.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Pozsonyi r. cath. gymn.

1536 **Debreczen. 1699.**

Molnár Albert (Szenczi). A' Szent David Kiralynak és Profetanak Szaz ötven Soltari A' Franciai Nótáknak és verseknek módgyokra Magyar Versekre fordittattak és rendeltettek SZENTZI MOLNÁR ALBERT által. Mellyek most e' szép kisded formábã ki nyõtattak. Debreczenben, Vintze György által 1699. Eszt. 12r. 683 lap (igazán csak *384* lap). — *Elül:* cziml., vers, stb. 3, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev. — Következnek buzgó imádságok és egy istenes ének 4 sztlan lev.

M. n. Muz. — Kolozsvári unitár. coll. (utolsó lev. hij).

1537 **Debreczen. 1699.**

Siderius János. Kisded Gyermekeknek való Catechismus. Az az: Rövid Kérdések, és Feleletek által való Tanitas. A' Keresztyéni Hitnek fõ Agazatiról; Melly irattatott SIDERIUS JANOS által. Most pedig újjobban *az* kis formaban ki-botsáttatott. Debreczenben, Vincze György, által. 1699. 12r. A—B6 = 1½ iv = 18 sztlan levél.

S.-pataki ref. coll. (Énekes könyv. Lőcse. 1699. után kötve).

1538 **Debreczen. 1699.**

Szentpéteri István. Ördög Szigonnya. Avagy Ama' káromkodásnak lelkétöl eredett, s' ugjã azõ által-is e' Világra bé-jõtt, és e' Világot mint egy özönvizzel el-borító, 's az Isten Szent Nevét által-szegezö Vétket, az Isteni káromlást õldõklõ Tanitás, mellyet Istenének, és az õ szentséges Nevének káromoltatásáért, való bányattyában 's búsúlásában irt és ki-adott. SZENT-PETERI ISTVAN, A' Jesus Christus alázatos Tanitványa, és a' Szent Mihalyi Ekklesiának akkori Tanitója. Solt. 69. v. 10. A' te házadért való buzgás, és boszonkodás emésztett-meg engemet. Debreczenben. Nyomtat: Vincze György, által. 1699. 8r. A—E = 5 iv = 40 sztlan lev.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshâz* 64. *l.* hibásan teszi 1697-re.

Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. és utolsó lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (közben 2 iv hij.).

1539 **Kolozsvár. 1699.**

Comico-Tragoedia, Constans Scenis Quatuor. Az-az: Négy Szakaszokból álló, rész-szerint Víg, rész-szerint Szomorú Historia, Quarum I. De Virtute & Vitio: az-az: A' Jóságos-tselekedetröl és Vétekröl. II. De Divite purpurato, & paupero Lazaro az-az: A' fényes Gazdagról, és a' szegény Lázárról. III. De Milite scelerato az-az: A' híres lator Katonáról. IV. De Præfecto tyranno: az-az: A' kegyetlen Tiszttartóról. Kolosváratt, Nyomtattatott M. Tótfalusi Kis Miklós által 1699-esztendöben. 8r. A—D4 = 3½ ív = 28 sztlan levél *(ha teljes).*

Legrégibb eddig ismert kiadása ezen XVI. századi szinműnek I.őcse. 1683.

Erd. Muz. (utolsó lev. hij.).

1540 **Kolozsvár. 1699.**

Felvinczi György. Romai Csaszar Kegyelmes Urunk Es Koronas Kiralyunk eo Felsége Erdelyi Proto-Notariaianak es Cancellariajanak hûtes Notariussinak és Iro-deakinak illendô Ditsireti. Irattatott FEL-VINCI GEORGY által. Colosvarat. Anno 1699. 8r. A— D = 4 iv = 32 sztlan lev.

Az ajánlásban gr. Bethlen Miklós cancellártól fogva mind meg vannak név szerint emlitve az akkori erd. cancellaria tagjai és hites jegyzői.

M. Akad. ktárában.

1541 **Kolozsvár. 1699.**

Szent-Páli Nagy Ferencz. Verbôczi István Törvény Könyvének Compendiuma. Melly közönséges Magyar-Versekre formáltatván iratott, és ki-adatott HOMOROD SZ. PALI N. FERENCZ által. Kolosvaratt, Nyomt. Az Lengyel Andras özvegyénél, 1699. Eszt. 8r. 110 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 4, *végül:* Index latinúl 13 sztlan lev.

Ujabb kiadása: Kolozsvár. 1701.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — Gy.-fejérvári *Bathiányi-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Pannonhalmi apátság.* — *Kolozsvári ref. coll.* (2 péld.). — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Szathmári püsp.* (Török Jánostól). — *M.-szigeti ref. lyc.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Enyedi ref. coll.* — Háromszéki *Cserey-Muzeum.*

1542 **Kolozsvár. 1699.**

Kalendariom (Uj és O) Christus Urunk születése után való 1699 Esztendöre. Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott NEUBÁRT JÁNOS Astrologus által. Cum Privilegio Reg. Gub. Trans. Kolosváratt, Nyomt. M. Tótfalusi Kis Miklós által. 16r. A—E = 5 iv (8 lev.) = 40 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld).

1543 **Kolozsvár. 1699.**

Szathmári Pap János. Uj Esztendöi Ajandek. Mellyet az elmúlt 1698 Esztendőnek kezdetiben, Bóldog Aszszony havának első napján tudnillik, a' reggeli órán, Rendes szolgálattya szerint való Tanításban élő nyelvel adott 's ajánlott: Mostan pedig irásba tévén, a' bé-állott 1699 Uj Esztendö elsö napjára, egész szivel, 's szeretettel, méltó betsüllet tételnek okáért ád és ajándékoz A' Kolosvári Reformált szent Gyülekezetnek, érdemes tagjainak, Nemes, Nemzetes, Betsülletes elől-járóinak &c. ő kegyelmeknek. Azon Kolosvári Ref. Gyülekezetnek egyik méltatlan Tanitója SZATHMÁRI PAP JÁNOS. H. és év. n. 8r. A—B3 = 11 sztlan lev.

M. n. Muz.

1544 **Lőcse. 1699.**

(Énekes könyv). A' Sz. David Prophetának ékes Rythmusu Soltarival, és a' Soltárokbol szereztetett Ditsiretekkel, Istenes Énekekkel, és Hymnusokkal tellyes Kőnyv. Ezek után vannak egy nehány áhitatos Imadsagok, Melly most újjobban jó rendben vétettetett, és az elébbeni fogyatkozásoknak megjobbittatásával ki-botsáttatott. Lőtsén. 1699. 12r. 714 lap. — *Elül:* cziml. 1 lev.; *végül:* mut. tábla 17 sztlan lap.

S.-pataki ref. coll. — *Debreczeni kegyesrendi ház.* — Rima-Szombaton, a *kis-honti ev. esp. ktárában.*

1545 **Lőcse. 1699.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak és Profetanak Szaz-Ötven Soltari A' Franciai Nóták s' Versek szerint Magyar Versekre fordittattak s' rendeltettek. Szentzi Molnar Albert által. Lőtsén. Nyomt: 1699. Eszt: 12r. 424 lap. — *Végül:* mut. tábla 4 sztlan lev. — Buzgo Hala-adasok és Könyörgések. 71 lap. — Mut. tábla 1 sztlan lap.

Példányai a lőcsei 1699-diki Énekeskönyvvel egy kötetben, mint a fõntebbi szám alatt.

1546 **Lőcse. 1699.**

Kalendariom (Uj és O), Kit Christus Urunk szűletése után való 1699. Eszt. irt. Neubarth Janos Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Kőlt Lőtsen, Brewer Samuel által. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti ref. coll.

1547 **Nagy-Szombat. 1699.**

Otrokotsi Fóris Ferencz. Isten előtt járóknak tőkélletessége; Avagy, igaz kegyességnek és szentségnek úttya; Mellyet A' Sz. Irásbúl, és a' régi Sz. Atyáknak s-egyéb hiteles Doctoroknak tanitásokbúl, hűséges múnkával le-irt Otrokocsi Foris Ferencz. E' végre, Hogy az idvőzűlni kivánkozó hívek, a Szenteknek példájók szerint, olly Szentséget érhessenek ez életben, mellynek vége minden bizonnyal az őrők boldogság légyen. Moys. I. K. 17. v. 1. Járj én előttem, és légy tőkélletes. Nyomtattatott Nagy Szombatban, az Académiai bőtűkkel Hörmann János által, 1699, Esztendőben. 12r. 531 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél, előljáró beszéd 14 lev.; *végül:* 17 sztlan lap.

Ajánlva Eszterházy Pál nádornak és nejének Tököli Évának.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Erd. Muz. — Kassai jogakad. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. (14 első lev. hij.). — *Hódmező-vásárhelyi ref. gymn. — Pozsonyi r. cath. gymn. — Pozsonyi franc. zárda. — Kolozsvári minor. zárda. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Magánosoknál több példány.

1548 **H. n. 1699.**

(Nyéki Vörös Mátyás). Tsengettyű e világi haszontalanságok ellen. Nyomt. 1699. 12r.

E könyvet hibásan Pázmány Péternek tulajdonitva emliti gr. Bethlen Kata könyveinek Bod Péter által készitett lajstroma (kéziratban). Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei között. — Emliti e kiadást N.-Szombat. 1699-re, SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 247. *l.*, ki a szerzőt téveďve irja gr. Kohári Istvánnak.

1549 **Amsterdám. 1700.**

Károlyi Gáspár. Szent Biblia, Az-Az Istennek *Ó* és Uj Testamentomában Foglaltatott egész Szent Irás, Magyar Nyelvre Fordittatott KÁROLJ CASPAR által. És mostan Hatodszor e' kis formában kibotsattatott a' Belgyiomi Académiákban tanúló Magyaroknak forgolódások által. Nyomtattatott Amstelodámban. esztendőben 1700. 8r. — Ó Testamentom 1—910 lap. — Az Ő Testamentum melle vettetet könyvek. Mellyek Apocryphusoknak neveztetnek 1—238 lap. — Uj Testamentom 911—1196 lap. — Imádság és sajtóhibák 1197—1200 lap. — *Elül:* cziml., a kegyes olvasóhoz és tartalom 5 sztlan lev.

Hozzá járul: Szent Dávid király Soltári. U. o. 1700. 8r.

Pozsonyi ev. lyc. — S.-pataki ref. coll. (cziml. hij.). — Megvolt 1866-ban Tóth Gyula akkor pápai tanuló birtokában.

1550 **Amsterdám. 1700.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak és Profetanak Szaz-ötven Soltari A' Franckziai Nóták 's Versek szerint Magyar Versekre fordittattak és rendeltettek. SZENTZI MOLNAR ALBERT által. Amstelodamban 1700. 8r. 118 lap. — *Végén:* lajstrom 1 sztlan lev.

Példányai az 1700-diki amsterdámi bibliával egy kötetben, mint a föntebbi szám alatt.

1551 **Bécs. 1700.**

Evangeliumok es Epistolák (Romai rend-serint valo), Mellieket leg-föebb tisztelendö TELEKESY ISTVAN, Egri Püspök es Tihanyi Apatur, az Egri Dioecisisnek-Szüksègere Nyomtatta-

tot, 1700 Esztendöben. Béczben, Ghelen János altal. 12r. 280 lap. — *Elül:* cziml., olv. és naptár 8 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem* (3 utolsó lev. hij.).

1552 **Debreczen. 1700.**

Comenii (Joh. Amos) Janua Lingvæ Latinæ reserata aurea. Sive Seminarium Lingvæ Latinæ et Scientiarum omnium. Hoc est Compendiosa Latinam & aliam quamlibet Lingvam, una cum Scientiarum & Artium fundamentis, perficiendi Methodus sub Titulis centum, Periodis mille comprehensa. Et In usum Scholæ Varadiensis, juxta Belgarum editionem postremam, accuratam et auctam in Hungaricam Lingvam translata, per STEPHANUM BENIAMIN SZILAGYI ejusdem Scholæ Rectorem. Et nunc in usum Scholæ Debrecinæ recusa . . . Debrecini, Apud Georgium Vintze. 1700. 8r. 198 lap. — *Elül:* cziml., praef. 5, *végül:* Index 4 sztlan lev.

A czimlap és praefatio latin, a szöveg latin-magyar.

Erd. Muz. — *Kolozsvári r. cath. lyc.*

1553 **Debreczen. 1700.**

(Énekes könyv). A Szent Dávid Prophetának ékes Rythmusú 'Soltárival, és a Soltárokból szereztetett Ditséretekkel és egyéb Istenes Énekekkel és Hymnusokkal tellyes Könyv, Ezek után vannak egynéhány áhitatos Imádságok. Melly most ujobban sok hibás verseknek jó rendbe való vétettetésekkel meg jobbittatván ki botsáttatott. Debreczenben Vincze György által 1700. 12r. 432 lap.

M. n. Muz. — *Pesti egyetem.*

1554 **Kolozsvár. 1700.**

Beniczky Péter. Magyar Rhitmusok avagy versek, Mellyeket irt Nemzetes BENYITZKI PETER Szentelt Vitéz. Elsö Része szép Istëi ditsireteket, és penitentia tartásra inditó énekeket foglal magában. Második közönséges Magyar példa beszédeket szép oktatással. Kolosvaratt, Lengyel Andrásnénál, 1700-ben. 32r. 305 (igazán 306) lap. — *Elül:* cziml. és elöszó 2 sztlan levél.

M. n. Muz. — 1849-ig megvolt Enyeden is, gr. Bethlen Kata könyvei közt.

1555 **Kolozsvár. 1700.**

Canisii (R. P. Petri) Societatis Jesu Theologi Catechismus Latino-Ungaricus. Claudiopoli, Annô M.DCC. 8r. 79 lap. (latin és magyar szöveggel).

Erd. Muz: — Kolozsvári unitár. coll.

1556 **Kolozsvár. 1700.**

Ember Pál (Debreczeni). Innepi Ajandekul az Isten Satoraba fel-vitetett Szent Siklus. Az-az: Az egész, Christust valló Keresztyénségtől bé-vétetett, Isten Ditsőségére, és a' mi Váltságunknak nagy Titkáról való szent Elmélkedésekre szenteltetett, Sátoros Innepekre alkalmaztatott, 's hét Szakaszokra el-osztatott Tanitások. Mellyeket, két Ekklésiákban való lakásában, az Vr ditsőségére, 's az Isten sok keresztviselés alatt nyögö Házának lelki javára ki-munkálódott, élö nyelvvel el-mondott, és most közönséges haszonra, némelly kegyes Lelkeknek kivánságokra, ki-adott DEBRECENI EMBER PAL, mostan, a' Losonczi Helv. Confessio szerint Reformáltatott Ekklésiában, az Ur Jésus méltatlan szolgája. Tóldalékúl adattatik, a' Néhai Nagy emlekezetű sz. I. M. Doktornak, Tudós MARTONFALVI GYÖRGYNEK, a' Keresztyéni Inneplésröl való Tanítása. És viszont más egy jeles idvességes Elmélkedés. Kolosváratt, Nyomtattatott M. Tótfalusi Kis Miklós által. 1700. Eszt. 4r. 475 lap. — *Elül:* Czimlap, A Jésus Kristus dicsőségére s a magyar ekklézsiák lelki javára ajánlás, Elöljáró beszéd, Két anagrammás vers 8 szzatlan levél. — *Végül:* Szentirásbeli leczkék laistroma, errata, Martonfalvi György keresztyéni inneplése és Debrecz. Ember Pál elmélkedése 32 sztlan lap.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — M.-v. *Telekiktár. — Egri érs. lyc. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll.* (2 péld.). — *Debreczeni ref. coll. — Pápai ref. coll.* (3 péld.). — *Kecskeméti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. — N.-enyedi ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — N.-kőrösi ref. lyc. — M.-szigeti ref. lyc. — Szászvárosi ref. gymn. — Hódmező-vásárhelyi ref. gymn. — Lugossy Józsefnél* s magánosoknál több példány.

1557 **Kolozsvár. 1700.**

Horváth Ferencz (Petrityevith). Apologia Fratrum Unitariorum. az, az, Az Unitárius Atyafiaknak Mencségére és egyszersmind Keresztényi Ertelmeknek meg-világositására rendeltetet Irás. Mellyben meg-mutattatik hogy azok a dolgok melyekkel az ő Religiojok, értelmek és vallások terheltetik, és e' Világ előtt gyűlőletessé tétetik, méltatlanul hirdettetnek; a' minéműek ezek. I. Hogy az Unitáriusok, az ő Hűtőknek fundamentumáúl az Emberi Ertelmet, Jozan okosságot és nem az Isteni jelentést tartyák. II. Hogy az Atya, Fiu, és Szent Lélek felől Szent iras kűvűl és ellen tanitanak. III. Hogy Christus tagadok. IV. Hogy két Istenűek, Bálványozok, Atkozottak azért hogy az Ember Jesusban biznak. Kolosvaratt. Az Unitária Ecclesia Typussival. 1700-Esztendőben. 4r. 145 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Ezen könyv számos példányának czimlapján Kolozsvár. 1701. áll; csak 4 példányt ismerek 1700 évszámmal, a *M. n. Muzeumban, M. Akadémiában, Erd. Muzeumban* és *a sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában.*

1558 **Kolozsvár. 1700.**

Imadsagos es Enekes kézbe hordozo Kőnyvetske. Mellyet naponként minden rendbéli Keresztyen ember olvasgathat. Kolosvarat. Az Unitária Ecclesia Typusival, 1700-ben. 12r. 170 lap. — *Elül:* cziml. és előzmények 5, *végül:* mut. tábla 5 sztlan lap.

Minden 2 betüjegy ad 18 levelet (A12, B6, C12, D6 stb). Az egész énekes könyv A—K = 90 lev. = 180 lap.

Hozzá van kötve és kétségtelenül együtt van vele nyomtatva a Kolozsvártt 1700-ban kiadott unitárius Imádságos könyv; melyhez járul Várfalvi Kosa János Catechesise. Ez a 3 darab 1623-ban is együtt nyomtatva egy kötetben jelent meg.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 66. *l.* bizonyosan ezen könyvet emliti 1700-ra «Imádságos és Énekeskönyv» czim alatt; téved azonban, midőn azt Fejérvártt s 4-rétben megjelentnek irja.

Teljes példány a *sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában* (Jakab Elektől). — Csonkán (A1—3 és E3 lev. hijával) *Simény Domokosnál* Kolozsvártt.

1559 **Kolozsvár. 1700.**

Imadsagos Kőnyvetske. Mellyet naponként olvashat minden rendbéli Keresztyen ember. Kolosvarat. Az Unitária Ecclesia

Typusival, 1700. 12r. 1—35, 60—118 lap. — *Elül:* czim 1 lap; *végén*: mut. tábla 1 lap.

Minden 2 betűjegy AB, CD, stb. ad 18 levelet. Az egész könyv A—E = 18+18 +12 = 48 levél = 96 lap. — A lapszámozásban nyomdai hiba van: a 35. lap után tévedésből mindjárt a 60-dik lap következik s ez a hiba megy mind végig a 118-dik lapig, melynek valósággal 94-nek kellene lenni.

Sz.-keresztúri unitár. gymn. — Végül csonkán *Simény Domokosnál* Kolozsvártt.

1560 **Kolozsvár. 1700.**

Kósa János (Várfalvi). Catechesis. Az üdvessegnek Fundamentumarol, rövid kérdésekre szent Irás szerént-való feleletek. Mely az Urnak tudományára, szolgálattyára, félelmére, és örök életre igyekezőknek első útt. Várfalvi Kosa Ianos által iratott. 12r. F1—6 *(ha teljes).*

Nem önállóan, hanem a föntebbi szám alatt leirt *Imadsagos Könyvecske* mellett, mint annak toldalékja jelent meg.

Utolsó levele (F6) hiján *a sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában.*

1561 **Kolozsvár. 1700.**

Kalendariom (Uj és O) Christus Urunk születése után való 1700 Esztendöre. Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott Neubart Janos Astrologus által. Cum Privilegio Reg. Gub. Trans. Nyomt. M. Tótfalusi Kis Miklós által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

Erd. Muz.

1562 **Lőcse. 1700.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** Az Néhai Tekintetes Nangos Vitéz Urnak. Gyarmati Balasi Balintnak, Es Amaz jó emlekezetű, Istenben bóldogúl ki-múlt Néhai Nemzetes Rimai Janosnak, igaz háza fiának, és a Magyar nyelvnek ket ékességének. Istenes Eneki. Mellyet a Váradi Negyedik Editio szerint edgynehány uj Enekekkel és *Li*nádságokkal ki-botsátott. Lőtsén, Br/wer Samuel, Anno 1700. 24r. 423 lap. — *Elül:* cziml., üdv. vers magyarúl Rimai Jánostól,

latinúl Tolnai Balog Jánostól 4 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 5 sztlan lap.

Hozzá járul: Via Jacobaea, az az; Jakab Patriarkanak olly úta, Melly minden Uton-Járó s bújdosó igaz Izraëlitákat, bátorságos és bóldog Derek Utát igazgat, Egynehány oktató Regulák és Istenes Imádságok által. Terem. 48. 15. 16. Amaz Isten *stb.* Lőtsen, 1700. 24r. 41. lap. (T3—U11). — *Végül*. Autor ad viatorem 1 sztlan lap.

M. n. Muz.

1563 **Lőcse. 1700.**

(**Enyedi György**). Igen szep Tangredus Historia, az kiraly leanyarol Gismundáról, és az Királynak titkos Tanûtsossáról Gisquardustról, kik kőzőtt fel-bomolhatatlan szeretet lévén, halálra adták magokat: Olasz nyelvből az Bocatiusból Deákra fordittatott Philippus Beroaldus által: Magyar nyelvre penig fordittatott G. E. T. által. Endter Marton. 1700. 8r. A—C = 24 sztlan levél.

Ezen nyomtatási hely megnevezése nélkül megjelent munkát azért merem lőcsei nyomtatványnak venni; mert Endter Márton később mint lőcsei nyomdász szerepel, ki 1700-ban a Brewer Sámuel özvegye és örökösei birtokában lévő nyomda vezetője lehetett.

Késmárki ev. lyc.

1564 **Lőcse. 1700.**

Gyöngyösi István. Uj életre hozatott Chariclia, Avagy A' Chariclia ritka példájú, és az olvasásra kedvet adó historiájának némelly régi versek rongyából, és azoknak sok fogyatkozásibúl ujabb, és jobb rendben vétele. A' Mellyet A' verseket őrőmest olvasó némelly jó Urai kévánságára, és kedvéért beteges állapattyában nem kis munkával vitt végben Győngyősi Istvan. Lőtsen, Nyomtattatott Brever Samuel őzvegye betűivel. 1700. Esztendőben. 8r. 439 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 17 sztlan levél; *végül:* nyomt. hibák 3 sztlan lap.

Ajánlva van Szentkirályi Andrási Péternek, Krasznahorka vára örökös urának, Gömör vármegye főispánjának, Csetneki házamnál 10. Jan. A. 1700.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Pápai ref. coll.* (elül s végül csonkán). — *Pozsonyi franc. zárda.* — Gyömrőn *gr. Teleki-ktárban.* — Radványban *b. Radvánszky-ktárban.*

1565 **Lőcse. 1700.**

Kalendariom (Uj és O), Kit Christus Urunk szűletése után való 1700. Eszt. irt. NEUBARTH JANOS Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatta. Nyom: Brewerne Sophianál. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti ref. coll.

1566 **Nagy-Szombat. 1700.**

Az Evangeliomok es Epistolak, Mellyeket Esztendő által olvastat az Anya-Szent-egyház Romai rend szerént Vasarnapokon, Innepeken, és Bőjtben, minden nap, a' Karácsonyi 's Husvéti énekkel edgyűt. Kiket Istennek nagyobb dicsiretire, ès a lelkek üdvősségére ujobban ki-nyomtattatott, 's e' Világ eleibe terjesztett; A' Meltosagos Fejedelem es Kardinal KOLLONICZ LEOPOLD, Esztergami Ersek, &c. — Nagy-Szombatban, az Academiai Betűkkel, Hőrmann Janos által, 1700. Esztendőben. 12r. 356 lap. — *Elül:* cziml. és naptár 12 sztlan lev.

Pesti egyetem. — Kassai jogakad. — Szombathelyi seminár. (cziml. és utolsó lev. hij.).

1567 **Nagy-Szombat. 1700.**

Kilenczed Napi Aitatosságnak Gyakorlása, és módgya dicsősseges Xaverius Szent Ferenczhez. Melly által E' Nagy Csuda-tévő Szenthez folyamodott sok aitatos Lelkek, Istennek sok kűlőn kűlőn féle kegyelmét érzették. Forditattatott volt ez előtt Spanyol és Olasz Nyelvből Deákra, most pedig a' Magyar Nemzetnek testi, és lelki hasznára, Magyar nyelven ki-bocsáttatott. A' Tisztelendő Urnak Merey Mihalynak Szexárdi Appatúrnak, Tornay Esperestnek és Esztergomi Canonoknak költségével. Nagy-Szombatban, az Academiai betűkkel, Hőrmann János által, 1700. 12r. 51 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Pozsonyi prépostság. — Pesti egyetem (2 utolsó lev. hij.).

1568 **Nagy-Szombat. 1700.**

Lelki fegyverház. Nagy Szombat. 1700. 4r.

Igy találtam bejegyezve Pozsonyban Rakovszky Istvánnál, a *Rakovszky család ktárának catalogusában* (A. 6. S. 2. Nro 94. ktári jegy alatt). — Magát a Lontón Hont vármegyében lévő könyvet nem láthattam.

1569 **Nagy-Szombat. 1700.**

Myrhából szedett Lépes Méz, Avagy Üdvözitönk keserves kínszenvedésének buzgó elmélkedésére édesgető Szent Kereszt Szolosmája. Melyben A' Jesus Társaságának Nagy-Szombati Collegiumban való Szent Kereszt Congregatiojának Regulái, Rend-tartási, Búcsúi, külömbféle szép Imádságokkal foglaltatnak. Nagy-Szombatban, Nyomtattatott az Academiai Betükkel, Hörmann János által, 1700-dik Esztendöben. 12r. 176 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás stb. 12 sztlan lev.

M. Akad. — Pesti egyetem.

1570 **Nagy-Szombat. 1700.**

Nagy Móses. A Dücsöséges Örök mindenható Sz. Háromság, Atya, és Fiu, és Sz. Lélek egy meg oszolhatatlan Istenről való Igaz Hitnek, versekkel le-irattatott vallás tétele. Mellyet A' Méltoságos Fejedelem és Cardinal Kollonics Leopold, Esztergami Ersek, a' Magyar Nemzetnek világositására, maga költségén ki-nyomtattatott. Irta Esztelneki Páter Nagy Moyses Illyefalvi megyés Pap. Nyomtattatott Nagy Szombatban az Academiai Betükkel, Hörmann János által, 1700. 8r. 108 lap.

Pesti egyetem.

1571 **Utrecht. 1700.**

Patai Balog János. Lelki Igazgatas a Betegsegben, es az halal arnyekaban. Mellyet. Anglus nyelvből, édes Nemzetében levö Gyengeknek s Betegeknek kedvekért Magyar nyelvre forditot, és belöl meg emlitet kegyes Patronúsának, s kegyes Patronájának, kölcségekkel Belgyiúmban ki bocsáttatott. Patai Balog Janos. Ez kettö a' Keresztyéni életnek Súmmája. Szentül élni, s bóldogúl meg halni. Tsel. 14. 22. Sok hábo-

rúságok által kel nékünk az Isten országába mennünk. Nyomtattatott Ultrajectomban. Ernestus Voskul által. M.DCC. Esztendöben. 12r. 142 lap. — *Elül:* cziml. és ajánlás (Barcsai Ábrahámnak és Kendefi Annának) 5, *végül*: mut. tábla és utószó (Ultraj. 1700.) 2 sztlan lev.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll. — Pesti ref. coll.

1572 **H. n. 1700.**

Lelki Paradicsom, Mely Sok-Féle Lelki Kertekből, ôszve-szedettetett taplalo gyûmôlcs-fakkal, gyônyörkôdtetô viragokkal, elevenitô orvossagokkal. Az-az: kûlômb-kûlômb-fele aitatossagokkal, imadsagokkal, litaniakkal, intesekkel, es oktatasokkal bé-ûltettetett. Es most leg-elôszszôr, a' Keresztyének lelki vigasztalásokra, gyônyörûségekre, táplálásokra, és orvoslásokra, A' Gyula-Fejervari Paterek-által ki-nyittattatott. Es a' Meltosagos Groff Zabolai Mikes Mihaly Urnak, Ô Nagysaganak, Istenes kôltsegevel, a' Keresztyén Lelkeknek elejekbe tétettetett: 1700. esztendôben, Boldog-Aszszony Havának 25-dik napjan. Nyomtattatott M.DCC. Esztendôben. 4r. a—e, A—Gggggg = 127 iv = 508 sztlan lev.

HORÁNYI, *Memoria Hung. I. köt.* 287. *l.* és utána SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 67. *l.* s ezek után NÉMETH, *Memor. Typogr.* 164. *l.* ezen névtelenül megjelent munkát Baranyi Pál jézsuitának tulajdonitják, s határozottan Sz.-Udvarhelyen nyomtatottnak állitják. — Sz.-Udvarhelyt azonban a mult századokban nyomda nem létezett, és igy Horányi s követôi a nyomtatási helyre nézve kétségtelenül tévedésben voltak.

M. Akad. – Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-könyvtárban.* — *N.-váradi püsp.* — *S.-pataki ref. coll.* (55 utolsó lev. hij.).

1573 **Bártfa. (XVII. száz.)**

Balassa Bálintnak Istenes Énekei..... 32r.

Egyetlen csonka, közben is több helyt rongált példánya a *m.-vásárhelyi ref. coll. könyvtárában* (33—370 lap és Index). — Balassa Énekei végzôdnek a 205. lapon. A 206. lapon: «Kôvetkeznek mas egynehany Szep Isteni Dicsiretek» 206—290. l. — A 291. lapon: «Kôvetkezn(ek) Pecseli Ki(raly) Imrenek Ed(ne)hány szép É(nekei). 291—370. lap. — *Végül:* Index 3 sztlan lev.

Hozzá kötve s vele együtt nyomtatva: «Isten eleibe fôl-bocsátando Ahitatos Imadsagok. Bartfan, Klôsz Jakab által.» — Bizonyos ebbôl, hogy a nyomtatás Bártfán történt, még pedig hozzávetôleg a XVII. század negyedik vagy ötödik tizedében. Hihetô, hogy ha ép példányt sikerülne fölfedezni, a czimlapról a nyomtatási évet is megtudnók. Annyit azonban a nélkül is biztosan állithatunk, hogy

ez a bártfai kiadás egyike azon eddig ismeretlen három legrégibb kiadásnak, melyek megelőzték a «váradi negyedik editiót», mely Balassa és Rimai énekeinek pozsonyi 1676-diki kiadásában a czimlapon emlitve van.

1574 **Bártfa. év n. (XVII. száz.)**

Isten eleibe fŏl-bocsátando Ahitatos Imadsagok; Mennjen-fel az én imádságom te elődbe, mint a jó illatu fŭst, és az én kezemnek fel-emelése, mint az estvéli áldozat. Psal. 141. v. 2. Bartfan, Klősz Jakab által. 32r.

Egyetlen csonka példánya, mely a 104. lap után szakad meg, Balassa Énekeivel együtt nyomtatva s egybekötve a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.*

1575 **Bécs. év n. (XVII. száz.)**

Elfen Miklós. Nagy Tŭz kis szikraja. Loyola Szent Ignátz Exercitiuma. az az: A' kereztyén léleknek Istenes dólgokban maga gyakorlása. ELFEN MIKLOS Jesuita irasibol. Nyomtattatott Bécsben, az Felséges Rom: Csasz: Könyv Nyomtatója Cosmerovius Mathénak Susanna Christina ŏzvegye bötüivel. 12r. 320 lap. — *Elŭl:* cziml., előszó 13 sztlan lap, *végül:* lajstrom 2 sztlan lev.

Minthogy Cosmerovius Máté bécsi nyomdász még 1660-ban élt, ezen özvegye által nyomtatott könyv megjelenése csak 1660 után történhetett.

M. n. Muz. — Pesti egyet. (2 péld.). — *Kolozsvári r. cath. lyc. — N.-váradi prémontr. rend ktára. — Bihar várm. Muzeum.*

1576 **Bécs. év n. (XVII. száz.)**

Keresztyeni Tudomanynak Rŏvid Svmmája. H. és év n. 12r. 40 lap. — *Végül:* Imádságok 4 sztlan lev.

A szöveg 5 része előtt egy egy lapot elfoglaló fametszet, a legutolsó lapon Magyarország ugyanazon czimere áll, mely Kopcsányi Bécsben 1637. nyomtatott munkája végén is látható. Kétségtelen ebből, hogy ezen könyv Bécsben volt nyomtatva. Czimlapjára jegyezve: «Novitiatus Trenchiniensis Soc. Jesu Catalogo inscriptus 1655.»

Régibb kiadása: Bécs. 1637.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1577 **Bécs. év n. (XVII. száz.)**

Sz. Patricius Purgatoriumjáról való Historia, Mely most ujonnan Groff Eszterhazi Pal Vram ŏ Nagysága parancho-

lattyából Magyarrá forditatott, és jó rendbe hozatott. *(Fametszet.)* Nyomtattatot ki-Béchben. 12r. 133 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az k. olvasóhoz 6 sztlan lev.

Ajánlja gr. Eszterházi Orsik Asszonynak, gr. Eszterházi Pál nejének «Nagyságtok Alázatos Kaplánya F. K. I.»

M. n. Muz.

1578 **Debreczen. év n. (XVII. száz.)**

Hodosi Sámuel. Pallyajat Alhatatossan meg-futó Isten Hü szolgajanak el-tetetett Igassag Koronaja, Az: Az: Olly szomoru alkalmatossággal tétetett edgyügyü Tanitás, mellyben a' szent Pál Apostolnak 2. Tim. 4. 6. 7. 8. le-tött szavainak alkalmatosságával, rövideden s együgyüven, de a menyire lehet világossan meg-mutogattatik; hogy valakik amaz Nemes hartzot meg-hartzollyák, pállyájokat meg-futtyák, hiteket meg-tartyáck, mind azok csalhatatlan reménséggel várhattyák az életnek koronáját: Egyszer s mind ez-is, hogy az igaz Egyházi szólgáknak valóságos igaz jutalmok nem találtatik e földön; hanem menyekben tartatik a' Christusnál amaz napra, 2. Tim. 1. 12. Mellyet amaz bol: em: Kegyes Férjfiúnak: néhai Tisz: Sellyei Istvan Uramnak, a Papai H. C. L. K. Gyülekezetben közel Negyven esztendökig izzadott, és sok késérteteken meg-fordult Jesus Christus Tanujának 's hû szolgájának; az Edgyházi szent Társaságnak penig majd Huszon négy esztendöktôl fogva botránkoztatás nélkül való jó lelki-ismérettel szólgált fegyhetetlen életü Generalis Inspectoranak, Eltében sok nyomoruságok által gyalulodott; immár penig minden fáradságitól meg-nyugodott testének, nyugovó Boltyában való bé-szállittatásakor a' Pápai Temetö Kertben Az ott lévö Edgyházi Nemesi és Vitézlö Rendekböl állo Gyülekezet elött az fellyebb el-folyt 1692-dik Esztendöben Mindszent havának 19-dik napján szomoruan el-prédikállott; Mostan pedig Isten dicsösségére, az megholtnak halhatatlan boldog emlékezetinek fen-tartására, az igen nagy keserüséggel illettetett Özvegynek vigasztáltatására, és az Gyengébbeknek az örök élet felöl való reménségekben meg-erössitetésekre, közönségessé tött, és szem elei-

ben terjesztett HODOSI SAMUEL, az Veszprémi H. C. L. K. G. E. M. L. P. Debreczenben, Nyomtattatott: Vintze György, altal. 8r. A—E4 = 4½ iv = 36 sztlan levél.

Ajánlva van Izkázi Horváth Miklós Veszprém vármegyei alispán özvegyének, Sándor Zsuzsánnának.

Ezen halotti beszéd czimét, melyet sem Bod, sem Horányi, sem Sándor István nem emlit, egész terjedelemben közli VESZPRÉMI, *Biogr. Medic. Hung. Cent. II. pars.* 1. 29. 30. l., ki azonban a czim végére e szavak után: «Nyomt. Vincze György által» csak maga fejétől teszi oda az évszámot igy: «1693. Eszt.» — Veszprémi tévedése e részben bizonyos abból, hogy Debreczenben 1693-ban, sőt még 1696-ban is folyvást Kassai Pál volt a nyomdász, csak ezután tünik föl Vincze György tudtomra legelsőben 1697-ben. A könyv czimlapján a nyomtatási év csakugyan nincs kitéve.

M. n. Muz. — Pápai ref. coll.

1579 **(Kassa. XVII. száz.)**

Czeglédi István. A' szó, Jakob szava, de a kezek Esav-e. Az az: Alig ha nem illyen itilet tétel: hogy a' Karika Mester, Inassara toszta nem kicsiny gyalazatra valo nagy kudartzát. Mely Idétlen Tojománt, mig meg-kellene Pünkösdi Rósákkal ékesiteni; addig elméjét kiványa CEGLÉDI ISTVÁN, a' Nemes Cassa Városában, most meg-telepedett Jesuitai Rendnek; mig a' Baratsagi Dorgalas, erejében oltalmaztatnék. H. és év n. 8r. 6 sztlan lev.

Irva van az «Egy vén bial orrára való karika» czimü, Czeglédi ellen intézett s h. n. 1664-ben (Kassán) nyomtatott gunyirat szerzője (Sámbár Mátyás jésuita) ellen. Nagyon valószinü, hogy ezen 6 levélnyi rövid czáfolat, vagyis inkább viszongunyirat ugyanazon évben 1664-ben látott világot.

Egyetlen péld. a gy.-fejérvári *Bathiányi-ktárban* (Czeglédi Barátsági dorgálása H. n. 1663. után kötve).

1580 **(Kassa. XVII. száz.)**

Feles tizet feletlen kilencznek vélő: Az az: Cassai Királyi Városban lako, Cálvinisták Prædicatora Cegledi István rosz bordában foglalt irásit, rámárol, Egy Tanitvány Author lerázván; maga irásit job nyüstön által vonván, helyében a' rámára fel függeszté; Melyről Ketelkedven Cegledi István, hogy ne láttatnék Jesuita Tanitványától meg-tzáfoltatni leveleben azt irá: A' szo Jákob szava de a' kezek Esau-é. H. és év n. ½ iv = 4 sztlan levél.

Irva van Czeglédi Istvánnak a föntebbi szám alatt leirt munkája ellen, az őt névtelenül megtámadott jésuita tanár (Sámbár Mátyás) jésuita tanitványa által, ki, mint a következő szám alatt leirt felelet szerzője, tanárát Czeglédi «Idős Noé becsületit oltalmazó Japhetkéje» ellen védelmezte.

Egyetlen példánya a gy.-fejérvári *Batthiányi-ktárban*. (Czeglédi Barátsági dorgálása h. n. 1663. után kötve).

1581 **(Kassa. XVII. száz.)**

Jesvita professoranak Bőcsületi mellett ki-kelő Háláadó Tanitvány Felel-meg Cassai Calvinisták Prædikátorának Cegledi Istvannak; Arra a' kőnyvecskére; melynek Titulussa Idős-Noe becsületit oltalmazo Japhetke, Neve a' Tanitvány Authornak. S. D. C. Hely és év n. 8r. A—B6 = 14 sztlan levél.

Irva van Czeglédi Istvánnak h. és év n. (Kassán. 1664.) megjelent «Idős Noé becsületit oltalmazó Japhetke» cz. munkája ellen. — Valamint Czeglédinek 1663. 1664. körül megjelent polemicus munkái, ha hely nélkül jelentek is meg, kétségtelenül bebizonyithatólag a protestáns kézben lévő régibb kassai nyomda termékei, ugy a Sámbár Mátyás és jésuita társai által Czeglédi ellen irt munkák is a jésuiták által saját czéljaikra fölállitott kölön nyomdájokban Kassán voltak nyomtatva.

Egyetlen példánya a gy.-fejérvári *Batthiányi-ktárban* (Czeglédi Barátsági dorgálása H. n. 1663. után kötve).

1582 **Kassa. (XVII. száz.)**

Ötvös Mihály. Lelki szem gyógyitó könyvecske. Kassa. év n. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. ház* 67. *l.*

1583 **Kassa. (XVII. száz.)**

Padvai Szent Antal Solosmaja. Cassan, Ericus Erich. 12r. 192 lap.

Első kiadás. — A második kiadás, mely a czimlap szerint «ezelőtt tizenkét esztendővel deákból magyarrá fordittatott, és most ujjonnan kinyomtattatott» megjelent N.-Szombatban 1675. — Harmadik kiadása, Kassa. 1684. emlitve van az 1747-diki kolozsvári kiadás czimlapján.

Ericus Erichet mint nyomdászt 1669. és 1670-ben találjuk Kassán, hol 1668 még Türsch Dávid özvegye szerepel mint nyomdatulajdonos. Lásd: NÉMETH, *Memor. Typogr.* 49. *l.* E szerint ezen könyv megjelenését 1669. előttre nem tehetjük.

Egyetlen példánya *a körmöczi franc. zárda ktárában.*

1584 **Kolozsvár. (XVII. száz.)**

Catechesis. az az: Kereszténi Vallásra való tanitás. Melly az Erdélyben lévő Unitaria Ecclesiáknak és Schóláknak szük-

ségekre ki botsáttatot. H. és év n. 12r. A—K iv (6 levelenként) = 60 számozatlan levél.

M. n. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — Utolsó lev. hijával a *n.-enyedi ref. coll.* és a *sz.-keresztúri unitár. gymn. ktárában.* — A muzeumi példány czimlapjára kézirattal följegyezve: «Nyomtattatott Brassóban 1740. Esztendőben.» — Én XVII. századi nyomásnak, s igy mint unitarius hittani könyvet a kolozsvári nyomda termékének tartom.

1585 **Kolozsvár. (XVII. száz.)**

Hala-adas, melyben A Szent János látása Summásson bé-fejeztetik. 4r. A1—A5 = 5 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt. A czim az első lapról, a szöveg fölirata után van véve. A 4 első levél homlokirata: «Sz. Janos latasarol valo Hala-adas.» Az utolsó 5-dik levél más betükkel van nyomtatva mint a négy első. — A 8-dik lap közepén Kérdés, és arra Felelet következik; a 9-dik lap homlokirata: «Kerdesek és Feleletek», a 10-dik lap alján: VEGE.

Ezen Hálaadás megjelent a Kolozsvártt 1676-ban nyomtatott «Hit szakadás ellen való Orvosság» czimü prédikátzióhoz mellékelve is, 27—31. lapon, ily cz. alatt: «David Pareusnak . . Hálá-adó Imádsága.» Lásd föntebb: Kolozsvár. 1676. Ezen külön kiadás a nyomdai kiállitásból itélve kolozsvári nyomtatvány a XVII. század utolsó tizedeiből.

M. n. Muz.

1586 **Kolozsvár. (XVII. száz.)**

Isteni Ditsiretek, Imadsagos és Vigasztalo Énekek. Psal. 150. Omnis Spiritus Laudet Dominum. Nyomtattatot Heltai Gáspár Műhelyében. H. és év n. 12r. 712 lap. — *Elül:* cziml., czeremoniák mut. táblája, litania és templomi könyörgés 8, *végül:* az énekek mut. táblája 8 sztlan levél.

Colophon: Colosvarat Heltai Gaspar Műhelyében Nyomtattatot.

Második, néhány ujabb darabbal bővitett kiadása a h. és év nélkül megjelent de Kolozsvártt 1575. után Dávid Ferencz által szerkesztett unitárius Énekeskönyvnek. Lásd föntebb 342. *sz. alatt.* — *Aranyos-Rákosi Székely Sándor, Unitár. vallás tört.* 80. *l.* ezen kiadást 1605. vagy 1607-re teszi; Várfalvi Nagy János, Az unitáriusok énekes könyveiről irt értekezésében, Bocskai fejedelem korára 1605. és 1607. közé határozza, *Keresztyén Magvető IV. köt.* 113. *l.*

Ujabb kiadása, kisebb változtatásokkal s pótlásokkal: Kolozsvár. 1697.

Teljes példánya *a kolozsvári ref. coll. ktárában* (ehez hozzákötve Reggeli és estveli Könyörgés, ugyanazon alakban s azon betükkel nyomtatva, csonkán, A4—A9 lev.) — Cziml. és 3 első lev. hiján a *kolozsvári unitár. coll. ktárában.* — Másik még csonkább példány *u. ott.* — Megvan a *M. Akad. ktárában* is.

1587 **Kolozsvár. (XVII. száz.)**

Kósa János (Várfalvi). Az ûdvösségnek fundamentumáról rövid kérdezkedés a Szent-irás szerént a kisdedeknek tudománya, és az Urnak szolgálatyában, es félelmében valo felnevelésre. 12r.

Emliti gr. KEMÉNY JÓZSEF, *Lexicon Erud. Hung.* cz. kéziratában (Kosa szó alatt). — Unitárius munka s XVII. századi nyomtatvány lévén, kétségtelenül Kolozsvártt az unitáriusok akkori egyetlenegy nyomdájában volt nyomtatva.

1588 **Kolozsvár. (XVII. száz.)**

Litvrgia Claudiopolitana; Az az: Közönséges Egy-hazi szolgalatnak peldaja. Melly szerént az Isteni tisztelet a' Kolosvári Orthodoxa Ecclésiában az Atya, Fiu és Sz. Lélek Istennek dicsôsségére rendesen gyakoroltatik. 12r. A—B8 = 20 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt.

BOD, *Athenás* 196. *l.* megjelenési idejét határozottan 1678-ra teszi; de ezen számitás csak hozzávetésen alapult s szerintem biztosan el nem fogadható. — Ezen könyvecskének eddig ismert egyetlen példánya, mely bizonyosan Bod Péter kezén is forgott, egybe van kötve 5 darab más kolozsvári nyomtatványnyal. Ezek közül az első 1676-ból, a második és harmadik 1678-ból, a negyedik, ezen kérdéses nyomtatvány, h. és év nélkül, az ötödik 1670-ből, a hatodik 1672-ből való. Ez a körülmény tehát a megjelenési évre nézve biztos meghatározás alapjául nem szolgálhat.

Egyetlen péld. a *m.-vásárhelyi ref. coll. ktárában.* — E példány czimlapjára ujabbkori irással rá van jegyezve az 1678. évszám, bizonyos Bod Péter hitelére.

1589 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Catechismus (Keresztény). Az az: A' Keresztyéni Hitnek ágazatira való rövid tanitás, Kérdések és Feleletek által. Melly mostan a' Kérdéseknek, s' Feleleteknek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel fejtegető kérdezkedésekkel, s' némelly szûkseges magyarázatokkal; a' szent Irasbéli bizonyságoknak egészszen-való le-irásával, végre a' Catechizálásra-való út mutatással, újobban, meg-jobbitva s' öregbitve ki-botsáttatott. Mellyet az Elől-járó Beszédnek vége-felé eszedben vehetz, kegyes Olvaso. Lőtsen, Brewer Samuel által. 12r. 278 lap. — *Elül:* cziml., előszó, lajstrom 4, *végül:* Analysis generalis, rövid oktatás a catech. tanitásról stb. 25 sztlan levél.

Az előbeszédben emlitve van: «a mi nyelvünkön *hatod úttal adattatik-ki nyomtatás által* illyen formában.» — A lőcsei 1669-diki kiadást is *hatod úttal* valónak mondja azon kiadás előbeszéde. Lásd föntebb: Lőcse. 1669.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1590 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Cisio. Az az: az Astronomia tudományának, rövid értelemmel való le-irása. A tsillagoknak, Planetáknak és Egbéli Jeleknek, &c. Külömb külömb természeteknek folyásáról, az embereknek négy féle Complexiojáról természetiről, és tulajdonságiról, mindenik hólnapban mitsoda rend-tartással az ember éllyen, mind ételben és italban, mind az aluvásban, fördödésben, tisztulásban és érvágásban. Az hires neves KIRALY HEGY JANOS irásából Magyar nyelvre fordittatott, és sok helyeken meg-augeáltatott. *(Fametszet.)* H. és év n. 8r. A—J2 = 8¼ iv = 66 sztlan levél.

M. n. Muz. (Cseh Márton Lovak orvosságos könyve. Lőcse. 1676. után kötve). — *Pozsonyi ev. lyc.*

1591 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Egesz Esztendő által valo Vasárnapi Evangeliomoknak sommáját, velejét és czillyát magokban foglaló rövid és edgyügyű Magyar Versetskek, Mellyeket szerzett edgy Buzgo Lelek. Lőtsén, Nyomt: Brewer Samuel által. 8r. A—C = 3 iv = 24 sztlan lev.

Pesti ref. coll.

1592 **(Lőcse. XVII. száz.)**

Historia edgy Evrialvs Nevű Iffiúról, és edgy Lucretia Nevű Aszszonyrol, Azoknak egymáshoz-való szerelmeknek indulattyáról, örömökről és szerentséjekről, végre Lucretiának szerelme miatt való haláláról. 4r. A—F2 = 5½ iv = 22 sztlan lev.

Külön czimlapja nincs és nem volt. Lőcsei nyomtatvány.

Pesti ref. coll.

1593 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Ilosvai Péter. Tholdi Miklós historiája . . . . . 8r. A1—8 = 1 iv = 8 sztlan levél *(ha teljes).*

Régibb kiadásai 1. Debreczen. 1574. — 2. Lőcse. 1629. — 3. Kolozsvár. 1673.

Egyetlen csonka példánya, melyből a czimlevél hiányzik, a *m. n. Muzeum ktárában.*

1594 **(Lőcse. XVII. száz.)**

Illyefalvi István. Iephta Historiaia, Avagy Tragoediaia, Mikeppen ö az Sidok altal hadnagysagra hivattattván az Ammon fiai ellē, Istenhez valo képtelen szeretetiböl fogadást tött, jó szerencse fejébe, kiért végre az ő egyetlen egy Leányát Iphist, nagy szomoru és keserves halállal meg áldozta: a Buchananus Györgynek irásából Magyar versekbe forditatott, ILLYEFALVI ISTVÁN által. 4r. A—E2 = 4½ iv = 18 sztlan levél.

Külön czimlapja nincs s nem volt. — Nyomdai kiállitása után itélve lőcsei nyomtatvány, a XVII. századból.

Első kiadása: Kolozsvár. 1590. — 2. Kolozsvár. 1597.

M. n. Muz. (Farkas Lajos ktárából).

1595 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Istvánfi Pál. Szép rövid kronika az ifjú Volter királyról. Lőcse. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan lev. *(ha teljes).*

Régibb kiadásai: Debreczen. 1574. és Kolozsvár. 1580.

Egyetlen példánya, melyből csak a czimlevél hiányzik, a *m. Akad. ktárában.* — Kétségtelenül lőcsei nyomás. — Mint lőcsei 1629-diki kiadást emliti TOLDY FERENCZ, *M. költők élete.* 13. *l.*

1596 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Krónika Apollonius királyfiról . . . . . 8r. A—B7 = 15 sztlan levél *(ha teljes).*

Első kiadása: Kolozsvár. 1591.

M. n. Muz. (cziml. hij.)

1597 **Lőcse. (XVII. száz.)**

(Nyéki Vörös Mátyás). Az földi reszek Szerentsének álhatatlan Lakodalmaban Tombolok Jóra Intő Tsengetyűje. Melly az vilag tsalardsagat az ember negy utolso dolgainak zengesevel Kinek-kinek eleibe adgya. Nyomt . . . . . 8r. A—E = 5 iv = 40 sztlan lev. *(versekben).*

A főmunka A—D7; következik Siralom a halandóságról, az örökkévalóságról E6-ig. Hogy a könyv utólja üresen ne maradjon, nehány intő verset hoz elő a kiadó. — Kétségtelenül lőcsei nyomtatvány, a XVII. századból.

Első kiadása: Pozsony. 1636.

Egyetlen példánya, melyből a 2 első levél alja le van szakasztva s az utolsó levél hiányzik, *M. n. Muz.*

1598 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Pólyi István. Historia, az Iovenianvs nevű romai csaszarnak, Isten ellen-való fel-fualkodásáról; és az nagy Ur Istennek rajta tőtt bosszú-állásáról, és elébbi tisztiben való állásáról. Melly Deákból Magyarrá fordittatott, 1593. esztendőben: Nóta: Szánnya az Ur Isten hiveinek romlását, &c. H. és év n. 8r. A1—8 = 8 sztlan levél.

A versfejekben: Stephanus Poli fecit.

Első kiadása H. és év n. (XVI. száz.).

M. n. Muz.

1599 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Salamon Királynak, az David Kiraly fianak Markalffal való tréfa Beszédeknek Rővid Könyve. *(Fametszet.)* Mindenek az végre Irattanak-meg, hogy jót tanullyunk belőle. 4r. A—G3 = 6¾ iv = 27 sztlan lev.

Hogy ezen hely és év nélküli kiadás Lőcsén volt nyomtatva, nem csak betüinek mivolta, hanem azon fametszet is igazolja, melyet a Lőcsén 1627. nyomtatott Nagy Sándor historiája czimlapján is láthatunk.

M. n. Muz.

1600 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Szegedi Veres Gáspár. Szép rővid historia két nemes ifjaknak igaz barátságokról. Lőcse. 4r. A—B3 = 7 sztlan levél (ha teljes).

Régibb kiadásai: Kolozsvár 1578. és 1580.

Egyetlen csonka példánya, melyből hiányzik A1, 2, és 4 levél, a *m. Akad. ktárában.* — Kétségtelenül lőcsei nyomás. Mint lőcsei 1629-diki kiadást emliti TOLDY, *Magyar költ. tört. 2. kiad.* 120. *l.*

1601 **Lőcse. (XVII. száz.)**

Szenczi Fekete István. Lelki nyugosztalo orak, Avagy Három száz házi és asztali Elmelkedesek. Mellyeket Elsőbē D.

HENRICH MÜLLER, Rostocki Nehai Nevezetes Professor és Lelki Tanittó, Német nyelven botsátott ki, most pedig, némelly igaz és áhitatos Keresztyéneknek kérésekre, Magyar nyelvre forditott. SZENTZI FEKETE ISTVAN, Kőszeg Városának nehai Lelki Tanittója, és Alsó Magyar Országban, Augustana Confession lévő Ecclesiáknak Superintendense. Lőtsen Brewer Samuel által. 12r. 1284 lap. — *Elül:* cziml., előljáró beszéd, mutató tábla 18; *végül:* Oktatás és utmutatás 18 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll. (2 péld.) *— N.-váradi püsp. — Sopronyi ev. lyc. — Pozsonyi ev. lyc.* — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában.* — Rozsnyón és Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában. — Gr. Toldalagi Victornál* Koronkán.

1602 **(Nagy-Szombat. XVII. száz.)**

Rudinai Fráter János. (Lelki Szarandoksagh) . . . . . 32r. (8 levelenként).

Ajánlva van «A T. és N. Telegdy Borbala Aszonnac, az Nagisagos Rakoczi Sigmondnac megh hagiott őszuegiénec.» Aláirva «Nagysagod: Alazatos Caplania. RUDINAI FRATER JANOS.»

A könyv tartalma elmélkedésekből és imádságokból áll, melyek nem eredetiek, mint kitetszik az ajánlás ezen szavaiból: «Ha ki azért talál ebbē valami io es aytatos dolgot, *azt nem énnékem, sem az en munkáimnak tulaidonécsa*, hanē azoknac kiknec irásiból szedegettem egiben.»

Hogy a könyv r. cath. imakönyv, bizonyitják a Sz. Máriára, a szentek tiszteletére vonatkozó helyek, az Idvez légy Mária stb.

A nyomtatás, mint összehasonlitás után meggyőződtem, N.-Szombatban történt. — Miután Rákóczi Zsigmond erd. fejedelem 1608. decz. 5. halt meg, annyi bizonyos, hogy ez a könyv 1609 *előtt* nem jelenhetett meg, és igy XVI. századi nyomtatvány gyanánt hibásan volt emlitve *Tud. gyüjt.* 1819. V. *köt.* 20. l.

Csonka példánya (A2—Ee8, 8 levelenként) az *egri érs. lyc. ktárában.* — Másik, néhány levéllel teljesebb, de elül s végül szintén csonka példánya (A2—A7, B1—Ee8, Ff3—6) *Hollósy Lajos n.-váradi könyvárusnál.*

1603 **Nagy-Szombat. (XVII. száz.)**

Mária A halállal tusákodok annya. A mint azoknak bóldog ki-mulásokbul, kik az Szent Szűznek hiven szolgáltak nyilván megh bizonyodik. Mellyekből Aztis meg-tanulhattyuk, mint kel a io Halálhoz készűlnűnk. 12r. . . . lap.

A czimet adtam az 53-dik lapról, a szöveg homlokiratából.

Pesti egyetem (cziml. hij.).

1604 **(Nagy-Szombat. XVII. száz.)**

Szent Ignacz a' Iesvs kisded Társasága fondálóinak elete. Vita Beati Ignatii Loiolae Societatis Jesu Fundatoris. Romae. 1609. 4r. 80 levél, ugyanannyi rézmetszetű képpel. — *Elül:* cziml., ajánlás és Loyola Ignácz képe 4 sztlan lev.

Ezen könyvet, ily czim alatt: «Sz. Ignácz élete deákul s magyarúl» Rómában 1610-ben megjelentnek irja SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 17. *l.*, a nélkül, hogy Pázmányt mint szerzőt emlitné. Egyenesen Pázmánynak tulajdonitják e munkát MILLER, *Epistolae Petri Pázmány* XXII. *l.* és PODHRACZKY JÓZSEF, *Pázmány Péter élete* 89. *l.*, kik annak czimét Sándor Istvánnal egyezőleg adják. — Ezen könyv azonban Rómában eredetileg csak latinul s nem 1610-ben, hanem 1609-ben jelent meg, a képek aljára nyomtatott néhány sornyi latin magyarázó szöveggel. Ezen szöveg magyar forditása sokkal később nyomatott a képek hátlapjára, mit az ezen magyar nyomtatás alkalmával a könyv elébe alkalmazott magyar ajánló levél bizonyit, melyet a nagy-szombati jésuita collegium intézett Wesselényi Ferencz nádorhoz, ki 1655-ben választatott nádorrá. Kétségtelen ebből, hogy a magyar forditást Pázmánynak tulajdonitni nem lehet. Hogy a latin munkát Rómában Pázmány adta ki, arra nézve Miller és Podhraczky a puszta állitáson kivül semmi bizonyitékot nem hoznak föl. Lásd bővebben FRANKL, *Pázmány Péter és kora I.* 94. *III.* 318 *és* 338. *l.*

Megvan a *pesti egyetem könyvtárában* és *Reizner Ferencznél* Szegeden. — Az előbbi példányban hiányzik az eredeti latin czimlap elébe később nyomtatott magyar czimlap, a Reiznerében pedig nincs meg a magyar ajánlás, s mind kettőben hiányzik a legutolsó 80-dik levél.

1605 **Nagy-Szombat. (XVII. száz.)**

Szent Ignácz élete. . . . . . 8r. 100 levél *(ha teljes).*

A szöveg magyar; minden levél előlapját egy kép foglalja el latin magyarázattal.

Czimlapja és első levele hiján *a pesti egyetem ktárában.*

1606 **Nagy-Szombat. (XVII. száz.)**

Tarnóczi István. Holtig valo Baratsag. Avagy mi modon kellessek az beteg, es halalra valt embert, avagy meg-sentencziazot bûnôst segeteni. Mellyet Mind egésségesek, s' mind betegek nagy hasznára magyarázot, és ôszve szerzet. A' Jésus Zászlója alat vitézkedô TARNOCZY ISTVAN. Nagy-Szombatban Nyomtattatott az Academiai Bôtûkkel, Srnensky Matyas által. 12r. 252 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, resolutiones morales, elöljáró beszéd 14 sztlan lev.

Minthogy Srnensky Mátyást mint nyomdászt 1680—1682 években találjuk N.-Szombatban, kétségtelen, hogy ezen év nélküli kiadás Tarnóczi ezen munká-

jának első kiadása (1680—1682 között). — Ujabb kiadásai: N.-Szombat. 1695. és 1707.

M. n. Muz.

1607 **(Pozsony. XVII. száz.)**

Uti társ . . . . . 12r. 396 lap. — *Elül:* czimlap, a ker. olvasóhoz, kalendarium, lajstrom 18 sztlan levél.

A ker. olvasóhoz intézett előbeszéd szerint, melyet irt «Posonbã, Sz. István Király napján, 1643. esztendőben Rezenyi György, P. K.» (pozsonyi kanonok), ezelőtt három esztendővel szedegette össze ezen imádságos könyvecskét, «*melyet Uti-társnak nevezett*», egy névtelen egyházi ember, s minthogy e könyvecskének «noha akkor ezernél-is többet bocsáttak ki», minden példánya elfogyott, Rezenyi György, mint irja, saját költségén ujra kinyomtatta, kétségtelenül Pozsonyban. — Föltünő, hogy az 1640-ben több mint ezer példányban kibocsátott első kiadásból ma egy példány sem ismeretes.

Egyetlen csonka példánya a *pesti egyetem ktárában.* (Cziml., A6, A7 lev. s végül néhány levele hij.).

1608 **Pozsony. (XVII. száz.)**

Zey András. Olajoknak Több másféle nagy hasznú Orvosságokkal egyben, mellyek az Ember egésségére mind kivül mind belől igen hasznosan szolgalhatnak, Declaratioja, Mellyeknek is különös hasznok mind itt Váraljan, mind a Magyar Korona alatt levő minden Tartományokban tapasztalható képpen observaltatott, és comprobáltatott. H. és év n. 8r. 10 levél.

A könyv végén áll a kiadók neve: «MATHEUS BADRACHARZAN Apoth. et Magister Oleorum, ANDREAS ZEY Doctor Med. Varaliensis.»

A czimlapon a jésuiták emblemája IHS áll, miből bizonyos, hogy e könyvecske jésuita nyomdában jelent meg. — *Váraljan* a Pozsony városi Schlossberg értendő s igy a nyomtatás helyének Pozsonyt tarthatjuk, hol a jésuitáknak nyomdájok volt. A papiros, a betük alakja, s az orthographia XVII. századi.

Igy irta le e könyvet, mint saját könyvtárában lévőt, *gr. Kemény József, Lexicon Erud. Hung.* cz. kéziratában (*Zey* szó alatt). — Az ő példánya azonban könyvtárával együtt nem jutott be az erd. Muzeumba, s igy ma egy példány sem ismeretes. — Ujabb kiadását H. n. 1744. 12r. emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyveshäz* 98. *l.*

1609 **Várad. (XVII. száz.)**

Balassa Bálint és **Rimai János** Istenes Énekei.

Emlitve van ezen «váradi negyedik editio» a Balassa és Rimai Énekeinek Faber Mihály által eszközölt pozsonyi 1676-diki kiadása czimében. — Az ezt megelőzött három kiadás közül csak a bártfait ismerjük. Lásd föntebb: 1573. sz. alatt.

1610 — — **(XVII. száz.)**

Agenda . . . . . 4r. 224 lap.

Nyomdai kiállitásából itélve a XVII század elejéről, vagy talán a XVI. század végéről való nyomtatvány.

Egyetlen példánya, melynek csak czimlevele hiányzik, a gyula-fejérvári *Batthiányi-ktárban.*

1611 — — **(XVII. száz.)**

A' mennyei tudomanynak az Istennek Igéjéből Feit tiszta Teje. Hebr. 5. v. 12. s. Hely és év n. 12r. A = 1 iv = 12 sztlan levél.

Radványban a *b. Radvánszky-ktárban* (czimlapjára jegyezve: Johannis Radvánszky Eper. 29. Apr. Aõ 1684.)

1612 — — **(XVII. száz.)**

Cisio . . . . . 8r.

Egyetlen csonka példánya, melyből elül hiányzik a cziml. és az első iv 5 első levele, s mely végül az L3 levél után szakad meg, az *erd. Muzeum ktárában.*

1613 **H. és év n. (XVII. száz.)**

Pázmány Péter. Kempis Tamás Christus követéséről négy könyvei. 4r. 493 lap. — *Elül:* gr. Szécsi Mária czimere és ajánlás «Az Keresztény Hivekhez» 2 sztlan lev.

Az ajánlásban el van mondva, hogy ezen uj kiadást, a régibb kiadások megritkulása után, «az Méltósághos Magyar Orszaghi Palatinusne, Groff Rimaszecsy Anna Maria Aszony» eszközöltette saját költségén. Bizonyos ebből, hogy ezen kiadás, melyet FRANKL, *Pázmány Péter és kora III. köt.* 316. *l.* e könyv kiadásai közt nem emlit, Wesselényi Ferencz nádor halála és igy 1667. előtt jelent meg.

Régibb kiadásai: 1. Bécs. 1604. — 2. U. o. 1624. — 3. U. o. 1638. — 4. Pozsony. 1648. — Ujabb kiadása: N.-Szombat. 1709.

Ezen kiadás valamennyi fönmaradt példányában hiányzik a czimlevél, mely, mint e körülményből biztosan következtetem, soha nem is volt nyomtatva. Annak helyét gr. Szécsi Mária czimere foglalja el.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Radványban a *b. Radvánszky-ktárban.*

1614 — — **é. n. (XVII. száz.)**

Pyramus és Thisbe historiája (Ovidius után).

Irva 1628-ban. — XVII. századi kiadása ma ismeretlen. — Egyetlen fönmaradt utánnyomata 1745-ből hemzseg a hibáktól. TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 211. *l.*

1615 — — **(XVII. száz.)**

(A ki-tett czegernek fellyebb-emelt czegere . . . . . .) 4r.

Irva van Keresztúri Pálnak Váradon 1641-ben megjelent «Felserdült Keresztyén» cz. munkája ellen, melyben Kereszturi az ő «Csecsemő Keresztyén»-e ellen névtelenül (Hajnal Mátyás jésuita által) irt s Pozsonyban 1640-ben kiadott «Ķitett czégér» ellen polemisált. — Igen hihető, hogy ezen munka szerzője is Hajnal Mátyás jésuita. — Tévedésben van SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 68. *l.*, azt állitván, hogy ez a könyv «Pázmány Péter felelete Magyar Istvánnak».

A könyv egyetlen, elül s hátul csonka példánya, melynek czimét a lapok homlokirata után adtam, *a pesti egyetem könyvtárában*. — (Megvan B—M iv=9—96 lap; a többi hiányzik.)

1616 **H. n. (XVII. száz.)**

Rövid tudósétás a consequentiakrul, a Pataki jesuita paterek manifestumára való felelettel edgyütt. 8r.

Emliti ezen előttem ismeretlen nyomtatványt a Waltherr László könyvtárának List u. Francke által kiadott antiquariusi catalogusa, *Verzeichniss von Büchern u. Handschriften aus dem Nachlasse des Herrn Ladisl. Walther. Leipzig.* 1868. 33. *l.*, mint a Czeglédi István 1659-ben nyomtatott Malach doctorával egybekötött mellékletet. — Hihetőleg 1671. után volt nyomtatva, midőn Báthori Zsófia a pataki ref. collegiumot elfoglalta s oda jésuitákat telepitett.

1617 **H. n. (XVII. száz.)**

Sedulius Tranquillus. El-kerűlhetetlen veszélyes Eőrvény. 8r. 40 lap.

Az álnevü szerző latin ajánlása: «Generosissimis, Eminentissimis Juris et Aequi-consultissimis viris, D. Sergio Gorrando, D. Gersoni a Dorog, Peregrinationis suae Sociis conjunctissimis, Fautoribus Maximis; Exoticum hoc Munusculum, In Mentis aeternùm devotae, peraddictae Testimonium, L. M. Q. D. D. C. Offert, T. Sedulius Peregrinus». — A könyvecske a r. cath. egyház legfőbb dogmáit ostromolja.

Egyetlen példánya, melyből csak a czimlevél hiányzik, *a m. nemz. Muzeum ktárában*. — Hogy épen ezen czimlaptalan példány az, mely egykor Szathmári Pap Mihály kolozsvári ref. főiskolai tanár könyvtárában volt, bizonyosnak tartom az általa Bod Athenása 238. lapjához irt ezen jegyzetből: «Sedulius Tranquilus költött név alatt jött ki in 12. egy kis magyar könyv 1615-ben illyen titulus alatt: *El-kerülhetetlen veszélyes Eörvény*. Nállam is megvan». — A muzeumi példány boritékára e könyvecske 1801-diki birtokosa Szilágyi Sámuel kezével csakugyan föl van jegyezve: «Nyomtattatott 1615-ben.» Azonban valamint Szilágyi Sámuel, ugy utána Szathmári Pap Mihály, tévedésben volt a nyomtatás idejére nézve, minthogy ezen munka 30. és 31. lapján Antwerpben 1635-ben és Pozsonyban 1643-ban nyomtatott latin munkák vannak idézve; miből bizonyos, hogy ezen hittani vitairat csak 1643 után, hihetőleg a Czeglédi István- vagy a Pósaházi János-féle vitatkozások idejében látott világot.

1618 — — **(XVII. száz.)**

Munkácsi János. Tóbiás élete (versekben) . . . . . 4r.

Irta Regéczen 1600-ban.

Egyetlen csonka példánya, melyből hiányzik a czimlap (= A1), az A4 és végül a D2 levél, a *debreczeni ref. coll. ktárában* (Kákonyi Péter, Egy szép historia Sámsonról, Kolozsvár. 1579. után kötve). — Emliti e bibliai költeményt TOLDY, *M. költ. tört. 2. kiad.* 167. *l.*

1619 **Bártfa. 1701.**

Jus Civile sive Statuta, Privilegia, Praerogativæque ac consvetudines municipales Regiæ ac Liberæ Civitatis Cassoviensis, de præsenti et ab antiquo continuo usu roboratæ et manutentæ, pro ratione status civium, et incolarum præfatæ, aliarumque Civitatum, Oppidorum, et locorum privilegiatorum, ius gladii habentium, et se his conformantium . . . . . Novo hoc Saeculo M.DCCI. cum Tractatu de Divisione Bonorum Civilium Fundamento in Re permanente modificata. Luci publicæ datæ & Typis mandatæ. Bartphæ, Typis Civitatis impressit Thomas Scholtz. 4r. 124 lap. — *Elül:* czimL., dedicatio, ad lectorem 4, *végül:* Index titulorum 4 sztlan lev. — *Hozzájárul:* Statuta 14 lap. — Tractatus V. de divisione Bonorum 50 lap, Index titulorum 3 sztlan lev. (latin-magyar szöveggel).

Ezen könyv két külömböző czimlappal jelent meg. Az erd. Muzeum példányának czimlapján e szavak állanak: «Jus Civile, sive statuta, privilegia, prærogativæqvæ *(igy)* ac consvetudines municipales Regiarum ac Liberarum Inclyti Regni Hungariæ Civitatum, oppidorum *stb. (mint a föntebb közlött czimmásban,* melyet a m.-v. Teleki-könyvtár példányáról vettem). A szöveg azonban minden példányban azonegy nyomás.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Szilágyi Sándornál* Budapesten.

1620 **Bártfa. 1701.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1701. Eszt. irt NEUBART JANOS. Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. *(Magyarország*

czimere két oroszlán által tartva.) Nyomtatt. Scholtz Tamás által. 16r. A—E = 5 iv (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. Akad.

1621 **Debreczen. 1701.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1701. Esztend: irt NEUBART JANOS, Melly Magyar Országra Erdélyre és egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Debreczenben, Nyomtatt: Vincze György által. 16r. A—E (8 levelenként) 40 sztlan lev.

M. Akad. — Debreczeni ref. coll.

1622 **Debreczen. 1701.**

Kászoni János. Directio Methodica Processus Judiciarii. Debreczen. 1701. 8r.

Kitonich munkájának eredeti latin szövege, Kászoni magyar fordításával. — Régibb kiadásai: Gy.-Fejérvár. 1647. és Lőcse. 1650.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 239. *l.*

1623 **Kolozsvár. 1701.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** A' Néhai Tekintetes Nãgos vitéz Urnak Gyarmati Balassa Bálintnak: és Ama' jo emlekezetü néhai Nemzetes Rimai Jánosnak, igaz Haza-fiainak: és a Magyar nyelv két ékességének Istenes Éneki. Most ujjobban e' kis formában ki-botsáttattak. Kolozsváratt. M. Tótfalusi K. Miklós által: 1701. Eszt. 24r. — A «szép Énekekkel» 312 lap. — *Elül:* cziml., Balassa Elogiumai Rimaitól és Tolnai Balog Jánostól 3, *végül:* lajstr. 3 sztlan lev. — *Hozzájárul:* «Vezérlö uta, Minden úton-járó igaz Izraelitanak» 16 sztlan levél.

Lugossy Józsefnél Debreczenben. — Emlitve e példány *M. Akad. Értesitö* 1844. 163. *l.*

1624 **Kolozsvár. 1701.**

Felvinczi György. Természet próbája. Kolozsvár. 1701. 8r.

H. n. 1701-re emliti SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 69. *l.* — Kolozsvári 1701-diki nyomtatásnak irja A. RÁKOSI SZÉKELY SÁNDOR, *Unitár. vallás tört. Erdélyben* 162. *l.*

1625 **Kolozsvár. 1701.**

Szent-Páli Nagy Ferencz. Verbőczi István Törvény Könyvének Compendiuma, Melly közönséges Magyar-Versekre formáltatván iratott, és ki-adatott HOMOROD SZ. PALI N. FERENCZ által. Kolosvaratt. Nyomt. Az Lengyel Andras özvegyénél, 1701-ben. 8r. 108 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, applausus 4, *végül:* Index latinul 13 sztlan lev.

Első kiadása: Kolozsvár. 1699.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Pesti egyetem.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Szathmári püsp. ktár.* — *M.-szigeti ref. lyc.* (cziml. hij.). — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Sz.-keresztúri unitár. gymn.* — *Fáy-ktár* Tibold-Daróczon. — Zsibón a b. *Wesselényi-ktárban.* — Lugossy Józsefnél s más magánosoknál.

1626 **Kolozsvár. 1701.**

Horváth Ferencz (Petrityevith). Apologia Fratrum Unitariorum. Az, az: Olly Irás, mellyet, egy, Isten dütsősége mellett buzgolkodo Ember irt, és maga disponált kőltségével ki-botsáttatot, olly véggel. Hogy abban, mindenekkel azt meg-értesse, hogy azok a' dolgok, melyekkel ezen Társaságot tartó Atyafiaknak értelmek és Vallások terheltetik, és e' Világ előt gyűlöletessé tétetik méltatlanul hirdettetnek; a minémüek ezek. I. Hogy az Unitariusok az ö Hütöknek fundamentomául az Emberi Értelmet, Jozan okosságot és nem az Isteni jelentést tarttyák. II. Hogy az Attya, Fiú, és Szent Lélek felöl Szent Irás küvül, és ellen tanitanak. III. Hogy Christus tagadok. IV. Hogy két Istenüek, Bálványozok, Atkozottak azért, hogy az Ember Jesusban biznak. Kolosvaratt. Az Unitaria Ecclesia Typusival, 1701. Esztendőben. 4r. 145 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

Ugyanezen könyv 146 lapon megvan 1700. évszámmal is. Lásd föntebb: Kolozsvár. 1700. 1557. sz. alatt.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* (cziml. hij.) — M.-v. *Teleki-ktár.* — Gy.-Fejérvári *Batthiányi-ktár.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 példa.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 példa.). — *Enyedi ref. coll.* — *Magyarorsz. minor. rend könyvtára Miskolczon.* — Keszthelyen, *a Festetics-ktárban.* — *Toldy Ferencz ktárában.*

1627 **Kolozsvár. 1701.**

Kemeny János. Régi nagy emlekezetü Kemeny Familia Genealogiája, Melly Kezdetit vette, a' Tekintetes Mikola Familiából, 958-Eszt: a' mint a' Levelek világosan bizonyitják. Mellyet Maga Néhai Bóldog emlekezetü KEMENY JANOS Erdélyi Fejedelem irt ki, e' következendö formában régi Leveleiböl szóról-szóra 1656-Esztendőben Gerendi Kastéllyában. Most pedig ezen Familiáknak Emlekezetire ki-nyomtattatta SZAMOSFALVI MIKOLA LÁSZLO. Kolosváratt, M. Tótfalusi Kis Miklós által 1701-Eszt. 4r. 4 számozatlan levél.

Erd. Muz.

1628 **Kolozsvár. 1701.**

Molnár Albert (Szenczi). Discvrsvs de Summo Bono, A' legfőbb jóról, Mellyre e' Világ mindenkoron serényen és valóban vágyódik, A' Bibliai és Világi sokféle Historiákért és Példákért olvasásra kedves és hasznos. Mellyet Deákból Magyarrá forditott SZENCZI MÓLNAR ALBERT. És most a' közönséges haszonra Világra botsátott Kolosváratt, M. Tótfalusi K. Miklós. 1701. Esztendőben. 8r. 416 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

Első kiadása: Lőcse. 1630.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* (2 péld.). — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *Debreczeni ref. coll.* — *Kassai jogakad.* — *Jászai convent.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *Csurgói ref. gymn.* — *Székely-keresztúri unitár. gymn.*

1629 **Kolozsvár. 1701.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Királynak es Profetának Száz-ötven Soltari A' Francziai Nóták 's Versek szerint Magyar Versekre fordittattak 's rendeltettek SZENCZI MOLNAR ALBERT által, Kolosváratt, M. Tótfalusi Kis Miklós által Nyomtatt: 1701. Eszt. 12r. 410 lap. — *Elül:* cziml., üdv. vers stb. 3, *végül:* mut. tábla, imádság 8 sztlan levél.

A 410-dik lap után a szövegből 3 lap nincsen lapszámozva.

Dézsi franc. zárda. — *Pesti egyetem.* (cziml. hij.).

1630 **Kolozsvár. 1701.**

(**Nyéki Vörös Mátyás**). A földi részeg szerentsének állhatatlan lakodalmában tombolok jóra intő Tsengetyűje. Melly a' világ tsalárdságát az ember négy utolso dolgainak zengesevel Kinek-kinek eleibe adja. 5 Mós. 31: 29. Tanáts és okosságnélkül való nemzetség, vajha eszesek vólnának, és értenének, az Utolsó Dolgokról gondolkodnának. Kolosváratt, Nyomtattatott M. Tótfalusi Kis Miklós által 1701. esztendöben. 8r. 65 (valósággal 62) lap. — *Végül:* mut. tábla 2 sztlan lap.

Az 58-dik laptól végig: Toldalék. Egy Szentelt Vitéznek készülöt-fujo Trombitaja.

Első kiadása: Pozsony. 1636.

M. n. Muz. — Erd. Muz.

1631 **Lőcse. 1701.**

Ács Mihály. Arany Lancz, Avagy Olly buzgó Fohászkodások és rövid alázatos Imádkozások; kikkel a' győzhetetlen Istent meg-győző Igaz Hit Ő Felségét magához kapcsolhattya; és az ő el-menetelit jelentő szándékjában, maga szive házában a' keresztyén ember e' nagy Urat meg-maraszthattya. Mellyeket az imádkozó Lelkek könnyebbségekért a' hivek eleibe bocsátott Ács Mihaly, August. Confessión lévő Lelki Tanitó. Lőtsén, Nyomtatt: 1701. Esztend. 12r. 155 lap. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd 6 sztlan lev., *végül:* mut. tábla 1 sztlan lap.

Első kiadása: Lőcse. 1696.

Erd. Muz. — Kolozsvári r. cath. lyc. — S.-pataki ref. coll. — Sz. udvarhelyi ref. coll. — Kassai jogakad.

1632 **Lőcse. 1701.**

Arithmetica Practica Az az: Számvető Tábla; Melyben mindenféle Adásról és Vételről akár minémű kereskedésben-is bizonyos számoknak Summája készen és könnyen fel-találtathatik. Padvai Julius Caesar által irattatott. Most pedig ujobban e' kisded formában ki-botsáttatot. Lőtsen. Nyom: 1701. Esztendőben. 16r. Összesen 114 levél.

Régibb kiadásai: Debreczen. 1614. és Gy.-Fejérvár. 1632.

Igy adja a czimet Gyarmathi Sámuel, Sándor István *M. könyvesháza* 69. *lapjához irt sajátkezü jegyzetében* (az erd. Muzeumban).

1633 **Lőcse. 1701.**

Balog György. A' Cornelius Neposnak avagy Æmilius Probusnak Hires Nevezetes Hadi Fejedelmeknek életekrûl és cselekedetekrûl irt Kônyve. Most pedig Magyar nyelvre fordéttatott. BALOG GYÔRGY által, Sopronban 1700. Esztend: Lötsén, Nyomtattatott 1701. Esztendôben. 12r. 268 lap. — *Elül:* cziml. stb. 5 sztlan lev.

BOD, *Athenás* 24. *l.* tévedve állitja e könyvet Pozsonyban 8r. nyomtatottnak. Hasonlóan tévedve teszi e kiadást Sopron. 1700-ra a *Catalogus Biblioth. Széchény. Tom. I. pars I.* 227. *l.*

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — Rima-Szombaton *a kis-honti ev. esp. ktárában* (2 péld.). — *Pápai ref. coll.* (2 utolsó lev. hij.) — *Pozsonyi ev. lyc.* — Csetneken *a gömöri ev. esp. ktárában.*

1634 **Lőcse. 1701.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Christus Urunk szûletése után való 1701. Esztendôre irt NEUBART JANOS. Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartomanyokra-is alkalmaztatott. Lôtsén, Nyomt: Bréver Samuel özvegyénél. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Pesti ref. coll.

1635 **Lőcse. 1701.**

Evangeliumok és Epistolák. Lőcse. 1701.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 247. *l.* Igy találtam emlitve e könyvet Pozsonyban Rakovszky Istvánnál is, a *Rakovszky családi ktár catalogusában* (A. 12. S. 6. Nro 2. ktári jegy alatt). Magát a Lontón Hont vármegyében lévő könyvet nem láthattam.

1636 **Lőcse. 1701.**

Páriz Ferencz (Pápai). Pax Corporis, Az-az: Az emberi Test Nyavalyáinak Okairól, Fészkeirôl, 's azoknak Orvoslásának módgyáról való Tracta. Mellyet mind élő Tudós Tanitóinak szájokból, mind a' Régieknek túdós Irásokból, 's mind pedig maga sok Betegek kôrûl való Tapasztalásiból summáson ôszve-szedett, és sok ûgye-fogyott szegényeknek hasznokra, mennyire lehetett, értelmessen 's világoson Magyar nyelven kiadott: Ez harmadszori ki-adással pedig sok helyeken, utól

nevezet szerint a' Nyóltzadik egész Könyvvel bővített PÁPAI PARIZ FERENCZ; M. D. Helvetiában azon Facultasban Hites Assessor, az Enyedi Collegiumban egyik Tanító. I. Ján. III. v. 18. Tselekedettel és valósággal. Lőtsén, Nyomtattatott 1701. Esztendőben. 8r. 235 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd, üdv. versek 10 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 5 sztlan lap.

1. kiad. Kolozsvár. 1690. — 2. Lőcse. 1692. — 3. Kolozsvár 1695., s igy ez a 4-dik kiadás. A szerző azonban a czimlapon ezt 3-dik kiadásnak nevezi, a löcsei 1692-diki kiadást, mint tudta és megegyezése nélkül történtet, számba nem véve.

M. n. Muz. — Gy.-fejérvári seminár. — Pozsonyi ev. lyc. — Késmárki ev. lyc. — Csornai convent.

1637 **Lőcse. 1701.**

Tolvaj Ferencz (Menyői). Az Arithmetikának; Avagy Az Számlálasnak őt Speciesinek rővid Magyar Régulákban foglaltatott Mestersége. Taliter disponente FRANC: TOLVAJ MENYŐI, Gyöngyősinen: Sch. Rectore. Az Arythmetikát Tanúló Magyarok kedvekért irattatott és bővebben ki botsáttatott. Lőtsén, Nyomtattatott 1701. Eszt. 12r. 83 lap. — *Elül:* cziml. stb. 6 sztlan lev. — *Végül:* Be-rekesztés 1 sztlan lap.

Első kiadása: Debreczen. 1675.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Losonczi ref. gymn. — Pápai ref. coll. (utolsó lev. hij.). — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1638 **Nagy-Szombat. 1701.**

Eszterházy Pál (Herczeg). Az Boldogsagos Szűz Maria Szombattya az az minden Szombat napokra valo aetatossagok. Mellyet Azon Szent Szüz Igaz, és Buzgo Hiveinek üdvősségére Szerzett Galantai ESTERAS PAL Szentséges Romai Birodalom-béli Herczeg, s' Magyar Országi Palatinus, az 1701. Esztendőben. Nyomtattatot Nagy Szombatban az Akademiai Bőtűkkel Hőrmann János által. 4r. 164 lap. — *Elül:* czimer, czimlap, ajánlás 3, *végül:* mut. tábla 4 sztlan levél.

Nem uj kiadás; csak a Nagy-Szombatban 1691-ben nyomtatott példányok elébe van a czimlap és ajánlás ujra nyomtatva.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1639 **Nagy-Szombat. 1701.**

Illyés András. Keresztyeni Jósságos cselekedeteknek, és Tekelletességnek. Gyakorlatossága (Roderik Alfons után) Illyés András Erdélyi Püspök által. *Masodik resze.* Némely Jósságos cselekedeteknek Gyakorlatosságáról, mellyek tartozandók mint azokhoz, kik vallast tésznek Istennek szolgálni. Nagyszombatban, Nyomtattatott az Academiai Betűkkel, Hörmann János által, 1701. Esztendőben. 4r. 582 lap. — *Elül*: cziml., ajánlás stb. 8, *végül*: lajstrom 5 sztlan lev.

I. rész: N.-Szombat. 1688. — III. rész: N.-Szombat. 1708.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Gy.-Fejérvártt *Batthiányi-ktár. — Egri érs. lyc. — Pannonhalma. — Kolozsvári r. cath. lyc. — Pesti ref. coll. — Nzgy-enyedi ref. coll. — M.-vásárhelyi franc. zárda. — Dézsi franc. zárda. — Rozsnyai r. cath. gymn.*

1640 **Nagy-Szombat. 1701.**

Pázmány Péter. Imadsagos Könyv. Mellyet irt Pazmany Peter, A' Bóldog Emlekezetű Cardinal Esztergami Ersek. Nagy Szombatban. Nyomtattatott az Academiai Betűkkel (1701). 4r. — *Elül:* cziml., ajánlás, változó innepek mut. táblája és naptár 12 sztlan lev., *végül:* Index.

Pater Vizkeleti Zsigmond ajánlása kelt N.-Szombatban 1701. Sz. Jakab hava 25. napján. A változó innepek táblája 1701—1723-ra szól. Ebből bizonyos, hogy az általam látott és leirt egyetlen egy példány, melyben a czimlevél alját, hol az évszám állott, a könyvkötő levágta, nem más, mint a nagy-szombati 1701-diki kiadás.

Csonka példánya, melyből hiányzik az ajánlás első levele, a szöveg utolsó levelei a 424. lap után, az Index eleje (Hhh1—4 = 4 levél) és az Index utolsó levele (Iii4), az *erd. Muzeum ktárában.* — Ezen példányhoz van kötve egy másik imádságos könyv, ugyanazon betükkel nyomtatva, kétségtelenül azonkori nagyszombati nyomtatvány, 199 lap, melyet, minthogy czimlapja hiányzik s több példányát nem láttam, meg nem határozhatok.

1641 **H. n. 1701.**

Arany Temjenező (Isten eleibe fel-botsátando Lelki jó illatokkal tellyes). Az az: Keresztyén Embernek, minden-féle szükségi felől Istenhez fel nyújtandó áhitatos és buzgó Imádságokkal tellyes szép Könyvetske. Nyomtatt: M.DCC.I. 12r. 471 lap. — *Elül:* cziml. 1., *végül:* mut. tábla 2 sztlan lev.

M. n. Muz.

1642 **H. n. 1701.**

Catechismus (Keresztyen), Az az: A' Keresztyéni hitnek ágazatira való rövid tanitás, Kérdések és Feleletek által, Melly mostan a' Kérdésnek és Feleletnek summás értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel-fejtegető kerdezkedessekkel, s' némelly szükséges magyarázatokkal; a' szent Irásbéli bizonyságoknak egészszen való le-irásával, végre a Catechizálásra való út mutatással ujjobban meg-jobbitva s örögbitve ki-botsáttatott. E' kis formában ki botsáttatott Catechesis; mindenekben edgyez az előbbi örögebb formában ki-botsattatott Catechesissel. Nyomtattatott M.DCCI. Eszt. 12r. 308 lap.— *Elül:* cziml., az olvasóhoz és lajstrom 3 lev.; *végül:* Catechismus felfejtegetése O2—Q2 = 25 levél.

S.-pataki ref. coll.

1643 **Bártfa. 1702.**

Szikszai P. Sámuel. Menyország útja, mellyben minden idöre tartozó LX. Imádságok vagynak. Nyomt. Bártfán 1702. 12r. 218 lap. — *Elül:* cziml., approbatio (latinúl), Ajánlás (Thuri Borbély András debreczeni esküdtnek és Bozoki Pálnénak), a k. olvasóhoz 5, *végül:* énekek és mut. tábla 6 sztlan lev.

S.-pataki ref. coll. (cziml. és a mut. tábla utolsó lev. hij.). — Megvolt 1849-ig a n.-enyedi ref. coll. ktárában, gr. Bethlen Kata könyvei közt. — Emliti BOD, *Athénás* 267. *l.* és SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 69. *l.*

1644 **Bártfa. 1702.**

Zöley Pál. Az halotti sirankozasok között istenes jo maga viselésérül valo Boldog Emlekezete Az Meltosagos, Nagysagos néhai Váradi Püspöknek Benkovics Agostonnak, Bihar Varmegyének örökös fő Ispánnyának, Felséges Császár és Királyunk Tanácsának. Midön Sátor allya Ujhelyben a' Remete Szent Pál szerzete Sz. Egyed Templomában tisztességesen el temettetett. Prædikatióban foglaltatott Pater ZÖLEY PAL, Ujhelyi Plebanus által, Anno 1702. Die 30. Novemb. Bartphae. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan levél.

A n.-enyedi minorita zárda ktárában.

1645 **Bécs. 1702.**

Pethő Gergely. Az Magyar Kronikának Veleie, és Summáia Mellyet elsôben meg irt, s-ki bocsátott Horvát, Thót, és Dalmatia Országok Vitéz Bánnya Groff ZRINI MIKLÓS Pethô Gergely, neve alatt Bécsben Ezer, hat száz hatvan Esztendôben. Mostan pedig azon Historiát continuálván Ujonnan ki nyomtattatta, és szûntelen tôrtént dolgokkal szaporitotta Felséges Császár, s, Koronás Királyunk Edélyi *(igy)* Udvari Cancelláriussa, Tanácsa, és Nemes három székely székeknek sepsinek, kézdinek és, Orbainak Fô király Birája, (Gróf KÁLNOKI SÁMUEL). az Magyar Nemzetnek tanuságára. Bécsben sischoics Arvájánál 1702. esztendôben. 4r. A—Ee = 28 iv = 112 sztlan levél.

A kiadó gr. Kálnoki Sámuel csak az ajánló levél alatt nevezi meg magát, melynek kelte: «Irám á Bécsi szállásomon. Die 10. Octobris 1702.» — Gr. Kálnoki a czimlapon Pethő Gergely krónikájának continuálásáról és szaporitásáról szól, az ajánló levélben pedig ezt mondja «Édes nemzetemhez való szoross kötelességem pedig, és szeretetem azt hozta, hogy az hol azon historia végzôdött, ugyan ottan fölvegyem, és continua serie minden esztendőnként lehozzam, éppen az elkezdôdött Uj saeculumig»: azonban ezen igéretét e könyvben nem váltotta be. E könyv ugyanis nem más mint Pethő Gergely krónikájának változatlan uj kiadása, végén e colophonnal: «Az nagy hirû Zrinyi Miklósnak Pethô Gergely neve alatt ki bocsátott Hystoriának VEGE.»

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Schlauch Lőrincz szathmári püspöknél. — Pannonhalmi apátság. — Pozsonyi ev. lyc. — Késmárki ev. gymn. — Tibold-Daróczon a *Fáy-könyvtárban. — Toldy Ferencz* ktárában.

1646 **Debreczen. 1702.**

Balassa és **Rimai.** A' Néhai Tekintetes Nãgos vitéz Urnak Gyarmati BALASSA BALINTnak: és Ama' jó emlekezetû néhai Nemzetes RIMAI JANOSnak; Igaz Haza fiainak, és a Magyar nyelv két ékességének, Istenes Eneki. Most újjobban e' kis formában ki-botsáttattak: Debreczenben, Vincze György által, 1702. Eszten. 32r. 296 lap. — *Elül:* cziml., Elogia 4 levél, — *végül*: imádságok 39 lap.

Debreczeni ref. coll.

1647 **Kolozsvár. 1702.**

Catechismus (Keresztyén). Az az: A' Keresztyéni Hitnek Ágazatira Kérdések és Feleletek által való Rövid Tanitás. Melly A' Kérdéseknek 's Feleleteknek summás Értelmekkel, és azokban foglaltatott dolgokat fel-fejtegető Kérdezkedésekkel, 's némelly szükséges Magyarázatokkal; a' szent Irásbéli bizonyságoknak egészen való le-irásával; végre a Catechizálásra való Ut-mutatással, újabban ki-botsáttatott. Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi P. Samuel, 1702. Esztendöben. 12r. 271 lap. — *Elül:* cziml., az olvasóhoz 3 sztlan levél, *végül:* Fejtegetések stb. 47 sztlan lap.

Kolozsvári ref. coll.

1648 **Kolozsvár. 1702.**

Csepregi Turkovics Mihály. Pál Apostolnak A' világi Gazdag Embereket idvezülni Tanító Szent Tanátsa. Mellyet Idvességes Halotti Prédikátzióban A' Néhai Nemzetes VÁNYAI GÁSPÁR Uram teste felett, Kolosvári lakó házánál, a' Temetésnek napján, 1702. Esztendöben, 29. Januar. meg-magyarázott CSEPREGI T. MIHÁLY, A' Kolosvári Orth-Reformata Ekklésiának egyik méltatlan Tanítója. Kolosváratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel, 1702. Esztendőben. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll.

1649 **Kolozsvár. 1702.**

Dálnoki Benkő Márton. Lucius Annæus Florusnak, A' Romai viselt dolgokról irott negy könyve. Mellyet Déák nyelvből Magyar nyelvre forditott, DALNOKI BENKŐ MÁRTON. A' Maros Vásárhelyi Scholának Mestere. Kolosvaratt, Lenygel Andrasnenal, Helczdörffer Mihály által. Anno 1702. 12r. 344 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd, versek 40, *végül:* mut. tábla és nyomt. hiba 4 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Kolozsvári ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* (3 péld.) — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — Gyömrőn gr. *Teleki-ktárban.*

1650 **Kolozsvár. 1702.**

Ember Pál (Debreczeni) Garizim és Ébál. Mellyeknek egyikén Áldást és Szeretetet, a' másikra Átkot és Gyülölséget parantsolt Isten. A' Bárány Életének könyve, Mellybe e' Világ fundámentomának fel-vettetése elött bé-irattattak, vagy nem irattattak az emberek, megnyilatkozik e' Hegyeken. Az Isteni örök Elválasztásnak, és Elhagyásnak Dékrétomának Nagy Titkáról, az Ur nevének félelmében lött Együgyü Elmélkedésit, Az Isten szent beszédének tiszta igasságán, és jeles Túdós Emberek lábok-nyomán fundálván, irta, prédikállotta, és most közönséges haszonra, némelly kegyes jó lelkeknek kivánságok szerint ki-adta Debreczeni Ember Pál, Mostan a' Szattmári, Helv. Confessio szerint Reformáltatott Ekklésiában, az Úr Jésus egyik méltatlan szolgája. Kolosváratt, Nyomt. M. Tótfalusi Kis Miklós által, 1702 Esztendőben. 8r. 200 lap. — *Elül:* cziml., Ajánló Levél, A kegyes Olvasóhoz, Approbatio Johannis Kotsi, Egy anagrammás magyar vers, s egy imádság 16, *végül:* Rövid summája, egy áhitatos könyörgés s (latinúl) a legkitünöbb ág. hitv. theologusoknak a praedestinatióról bizonyságtétele 8 szztlan levél.

Ajánlva van a losonczi nemesi rendből való előljáróknak.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — *Pesti ref. coll.* (2 péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Kecskeméti ref. coll.* — *Pápai ref. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *N.-kőrösi ref. lyc.* — Lugossy Józsefnél, Szilágyi Istvánnál, gr. Toldalagi Victornál stb.

1651 **Kolozsvár. 1702.**

Gamelion Melographicum. Quô, Generosissimo Neogamorum Pari: Illustrissimo quidem Sponso, CoMItI, ADae SzekeLLy; (1702) Illustrissimæ autem Sponsæ CoMItIssæ, Channæ BanfyaDæ (1702); Inter tot Lætos thaLassIones hyMenæos, aC tæDas (1702), ad testandum commune Gaudium mense Julio DIe 4. MensIs aCCensas, (1702) & in Arce Gyalu, Castro Inclytæ DaCIæ MICantes, (1702) Humillimè congratulatur, ac felicissimum apprecatur Conjugium Euterpe Alba-Juliana. Claudiopoli, Impressit Samuel Pap Telegdi. 2r. A—C = 3 iv = 6 sztlan levél.

Alkalmi versek négy részben; a 4-dik rész e czimmel: *Pars IV. et Ultima, In gratiam Eorum addita est, Lingva Hungarica queis nota est, ignota Latina.* — E másfél folio lapot elfoglaló magyar versek igen gyenge rimes distichonokban vannak irva, ez aláirással *D. K. S.* (Dixit KAPOSI SÁMUEL). — A három első rész latin, egy latin ének hangjegyekkel. — E zsidó, görög, latin nyelvtudományt mutogató versek kétségtelenül mind KAPOSI SÁMUEL gy.-fejérvári ref. tanár munkái.

Erd. Muz. — Kolozsvári ref. coll.

1652 **Kolozsvár. 1702.**

Gyöngyösi István. Marsal Tarsalkodo Muranyi Venus. Avagy Annak Emlekezete: Miképpen a' Méltoságos Groff Hadadi Veselenyi Ferencz Magyar Ország Palatinussa, akkor Fûleki Fő Kapitány, a' Tekintetes és Nãgs Gróff Rimai Szetsi Maria Aszszonnyal, jövendőbéli házasságokról való titkos végezése által tsudálatosképpen meg-vőtte a' Hires Muranyi Varat. Mellyet irt vólt ugyan ő Nagyságok Komornikja GYŐNGYŐSI ISTVAN Magyar Versekben szerezvén. Mostan pedig újjabb meg-jobbitásával a' Verseknek ki-botsattatott Kolosvaratt Nyomtattatott M.DCCII. Esztendőben. 8r. A—G1 = 6⅞ iv = 49 sztlan lev. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd (versekben) 6 sztlan lev.

Első kiadása: Kassa. 1664. 4r. — Ezen 2-dik kiadást is emliti VERSEGHI, *Mi a poesis?* 29. *l.*

M. n. Muz. — Pesti ref. coll.

1653 **Kolozsvár. 1702.**

Páriz Ferencz (Pápai). Életnek képe, mellybe bé-iratott példás emlékezetre méltó neve a' Nemzetes, Tiszteletes, Tudos M. Totfalusi Kis Miklos Uramnak. Kolosvár, 1702.

Ujra kiadta jegyzetekkel Bod Péter «Erdélyi Feniks» cz. alatt H. n. 1767., az előbeszédben megemlitvén, hogy Pápai P. Ferencz ezen versei mind kézirásban, mind nyomtatásban kezében voltak.

Emliti gr. KEMÉNY JÓZSEF, *Lexicon Erud. Hung.* cz. kéziratában (Tótfalusi Kis Miklós név alatt).

1654 **Kolozsvár. 1702.**

Halotti beszédek **Tótfalusi Kis Miklós** felett . . . . . 4r.

Tartalma: 1. *Csepregi Mihály* predikátzioja a háznál 1702. mart. 22. (3—17. lap). — 2. *Szathmár-Németi Mihály* oratiója ugyanott u. akkor (18—23. l.) — 3. *Enyedi István* enyedi theol. prof. temetési predikátzioja Kolozsvárt 1702. 4. Apr. (24—34. lap).

Ezen nyomtatvány általam látott valamennyi példánya czimlaptalan és végül csonka; mind a 8 példányban csak A2—D4 = 15 sztlan levél van meg. Ezen körülmény, különösen az első A ivvel együtt nyomtatott czimlevél hijánya, kétségtelenné teszi, hogy ezen nyomtatvány eleje s vége czélzatosan volt megsemmisitve a Tótfalusi Kis Miklós emlékezetét még sirjában is méltatlanul üldöző sértett hiuság és vak gyülölködés által.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll. (2 péld.). — *Kolozsvári unitár. coll. — Debreczeni ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1655 **Kolozsvár. 1702.**

Kalendariom (Uj és ô) Christus Urunk születése után való 1702 Esztendöre. Melly Magyar Orszagra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztattatott NEUBÁRT JÁNOS Astrologus által. Cum Privilegio Regii Gub. Trans. Kolosváratt, Nyomt: M. Tótfalusi Kis Miklós által. 16r. A—E (8 levelenként). = 40 sztlan lev.

M. Akad. — Erd. Muz. (2 péld.)

1656 **Lőcse. 1702.**

Comenius (Joh. Amos). Januae Lingvarum Reseratae Aureae Vestibulum quo primus ad Latinam aditus Tirunculis paratur: cum versione interlineari Germanica Hungarica et Slavonica. Editum a JOHAN. AMOS COMENIO. Leutschoviae Typis Breverianis, Anno 1702. 8r. 109 lap. — *Elül:* cziml. és praefatio 4, *végül:* Index (H4—M5) = 34 sztlan levél.

Lőcsei ev. gymn.

1657 **Lőcse. 1702.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1702. Esztendőre irt NEUBART JÁNOS. Es Magyar Országra, Erdélyre és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Lőtsén,

Nyomt. Bréver Samuel özvegyénél. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

Pesti ref. coll.

1658 **Lőcse. 1702.**

Miskolczi Gáspár. Egy jeles Vad-Kert, Avagy az oktalan állatoknak, úgymint: (1) A' Négy lábúaknak, (2) A' Madaraknak, (3) Az Halaknak, (4) A' Tsúszó-mászó állatoknak, (5) A' Bogaraknak, ôt Kônyvekbe foglaltatott tellyes Historiaja. Melly Elsöben A' Tudós és Híres FRANZIUS FARKAS, Wittébergai Sz: Irás Magyarázó Doktor által Deák nyelven irattatott, és sok izbẽ kinyomtattatott. Az után A' Bóldog Emlekezetû MISKOLCZI GÁSPÁR, Sok szép Ekklésiáknak mind Magyar-Országban, mind Erdélyben hasznos Tanítója által, Magyar nyelvre fordíttatott. Mostan pedig A' Magyar Nemzet kedvéért mint ollyan hasznos Munka, közönséges haszonra Világra botsáttatott. Lôtsén, Nyomtattatott 1702. Esztendôben. 8r. 712 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 11, *végül:* mutató tábla 5 sztlan levél.

Ajánlva van Czegei Wass Györgynek és feleségének Nemes Máriának. «Irám Görgényben 1691. Eszt. 25. Aug. az én bujdosásomban; a honnét Igeni Prédikátorságra, azután Istentôl Udvarhelyi Esperestségre hivattattam.»

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* — *Pesti egyetem.* — M.-v. *Telekiktár.* — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *Debreczeni ref. coll.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Sz.-udvarhelyi ref. coll.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Késmárki ev. lyc.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Sepsi-szentgyörgyi ref. gymn.* — *Tordai unitár. gymn.* — *Gömöri ev. esp. ktárában* Rozsnyón (cziml. hij.). — *Zilahi ref. gymn.* (cziml. hij.). — Lugossy Józsefnél Debreczenben, Radványban a b. Radvánszky-ktárban stb.

1659 **Nagy-Szombat. 1702.**

Illyés András. Jora Intô Enekecskek Igasság ellen tusakodo gonosz emberek ellen, Igasság szeretô Hiveknek vigasztalására. Mellyeket szerzett: ILLYES ANDRAS, Erdelyi Pûspôk. Minekutánna Erdélybe bémenvén: és hamissan elnyomattatot kevés Pápistaságot meglátogatván, a' Diplomás Eretnekektôl Magyar Országba kijôni kinszerittetet. Nyomtattatott M.DCCII. Esztendôben. 8r. 76 lap. — *Elül:* czimlap, Illyés

András czimere, egy kép és bibliai idézet 2, *végül:* Siralmas ének hamis tolvajok ellen 1 sztlan levél.

Az I. rész 41. *lapján ezen czimlap áll:* Latinæ et Ungaricæ Admonitoriæ Cantionculæ, Quas composuit ANDREAS ILLYES Episcopus Transylvaniæ .... Et secundâ vice, meliori ordine edidit Ad Gloriam Dei, ac ædificationem Fidelium Christi. Tyrnaviæ, Anno M.D.CCII.

Hozzá járul, külön czimlap nélkül: Continuatio Admonitoriarum Cantionc-ularum. Jora Intô Enekecskéknek Folytatása. 1—52. lap.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pozsonyi r. cath. gymn.

1660 **N.-Szombat. 1702.**

Szentiványi Márton. Negy rôvid elsô Kônyvetskek, Mellyeket A' Hitben támadott Versengésekrûl irt, és kûlôn kûlôn ki-bocsátott Jesus Társoságában lévô SZENT-IVANYI MARTON Pap, és Theologus. Most pedig Magyar nyelvre forditott és ki-nyomtattatott eggyût A' Nagysagos és Meltosagos Tisztelendô Dolny Istvannak, Csanádi Pûspôknek, Esztergami Káptolony Felsô Præpostyának, Fôldvári Apáturnak, és a' Felséges Romai Császár Magyar Országi Király Tanátsának. Kôltségével. Nagyszombatban, az Academia Bôtûkkel Hôrmann János által, 1702. 12r. 557 lap. — *Elül:* ciml., ajánlás (latinúl) 4 sztlan levél, *végül:* errata 4 sztlan lap.

Uj czimlappal és elôbeszéddel, de nem uj nyomással, lásd alább: N. Szombat. 1703. — Ennek negyedik könyve (367—557. lap) ily czimet visel: Ôtven okok, miért a' Romai Kôzônséges Anyaszentegyház másokat minden féle Vallásokot fére tévén inkáb választassék, Ujj esztendô fejében 1702. Az Ellenkezô Uraknak ajándékoztatot.» Ezen rész mint önálló könyv is megjelent N.-Szombat. 1702.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Szepesi káptalan. — Pápai franc. zárda.

1661 **Nagy-Szombat. 1702.**

Szentiványi Márton. Ôtven okok és indulatok. Miért A' mostani Keresztyének kôzôtt lévô Vallásokbúl egyedûl a' kôzônséges Romai Vallást kell választani, és minden egyebeknél fôllyeb bôcsûlleni. Mellyek új esztendôre 1702. Az ellenkezô Atyafiaknak ajándék gyanánt adattak, SZENTIVANY MARTON Jesus Társaságában lévô Pap, és Theologus által. Most pedig Magyar nyelvre forditattak, és ki-nyomtatttatak A' Nagyságos és Méltóságos Tisztelendô Benkovics Agostonnak, Vá-

radi Püspöknek, Bihar Vármegyének örökös Fő Ispannyának és a' Felséges Romai Császár Magyar Országi Király Tanátsának Költségével. Nagy-Szombatban, az Academiai Betűkkel, Hörmann János által 1702. 12r. 193 lap. — *Végül:* nyomt. hibák 1 sztlan lap.

Ezen könyv tartalma szóról szóra be van foglalva Szentiványi Mártonnak a fontebbi szám alatt leirt könyvébe, a 367—557. lapon.

M. Akad. — Pesti egyetem.

1662 **Strassburg. 1702.**

Ács Mihály. I. N. J. Boldog Halal Szekere. Mellyet, az Idvösséges halált kivánó Emberek kedvéjért, Maga az Ur Jesus elkészitet, és az Halálnak Elől-járó Követivel S-késérö seregivel edgyüt az ö Irásábul öszve szedegetet, Eö Fölsége leg utolsóbb Szolgácskája Aachs Mihaly. Argentoratumban, Nyomtattatot Spoor Fridericus Janos Altal. M.DCC.II. 12r. 534 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd, a k. olvasóhoz 16, *végül:* index triplex 19 sztlan levél.

Első kiadás, a 2-dik lőcsei 1708-diki kiadásnál sokkal ritkább.

Ajánlja Telekesi Török Istvánnak és Lövei Balázs győri luther. lelki pásztornak, s az előljáró beszédet is irta a szerző Ács Mihály; de a kegyes olvasóhoz intézett sorokat a szerző fia, ifj. Ács Mihály irta, ki igy nevezi meg magát: «Az én Édes Atyám Conceptusa Kinyomtatását corrigaló engedelmes fia Aáchs Mihály SS. Th. St.»

Sándor István *M. könyvesház* 66. és 73. *l.* fölhozza ugyan ezen strassburgi kiadást, de tévedve teszi 1700-ra és 1708-ra 1702 helyett.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Nyitrai kegyesrendi ház. — Megvolt *Nagy István ktárában* is (Catalogue. 1. l.).

1663 **H. n. 1702.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** Az Néhai Tekintetes, Nagyságos Vitéz Urnak Gyarmati Balassa Balintnak; Es Amaz jó-emlekezetű, Istenben bóldogúl ki-múlt Néhai Nemzetes Rimai Janosnak, Igaz haza fiának, és a' Magyar nyelvnek két ékességének Istenes Eneki. Mellyet az előtteni fogyatkozásoknak meg jobbitásával, mostan ujjobban e' kis formaban ki-bocsáttatott. MDCCII. Eszt. 12r. 382 lap. — *Elül:* cziml., Elogia Balassae 4, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Hozzá járul: *Via Jacobea*, az az Jakob Patriarkanak Olly úta. stb. MDCCII. Eszt. 12r. 33 lap.

M. Akad.

1664 **Bécs. 1703.**

Zsigrai Erzsébet Rózsa. Jó illatu Rosas Kert, Melyben sok szép Imacságok, mint annyi ió illatu Rosák találtatnak, Reggeli, s-Estvéli Imatságok: Az Ur vétele elôt, es utánna, való könyörgések, A' Jesus Szentséges szivéhez Való Officium Letania, Egyéb szép Imatságokkal; Vagy az Isten szentséges Annyához igen szép aitatossagok, Es az Isten Szenteihez, mint annyi Menyei Paradicsom kertiben Plantáltatott virágok tiszteletire való Imatcságok. Mellyek mindenestül Németbül forditattak Magyar nyélvre Szent Clara Szerzetiben lévö, egy szerzetes Szüz által: Az Isten Sz: Annyának és a' Menyei Szentek nagyob Dicsössegekre, és a' Magyarhivek lelki epületekre. Nyomtattatott Becsben, Anna Rosina Sischowitzin bôtûivel, Anno 1703. 8r. 275 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 6 sztlan levél.

Ajánlja gr. Kálnoki Sámuel erdélyi cancellariusnak, kinek költségén jelent meg ezen könyv, a fordító «Sz. Clara Szerzetibül valo erdemetlen Szerzetes Elisabetha Rosa Sigray.»

A Rakovszky-család ktárában Pozsonyban.

1665 **Brassó. 1703.**

Comenius (Joh. Amos). Orbis sensvalim trilingvis, Hoc est: Omnium fudamentalium in Mundo rerum & in vita actionum Nomenclatura. Latina, Germanica, & Hungarica. In usum & commodum Scholasticæ nostræ Juventutis noviter emissa. Coronæ Typis Lucæ Seuleri M.D. per Michaël: Heltzd. Anno 1703. 8r. 263 lap. — *Végül:* Index 9 sztlan lap.

Pesti egyetem. — Erd. Muz.

1666 **Debreczen. 1703.**

Némethi Mihály. Mennyei Tárház Kulcsa . . . . . Debreczen. 1703. 12r. A—M8 = $11^{2}/_{3}$ iv = 140 levél *(ha teljes).*

1. kiad. Kolozsvár. 1673. — 2. Kolozsvár. 1676. — 3. Lőcse. 1679. — 4. Kolozsvár. 1681. — 5. Debreczen. 1685. — 6. Ez. — 7. Lőcse. 1706. — 8. Bártfa. 1708.

Csonka példánya, melyből a czimlevél, A2—5 és A8—12 lev. (összesen 10 lev.) hiányzik, a *M. n. Muzeumban.*

1667 **Debreczen. 1703.**

Rákóczi Ferencz (Felsô-Vadaszi) Fejedelem, Es Saáros Vármegyéi ôrôkôs Fô-Ispán; Magától a' kegyelem szerint formáltatott alázatos Imádsága. Mellyel az ô Urának Istenének orczáját mindennapon engesztelni szokta. Nyomtatás által közönségessé tétetett mostan, a' végre: hogy a' birodalma alatt lévö vitézlö Magyar nép-is, az ö kegyelmes jó Urát 's Fejedelmét a' buzgó imádkozásban követni meg tanúllya. Debreczenben, Nyomt. Vincze György által 1703. Esztend. 8r. 6 sztlan lev. (3 levél magyar, 3 levél latin szöveggel s külön czimlappal.)

Ujabb kiadásai: H. n. 1703. 12r. — N.-Szombat. 1704. 4r. — H. n. 1705. *M. Akad. — Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll.*

1668 **Debreczen. 1703.**

Técsi Miklós. Lilium Humilitatis; az az, A Nyomorúságoknak Tôvisse kôziben be-vettetett Isten Anyaszentegyházanak maga meg-alázása, és keserves Siralma. Mellyet; az üldöztetéseknek idején, a meg-haragutt Istennek meg-engesztelésére; a Christus ellenséginek meg-szegyenitésére, és a Sion romladozott Kö-falainak fel-épittetésére, ekképpen botsát fel az Anyaszentegyház magas Meny-országban. Mellyet az Ur ditsôsségére, a Keresztyén Ecclesiának hasznára, és a meg-keseredett Hiveknek vigasztalására, ekképpen készitett el, és illy formában ki-is botsátott Franequeraban, 1659. Tecsi Miklos. Debreczenben. Vincze György által, 12r.

Nem önállóan, hanem Németi Mihály Mennyei tárház kulcsa. *Debreczen* 1703. után nyomtatva jelent meg, valamint a lőcsei 1679-diki kiadásban is. — Amaz terjed A—M8 levélre, ez kezdődik M9 levéllel.

Régibb kiadásai: 1. Franequera. 1659. — 2. Kolozsvár. 1675. — 3. Lőcse. 1679. — 4. Kolozsvár. 1679.

Végén csonka péld., mely a 104. lap után szakad meg, a *m. n. Muzeumban.*

1669 **Kolozsvár. 1703.**

Corona Nuptialis. Az-az: Menyekezői korona. Mellyet, Gróf Szeki Teleki Sandor Méltóságos Ur-Finak, mint Völegénynek, és Gróf Bethlen Julia Méltóságos Kis-Aszszonnak,mint Meny-Aszszonynak, a' szent Házasság által való egybe-kőttetéseknek Menyekezői örőme-napjára (melly Martiusnak hatodik napja) készitett Az Gyula-Fejérvári Collegium. Annô, quô Musis iterum fuit induperatum: DICIte CarMIna. (1703.) Kolosváratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 2r. 2 iv = 4 sztlan lev.

Kolozsvári ref. coll.

1670 **Kolozsvár. 1703.**

Kalendarium (Uj és Ô) Christus Urunk szűletése után való 1703 Esztendöre. Melly Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott NEUBART JÁNOS Astrologus által. Kolosváratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 16r. A—E iv (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld.).

1671 **Kolozsvár. 1703.**

(Szent-Mártoni Bodó János). Igen szép Historia a' Maria Magdolnanak Sok büneiböl valo kegyes Meg-téréséről. Nyomt: Kolosvaratt 1703. 8r. A iv = 8 sztlan lev.

Régibb kiadása: Lőcse. 1683.
Kolozsvári ref. coll.

1672 **Kolozsvár. 1703.**

Tolvaj Ferencz (Menyői). Az Arithmetikanak, Avagy A' Számlálásnak öt Speciesinek rövid Magyar Regulákban foglaltatott Mestersége. Taliter disponente FRANC: TOLV: MENYÖI, Gyöngyösinen. Sch. Rectore. Az Arithmetikát tanúló Magyarok kedvekért irattatott és bövebben ki-botsáttatott. Kolosváratt, Nyomt: Telegdi Pap Samuel Annô. 1703, 12r. 84 lap. — *Elül:* cziml., elölj. beszéd, versek, tartalom 6 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Debreczen. 1675. — Kolozsvár. 1694. és 1698. — Lőcse. 1701.
Erd. Muz. — Kolozsvári ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll.

1673 **Lőcse. 1703.**

(**Ács Mihály**). *á ω.* Zengedező Mennyei Kar Az az: Németből Magyarrá fordíttatott szép Isteni Ditséreteket és hálaadó Énekeket, más magyarul szereztetett kegyes Énekekkel együtt magában foglaló Könyvetske. Lőtsén, Nyomtattatott 1703. Esztend. 12r. 206 lap. — *Elül:* cziml., 1 lev.; *végül:* Register és mutató tábla 4 sztlan levél.

Kolozsvári r. cath. lyc. — Kassai jogakad. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. (mind három példány Ács Mihály Lőcsén 1701. nyomtatott Arany Láncza után kötve).

1674 **Lőcse. 1703.**

Comenii (**J. A.**) Januae Lingvae Latinae Vestibulum. Primum in Usum Illustris Pädagogei Albensis Ungarice redditum. Deinde Orthodoxarum in Hungaria Scholarum usui accomodatum; Leutschoviae Typis Breverianis 1703. 8r. A—C7 = 23 sztlan levél.

Lőcsei evang. gymn.

1675 **Lőcse. 1703.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Christvs Urunk szűletése után való 1703. Esztendőre irt NEUBART JÁNOS. Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Lőtsén, Nyomt: Bréver Samuel özvegyénél. 16r. A—E (8 levelenkent) = 40 sztlan lev.

Pesti ref. coll.

1676 **Lőcse. 1703.**

Molnár Albert (**Szenczi**). Szent Dávid Kiralynak és Profetanak száz-ötven Soltári, A Frantziai Nóták s Versek szerint Magyar Versekre fordittattak s rendeltettek SZENTZI MOLNÁR ALBERT által. Lőtsén, Nyomtattattak 1703 Esztendöben. 12r. 325 (helyesen 324) lap. — *Elül:* cziml. üdv. vers. stb. 2, *végül:* index 3 sztlan levél.

Hozzájárul: DIÓSZEGI K. ISTVÁN. Lelki fegyver. Lőcse. 1703. 12r.
M. n. Muz. — Pesti ref. coll. (2 péld.)

1677 **Lőcse. 1703.**

Diószegi K. István. Lelki Fegyver, Avagy A Hétnek minden Napjaira rendeltetett Reggeli és Estvéli Kőnyőrgesek és buzgo háládások; Mellyek Elsőben Német Nyelvből Belga nyelvre fordittattak: Viszontag az Isten Anyaszentegyházában vitézkedő hivek kedvekért Magyar nyelven ki-botsáttattak, Belgiomban Diószegi K. István, Sz: I: M: Doktor által. Most pedig újobban negyedszer ki-nyomtattattak Lőtsén, 1703. Esztendőben. 12r. 62 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

Nem önállóan, hanem Sz. Dávid Soltári. Lőcse. 1703. után függelékül jelent meg; az terjed A—O ivre, ez P—R ivre.

Három régibb kiadása előttem ismeretlen.

M. n. Muz. — Pesti ref. coll. (2 péld.).

1678 **Nagy-Szombat. 1703.**

Betegek Gyogyitoja, Az az Sümegi Pater Franciscanusok Templomában, Csudákkal tündöklő, keserves, Kereszt farul le-tétetett Sz. Fiát ölében tartó Makula nélkül való Dücsősséges Szűz Marianak Nyilvánságos Csuda-tételi, Mellyeket Az Ur Istennek nagyobb dücsősségére, a' Bóldogságos Szűznek tiszteletére, édes Nemzetünknek örömére, és szegény Hazánknak Lelki vigasztalására, a' meg-gyógyúltak Relatiója szerént egybe szedvén. A Tisztelendő Pater Guzmán Daniel, Magyar Országi Bóldog Aszszony Provinciájának érdemes Provincialissa engedelmével, világosságra bocsátott azon Sümegi Conventből egy Pater Franciscanus. Ezen Szentséges és vég nélkül való érdemű kegyes Szűzet, alázatos áitatossággal tisztelő, leg-kissebb Szolgája költségén. Nagy-Szombatban, az Academiai Betűkkel Hörmann János által, 1703 Esztendőben. 8r. 171 lap. — *Elül:* cziml., az olvasóhoz 4 sztlan lev. *végül:* mut. tábla 3 sztlan lap.

M. n. Muz. — S.-pataki ref. coll.

1679 **Nagy-Szombat. 1703.**

Cantus Catholici ex editione Szelepcseniana. Régi, és Uj, Deak, és Magyar Aitatos Egy-házi Enekek, es Litaniak. Mel-

lyekkel a' Keresztyének Esztendő által való Templomi Solennitásokban, Processiókban, és egyéb ájtatosságokban szoktak élni: most újjonnan, más több szép énekekkel meg-szaporittattak, és a' Keresztyéneknek Lelki épületekre, és vigasztalásokra ki-bocsáttattak. Tellyesedgyetek-bé Szent Lélekkel, szólván magatok kőzőtt Sóltárokkal, és Dicsiretekkel, és lelki Enekekkel énekelvén, és dicsiretet mondván a' ti sziveitekben az Urnak. ad Ephes. 5. v. 19. Nagy-Szombatban, Nyomtattatott az Academiai Bötűkkel, Hőrmann János által, M.D.CCIII. Esztend. 4r. 356 lap. — *Elül:* cziml. és lajstrom 6, *végül:* mut, tábla 5 sztlan lev.

M. n. Muz. — Pannonhalmi apátság.

1680 **Nagy-Szombat. 1703.**

Illyés András. Régi es uy Enekek, es isteni dicsiretek. Mellyeket írt, és Ujonnan Kibocsatot ILLYES ANDRAS Erdélyi Pűspők, Igaz Keresztyéneknek vigasztalására, és Epűletére. Nagy Szombatban az Academiai Bőtűkkel 1703. Esztend-ben. 8r. 122 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan levél.

M. n. Muz.

1681 **Nagy-Szombat. 1703.**

Haszna és Szokása Carmeliták Szent Szerzetiben való Fő Társaságnak ugymint Scapularnak Ertelme Az az Világos és szűkséges Tudomány, miképpen a Sz. Scapulár Gyűlekezetiben (melly Bóldogságos Szűz Maria-nak Carmelus Hegyérűl neveztetett) viselni kellessék magát, és ugyan azon gyűlekezetben Sz. Búcsúkat, hogy meg-nyerhesse valaki, mit kell cselekedni néki. Nagy-Szombatban nyomtattatott az Academiai Bőtűkkel Hőrmann János által, 1703. Esztendőben. 12r. A1—12 = 1 iv = 12 sztlan lev.

M. n. Muz.

1682 **N.-Szombat. 1703.**

Paduai Szent Antal Szolosmája. N.-Szombat. 1703. 12r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 70. *l.*

1683 **N.-Szombat. 1703.**

Szentiványi Márton. Negy Rövid Első Könyvetskek, Mellyeket A' Hitben támadott Versengésekrűl irt, és kűlön kűlön ki bocsátott Jesus Társaságában lévő SZENT-IVANYI MARTON Pap, és Theologus. Most pedig Magyar nyelvre forditott és kinyomtattatott eggyűt. Nagyszombatban, az Academiai Betűkkel Hörmann János által, 1703. 12r. 557 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás 6 sztlan levél, *végén:* errata 4 sztlan lap.

Az ajánlás Barkóczi Krisztina Asszonynak, Károlyi Sándor szathmári főispán nejének, magyarúl van s kelt Nagy-Szombatban 2. Julij 1703.

Nem uj kiadás, hanem csak az 1702-diki kiadás elébe van uj czimlap és ajánlás nyomtatva.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Pannonhalmi apátság. — S.-pataki ref. coll. — Nyitrai kegyes r. ház.

1684 **H. n. 1703.**

Rákóczi Ferencz (Felső-Vadaszi) Fejedelem . . . . . Imadsaga . . . . (mint föntebb Debreczen. 1703.) 1703. Esztend. 12r. 6 sztlan lev. (3 levél magyar, 3 latin szöveggel).

M.-szigeti ref. lyc.

1685 **Cassel. 1704.**

Károli Gáspár. Szent Biblia. Az-az Istennek Ó és Új Testámentomában Foglaltatott egész Szent Irás. Magyar Nyelvre Fordittatott KÁROLI GÁSPÁR által. Es mostan hetedszer e' nagyob' formában vítettetvén a' Francziai nótákra rendeltt Sóltár-Könyvvel együtt kibocsáttatott a' hatodszor nyomtattatott példa szerint. Casselben, Ingébránd János költsége által: 1704 Esztendőben. 4r. Ó Testamentom. 863. — Apocryphus könyvek 221. — Uj Testam. 296 lap. — Szent David Soltari (külön czimlappal) 134 lap. — *Elül:* cziml., az olvasónak, és lajstrom 3, *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll.* (2 péld.) — *S.-pataki ref. coll.* (2 péld.) — *M.-vásárhelyi ref. coll. — Miskolczi ref. gymn. — Pozsonyi ev. lyc. — Rima-Szombati prot. gymn.* — Betléren *gr. Nádasdy-könyvtárban.* — Magánosoknál több példány.

1686 **Cassel. 1704.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak és Profetanak szaz-ötven Soltari A' Francziai Nóták 's Versek szerint Magyar Versekre fordittattak és rendeltettek. SZENTZI MOLNAR ALBERT által. Mellyek most ujjolag ki-nyomtattattak Ingebrand Janos Kôltsége által, Casselben, M.D.CC.IV. Esztendöben 4r. 134 lap. – *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz 2, *végül:* lajstrom 1 sztlan lev.

Példányai, a casseli bibliával egy kötetben, mint a föntebbi szám alatt. — Külön a *pápai ref. coll. ktárában.*

1687 **Debreczen. 1704.**

(**Halotti beszédek** Szemere György felett). E' siralom vőlgyen edes hazankban Sion fele ohajtozva utazo sok szegeny Őzvegyek 's Árvák elesztő Szellője. Avagy, Olly halotti tisztességtétel, mellyben a sérelmes szivű Őzvegyek vigasztaltatnak, mind a békeséges-tűrésnek és Isteni félelemnek gazdag jutalmával, s mind a Mennyei tutorság alá maradott főldi árvájoknak, és a jobb életre által kőltőzőtt Férjeknek bóldogságának meg-gondolásával, Melly végben ment a nehai Tekintetes Vrnak N. Szemere Győrgy Uramnak, Nemes Aba-új. és más egynehány Vármegyéknek, edgyik Fő-rend Assessorának, gyászos koporsójában való bé-szállásának, s a főldnek gyomrában való bé-takarittatásának alkalmatosságával Losonczon, A belől meg-irt személyek által; s kőzőnségessé-is tétetett, Ex Authoritate Majorum. Debreczenben, Nyomt. Vincze Győrgy által. 1704. Eszt. 4r. 68 lap.

Ajánlva van, a czimlevél hátlapján. Bossányi Kristinának. Szemere György özvegyének.

Tartalma: 1. Rővid Elmelkedes. Melly prédikáltatott . . . . 1703. eszt. 11. maj: POLGÁRI GÁSPÁR. Losonczi . . . L. Pásztor által. 3—9. lap. — 2. Prédikáció a háznál NAGYVATI JÁNOS rimaszombati pred. 10—24. l. — 3. Préd. a templomban POLGÁRI GÁSPÁRtól. 25—34. l. — 4. Rövid magyar Oratio. TARCZALI SÁMUEL Rima-Szombathi Schola-Mester által. 35—50. l. — 5. Magyar Rhitmusok bucsúztató versek. 51—68. lap.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* 2 első lev. hij.

1688 **Debreczen. 1704.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Christus Urunk szûletése után való 1704. Esztend: irt NEUBARTH JANOS. Melly Magyar Országra, Erdélyre és egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Debreczenben. Nyomtatt: Vincze György által 16r. A—E = 5 iv (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. Akad.

1689 **Debreczen. 1704.**

Rákóczi Ferencz. A' Meltosagos Fejedelem Felsö-Vadaszi Rakoczi Ferencz, Kegyelmes Urunk által: Nemzetünknek s' édes Hazánknak a' Német Nemzet kegyetlen Uralkodása alatt lett, hallatlan meg-nyomorittatásárúl, maga Méltóságos Személlyének nagy méltatlan szenvedésérûl, Es az Austriai Ház erôszakoskodása alól való fel-szabadulásért fogott Magyar fegyvernek ártatlanságárúl, az egész Keresztyén Világnak eleibe adatott Manifestvm. Köz tudomany tetel. Melly elsöben Deák, mostan pedig magyar nyelven, újjonnan közönségessé tétetett. Nyomt. 1704. Esztend. 8r. A—D = 4 iv (4 levelenként) = 16 sztlan lev.

A betük és nyomdai kiállitás után itélve kétségtelenül debreczeni nyomtatvány. *M. Akad.*

1690 **Kolozsvár. 1704.**

Kalendariom Christus Urunk szûletése után valo 1704. Esztendôre. Kolosváratt. 16r. A—E = 5 iv = 40 sztlan levél *(ha teljes).*

M. Akad. — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben (elül csonkán).

1691 **Kolozsvár. 1704.**

Kereszturi Sámuel. Az örökke-valóságnak három Postái: a' kik e' világi számkivetésben bujdosó Adámnak fiait örökös házájokba hijják: a' kik ama' minden kegyességet meg-jutalmaztató Törvény székre tsak-nem együtt czitálák, két jó Urainkkal, a' boldog emlekezetü Kmita András Uram Özvegyét, Nemzetes Wilhelm Christina Aszszonyt, 1704 esztendöben,

Szent Iván havának 14. napján. Kinek utolsó tisztességére, hideg tetemi felett, ez három Postáknak követségeket megbeszéllette, a' Kolosvári Unitarium Collegiumban Oratoriát tanító Ifjú, KERESZTURI SAMUEL. Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 1704 Eszt. 4r. A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan levél.

Kolozsvári unitár. coll. — S.-pataki ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll.

1692 **Kolozsvár. 1704.**

Soós Ferencz. Jó cselekedetekre való Serkengetés, és a munkás Szeretetre való Intés. Mellyet a bóldog eml. Néhai Nemzetes Szent-Jóbi György Uram, A Nemes Kolosvár városának egyik érdemes Exactorának, &c. meg-hidegedett Teste felett tött az Istennek beszédéből, Istennek ditsösségére, jó Fautorának érdemlett betsületire, és közönséges épületre, a szomorú 1704. esztendöben, Sz. Jakab havának 14-dik napján, Kolosváratt a Meghóltnak Híd-útszai házánál Soos FERENCZ, a K. R. E. egyik Prédikátora. És keresztyéni igaz hitiröl való vallás-tételének bizonyságára, másoknak-is abban való meg-erössíttetésekre, maga költségével ki-nyomtattatott, a Meghóltnak egy jó-akarója, Sz. N. S. A. K. R. C. E. P. (Szathmár-Némethi Sámuel a kolozsvári ref. collegium egyik professora). Kolosváratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel, 1704. eszt. 4r. A1—6 = 1½ iv = 6 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* (czimlapja kézirattal pótolva).

1693 **Lőcse. 1704.**

Balassa Bálint és **Rimai János.** A' Néhai Tekintetes, Nãgos vitéz Urnak Gyarmati BALASSA BALINTnak: és Ama' jó emlekezetü néhai Nemzetes RIMAI JANOSnak; Igaz Haza-fiainak, és a' Magyar nyelv két ékességének Istenes Éneki. Most újabban e' kis formában ki-botsáttattak: Lötsén, 1704 Esztendöben. 32r. 328 lap. — *Elül:* cziml. és versek 4 sztlan lev.; *végül:* Lajstrom és Egynéhány oktató régulák 9 sztlan lev.; imádságok 27 számozott lap.

Erd. Muz.

1694 **Lőcse 1704.**

Debreczeni Péter. Tizenkét üdvösséges elmélkedések. Irta KEGELIUS FILEP. Lőcse. 1704.

Emlitve van ezen előttem ismeretlen kiadás Bod Athenásának Szathmári Pap Mihály jegyzeteivel pótolt példányában (az erd. Muzeumban) a 63. laphoz egy ismeretlen kéz által tett jegyzetben.

1695 **Lőcse. 1704.**

Énekes könyv (Az Isten Anyaszentegyházabeli kőzőnséges Isteni tiszteletre rendeltetett). Mellyben vannak Hymnusok, Soltarokbol szereztetett Ditséretek, Innepekre és egyéb alkalmatosságokra tartozó Istenes régi Énekek. Most újobban és értelmesebben, tisztábban és nagyobb vigyázással, mint ennekelötte; egynéhány buzgó Imádságokkal ki-bocsáttatott. Lőtsén, Nyomtattatott 1704. Eszten. 12r. Hymnusok 59 — Dicséretek 372 — Könyörgések 80 lap.

Pesti egyetem.

1696 **Lőcse. 1704.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Dávid Királynak és Profetanak Száz-Ötven Soltári. A Frantziai Nóták 's Versek szerint Magyar Versekre fordíttattak 's rendeltettek SZENTZI MOLNÁR ALBERT által. Lötsén, Nyomtattattak 1704. Esztendöben. 12r. 320 lap. — *Elül:* cziml. és az olvasóhoz 2 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 1 lev. *(a többi hij.).*

Pesti egyetem (a lőcsei 1704-diki Énekes könyv után kötve).

1697 **Nagy-Szombat. 1704.**

Rákóczi Ferencz. A Meltosagos Fejedelem Felsö-Vadaszi RAKOCZI FERENCZ, Kegyelmes Urunk által: Nemzetűnknek s' édes Hazánknak a' Német Nemzet kegyetlen Uralkodása alatt lett, hallatlan meg-nyomorittatásárúl, maga Méltóságos Személlyének nagy méltatlan szenvedésérűl, Es Az Austriai Ház erőszakoskodása alól való fel-szabadulásért fogott Magyar fegyvernek ártatlanságárúl, az egész Keresztyén Világnak eleibe adatott Manifestum. Köz Tudomany Tetel. Melly elsö-

ben Deák, mostan pedig Magyar Nyelven, újjonnan közönségessé tétetett. Nyomt. 1704. Esztend. 4r. A—D (4 levelenként) = 16 sztlan lev.

M. n. Muz. — *M. Akad.* — *Erd. Muz.* (cziml. hij.) — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben.

1698 **Nagy-Szombat. 1704.**

Rákóczi Ferencz (Felsô-Vadaszi) Fejedelem, Es Saáros Vármegyei ôrôkôs Fô-Ispán; Magától a' kegyelem szerént formáltatott alázatos Imádsága. Mellyel az ô Urának Istenének orczáját mindennapon engesztelni szokta. Nyomtatás által közönségessé tétetett mostan, a' végre: hogy a' birodalma alatt lévő vitézlö Magyar-nép-is, az ő kegyelmes jó Urát 's Fejedelmét a' buzgó imádkozásban követni meg-tanúllya. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Academiai Bôtûkel, 1704. Esztendôben. 4r. 3 sztlan levél.

Régibb kiadásai: Debreczen 1703. és H. n. 1703.

Erd. Muz. (Rákóczi Ferencznek a föntebbi sz. alatt leirt Manifestuma után kötve.)

1699 **Bártfa. 1705.**

Libellus Alphabeticus, cui praeter rudimenta quaedam fidei christianae, Et aliquot preces, Adjecta est brevis Nomenclatura Latino-Hungarica. Bartphae. Anno 1705. 8r. A—C4 = 2½ iv = 20 sztlan levél.

Catholicus gyermekek számára van irva.

Gömöri ev. esp. ktár Csetneken.

1700 **Bécs. 1705.**

Igazán való Bôlcseség avagy mindennapi idvôsséges gondolkodás az isteni félelemrôl, és A' Bünnek büntetéséröl A' Jesus Társaságabéli P. Segneri Pál irásiból. És más azon szent Társaságbéli Szerzetesnek oktatása a' szent Gyónásról. Nyomtattatott Bécsben Schlegel János György, által: 1705. 12r. 112 lap.

Pesti egyetem. — Keszthelyen, a *Festetics-ktárban.*

1701 **Debreczen. 1705.**

Huszti István. Az égre kézen fogva vezető Kalauz, Melly A' Szent Atyáknak, és a Bőltseségnek régi szeretöinek Reguláinak velejét foglalja-bé: Ez előtt Német országban BONA JÁNOS nevű Nagy Tudós Ember által szereztetett: Mostan Nemzete hasznáért Magyar nyelven *M. D. H. I.* (Medicinæ Doctor Huszti István) által, maga költségén közönségessé tétettetett. Nyomtattatott 1705. Esztendőben. 12r. 229 lap. *Elül:* cziml., ajánlás, előlj. beszéd 5 sztlan lev. — *végül:* mut. tábla és nyomt. hibák 9 sztlan lap.

Ajánlva van Vaji Ádámnak és nejének Zaji Annának «Debretzenben Karátson havának 28. napján 1704. eszt. Ktek alázatos köteles szolgája D. HUSZTI ISTVAN.

BOD, *Athenás* 116. *l.* és SÁNDOR ISTVÁN *M. könyvesház* 71. *l.* ezen hely nélkül megjelent könyvet egyenesen Debreczenre teszi ; mit a nyomdai kiállitás is igazol.

Erd. Muz. — *Kolozsvári ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Lugossy Józsefnél* Debreczenben. — *Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten.

1702 **Kolozsvár. 1705.**

Kalendariom (Uj és Ô) Christus Urunk születése után való 1705 Esztendöre. Melly Magyar Országra, Erdélyre és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott NEUBART JÁNOS Astrologus által. Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 16r. A—E7 (8 levelenként) = 39 sztlan lev.

Erd. Muz. (2 péld.).

1703 **Kolozsvár. 1705.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent Dávid királynak és prófétának száz-ötven Soltári, A' Francziai Nóták 's Versek szerint Magyar Versekre fordittattak 's rendeltettek SZENTZI MOLNAR ALBERT által. Kolosvart Telegdi Pap Samuel által 1705. 12r. 346 lap. — *Elül:* cziml. és a kegyes olvasóhoz 2, *végül:* mut. tábla 5 sztlan lev.

Debreczeni ref. coll. — *Erd. Muz.* (cziml. hij., végül csonka).

1704 **Kolozsvár. 1705.**

Petrőczi Kata Sidonia. A Kereszt nehéz terhe alatt el-bágyatt sziveket élesztö jó illatú XII. Liliom. Mellyeket, a keseredett

szivek vigasztalására, ARND JÁNOSnak, a' Luneburgumi Fejedelemségben való Püspöknek, az igaz keresztyénségtöl Német nyelven kiadott könyvéből válogatott-ki, és XII. Részekben foglalván azokhoz való Imádságokkal együtt, Magyar nyelvre fordított, az édes Férjéért való Szebeni méltatlan rabságában: és immár Isten kegyelméből meg-szabadúlván, annak háládatos örök emlekezetire, és a' kereszt viselö szenteknek lelki hasznokra, maga költségével ki-nyomtattatott Gróf PETRÖCZI KATA SZIDONIA. Kolosvaratt, Telegdi Pap Samuel által, 1705 eszt. 12r. 181 lap. — *Elül:* cziml., elöljáró beszéd, magyar üdv. versek Pápai Páriz Ferenczetöl és Püspöki Pétertöl 14 sztlan levél, *végül:* imák és mut. tábla 7 sztlan lap.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Debreczeni ref. coll.

1705 **Kolozsvár. 1705.**

Uj esztendö-napkori Papi Áldás, Melly az Idvezítönk születése után való 1705. Esztendöben, Uj Esztendö napján, az Isten népe Gyülekezetiben, az Urnak egy méltatlan Szolgája által mondatott, És A' Méltóságos Grofnak Széki Teleki Mihály &c. &c. Urnak parantsollattyából, hogy többekkel-is közöltethetnék, ki-nyomtattatott Kolosváratt, Telegdi Pap Samuel által, 1705 Eszt: 4r. 6 sztlan levél.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Gr. Degenfeld Pálnál Erdö-Szádán.

1706 **Lőcse. 1705.**

Kalendarium (Uj), Mellyet Christus Urunk születése után való 1705. Esztendöre irt NEUBART JÁNOS. És Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Lötsén, Nyomt: Bréver Sámuel özvegyénél. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan levél.

Pesti ref. coll.

1707 **Nagy-Szombat. 1705.**

Illyés András. Keresztyeni Eletnek Peldaja, Avagy Tüköre. Az az: A' Szentek Elete. Mellyet Régen tudos, és Nevezetes Olasz Autorok Könyveiből, kiváltképpenvalo szorgalmatosság-

gal, Olasz nyelven rövid sommában foglalt Romában: és annakutánna Magyar nyelven megmagyarázott Magyar Országban: és rendesen ött Részre osztott: azután pedig több Keresztyén Nemzeteknekis lelki vigasztalására 's épületére Deák nyelvel megajándékozott: most pedig megjobbitással másodszor is Magyarul kinyomtattatott ILLYES ANDRAS Erdelyi Püspök. Nagy-Szombatban Nyomtattatott az Academiai Betükkel M.DCC.V. Esztendöben. 4r. I—III. rész. 444 lap. — *Elül:* cziml., elölj. beszéd és lajstrom 4 sztlan lev.

A IV. és V. részt lásd alább: N.-Szombat. 1707.
Első kiadása: Nagy-Szombat. 1682. 1683.
Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Pozsonyi ev. lyc. — Almássy Vincze ktárában Mérán.

1708 **Nagy-Szombat. 1705.**

Boldogsagos Szüz Marianak, üdvösséges mennyei mannát hordozó Hajócskája. Az az: A' Sz. Scapulareval Fel ékesittetet Gyülekezet Reguláinak, avagy Rendtartásinak; Privilegiuminak, és lelki kincseinek sommája: Hozzá adatott Imádságokkal, és a Bóldog Aszszony Kiss Szolosmájával. Lelki Hatalom engedelméből. Nagy-Szombatban Nyomt: az Academiai Betükkel 1705. Eszt. 12r. 56 lap. — *Elül:* cziml. 1 lev.

Az ajánló levél szerint a carmeliták részére irta F. KOMINEK LÉNÁRD carmelita.

Pesti egyetem (Liliom-Kertecske. Posony. 1675. után kötve).

1709 **H. n. 1705.**

Rákóczi Ferencz (Felsö-Vadászi) fejedelem és Sáros Vármegyei örökös Fö Ispán, Magától a' kegyelem szerint formáltatott alázatos Imádsága. Mellyel az ö Urának Istenének orcáját mindennapon engesztelni szokta. Nyomtatás által közönségessé tetetett mostan, a' végre: hogy a' birodalma alatt lévö Vitézlö Magyar népis, az ö kegyelmes jó Urát 's Fejedelmét a' buzgó imádkozásban követni meg-tanúlja. Nyomtattatott 1705 Eszt. 16r. 4 sztlan lev.

Régibb kiadásai: Debręczen. 1703. — H. n. 1703. — N.-Szombat. 1704.
M.-v. *Teleki-ktárban.*

1710 **H. n. 1705.**

Zrinyi Miklós. Symbolum Illustrissimi Domini Comitis Nicolai Zrinyi: Nemo me impunè lacessit. Dulce et decorum est pro Patria mori. Mors et Fugacem persequitur Virum. Excusum Annô 1705. 12r. 62 lap. — *Elül:* cziml. és ajánlás 11. Rákóczi Ferencz fejedelemhez 5, *végül:* latin és magyar epigramm 1 sztlan lev.

E czim alatt adta ki Forgács Simon, II. Rákóczi Ferencz hadvezére, gr. Zrinyi Miklós hadtudományi magyar munkáját, mely «Ne bántsd a magyart» czim alatt ismeretes s 1791. M.-Vásárhelyt ujra megjelent.

Ezen hely nélkül megjelent munkát a *Catal. Bibl. Széchény. Tom. I. Suppl. II.* 568. *l.* Bártfán, ellenben SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 71. *l.* Nagy-Szombatban nyomtatottnak irja.

M. n. Muz. — Pesti ref. coll.

1711 **Bécs. 1706.**

Békességről való Punctumi (Az Confœderalt vagy öszve Szövetkezett Magyar Ország Statusinak és Rendeinek). — Az elidegenedett Malecontentus Magyarok altál dicsérettes Mediationak ugy mint Fölséghes Angliai Kyrályné és Fœderatum Belgium Uri Rendek Követtiyeinek s-azok által az Fölséges Császári és Királyi Comissionak 1706. Esztendőben Junius Havának 15. napián Posomban bé adott békéllő Punctumokra ugyan azon Csaszári és Királyi Comissio választ ád alább irt mód Szerinth. 2r. A—E1 = 4½, iv = 9 sztlan lev.

Colophon: Nyomtattatott Bécsben Heyinger Andras, az Universitás Typographussa által, 1706. Esztendőben.

Külön czimlapja nincs és nem volt. A szöveg 2 oszlopra van osztva, a főntebb közlött két czimmel.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Gy.-Fejérvárt *a Batthiányi-ktárban.*

1712 **Kolozsvár. 1706.**

Preces matutinæ et vespertinæ Studiosæ Juventutis Collegii Reformati Claudiopolitani. Claudiopoli, Impressit Samuel Pap Telegdi, Annô 1706. 8r. A iv = 8 sztlan levél *(az utolsó levél üres).*

A czimlapon kivül az egész szöveg magyar.

M. n. Muz.

1713 **Kolozsvár. 1706.**

Szathmár-Némethi Sámuel. A' valóságos Ur Aszszonyi Rendet ékesitö Drága Ajándékoknak Ritka Peldáju Czimere, Nagy emlekezetű Néhai Méltóságos Gróf Bethlen Clára Aszszony; Nagy Méltóságú Gróf Losonczi Bánfi György Urnak, Nemes Erdély Országának Méltóságos Gubernátorának, Kolos és Doboka Vármegyéknek Fő Ispánnyának, Kolosvár Várossának Fő Kapitánnyának, &c. &c. Tökélletes szeretetű 's nagy hűségű Házas Társa. (Gyászversek). 4r. A—C3 = 11 sztlan levél.

Colophon: Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel, 1706. Eszt.

M. n. Muz.

1714 **Lőcse. 1706.**

Ács Mihály. Arany Láncz. Löcse. 1706. 8r.

Első kiadása: Lőcse. 1696. — 2. Lőcse. 1701.
Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház 72. l.*

1715 **Lőcse. 1706.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Kristus Urunk szűletése után való 1706. Esztendőre irt NEUBART JÁNOS. És Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Lőtsén, Nyomt: Bréver Samuel Örökösinél. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

Pesti ref. coll.

1716 **Lőcse. 1706.**

Németi Mihály. Mennyei Tárház Kultsa, Avagy Olly idvességes, együgyű elmékhez alkalmaztatott Imádságok. Mellyekkel Minden szűkségben lévő együgyü emberek, az Isten kegyelmes Tárházába bémehetnek. Mellyet szedett a' szent Irás szavaibol, azutánn maga megbövített Imádságokkal, Énekekkel, és Elmélkedésekkel, a' Néhai b. e. NÉMETI MIHÁLY, a' Kolosvári Ref. E. Tanitója. Mostan pedig másunnan válogatott és szedett áhítatos Lelki Elmélkedésekkel 's Imádságokkal ismét megbövíttetvén, világra botsáttatott Lötsén.

1706-dik Esztendőben. 12r. 382 lap. — *Elül:* cziml., rövid oktatás stb. 10, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

1. kiadás: Kolozsvár. 1673. — 2. U. o. 1676. — 3. Lőcse. 1679. — 4. Kolozsvár. 1681. — 5. Debreczen. 1685. — 6. Debreczen. 1703. — 7. Lőcse. 1706.

Pesti egyetem.

1717 **Nagy-Szombat. 1706.**

Armistitium Universale inter Sacram Cæsaream Regiamque Maiestatem ab una, nec non Confoederatos Regni Hungariæ Status partibus ab altera, latino sermone tractatum et concinnatum, in gratiam nihilominus Gentis Hungaricæ in suum etiam idioma columnaliter genuine transversum. Tyrnaviæ 1706. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

M. n. Muz.

1718 **Nagy-Szombat. 1706.**

Hadi Regulak avagy Articulusok (Az Vitézlő Rend hasznára 's javára rővideden őszve vétetett). 8r. A—B3 = 11 sztlan levél.

Colophon: »Nagy-Szombatban Nyomtattatott 1706. Esztendőben.»

M. Akad.

1719 **Nagy-Szombat. 1706.**

Kerezt Fára Fel-feszéttetett, avagy Kereszten meg-haló Jesus Férjfiakbúl, és Aszszony állatokbúl álló Congregatiójának, Mely A' szeréncsés e' Világbúl való ki mulásnak, és a' Purgatoriumban gyötrődő Lelkek meg-szabadulásának el-nyerésére rendeltetett, Méltóságos Esztergami Ersektől Lippai Györgytől, A' Jesus Társaságának Nagy-Szombati Templomában, 1660. Esztendőben, Es az x. Innocentius Romai Pápától meg-erőssittetett, Regulái, Búcsúi, és némely bizonyos Ajtatossági. Nyomtattatott, Nagy-Szombatban. 1706. Esztendőben. 1706. Esztendőben 12r. 142 lap. — *Elül:* cziml. 1 sztlan lev.

Régibb kiadása: N. Szombat. 1686.

Pesti egyetem.

1720 **Nagy-Szombat. 1706.**

Lévay István. Az Kietlen Pusztáknak rettenetes Iszonyusági, Mellyeket, Magános életével elsőben Aegyptom Tártományiban Thebais Pusztáján Első Remete Szent Pál, Annak utánna, Magyar Országban sok Puszta erd's Helyeken maga követői által édességesseké tőtt vala, Kiket-is utólyára, Megnevezet Szentnek neve es Patrociniumja alá Kalastromoknak Üdvősséges Zárjai alá Tekéntetes Esztergami káptalanból Boldog Eusebius Cánonok bé-zárt bé-csukot vala. Azoknak pedig Dűcsőségét emlitet Szentnek ünepe napjan Szent Joseph Templomában Nemes Kiralyi Nagy-Szombat Városában élő nyelvel hirdette prædikálotta, Tisztelendő Nemzetes. LÉVAY ISTVÁN, Hedervári Plebánus Komáromi Vice-Esperes. Nagy-Szombatban Nyomtatt: az Academ: Bőtűkkel 1706. Esztend. 4r. A—B2 = 6 sztlan lev.

Pesti egyetem. — Egri érs. lyc.

1721 **Pozsony. 1706.**

Conditiones Arimistitii inter S. C. Reg. Maiestatem ab una, nec non Confoederatos Regni Hungariae Status partibus ab altera. Posonii. 1706. 2r. *(latin és magyar szöveggel).*

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház 72. l.*

1722 **H. n. 1706.**

Polgári Gáspár. Mérges Golyóbis, Magyarábban: A' nyomorúságok Oskolájában meg-nem tanúlható, jó Istene tsudálatos békeséges-tűrésével kedvére játszó, sokszori felindulásából 's szabadúlásából nagyobb inségbe viszsza-esö, egy-felől Jésust kiáltó, s más felől pedig, a' mennyei őrökké imadandó Szent Felséget sürű nyil módjára lövöldöző, Magyar Vitéz meggyászolásra méltó mérges Káromkodása. Mellynek veszedelmes voltának kimagyarázására, édes Istene ditsőségéhez-való buzgóságából, s illy régi nagy Gyözedelmekkel ékeskedö Hatalmas Nemzetnek elsorvadását kesergő szánakozásából, a' maga elmélkedését szem eleibe kibotsátotta POLGÁRI GÁSPÁR, Megváltó Kegyelmes Urának legkisebbik Szolgája, 's a' Losontzi Ekklésiának méltatlan lelki Pásztora. Nyomtattatott 1706.

Esztendöben. 8r. 23 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz 9 sztlan lap (A—B = 2 iv).

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 33. *l.* tévedve teszi 1646-ra.
Radványban a *b. Radvánszky-ktárban.*

1723 **H. n. 1706.**

Regulamentum (Serenissimi Dei Gratiâ Francisci Rakoczi de Felsö Vadász Sacri Romani Imperii electi Transylvaniæ Principis, nec non Confœderatorum pro libertate Regni Hungariæ Statuum & Ordinum Ducis in Ordine ad modernam Stativorum dislocationem Militiæque Alimentationem, eorundemque punctualem observationem institutum Particulare), jussúque suæ Serenitatis extradatum in hæc Puncta. — Az Méltóságos Fölsö Vadászi Rakoczy Ferencz Erdélyi választott, és Magyar Országi Vezérlö Fejedelem mostani Quartélyozásnak rendit illetö Particularis Regulamentumának Punctumi, mellyeknek meg-tartására mind az egész Hadak közönségessen, mind pedig az vármegyék, ugy az Commissariusság-is keményen köteleztetnek, azoknak rendi pedig e' szerint következik. (Kiadta Bajmocz Várában 5. Decembris Anno 1706. Gróff Bercsényi Miklós.») H. és év n. 2r. 2½ iv = 5 sztlan levél.

Latin és magyar szöveggel.
M. n. Muz.

1724 **Bártfa. 1707.**

Kalendariom (Uj) Mellyet Kristus Urunk szűletése után való 1707. Eszten. irt NEUBART JANOS. Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Bartfan, nyomt. Sóltz Tamas. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

Pesti ref. coll.

1725 **Bártfa. 1707.**

Kazai János. A Lélek Kristus Fejedelem, Testamentomi Vére által véghez ment Váltságnak Tökélletességét, a bóldogságban szerelemmel szivet nyugtató Édességét, Istennek itt való Kegyelembéli Országában szomjuhozó Szenteknek Lelkét a Váltságnak Kintsei közzül ki vett elevenitö örök Nyugoda-

lom, Avagy Olly halotti Sz. Elmélkedés, a melly, hatvan ôt esztendôket élt azokban sok nyomorúságokkal, fáradságos járásokkal, gyakoroltatott Tekintes Ur Nemessanyi Balint Uram Nemes Sááros Vármegyének Fô rend Assessora, igaz Magyar Haza Fia, meg-hidegûlt Testének Sirbe való tételekor végh ez ment. Rimaszombati KAZAI JANOS, Eperjesi Reformatus Minister által. És ki-botsáttatott a Lélek Váltsága Igazságának ôrôk Lineái kôzzé bé szoritatott lelkek Vigasztálására a Méltóságok engedelmébûl. Nyomtattatott Bartfan. 1707. 4r. A—C = 3 iv = 12 sztlan levél.

Ajánlva van Drávetzky Mária asszonynak.
M. n. Muz.

1726 **Kolozsvár. 1707.**

Kalendariom (Uj és Ô) Christus Urunk születése után való 1707 Esztendöre. Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott NEUBART JÁNOS Astrologus által. Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

Erd. Muz.

1727 **Kolozsvár. 1707.**

Szakmári Pap János. Kegyes Ajakak Áldozó Tulkai, és azok meg-áldozásának Igaz Tudománya. Mellyet azokról, az-az, az Imadsagról, Annak Mivóltáról, Hasznáról, és mindennapi el-készitésének Módgyáról, az Isten beszédéböl öszve szedegettetett, 's a' kegyesség gyakorlásra oktató, Tanításokban foglalván, ez elött élö nyelvel, mostan pedig irás által közönségessé tôtt SZAKMÁRI PAP JÁNOS, az Isten beszédének mostan a' Kolosvári Reformált Eklésiában, egyik méltatlan Sáfára. Symbolum: Halgatásban 's reménségben. Ésa. 30: 15. Gyalázat és dicséret által. 2. Kór. 8: 8. Kolosváratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel, 1707. Esztendöben. 8r. 318 lap. *Elül:* cziml., gr. Teleki Mihálynak Ajánló Levél, A kegyes Olvasóhoz, vers 12, *végül:* Ez egész Irásnak kirajzoló Táblája 1 szztlan levél.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Kolozsvári ref. coll. — N.-enyedi ref. coll. — M.-v. ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll. —*

Kecskeméti ref. coll. — *N.-kőrösi ref. lyc.* — *S.-pataki ref. coll.* — *Szászvárosi ref. gymn.* — *Zilahi ref. gymn.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Csurgói ref. gymn.* — Magánosoknál több péld.

1728 **Nagy-Szombat. 1707.**

Illyés András. Keresztyeni Eletnek Peldaja (mint föntebb: N.-Szombat. 1705.) IV. v. rész. Nagy-Szombat. 1707. 4r. IV. rész. 539 lap. — *Elül:* cziml., lajstrom 2 sztlan lev. — v. rész. 254 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd, lajstrom 3 sztlan lev.

Példányai mint föntebb: N.-Szombat. 1705. I—III. rész.

1729 **Nagy-Szombat. 1707.**

Kalendarium (Nagy-Szombati Uj), Mely Kristus Urunk szűletése után való 1707. Esztendőre iratott, Es Magyar Országra, 's egyéb Tartományokra alkalmaztatott. Nagy-Szombatban, Nyomtattat: az Academiai Bőtűkkel. 16r. A—F (8 levelenként) = 48 sztlan lev.

Pesti ref. coll.

1730 **Nagy-Szombat. 1707.**

Az Pœnitenczia Tartó Seraphin szerzete beli, es Mostanság-is nagy csudá tételekkel tündöklő. Alkantarai **Szent Peter officiuma**, letaniaja, Es az ő életének rővid summája. Kilencz napig tartó bizonyos aitatossággal, Gyónás, és Coműnicálás előt, és utáña való Imádságokkal, s' rővid Tanúságokkal, egyéb aitatosságokkal egyben foghlaltatot egy szerzetes Személly által, ki ennek a' nagy Szentnek segétséget lelki testi szükségében érzette, kire nézve hála-adásúl hogy egyebek-is minden szükségekben hathatós segitségét érezhessék Alkantarai Sz. Péternek, ezen kis Kőnvecskét, nyómtatásban bocsátotta az aitatos lelkeknek Vigasztalásokra. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Academiai bőtőkkel 1707. Eszt. 12r. 226 lap.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.*

1731 **Nagy-Szombat. 1707.**

Tarnóczi István. Holtig-valo Baratsag. Avagy Mi módon kellessék az Beteg, és Halálra vált Embert, avagy meg-Sentenciázott bűnőst segiteni. Mellyek Mind egésségesek, s' mind

betegek nagy hasznára magyarázott, és ôszve szerzett. A' Jesus Zászlója alatt vitézkedô P. TARNOCZY ISTVAN. Nagy-Szombatban Nyomtattatott az Academiai bôtûkkel, 1707. Esztendôben. 12r. 315 lap. — *Elül:* cziml., resolutiones morales (latinúl) és lajstrom 12 sztlan levél.

Elsô kiadása: N.-Szombat. év n. (XVII. száz.).
Szombathelyi franc. zárdában.

1732 **Nagy-Szombat. 1707.**

Urunk Jesus Christus Olvasójának eredete. A Szentséges Romai Pápáktól, és kiváltképpen x. Kelemen Pápától ezen Olvasót imádkozóknak engedtetett Búcsúkkal. Mellyben Elôl sommában le-irattatik B. Mihálynak a Cameldulensis Szerzeten lévô Remetének élete, ki szerzôje vólt ezen Olvasónak. Kôvetkezik ennek el-mondására, és egygyûtt Christus Urunk életérôl való elmélkedésre szolgálo háromféle mód. Nagy-Szombatban, az Academiai bôtûkkel. M.DCC.VII. Eszt. 7r. 79 lap. *Elül:* czimlevél, ajánlás 3 sztlan lev.

Ajánlják Szentmiklósi Pongrácz Eszternek, Aponyi Miklós özvegyének a Zobri (= zoborhegyi) Camald. Remeték.
M. n. Muz.

1733 **(Nagy-Szombat). 1707.**

Regulamentum Universale, Inclytorum Confœderati Regni Hungariæ Statuum ac Ordinum, tàm Militarium, quàm & ex parte Inclytorum Comitatuum, Liberarum item ac Regiarum Civitatum, aliorumque quorumvis, Observandum. H. és év n. 2r. A—T = 19 iv = 38 sztlan lev. *(latin és magyar szöveggel,* Kelt Onodnál lévô Táborunkban. die 5. Julii. An. 1707.)

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Soproni ev. lyc. — Lőcsei ev. gymn.

1734 **(Nagy-Szombat.) 1707.**

Hadi regulák (A' Magyar Országi Confoederalt Statusok es Rendek Részérôl szabott), Articulusok, Edictumok, és Tôrvények. 2r. A—O = 14 iv = 28 sztlan levél.

A föntebbi számmal egy kötetben.

1735 H. n. 1707.

Articulusok, Mellyek a' Magyar-Orszagi Hazájok Szabadságáért ôszve-szôvetkezett Státusok és Rendek, e' folyó 1707. Esztendô-béli Pûnkôst Havának 16. napjára haladott, és az Onod táján lévô Mezôben tartatott Kôzônséges Gyûlésében concludáltattak, és végeztettek. (Kôlt a' meg-nevezett Onod táján, Szent-Iván havának huszonkettôdik, tudni-illik ezen Generalis Gyûlésûnknek utolsó napján, Ezer hétszáz hetedik Esztendôben). H. és év n. 2r. A 1—6 = 6 sztlan lev.

M. n. Muz.

1736 H. n. 1707.

Ebresztô Kakas Szó, Az az: Egy régi, még gyermekségével kezdett, sokáig ditséretesen és híven fenn-tartott, mostan pedig az idô múlással és sok változással, mind pedig távozással hûlemedni és tsôkônni kezdett Barátságnak, álmából-való fel-serkentése. Mellyet Az igaz Barátságnak természetiröl, mivóltáról, gyûmöltseiröl-való rövid leirásával, kegyesen és kötelesen véghez-vinni, ujabb szeretet munkájába venni, és mintegy el-alunni akaró szikráról éleszteni akart Azon emlitett, Barátságában nem kevés jelekbôl hanyatlani láttatott személynek igaz szeretetivel régi barátsági kötelessége szerént még ma-is kedveskedni kész Barátja. Nyomtattatott 1707 Esztendöben. 12r. 46 lap (prózában).

Kétségtelenül kolozsvári nyomtatvány.

Pesti ref. coll.

1737 H. n. 1707.

Jajhalom (Sûrû siralmokkal rakott). A mellyre Az Author a néhai nagy emlekezetû Ketskemeth Várossának Lakosinak személyekben, és joszágokban a kegyetlen Rácz ellenség által lôtt meg-sirathatatlan romlásokat sok meg-szomorodott jó akaróinak és sérelmes ôzvegyeknek kérésekre (akarván lenni Historicus) egészszen a mint lôtt, le-irja, Es a, kôvetkezendô igaz vért ki kereshetô maradékoknál emlékezetben hadgya, bé-foglalván a verseknek fejeiben ezeket a jaj-szokat:

Siralmokkal rakott sir halmokon álló
Jó Ketskemeth Város sok jajt és bajt szólló
Mert te káros vagy melly valál áros,
A Rácz miatt lőttél romlott város

Siró és rivó.

Mich. 7. v. 9. Az Ur haragját hordozom, mert vétkeztem ő ellene, mind addig, míg nem meg-láttya az én peremet, és igaz tőrvényt tészen nékem, ki-viszen engem a világosságra, hogy meg-lássam az ő igasságát. Nyomt: 1707. Esztend. 4r. A—C2 = 10 sztlan levél. — *Végén:* magyar versek PATHAY Jánostól, SELYMES Jánostól és KECSKEMÉTI B. Istvántól.

M. n. Muz. — *Pesti ref. coll.* (utolsó levele rongálva).

1738 **H. n. 1707.**

Propositio Serenissimi Principis Domini D. Francisci II. Dei Gratia, Sacri Romanii Imperii, et Transylvaniæ Principis Rakoczi; Partium Regni Hungariæ Domini, & Siculorum Comitis; Pro Libertate Confœderatorum Regni Hungariæ Statuum & Ordinum, ut & Munkácsiensis & Makoviczensis Ducis &c. Ad Inclytos Trium Nationem Regni Transylvaniæ, & Partium Hungariæ, eidem annexarum, Vniuersos Status & Ordines, in Generalibus eorundem Comitiis, ad diem 28. Mensis Martii, Anni præsentis 1707. ex Editio Suæ Serenitatis Principalis, in Civitatem Maros-Vásárhely, Indictis & Celebratis, facta. 2r. A—C = 3 iv = 6 sztlan levél.

Csak a czim latin, a szöveg egészen magyar.
M. n. Muz. — *Erd. Muz.*

1739 **Bártfa. 1708.**

(Catechismus). R. P. Canisii Societatis Jesu Theologi Catechismus Latino-Ungaricus. Bartphae, Anno M.DCC.VIII. 8r. 95 lap.

Pesti egyetem.

1740 **Bártfa. 1708.**

Kalendariom (Uj és O). Kit Kristus Urunk szűletése után való Bissextilis 1708. Eszt. irt NEUBART JÁNOS. Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott.

Nyomt. Bartfan. 16r. A—E = 5 iv (8 lev.) = 40 sztlan levél.

M. Akad.

1741 **Bártfa. 1708.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent David Kiralynak és Profetanak Szaz-ötven Soltari, A' Frantziai Noták 's Versek szerint Magyar Versekre fordittattak 's rendeltettek SZENTZI MOLNAR ALBERT által. Bartfan, Resch János költségével 1708. Esztend. 12r. 456 lap. — *Elül:* cziml. stb. 4; *végül:* mut. tábla 4 sztlan lev.

Pesti egyetem.

1742 **Bártfa. (1708.)**

Kazai János (Rimaszombati). Zöld olaj-fa-agat szajaban hozo Noe-Galambja Az-az: Ollyatén buzgó Könyörgések, mellyek az Imádkozó léleknek Istentûl békeségnek jelét, tudnillik vigasztalást hoznak. Mellyeket irt, és másoknak kérésekre kibotsátott RIMASZOMBATI KAZAI JANOS, Eperjesi Helv: Conf: lévô Gyülekezetnek Ministere, azon Gyülekezet Oszlopjának T. Sóvári Soos Istvan Uramnak Magyar-Országi Senátornak Udvari Prédikátora. Bartfan, 12r. 72 lap. — *Elül:* cziml., Intés a könyörgőhöz 3, *végül:* mut. tábla 1 sztlan lev.

Az Intés végén: «Irtam Eperjesen 1708-ban Sz. Iván havának 25-dik napján Tanúló házamban .... R. Kazai Janos.»

Nem önállóan, hanem a bártfai 1708-diki zsoltárral együtt nyomtatva s egybekötve jelent meg; az tesz A—U8 levelet, ez terjed U9—Z12 levélre.

Pesti egyetem.

1743 **Bártfa. 1708.**

Némethi Mihály. Mennyei tárház kulcsa . . . . . Bártfa. 1708. 12r.

Kiadásai: 1. Kolozsvár. 1673. — 2. Kolozsvár. 1676. — 3. Lőcse. 1679. — 4. Kolozsvár. 1681. — 5. Debreczen. 1685. — 6. Debreczen. 1703. — 7. Lőcse. 1706. — 8. Bártfa. 1708.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 73. *l.*

1744 **Lőcse. 1708.**

Ács Mihály. I. N. J. Bóldog Halal Szekere, Mellyet Az Idvességes Halált kívánó embereknek kedvekért, maga az Ur Jésus el-készített, és a' Halálnak előljáró Kőveteivel 's kísérő seregeivel együtt, az ő Irásából őszve-szedegetett Ö Felsége leg-utólsóbb Szolgátskája Aachs Mihály. Melly most Másodszor ki-nyomtattatott Lőtsén, 1708-dik Esztendöben. 12r. 361 (helyesen 362) lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, előljáró beszéd 18, *végül:* Index 11 sztlan lev.

Ajánlja a szerző fia s ez ujabb kiadás eszközlője ifj. Ács Mihály «az August. Confes. lévő Rosnyai Magyar Ekklésiának méltatlan lelki Pásztora» Petróczi Istvánnak, Zay Lőrincznek, Jánoki Zsigmondnak, Kajali Pálnak, Török Istvánnak, Gerhárd Györgynek, Ottlik Györgynek, és Radvánszki Jánosnak.

Első, ennél ritkább kiadása: Strassburg. 1702.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — M.-szigeti ref. lyc. — Pápai ref. coll. (elül s végül csonkán). — *A veszprémi evang. esperesseg ktárában* Pápán. — *A gömöri ev. esp. ktárában* Rosnyón. — *Pozsonyi ev. lyc. — N.-enyedi ref. coll. — B. Mednyánszky-ktárában* Néhrén.

1745 **Lőcse. 1708.**

Kalendarium (Uj), Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1708. Esztendőre írt Neubárt János. És Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Lőtsén, Nyomt: Bréver Samuel Örökösinél. 16r. A—E (8 lev.) = 40 sztlan lev.

M. n. Muz.

1746 **Lőcse. 1708.**

Páriz Ferencz (Pápai). Dictionarium Latino-Hungaricum, Succum & medullam purioris Latinitatis, ejúsque genuinam in Lingvam Hungaricam conversionem, ad mentem & sensum proprium Scriptorum Classicorum, exhibens: Indefesso xv. Annorum labore, subcisivis, ab ordinariis negotiis, temporibus collectum, & in hoc Corpus coactum à Francisco Pariz Pápai, Medicinæ Doctore, Ejusdemque Facultatis, in Celeberrima Academia Basileensi, Assessore, & in Illustri Collegio Nagy-Enyediensi Professore Publico. Leutschoviæ Apud Hæredes Samuelis Brewer, Annô mdccviii. 8r. 622

lap. — *Elül:* cziml., Praefatio (Enyedini, quæ olim Annia Via, seu Colonia Annia, pridiè Epiphaniæ, Anno Epochæ Christianæ 1705.) örvendező versek latinúl és magyarúl 8, *végül:* De Asse 1 sztlan lev.

Következik külön czimlappal:

Dictionarium Hungarico-Latinum, olim magnâ curâ à Clarissimo viro ALBERTO MOLNÁR SZENTZIENSI collectum; Nunc verò revisum, & aliquot vocabulorum, in Molnariano desideratorum, millibus Latinè redditis locupletatum, Studiô & vigiliis FRANCISCI PARIZ PAPAI, Medicinæ Doctoris, & in Alma Enyedina Publici Professoris. Leutschoviæ, Apud Hæredes Samuelis Brewer, Annô MDCC VIII. 8r. 278 lap. — *Elül:* cziml. 1, *végül:* Mantissa 2 sztlan lev.

Következik:

Johannes Tsétsi Illustris Scholæ Sáros-Patak: Rect: in eaque SS. Theologiæ & Philosophiæ Professoris Observationes Orthographico-Grammaticæ, De recta Hungaricè Scribendi & Loquendi ratione, Post Obitum Auctoris Editæ à JOHANNE TSÉTSI FIL. 10 lap és czimlevél.

Az egész könyv végén: Menda in Dictionario Latino Hungarico 1 sztlan lev.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Szebeni *Bruckenthal-ktár.* — *Kolozsvári unitár. coll.* — *Pannonhalmán* (5 péld.). — *Szebeni ev. gymn.* — Rima-Szombaton, *a kis-honti ev. esp. ktárában.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Nagy-enyedi minor. zárda.* — *Lugossy Józsefnél* s magánosoknál számos példány.

1747 **(Lőcse.) 1708.**

Petróczi Kata Szidonia. Jo illattal fűstölgő Igaz Sziv, Mellyet A' Világ szeretetiben szunnyadozó Szíveknek fel-serkentésekre, ARND JÁNOSnak a' Luneburgumi Fejedelemségben való Püspöknek, az igaz Keresztyéniségről Német nyelven ki-adott Könyvéből válogatott-ki, És Tizenkét Részekbe foglalván, azokban való Imádságokkal együtt Magyar nyelvre fordított, a' Magyar Nemzet ellensége elött való már negyedszeri bujdosásában Huszton, és a' Keresztyéneknek lelki hasznokra, maga költségével ki-is nyomtattatott GRÓF PETRÓCZI KATA

Szydonia. Az Ezer hétszáz nyóltzadik Esztendőben. 8r. 107 lap. — *Elül:* czimlap, előbeszéd 7, *végül:* mutató tábla 1 sztlan lap.

Nyomdai kiállitás után itélve lőcsei nyomtatvány. Sándor István, *M. kház* 73. *l.*, Lőcsére veszi föl.

Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — V.-enyedi ref. coll. — M.-szigeti ref. lyc. (cziml. s végül a mut. tábla hij.).

1748 **Nürnberg. 1708.**

Comenius Amos Joh. Orbis sensualium pictus trilinguis. Hoc est: omnium fundamentalium in mundo rerum, et in vita actionum Pictura et Nomenclatura latina, germanica et hungarica, cum Titulorum juxta atque Vocabulorum Indice. — Die sichtbare Welt in dreyen Sprachen . . . — A Látható Világ háromféle nyelven, az az: Minden derekassab az világon lévő dolgocnak és az életben való cselekedeteknek leábrázolása és Deák, Német, és Magyar meg-nevezése. A fellyůl való irásoknak és szóknak laystromával. Norimbergæ, Apud Martinum Endterum, Anno 1707. 8r. 315 lap. — *Elül:* cziml., magyar elöszó, Dobner Andr. János latin verse 7, *végül:* Index 79 sztlan levél.

M. n. Muz. — Szombathelyi prémontrei zárda. — Lugossy Józsefnél Debreczenben.

1749 **Nürnberg. 1708.**

Molnár Albert (Szenczi). Dictionarium Quadrilingve Latino-Ungarico-Græco-Germanicum. Innumeris Vocibus, Phrasibus, Formulis loquendi, et Proverbiis, cum quantitate Syllabarum, Indiceque Græco et Germanico hac in quartâ Editione locupletatum, Duabus Partibus distinctum, Inque Usum Scholasticæ Juventutis accomodatum ab Autoribus Alberto Molnar Szenczіensi et Johanne Christophoro Beer, Norib. Noribergæ, Sumptibus Martini Endteri, Anno mdccviii. 8r. 1391 lap.

— — Dictionarium Ungarico-Latino-Germanicum. Innumeris vocibus Ungaricis Formulisque loquendi Latinè redditis, Nunc

quartâ vice locupletatum. Cui inspersa sunt usitatoria Proverbia Ungarica, cum æquipollentibus Adagiis Latinis: Quæ omnia sub initiali, vel præcipua Adagionis Ungaricæ voce facilè reperiuntur. Autore ALBERTO MOLNAR, SZENCIENSI. Pars II. U. o. u. a. 8r. 958 lap. — *Elül:* cziml. és Judicium de Lexicis 2 sztlan levél.

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.* — *Pannonhalma* (3 péld.). — *Debreczeni ref. coll.* — *S.-pataki ref. coll.* — *M.-vásárhelyi ref. coll.* — *Kolozsvári r. cath. lyc.* — *Szegedi kegyes r. ház.* — *Pozsonyi ev. lyc.* — *Csornai convent.* — *Kis-czelli apátság.* — *M.-szigeti ref. lyc.* — *Miskolczi ref. gymn.* — *Beszterczebányai püsp. ktár* Szent-Kereszten (csak a II. rész). — — *Lugossy Józsefnél* s magánosoknál.

1750 **Szeben. 1708.**

(Kún István). Het-napi Uti-tars, az az: A' Hétnek minden Napjaira rendeltetett idvességes Imádságok, hét poenitentiatartó Sóltárokból-való Elmélkedésekkel edgyüt. Mellyet az Ur Vatsorájához alkalmaztatott Könyörgésekkel öregbitve, Méltóságos Ur-Aszszony, Néhai Keresztesi Samuelne, Kassai Borbala Aszszony, Ujjonnan ki-nyomtattatott Szebenben. Heltzdörffer Mihaly által. 1708-Esztendöb. 24r. 260 lap. — *Elül:* cziml., a ker. olvasóhoz 3, *végül:* mut. tábla 2 sztlan levél.

Első kiadása: Kolozsvár. 1677.
M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.*

1751 **Szeben. 1708.**

Nádudvari Péter. Botrankozas nelkül való Lelki-Ismeretü Keresztyen, Avagy Az ö Keresztyéni Vallását, azzal egyezö életével, s' praxissával meg-mutató botránkozásnélkül-való lelki-isméretü, Néhai Meltosagos, Tekentetes és Nagysagos BULCSESTI SARAH Aszszonynak ö Nagysaganak, A' Méltosagos Ur, Tekentetes és Nagysagos Hallerköi Haller Istvan Urnak ö Nagyságának, Felséges Urunk Erdélyi Királyi Guberniumának, Belsö Tanáts Ur hivének, Erdélyi Statusok Præsidensének, Torda-Vármegyének Ispánnyának, kedves hites Társának Keresztyéni életének le-rajzolása. Mellyet, ennek a' szent Lélek Templomának el-takarittatásakor, Sze-

ben Városában, ezer hétszáz nyólczadik Eszt. Juniusnak 17. Napján. A' Méltóságos fen emlitett Ur maga Palotáján öszve gyült sokaság elött mondott, NADUDVARI PETER, A' Szászvarasi Ref. Eccl. Tanitója, és azon Capitulumnak Decánnya. Szebenben, Nyomtatta Heltzdörffer Mihaly, 1708-Esztend. 4r. A—B = 2 iv = 8 sztlan lev.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Sz.-udvarhelyi ref. coll.

1752 **Nagy-Szombat. 1708.**

Evangeliomok Mellyeket Esztendő által olvastat az Anya-Szentegyház a' Romai Kalendáriom rende szerént való Vasárnapokon, Innepeken, és némelly kiváltképpen való áitatossággal űllendő napokon Magyar Országban és Erdélyben. Most pediglen Ujobban Istennek nagyobb dicsiretire, lelkeknek űdvösségére, és az olvasandóknak kőnnyebségére, nagy szorgalmatossággal egybe-szedettenek, és ki-nyomtattanak. A Tisztelendő és Tekéntetes Csete Joseph Eger Hegyéről nevezendő Præpostnak, Kompóltról B. Aszszony Apáturának, Nemes Egri Káptalannak érdemes Canonok &c. Urnak, kőltségével. Nagy-Szombatban, Az Academiai Bőtűkkel 1708. Esztendőben. 4r. 116 lap. — *Elül:* czimkép, czimlap, a kegyes olvasóhoz, kalendáriom és Sz. Mária képe 12 sztlan levél.

Pesti egyetem. — Pozsonyi r. cath. gymn. — Rozsnyai franc. zárda.

1753 **Nagy-Szombat. 1708.**

Ilyés András. Szerzetesi Tekélletességnek, és Joságos cselekedeteknek Gyakorlatossága. Mely Tisztelendő RODERIK ALFONS Spanyol Pap Jesuita által, Spanyol nyelven megiratott. A' Jesus Társasága Szerzetesinek ajánltatott. Annak utánna másoktól kűlőmb kűlőmb nyelvekre fordittatott. Végezetre Olaszbol, és Deákbol szorgalmatosson megmagyaráztatott. ILLYES ANDRAS Erdélyi Püspök által. Harmadik Resze. A Szerzetesi állapothoz tartozandó Josságos cselekedeteknek Gyakorlatosságárol, és egyéb dolgokrol, mellyek a' tekélletességre megsegétnek. Nyomtattatott. Nagyszombatban, az Academiai bötükkel. 1708.

Esztendöben. 4r. 484 lap. — *Elül:* cziml., dedicatio 4, *végül:* lajstrom 5 sztlan levél.

I. rész. N.-Szombat. 1688. — II. rész. U. ott. 1701.

Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Erd. Muz. — Gy.-fejérvári *Batthányi-ktár. — Egri érs. lyc. — Szegedi kegyesr. ház. — M.-vásárh. franc. zárda. — Dézsi franc. zárda. — Rozsnyai r. cath. gymn.*

1754 **Nagy-Szombat. 1708.**

Illyés András. A Kristus Jesus élete és tanitása. N. Szombat. 1708. 4r.

Első kiadása: N. Szombat. 1690.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 73. *l.*

1755 **Nagy-Szombat. 1708.**

Illyés István. Sertum Sanctorum. A' Dicsőült Szentek Dicsiretinek jó illatú virágiból kötött Koszorú. Az-az Ünnep napokra készittetett Prédikácziók. Mellyeket Elő nyelvi prédikálása után rendbe-vett, hellyesleg bévített, és irásban kiadott. ILLYÉS ISTVÁN, Sámándriai Püspök, Sz. Jóbi Apátur, Esztergami Nagy Præpost, és Canonok. *Elsö Része.* Az elsö fél esztendőnek ünnepire. Nyomtattatott Nagy-Szombatban az Académiai bötükkel: 1708-dik Esztendőben. 4r. 275 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás (latinúl), elölj. beszéd, lajstrom 8 sztlan levél, *végül:* lajstrom 13 sztlan lap. — — *Masodik Része.* U. o. U. a. 287 lap. — *Elül:* cziml., lajstr. 4 sztlan lev., *végül:* lajstr., énekek, nyomt. hibák 17 sztlan lap.

M. n. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — Pesti egyetem. — Pesti ref. coll. — Gy.-fejérvári *Batthiányi-ktár. — Szepesi káptalan. — Rozsnyai káptalan. — Pannonhalmi apátság.* (2 péld). — *Csornai convent. — Kolozsvári r. cath. lyc. —Kolozsvári minor. zárda* (4 péld.). — *Kolozsvári franc. zárda* (3 péld.). — *N.-enyedi minor. zárda. — M. országi minor. rend ktára* Miskolczon. — *Szegedi kegyesr. ház. — Szegedi franc. zárda. — Pápai r. c. gymn. — Szilágyi Istvánnál* M.-Szigeten, magánosok és parochiák ktáraiban számos példány.

1756 **H. n. 1708.**

Ács Mihály. I. N. D. J. E' Siralom Földén mennyei Haza felé ohajtozo hivek Istenre valo magok bizasa, Avagy Oly Halotti Tisztesség-tétel, Mellyben A sérelmes szivü Édes Szüléknek Tekintetes, Nemzetes és Vitézlő Telekesi Tőrők

István Urnak, E Nemes Magyar Haza Szabadságáért ôszveszôvetkezett Status Senatorának, és egy Lovas Ezer Seregnek Fô Colonellusának. Ugy hasonloképen Tekintetes és Nemzetes Komáromi Kata Aszszonynak, Egyetlen-egy szerelmes Fioknak reménytelen halálán meg-keseredett szívek meg-vigasztaltatnak, és az Istennek tetszésén meg-nyugosztaltatnak a Sz. Dávid Solt. 139: 7, 8, 9, 10. Mely véghez vitetett a néhai Tekintetes és Nemzetes Telekesi Tôrôk Balint, E jó hirü és ditséretes emlekezetü Rosnyai Skolának, kegyesen és szorgalmatoson Historiát, Geographiát, és Oratoriát tanúló Deákjának, gyászos koporsojába való bé-szállásának, és a fôld gyomrába való bé-takaritásának alkalmatosságával, Rosnyon, Ács Mihály, Az Augustana Confessión való Magyar Ekklésiának méltatlan Lelki Pásztora által. Nyomtattatott 1708-dik Esztendöben. 4r. 32 lap.

Tartalma: Ács Mihály beszéde 1—12. l. — Lessus panegyricus . . . per Joh. Sreter (latin prozában) 13—21. l. — Halálnak követsége (magyar versek) 22—32. l.

Ajánlva van Telekesi Török Istvánnak és nejének Komáromi Katának.

M. n. Muz. — Miskolczi ref. gymn.

1757 **(Bártfa.) 1709.**

Ács Mihály (Ifjabb). Az Ur Jésus nevében! Magyar Theologia, Avagy Az ígaz és idvességes Hitrôl való keresztenyi tudomany, Melly a' bóldog emlekezetû Kônig Fridericus Janos Positiva Theologiája szerint Magyar Nyelven el-készittetett, és mostan Sokfęle vétkekbôl meg-tisztittatván minden lelke idvessęgét szeretô Isten Hiveinek lelki épületekre kiadattatott Aachs Mihaly A' Bártfai Gymnasiumnak Rectora által. Nyomtattatott 1709. 12r. 192 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, Index 8 sztlan levél. — *Végül:* Egynéhány németbôl magyarra forditott énekek 4 sztlan lev.

Ajánlva van Szirmai Miklósnak, gr. Bercsényi Miklós minden jószágai fôigazgatójának és a Tek. Evangelicum Consistorium világi fô-praesesének, s nejének Cseri Zsuzsánnának.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Debreczeni ref. coll. — Kassai jogakad. — Soproni ev. lyc. — Rozsnyón *a gömöri ev. esp. ktárában.*

1758 **Halle. 1709.**

Kátéchismus (Györi) az az D. Luther Marton Kis Kátéchismussa Más szép kegyes kérdésekkel egyetemben Most uyontan Magyarrá fordittatott, a' Györi Luthe: Oskólában tanuló Ifjúsagnak kedvéért. Nemzetes Swaidli Mihal Uram kölcségével. Nyomtattatot Saxoniai Halla Városában Orbán Istvány által. Ao. 1709. 12r. 72 lap.

Pesti egyetem.

1759 **Halle. 1709.**

Torkos András. Engesztelö Aldozat, az az, Ött részbül álló Szent Lélekkel tellyes áhétatos es buzgó Imádságok, mellyekkel a' jó keresztény ember az Atya Istennek Orczáját, az Ur Jésus nevében engeszteli: I. Regveli és Estvéli buzgó könyörgések által. II. Minden Sátoros és köz Innepekre rendeltetet Imádságok által. III. Az igaz kereszténységhez szükséges dolgokért Istenhez nyújtandó áhétozások által. IV. Poenitentia tartásnak és Gyonásnak idejére rendeltetet szivbéli áldozatok által. V. Betegségnek és a' bóldog ki-mulásnak idején Istenhez botsáttandó fohászkodások által. Mellyeket az Isten nevének dicséretire Irt és szerzet Az Augustáná Confession Lévö Györi Ecclésiának Lelki Pásztora Torkos András. Saxoniai Halla Városában Nyomtattatot Swáidli Mihál Uram kölcségével. Orbán István bötüivel. 1709. Esztend. 12r. 620 lap. — *Elül:* czimlap, ajánlás (Swaidli Mihálynak), elöszó, elöljáró beszéd Wásonyi Márton SS. The. et Phi. Studiosustól 19 sztlan lev.; *végül:* mut. tábla 6 sztlan levél. *(Elül 1, közben 5 rézmetszettel.)*

M. n. Muz. — *Erd. Muz.* — M.-v. *Teleki-ktár.* — Rima-Szombaton, *a kishonti ev. esp. ktárában.* — Rozsnyón, a *gömöri ev. esp. ktárában.* — *Dézsi franc. zárda* (elül 2 lev. hij.). — *Pozsonyi ev. lyc.* (cziml. hij.).

1760 **Kolozsvár. 1709.**

Kalendariom (Uj és Ô) Christus Urunk születése után való 1709. Esztendöre. Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott Neubart János Astro-

logus által. Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 16r. A—D (8 levelenként) = 32 sztlan lev.

Erd. Muz.

1761 **Lőcse. 1709.**

Kalendariom (Uj), Mellyet Kristus Urunk szűletése után való 1709. Esztendőre irt NEUBART JÁNOS. És Magyar Országra, Erdélyre és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Lőtsén, Nyomt: Bréver Samuel Örökösinél. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

Pesti ref. coll.

1762 **Nagy-Szombat. 1709.**

Illyés András. Imádságos könyv. N. Szombat. 1709. 8r.

Emliti SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 73. *l.*

1763 **Nagy-Szombat. 1709.**

Illyés András. Rővid Forma Embernek életét bőlcsen Rendelni, Avagy Jo Tudomannyal Tellyes Verseknek Sommaja. Mely Verseket kűlőmbkűlőmb Kőnyveket szerző bőlcs embereknek Irásibol kiszedegetett: és azoknak kőzibe tulajdon verseiből is sokakat illendőképpen béférkeztetett: és őt Részekre osztván, háromszor Deákul kibocsátott. Most pedig negyedikszer jol megmagyarázván, s' Hatodik Részszelis megjobbitván vilegosságra hozott Magyarulis. ILLYES ANDRAS Erdelyi Pűspők. Nagy-Szombatban, az Acad. Bőt. 1709. Eszt. 8r. 120 lap. — *Elül.* cziml., a ker. olvasóhoz s versek 2 sztlan lev.

M. n. Muz.

1764 **Nagy-Szombat. 1709.**

Pázmány Péter. Kempis Tamásnak Kristus kővetéséről Négy Kőnyvei Mellyek A' Bóldog emlekezetű Cardinal PÁZMÁNY PÉTER Esztergomi Ersek által meg magyaráztattak; most pedig a' Magyar Nemzetnek lelki épűletire és oktatására ujonnan ki-nyomtattattak. Nagy-Szombatban Az Academiai

Bőtűkkel 1709. Esztendőben. 12r. 519 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, intés 6, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Első kiadás: Bécs. 1604. — 2. Bécs. 1624. — 3. Bécs. 1638. — 4. Pozsony. 1648. — 5. év n. (XVII. száz.). — 6. N.-Szombat. 1709.
M. n. Muz. — Pesti egyetem. — S.-pataki ref. coll.

1765 **Nagy-Szombat. 1709.**

Practica Arithmethica. Az az: Szamvető Tabla; Mellyben minden-féle Adásról és Vételről akar minémű kereskedésben-is bizonyos számoknak summája készen és könnyen feltalálltathatik. PADVAI JULIUS CAESAR által irattatott. Most pedig újobban e kisded formában ki-bocsáttatott. Nagy-Szombatban Nyom: az Academiai Bőtűkkel, 1709. Esztendőben. 12r. A—K = 10 iv = 120 sztlan levél.

Régibb kiadásai: Debreczen. 1614. — Gy.-Fejérvár. 1632. — Lőcse. 1647. stb.
M. n. Muz.

1766 **Nagy-Szombat. 1709.**

Regulái az Úr Sz. Teste Congregatiojában lévő Atyafiaknak, melly a Nagyszombati Szeraf. Sz. Ferencz Szerzetén lévő Patereknél vagyon. N.-Szombat. 1708. 8r.

Említi SÁNDOR ISTVÁN, *M. kház* 73. *l.*

1767 **Szeben. 1709.**

(Pernyeszi Zsigmond, Osztopányi). Világi Bujdoso Életünknek Kedves Uti-társa, Mellyet: szerzet mennyei édes egy Christus Szolgája Hazájára sietö világi bujdosásában való lelki Uti társúl, hogy mig el-éri bóldog czéllyát, és lelkének édes mennyei Atya országában való tsendes meg-nyugovását, légyen mind magának, s mind más Idvességeket szomjuhozó feleinek s nemzetének vigasztalására. Szebenben. Nyomt. Horczdörfer . . . . . 1709 esztendőben. 24r. 203 lap. — *Elül:* cziml., ajánló levél, a k. olvasóhoz Osz. Per. Sigmond, a ker. embernek naponként gyakorlandó regulái 15 sztlan lev.

M.-vásárhelyi *Teleki-ktár.*

1768 **Szeben. 1709.**

Vocabularium Trilingve, Pro Usu Scholæ Cibiniensis recusum. Cibinii, Typis Reichardianis. Per Michaelem Heltzdörffer, 1709. 8r. 69 lap. — *Elül:* cziml. stb. 4 sztlan levél; *végül:* Index 3 sztlan lap.

Latin-német-magyar szótár.
Erd. Muz.

1769 **H. n. 1709.**

A' Keresztyéni Hitnek Fő-Agazatinak Fundamentomi; Mellyek az öreg Catechismusból rövid Kérdésekben és Feleletekben bé-foglaltatnak, elsőben Belga nyelven ki-botsáttattak. Annak utánna a' Kisdedeknek épületekért Magyar nyelvre fordittattak. Nyomtatt. M.DCC.IX. 12r. A iv = 12 sztlan levél.

Első kiadása: S.-Patak. 1660.
M. n. Muz.

1770 **Bártfa. 1710.**

Kalendariom (Uj és O) Mellyet Christus Urunk szűletése után való 1710. Esztendőre irt NEUBART JÁNOS. És Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Nyomtat: Bartfan. 16r. A—E = 5 iv = (8 levelenként) = 40 sztlan lev.

M. Akad. — Pesti ref. coll.

1771 **Bártfa. 1710.**

Zólyomi Boldizsár. Az Ur Jésus nevében! Szentseges Elmelkedések, Es kegyes gyakorlasok, A' mellyek A' szent életnek követésére és a' belső lelki ember nevelkedésére GERHARDUS JANOS Jenai Sz. Irás magyarázó Doktor és Professor által meg-irattattak, ZOLYOMI BOLDISARTol pedig meg-magyaráztattak, és most Sok vétkekből meg-tisztittatván AACHS MIHALY A Bártfai Gymnásiumnak Rectorától ki-adattattak. Bartfan, Nyomtattattak MDCCX. Eszt. 12r. 408 lap. — *Elül:* cziml., Ács Mihály ajánlása, latin és magyar versek, énekek, mut. tábla 18 sztlan lev.

Első kiadás: Bártfa. 1616.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll. – Néhrén *b. Mednyánszky-ktárban.*

1772 **Bártfa. 1710.**

Zólyomi Boldizsár. A' kegyessegnek mindennapi gyakorlasa. A' melly negy reszből alvan magában foglallya, (I) A bűnökről való vallás-tételeket, (II) Hálá-adásokat. (III.) Könyörgéseket, és (IV.) Esedezéseket meg-iratott GERHARDUS JANOS Jenai Sz. Irás magyarázó Doktor és Prófessor által. meg-magyaráztatott pedig ZÓLYOMI BÓLDISARTÓL. és most Sok vétkekből meg-tisztittatott s' ki-adatott AACHS MIHALY A' Bártfai Gymnásiumnak Rectora által. Bartfan, M.DCCX. esztendőben. 12r. 174 lap. — *Végül*: Index 3 sztlan levél.

Első kiadása: Bártfa. 1616.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — S.-pataki ref. coll. — Debreczeni ref. coll. – Pozsonyi ev. lyc. — Néhrén *b. Mednyánszky-ktárban.*

1773 **Kassa. 1710.**

Madarász Márton. Szent Bernhard Atyanak Szep Ahitatos Elmelkedési, Az emberi állapot ismeretiről, Másképen: A' Lélekről való Könyvetskeje. Mellyet A' Keresztények köz-nséges épületire, meg-magyarázott A' b. e. MADARASZ MARTON, Az Eperjesi Magyar Evangélica Ecclésiának régi Prédikátora, és most ujjonnan ki adott AACHS MIHALY, A' Cassai Magyar Evangélica Ecclésiának Méltatlan L. P. Sap. 15. v. 3. Az Istent ismerni tőkélletes igazság. Cassan Nyomt. Bártfa Városának bőtűivel 1710. eszt. 12r. 111 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, Sz. Bernard élete, mut. tábla 10 sztlan lev.

Ajánlja Tek. és Nemzetes Szentiványi János Urnak, II. Rákóczi Ferencz testőr hadai brigadirusának, egy gyalog regement colonellusának, Eperjes város és az abban lévő lovas és gyalog hadak fő commendánsának, s nejének Tek. és Nemz. Geltovics Klára aszszonynak, Kassán apr. 28. 1710. Ács Mihály.

Első kiadása: Lőcse. 1649.

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 74. *l.* a fordító Madarász Márton nevét nem emlitve, hibásan tulajdonitja a fordítást a kiadónak, Ács Mihálynak.

Erd. Muz. (gr. Teleki Domokos gernyeszegi ktárából). — *Pozsonyi ev. lyc.*

1774 **Kolozsvár. 1710.**

Kalendarium (Uj és Ô) Christus Urunk születése után való 1710 Esztendöre. Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott NEUBÁRT JÁNOS Astrologus által. Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 16r. A—D7 = 31 sztlan lev.

Erd. Muz.

1775 **Kolozsvár. 1710.**

Páriz Ferencz (Pápai). Pax Crucis. Az az: Szent David Királynak és Profétának Száz-Ötven Soltari. Mellyek, Azokat a' Szent Léleknek czélja és értelme szerint rövideden megmagyarázó Száz-Ötven Könyörgésekbe, a' Sóltároknak rendit meg-tartván, bé-foglaltattak: és a' lélekkel és értelemmel éneklő 's könyörgö Magyar Hiveknek lelki hasznokra ki-adattattak PÁPAI PARIZ FERENCZ által. Tselekedettel és Valósággal. Kolosváratt, Nyomttata Telegdi Pap Samuel. 1710. gyászos Esztendöben. 12r. 590 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, az olvasóhoz, versek 20, *végül:* mut. tábla 3 sztlan lev.

Ajánlva van gr. Teleki Sándornak és feleségének gr. Bethlen Juliának «Irtam Nagy Enyeden, romlott Collegiumunknak hamva és köpora között, 1710. Eszt-ben, 2. Febr.» — Az olvasóhoz irt versek végén «Irta Nagy Bányán keserves bújdosásában, 18. Sept. 1708. Pápai Pariz Ferencz.» — A CL. Soltár végén 579. l. «Kezdettem Szathmárt a' bújdosásban, 10. Dec. 1707. Végeztem N. Bányán, 30. Aug. 1708.»

M. nemz. Muz. — M. Akad. — Erd. Muz. — M.-v. *Teleki-ktár. — Kolozsvári ref. coll. — Kolozsvári unitár. coll. — N.-enyedi ref. coll. — M.-vásárhelyi ref. coll. — Székely-udvarhelyi ref. coll. — Debreczeni ref. coll. — S.-pataki ref. coll. — Pápai ref. coll. — N.-kőrösi ref. lyc. — Szepsi-szentgyörgyi ref. gymn. — Sz.-keresztúri unitár. gymn.* — Lugossy Józsefnél, Szilágyi Istvánnál, stb.

1776 **(Lőcse.) 1710.**

Czeglédi Istvánnak (A' Jésus Kristus hű Tanu-bizonyságának, Nagy-hirű s' nevű), A' Kassai Keresztyén Helvética Ekklésiának hűséges Lelki-pásztorának életbéli sok szenvedésiről, árestáltatásáról, Posonba (a' Jésus Kristus nevéért) citáltatásáról, és úttyában a' Nagy-Szombati búza-vetések között lett bóldog ki-mulásáról, és Posonban lett tisztességes temetéséről iratott Siralmas Versek, Mellyhez mostan tétetett az Is-

ten Anyaszentegyházának nyomoruságos állapattyán való Siralom. Nyomtattatott 1710-dik Esztendőben. 8r. A iv = 8 sztlan lev.

Ujabb kiadása: Nyomtattatott e' folyó Esztendöben (h. és év n.) 8 sztlan lev. *M. n. Muz.*

1777 **Nagy-Szombat. 1710.**

Dőg-Halál ellen való Hasznos és foganatos Orvossag. Az az: A' Tellyes Sz. Háromság egy Őrők Istenhez, Az Istennek dicsőssèges Sz. Annyához, A' Boldogsagos Szűz Mariahoz, Xaverius Sz. Ferenczhez, Szent Rochushoz, Szent Sebestyenhez, es Szent Rozaliahoz való Aitatosság. A' Szent Háromságról. Es A' Kristus Jesusnak őt mélységes sebeiről való Koronával, vagy Olvasóval egyűtt. Melly A' Nemes Szabad Királyi Nagy-Szőbat Várassa, Nemes Tanács Urainak kőltségével A Jesus Társasága Académiájának Typográphiájától M.DCC.X-ben. Ki bocsáttatott; Nagy-Szombatban. 12r. 73 lap. — *Elül:* cziml. 1 levél.

M. n. Muz. — Pesti egyetem. — Erd. Muz.

1778 **Nagy-Szombat. 1710.**

Illyés András. Recta vitæ, morumque hominum Institutio, Id est Selectissimi versus CATONIS MAGNI, quos in septem Capita distribuens, & Secundâ hâc editione, multò meliorem in ordinem redigens; vicissim curavit reimprimi: puro Ungarico quoque idiomate perlucide declarans, ANDREAS ILLYES, Consecratus Episcopus Transylvaniæ. Emberek eletenek, es erkölcsinek Igaz Rendelese. az az: Nagy *Cato*nak válogatott bőlcs Versei; Mellyeket Hét Fejekre el-osztván, és ez Második ki-bocsátásban sokkal job rendbe hczv n viszontag ki-nyomtattatott, tiszta Magyar nyelvel is világossan megfejtvén. ILLYES ANDRAS Erdély Országának Szentelt Pűspőkje. Nagy-Szombatban, Nyomt: 1710. Esztend. 8r. 38 lap. — *Elül:* cziml., előlj. beszéd 3 sztlan lap.

Az előljáró beszéd kelte: «Irtam Nagy-Szombatban, ... 1710. eszt. Az én megvénhedet életemnek pedig 73-dik eszrendejében.»

Első kiadása: N. Szombat. 1709.

M. n. Muz.

1779 **Nagy-Szombat. 1710.**

Illyés István. Fasciculus Miscellaneus. Az-az, Némelly ünnepi solennitásokra, s' egyéb ollykor adatott külömb-féle alkalmatosságokra, készittetett, es kötéskébe foglaltatot Egynéhány Prédikácziók. Mellyeket Elő nyelvi prédikálása után rendbevett, hellyesleg bévített, és irásban ki-adott, Csik-széki Szent-Györgyi ILLYÉS ISTVÁN, Sámándriai Püspök, Sz. Jóbi Apátur, Esztergomi Nagy Prépost, és Canonok. Nyomtatták Nagy-Szombatban az Academiai betükkel. 1710. Esztendőben. 4r. 159 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, lajstrom 4 sztlan lev., *végül:* lajstrom és könyörgések 7 sztlan lap.

Rendesen Illyés István Sertum Sanctorum. N. Szombat 1708. után kötve található.

M. n. Muz. — M. Akad. — Pesti egyetem. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll Kozsnyai káptalan. — Kolozsvári minor. zárda. (3 péld.) — *Kolozsvári franc. zárda.* (3 péld.) — *Csornai convent. — N.-enyedi minorita zárda.* (2 péld). — *Pápai franc. zárda. — Rozsnyai franc. zárda.*

1780 **Nagy-Szombat. 1710.**

Menybe Vitetet Bóldogságos Szűz Maria Congregatziojának, Melly, Nagy-Szombat Királyi szabad Várasa Parochialis Ecclesiájaban, Szent Miklós Püspök Templomában, mind a' ket Nemből-való, és minden állapot-béli, Kristus Hivei áitatosságának öregbülésére, Urunk születése utan 1615-dik esztendőben fundáltatott, és az akkori Szentséges Romai Pápától meg-erőssittetett, *Eredete: Regulái: Búcsúi.* Hozzá-adatván A' Hitnek vallás-tétele a' bé-vételkor: és egynehány áitatos Imádságok, és Litaniák. Nagy-Szombatban Nyomtattatott az Academiai Betükkel, 1710. Esztendőben. 12r. 256 lap. — *Elül:* cziml., ajánlás, naptár 18 sztlan lev.

Irta latinul 1628. DRASKOVICS GYÖRGY esztergomi kanonok, Magyarra forditva kiadta JAKLIN BALÁZS nyitrai püspök N. Szombatban 1684., most némely változtatásokkal ILLYÉS ISTVÁN esztergomi nagyprépost.

M. n. Muz. — Pesti egyetem.

1781 **(Nagy-Szombat. 1710.)**

Nagy Boldog Aszszony Congregatiojanak Nagy-Szombatban Eredete, Néhai Méltóságos Forgács Ferencz Cardinál, és Esztergomi Ersek által. H. és év n. 12r. 24 lap.

Külön czimlapja nincs és nem volt. — A congregatio eredetének leirása után, mely a pápa bullája által 1615-ben alapittatott s 1616-ban lépett életbe, következnek a 11—24. lapon a congregatio regulái és búcsúi. — A 10-dik lapon emlitve van, hogy ezen congregatio «immár hat héján száz esztendők forgási alatt . . . . virágzott»; miből biztosan meghatározható, hogy ezen könyvecske 1710-ben, nyomdai kiállitásából itélve Nagy-Szombatban, volt nyomtatva.

A pozsonyi prépostság ktárában.

1782 **Halle. 1711.**

(Babai György). Augustus Herman. Franckenak, Sz. Ir. Prof. és Predikatornak Oktatása a' gyermek nevelésrül Az igaz Isteni félelemre és kegyességre mint vitessenek à kis Gyermekek; Köz beszélgetésbe foglaltatott VIRTH AMBRUS Norimb. Predik. által, most penig szükséges voltáért és à közönséges haszonert kerdésekbe foglalva Magyar nyelvre fordéttatott: Melly munkával minden valláson lévök alkalmassan élhetnek, mert itt à hit dolgárul nem disputáltatik, Hanem Kiváltképpen a' kegyes Szüléknek és à hiv Præceptoroknak jó és kegyes tanáts adatik mint viseljék magokat jó lelki esmérettel à gyermekek körül, hogy az ö tisztekben az Istennek büvséges aldását várhassák magokra. Nyomtattatot Hallában Orbán István által. 1711. 12r. 120 lap.

Ajánlja Róth Mihálynak, Sáros vármegye vice-ispánjának, nejének Szalai Zsuzsánnának, fiainak Mihály, János, Zsigmond és Györgynek, s leányainak Maria, Zsuzsánna és Judithnak, «Kegyelmeteknek — — alazatos és köteles szolgája *B. G.*» (BABAI GYÖRGY).

SÁNDOR ISTVÁN, *M. könyvesház* 74. *l.* a fordítást Vásonyi Mártonnak tulajdonitja, s tévedve irja e könyvet 1711. Jénában nyomtatottnak.

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. (végén 3 lev. hij.). — A m. n. Muzeum egyik példányában a szerző neve (Augustus Herman. Francke) a czimlapon nincs kitéve, hanem a helyett «Chrosologus Theophilus» van nyomtatva. — E czim alatt is fölveszi e könyvet SÁNDOR ISTVÁN *e. h.* 74. *l.*, itt már a fordítást helyesen Babai Györgynek tulajdonitva.

1783 **Halle. 1711.**

(Vásonyi Márton). Augustus Hermannus Franckenak Rövid és együgyü de Fundamentomos Ut mutatása. I. Az igaz keresztyénségre. II. Az igaz, élö Hitnek meg probálására. III. Az igaz és Isten elött kedves Imádkozásra. Magyar nyelvre fordéttatott azoknak Kedvekért, â kik az igaz kereszténységben

még nem elég helyessen tanéttattak: azoknak pedig vigasztalásokra, à kik è mostani nyomoruságos állapottyokba meg aláztatván kegyelmes Isteneket tellyes Szivekbül igyekezik keresni és engesztelni, hogy haragos itéletiben ellenek kötött három águ ostorát háréntsa már el, vagy csak enyhétse meg rajtok. Nyomtattatott Hallában Orbán István által 1711. Eszt. 12r. 72 lap.

A forditó, ki magát a Segner Károly- és Andráshoz, Segner József pozsonyi polgármester fiaihoz, intézett ajánlásban nem nevezi meg, VÁSONYI MÁRTON, ki Halleban 1711. Francke más munkáját is forditotta.

Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll.

1784 **Halle. 1711.**

Vásonyi Márton. AUGUST. HERMANNUS FRANKÉnak, à sz. Ir. érdemes és hiv Publ. Professorának sz. Irás szerint való Életnek Regulai, meliyekbe le iratik Miképpen kellessék mind a' Társaságba, mind azon kivül embernek magát viselni, a' Felebaráthoz való szeretetet és emberséget meg tartani, és Isten elött a' jó lelki esméretnek örömét meg örizni, és igy a' kereszténységbe nevelkedni. Most azoknak kedvekért, à kik a' meg irt mód szerint akarnak kerésztényül élni Németbül Magyar nyelvre fordéttatott. Nyomtattatott Saxónai Halla Városába Orban István bötüivel. 1711. Eszt. 120 lap. — *Végül:* Toldalék. (Gerhárd János Elmélkedéseiböl vett kegyes életnek rövid de summás Régulái). 12 lap.

Ajánlja a forditó «Wásonyi Mártony SS. Theol. et Phil. Cultor» Eisenreich Rudolf bécsi «fő és hires kereskedőnek.»

M. n. Muz. — Erd. Muz. — Pesti ref. coll. — Kolozsvári ref. coll. (első ive hij.). — Rozsnyón *a gömöri ev. esp. kiárában.*

1785 **Kolozsvár. 1711.**

Kalendariom (Uj és Ô) Christus Urunk születése után való 1711. Esztendőre. Melly Magyar országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra is alkalmaztatott NEUBART JÁNOS Astrologus által. Kolosvaratt, Nyomtatta Telegdi Pap Samuel. 16r. A—D = (8 levelenként) = 32 sztlan lev.

Erd. Muz.

Kalendariom (Ujj), Mellyet Christus Urunk születése után való 1711. Esztendöre irt NEUBART JANOS. Es Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra-is alkalmaztatott. Cum Gratia, et Privil. Sac. Caes. Reg. Maj. Komáromban, Tôltesi Istvan által. 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

Ez a komáromi nyomdának általam ismert legrégibb terméke. — NÉMETH, *Memoria Typogr. Hung.* 67. *l.* komáromi legesö nyomdászul Schmid Miklós Jánost hozza föl, ki 1740 körül költöztette át nyomdáját Sopronból Komáromba. Ezen kalendariom bizonysága szerint azonban komáromi elsö nyomdász Töltési István volt, ki 1683—1685-ben Debreczenben Rosnyai János után s Kassai Pál előtt nyomdászkodott. — A leirt kalendarium czimlevelének hátlapján közölve van I. József császár és király Bécsben 1705 nov. 5-dikén kelt privilegiumának summája, mely szerint «tiltatnak mind azok, kik 15 esztendöknek el folyása alatt Komáromban lakozó Töltési István (ugy utánna következendö két ágon lévö maradékinak) munkáján kivül Magyar Calendariomokat, kik ennek előtte Lőcsén szoktanak volt ki nyomtattatni, akár kissebb akár nagyobb formában, és akármely typussal is, egész Magyar és Erdély Országokban bé hozni merészelnének, az privilegiumban kiadott kemény büntetés alatt». — Hogy ezen kiváltságot hazai nyomdászaink törvényesnek el nem ismerték s annak Töltési érvényt nem birt szerezni, bizonyos abból, hogy 1705-től fogva 1711-ig nem csak Lőcsén, hanem Kolozsvártt, Bártfán és N.-Szombatban is jelentek meg magyar naptárak.

Pesti ref. coll.

PÓTLÉK.

1787 **Bártfa. 1597.**

Precatio pia ad Iesvm Christvm in extremo mortis discrimine erigenda, continens varias crucis vtilitates, et ea quæ S. S. nobis tempore affictionem suggerit.

Mars, morbi, mortes, mundi mala multa manete:
Vox veræ vitæ, viùida vita veni.

Bartphæ, 1597. 4r. A1—4 = 4 sztlan levél.

Ezen latin czimü nyomtatvány szövege egy magyar ének, két oldalt a szent irásból vett latin idézetekkel.

Egyetlen példány a *m. Akad. ktárában.*

1788 **Bártfa. (XVI. száz.)**

Rimai János. Generosi ac Magnifici Domini Valentini Balassa de Gyarmath, ad Castra Strigoniensia iter et procinctus.... Az Nagysagos Gyarmathi Balassa Balintnac Esztergam ala valo keszvleti, keszvletiben való Imádsága, s-Mit példázott légyen az ô Feiér vôrfôlyes Kamokából tsináltatott Zászlóia, kin Hárpháiáual Dáuid Király vagyon tęrdén telepedue ôszue fogott s-fel emelt kęt kezeiuel írua. Ad notam: Botsásd meg Wr Isten Iffiúságomnac vétkét. 4r. A—D = 4 iv = 16 sztlan levél.

A nyomtatvány hely és év nélkül jelent meg; a czimlevél elölapját a latin czim s a költemény rövidre vont latin tartalma, hátlapját az általam teljesen közlött magyar czim foglalja el. — Hogy a nyomtatási hely Bártfa, kétségtelen abból, hogy betüi ugyanazok, melyekkel a Bártfán 1597. megjelent Precatio pia van nyomtatva; hogy pedig e költemény a XVI. század vége felé s már 1598-ban ki volt nyomtatva, bizonyos a szerzőnek Rimai Jánosnak az általam leirt példány czimlapjára irt sajátkezü jegyzetéből: «Sum Joannis Rimai (monogrammal irva) Anno 1598.»

— A szerző neve az első ének versfejeiben olvasható, igy: «Balassios fratres Rimai decorat».

Egyetlen teljes példánya a *m. Akad. ktárában.* — Csonka példánya, melyből az utolsó iv hiányzik, megvan a *debreczeni ref. coll. ktárában* (egy colligatumban, Kákonyi Péter, Sámson historiája. Kolozsvár. 1579. után kötve).

1789 **Bártfa. 1609.**

Imádságos könyv . . . . . Bártfa. 1609.

Ezen ma egy példányban sem ismert könyv emlékét csak a Pázmány Péter által irt Imádságos könyv Pozsonyban 1610-ben megjelent 2-dik kiadásának előbeszédében találjuk, a hol azt irja Pázmány, hogy ezelőtt egy évvel az ő imádságos könyvének «nagy részét egy csekély indulattól elragadtatott eperjesi predikátor maga nevével kinyomtatá Bártfán.» Pázmány, a mint irja, ezért nem csak nem haragudott, hanem megköszönni szándékozott a prédikátor fáradságát; mint-hogy azonban tapasztalta, hogy könyve több helyen meg van hamisitva, szükségesnek itélte óvni a catholicusokat. Lásd FRANKL, *Pázmány Péter és kora. I. köt.* 63. *l.*

1790 **Kolozsvár. 1618.**

Apologia, Az az Mentsegre valo irás . . . H. és év n. 4r.

Ezen általam föntebb 502. *sz. alatt* leirt nyomtatványt hibásan tettem Sándor István után 1620-ra; mert a m. Akad. ktárában lévő példányra fel van jegyezve Rimai János a költő kezével: «Monaki Miklos Uram ő kegyelme ajandeka. Ao 1618, 23 9bris.» Bizonyos ebből, hogy a cseh protestánsoknak ezen Prágában 1618. május 25-én kelt Apologiája magyar forditásban már 1618-ban megjelent.

M. Akad. — *S.-pataki ref. coll.* — *Koncz József tanárnál* M.-Vásárhelyen.

1791 **Kolozsvár. 1631.**

Kalendarium, Christus Urunk Születése után való 1631. Esztendőre. Irattatott D. DAVID HERLICIVS által. Colosvarat 16r. A—E (8 levelenként) = 40 sztlan levél.

A kolozsvári tanácsnak ajánlja «Abrugi György, Könyvnyomtato.»

Egyetlen példánya, melynek közbefüzött tiszta levelein Kolozsvár városát illető latin és magyar jegyzetek állanak, az *erd. Muzeum ktárában* (1878-ban szereztetett).

1792 **Lőcse. 1634.**

Relatio (Reovid, de igen bizonyos), Arról: mikent ez jelen valo 1634. Esztendőben, A die 12. Januarii, usque ad ultimum Februarii, Arulo Albertus Wallensteiner, Mechelburg, Fridlandt, Sagan, és Grosglau Hertzegh; azon kivül négy

fő fő Személyeckel, az mi Kegyelmes Urunknak, II Ferdinand Császarnak Fő Generalissimusa; Elsőben, Pilsna nevő városban, az hol Generalis Quartiria volt, Es annak utánna, Egra nevő városba Cseh országban, Keresztyen Fejedelme s-minden érdeme felet való Kegyelmes Ura, és az Austriai ház s-az egész Imperium ellen való álnok Practikálo cselekedeti, s-fel tőt czélul viselt hamis csalárd árultatása miatt, méltán érdeme szerént lőtt bűntetése, és gyalázatos ki-menetele, Sokaknak Példajokra. Justus es Domine et rectum judicium tuum. Levtschoviæ, Typis Laurentii Brevveri, M.DC.XXXIIII. 4r. A—C2 = 2½ iv = 10 sztlan levél.

Ezen nyomtatvány eddig egyetlennek ismert példányát a *M. Akad. ktárában* (egy colligatumban), csak akkor voltam szerencsés láthatni, midőn munkámból több mint 20 iv ki volt szedve. S épen azért nem adhattam róla föntebb 640. *sz. alatt* teljes czimmást és kellő könyvészeti leirást.

1793 **Kolozsvár. 1690.**

Kalendariom (Uj és O). Christus Urunk szűletése után való 1690. Esztendőre. Melly Magyar Országra, Erdélyre, és egyéb Tartományokra alkalmaztatott NEUBART JANOS Theologus és Astrologus által. Kolosvaratt, Nyomt. Némethi Mihály által. 16r. A—E7 (8 levelenként) = 39 sztlan lev.

Erd. Muz. (Cserey Mihály jegyzeteivel).

NÉVMUTATÓ.

ABC. Debreczen. 1681. **1245**.
— Lásd: **Libellus** Alphabeticus.
— Lásd: **Magyar Oskola**.
Abecedarium Latino-Hungaricum. Lőcse. 1694. **1457**.
Abigail historiája (Irta egy *kükűllői névtelen*). Bártfa. (XVI. száz.) **319**. — Debreczen (XVI. száz.) **323**.
Ács Mihály. Arany láncz. (Imádságos könyv.) Lőcse. 1696. **1489**. — Lőcse. 1701. **1631**. — Lőcse. 1706. **1714**.
— Zengedező mennyei kar. Lőcse. 1696. **1490**. — Lőcse. 1703. **1673**.
— Boldog halál szekere. Strassburg. 1702. **1663**. — Lőcse. 1708. **1734**.
Ács Mihály (ifj.). Halotti beszéd Telekesi Török Bálint fölött. H. n. 1708. **1756**.
— Magyar Theologia. KÖNIG FRIDRIK szerint. Bártfa. 1709. **1757**.
— Lásd: ZÓLYOMI BOLDIZSÁR.
Ádámi János. Az igaz barátságról való ének. Kolozsvár. 1599. **309**.
— Minerva és Pallas vetekedése. Kolozsvár. 1599. **310**.
Aesopus meséi. Lásd: PESTI GÁBOR és HELTAI GÁSPÁR.
Aesopus (Magyar). Az az Aesopus élete és fabulái. Lőcse. 1673. **1155**. — Lőcse. 1687. **1363**.
Agenda. Keresztur. 1598. **304**. — Keresztur. 1612. **433**. — Somorja. 1650. **837**. — Kolozsvár. 1680. **1243**. — (XVII. száz.). **1610**.
— Lásd: HELTAI GÁSPÁR, BEJTHE ISTVÁN, MELOTAI NYILAS ISTVÁN és **Sacramentomok** kiszolgáltatásának módja.
Agendarius liber. N.-Szombat. 1583. **204**. — N.-Szombat, 1596. **284**.
Ágoston Péter. Szívek kincse. N.-Szombat. 1671. **1120**. — Csík. 1685. **1329**.
— Mirrhaszedő szarándok. N.-Szombat. 1672. **1140**.
— Mennyei dicsőség. N.-Szombat. 1674. **1170**.
Agricola Arbuteus (álnév). = KOMÁROMI CSIPKÉS GYÖRGY.
Ali basa haláláról. Lásd: **Icon** vicissitudinis humanae.
Álomkönyvecske. Debreczen. 1635. **643**.
Alvinczi Péter. Felelete Pázmány Péter öt szines levelére. Debreczen. 1609. **414**.
— Lelki orvosság. H. n. 1614. **452**.
— Tükör. H. n. 1614. **453**.

Alvinczi Péter. Itinerarium Catholicum, azaz nevezetes vetekedés. Debreczen. 1616. **462.**
— Az Urnak szent vacsorájáról való rövid intés. Kassa. 1622. **522.**
— Dedi :atio regii sacelli Cassoviensis. Kassa. 1625. **547.**
— Halotti beszéd Báthori Gábor fejed. fölött. Gy.-Fejérvár. 1628. **569.**
— Quadragesima vasárnapi evangelium magyarázatja. Kassa. 1632. **618.**
— Egy rövid uti prédikátzió. — Intő beszéd gr. Bethlen Péter és gr. Illyés-házi Katalin egybekelésekor. Kassa 1632. **619.**
— Postilla I. rész. Kassa. 1633. **628.** — II. rész. Kassa. 1634. **634.**
— Halotti beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. Lásd: **Exequiae** Principales.
Amesius Vilmos. Angliai puritanismus. Lásd: TELKIBÁNYAI ISTVÁN és KOMÁROMI CSIPKÉS GYÖRGY.
— Jó cselekedetek gyémánt köve. Lásd: SZENTGYÖRGYI P. ISTVÁN.
Apáczai Csere János. Magyar encyclopaedia. Utrecht. 1653. **876.**
— Magyar logikácska. Gy.-Fejérvár. 1654. **883.**
Apafi Mihály. A ker. vallás fundamentomi. Gy.-Fejérvár. 1645. **771.**
— VENDELINUSnak a ker. isteni tudományról irott két könyvei. Kolozsvár. 1674. **1161.**
Apollonius királyfi historiája. Kolozsvár. 1591. **241.** — Lőcse. (XVII. száz.). **1596.**
Apologia, Csehország prot. rendei nevében. (Kolozsvár. 1618.) **502.** és **1790.**
Approbatae Constitutiones Regni Trans. Várad. 1653. **878.** — Kolozsvár. 1677. **1212.** — Kolozsvár. 1696. **1486.**
Arany temjénező. (Imádságos könyv.) H. n. 1701. **1641.**
Arithmetica, azaz a számvetés tudománya. GEMMA FRISIUS után. Debreczen. 1577. **123.** — Debreczen. 1582. **186.**
— Kiadta ifj. HELTAI GÁSPÁR. Kolozsvár. 1591. **244.**
Arithmethica (Practica), azaz, számvető tábla. Debreczen. 1614. **447.** — Gy.-Fejérvár. 1632. **613.** — Lőcse. 1647. **793.** — Irta PÁDUAI JULIUS CAESAR. Szeben. 1678. **1227.** — Lőcse. 1692. **1426.** — Lőcse. 1701. **1631.** — N.-Szombat. 1709. **1765.**
Armistitium universale. N.-Szombat. 1706. **1717.** — Pozsony. 1706. **1721.**
Arnd János. Paradicsomi kertecske. Lásd: HUSZTI ISTVÁN.
— Jó illattal füstölgő szív. Lásd: PETRÓCZI KATA SZIDÓNIA.
— A kereszt terhe alatt elbágyadt sziveket élesztő XII liliom. Lásd: PETRÓCZI KATA SZIDÓNIA.
Articulusai (A Baranyában való ecclésiáknak). Ford. SIKLÓSI MIKLÓS. Pápa. 1577. **136.**
Articulusok (Ónod táján, jun. 22. 1707.) H. n. 1707. **1735.**
Avancinus Miklós. A Kristus Jésus élete. Lásd: ILLYÉS ANDRÁS.
Avenarius János. Imádságok. Lásd: SZALASZEGI GYÖRGY.
— Idvesség paizsa. Lásd: PERNYESZI ZSIGMOND.

Babai György. Oktatás a gyermeknevelésről. Irta FRANKE HERMANN ÁGOSTON. Halle. 1711. **1782.**
Babillon mezitelenségének tüköre. Lásd: PATHAI ISTVÁN.
Bakos Gábor temetésén declamáltatott magyar versek. Kassa. 1666. **1035.**

Balás Ágoston. Cantionale Catholicum. Csík. 1681. **1253.** — Csík. 1685. **1328.**
Balásfi Tamás. Csepregi iskola. Pozsony. 1616. **467.**
— Epinicia Benedicto Nagi, alias Soce. Pozsony. 1616. **468.**
— Levele Alvinczi Péterhez. Lásd: PÁZMÁNY PÉTER. Az igazságnak győzedelme.
Balassa Bálint Istenes énekei. Bártfa. (XVII. száz.). **1573.**
— és **Rimai János** Istenes énekei. Lőcse. 1604.(?) **391.** — Várad. (XVII. száz.) **1609.** — Pozsony. 1676. **1207.** — Bártfa. 1679. **1228.** — Kolozsvár. 1681. **1258.** — Lőcse. 1683. **1303.** — Kolozsvár. 1691. **1405.** — Debreczen. 1692. **1419.** — Lőcse. 1693. **1439.** — Lőcse. 1700. **1552.** — Kolozsvár. 1701. **1623.** — Debreczen. 1702. **1646.** — H. n. 1702. **1663.** — Lőcse. 1704. **1693.**
— Beteg lelkeknek való füves kertecske. Németül irta BOCK MIHÁLY. Krakkó. 1572. **91.** — Bártfa. 1580. **162.**
— Campianus Edmondnak tiz okai. Bécs. 1607. **405.**
Balog György. Cornelius Nepos könyve. Lőcse. 1701. **1633.**
Baranyi Pál. Lásd: **Lelki paradicsom.**
Baróthi Miklós. A szent búcsú méltósága és hasznai. Kassa. 1659. **940.**
Bársony György. Magyarország tüköre. Kassa. 1671. **1110.**
Bartha Boldizsár. Chronika. Debreczen. 1666. **1032.**
Basilius István. Egynéhány kérdések a ker. igaz hitről. Kolozsvár. 1568. **65.**
— Az apostoli credo rövid magyarázatja. Kolozsvár. 1568. **66.**
Bátai B. György. Az isten kegyelmében lévő ember megismeréséről. Szeben. 1665. **1025.**
— Az istenfélő ember könyörgésére való választétel. Szeben. 1665. **1026.**
— Lelki próbakő. Szeben. 1666. **1040.**
— Választottak tárgya. Szeben. 1666. **1041.**
— Hal. beszéd Kendefi János fölött. Lásd: **Utolsó tisztesség.**
Báthori Mihály. Hangos trombita. Debreczen. 1664. **1010.**
— Hal. beszéd gr. Rhédei László fölött. Debreczen. 1664. **1011.**
Batizi András. Ker. tudományról való könyvecske. Krakkó. 1550. **23.** — Kolozsvár. 1555. **34.**
— Jonás prophéta historiája. Debreczen. 1596. **280.**
— Izsák patriarcha házasságáról. Debreczen. (XVI. száz.) **324.**
— Zsuzsánna historiája. Lőcse. 1628. **570.**
Bayle Lajos. Praxis pietatis. Lásd: MEDGYESI PÁL.
Becanus (Van der Beck) Márton. Az eretnekeknek adott hit megtartásáról. Lásd: VERESMARTI MIHÁLY.
Beer János Kristóf. Lásd: MOLNÁR ALBERT Dictionarium quadrilingve.
Bejthe András. Füves könyv. Német-Ujvár. 1595. **278.**
Bejthe István. Ker. tudománynak rövid summája. Német-Ujvár. 1582. **199.**
— A keresztségről, úrvacsoráról stb. (Agenda.) Német-Ujvár. 1582. **200.**
— Stirpium nomenclator Pannonicus. Antwerp. 1584. **205.**
— Az evangeliumok magyarázatja (Postilla). 1—4 rész. Német-Ujvár. 1584. **211—214.**
— Énekes könyv. (XVI. száz.). **355.**

Békességről való punctumi (A confoederált Magyarország statusinak). Bécs. 1706. **1711.**

Bellarminus Róbert. Elménknek Istenben fölmeneteléről. Lásd: TASI GÁSPÁR.

— Nagy Mesterség a jó élet. Lásd: TARNÓCZI ISTVÁN.

Bellényi Zsigmond. Szent Hieronymus Szavanarola elmélkedései. Kassa. 1618. **480.**

Beniczki Péter. Magyar rithmusok. N.-Szombat. 1664. **1015.** — Kolozsvár. 1670. **1099.** — Kolozsvár. 1682. **1284.** — Lőcse. 1685. **1337.** — Lőcse. 1692. **1427.** — Lőcse. 1696. **1491.** — Kolozsvár. 1700. **1554.**

Beregszászi Pál. Keserves sirással teljes historia. Lőcse, 1696. **1492.**

Besenyei Jakab. A házasságról való szép ének. Kolozsvár. 1580. **165.**

Betegek gyógyítója, azaz: Sümegi Sz. Mária csudatételei. N.-Szombat. 1703. **1678.**

Betuleius (Josquinus) = ZIEGLER GYÖRGY. Lásd: MOLNÁR ALBERT (SZENCZI).

Beust Joachim. A jó és boldog kimulás mesterségéről. Lásd: ILLYÉSHÁZI GÁSPÁR és MAGYARI ISTVÁN.

Biblia. Bártfa. 1607. **404.**

— Lásd: HELTAI GÁSPÁR, KÁROLYI GÁSPÁR, MOLNÁR ALBERT (SZENCZI), KÁLDI GYÖRGY, KOMÁROMI CSIPKÉS GYÖRGY.

— Lásd: **Uj Testamentom.**

Bihari Ferencz. Lásd: **Index** vocabulorum.

Boccaccio. Lásd: ENYEDI GYÖRGY.

Bock Mihály. Beteg lelkeknek való füves kertecske. Sicz. 1593. **274.**

— Ugyanaz. Lásd: BALASSA BÁLINT.

Bocskai István Apologiája. Bártfa. (1608.) **409.** — Hanau. 1608. **413.**

Bogáthi Fazekas Miklós. Az tökélletes asszonyi állatokról. **Plutarchus**ból ford. Kolozsvár. 1577. **128.**

— Az ötödik része Mátyás király dolgainak. Kolozsvár. 1577. **129.** — Kolozsvár. 1580. **166.**

— Aspasia asszony dolga. Kolozsvár. 1591. **243.**

— Ez világi nagy sok zűrzavarról. Kolozsvár. 1591. **244.**

— A nagy Castriot György historiája. Kolozsvár. 1592. **255.** — Debreczen. 1597. **290.**

Bölcs Salamon király könyvei. Kolozsvár, 1552. **27.**

— itélete. Debreczen. 1619. **487.** — Ugyanazt lásd: **Historia** bipartita.

Bona János. Az égre kézen fogva vezető kalauz. Lásd: HUSZTI ISTVÁN és TARNÓCZI ISTVÁN.

Bornemisza Miklós. Eleázár pap mártiromságáról. H. n. (XVI. száz.). **356.** — Debreczen. 1605. **396.**

Bornemisza Péter. Tragoedia Sophocles Elektrájából. Bécs. 1558. **35.**

— Postilla. I. rész. Komjáthi és Sempte. 1573. **95.** — II. rész. Sempte. 1574. **115.** — III. rész. Sempte. 1575. **119.** — IV. rész. Sempte. 1578. **146.** és **147.** — V. rész. Sempte és Detrekő. 1579. **153.**

— Ördögi kisírtetekről. Sempte. 1578. **148.**

— Négy könyvecske a ker. hitnek tudományáról. Sempte. 1577. **138.**

— Fejtegetés. H. n. (Sempte). 1577. **139.**

— Prédikáczió az Isten irgalmasságáról. Sempte. 1578. **149.**

— Énekes könyv. Detrekő. 1582. **195.**

Bornemisza Péter. Prédikácziók egész esztendőre. Detrekő és Rárbok. 1584. **207.**
— Ének szent János látásáról. Debreczen (XVI. száz.). **325.**
Borsáti Ferencz. Metamorphosis Ill. Sigismundi Rakoczi. — Változása a néhai Rákóczi Zsigmondnak. Várad. 1656. **914.**
Buchananus György. Lásd: ILLYEFALVI ISTVÁN. Jephta historiája.

Calepinus. Dictionarium undecim lingvarum. Basel. 1590. **231.** — H. n. 1594. **277.** — Basel. 1598. **300.** — Basel. 1605. **395.**
Calvinus János. A ker. religióra való tanítás. Lásd: MOLNÁR ALBERT.
— Lásd: **Catechismus** (Genevai).
— Lásd: MELIUS PÉTER. Catechismus.
Campianus Edmond tíz okai. Lásd: BALASSA BÁLINT.
Cancionale. Lásd: HELTAI GÁSPÁR.
Canisius Péter. Lásd: **Catechismus** és VÁSÁRHELYI GERGELY.
Canones ecclesiastici (Komjáthi zsinat végzései). Várad. 1642. **731.**
— azaz: az egyházi szolgák regulái. Somorja. 1650. **838.**
Cantus Catholici. Régi és új, deák és magyar énekek. H. n. 1651. **856.** — Kassa. 1674. **1159.** — N.-Szombat. 1703. **1679.**
Carmeliták szerzetiben való fő társaságnak értelme. N.-Szombat. 1703. **1681.**
Catechesis (Kis), gyermekek számára. Lengyelből ford. (Unitárius). Kolozsvár. 1632. **620.**
— (Unitár.). Kolozsvár. 1698. **1522.**
— » Kolozsvár. (XVII. száz.). **1584.**
— » Lásd: KÓSA JÁNOS (VÁRFALVI).
— (református). Várad. 1652, **863.**
— minor **Lutheri,** Lat. et Hungarice. Lőcse. 1667. **1058.** — Lőcse. 1684. **1321.**
Catechismus (reform.). Gy.-Fejérvár. 1639. **691.** — Gy.-Fejérvár. 1643. **739.** — Gy.-Fejérvár. 1647. **790.** — Lőcse. 1651. **847.** — Várad. 1651. **851.** — S.-Patak. 1656. **911.** — S.-Patak. 1658. **932.** — S.-Patak. 1667. **1059.** — Lőcse. 1669. **1088.** — Kolozsvár. 1671. **1112.** — Lőcse. 1674. **1165.** — Debreczen. 1689. **1371.** — Lőcse. (XVII. száz.). **1589.** — H. n. 1701. **1642.** — Kolozsvár. 1702. **1647.**
— (reform.). Oláh nyelvre fordítva. Lásd: FOGARASI ISTVÁN.
Catechismus (Genevai). Irta CALVINUS JÁNOS. Kolozsvár. 1695. **1468.**
— (Heidelbergi). Német-Ujvár. 1619. **495.**
— (Heidelbergi). Lásd. SZÁRÁSZI FERENCZ.
— (r. cath.). Irta CANISIUS PÉTER. N.-Szombat. 1696. **1494.** — N.-Szombat. 1698. **1533.** — Kolozsvár. 1700. **1555.** — Bártfa. 1708. **1739.**
— (r. cath.). Lásd: **Keresztyéni tudománynak rövid summája.** — VÁSÁRHELYI GERGELY. — ILLYÉS ISTVÁN.
— (Győri). Luther Márton kis catechismusa. Halle. 1706. **1758.**
— (evang.). Lásd: MADARÁSZ MÁRTON. — **Keresztyéni** vallásban lévő tudománynak fundamentomi.
— (unitárius). A ker. vallás rövid tudománya. Kolozsvár. 1632. **622.**

Catechismus. Lásd: Székely István, Gálszécsi István, Batizi András, Heltai Gáspár, Huszár Dávid, Beythe István, Félegyházi Tamás, Siderius János, Szárászi Ferencz, Péczeli Király Imre. — **Keresztyén hit** fő ágazatinak fundamentumi.

Cato igen szép könyvecskéje. Debreczen. 1591. **239.** — Debreczen. 1597. **289.** — Kolozsvár. 1620. **504.** — Kolozsvár. 1639. **693.** — Szeben. 1659. **950.** — Szeben. 1668. **1077.** — Lőcse. 1672. **1137.** — Szeben. 1674. **1172.** — Brassó. 1688. **1367.** — Lőcse. 1693. **1445.**

Cato válogatott versei. Lásd. Illyés András.

Chasman Otto. Christianus suspirans. Lásd: Debreczeni János.

Cicero. Ad Lucium Veturium. Synonimorum liber. Kolozsvár. 1589. **227.**

» Négy könyvei. Lásd: Balog György.

Cisio. Kolozsvár. 1580. **167.** — Debreczen. 1592. **251.** — Kolozsvár. 1592. **256.** — Lőcse. (xvii. száz.). **1590.** — H. n. (xvii. száz.). **1612.**

Comenius. Januae lingvae Latinae Vestibulum. Hungarice redditum. Várad. 1643. **748.** — Cum versione Germ. et Hung. Lőcse. 1648. **808.** — Cum versione Germ. Hung. et Bohemica. Lőcse. 1660. **957.** — Kassa. 1676. **1190.** — Lőcse. 1697. **1507.** — Bártfa. 1698. **1516.** — Lőcse. 1702. **1656.** — Lőcse. 1703. **1674.**

— Janua lingvae Latinae reserata aurea, in Hung. lingvam translata per Stephanum Beniamin Szilágyi. Várad. 1643. **749.** — Lőcse. 1661. **977.** — Kolozsvár. 1673. **1146.** — Lőcse. 1693. **1440.** — Lőcse. 1698. **1530.** — Debreczen. 1700. **1552.**

— Eruditionis scholasticae Pars. I. Vestibulum. Lőcse. 1657. **921.** — Sáros-Patak. 1662. **996.**

— Eruditionis scholasticae Pars. II. Janua. S.-Patak. 1652. **860.**

— Orbis sensualium pictus trilingvis (Lat. Hung. et Germ.). Nürnberg. 1669. **1091.** — Lőcse. 1685. **1339.** — Kolozsvár. 1698. **1523.** — Brassó. 1703. **1665.** — Nürnberg. 1708. **1748.**

— Orbis sensualium pictus quadrilingvis (Lat. Germ. Hung. et Bohem.). Lőcse. 1685. **1338.**

— Praecepta morum. Lásd: Tolvaj Ferencz (Menyői).

Comico-Tragoedia. Lőcse. 1683. **1305.** — Lőcse. 1699. **1539.**

Comoedia Balassi Menyhért árultatásáról. Abrudbánya. 1569. **70.**

Compendium doctrinae Christinae. A ker. tudomány rövid summája. S.-Patak. 1655. **903.**

Compilatae Constitutiones. Kolozsvár. 1669. **1085.** — Kolozsvár. 1671. **1113.** — Kolozsvár. 1695. **1469.**

Confessio (Augustana) magyarúl. H. n. 1692. **1434.**

Confessio Helvetica. Azaz: A ker. igaz hitről való vallástétel. Ford. Szenczi Csene Péter. Debreczen. 1616. **465.** — Oppenheim. 1616. **466.**

— Ugyanaz (Lorántfi Zsuzsánna költségével). S.-Patak. 1654. **891.** — Kolozsvár. 1679. **1232.**

— Quinque Reg. Lib. Civitatum. Lásd: **Vallástétele** az öt szabad kir. városnak.

Consecratio templi novi, az az: a bekecsi templom felszentelése. Kassa. 1625. **547.**

Constantinápoly leirása. Lőcse. 1688. **1368.**
Corenus Jakab. A békeséges tűrés paizsa. Lásd: HALLER JÁNOS.
— Lásd: **Libanuson** termő czédrus fának veleje.
Cornelius Nepos. Lásd: BALOG GYÖRGY.
Corona Nuptialis, azaz: menyekezői korona. Kolozsvár. 1703. **1669.**
Cowper William. Hét napi együtt beszélgetés. Lásd. MEDGYESI PÁL.
Credo in Deum. Hiszek egy Istenben. Irta WITFELT PÉTER. Kassa. 1671. **1111.**
Csaholczi János. Lásd: **Index** vocabulorum.
Csáktornyai Mátyás. Aiax és Ulysses historiája. Kolozsvár, 1592. **257.**
— Római fő asszonyok perlése a tanács előtt. Kolozsvár. 1599. **311.**
— Grobian verseinek magyar énekbe való fordítása (**Dedekind** után.) Kolozsvár. (XVI. száz.) **340.**
Csanádi Demeter. II. János király élete. Debreczen. 1571. **88.** — Kolozsvár. 1571. **89.** — Debreczen. 1577. **124.** — Debreczen. 1582. **187.** — Kolozsvár. 1582. **197.**
Csanaki Máté. A döghalálról való rövid elmélkedés. Kolozsvár. 1634. **636.**
Császmai István. Tordai Sándor András irására való felelet. Gyula-Fejérvár. 1568. **67.**
Csécsi János. Observationes orthographico-grammaticae. Lőcse. 1708. Lásd: **1746. sz. a.**
Cseh Márton. Lovak orvosságos könyvecskéje. Németből ford. Lőcse. 1656. **908.** — Lőcse. 1676. **1198.**
Csengeri András. Historia Jérusálem veszedelméről. Debreczen. 1574. **101.** — Debreczen. 1577. **125.** — Kolozsvár. 1580. **168.** — Debreczen. 1582. **188.**
Csepregi Turkovics Mihály. Lásd: PERKINSUS VILMOS. A lelkiisméret akadékiról.
— Lásd GYULAI PÁL. Tanácsi tükör.
Csepregi Turkovics Mihály (ifj.). Halotti beszéd Ványai Gáspár fölött. Kolozsvár. 1702. **1648.**
— Hal. beszéd Tótfalusi Kis Miklós fölött. 1702. Lásd **1654. sz. a.**
Csere János. Lásd: APÁCZAI Csere János.
Cserényi Mihály. Historia a persiai fejedelmekről. Kolozsvár. 1592. **258.**
Csiba Márton (Tejfalvi). Romano-categorus, azaz: az apostoli vallással ellenkező róm. catholicusok tudományának mutató lajstroma. Debreczen. 1637. **667.**
Csombor Márton. Lásd: SZEPSI Csombor Márton.
Csulaji György. Hal. beszéd gr. Bethlen Péter fölött. 1646. Lásd: **Temetési pompa. 787. sz. a.**
Csúzi Cseh Jakab. Kincses tárház. S.-Patak. 1668. **1070.**
— Lelki bölcseségre tanító oskola. Debreczen. 1680. **1242.**
— Edom ostora, avagy Abdiás proféta látásának magyarázatja. Debreczen. 1682. **1274.**
— Beszéd a szentek egyességéről. Debreczen. 1694. **1450.**
Curtius. Nagy Sándor historiája. Lásd: FORRÓ PÁL (HÁPORTONI).
Czegei névtelen. Lásd: **Odatis** és Zoriadres szerelme.
Czeglédi György és **Károlyi Péter.** Az egész világon való keresztyéneknek vallások. Debreczen. 1569. **71.**

Czeglédi János. Halotti beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae Principales. 539. sz. a.**

— Hal. beszéd Báthori Gábor fölött. 1628. Lásd: **569. sz. a.**

Czeglédi Nyiri János. Historia a Machabeusokról irt könyvből. (Irta Gyöke Ferencz). Debreczen. (XVI. száz.) **326.**

Czeglédi István. Az országok romlásáról irott könyvnek első része. Kassa 1659. **941.**

— A megtért bünösnek a lelki harczban való bajvivásáról. Kassa. 1659. **942.**

— Malach doctornak pajtársi szóbeszéde. S.-Patak. 1659. **946.**

— Egy catholicus embernek egy calvinista emberrel való beszélgetése. H. n. 1659. **951.**

— Hal. beszéd II. Rákóczi György fölött. Kassa. 1661. **974.**

— Hal. beszéd Udvarhelyi György fölött. Kassa. 1662. **989.**

— Barátsági dorgálás. Kassa. 1663. **1002.**

— Idős Noé becsületét oltalmazó Japhetke. Kassa. (1664). **1013.**

— Egy veres tromfosdit játszó sandal barátomnak megpiricskeltetése. H. n. 1666. **1052.**

— Redivivus Japhetke. Kassa. 1669. **1082.**

— Enochnak Istennel való mindennapi járása. (Hal. beszéd gr. Rhédei Ferencz fölött). S.-Patak. 1669. **1093.**

— Dágon ledülése. Kolozsvár. 1670. **1100.**

— Sion vára. S.-Patak és Kolozsvár. 1675. **1187.**

— A szó Jákob szava, de a kezek Ésaué. Kassa. (XVII. száz.). **1579.**

Czeglédi Istvánnak sok szenvedésiről iratott siralmas versek. Lőcse. 1710. **1776.**

Czencz Romanus. Ereje és haszna Sz. Benedek patriarcha keresztinek. Bécs. 1668. **1063.**

Dajka János. Lásd **Keserűi** Dajka János.

Dálnoki János. Lásd: Hunyadi Ferencz. Trója historiája. **130.**

Dálnoki Benkő Márton. L. A. Florusnak a római viselt dolgokról irt négy könyve. Kolozsvár. 1702. **1649.**

Dányádi György. Oratio Bocskai Ujlaki Ferencz fölött. 1673. Lásd: **Temetési pompa. 1158. sz. a.**

Dányádi János. Siralmas versek Debreczen vidékének romlásáról. H. n. 1694. **1467.**

Darholcz Kristóf. Novissima Tuba, azaz: itéletre serkentő trombita szó. (Tolnai János latin munkájának fordítása). Kassa. 1639. **692.**

Dávid Ferencz. Rövid magyarázat az Antichristusról. Gy.-Fejérvár. 1567. **61.**

— Rövid utmutatás az Isten igéjének igaz értelmére. Gy.-Fejérvár. 1567. **62.**

— A sz. Irás fundamentomából vött magyarázat a J. Christusról. Gy.-Fejérvár. 1568. **68.**

— Praedicatiók. 1. rész. Gy.-Fejérvár. 1569. **74.**

— A váradi disputatio. Kolozsvár. 1569. **75.**

— Könyvecske az igaz keresztyéni keresztségről. (Anabaptista könyv, németből forditva). Kolozsvár. 1570. **80.**

Dávid Ferencz. Az egy ő magától való felséges Istenről. Kolozsvár. 1571. **85.**
— Az egy atya Istennek és az ő sz. fiának igaz istenségekről. Kolozsvár. 1571. **86.**
— Isteni dicsiretek, imádságos és vigasztaló énekek. Kolozsvár. (XVI. száz.) **342.**
Debreczeni Ember Pál. Lásd: EMBER Pál.
Debreczeni János. Christianus suspirans. Azaz: igaz keresztyén. CHASMAN OTTO után. Debreczen. 1615. **454.**
Debreczeni János. Conciliatorium biblicum. Irta THADDAEUS JÁNOS. Utrecht. 1658. **937.**
— Szivnek megkeményedése. Debreczen. 1662. **986.**
— Idvességnek úta. (Préd.) Debreczen. 1663. **1000.**
— Aczél tükör. (Préd.) Debreczen. 1666. **1033.**
Debreczeni Kalocsa János. Hal. beszéd Felvinczi Sándor fölött. Debreczen. 1686. **1348.**
— Hal. beszéd Szenczi Pál fölött. Debreczen. 1691. **1402.**
— Isten ajándékával való kereskedés, avagy Énekek énekének magyarázatja. Irta olaszul DEODATUS JÁNOS. Debreczen. 1694. **1435.**
Debreczeni S. János. Militaris congratulatio Comitatus Bihariensis ad Ill. Pr. Stephanum Bocskai. Debreczen. 1605. **397.**
Debreczeni István. Hal. beszéd gr. Bethlen Krisztina fölött. 1631. Lásd: **Temetési pompa 612. sz. a.**
Debreczeni Fóris István. Isten szent sátorának becsületben való tartása. (Préd.) Debreczen. 1683. **1294.**
— Halottak lajstroma. 1684. **1314.**
Debreczeni T. István. Kettős kereszt alatt nyögő ker. embernek lelki orvoslása. Irta PERKINSUS WILLIÁM. Debreczen, 1685. **1330.**
Debreczeni Péter. Tizenkét idvességes elmélkedések. Irta KEGELIUS FILEP. Leyden. 1637. **669.** — Lőcse. 1668. **1069.** — Lőcse. 1704. **1694.**
Debreczeni Szűr Gáspár. Áhitatos imádságok. Bártfa. (XVI. száz.) **318.**
Debreczeni Scholának estveli könyörgése. Debreczen. 1672. **1126.** — Debreczen. 1682. **1275.**
Decsi Gáspár. Az utolsó időkben regnáló bűnökről praedikátziók. Debreczen. 1582. **189.** — Várad. 1584. **215.**
— Dávid király és Uriás historiája. Sicz. 1592. **264.** — H. n. (XVI.száz.) **357. és 358.**
Decsi János (Baranyai). Salustius Catilinája és Jugurthája. Szeben. 1596. **286.**
— Adagia Graeco-Latino-Ungarica. Bártfa. 1598. **298.**
Dedekind. Grobián versei. Lásd: CSÁKTORNYAI MÁTYÁS.
Dengelegi Péter. Rövid Anatomia, melylyel Káldi Györgynek a sz. Biblia felől való Oktató Intése megvizsgáltatik. Gy.-Fejérvár. 1630. **592.**
Deodatus János. Isten ajándékával való kereskedés. Lásd: DEBRECZENI KALOCSA JÁNOS.
Derecskei Ambrús. Szent Pál levelei a rómaiakhoz, prédikátziókban. Debreczen. 1603. **382.**
Derkai György. Az örök életnek utja. Irta SUCQUET ANTAL. Nagy-Szombat. 1678. **1226.**

Deselvics István. Tizenkét idvességes elmélkedések. Irta KEGELIUS FILEP. Bártfa. 1639. **686.** — Lőcse. 1639. **695.**

Dévai Mátyás. Orthographia Ungarica. Krakkó. 1549. **20.**

— A tiz parancsolatnak, a hit ágazatinak .... magyarázatja. Krakkó. (XVI. száz.). **353.**

Dézsi András. Az ifjú Tobiás házassága. Debreczen. 1582. **190.** — Bártfa. (XVI. száz.). **317.**

Dézsi István. Az igaz vallásnak a természeti okossággal való szép harmoniája. Gy.-Fejérvár. 1619. **491.**

— Hal. beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae Principales.**

Dicta Graeciae Sapientum. Item Mimi **Publiani.** Az görög bölcsek szép mondási. Debreczen. 1591. **237.**

Dictionarium quatuor lingvarum. Bécs. 1629. **574.** — Bécs. 1641. **711.**

Diest Henrik. Sz. Dávid parittyája. Lásd: SZOBOSZLAI MIKLÓS, UZONI BALÁZS és UDVARHELYI PÉTER.

Diószegi K. István. Kiosztott talentum (prédikátziók). Debreczen. 1679. **1229.**

— A sz. generalis gyülésben lett némely deliberatumok (prédikátziókban). Debreczen. 1682. **1276.**

— Lelki fegyver. (Könyörgések.) Lőcse. 1703. **1677.**

Diószegi Bónis Mátyás. A részegségnek gyülölséges állapotja. Irta angolúl JUNIUS FLORILEGUS. Leyden. 1649. **820.**

Diószegi Sámuel. Oratio és búcsúztató Bocskai István fölött. 1673. Lásd: **Halotti pompa. 1164. sz. a.**

Dobokai Sándor. Lásd: BALASSA BÁLINT. Campianus fordítása.

Dobrai Bálint. Hal. Beszéd gr. Bethlen Péter fölött. 1646. Lásd: **Temetési pompa. 787. sz. a.**

Dobraviczai Miklós. Lásd: CZEGLÉDI ISTVÁN. Redivivus Japhetke.

Döghalál ellen való orvosság. N.-Szombat. 1710. **1777.**

Donatus (Aelius). De octo partibus orationis. Szeben. 1663. **1005.**

Dragonis Gáspár. Speculum theologicum seu concionatorium. Monyorókerék. 1591. **248.**

Draskovics György. Liriniai Vincze igen szép könyve. Bécs. 1561. **43.**

— Lactantius munkáinak fordítása. Bécs. 1561. **44.**

Draskovics János. A fejedelmek órájának második könyve. Gratz. 1610. **421.**

Drégely-Palánki János. Conciones in Catechesim Palatinatam. — Catena Salutis. Kassa. 1667. **1055.**

— Speculum Mysticum. — Medicina Sacra. Kassa. 1668. **1065.**

— Via salutis secundum Catechesin Palatinam. — Catena Salutis. — Ala Seraphina. Debreczen. 1682. **1277.**

— Speculum Mysticum. — Praxis repudii et divortii. Debreczen. 1682. **1278.**

— Praxis pietatis contracta. — És a divortiumnak is praxisa. Debreczen. 1692. **1420.**

Drexelius Jeromos. Elmélkedések az örökkévalóságról. Lásd: SZENTGYÖRGYI GERGELY.

Ébresztő kakas szó. H. n. 1707. **1736.**

Égről leesett nagy csillag. Hal. beszéd gr. Erdődi Juliánna, gr. Eszterházi Antalné fölött. N.-Szombat. 1697. **1514.**

Egyedúti Gergely. Kalendarium. Bécs. 1571. **84.** — Bécs. 1572. **90.** — Bécs. 1573. **93.**

Eleven kutfő. Bécs. 1662. **983.**

Elfen Miklós. Nagy tűz kis szikrája. Loyola Sz. Ignácz exercitiuma. Bécs. (XVII. száz.). **1575.**

Ember Pál (Debreczeni). Hal. beszéd Váradi Mihály fölött. Kassa. 1693. **1436.**

— Boanerges. Menydörgésnek fiai. Debreczen. 1698. **1519.**

— Szent Siklus. (Innepi prédikátziók.) Kolozsvár. 1700. **1556.**

— Garizim és Ébál. Kolozsvár. 1702. **1650.**

Ének sz. István jobb kezének feltalálásáról. Nürnberg. 1484. **1.**

Ének, miképpen áldja meg az Isten azokat, a kik őt félik. Debreczen. (XVI. száz.). **327.** — H. n. (XVI. száz.). **359.**

Ének (szép) a hires Tunyogi Sámuelről. Lőcse. 1689. **1379.**

Énekes könyv (XVI. századi, protestáns). Lásd: GÁLSZÉCSI ISTVÁN. — SZÉKELY ISTVÁN. — KÁLMÁNCSEHI MÁRTON. — HOFGRÉF-féle **énekes könyv.** — HUSZÁR GÁL. — BORNEMISZA PÉTER. — BEJTHE ISTVÁN.

Énekes könyv (ref.). Debreczen. 1579. **151.** — Debreczen. 1590. **232.** — Bártfa. 1593. **267.** — Várad. 1648. **816.** — Várad. 1651. **852.** — Kassa. 1662. **990.** — Kolozsvár. 1680. **1244.** — Lőcse. 1683. **1309.** — Lőcse. 1690. **1389.** — Lőcse. 1694. **1460.** és **1462.** — Debreczen. 1697. **1499.** — Lőcse. 1699. **1544.** — Debreczen. 1700. **1553.** — Lőcse. 1704. **1695.**

Énekes könyv (ref.). Lásd: GÖNCZI GYÖRGY. — UJFALVI IMRE.

— (r. cath.). N.-Szombat. 1672. **1141.** — N.-Szombat. 1680. **1250.**

— » Lásd: **Cantus** Catholici. — KÁJONI JÁNOS. — BALÁZS ÁGOSTON. — NÁRAY GYÖRGY.

— (unitárius). Kolozsvár. 1623. **529.** — Kolozsvár. 1697. **1503.** — Kolozsvár. 1700. **1558.**

— Lásd: DÁVID FERENCZ. — **Isteni dicsiretek.**

Enyedi György. Gismunda és Giscardo historiája (BOCCACCIO után). Debreczen. 1577. **126.** — Kolozsvár. 1582. **198.** — Monyorókerék. 1592. **261.** — Kolozsvár. 1624. **541.** — Lőcse. 1683. **1306.** — Lőcse. 1700. **1563.**

— Az ó és uj testamentombeli helyek magyarázatja a háromságról. Latinból ford. TOROCZKAI MÁTÉ. Kolozsvár. 1619. **494.** — Kolozsvár. 1620. **503.**

Enyedi F. (Fazekas) János. Mennyei szó, a lelki álomból való felserkenésről. Várad. 1652. **864.**

Enyedi Molnár János. Az Isten igéretének felnyitott arany bányája. Szeben. 1665. **1027.**

Enyedi István. Hal. beszéd Tótfalusi Kis Miklós fölött. 1702. Lásd **1654. sz. a.**

Epitome pietatis Marianae. Lőcse. 1647. **794.**

Erasmus Roterodamus. Az erkölcsnek tisztességes volta. Debreczen. 1591. **238.** — Szeben. 1596. **287.** — Szeben. 1598. **306.**

Erasmus Roterodamus. Kézben viselő könyvecske. Lásd: SALÁNKI GYÖRGY.
Erdélyi Máté. Sz. János Baptista feje vételéről. Debreczen. (XVI. száz.). **328.**
Erdő-Bényei János. Lásd: **Janua** lingvarum.
Erdődi János. A léleknek Istennel való beszélgetése. Irta Sz. ÁGOSTON. Debreczen. 1689. **1372.**
Erdősi János. Lásd: SYLVESTER János.
Érsekujvári K. Orbán. Győző hitnek lakozása. Debreczen. 1686. **1349.**
— A hit Isten munkája. Debreczen. 1686. **1350.**
— Élő jó cselekedeteket szolgáltató hitről. Debreczen. 1687. **1361.**
— Hitnek titka. Debreczen. 1687. **1362.**
Eszéki István. Halotti magyar oratio gr. Rhédei Ferencz fölött. S.-Patak. 1668. **1075.**
Eszter historiája. (Irta egy *kolozsvári névtelen.)* Kolozsvár. 1577. **131.**
Eszterházi Miklós (Gróf). Rákóczi Györgyhöz irt levelei. Pozsony. 1644. **762.** — Bécs. 1645. **768.**
— Lónyai Zsigmondhoz irt levelei. Bécs. 1645. **769.**
Eszterházi Pál (Herczeg). A Bold. Szűz képeinek eredete. N.-Szombat. 1690. **1394.** — N.-Szombat. 1696. **1496.**
— A Bold. szűz Mária szombatja. N.-Szombat. 1691. **1413.** — N.-Szombat. 1701. **1638.**
— Minden szentek királynéja Bold. Szűz Mária. N.-Szombat. 1698. **1534.**
Eszterházi Tamás. Az igaz anyaszentegyházról. Irta HUNNIUS EGYED. Sárvár. 1602. **378.**
Euryalus és Lucretia historiája. (Irta egy *pataki névtelen.)* Kolozsvár. 1592. **259.** — H. n. (XVI. száz.). **360.** és **361.** — Lőcse. (XVII. száz.). **1592.**
Evangeliomok és Epistolák. Monyorókerék. 1589. **228.** — Kolozsvár. 1593. **270.** — Szeben. 1597. **296.** — Debreczen. (XVI. száz.). **329.** — Keresztúr. 1614. **448.** — Bártfa. 1616. **459.** — Bécs. 1629. **575.** — Csepreg. 1631. **597.** — Lőcse. 1634. **639.** — Csepreg. 1636. **655.** — Lőcse. 1639. **696.** — Bécs. 1642. **725.** — N.-Szombat. 1642. **729.** — Várad. 1642. **732.** — Csepreg. 1643. **737.** — Lőcse. 1648. **809.** — Bécs. 1661. **971.** — Bécs. 1662. **984.** — Kassa. 1663. **1003.** — Lőcse. 1663. **1004.** — Kassa. 1668. **1066.** — Nagy-Szombat. 1669. **1089.** — Kassa. 1674. **1160.** — Lőcse. 1681. **1266.** — Bécs. 1683. **1312.** — Lőcse. 1692. **1429.** — N.-Szombat. 1692. **1433.** — Bártfa. 1698. **1517.** — Lőcse. 1698. **1531.** — Bécs. 1700. **1551.** — Lőcse. 1700. **1566.** — Lőcse. 1701. **1635.**
Evangeliomok és Epistolák. Lásd: HELTAI GÁSPÁR. — KOPCSÁNYI PAP MÁRTON.
Evangeliomok a római kalendáriom rende szerint (Csete József egri prépost költségével). N.-Szombat. 1708. **1752.**
— magyarázatja. SIMON PÁL deák postillájából ford. Bártfa. 1608. **410.**
— summája versekben. Lőcse. (XVII. száz.). **1591.**
Exequiae Principales, az az: Halotti pompa Károlyi Zsuzsánna fejedelemasszony temetésekor 1. 2. rész. Gy.-Fejérvár. 1624. **539.**

Farkas András. Cronica de introductione Scytharum in Hungariam. Krakkó. 1538. **11.**

Fejes Miklós. Három jeles fő hadnagyok vételkedése. Kolozsvár. (XVI. száz.). **341.**

Félegyházi Tamás. A ker. hitről való tanitás. Debreczen. 1579. **152.** — Debreczen. 1580. **163.** — Debreczen. 1583. **202.** — Debreczen. 1588. **221.** — Debreczen. 1601. **374.**

Félegyházi Tamás. Catechesis. Debreczen. 1601. **374.**

— Uj Testamentom. Debreczen. 1586. **218.**

Feles tizet feletlen kilencznek vélő. (Irta Sámbár Mátyás jesuita egyik tanitványa.) Kassa. (XVII. száz.) **1580.**

Felső-Bányai S. Mihály. A léleknek uti költsége. Utrecht. 1651. **850.**

Felvinczi György. A Jérusálemből Jérikóba menő ember állapotjáról. Lőcse. 1689. **1371.**

— Comico-tragoedia, Plutó és Jupiter villongások. H. n. 1693. **1449.**

— A Schola Salernitana jó egészségről való könyve. Lőcse. 1694. **1459.**

— Procuratoria dicsérete. Kolozsvár. 1697. **1502.**

— Az erd. protonotaria és cancellaria dicsérete. Kolozsvár. 1699. **1540.**

— Természet próbája. Kolozsvár. 1701. **1624.**

Felvinczi Sándor. A pestisről való beszélgetés (8 préd.). Debreczen. 1679 **1230.**

— Lelki diadalomról való oktatás. Debreczen. 1682. **1279.**

— Igaz özvegy. (Hal. beszéd Csapó Borbála fölött.) Debreczen. 1682. **1315.**

Ferdinánd császár (II) semmisitő decretuma. Bécs. 1620. **496.**

Feuchtius Jakab. Öt rövid prédikáczió. Lásd: TASI GÁSPÁR.

Fileki János. Magyar versek gr. Bethlen Christina halálára. 1631. Lásd: **Temetési pompa. 612. sz. a.**

Filepszállási Gergely. Praesidium Christianorum. Magyarok fegyvere. Kassa. 1694. **1452.**

Florus (L. Annaeus). Lásd: DÁLNOKI BENKŐ MÁRTON.

Fogarasi Ferencz. Kis Keresztyén. Gy.-Fejérvár. 1654. **884.**

Fogarasi István. Catechismus, deák és magyar nyelvből oláh nyelvre forditott Gy.-Fejérvár. 1648. **803.**

Folnai Ferencz. Hal. beszéd gr. Formontin Aurora Katalin, gr. Batthiányi Ádámné fölött. Bécs. 1653. **867.**

Fons vitae. Életnek kutfeje. Debreczen. 1589. **225.** — Debreczen. (XVI. száz.). **330.**

Forró Pál (Háportoni). Q. Curtius historiája Nagy Sándorról. Debreczen. 1619. **485.**

Fortunatus historiája (versekben). Kolozsvár. (XVI. száz.) **343.**

— » (prózában). Lőcse. 1651. **848.**

Franke Hermann Ágoston. Oktatás a gyermeknevelésről. Lásd; BABAI GYÖRGY.

— Utmutatás a keresztyénségre. Lásd: VÁSONYI MÁRTON.

— Szent irás szerint való életnek regulái. Lásd: VÁSONYI MÁRTON.

Frankovics Gergely. Hasznos könyv betegségek ellen. Monyorókerék. 1588. **223.**

Franzius Farkas. Egy jeles vadkert. Lásd: MISKOLCZI GÁSPÁR.
Fráter Gáspár. Antiochus király kegyetlenkedéséről, Debreczen. (XVI. száz.). **336.** — Debreczen. 1619. **490.**
Fráter Lajos paulinus szerzetes, Lásd: **Kincstartócska.**
Frisius Jakab János. Elmélkedések és könyörgések. Tigurum 1605. **400.**
Füsűs János (Pataki). Királyok tüköre. Bártfa. 1626. **549.**

Gálszécsi István. Énekes könyv. Krakkó. 1536. **8.**
— A ker. tudományról való rövid könyvecske. Krakkó. 1538. **10.**
Gamelion melographicum. (Irta KAPOSI SÁMUEL.) Kolozsvár. 1702. **1651.**
Geleji Katona István. Titkok titka. Gy.-Fejérvár. 1645. **772.**
— Magyar grammatikácska. Gy.-Fejérvár. 1645. **773.**
— Váltság titka. 1—3. rész. Várad. 1645. 1647. 1649. **779. 799. 826.**
Geleji Katona István. Lásd: KESERŰI DAJKA JÁNOS. Öreg Gradual.
Gemma Frisius. Lásd: **Arithmetica.**
Gerhard János. Ötven szentséges elmélkedések. — Kegyesség gyakorlása: Lásd: ZÓLYOMI BOLDIZSÁR.
Gismunda historiája. Lásd: ENYEDI GYÖRGY.
Göncz Miklós (Pálházi). Az ur vacsorájáról, az Augustana Confessio szerint. Keresztúr. 1613. **441.**
— A gyermecskék credoja. Irta RHAW GYÖRGY. Keresztúr. 1615. **456.**
— A római Babylonnak kőfalai. Irta RODENBORCH ILLYÉS. Keresztúr. 1619. **493.**
Gönczi György. Énekes könyv. Debreczen. 1592. **252.** — Debreczen. 1602. **376.** — Debreczen. 1616. **463.** — Debreczen. 1620. **497.** — Lőcse. 1635. **648.** — Bártfa. 1640. **698.** — Lőcse. 1642. **726.** — Lőcse. 1652. **858.** — Lőcse. 1654. **890.** — Várad. 1654. **895.** és **898.** — Lőcse. 1675. **1183.** — Lőcse. 1682. **1287.** — Kolozsvár. 1690. **1384.** — Lőcse. 1691. **1410.**
Gönczi József. Hal. beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae** Principales.
Gonsalvius (Reginaldus). Lásd: HELTAI GÁSPÁR. Hispaniai vadászság.
Görcsönyi Ambrús. Historiás ének Mátyás királyról. Kolozsvár. 1577. **132.** — Kolozsvár. 1581. **180.** — Debreczen. (XVI. száz.). **331.** — Lőcse. 1683. **1307.**
— Ugyanaz. Lásd: HELTAI GÁSPÁR. Cancionale.
Görgei Pál. Emlékezet oszlopa. Hal. beszéd gr. Rhédei Ferencz fölött. S. Patak. 1668. **1074.**
— Hal. beszéd Bocskai István fölött. 1673. Lásd: **Halotti pompa. 1164. sz. a.**
Görög bölcsek szép mondásai. Lásd: **Dicta** Graeciae Sapientum.
Gorup Ferencz. Miséről irott könyve. (1670). **1109.**
Gosárvári Mátyás. A régi magyarok első bejövéséről. Kolozsvár. 1579. **154.** — Sicz. 1592. **265.**
Graduál (Öreg). Lásd: KESERŰI DAJKA JÁNOS.
Grosse Sándor. A mennyei igazság tüzes oszlopa. Lásd: MIKOLAI HEGEDŰS JÁNOS.

Gusztáv Adolf svéciai király historiája. Lásd: **Kegyes vitéz.**

Gvevara Antal. Horologium principum. Lásd: Draskovics János és Prágai András.

Gyarmathi Miklós. Keresztyén felelet Monoszlai András könyve ellen. Debreczen. 1598. **301.**

Gyirva Venczel. Christus urunknak Sz. Péterrel való beszélgetése. Irta Nyúl Konrád (Hase Konrád). Lőcse. 1649. **821.**

— A Sybillának jövendöléséről. Németből ford. Lőcse. 1649. **822.**

Gyöke Ferencz. Historia a Machabeusokról irt könyvből. Lásd: Czeglédi Nyiri János.

Gyöngyösi András. Hal. beszédek Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd **Exequiae** Principales.

Gyöngyösi Chrysost. János. Arany gyapjúból ékesittetett ruha. Lőcse. 1665. **1024.**

Gyöngyösi István. Márssal társalkodó Murányi Vénus. Kassa. 1664. **1014.** — Kolozsvár. 1702. **1652.**

— Rózsakoszoru. Lőcse. 1690. **1388.**

— Porából megéledett phoenix. Lőcse. 1693. **1441. és 1442.**

— Palinodia Hungariae. Lőcse. 1695. **1476.**

— Uj életre hozott Chariclia. Lőcse. 1700. **1564.**

Gyöngyösi László. A ker. vallás fundamentumi. Irta Virel Máté. Utrecht. 1657. **925.**

Gyulafejérvár dicsérete. Szeben. 1686. **1357.**

Gyulafi János. Hárfák hárfája. Debreczen. 1599. **307.**

Gyulai Márton. Epinicia Pálfi Miklós és Schwarzenberg jeles diadalmokról. Debreczen. 1619. **486.**

Gyulai Mihály. Táncz jutalma. Debreczen. 1681. **1255.**

— Világ harangja. Debreczen. 1683. **1295.**

Gyulai Pál. Tanácsi Tükör. Latinból ford. Csepregi Turkovics Mihály. Szeben. 1663. **1006.**

Hadi régulák. Nagy-Szombat. 1706. **1718.** — N.-Szombat. 1706. **1734.**

Hafenreffer Mátyás. Sz. irásbéli hitünk ágai. Lásd: Zvonarics Imre.

Hajnal Mátyás. A Jésus szivét szines képekkel kiformáltatott könyvecske. Bécs. 1629. **576.** — Pozsony. 1642. **730.** — Bécs. 1644. **756.**

— Kitett czégér. Pozsony. 1640. **704.**

— Lásd: **Igaz** isteni tisztelet világos tüköre.

Haller János. A békeséges türés paizsa. Irta Corenus Jakab. Csik. 1682. **1273.**

— Hármas historia. Kolozsvár. 1695. **1470.**

Halott temetéskorra való énekek. Lőcse. 1635. **651.** — Kolozsvár. 1660. **956.** — Kolozsvár. 1697. **1504.**

— Lásd: Ujfalvi Imre.

Halotti beszéd Bocskai Ferencz fölött. Debreczen. 1647. **789.**

— Haskó Jakab nyitrai püspök fölött. N.-Szombat. 1695. **1480.**

— Rákóczi Zsigmond fölött. N.-Szombat. 1603. **386.**

Halotti beszédek Tótfalusi Kis Miklós fölött. Kolozsvár. 1702. **1654.**

Halotti beszédek Szemere György fölött. Debreczen. 1704. **1687.**
Halotti pompa Bocskai István Zemplin vm. főispán fölött. Kolozsvár. 1674. **1164.**
Halotti prédikátziók Bedegi Nyári Ferencz fölött. Bártfa. 1624. **534.**
Háromságnak oltalmazásra gondolt legfőbb okoskodás megvizsgálása. Kolozsvár. 1634. **637.**
Hase Konrád. Lásd: GYIRVA VENCZEL.
Házi János. Envarul Asikin. Törökből ford. Kassa. 1626. **556.**
Hegyesi István (Boros-Jenei). Kegyességnek nagy titka. Kolozsvár. 1686. **1352.**
Heltai Gáspár. Catechismus Minor. Kolozsvár. 1550. **22.**
— Biblia. I. rész. Kolozsvár. 1551. **25.** — II. rész. 1565. **57.** — IV. rész. Kolozsvár. 1552. **28.** — Uj Testamentom. Kolozsvár. 1562. **51.**
Heltai Gáspár. A részegség és tobzódás veszedelmes voltáról. Kolozsvár. 1552. **29.**
— Catechismus. Kolozsvár. 1553. **31.**
— Vigasztaló könyvecske. Kolozsvár. 1553. **32.** — Sicz. 1593. **271.**
— Agenda. Kolozsvár. 1559. **37.** — Kolozsvár. (XVI. száz.). **344.**
— Zsoltár. Kolozsvár. 1560. **41.**
— Száz fabula Aesopusból és egyebünnen. Kolozsvár. 1566. **59.** — Német-Ujvár. 1596. **285.**
— Háló (Hispániai vadászság). Irta GONSALVIUS REGINALDUS. Kolozsvár. 1570. **81.**
— Cancionale, azaz: historiás énekes könyv. Kolozsvár. 1574. **112.**
— Chronica az magyaroknak dolgairól. Kolozsvár. 1575. **118.**
— Evangeliumok és epistolák. Kolozsvár. (XVI. száz.). **345.** és **346.**
— Isteni dicsiretek és könyörgések. Kolozsvár. (XVI. száz.). **347.**
— Lásd: VERBŐCZI ISTVÁN. Decretum. Kolozsvár. 1571.
Heltai Gáspár (ifj.). Lásd: **Arithmetica** (Magyar). Kolozsvár. 1591.
— Lásd: VERBŐCZI ISTVÁN. Decretum. Debreczen. 1611.
Herczegszőllősi zsinat végzései. Lásd: **Articulusai** (a Baranyában való ecclésiáknak).
Heyden Sebald. Puerilium colloquiorum formulae. Krakkó. 1531. **2.** — Krakkó. 1552. **30.** — Debreczen. 1591. **240.** — Debreczen. 1596. **281.**
Historia bipartitia ex I. Regum 1. et 3. capitibus desumpta (= Bölcs Salamon király itélete). Debreczen. 1581. **179.**
Hitszakadás ellen való orvosság. Kolozsvár. 1676. **1192.**
Hodászi Lukács. Hal. beszéd Báthori István fölött. H. n. 1605. **401.**
Hodászi Miklós. Hal. beszéd özv. Zólyomi Miklósné, Daróczi Zsófia fölött. Lásd: **Temetési pompa.** Várad. 1646. **787. sz. a.**
Hodosi Sámuel. Hal. beszéd Sólyei István fölött. Debreczen. (XVII. száz.). **1578.**
Hoffmann Pál. Hal. beszéd gr. Eszterházi László, Ferencz, Tamás és Gáspár fölött. Bécs. 1653. **868.**
Hofgref-féle énekes könyv. Kolozsvár. (XVI. száz.) **348.**
Hollósi Gottfried megtéréséről irt prédicatiója. Keresztúr. 1603. **383.**
Hónapi napok, avagy istenes gondolatok. N.-Szombat. 1691. **1414.**
Horatius II. könyvének 14-dik éneke. Lásd: TASNÁDI PÉTER.

Hornius György. Szent genealogia. Ford. **P. J.** (PÜSPÖKI JÁNOS vagy PUTNOKI JÁNOS). Várad. 1658. **938.**

Horváth Ferencz (Petricsevics). Apologia fratrum Unitariorum. Kolozsvár. 1700. **1557.** — Kolozsvár. 1701. **1626.**

Hrabovszky. Manuale Latino-Hungarico-Slavicum. Bártfa. 1657. **918.**

Hunnius Egyed. Az igaz anyaszentegyházról. Lásd: ESZTERHÁZI TAMÁS.

— Mise nem mise. Lásd: KIRÁLY JAKAB.

Hunnius Miklós. Rövid és fundamentomos tracta. H. n. 1690. **1398.** — Frankfurt. 1692. **1423.**

Hunyadi Ferencz. Trója megszállása és veszedelme. Kolozsvár. 1577. **130.** — Debreczen. 1582. **191.** — Kolozsvár. 1586. **219.** — Sicz. 1592. **263.** — Kolozsvár. 1631. **600.** — Kolozsvár. 1651. **846.** — Lőcse. 1656. **909.** — Lőcse. 1676. **1199.** — Lőcse. 1692. **1428.**

Huszár Dávid. A ker. hitről való tudománynak summája. (A Palatina Catechesis fordítása.) — Keresztyéni imádságok. Pápa. 1577. **137.**

— Lásd: **Articulusai** (A Baranyában való ecclésiáknak).

Huszár Gál. Az ur Jésus Christus szent vacsorájáról. M.-Óvár. 1558. **36.**

— Isteni dicsíretek és psalmusok. Debreczen. 1560. **40.**

— Énekes könyv. Debreczen. (XVI. száz.). **332.**

Huszti István. Ker. jóságos cselekedetekkel teljes paradicsom kertecske. Irta ARND JÁNOS. Kolozsvár. 1698. **1524.**

— Az égre kézen fogva vezető kalauz. Irta BONA JÁNOS. Debreczen. 1705. **1701.**

Huszti Péter. Aeneis. Bártfa. 1582. **185.** — Debreczen. 1582. **192.** — Kolozsvár. 1624. **542.**

Hutter Lénárt. A sz. irásbeli hitünk ágainak összeszedése. Lásd: LETHENYEI ISTVÁN.

Hymnusok (Istenes). Lőcse. 1635. **650.**

Jajhalom. (Kecskemét romlásának leirása versekben.) H. n. 1707. **1737.**

Jakab (I.) angol király. Királyi ajándék. Lásd: SZEPSI KOROCS GYÖRGY.

Jaklin Balázs. Hal. beszéd gr. Draskovics Miklós fölött. N.-Szombat. 1687. **1365.**

— Hal. beszéd gr. Czobor Ádám fölött. Bécs. 1691. **1418.**

— Lásd: **Regulái** N. Boldog Asszony congregatiójának.

Janua lingvarum bilingvis, Latina et Hungarica. (Szerkesztette ERDŐ-BÉNYEI JÁNOS.) Várad. 1654. **899.**

Icon vicissitudinis humanae (Ali basa haláláról). Bártfa. (XVI. száz.). **320.**

Idari Péter. Nagy Sándor historiája. Debreczen. 1574. **102.** — Debreczen. 1582. **193.** — Kolozsvár. 1591. **245.** — H. n. (XVI. száz.) **362.**

Jesuita paterek titkai. Várad. 1657. **926.**

» professorának becsülete mellett kikelő hálaadó tanitvány. Kassa. (XVII. száz.) **1581.**

Jesus és Mária rosariumja. Bécs. 1687. **1360.**

— Christus olvasójának eredete. N.-Szombat. 1707. **1732.**

Jesus Sirah könyve. Kolozsvár. 1551. **26.**

Igaz isteni tiszteletnek világos tüköre. Pozsony. 1638. **684.**

Igazán való bölcseség. Ford. SEGNER PÁL jésuita irásaiból. Bécs. 1705. **1700.**

Igazságnak áldozatja. Kolozsvár. 1666. **1036.**

Illyefalvi István. Jephta historiája (BUCHANANUS GYÖRGY után). Kolozsvár. 1590. **234.** — Kolozsvár. 1597. **292.** — Lőcse. (XVII. száz.) **1594.**

Illyefalvi István (jésuita). Bányász csákánynak tompitása. Kassa. 1669. **1083.**

Illyés András. A ker. életnek példája vagy tüköre. Azaz: a szentek élete I—V. rész. N.-Szombat. 1682. 1683. **1291.** és **1313.**

— Ugyanaz. I—III. rész. N.-Szombat. 1705. **1707.** IV. és V. rész. U. ott. 1707. **1728.**

— A ker. jóságos cselekedetek gyakorlatossága. Irta RODERICUS ALFONSUS. I. rész. Nagy-Szombat. 1688. **1370.** — II. rész. U. ott. 1701. **1639.** — III. rész. U. ott. 1708. **1753.**

— A Kristus Jésus élete. Irta AVANCINUS MIKLÓS. Nagy-Szombat. 1690. **1395.** — N.-Szombat. 1708. **1754.**

— Megröviditett ige, azaz: prédikátziós könyv. I—III. rész. Nagy-Szombat és Bécs. 1691. és 1692. **1415. 1416. 1417.**

— Megröviditett ige, azaz: vasárnapi prédikátziók. I. II. rész. Nagy-Szombat. 1696. **1485.**

— Novae spirituales ac morales duarum lingvarum cantiunculae. H. n. (N.-Szombat.) 1696. **1497.**

— Jóra intő énekecskék. (2-dik kiadás.) N.-Szombat. 1702. **1659.**

— Régi és uj énekek és isteni dicséretek. N.-Szombat. 1703. **1680.**

— Rövid forma embernek életét bölcsen rendelni. Nagy-Szombat. 1709. **1763.**

— Ember életének és erkölcsinek igaz rendelése, azaz: nagy **Cato** válogatott versei. N.-Szombat. 1710. **1778.**

Illyés István. Lelki tej, avagy catechismus. N.-Szombat. 1686. **1356.** — Nagy-Szombat. 1697. **1512.**

— Soltári énekek és halottas énekek. N.-Szombat. 1693. **1446.**

— Készület a jól meghaláshoz. N.-Szombat. 1693. **1447.**

— Sertum Sanctorum. (Ünnepi prédikátziók.) I. II. rész. N.-Szombat. 1708. **1755.**

— Fasciculus miscellaneus, azaz: egynéhány alkalmi prédikátziók. N.-Szombat. 1710. **1779.**

Illyésházi Gáspár. Kézben viselő könyv a jó és boldog kimulás mesterségéről. Irta BEUST JOAKHIM. Debreczen. 1639. **689.**

Ilosvai Péter. Szent Pál apostol életéről és haláláról. Debreczen. 1574. **103.** — Debreczen. 1577. **127.** — Kolozsvár. 1579. **155.** — Debreczen. (XVI. száz.). **333.**

— Toldi Miklós historiája. Debreczen. 1574. **104.** — Lőcse. 1629. **581.** — Kolozsvár. 1673. **1147.** — Lőcse. (XVII. száz.). **1593.**

— Sokféle neveknek magyarázatja. Kolozsvár. 1578. **140.**

— Ptolemaeus király historiája. Kolozsvár. 1588. **222.** — Debreczen. (XVI. száz.) **334.** — H. n. (XVI. száz.) **363.**

Ilosvai Péter = Idari Péter. Lásd: **362. sz. a.**

Imádságok (Keresztyén). Debreczen. 1641. **713.**

Imádságok (Isten eleibe felbocsátandó áhitatos). Várad. 1654. **865.** — Bártfa. (XVII. száz.) **1574.**

— (Buzgó) és isteni dicséretek. Kolozsvár. 1685. **1334.**

Imádságos könyv. Bártfa. 1609. **1789.**

Imádságos könyvecske. Pázmány Péter engedelméből. H. n. 1616. **471.** — H. n. 1622. **526.** — Pottendorf. 1669. **1092.**

— Németből fordítva. Gr. Pázmány Miklósné, Hetesi Pethe Rosina költségével. Bécs. 1655. **900.**

— (luther.) Csegreg. 1629. **578.**

— (reform.) Lőcse. 1683. **1308.**

Imádságos könyvecske. (unitár.) Kolozsvár. 1623. **531.** — Kolozsvár. 1700. **1559.**

Index Biblicus. Ford. MANTSKOVICS BÁLINT. Vizsoly. 1593. **275.** —Vizsoly 1600.(?) **316.**

Index vocabulorum Januae Lingvarum J. A. Comenii. (Auct. JOH. CSAHOLCZI et FRANC. BIHARI). Gy.-Fejérvár. 1647. **792.**

Josquinus Betuleius (= ZIEGLER GYÖRGY). Discursus de summo bono. Lásd: MOLNÁR ALBERT (SZENCZI).

Iratosi T. János. Az emberi élet boldogúl való igazgatásáról. Irta PERKINSUS VILMOS. Lőcse. 1637. **670.** — Lőcse. 1641. **718.**

— Patika szerszámos bolt. Irta PERKINSUS VILMOS. Lőcse. 1637. **671.** — Lőcse. 1641. **718.**

— Lásd: **Halotti prédikatziók** Bedegi Nyári Ferencz fölött. 1624. **534. sz. a.**

Iskola (Kis), avagy a gyónásról való oktatások. Bécs. 1691. **1401.**

Istennel való magános beszélgetés. Kolozsvár. 1670. **1101.**

Istvánfi Pál. Voltér király historiája. Debreczen. 1574. **105.** — Kolozsvár. 1580. **169.** — Lőcse. (XVII. száz.) **1595.**

Judicium magyar nyelven. Lásd: **Kalendariom.** Debreczen. 1593. **268.**

Junius Florilegus. A részegségnek gyülölséges állapotja. Lásd: DIÓSZEGI BÓNIS MÁTYÁS.

Jus Civile, sive statuta civitatis Cassoviensis. Bártfa. 1701. **1619.**

Kabai Bodor Gellért. Lelki flastrom. Debreczen. 1677. **1208.**

— Hegyes ösztön a sátánnak angyala. Debreczen. 1678. **1220.** — Debreczen. 1682. **1280.**

Kájoni János. Cancionale catholicum. Csík. 1676. **1188.**

Kákonyi Péter. Astiages király és Cyrus historiája. Debreczen. 1574. **106.** — Lőcse. 1628. **571.**

— Sámson historiája. Kolozsvár. 1579. **156.** — Bártfa. (XVI. száz.) **321.**

Káldi György. Szent Biblia. Bécs. 1626. **551.**

— Halotti beszédek. Bécs. 1629. **577.**

— Vasárnapi prédikátziók I. része. Pozsony. 1631. **601.**

— Innepi prédikátziók I. része. Pozsony. 1631. **602.**

— Istennek szent akaratja. (A tiz parancsolat magyarázatja prédikátziókban.) N.-Szombat. 1681. **1268.**

Kalendáriom. Bártfa. 1583. **201.** — 1601. **373.** — 1621. **508.** — 1701. **1062.** — 1707. **1724.** — 1708. **1740.** — 1710. **1770.**
— Bécs. 1571. 1572. 1573. (Lásd: Egyedúti Gergely.) — 1639. **688.** — 1641. **710.** — 1642. **724.** — 1643. **736.** — 1644. **757.** — 1645. **770.** — 1646. **784.** — 1647. **788.** — 1648. **801.** — 1650. **834.** — 1651. **841.** — 1652. **857.** — 1657. **919.** — 1660. **953.** — 1662. **985.** — 1664. **1008.** — 1665. **1020.** — 1666. **1031.** — 1674. **1157.**
— Csepreg. 1626. **553.** — 1630. **589.** — 1635. **641.** — 1641. **712.**
— Csík. 1686. **1347.**
— Debreczen. 1593. **268.** — 1599. Lásd: Ujfalvi Imre. — 1613. **439.** — 1618. **479.** — 1619. **488.** — 1621. **509.** — 1627. **561.** — 1628. **568.** — 1636. **656.** — 1685. **1331.** — 1698. **1520.** — 1701. **1621.** — 1704. **1688.**
— Galgócz. 1582. **196.**
— Gyula-fejérvár. 1626. **555.** — 1635. **645.**
— Kassa. 1618. **481.** — 1654. **885.** — 1668. **1067.**
— Keresztúr. 1611. **430.** — 1619. **492.** —
— Kolozsvár. 1631. **1791.** — 1632. **621.** — 1633. **629.** — 1634. **638.** — 1641. **717.** — 1648. **804.** — 1671. **1114.** — 1673. **1146.** — 1674. **1160.** — 1675. **1176.** — 1677. **1213.** — 1678. **1221.** — 1679. **1233.** — 1680. **1245.** — 1681. **1259.** — 1682. **1285.** — 1684. **1320.** — 1685. **1335.** — 1690. **1376.** — 1691. **1406.** — 1692. **1425.** — 1693. **1438.** — 1694. **1454.** — 1695. **1471.** — 1696. **1487.** — 1698. **1525.** — 1699. **1542.** — 1700. **1561.** — 1702. **1655.** — 1703. **1670.** — 1704. **1690.** — 1705. **1702.** — 1707. **1726.** — 1709. **1760.** — 1710. **1774.** — 1711. **1785.**
— Komárom. 1711. **1786.**
— Krakkó. (XVI. száz). Lásd: Székely István.
— Lőcse. 1628. **572.** — 1639. **694.** — 1642. **728.** — 1643. **743.** — 1645. **777.** — 1649. **823.** — 1651. **849.** — 1670. **1105.** — 1671. **1119.** — 1672. **1138.** — 1674. **1166.** — 1676. **1200.** és **1201.** — 1677. **1216.** — 1678. **1224.** — 1679. **1237.** — 1680. **1248.** — 1681. **1267.** — 1682. **1289.** — 1683. **1310.** — 1684. **1322.** — 1685. **1340.** — 1686. **1354.** — 1687. **1364.** — 1689. **1376.** — 1691. **1412.** — 1692. **1430.** — 1693. **1443.** — 1694. **1463.** — 1695. **1478.** — 1697. **1508.** — 1698. **1532.** — 1699. **1551.** — 1700. **1565.** — 1701. **1634.** — 1702. **1657.** — 1703. **1675.** — 1705. **1706.** — 1706. **1715.** — 1708. **1745.** — 1709. **1761.**
— Nagy-Szombat. 1579. (Lásd: Pécsi Lukács.) — 1584. **210.** — 1597. (Lásd: Pécsi Lukács). — 1613. **442.** — 1621. **516.** — 1658. **931.** — 1659. **945.** — 1660. **959.** — 1670. **1107.** — 1671. **1121.** — 1707. **1729.**
— Pápa. 1629. **585.**
— Sáros-Patak. 1660. **967.**
— Tejfalu. 1638. **685.**
— Várad. 1585. **217.** — 1643. **750.** — 1652. **866.** — 1655. **907.**
— Zsolna. 1672. **1143.** — 1686. **1358.**
Kalendáriom. Lásd: Székely István. — Egyedúti Gergely. — Pécsi Lukács. — Ujfalvi Imre.
Kálmáncsehi Márton. Énekes könyv. (XVI. száz.). **364.**

Kálnoki Sámuel (Gróf). Lásd: PETHŐ GERGELY.
Kanizsai Pálfi János. Arany temjénező. Pápa. 1632. **625.**
Kaposi Sámuel. Lásd: **Gamelion** melographicum.
Karádi Pál névtelene. Lásd: **Comoedia** Balassi Menyhért árultatásáról.
Károlyi András. Ez mostani visszavonásokról. Krakkó. 1580. **175.**
Károlyi Gáspár. Két könyv minden országok és királyok jó és gonosz szerencséjének okairól. Debreczen. 1563. **52.**
— Biblia. Vizsoly. 1590. **236.** — Hanau. 1608. **411.** — Oppenheim. 1612. **434.** — Amsterdám. 1645. — Várad-Kolozsvár. 1660—1661. **970** és **976.** — Amsterdám. 1685. **1324.** — Amsterdám. 1700. **1549.** — Cassel. 1704. **1685.**
— Lásd: **Uj Testamentom.**
Károlyi György. Halotti beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae** Principales.
Károlyi Péter (és **Czeglédi György**). Keresztyének vallások. Debreczen. 1569. **71.**
— Az egy igaz Istenről prédikátziók. Debreczen. 1570. **76.**
— A halálról, feltámadásról és az örök életről. Debreczen. 1575. **116.**
— Az apostoli credonak magyarázatja. Debreczen. 1584. **206.** — Debreczen. 1600. **313.**
Kassai András. Kettö hiján száz keresztyén kérdések. Bártfa. 1644. **754.**
— Prédikátzió az özvegységről. Bártfa. 1644. **755.**
Kászoni János. Rövid igazgatás Magyarország törvényfolyásiról. Irta KITONICH JÁNOS. Gy.-Fejérvár. 1647. **791.** — Lőcse. 1650. **835.** — Debreczen. 1701. **1622.**
Kazai János (Rima-szombati). Hal. beszéd Nemessányi Bálint fölött. Bártfa. 1707. **1725.**
» » Noe galambja (Könyörgések). Bártfa. 1708. **1742.**
Kecskeméti A. (Alexii) János. A Dániel próféta könyvének magyarázatja. Debreczen. 1621. **510.**
Kecskeméti C. János. Három fő innepekre való praedikátziók. Debreczen. 1615. **455.** — Debreczen. 1621. **511.** — Debreczen. 1624. **536.** — Debreczen. 1643. **738.**
— Fides Jesu et Jesuitarum. Irta VISARTUS DONATUS. Bártfa. 1616. **484.** — S.-Patak. 1656. **912.**
— Catholicus reformatus, az az: egynéhány hit ágazatinak magyarázatja. Debreczen. 1620. **499.**
— Pázmány Péter kalauzára felelet. Bártfa. 1622. **518.**
— A pápisták között és mi közöttünk vetekedésre vettetett három fő articulusról. Bártfa. 1622. **519.**
— A Sámuel próféta könyvének prédikátziók szerént való magyarázatja. Bártfa. 1622. **520.**
— Szép áhitatos könyörgések. Bártfa. 1624. **533.**
— Szép és áhitatos imádságos könyvecske. Irta MUSCULUS ANDRÁS. Lőcse. 1640. **703.**
Kecskeméti Mihály. Hal. beszéd gr. Bethlen Krisztina fölött, 1631. Lásd: **Temetési pompa. 612. sz. a.**

Kecskeméti Miklós. Angyalok éneke. Várad. 1640. **707.**

Kegelius Filep. Tizenkét idvességes elmélkedések. Ulm. 1652. **875.**

— Ugyanaz. Lásd: DEBRECZENI PÉTER. — DESELVICS ISTVÁN. — LASKAI JÁNOS.

Kegyes vitéz, avagy Gusztáv Adolf svéciai király historiája. Irta PHILOPATRIUS ARVADINUS THEAITETUS (hihetően SZŐNYI NAGY ISTVÁN). Christianopolisban (Debreczen). 1675. **1174.**

Kemény János. Gileád Balsamoma. S.-Patak. 1659. **947.**

— Kemény familia genealogiája. Kiadta MIKOLA LÁSZLÓ. Kolozsvár. 1701. **1627.**

Kempis Tamás. A Krisztus követéséről. Lásd: PÁZMÁNY PÉTER.

Keresszegi H. István. A hit és jóságos cselekedetek tündöklő példáiról való prédikátziók. Debreczen. 1635. **644.**

— A ker. hit ágazatiról való prédikátziók tárháza. Debreczen. 1640. **708.**

— Hal. beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae Principales.**

— Hal. beszéd gr. Bethlen Krisztina fölött. 1631. Lásd: **Temetési pompa. 612. sz. a.**

Keresztúri Pál. Csecsemő keresztyén. Gy.-Fejérvár. 1638. **678.**

— Felserdült keresztyén. Várad. 1641. **722.**

— Lelki legeltetés. Várad. 1645. **780.** — Várad. 1649. **827.**

— A keresztségről egy prédikátzió. Várad. 1645. **781.**

— Egyenes ösvény a szent életre vágyódóknak. Várad. 1653. **879.**

Keresztúri Sámuel. Hal. beszéd Kmita Andrásné, Wilhelm Christina fölött Kolozsvár. 1704. **1691.**

Keresztyén hit fő ágazatinak fundamentumi (ref. kis káté). S.-Patak. 1660. **968.** — Szeben. 1665. **1028.** — H. n. 1709. **1769.**

Keresztyéni tudománynak rövid summája (= r.-cath. catechismus). Bécs. 1637. **666.** — Bécs. (XVII. száz.). **1576.**

— vallásban lévő tudománynak fundamentomi (evang. kis káté). Kassa. 1683. **1297.**

Kéri Sámuel. Keresztyén Seneca. Latinból ford. Bécs. 1654. **882.**

— A bold. Szűz Mária Zsoltárkönyve. Irta SZENT BONAVENTURA. Bécs. 1666. **954.**

Kerti Fábján. Mária a boldog örökkévalóság szent ajtaja. N.-Szombat. 1645. **778.**

Keserűi Dajka János. Hal. beszéd Hodászi Lukács fölött. Debreczen. 1613. **438.**

— Hal. beszédek Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae Principales.**

— és **Geleji Katona István.** Öreg Graduál. Gy.-Fejérvár. 1636. **658.**

Két égő lámpás. (Imádságok.) N.-Szombat. 1669. **1090.**

Kilenczed napi ájtatosságnak gyakorlása. N.-Szombat. 1700. **1567.**

Kincstartócska a világos cseszteköi egyháznak. Lengyelből ford. FRÁTER LAJOS. 1627. **565.**

Király Jakab. Mise nem mise. Irta HUNNIUS EGYED. Kassa. 1654. **886.**

— Hármas szent irásbeli dolog. Kassa. 1654. **887.**

Kis Imre. Tök, makk, zöld tromfjára Pósaházinak veres tromf. H. n. 1666. **1051.**

Kis Imre. Pósaházinak bensült veres kolopja. Kassa. 1667. **1057.**
— Halotti beszéd Rákóczi Ferencz választott erd. fejedelem fölött. Lőcse. 1677. **1217.**
— Hal. beszéd Báthori Zsófia fölött. N.-Szombat. 1680. **1251.**
— Az igaz hitre vezérlő könyvecske. N.-Szombat. 1681. **1269.**
— Ford. Lásd: RÁKÓCZI GYÖRGYnek fiához való oktató intése.
Kis-Kaposi István. Hal. beszéd Bedegi Nyári Ferencz fölött. Lásd: **Halotti prédikátziók. 534. sz. a.**
Kisztei Péter. Elmélkedés az üstökös csillagok felől. Kassa. 1683. **1298.**
Kitett czégér. Lásd: HAJNAL MÁTYÁS.
Kitett czégérnek feljebb emelt czégére. (XVII. száz.) **1615.**
Kitonics János. Magyarország törvényfolyásiról. Lásd: KÁSZONI JÁNOS.
Köleséri Sámuel. Idvesség sarka. S.-Patak. 1666. **1038.** — Debreczen. 1676. **1189.**
— Bánkódó lélek nyögési. S.-Patak. 1666. **1039.**
— Hal. beszéd Kalmár Kata, Boros-Jenei Istvánné fölött. Debreczen. 1672. **1128.**
— Arany alma (30 prédikáczió). Debreczen. 1673. **1144.**
— Hal. beszéd Dobozi Kata, Kovács Andrásné fölött. Kolozsvár. 1675. **1177.**
— Szent irás rámájára vonatott fél keresztyén. Debreczen. 1677. **1209.**
— Keserű-édes. Debreczen. 1677. **1210.**
— Josué szent maga eltökéllése. Debreczen. 1682. **1281.**
— Értelmes catechisálásnak szükséges volta. Debreczen. 1682. **1282.**
Kolosi Török István. Az asszonyi nem dicsérete. Kolozsvár. (1630.) **593.** — Lőcse. 1655. **901.**
— A sz. János evangélista és apostol historiája. Irta REUCHLIN JÁNOS. — A világi emberek bolondságán való siralom. Irta MARSILIUS FICINUS. Kolozsvár. 1635. **646.**
— Az egyes élet kedvetlen és káros voltáról. — A kakas természetéről. Kolozsvár. 1643. **742.** — Lőcse. 1647. **795.** — Lőcse. 1688. **1369.** — Lőcse. 1696. **1493.**
Kolozsvári névtelen. Lásd: **Eszter** historiája.
Komáromi Csipkés György. Keresztyén isteni tudomány. Irta WOLLEBIUS JÁNOS. Utrecht. 1653. **877.**
— Szomoru esetek tüköre. (Hal. beszéd Váradi Rácz János fölött). S.-Patak. 1661. **980.**
— Békeséges türés ösztöne. (Hal. beszéd Bőr Kata, Böszörményi Mihályné fölött.) Debreczen. 1662. **987.**
— Angliai puritanismus. Irta AMESIUS VILMOS. Debreczen. 1662. **988.**
— Pestis pestise. Debreczen. 1664. **1012.**
— A judiciaria astrologiáról és üstökös csillagokról. Debreczen. 1665. **1023.**
— Keseredett lélek tiszti. S.-Patak. 1666. **1037.**
— Igaz hit (241 préd.). Szeben. 1666. **1042.**
— Való dolgok közzül kivettetett által-állatozás. (AGRICOLA ARBUTEUS álnév alatt.) S.-Patak. 1667. **1060.**
— Élet unandósága. (Hal. beszéd Biczó Anna, Dobozi Istvánné fölött). Sáros-Patak. 1668. **1071.**

Komáromi Csipkés György. Pápistaság ujsága. Kolozsvár. 1671. **1115.**
— Magyar Biblia. 1685. (Leyden. 1719.). **1336.**
Komáromi István. Az úri imádság magyarázatja. Várad. 1651. **853.**
Komjáthi Benedek. Sz. Pál levelei. Krakkó. 1533. **3.**
Komjáthi zsinat végzései. Lásd: **Canones** ecclesiastici.
Kominek László. Lásd: **Szűz Mária** mennyei mannát hordozó hajócskája.
Koncz Boldizsár (Solymosi) és **Járai János.** Hetedszaki reggeli s estveli könyörgések. Kolozsvár. 1695. **1472.**
König Fridrik. Theologia. Lásd: Ács Mihály (ifj.).
Kopaszságnak dicsérete. Kolozsvár. 1589. **226.**
Kopcsányi Pap Márton. Evangeliumok és epistolák. Bécs. 1616. **461.**
— Szerzetes rendtartó fenyitő tüköre. Irta Szent Bonaventura. Bécs. 1630 **588.**
— A bold. szűz Mária élete. Bécs. 1631. **596.**
— A ker. tökéletes életre intő nyolczvan elmélkedések. Bécs. 1634. **632.**
— Keresztyén imádságos könyvecske. 3-dik kiad. Bécs. 1637. (?) **665.**
Köröspataki János. Lupuj vajdáról való ének. Lőcse. 1655. **902.**
— A havasalföldi harczról való historia. H. n. 1656. **917.**
Kósa János (Várfalvi). Catechesis (unitárius). Kolozsvár. 1623. **530.** — Kolozsvár. 1644. **760.** — Kolozsvár. 1654. **889.** — Kolozsvár. 1700. **1560.** — Kolozsvár. (xvii. száz.) **1587.**
— A sok egymással ellenkező értelmek között mint kell felkeresni az igazságot. Kolozsvár. 1636. **659.**
Kőszegi Gáspár István. Lelki tükör. Lőcse. 1659. **943.**
— Jó utra igazitó könyvecske. Lőcse. 1659. **944.**
Kovásznai Imre. Hal. beszéd. Bedegi Nyári Ferencz fölött. Lásd: **Halotti prédikátziók. 534. sz. a.**
Küküllei névtelen. Lásd: **Abigail** historiája.
Kulcsár György. A halálra való készületről. A.-Lindva. 1573. **96.**
— Az ördögnek a poenitentiatartó bűnössel való vetekedéséről. A.-Lindva. 1573. **97.**
— Postilla. A.-Lindva. 1574. **114.** — Bártfa. 1579. **150.** — Bártfa. 1597. **288.**
Külömböző vallásoknak egy idvességes hitben megegyezése. Pozsony. 1671. **1123.**
Kún István (Osdolai). Hét napi uti társ. (Imádságok.) Kolozsvár. 1677. **1214.** — Szeben. 1708. **1750.**
Kürti István. Imádságos könyvecske. Deákból ford. Kassa. 1611. **429.**
— Lásd: Esztergázi Tamás.

Lactantius munkái. Lásd: Draskovics György.
Landovics István. Elválasztott juh. N.-Szombat. 1676. **1205.**
— Novus Succursus, azaz: Uj segitség. (Vasárnapi prédikátziók.) i. ii. köt. N.-Szombat. 1689. **1380.** és **1381.**
Laskai János (debreczeni tanár). Aesopus életéről és haláláról. Debreczen. 1592. **253.** — Monyorókerék. 1592. **260.**
— (gyula-fejérvári káptalani requisitor). Verbőczi István decretumának forditása. Lásd: **426. sz. a.**

Laskai János. (ecsedi ref. pap). Cito, longe, tarde. Azaz: a pestis előtt vétek nélkül elmehetünk-é? Lőcse. 1638. **682.**
— A polgári társaság tudományáról. Irta LIPSIUS JUSTUS. Bártfa. 1641. **709.**
— Az állhatatosságról. Irta LIPSIUS JUSTUS. Debreczen. 1641. **714.**
— Hittűl szakadás megorvoslása. Irta VEDELIUS MIKLÓS. Várad. 1644. **764.**
— Jesus királysága. Várad. 1644. **765.**
— Szent Dávid zsoltári. Debreczen. 1651. **843.**
— Egynéhány imádságok KEGELIUS FILEP elmélkedéseiből. Debreczen. 1651. **844.**
Lelki fegyverház. N.-Szombat. 1700. **1568.**
Lelki paradicsom. (Irta BARANYAI PÁL.) H. n. 1700. **1572.**
Lelki temjénező. Gy.-Fejérvár. 1646. **785.**
— uti költség. Lőcse. 1693. **1444.**
— virágos kert. Lőcse. 1672. **1139.**
Lépes Bálint. Imádságos könyv. Prága. 1615. **458.**
— A halandó emberi nemzet fényes tűköre. Prága. 1616. **469.**
— Pokoltól rettentő tűkör. Prága. 1617. **476.**
Lessius Lénárt. Tanácskozás, melyet kelljen a vallások közzül választani. Lásd: VERESMARTI MIHÁLY.
Lethenyei István. A calvinisták magyar harmoniájának meghamisitása. Csepreg. 1633. **626.**
— A szent irásbeli hitünk ágainak összeszedése. Irta HUTTER Lénárt. Csepreg. 1635. **642.**
— (álnév). Lásd: PÁZMÁNY PÉTER. A calvinista predikátorok tüköre.
Lethenyei Pál. A szent hitben való igaz oktatás szükségéről és módjáról. Kolozsvár. 1670. **1102.**
Lex politica Dei. Németből ford. Debreczen 1610. **419.** és **420.**
Lévai István. A kietlen puszták rettenetes iszonyusági (alkalmi préd.). Nagy-Szombat. 1706. **1720.**
Lévai névtelen. Lásd: **Paris** és görög Ilona historiája.
Libanuson termő czédrusfának veleje. Irta CORENUS JAKAB. N.-Szombat. 1671. **1122.**
Libellus Alphabeticus. Lőcse. 1697. **1509.** — Bártfa. 1705. **1699.**
Liliomkertecske. (Imádságos könyv.) Pozsony. 1675. **1186.**
Lippai János. Calendarium oeconomicum perpetuum. N.-Szombat. 1662. **995.** — Lőcse. 1674. **1167.**
Lippai János. Pozsonyi kert. I. könyv. N.-Szombat. 1664. **1016.** — II. könyv. Bécs. 1664. **1009.** — III. könyv. Bécs. 1667. **1054.**
Lippóczi Miklós. Jubilaeum ecclesiae Evang. Cassoviensis. Lőcse. 1692. **1290.**
Lipsius János. A polgári társaság tudománya. — Az állhatatosságról. Lásd: LASKAI JÁNOS.
Liriniai Vincze. Lásd: DRASKOVICS GYÖRGY.
Lisznyai Kovács Pál. Magyarok krónikája. Debreczen. 1692. **1421.**
Liszti László. Magyar Márs. Bécs. 1653. **869.**
Liturgia Claudiopolitana. Kolozsvár. (XVII. száz.). **1588.**
— Sacrae Coenae. S.-Patak. 1658. **933.**
Loderecker Péter. Dictionarium septem lingvarum. Prága. 1605. **399.**

Lorántfi Zsuzsánna. Mózes és a profeták. Gy.-Fejérvár. 1641. **716.**
Luther Márton. Kis catechismus. Lásd: MADARÁSZ MÁRTON és **Catechismus** (Győri).

Madarász Márton. Eperjesi magyar ecclésia mindennapi felfegyverkedése. Lőcse. 1629. **583.**
— Luther Márton kisebbik catechismusa. Lőcse. 1629. **582.**
— Vasárnapi evangeliomokról való szent elmélkedések. Irta MEISNER BOLDIZSÁR. Lőcse. 1635. **652.**
— Innepi evangeliomokról való elmélkedések. Irta MEISNER BOLDIZSÁR. Lőcse. 1641. **719.**
— A jó vagy kegyes élet és boldog halál módjáról. Irta SENNERS DÁNIEL. Lőcse. 1643. **744.**
— Sz. Bernárd atyának szép ájtatos elmélkedései. Lőcse. 1649. **824.**
— Ugyanaz. Ujra kiadta ÁCS MIHÁLY. Kassa. 1710. **1773.**
Magyar oskola. (Hangoztató módszerű Abece.) Kolozsvár. 1695. **1473.**
— udvar által felállitott Sz. Háromság congregatiójával való beszélgetés. N.-Szombat. 1590. **235.**
Magyari István. A jól és boldogul való meghalásról. Irta BEUST JOACHIM. Sárvár. 1600. **315.**
— Az országokban való romlásoknak okairól. Sárvár. 1602. **379.**
— Hal. beszéd gr. Nádasdi Ferencz fölött. Keresztúr. 1604. **390.**
Magyarország panasza. Lásd: **Querela** Hungariae.
Magyarországnak mostani állapotjáról. H. n. 1621. **517.**
Magyellona historiája. Lásd: TESSENI VENCZEL.
Malomfalvi Gergely. Belsőképpen inditó tudomány. Bécs. 1653. **870.**
Mantskovics Bálint. Lásd: **Index** Biblicus.
Margitai Péter. A mindennapi könyörgő imádságnak magyarázatja. Debreczen. 1616. **464.** — Debreczen. 1624. **538.**
— Az isten törvényének szent irás szerint való magyarázatja. Debreczen. 1617. **473.**
— A Jónás próféta könyvének magyarázatja. Debreczen. 1621. **512.**
— Az apostoli credónak magyarázatja. Debreczen. 1624. **537.**
— Temető prédikátziók. Debreczen. 1632. **607.** — Debreczen. 1644. **758.**
Mária a halállal tusakodók anyja. N.-Szombat. (XVII. száz.). **1603.**
— gyülekezetinek rendtartása. Pozsony. 1647. **797.**
Markalf historiája. Lásd: SALAMON és Markalf.
Marosi István. Figefészek. Kolozsvár. 1672. **1129.**
Marosvásárhelyi Gergely. Lásd: VÁSÁRHELYI GERGELY.
— **János.** Búcsúztató versek gr. Bethlen Krisztina fölött. 1631. Lásd: **Temetési pompa. 612. sz. a.**
Marsilius Ficinus. A világi emberek bolondságán való siralom. Lásd: KOLOSI TÖRÖK ISTVÁN.
Martonfalvi György. Keresztyén inneplés. Debreczen. 1663. **1001.**
— Tanitó és czáfoló theologia. Debreczen. 1679. **1231.**
— Szent historia. Debreczen. 1681. **1256.**

Matkó István (Kézdi-Vásárhelyi). Fövenyen épitett ház romlása. Szeben. 1666. **1043.**
— Kegyes cselekedetek rövid ösvénykéje. Szeben. 1666. **1044.**
— X. ut Tök könyvnek eltépése, avagy Bányászcsákány. S.-Patak. 1668. **1072.**
— Mennyei élő kenyér. Angolból ford. Kolozsvár. 1691. **1407.**
— Isten haragjának éles kardja. Kolozsvár. 1691. **1408.**
Mayer Fridrik János. A pápista vallásra hajlott Lutheránusok lelkek ismére-tinek kinja. Lásd: PETRÓCZI KATA SZIDÓNIA.
Medgyesi Pál. Szent Ágoston vallása. Angolból ford. Debreczen. 1632. **608.**
— Scala Coeli, avagy egynéhány elmélkedések és imádságok. Angolból Bayle Lajos Praxis Pietatisából. Debreczen. 1632. **609.**
— Praxis pietatis. Irta BAYLE LAJOS. Debreczen. 1636. **657.** — Lőcse. 1638. **683.** — Bártfa. 1640. **700.** — Lőcse. 1641. **720.** — Várad. 1643. **751.** — Kolozsvár. 1677. **1215.** — Lőcse. 1678. **1225.**
— Hét napi együtt beszélgetése egy keresztyén és egy papista catholi-cusnak. Irta COWPER VILMOS. Debreczen. 1637. **668.** — Debreczen. 1661. **972.**
— Szent atyák öröme. Gy.-Fejérvár. 1640. **701.**
— Égő szövétnek. Gy.-Fejérvár. 1645. **774.**
— Lelki Abece. Gy.-Fejérvár. 1645. **775.** — H. n. 1648. **819.** — S.-Patak. 1652. **861.** — Keresd. 1684. **1319.**
— Dialogus politico-ecclesiasticus, az presbyteriumról. Bártfa. 1650. **831.**
— Doce nos orare, quin et praedicare. Bártfa. 1650. **832.**
— Rendes könyörgésnek tudománya. Bártfa. 1650. **833.**
— Erdély s egész magyar nép hármas jajja. S.-Patak. 1653. **873.** — Várad. 1653. **880.**
— Rövid tanitás a presbyteriumról. S.-Patak. 1653. **874.**
— Isteni és istenes zsinat. S.-Patak. 1655. **904.** — S.-Patak. 1660. **966.**
— Igaz magyar nép negyedik jajja. S.-Patak. 1657. **922.**
— Rabszabaditó isteni szent mesterség. — Külön ülő keresztyén. — Serva Domine. S.-Patak. 1657. **923.**
— Igazak sorsa e világon. Hal. beszéd Bocskai Istvánné, Lónyai Zsuzsánna fölött. S.-Patak. 1657. **924.**
— Sok jajokba merült magyarok siralmi. S.-Patak. 1658. **934.**
— Istenhez való igaz megtérés. S.-Patak. 1658. **935.**
— Ötödik Jaj. S.-Patak. 1658. **936.**
— József romlása. S.-Patak. 1659. **948.**
— Magyarok hatodik jajja. S.-Patak. 1660. **960.**
— Felgerjedt rohogó tűz. S.-Patak. (1660.) **961.**
— Ezekhiás király hiti. S.-Patak. 1660. **962.**
— Kétség torkából kihatló lélek. S.-Patak. 1660. **963.**
— Bűnön bánkodó lélek kénszergése. S.-Patak. 1660. **964.**
— Győzködő hit a testen, e világon. S.-Patak. 1660. **965.**
Megyeri Zsigmond. Lelki okulár. Bécs. 1658. **929.**
— Lásd: **Libanuson** termő czédrusfának veleje.
Meisner Boldizsár. Vasárnapi evangeliumokról való szent elmélkedések. —
— Innepi evangeliumokról való elmélkedések. Lásd: MADARÁSZ MÁRTON.

Meisner Boldizsár. Catholicus válasz az eretnek ésaviták kérdésére. H. n. 1690. **1397.** — Frankfurt. 1692. **1422.**

Melius Péter. A Christus közbenjárásáról való prédikációk. Debreczen. 1561. **46.**

— A Sz. Pál apostol Colossabeliekhez irt levelének prédikáczió szerint való magyarázatja. Debreczen. 1561. **47.**

— Az Arany Tamás tévelygéseinek meghamisitási. Debreczen. 1562. **48.**

— Catechismus. CALVINUS JÁNOS irása szerint. Debreczen. 1562. **49.** — Debreczen. 1569. **72.**

— A kisértet és a bűnös ember párbeszéde és különféle könyörgések. — A hitről és keresztyénségről való vetekedés Christus, Sz. Péter, a pápa és Sz. Pál között. Debreczen. 1562. **50.**

— Válogatott prédikációk. Debreczen. 1563. **54.**

— Sámuel könyvei és királyok könyvei. Debreczen. 1565. **55.**

— A Sz. Jób könyvének forditása. Várad. 1565. **58.**

— A Debreczenbe gyült prédikátorok igaz vallása. Debreczen. 1567. **60.**

— Uj Testamentom. Szeged. 1567. **63.**

— Sz. János jelenésének magyarázatja. Várad. 1568. **69.**

— Az egész szent irásból való tudomány. Debreczen. 1570. **77.**

— Igaz szent irásból kiszedett ének. Debreczen. 1570. **78.**

— Krisztus, Sz. Péter, Sz. Pál és pápa beszélgetése. Debreczen. 1570. **79.**

— Herbarium. Kolozsvár. 1578. **141.**

Melotai Nyilas István. A mennyei tudomány szerint való irtovány. Debreczen. 1617. **474.**

— Sz. Dávid 20-dik zsoltárának magyarázatja. Kassa. 1620. **501.**

— Agenda. Kolozsvár. 1621. **515.** — H. n. 1622. **525.** — Debreczen. 1634. **633.** — Várad. 1653. **881.**

— Speculum trinitatis. Sz. Háromság maga kimutatása. Debreczen. 1622. **521.**

— Halotti beszédek Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae** principales.

Mennyei tudománynak (A) az Isten igéjéből fejt tiszta teje. H. n. (XVII száz.). **1611.**

Menyország kinyittatott egyetlenegy szoros kapuja. Várad. 1656. **915.** — Kolozsvár. 1672. **1130.**

Mesés könyvecske. Németből ford. Lőcse. 1629. **584.**

Mihálykó János. Az örök életről való könyvecske. Irta ZADER JAKAB. Bártfa. 1603. **381.**

— Hét praedikátzió az örök életről. Irta POLLIO LUKÁCS. Bártfa. 1612. **432.**

— Keresztyéni istenes imádságok. Csepreg. 1630. **591.** — Bártfa. 1640. **699.** — Lőcse. 1642. **727.**

Mikola László (Szamosalvi). Lásd: KEMÉNY JÁNOS.

Mikolai Hegedűs János. A mennyei igazság tüzes oszlopa. Irta GROSSE SÁNDOR. Utrecht. 1648. **812.** — Szeben. 1665. **1029.**

— Biblia tanui. Utrecht. 1648. **813.** — Szeben. 1665. **1030.**

— Lelki prebenda. Utrecht. 1648. **814.** — Szeben. 1665. **1030.**

— Szentek napi száma. Utrecht. 1648. **815.** — Szeben. 1665. **1030.**

Miskolczi Gáspár. Egy jeles vadkert. Irta FRANZIUS FARKAS. Lőcse. 1702. **1658.**

Miskolczi C. Gáspár. Angliai independentismus. Utrecht. 1654. **893.**

Miskolczi S. János. Hal. beszéd Bedegi Nyári Ferencz fölött. Lásd: **Halotti praedikátiók. 534. sz. a.**

Miskolczi Puah Pál. Halotti prédikátziók. H. n. 1633. **631.**

Misocacus Vilhelm. Prognosticon. Kolozsvár. 1578. **142.**

Mizáld Antal. Kerti dolgoknak leirása. Lásd: NADÁNYI JÁNOS.

Molinaeus Péter. Tanácsadás a házasságról. Lásd: MOLNÁR ALBERT.

— Pax animae. Lásd: PÁRIZ FERENCZ (PÁPAI).

Molnár Albert (Szenczi). Dictionarium Latino-Ungaricum et Ungarico-Latinum. Nürnberg. 1604. **392. és 393.** — Hanau. 1611. **428. és 429.** — Heidelberg. 1621. **513.** — Dictionarium Quadrilingve (kiadta s a német nyelvvel megtoldta BEER JÁNOS KRISTÓF). Nürnberg. 1708. **1749.**

— Sz. Dávid Zsoltárai. Herborn. 1607. **407.** — Hanau. 1608. **412.** — Oppenheim. 1612. **435.** — Lőcse. 1635. **649.** — Várad. 1648. **817.** — Amsterdám. 1650. **828.** — Várad. 1651. **855.** — Lőcse. 1652. **859.** — Lőcse. 1654. **890.** — Várad. 1654. **896.** — Kassa. 1662. **991.** — Lőcse. 1670. **1106.** — Kolozsvár. 1681. **1260.** és **1261.** — Lőcse. 1682. **1288.** — Amsterdám. 1686. **1345.** és **1346.** — Kolozsvár. 1690. **1385.** — Lőcse. 1690. **1390.** — Lőcse. 1691. [**1411.** — Lőcse. 1694. **1461.** — Debreczen. 1697. **1500.** — Debreczen. 1699. **1536.** — Lőcse. 1699. **1545.** — Amsterdám. 1700. **1550.** — Kolozsvár. 1701. **1629.** — Lőcse. 1703. **1676.** — Cassel. 1704. **1686.** — Lőcse. 1704. **1696.** — Kolozsvár. 1705. **1703.** — Bártfa. 1708. **1741.**

Molnár Albert (Szenczi). Szent biblia. Lásd: KÁROLYI GÁSPÁR.

— Kis Catechismus, a heidelbergi öreg catechismusból. Herborn. 1607. **408.**

— Nova grammatica Ungarica. Hanau. 1610. **422.**

— Postilla Scultetica. Irta SCULTETUS ÁBRAHÁM. Oppenheim. 1617. **475.**

— Jubilaeus esztendei prédikáczió. Irta SCULTETUS ÁBRAHÁM. Oppenheim. 1618. **482.**

— A ker. religióra való tanitás. Irta CALVINUS JÁNOS. Hanau. 1624. **540.**

— Tanácsadás a házasságról. Irta MOLINAEUS PÉTER. Lásd: **Consecratio** novi templi.

— Discursus de summo bono. A legfőbb jóról. Irta JOSQUINUS BETULEÍUS (= ZIEGLER GYÖRGY). Lőcse. 1630. **594.** — Kolozsvár. 1701. **1628.**

Monoszlai András. Apologia. N.-Szombat. 1588. **224.**

— A szentek segítségéről. N.-Szombat. 1589. **229.**

— A képek tiszteletéről. N.-Szombat. 1589. **230.**

— Az isten malasztjáról, a szabad akaratról. Nagy-Szombat. 1600. **314.**

Müller Henrik. Lelki nyugasztaló órák. Lásd: SZENCZI FEKETE ISTVÁN.

Munkácsi János. Tóbiás élete (versekben) . . . . (XVII. száz.). **366** és **1618.**

Murmelius János. Lexicon. Krakkó. 1533. **4.**

Musculus András. Imádságos könyvecske. Lásd: KECSKEMÉTI C. JÁNOS.

Myrhából szedett lépes méz. A n.-szombati szent kereszt congregatiójának regulái. N.-Szombat. 1700. **1569.**

Nadányi János. Kerti dolgoknak leirása. Irta MIZÁLD ANTAL. Kolozsvár. 1669. **1087.**

Nádasdi Pál (Gróf). Áhitatos és buzgó imádságok. Csepreg. 1631. **598.**
Nádudvari Péter. Hal. beszéd Bulcsesti Sára, Haller Istvánné fölött. Szeben. 1708. **1751.**
Nagy Benedek. Lásd: ZVONARICS IMRE. Pázmán Péter pironsági.
Nagy Mózes. A sz. háromságról való hitnek vallástétele. N.-Szombat. 1700. **1570.**
Nagy Sándor historiája, Plutarchus és egyéb bölcs irók szerint. Lőcse. 1627. **564.**
Nagy-Ari Benedek. Orthodoxus christianus. Várad. 1651. **855.**
Nagy-Bánkai Mátyás. Historia Hunyadi Jánosról. Kolozsvár. 1570, **82.** — Debreczen. 1574. **107.** — Kolozsvár. 1580. **174.** — Lásd: HELTAI, Cancionale.
Nagy-Bányai Mátyás. Historia Jákób patriarcha fiáról Józsefről. Kolozsvár. 1580. **170.**
Nagy-Solymosi Mihály. Genethliacon metris Hungaricis conscriptum. Szeben. 1696. **1495.**
— Obsequium erga D. Valentinum Franck. Szeben. 1697. **1511.**
Nagy-Váti János. Hal. beszéd Szemere György fölött. Lásd: **Halotti beszédek. 1687. sz. a.**
Nánási V. Gábor. Lelki tudakozás. Kolozsvár. 1675. **1178.**
Nánási L. István. Szű titka. Kolozsvár. 1670. **1103.**
Napnyugoti Indiából az evangelium terjedéséről irott levelek. Latinból ford. Kolozsvár. 1694. **1455.**
Náray György. Lyra coelestis. Lőcse. 1695. **1479.**
Némethi Mihály. Lásd: SZATHMÁR-NÉMETHI MIHÁLY.
Neumann Gáspár. Minden imádságok veleje. Németből ford. egy akkori bujdosó. Lőcse. 1685. **1342.**
Nógrádi Mátyás. Lelki próbakő. Debreczen. 1651. **845.**
— Idvesség kapuja. Kolozsvár. 1672. **1133.**
Nomenclatura seu dictionarium Latino-Germanicum. Nunc denuo adiectum idioma Hungaricum. Szeben. 1629. **586.**
Nuptiae Agni, az az: a bárány menyegzője. N.-Szombat. 1694. **1464.**
Nyéki Vörös Mátyás. Dialogus, azaz: egy kárhozatra szállott gazdag test és lélek keserves beszélgetése. Bécs. 1625. **545.** — Bécs. 1636. **654.** — Várad. 1642. **734.**
— Tintinnabulum tripudiantium, azaz: A földi részeg szerencsének lakodalmában tombolók jóra intő csengettyüje. Pozsony. 1636. **664.** — Pozsony. 1644. **763.** — Kolozsvár. 1672. **1134.** — H. n. 1699. **1548.** — Lőcse. (XVII. száz.) **1597.**
Nyúl Konrád (= Hase Konrád). Lásd: GYIRVA VENCZEL.

Odatis és Zoriadres szerelme. Irta egy **czegei névtelen** (XVI. száz.). **367.**
Officium B. Mariae Virginis. Szűz Mária zsolozsmája. Pozsony. 1643. **745.** — N.-Szombat. 1662. **994.**
Okulár. Pozsony. 1643. **746.**
Ónadi János. Practici algorithmi. Számvetés tudománya. Kassa. 1693. **1437.**
Ónodi gyülés végzései. Lásd: **Articulusok.**

Ordódi Zsigmond. Hal. beszéd Haskó Jakab nyitrai püspök fölött. N.-Szombat. 1695. **1481.**
Oroszhegyi Mihály. A fenyőfának hasznos voltáról. Lőcse. 1656. **910.**
Orthographia Ungarica. Lásd: DÉVAI MÁTYÁS.
Örvendi Molnár Ferencz. Lelki tárház. Debreczen. 1666. **1034.** — Lőcse. 1692. **1431.**
Orvosló ispotály. Lásd: SÁMBÁR MÁTYÁS.
Osiander András. Pápa nem pápa. Lásd: ZVONARICS MIHÁLY.
Összerontása annak a czigány tükörnek. Rhenopolis. 1672. **1142.**
Otrokocsi Fóris Ferencz. Kereszt alatt nyögő magyar Izrael imádságai. Kolozsvár. 1682. **1286.**
— Idvességes beszélgetések. Kolozsvár. 1683. **1300.**
— A lelkiismeretnek maga mentő bizonysága. Kassa. 1694. **1453.**
— A tévelygő juhról való prédikátzió. N.-Szombat. 1694. **1465.**
— Róma Istennek szent városa. N.-Szombat. 1698. **1535.**
— Isten előtt járóknak tökélletessége. N.-Szombat. 1699. **1547.**
Ötvös Miklós. Lelki szemgyógyitó könyvecske. Kassa. (XVII. száz). **1582.**
Ovidius. Lásd: **Pyramus** és Thisbe historiája.
Ozorai Imre. De Christo et eius ecclesia. Krakkó. 1535. **5.** — Krakkó. 1546. **18.**

Paduai Julius Caesar. Lásd: **Arithmetica** practica.
Paduai Szent Antal zsolozsmája. N.-Szombat. 1675. **1184.** — Kassa. 1684. **1318.** — Kassa. (XVII. száz.) **1583.** — N.-Szombat. 1703. **1682.**
Palatina Catechesis fordítása. Lásd: HUSZÁR DÁVID.
Pálfi János. Lásd: KANIZSAI PÁLFI JÁNOS.
Pankotai Ferencz. Szent Hilarius. Irta VEDELIUS MIKLÓS. Várad. 1650. **839.**
Pápisták méltatlan üldözése a vallásért. H. n. 1643. **753.** — Várad. 1657. **927.**
Paraeus Dávid Irenicumjából vett feleletek. Lásd: SAMARJAI JÁNOS.
Paris és görög Ilona historiája. Irta egy *lévai névtelen*. Kolozsvár. 1576. **120.** — Kolozsvár. 1597. **293.**
Páriz Ferencz (Pápai). Pax animae. Franciául irta MOLINAEUS (DE MOULIN) PÉTER. Kolozsvár. 1680. **1246.**
— Pax corporis, azaz: az emberi test nyavalyáiról. Kolozsvár. 1690, **1387.** — Lőcse. 1692. **1432.** — Kolozsvár. 1695. **1474.** — Lőcse. 1701. **1636.**
— Pax aulae, az az: Bölcs Salamon regulái. Kolozsvár. 1696. **1488.**
— Pax sepulchri, az az: idvességes elmélkedés. Kolozsvár. 1698. **1526.**
— Életnek képe. Tótfalusi Kis Miklós emlékezete. Kolozsvár. 1702. **1653.**
— Dictionarium Latino-Hungaricum. Lőcse. 1708. **1746.**
— Pax Crucis, azaz: Sz. Dávid 150 zsoltári 150 könyörgésben. Kolozsvár. 1710. **1775.**
Páriz Imre (Pápai). Keskeny ut. Utrecht. 1647. **798.** — Gy.-Fejérvár. 1657. **920.** S.-Patak. 1662. **997.** — Kolozsvár. 1671. **1116.** — Lőcse. 1689. **1377.**
Parthenius Nicenensis. De amatoriis affectionibus. Lásd: SZAKMÁRI FABRICIUS ISTVÁN.
Paskó Kristóf. Erdély pusztitásáról irt siralom. Szeben. 1663. **1007.**

Patai Balog János. Lelki igazgatás. Angolból ford. Utrecht. 1700. **1571.**

Pataki István. Ez világ dolgainak igazgatásának mestersége. Latinból ford. Kolozsvár. 1681. **1263.**

Pataki névtelen. Lásd: **Euryalus** és Lucretia historiája.

Pathai András. Hal. beszéd Lasztóczi Borbála, Bagosi Mártonné fölött. S.-Patak. 1667. **1061.**

— **János.** Táncz felbonczolása. Debreczen. 1683. **1296.**

— **István.** A sacramentomokról. H. n. 1592. **266.** — H. n. 1593. **276.** — Gy.-Fejérvár. 1642. **740.** —

— Babillon mezitelenségének tüköre. (Pápa. 1626.). **557.** — S.-Petak. 1671. **1125.**

Pázmány Péter. Felelet Magyari Istvánnak az országok romlásáról irt könyvére. N.-Szombat. 1603. **385.**

— **Kempis Tamás**nak a Krisztus követeséről irt négy könyve. Bécs. 1604. **388.** — Bécs. 1624. **535.** — Pozsony. 1638. **674.** — Pozsony. 1648. **811.** — H. n. (XVII. száz.). **1613.** — N.-Szombat. 1709. **1764.**

— A mostan támadt uj tudományok hamissága. Grätz. 1605. **398.**

— Keresztyéni imádságos könyv. Grätz. 1606. **403.** — Pozsony. 1610. **424.** — Pozsony. 1625. **548.** — Pozsony. 1631. **604.** — Pozsony. 1650. **836.** — Bécs. 1665. **1021.** — Löcse. 1674. **1168.** — N.-Szombat. 1674. **1171.** — N.-Szombat. 1701. **1640.**

— Keresztyéni felelet a megdicsőült szentek tiszteletiről Gyarmathi Miklósnak. Grätz. 1606. **406.**

— A nagy Calvinus János hiszek egy Istene. N.-Szombat. 1609. **415.**

— Alvinczi Péterhez iratott öt szép levél. H. n. (Pozsony). 1609. **416.** — Pozsony. 1613. **443.**

— Alvinczi Péter feleletének megrostálása. H. n. (Pozsony) 1609. **417.**

— Pozsonyban lött prédikátzió. Pozsony. 1610. **425.**

— Kalauz. Pozsony. 1613. **443.** — Pozsony. 1623. **532.** — Pozsony. 1637. **673.**

— Csepregi mesterség. Irta SZYL MIKLÓS (álnév). Bécs. 1614. **445.**

— A calvinista prédikátorok tüköre. Irta LETHENYEI ISTVÁN (álnév). Bécs. 1614. **446.**

— Az igazságnak győzedelme. Pozsony. 1614. **451.**

— Csepregi szégyenvallás. Prága. 1616. **470.**

— Rövid felelet két calvinista könyvecskére. (Pozsony). 1620. **505.** — Pozsony. 1637. **673.**

— A magyarországi támadások hamisan költött eredetének hamisitása. Pozsony. 1620. **506.**

— A szent irásról és az anyaszentegyházról. Bécs. 1626. **552.**

— A setét hajnalcsillag után bujdosó Lutheristák vezetője. Bécs. 1627. **558.**

— Jó nemes Váradnak gyenge orvoslása. Pozsony. 1630. Lásd: SALLAI ISTVÁN.

— Bizonyos okok, melyekért egy főember az uj vallások tőréből kifeslett. Pozsony. 1631. **603.** — Bécs. 1632. **606.** — Pozsony. 1671. **1124.**

— Vasárnapi és innepi prédikátziók. Pozsony. 1636. **663.** — N.-Szombat. 1695. **1482.**

Pécsi János. A házasok életéről való szép ének. Kolozsvár. 1580. **171.**
Pécsi Lukács. Kalendarium. N.-Szombat. 1579. **159.**
— Sz. Ágoston doctor elmélkedései. N.-Szombat. 1591. **249.**
— A keresztyén szűzeknek tisztesség koszorúja. N.-Szombat. 1591. **250.**
— Hasznos orvosság minden lelki betegségek ellen. N.-Szombat. 1597. **294.**
— Kalendarium. N.-Szombat. 1597. **295.**
— A testi hét irgalmasságok. N.-Szombat. 1598. **305.**
Pécsváradi Péter. Felelet Pázmány Péter két könyvecskéjére. Debreczen. 1629. **579.**
— Hal. beszéd gr. Bethlen Christiná fölött. Lásd: **Temetési pompa. 612. szám alatt.**
Péczeli Király Imre. Énekek. Bártfa. (XVII. száz.) **1573.**
— Catechismus. Lőcse. 1635. **653.**
Perkinsus Vilmos. Catholicus reformatus. Lásd: KECSKEMÉTI C. JÁNOS.
— Az emberi élet boldogúl való igazgatásáról. — Patika szerszámos bolt. Lásd: IRATOSI T. JÁNOS.
— Kettős kereszt alatt nyögő ker. embernek lelki orvoslása. Lásd: DEBRECZENI T. ISTVÁN.
— A lelkiismeret akadékiról. CSEPREGI TURKOVICS MIHÁLY költségével. Amsterdám. 1648. **800.**
Perneszi András. Választétel Bornemisza Péter levelére. N.-Szombat. 1579. **160.**
Pernyeszi Zsigmond (Osztopányi). Idvesség paizsa. Irta AVENARIUS JÁNOS. Kolozsvár. 1676. **1195.**
— Lelki flastrom. Kolozsvár. 1678. **1222.**
— Világi bujdosó életünk kedves uti társa. Szeben. 1709. **1767.**
Pesti Gábor. Uj Testamentom. Bécs. 1536. **6.**
— Aesopus fabulái. Bécs. 1536. **7.**
— Nomenclatura sex lingvarum. Bécs. 1538. **9.** — Bécs. 1550. **21.** — Bécs. 1561. **45.** — Bécs. 1568. **64.**
Pestis kész orvossága. H. n. 1661. **982.**
Pethő Gergely. Magyar krónika. Bécs. 1660. **955.**
— Ugyanaz. (Kiadta gr. KÁLNOKI SÁMUEL). Bécs. 1702. **1645.**
Petki János. A virtus és voluptas vetekedése. SILIUS ITALICUS után. Kolozsvár. 1610. **423.**
Petróczi Kata Szidónia. A pápista vallásra hajlott Lutheránusok lelkek ismeretinek kinja. Irta MAYER FRIDRIK JÁNOS. H. n. 1690. **1399.** — Frankfurt. 1692. **1424.**
— A kereszt terhe alatt elbágyadt sziveket élesztő XII. liliom. Irta ARND JÁNOS. Kolozsvár. 1705. **1704.**
— Jó illattal füstölgő sziv. Irta ARND JÁNOS. Lőcse. 1708. **1747.**
Philopatrius Theaitetus Arvadinus (= Szönyi Nagy István). Lásd: **Kegyes vitéz.**
Plutarchus. Lásd: BOGÁTHI FAZEKAS MIKLÓS.
— Lásd: **Nagy Sándor historiája.**
Poenitentiának tüköre. Sz. Mária Magdolna és Mártha megtérése. Németből ford. Bártfa. 1626. **550.** — Bécs. 1665. **1022.**

Polgári Gáspár. Hal. beszéd Szemere György fölött 1703. Lásd: **1687. sz. a.**
— Mérges golyóbis. H. n. 1706. **1722.**
Politica philosophiai okoskodás szerint való rendes életnek példája. Latinból ford. **G. C. I.** Lőcse. 1674. **1169.**
Pollio Lukács. Hét prédikatzio az örök életről. Lásd: MIHÁLYKÓ JÁNOS.
Pólyi István. Jovenianus római császár historiája. H. n. (XVI. száz.) **368. 369.**
— Lőcse. (XVII. száz.) **1598.**
Pomum Aureum. Arany alma. Hal. beszéd gr. Draskovics Pál fölött. N.-Szombat. 1694. **1466.**
Poncianus császár historiája. Bécs. 1573. **92.** — Lőcse. 1633. **630.** — Lőcse. 1653. **872.** — Lőcse. 1676. **1203.** — Lőcse. 1679. **1238.**
Portsalmi András. Hal. beszéd Kovásznai Péter erd. ref. püspök fölött. Kolozsvár. 1674. **1163.**
— Hal. beszéd Bocskai István zemplini főispán fölött. Lásd: **Halotti pompa 1164. sz. a.**
Pósaházi János. Kis Imre nevü jesuitával való vetekedés. H. n. 1666. **1046.**
— Sámbárnak a három kérdésére való felelet. H. n. 1666. **1047.**
— Sámbárnak, Kisnek s egyebeknek adott felelet. H. n. 1666. **1048.**
— A három kérdésre adott summás választételnek megerősödése. H. n. 1666. **1050.**
— Bensült veres kolop. H. n. 1666. **1053.**
— Görcsös bot. S.-Patak. 1668. **1073.**
— Igazság istápja. S.-Patak. 1669. **1096.**
— Sibelius Gáspár imádságai. Kolozsvár. 1673. **1151.**
Prágai András. Fejedelmek serkentő órája. Irta GVEVARA ANTAL. Bártfa. 1628. **566.**
Precatio pia ad Jesum Christum. Bártfa. 1597. **1787.**
Preces matutinae et vespertinae collegii ref. Claudiopolitani. Kolozsvár. 1706. **1712.**
Próbaköve a régi római keresztyén hitnek. Kassa. 1669. **1084.**
Propositio Francisci II. Rákóczi. H. n. 1707. **1738.**
Publianus mimusai. Lásd: **Dicta** Graeciae sapientum.
Püspöki János. Nagy-várad várának törökök által való elfoglalása (prédikátzió). Debreczen. 1661. **973.**
— Lásd: HORNIUS GYÖRGY. Szent genealogia.
Putnoki János. Lásd: HORNIUS GYÖRGY. Szent genealogia.
Pyramus és Thisbe historiája **Ovidius** után. (XVII. száz.) **1614.**

Querela Hungariae. Magyarország panasza. H. n. (1620). **507.**

Radetius Bálint. Reggeli és estveli könyörgések. Kolozsvár. 1638. **680.**

Rákóczi Ferencz (II.) Imádsága. Debreczen. 1703. **1667.** — H. n. 1703. **1684.** — N.-Szombat. 1704. **1698.** — H. n. 1705. **1709.**

— Manifestuma. Debreczen. 1704. **1689.** — N.-Szombat. 1704. **1697.**

Rákóczi Györgynek fiához való oktató intése. Ford. KIS IMRE. Gy.-Fejérvár. 1640. **702.**

Rákosi András. Szép historia egy phariseusról és egy publicanusról. Kolozsvár. 1638. **681.**

Rápolthi P. Mihály. Hal. beszéd Jenei Mihály fölött. Debreczen. 1694. **1451.**

Ráskai Gáspár. A vitéz Francesco historiája. Debreczen. 1574. **108.** — Kolozsvár. 1579. **157.** — Kolozsvár. 1601. **375.**

Receptum (Igen hasznos és drága). Kolozsvár. (XVI. száz.). **349.**

Redmeczi T. János. Bethlen Gábornak öt rendbeli halhatatlan jótéteményéről. Kassa. 1622. **523.**

Regulái (Az egyházi szolgák életének, tisztinek). Csepreg. 1630. **590.**

Regulái a Jésus társaságának. N.-Szombat. 1681. **1270.**

— a Christus halála congregatiójának. N.-Szombat. 1686. **1355.** — N.-Szombat. 1706. **1719.**

— Nagy Boldog Asszony congregatiójának. Kiadta JAKLIN BALÁZS. N.-Szombat. 1684. **1323.**

— Az ur teste congregatiójában lévő atyafiaknak. N.-Szombat. 1709. **1766.**

Regulamentum Francisci Rákóczi. (Quartélyozás regulamentuma). H. n. 1706. **1723.**

— universale Incl. Confoederati Regni Hungariae Statuum. (Ónodi táborban jul. 5. 1707.). N.-Szombat. 1707. **1733.**

Relatio Wallenstein megbüntetéséről. Lőcse. 1634. **640.** és **1792.**

Rendelés (a kolozsvári szőcs legényeknek). Kolozsvár. 1560. **42.**

Rényes István. Hal. beszéd Milith Klára, gr. Csáky Istvánné fölött. Lőcse. 1685. **1343.**

— Hal. beszéd Holló Zsigmond fölött. Lőcse. 1685. **1344.**

Reuchlin Jakab. Sz. János evang. és apostol historiája. Lásd: KOLOSI TÖRÖK ISTVÁN.

Rhaw György. A gyermecskék credoja. Lásd: GÖNCZ MIKLÓS (PÁLHÁZI).

Rimai János. Balassa Bálintnak Esztergom alá készületi. Bártfa. (XVI. száz). **1788.**

— Istenes énekei. Lásd: BALASSA BÁLINT.

Rodenborch János. A római Babylonnak kőfalai. Lásd: GÖNCZ MIKLÓS (PÁLHÁZI).

Rothari Stephanus, Agropolitanus. Lásd: VÁSÁRHELYI KEREKES FERENCZ.

Rozgonyi Mihály. Magyar strophák. Kolozsvár. 1680. **1247.**

Rudinai Fráter János. Lelki zarándokság. N.-Szombat. (XVII. száz.) **1602.**

Sacramentomok kiszolgáltatásának módja (Agenda). Várad. 1643. **752.**

Salamon és Markalf tréfabeszédei. Kolozsvár. 1577. **133.** — Kolozsvár. 1585.

216. — Monyorókerék. 1591. 247. — H. n. (XVI. száz.) 365. — Lőcse. (XVII. száz.) 1599.

Salánki György. A nádudvari török veszedelem historiája. Kolozsvár. 1581. **181.**

Salánki György (ifj.). Rotterodámi Rézmánnak a ker. vitézséget tanitó kézben viselő könyvecskéje. Leyden. 1627. **563.**

Sallai István. Jó nemes Váradnak gyenge orvoslása. Pozsony. 1630. **595.**

Salustius. Catilina és Jugurtha. Lásd: DECSI JÁNOS (BARANYAI).

Samarjai János. Magyar harmonia az Aug. és Helv. Confessio articulusai közt, PARAEUS DAVID Irenicumjából való feleletekkel. Pápa. 1628. **573.**

— A helv. valláson lévő ecclésiák egyházi ceremoniájokról. Lőcse. 1636. **662.**

Sámbár Mátyás. A prédikátor pápaszemének próbaköve. H. n. 1659. **952.**

— Három idvességes kérdés. N.-Szombat. 1661. **979.** — Kassa. 1672. **1127.** — N.-Szombat. 1690. **1396.**

— Egy vén bial orrára való karika. H. n. 1664. **1018.**

— Orvosló ispotály. H. n. 1664. **1019.** — H. n. 1697. **1515.**

— A három kérdésre lett summás választételre irott felelet. H. n. 1666. **1049.**

— A három idvességes kérdésre a Luther és Calvinista tanitók mint felelnek? Kassa. 1667. **1056.**

— Lilium inter spinas. Szegedi Ferencz égri püspök emlékezete. Kassa. 1676. **1191.**

— káplánnak (Az ötödik evangelistának) zenebonája. H. n. 1668. **1079.**

Sárkány György. Az idvességes kimuláshoz való készületnek tudománya. Németből ford. Megjobbitotta VIDOS LÉNÁRT. Lásd: SIBOLTI DEMETER. Lelki harcz. **614. sz. a.**

Sárpataki N. Mihály. Noé bárkája. Kolozsvár. 1681. **1264.**

— Hal. beszéd Kendefi János fölött. Lásd: **Utolsó tisztesség.**

Sásvári Gergely. A szent vallásnak igaz titka. Várad. 1570. **83.**

Savanarola Hieronymus. Lásd: **Szent Hieronymus.**

Scholtz Jerémiás. A balfi feredő leirása. Csepreg. 1631. **599.**

Scultetus Ábrahám. Axiomata concionandi. Várad. 1650. **840.**

— Postilla. Lásd: MOLNÁR ALBERT (SZENCZI).

— Secularis concio evangelica. Lásd: MOLNÁR ALBERT (SZENCZI).

Sedulius Tranquillus (álnév). Elkerülhetetlen veszélyes örvény. H. n. (XVII. száz.) **1617.**

Segner Pál. Lásd: **Igazán való bölcseség.**

Sélyei Balog István. Hal. beszéd gr. Bethlen Péter fölött. 1646. Lásd: **Temetési pompa. 787. sz. a.**

— Temető kert. Halotti prédikátziók. Várad. 1655. **905.** és **906.**

— Uti társ. Alkalmatosságra irt tanitások. Várad. 1657. **928.**

Seneca (Keresztyén). Lásd: KÉRI SÁMUEL.

Senners Dániel. A jó vagy kegyes élet és boldog halál módjáról. Lásd: MADARÁSZ MÁRTON.

Sennyei István. Keserves dicsérete gr. Eszterházi Anna Juliának, gr. Nádasdi Ferenczének. Bécs. 1669. **1080.**

Sibelius Gáspár. Imádságok. Lásd: PÓSAHÁZI JÁNOS.

Sibolthi Demeter. Vigasztaló könyvecske. Galgócz 1584. **208.**

— Lelki harcz. Galgócz. 1584. **209.** — Gy.-Fejérvár. 1632. **614.**

Siderius János. Kis catechismus. H. n. 1597. **297.** — Pápa. 1624. **543.** — Debreczen. 1632. **610.** — Várad. 1642. **733.** — Kassa. 1662. **992.** — Lőcse. 1662. **993.** — Debreczen. 1669. **1081.** — Zsolna. 1673. **1156.** — Kolozsvár. 1681. **1265.** — Debreczen. 1690. **1382.** — Kolozsvár. 1690. **1386.** — Lőcse. 1690. **1391.** — Debreczen. 1699. **1537.**

Siklósi Miklós. Lásd: **Articulusai** (a Baranyában való ecclésiáknak).

— Lásd: DECSI JÁNOS (BARANYAI). Adagia. **298. sz.**

Simon Pál. Postilla. Lásd: **Evangeliomok** magyarázatja.

Somosi Petkó János. Igaz és tökéletes boldogságra vezető ut. Angolból ford. S.-Patak. 1656. **913.**

— Menyország dicsősége, pokol rettenetessége. Angolból ford. Kassa. 1683. **1299.**

Soós Ferencz. Hal. beszéd Szentjóbi György fölött. Kolozsvár. 1704. **1692.**

Soós Kristóf (Sóvári). Postilla. Bártfa. 1598. **299.**

— A szent próphéták magyarázatjának I. része. Bártfa. 1601. **372.**

Sophocles Elektrája. Lásd: BORNEMISZA PÉTER.

Sucquet Antal. Az örök életnek útja. Lásd: DERKAI GYÖRGY.

Summája azoknak az Articulusoknak, kikről vetekedések támadtak az Augustana confessión való tanitók közt. Keresztúr. 1598. **304.**

Sybillák jövendölése. Kolozsvár. (XVI. száz.) **350.**

Sylvester János (=Erdősi). Grammatica Hungaro-Latina. Sárvár. 1539. **14.**

— Uj testamentom. Sárvár. 1541. **16.** — Bécs. 1571. **98.**

Szakmári Fabricius István. Historia ex **Partenii Nicenensis** de amatoriis affectionibus collecta. Kolozsvár. 1577. **134.** — Kolozsvár. 1627. **562.**

Szakmári Pap János. Kegyes ajkak áldozó tulkai. Kolozsvár. 1707. **1727.**

Szalárdi Miklós. Vigasztaló szók és lelki harcz. Gy.-Fejérvár. 1643. **741.**

Szalaszegi György. Imádságok. Irta AVENARIUS JÁNOS. Sicz. 1593. **272.**

Szalóczi Mihály. A Jesus személye felől igazán értő tanitók választétele. S.-Patak. 1660. **969.**

Szántai Mihály. Bujdosó Magyarok füstölgő csepüje. Kolozsvár. 1676. **1196.**

Szántai Pócs István. Halotti prédikátzió gr. Rhédei Ferencz fölött. S.-Patak. 1668. **1074.**

Szárászi Ferencz. Catechesis (Palatinatusi) fordítása. Debreczen. 1604. **389.** — Várad. 1604. **394.** — Amsterdám. 1650. **829.**

Szathmári István. Belgiumi ecclésiák vallástétele. Amsterdám. 1650. **830.**

Szathmári Baka Péter. Illyés profétának elragadtatása (Hal. beszéd Vásárhelyi Péter fölött). Szeben. 1666. **1045.**

Szathmári Lázár Miklós. Halotti beszéd gr. Bethlen Péter fölött. 1646. Lásd: **Temetési pompa. 787. sz. a.**

— **Ötvös István.** Titkos jelenése. Szeben. 1668. **1078.**

— **Pap János.** Uj esztendei ajándék. (Prédikátzió). Kolozsvár. 1699. **1543.**

Szathmár-Némethi Mihály. Igazság próbaköve. S.-Patak. 1669. **1094.** — Kolozsvár. 1672. **1131.**

— Igazság próbakövének nyert pere. S.-Patak. 1669. **1095.** — Kolozsvar. 1672. **1132.**

— Mennyei tárház kulcsa. Kolozsvár. 1673. **1149.** — Kolozsvár. 1676. **1194.** — Lőcse. 1679. **1239.** — Kolozsvár. 1681. **1262.** — Debreczen. 1685. **1332.** — Debreczen. 1703. **1666.** — Lőcse. 1706. **1716.** — Bártfa. 1708. **1743.**

— Az örökké való egy isteni állatban lévő három személy mutató tüköre. Kolozsvár. 1673. **1150.**

— A négy evángélisták szerint való dominica. Kolozsvár. 1675. **1179.**

— Szent Dávid Psalteriuma, avagy a 150 zsoltár magyarázatja. Kolozsvár. 1679. **1234.** — Lőcse. 1680. **1249.** — Lőcse. 1685. **1341.**

— Halotti centuria. Kolozsvár. 1683. **1301.**

— Dominicalis praedikátziók toldalékja. Kolozsvár. 1686. **1353.**

Szathmár-Némethi Mihály (ifj.). Szent Dávid poenitentiatartó zsoltáraiból formált hét könyörgések. Lőcse. 1697. **1510.**

— Hal. beszéd Tótfalusi Kis Miklós fölött. Lásd: **1654. sz. a.**

— **Sámuel.** Gyászversek gr. Bethlen Klára, gr. Bánfi Györgyné halálára. Kolozsvár. 1706. **1713.**

Szegedi Dániel. Magyar prédikácziói. Várad. 1609. **418.**

— **Lőrincz.** Theophania, azaz: isteni megjelenés. Debreczen. 1575. **117.**

Szegedi Veres Gáspár. Szép historia két nemes ifjaknak igaz barátságokról. Kolozsvár. 1578. **144.** — Kolozsvár. 1580. **172.** — Lőcse. 1676. **1204.** — Lőcse. (XVII. száz.) **1600.**

Szegi Lajos János (Bátorkeszi). Szőlőgerezd a Krisztus lelki szőlős kertjében. Bécs. 1675. **1173.**

Székely István. Keresztyénség fundamentomáról való tanuság. Krakkó 1538. **12.** — Krakkó. 1544. **16.** — Krakkó. 1546. **17.**

— Istenes énekek. Krakkó. 1538. **13.**

— Zsoltár könyv. Krakkó. 1548. **19.**

— Chronica ez világnak jelös dolgairól. Krakkó. 1559. **38.**

— Calendarium magyar nyelven. Krakkó. (XVI. száz.) **354.**

Szenczi A. Pál. Részegesek jajos pohara. Debreczen. 1682. **1283.**

— Emlékezetnek oszlopa. (Hal. besz. Jóna István fölött.) Debreczen. 1684. **1316.**

— Halotti két prédikátzió (Rosnyai János és Hodosiné fölött). Debreczen. 1684. **1317.**

Szenczi Csene Péter. Confessio et expositio fidei christinae. (A helv. vallástétel fordítása.) Debreczen. 1616. **465.** — Oppenheim 1616. **466.**

Szenczi Fekete István. Lelki nyugasztaló órák. Irta MÜLLER HENRIK. Lőcse (XVI. száz.) **1601.**

Szendrei Ferencz. Kellemetes elmélkedések. Kolozsvár. 1673. **1152.**

Szenkviczi Pál. Szent Bonaventura szerzetes rendtartó fenyiték tüköre. Pozsony. 1677. **1218.**

Szent Ágoston. Elmélkedései. Lásd: PÉCSI LUKÁCS és ERDŐDI JÁNOS.

— **Bernárd.** Áhitatos elmélkedései. Lásd: MADARÁSZ MÁRTON.

— **Bonaventura.** Szerzetes rendtartó fenyitő tüköre. Lásd: KOPCSÁNYI PAP MÁRTON és SZENKVICZI PÁL.

— A boldogságos Szűz zsoltárkönyve. Lásd: KÉRI SÁMUEL.

— **Dávid.** Zsoltári. Lásd: MOLNÁR ALBERT (SZENCZI) és LASKAI JÁNOS.

— Hét poenitentiatartó zsoltári. Kolozsvár. 1671. **1117.** — Lőcse. 1689. **1378.**

— **Erzsébet** asszony példája. (Hal. beszéd Homonnai Drugeth Erzsébet, Révai Lászlóné fölött.) H. n. 1662. **999.**

— **Hieronymus Savanarola** elmélkedései. Lásd: BELLÉNYI ZSIGMOND.

— **János** evangeliuma kezdetinek rövid magyarázatja. Németből ford. (Unitárius könyv). Kolozsvár. 1636. **660.**

— **János** látásáról való hálaadás. Kolozsvár. (XVII. száz.). **1585.**

— **Ignácz** élete. N.-Szombat. (XVII. száz.) **1604.** és **1605.**

— **irás summája.** A gyula-fejérvári páterek által. Kolozsvár. 1695. **1475.**

— **Patricius** purgatoriumjáról való historia. Bécs. (XVII. száz.). **1577.**

— **Péter** officiuma és litaniája. N.-Szombat. 1707. **1730.**

Szentgyörgyi Gergely. Elmélkedések az örökké valóságról. Irta DREXELIUS JEROMOS. Pozsony. 1643. **747.**

Szentgyörgyi P. István. Jó cselekedetek gyémánt köve. Irta AMESIUS VILMOS. Kolozsvár. 1678. **1223.**

Szentiványi Márton. Négy rövid első könyvecskék a hitben támadott versengésekről. N.-Szombat. 1702. **1660.** — N.-Szombat. 1703. **1683.**

— Ötven okok és indulatok, miért kell a római vallást választani. N.-Szombat. 1702. **1661.**

Szentmártoni Bodó János. A tékozló fiú historiája. — A vasról való ének. Kolozsvár. 1636. **661.** — Kolozsvár. 1648. **805.**

— A só dicsérete. — Ácsmesterek dicsérete. Lőcse. 1647. **796.**

— Mária Magdolna historiája. — A vadászásnak dicsérete. Lőcse. 1683. **1311.**

— Mária Magdolna historiája. Kolozsvár. 1703. **1671.**

— Dialogismus a Krisztus haláláról és feltámadásáról. Keresd. 1685. **1333.**

— A kalmárok dicsérete. Lőcse. 1690. **1392.**

Szent-Páli (Homoród-) Nagy Ferencz. Verbőczi törvénykönyvének compendiuma, versekben. Kolozsvár. 1699. **1541.** — Kolozsvár. 1701. **1625.**

Szentpéteri István. Hal. beszéd Szenczi Pál fölött. Debreczen. 1691. **1403.**

— Táncz pestise. Debreczen. 1697. **1501.**

— Hangos trombita, a részegség ellen. Debreczen. 1698. **1521.**

— Ördög szigonya, a káromkodás ellen. Debreczen. 1699. **1538.**

Szepsi Csombor Márton. Europica varietas, avagy utazásainak leirása. Kassa. 1620. **500.**

— Udvari schola, melyben Bedegi Nyári Ferenczet oktatja. Bártfa. 1623. **527.**

Szepsi Korocs (Karacs) András. Hal. beszéd Bocskai Ujlaki Ferencz fölött. Lásd: **Temetési pompa. 1158. sz. a.**

— **Korocs György.** Királyi Ajándék. Irta I. JAKAB angol király. Oppenheim. 1612. **436.**

— **Mihály.** Hal. beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae** Principales.

— **W. András.** Döghalál ellen való orvosság. S.-Patak. 1662. **998.**

— Serkengető szózat. (Hal. beszéd Dalmadi Zsuzsánna fölött). S.-Patak. 1668. **1076.**

Szigetvár veszésének historiája. (XVI. száz.). **370.**

Szikszai Fabricius Basilius. Nomenclatura Latino-Ungarica. Debreczen. 1590. **233.** — Debreczen. 1592. **254.** — Debreczen. 1593. **269.** — Debreczen. 1597. **291.** — Sárvár. 1602. **380.** — Debreczen. 1619. **489.** — Bártfa. 1630. **587.**

Szikszai Hellopoeus Bálint. Egri catechismus. Debreczen. 1574. **99.** — Debreczen. 1587. **220.**

— A mi keresztyén hitünk három fő articulusáról. Debreczen. 1574. **100.** — Gyula-Fejérvár. 1632. **616.**

— Catechismus. (XVI. száz.) **371.**

— **Hellopoeus János.** Hal. beszéd Károlyi Zsuszánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae** Principales.

Szikszai P. Sámuel. Menyország utja. (Imádságok.) Bártfa. 1702. **1643.**

Szil Miklós (álnév). Lásd: PÁZMÁNY PÉTER. Csepregi mesterség.

Szilágyi Bénjámin István. Lásd: **Comenius.** Janua lingvae Latinae.

— Hal. beszéd gr. Bethlen Péter fölött. 1646. Lásd: **Temetési pompa. 787. sz. a.**

Szili András. A ker. vitézek generálja Sz. István martir. Nagy-Szombat. 1679. **1241.**

— Lectulus genialis. (Alkalmi prédikátzió.) N.-Szombat. 1682. **1292.**

— A keresztyén birák tüköre. (Hal. beszéd gr. Draskovics Miklós országbiró fölött.) N.-Szombat. 1687. **1366.**

Szilvási Márton. Hal. beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. 1622. Lásd: **Exequiae** Principales.

Szilvás-Ujfalvi Imre. Lásd: UJFALVI IMRE.

Szinán basa historiája. Kolozsvár. 1596. **283.**

— » » Kolozsvár. 1635. Lásd: SZŐLLŐSI ISTVÁN.

Szoboszlai Miklós. Szent Dávidnak öt kövecskéi. Irta DIEST HENRIK. Debreczen. 1648. **802.**

Szokolyai István. Sérelmes lelkeket gyógyitó balzsamom. Leyden. 1648. **807.** — S.-Patak. 1669. **1097.** — Kolozsvár. 1671. **1118.**

— Az ó testamentomi sz. irásból szedegetett könyörgések. Leyden. 1648. **808.** — S.-Patak. 1669. **1098.** — Kolozsvár. 1672. **1135.**

Szőllősi István. Szinán basa historiája. Kolozsvár. 1635. **647.**

— **Mihály.** Sion leánya ártatlan ügyét védő hitnek paizsa. Kassa. 1668. **1068.**

— Lobogó szövétnek, vagy a lelki pásztorságnak tiszta tüköre. Kolozsvár. 1676. **1193.**

Szőnyi Nagy István. Martyrok koronája. Kolozsvár. 1675. **1180.**

— Kegyes lélek vezér csillaga. Debreczen. 1681. **1257.** — H. n. 1681. **1271.**

— Élő holtak jó illatja. (Hal. beszéd Felvinczi Sándor fölött.) Debreczen. 1686. **1351.**

— Paradicsomi mulatság. H. n. 1690. **1400.**

— Hal. beszéd Kendefi János fölött. Lásd: **Utolsó tisztesség.**

Szörnyű halál mérgén erőt vett győzedelem pálmája. (Hal. beszéd gr. Zicsy István fölött.) N.-Szombat. 1693. **1448.**

Sztankovics János. Rövid bizonyitása a lutherista és calvinista purgatoriumának. Lorétom. 1670. **1108.**

Sztárai Mihály. Az igaz papságnak tüköre. Krakkó. 1550. **24.** — Magyar-Óvár. 1559. **39.**

— Akháb király és Illyés próféta. Debreczen. 1574. **109.** — Debreczen. (XVI. száz.) **335.** — Debreczen. 1619. **490.**

— Cranmerus Tamás érseknek az igaz hitben való állhatatosságáról. Debreczen. 1582. **194.**

— Szent Athanasius életéről. Debreczen. (XVI. száz.) **337.**

— **Miklós.** A vizözön historiájáról való szép ének. Kolozsvár. 1581. **182.**

Szűz Mária congregatiójának eredete, regulái, búcsúi. N.-Szombat. 1710. **1780** és **1781.**

— mennyei mannát hordozó hajócskája. Azaz: a Carmelita szerzet regulái. (Irta KOMINEK LÁSZLÓ.) N.-Szombat. 1705. **1708.**

Tallián Péter. Titkos értelmű liliom, azaz: B. Szűz Mária. N.-Szombat. 1697. **1513.**

Tarczali Péter. Magyar oratio gr. Bethlen Krisztina fölött. 1631. Lásd: **Temetési pompa. 612. sz. a.**

— **Simon.** Hal. beszéd Szemere György fölött. 1704. Lásd: **1687. sz. a.**

Tarnóczi István. Menybe vezető kalauz. Irta BONA JÁNOS. N.-Szombat. 1675. **1185.**

— Titkos értelmű rózsa, azaz: B. Aszszony koronája. N.-Szombat. 1676. **1206.**

— Nagy mesterség a jó élet. Irta BELLARMINUS RÓBERT. N.-Szombat. 1680. **1252.**

Tarnóczi István. Jó akarat. Bécs. 1685. **1325.**
— Választott nyil. Bécs. 1685. **1326.**
— Vigyázó szem. Bécs. 1685. **1327.**
— Régi magyar szentség. N.-Szombat. 1695. **1483.**
— Holtig való barátság, N.-Szombat. 1695. **1484.** — Nagy-Szombat. (XVII. száz.) **1606.** — N.-Szombat. 1707. **1731.**
Tarpai Szilágyi András. Pápisták kerengője. S.-Patak. 1661. **981.**
— Libellus repudii et divortii. S.-Patak. 1667. **1062.**
Tasi Gáspár. Lelki kalendáriom, azaz tizenkét elmélkedés tizenkét hónapra. Németből ford. Bécs. 1627. **559.**
— Elménknek Istenben fölmeneteléről. Irta BELLARMINUS RÓBERT. Bártfa. 1639. **687.**
— Öt rövid prédikáczió. Irta FEUCHTIUS JAKAB. Pozsony. 1640. **705.**
Tasnádi Péter. Horatius II. könyvének 14-dik éneke. Lásd: **290** és **333. sz. a.**
Tatai P. Mihály. Hal. beszéd Bocskai Ujlaki Ferencz fölött. Lásd: **Temetési pompa. 1158. sz. a.**
Técsi János. Hal. beszéd Bocskai István Zemplén vármegyei főispán fölött. 1673. Lásd: **Halotti pompa. 1164. sz. a.**
Técsi J. Miklós. Lilium humilitatis. Azaz: az Isten anyaszentegyházának maga megalázása és keserves siralma. Franekéra. 1659. **939.** — Kolozsvár. 1673. **1153.** — Kolozsvár. 1675. **1181.** — Kolozsvár. 1679. **1235.** — Lőcse. 1679. **1240.** — Debreczen. 1703. **1668.**
Telamon király historiája. Kolozsvár. 1578. **143.**
Telegdi Miklós. Evangeliumok magyarázatja. I. rész. Bécs. 1577. **122.** — II. rész. N.-Szombat. 1578. **145.** — III. rész. N.-Szombat. 1580. **176.**
— Ugyanaz. I—III. rész. Bécs. 1638. **675—677.**
— Felelet Bornemisza Péter «Fejtegetés» nevű könyvére. N.-Szombat. 1580. **177.**
— Rövid irás, melyben megbizonyittatik, hogy a pápa nem Antichristus. N.-Szombat. 1580. **178.**
— Egynéhány jeles okai, miért nem veheti Luther Márton tudományát. Nagy-Szombat. 1581. **184.**
Telekesi István. Hal. beszéd gr. Erdődi Sándor fölött. Bécs. 1682. **1272.**
Teleki Mihály (ifj.). Fejedelmi lélek. Irta WEBER ADÁM JÁNOS. Kolozsvár. 1689. **1373.**
Telki-bányai István. Angliai puritanismus. Irta AMESIUS VILMOS. Utrecht. 1654. **894.**
Temesvári János. Ének Béla királyról és a tatárjárásról. Kolozsvár. 1574. **113.** — Ugyanazt Lásd: HELTAI. Cancionale.
— **István.** Historia a kenyérmezei győzedelemről. Debreczen. 1569. **73.** — Kolozsvár. 1579. **158.** — Kolozsvár. (XVI. száz.) **351.** — Ugyanazt lásd: HELTAI. Cancionale.

Temetési pompa (gr. Bethlen Christina fölött). Debreczen. 1632. **612.**
— (gr. Bethlen Péter fölött). Várad. 1646. **787.**
— (Bocskai Ujlaki Ferencz fölött). Debreczen. 1674. **1158.**
Teremi István. Hal. beszéd Bocskai Ujhelyi Ferencz fölött. 1673. Lásd: **Temetési pompa. 1158. sz. a.**
Tésla Mihály erőszakos haláláról siralmas historia. H. n. 1696. **1498.**
Tesseni Venczel. Magyellona historiája. WARBECK VITUS német forditása után. Lőcse. 1676. **1202.**
Thaddaeus János. Conciliatorium Biblicum. Lásd: DEBRECZENI JÁNOS.
Tinódi Sebestyén. Cronica. Kolozsvár. 1554. **33.**
— János király testamentoma. Kolozsvár. 1577. **135.**
— Buda városának veszedelméről és Török Bálint fogságáról. Monyorókerék. 1592. **262.**
— Zsigmond király és császár krónikája. Kolozsvár. 1574. **113.** — Ugyanazt lásd: HELTAI. Cancionale.
— Énekei. Lásd: HELTAI. Cancionale.
Tintinnabulum tripudiantium. Lásd: NYÉKI VÖRÖS MÁTYÁS.
Tisza-Becsi Tamás. Két halotti prédikátzio Perényi Gábor fölött. Gy.-Fejérvár. 1638. **679.**
Tofeus Mihály. A szent soltárok resolutiója. (Praedicatiók.) Kolozsvár. 1683. **1302.**
Tolnai Bálint. A sz. János látásának 12. részéből való ének. H. n. 1579. **161.**
— **János.** Novissima tuba. Lásd: DARHOLCZ KRISTÓF.
— **Dáli János.** Daneus Rácai. Azaz a miatyánk felől igaz értelmű tanitóknak magok mentsége Váczi András szidalma ellen. S.-Patak. 1654. **892.**
— **István.** A wittenbergai akadémia vigasztalása az ev. religioért számkivetést szenvedő csehekhez és morvaiakhoz. Gy.-Fejérvár. 1632. **617.**
— Prédikálló székbeli szikrák. Lőcse. 1661. **978.**
— **F. István.** Haza békessége. (Prédikáczió.) Szeben. 1664. **1017.**
— Igaz ker. vallásra vezető kalauz. Kolozsvár. 1679. **1236.**
— **Mihály.** Csüggedező lélek lelki bátorsága. (Prédikatzió.) Kolozsvár. 1673. **1154.**
— Haza számkivetett békességének helyre állatása. (Préd.) Kolozsvár. 1675. **1182.**
— Szent had. (Préd.) Kolozsvár. 1676. **1197.**
Tolvaj Ferencz (Menyői). Az arithmeticának mestersége. Debreczen. 1675. **1175.** — Kolozsvár. 1694. **1456.** — Kolozsvár. 1698. **1527.** — Lőcse. 1701. **1637.** — Kolozsvár. 1703. **1672.**
— Praccepta morum. Irta COMENIUS JÁNOS. H. n. 1677. **1219.** — Lőcse. 1690. **1393.**
Tonsoris (=Borbély) Sámuel. Gyászversek Bocskai Ujlaki Ferencz halálára. 1673. Lásd: **Temetési pompa. 1158. sz. a.**

Tordai Máté. Az Izrael egy Istenéről, a Jesus Christusról és Sz. Lélekről ének. Kolozsvár. 1632. **624.**

Torkos András. Engesztelő áldozat. (Imádságok.) Halle. 1709. **1759.**

— **János.** Absolon király historiája. Debreczen. (XVI. száz.). **338.** — Kolozsvár. (XVI. száz.). **352.**

Toroczkai Máté. A ker. tudománynak értelme. Kolozsvár. 1632. **623.**

— Lásd: ENYEDI GYÖRGY. Az ó és új testamentomi helyek magyarázatja a háromságról.

Tótfalusi Kis Miklós. Siralmas panasz Kolozsvár égéséről. Kolozsvár. 1697. **1505.**

— Maga személyének mentsége. Kolozsvár. 1698. **1528.**

Triumphus fidei. Hal. beszéd Váradi Judith fölött. Várad. 1645. **782.**

Trója városának megszállásáról és veszedelméről. Lásd: HUNYADI FERENCZ.

Tudósítás (rövid) a consequentiáról, a pataki jésuiták ellen. H. n. (XVII. száz.) **1616.**

Túri György haláláról. Debreczen. (XVI. száz.) **339.**

Túri Sámuel. Gyászversek Bocskai Ujlaki Ferencz halálára. 1673. Lásd: **Temetési pompa. 1158. sz. a.**

Tyukodi György. Hal. beszéd Sennyei Erzsébet, Károlyi Lászlóné fölött. Kassa. 1673. **1145.**

— Égi zengés, avagy mennyei vigasztaló szózat a fejedelmi Rákóczi és Báthori gyászos udvarhoz. Kassa. 1677. **1211.**

— **Márton.** Jósef patriarcha életének magyarázatja. Várad. 1641. **723.**

Udvarhelyi Péter. Dávid parittyája. Irta DIEST HENRIK. Kassa. 1661. **975.**

Uj esztendő napkori papi áldás. Kolozsvár. 1705. **1705.**

Uj Testamentom. Lőcse. 1644. **761.** — Amsterdám. 1646. **783.** — Amsterdám. 1687. **1359.**

— Lásd: HELTAI GÁSPÁR. — MELIUS PÉTER. — FÉLEGYHÁZI TAMÁS.

Ujfalvi Imre. Halotti énekek. Debreczen. 1598. **302.** — Debreczen. 1602. **377.** — Debreczen. 1606. **402.** — Debreczen. 1620. **498.** — Debreczen. 1632. **611.** — Lőcse. 1654. **890.** — Várad. 1654. **897.** és **898.**

Úti társ. Pozsony. (XVII. száz.) **1607.**

Utolsó tisztesség, mely adatott Malomvizi Kendefi Jánosnak. Kolozsvár. 1697. **1506.**

Úzoni Balázs. Dávid parittyája. Irta DIEST HENRIK. Gy.-Fejérvár. 1658. **930.**

Váczi András. A mi atyánknak megoltalmazása. Kassa. 1653. **871.**

— Replica, Tolnai Dáli Jánosnak választétel. Kassa. 1654. **888.**

Váczi P. János. Magyar versek gr. Bethlen Christina halálára. 1631. Lásd: **Temetési pompa. 612. sz. a.**

Vajda-Kamarási Lőrincz. Jason király házasságáról. Kolozsvár. 1581. **183.**

— A jövendő rettenetes itélet napjáról. Kolozsvár. 1591. **246.** — Debreczen. 1596. **282.**

Valkai András. Chronica Hariadenusról. — V. Károly és Barbarossa harczáról. — Prister Johannesről. Kolozsvár. 1573. **94.**

Valkai András. Bánk bán historiája. Debreczen. 1574. **110.** — Debreczen. 1580. **164.** — Kolozsvár. 1580. **174.** — Kolozsvár. 1574. Lásd: HELTAI. Cancionale.

— A magyar királyok eredetekről és nemzetségekről. Kolozsvár. 1576. **121.**

— Andoinus és Alboinus historiája. Kolozsvár. 1580. **174.**

Vallástétele az öt szabad kir. városnak Felső-Magyarországban. (Confessio quinque Reg. Liberarum Civitatum.) Kassa. 1613. **440.** — Kassa. 1634. **635.**

Váradi Belényesi Ferencz. Lelki áldozatok, azaz: könyörgések és hálaadások. Kolozsvár. 1670. **1104.**

Váradi Mátyás. Égő szövétnek. Franekéra. 1668. **1064.**

Váradi K. Mihály. Prodromus funestus in mortem Ser. Principis Gabrielis Bethlen, Latino-Ungarico carmine conclusus. Debreczen. 1629. **580.**

Váraljai Lőrincz. Vaji Ibrányi Ferencz temetése. S.-Patak. 1659. **949.**

Warbeck Vitus. Lásd: TESSENI VENCZEL. Magyellona historiája.

Warmer Kristóf. Gazophylacium decem lingvarum. Kassa. 1691. **1404.**

Varsányi György. Xerxes király historiája. Debreczen. 1574. **111.**

Vásárhelyi Kerekes Ferencz. (Stephanus Rothari Agropolitanus.) Szomorúságról örömre változó versek. Szeben. 1618. **483.**

Vásárhelyi Gergely. Catechismus. Irta CANISIUS PÉTER. Kolozsvár. 1599. **312.** — Bécs. 1604. **387.** — Bécs. 1617. **472.** — Pozsony. 1624. **544.**

— Evangeliumok és epistolák, és ezekre való lelki elmélkedések. Bécs. 1618. **477.**

— Epistolák és azoknak summája. Bécs. 1618. **478.**

— Világ kezdetitől fogva jóságos és gonosz cselekedetek példáinak summái. Kassa. 1623. **528.**

Vásonyi Márton. Rövid utmutatás az igaz keresztyénségre. Irta FRANKE HERMANN ÁGOSTON. Halle 1711. **1783.**

— Sz. irás szerint való élet regulái. Irta FRANKE HERM. ÁGOSTON. Halle. 1711. **1784.**

Weber János. Amuletum, azaz: oktatás a döghalálról. Bártfa. 1645. **767.**

Vedelius Miklós. Hittűl szakadásnak megorvoslása. Lásd: LASKAI JÁNOS.

— Szent Hilarius. Lásd: PANKOTAI FERENCZ.

Velechinus István. Halotti beszéd Károlyi Zsuzsánna fölött. Kassa. 1622. **524.**

Wendelinus (Marcus Fridericus). Medulla priscae puraeque latinitatis. Gyula-Fejérvár. 1646. **786.**

— Keresztyén isteni tudomány. Lásd: APAFI MIHÁLY.

Verantius Faustus. Dictionarium quinque lingvarum. Velencze. 1595. **279.**

Verbőczi István. Magyar Decretum. Debreczen. 1565. **56.** — Kolozsvár. 1571. **87.** — Debreczen. 1611. **426.** — Bártfa. 1632. **605.** — Lőcse. 1637. **672.** — Debreczen. 1639. **690.** — Bártfa. 1642. **735.** — Lőcse. 1660. **958.** — Kolozsvár. 1698. **1529.**

Veréczi Ferencz. Lelki harcz.· Hal. beszéd Tarjáni Margit fölött. Várad. 1656. **916.** — Kolozsvár. 1691. **1409.**

— Hal. beszéd gr. Bethlen Péter fölött. 1646. Lásd: **Temetési pompa. 787. sz. a.**

Veres Balázs. Lásd: VERBŐCZI ISTVÁN. Magyar Decretum. Debreczen. 1565.

Veres Gáspár. Lásd: SZEGEDI Veres Gáspár.

Veresegyházi Szentyel János. Lelki patika. Lőcse. 1648. **810.**

Veresmarti Mihály. Tanácskozás, mellyet kelljen a vallások közzül választani. Irta LESSIUS LÉNÁRT. Pozsony. 1611. **431.** — Pozsony. 1612. **437.** — Pozsony. 1640. **706.**

— Intő s tanitó levél a bátaiakhoz. Pozsony. 1639. **697.**

— Az eretnekeknek adott hit megtartásáról. Irta BECANUS MÁRTON. Pozsony. 1641. **721.**

Veszelin Pál (Kis-Marjai). Kegyes és istenes beszélgetések. Debreczen. 1633. **627.**

— Oktató és vigasztaló praedikatiók. Debreczen. 1641. **715.**

Via Jacobaea. Oktató regulák és imádságok. Lőcse. 1683. **1304.**

Vidos Lénárt. Halandó ember kisirtetiről, vigasztalásiról és győzedelméről. Gy.-Fejérvár. 1632. **615.**

Virel Máté. A keresztyénség fundamentumi. Lásd: GYÖNGYÖSI LÁSZLÓ.

Visartus Donatus. Fides Jesu et Jesuitarum. Lásd: KECSKEMÉTI C. JÁNOS.

Witfelt Péter. Lásd: **Credo** in Deum.

Wittenbergai Académia vigasztalása a csehekhez. Lásd: TOLNAI ISTVÁN.

Vizaknai Gergely. A keresztyéni tudomány egynéhány fő articulusiról. Sicz. 1593. **273.**

Vocabularium trilingve pro usu scholae Cibiniensis. Szeben. 1709. **1768.**

Vollebius János. Keresztyén isteni tudomány. Lásd: KOMÁROMI CSIPKÉS GYÖRGY.

Zaderus Jakab. Az örök életről való könyvecske. Lásd: MIHÁLYKÓ JÁNOS.

Zey András. Olajok s hasznos orvosságok declaratiója. Pozsony. (XVII. száz.). **1608.**

Ziegler György = Betuleius (Josquinus).

Zilahi János. Az igaz vallásnak világos tüköre. Kolozsvár. 1672. **1136.**

Zölei Pál. Hal. beszéd Benkovics Ágoston váradi püspök fölött. Bártfa. 1702. **1644.**

Zólyomi P. (Pesina) Boldizsár. Kézben hordozó könyvecske. Ford. cseh és német nyelvből. Lőcse. 1614. **460.**

— Ötven szentséges elmélkedések. — Kegyes és keresztyén élet gyakorlása. Irta. GERHARD JÁNOS. Bártfa. 1616. **460.** — Ugyanazok. Ujra kiadta ÁCS MIHÁLY. Bártfa. 1710. **1771.** és **1772.**

Zombori Antal. Eleázár historiája. Debreczen. 1583. **203.**

Zrinyi Miklós (Gróf). Adriai tengernek Syrenája. Bécs. 1651. **842.**

— Symboluma. (Ne bántsd a magyart). H. n. 1705. **1710.**

Zsigrai Erzsébet Rózsa. Jó illatú rózsás kert. Imádságok. Németből ford. Bécs. 1703. **1664.**

Zsoltárok és isteni dicséretek. Várad. 1648. **818.**

Zvonarics György. Rövid felelet Péczeli Imrének. Csepreg. 1626. **554.**

— **Imre.** A szent irásbeli hitünk ágai. Irta HAFENREFFER MÁTYÁS. Keresztúr. 1614. **449.**

— és **Nagy Benedek.** Pázmán Péter pironsági. Keresztúr. 1615. **457.**

— **Mihály.** Pápa nem pápa. Irta OSIANDER ANDRÁS. Keresztúr. 1603. **384.**

— Magyar postilla. I. rész. Csepreg. 1727. **560.** — II. rész. Csepreg. 1628. **567.**

DO NOT CIRCULATE

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 01977 8086

Reviewed by Preservation 1991